

الكتاب: مقدمه‌ای بر فقه شیعه (فارسي)

المؤلف: السيد حسين المدرسي

الجزء:

الوفاة: معاصر

المجموعة: فقه الشيعة من القرن الثامن

تحقيق: ترجمة : محمد آصف فکرت

الطبعة:

سنة الطبع: ۱۳۶۸ ش

المطبعة: مؤسسه چاپ وانتشارات آستان قدس رضوي

الناشر: بنياد پژوهشهاي إسلامي - مشهد

ردمك:

ملاحظات:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

(١)

مقدمه ای بر
فقه شیعه
کلیات و کتاب شناسی
تألیف
حسین مدرس‌سی طباطبائی
ترجمه
محمد آصف فکرت

مشخصات:

نام کتاب: مقدمه ای بر فقه شیعه (کلیات و کتاب شناسی)

مؤلف: سید حسین مدرسی طباطبائی

مترجم: محمد آصف فکرت

ناشر: بنیاد پژوهشهای اسلامی - مشهد، صندوق پستی ۳۶۶ - ۹۱۷۳۵

تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه

تاریخ انتشار: ۱۳۶۸

أمور فنی و چاپ: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی

فهرست مطالب

صفحه

یادداشت مؤلف ۷

قسمت اول: ساختمان کلی فقه شیعه ۹

فصل اول: مکتب فقهی شیعه و مبانی آن ۱۱

فصل دوم: کلیاتی در باب اصول فقه ۱۴

فصل سوم: رؤوس مطالب فقه ۲۰

فصل چهارم: ادوار فقه شیعه ۲۹

قسمت دوم: بخشی از أهم منابع فقه: ۶۳

أهم آثار در فقه استدلالی ۶۷

چند نمونه از رسائل عملیه ۳۷۷

مآخذ کتاب و مشخصات کتابخانه ها و فهارس ۴۰۷

فهرستها ۴۲۵

یادداشتی از مؤلف بر ترجمه فارسی کتابی که برگردان فارسی آن را اکنون در دست دارید به منظور آشنا ساختن خوانندگان با کلیاتی در باب فقه شیعی تدوین گردیده است. این نوشته در دو بخش است: در بخش نخست وصفی به اجمال از محتوای فقه و اصول فقه شیعی انجام شده، و تحولات آن از نظر تاریخی به اختصار مورد بحث قرار گرفته است. در بخش

دوم نام و مشخصات قسمتی از منابع فقهی که مراجعه بدان برای هر بررسی و تحقیق علمی پیرامون مسائل فقهی لازم است به دست داده شده است. انگیزه اصلی تحریر این اثر در زبان انگلیسی پر کردن خلاء چشمگیری بود که در فرهنگ حقوقی غرب نسبت به نظام حقوقی شیعی وجود داشت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران که به طرز بی سابقه ای افکار جهانیان به سوی مکتب تشیع و زیر بنای فکری و محتوای فرهنگی آن جلب شد، به خاطر فقدان

منابع لازم در زبانهای اروپایی در این زمینه، احساس نیاز مبرم به آثاری از این دست فزونی گرفت. خلا معلومات در این مورد آن قدر زیاد بود که فی المثل در "کتاب شناسی فقه اسلام" که توسط یکی از متخصصان حقوق اسلامی در غرب تدوین شده و مشتمل بر نام و نشان ۳۰۵ منبع از منابع فقهی اسلامی به زبان عربی است، در لیست منابع فقه شیعه اثنا عشری تنها دو کتاب (شرایع الاسلام و مختصر نافع) نام برده شده است. بگذریم که مذهب خوارج اباضی را نیز شاخه ای از تشیع دانسته و آن را ذیل مکاتب فقه شیعه قرار داده اند.

این کمبود و خلا نویسنده را که از شیفتگان نظام فقاہت و مکتب حقوقی شیعی است بر آن داشت که به عنوان نخستین گام برای معرفی این نظام پیشرفته و

قویم و مستحکم علمی، که از دست آوردهای عظیم فکر و اندیشه حقوقی بشری است اثری فشرده در اختیار خوانندگان و علاقمندان مباحث حقوقی قرار دهد، که در

آن خطوط اصلی این مکتب نشان داده شده و فهرستی از منابعی که يك پژوهنده آشنا به زبانهای شرقی می تواند از آنها برای يك کار تحقیقی پیرامون این مکتب استفاده کند در دسترس بگذارد. کتاب حاضر محصول آن فکر بود. امید است که بر گردان فارسی آن نیز برای علاقمندان فارسی زبان این رشته از تحقیقات سودمند باشد.

حسین مدرسی طباطبائی

قسمت اول
ساختمان کلی فقه شیعه

فصل أول

مکتب فقهی شیعه و مبانی آن

تشیع به مثابه يك مکتب عقیدتی در اسلام، گرایش خاصی بر أساس يك سلسله نظرات و

تحلیلات کلامی و تاریخی است. حدیث (ثقلین) که وسیله محدثان شیعی و سنی از پیامبر

روایت شده، و وی بر أساس آن مسلمانان را پس از خود به پیروی از قرآن و خاندان خویش فرا خوانده

بود، همراه تعدادی دیگر از روایات نبوی، ریشه اصلی این گرایش را که بعداً با استدلالات کلامی

و فلسفی و تاریخی تقویت گردید تشکیل می داد.

در مباحث مذهبی، مکتب شیعی نظرات خود را عموماً از رهنمودهای بزرگان و ائمه اهل بیت

پیامبر الهام گرفته است. اختلاف اصلی دو مکتب فقهی سنی و شیعی در کیفیت تلقی سنت نبوی

و منابع فقه است. اهل سنت، حدیث نبوی را از طریق صحابه پیامبر اخذ نموده اند، در حالی که

شیعه این حدیث را از طریق خاندان وی به دست آورده است. از سوی دیگر مذاهب فقهی اهل سنت

دنباله رو نظرات فقهی چند تن از فقهاء مدینه و عراق اند، لیکن مذاهب فقهی شیعی تابع نظرات

امامان اهل بیت هستند که از آن میان مکتب شیعی دوازده امامی که عمده ترین نحله شیعی است

از آراء امامان دوازده گانه مشهور خود به خصوص امام ششم ابو عبد الله جعفر بن محمد الصادق پیروی

می کند و به همین جهت به (جعفری) نیز شهرت دارد.

قرآن، حدیث، اجماع و عقل منابع فقه شیعه را تشکیل می دهند (۱).

---

۱ - منابع مشترك فقه چهار گانه اهل سنت عبارتند از: قرآن، سنت، اجماع و قیاس. برخی از مذاهب مزبور پاره ای

منابع دیگر را نیز به این لیست افزوده اند (زرقاء ۱: ۳۱ و ۴۷ / عبد الوهاب خلاف، علم أصول الفقه:

۲۲) مقصود از قیاس سرایت دادن

حکم يك موضوع است به موضوع مشابه بر اساس کشف واستنتاج احتمالی علت، بدون دستیابی بر علت

واقعي و قطعي حکم. این کار برابر است با (تمثیل) منطقي که در استدلالات عقلي و فلسفي آن را حجت نمیدانند و نه با (قیاس) منطقي که کاشف قطعي علت، و در استدلالات عقلي معتبر و حجت است. قیاس به خاطر آن که دليلي قطع آور نیست در اصول فقه شيعه به صورت يك منبع فقه شناخته نمی شود.

قرآن در همین شکل و مفاد ظاهری خود حجت، و شکل دهنده روح حاکم بر فقه شیعی است.

حدیث یعنی گفتار و کردار و تقریر پیامبر یا امام، باید با وسائط موثق و معتبر رسیده باشد که

البته در این مورد وضع مذهبی راوی تأثیری ندارد. حدیثی که وسیله یک غیر شیعی راستگو نقل شده باشد به همان اندازه معتبر و مورد عمل است که حدیث شیعی راستگو. اجماع یعنی وحدت نظر همه دانشمندان شیعی در یک موضوع، به خودی خود حجت نیست

لیکن گاه به تفصیلی که در کتابهای اصول فقه هست از راه آن (سنت) به اثبات می رسد.

مراد از عقل به عنوان یک منبع برای حقوق شیعی (۲) احکام قطعی عقل نظری و عقل عملی است، چنان که در خوبی عدالت و بدی ستم (۳). در تعالیم اسلامی قاعده ای است که به مقتضای آن هر آن چه عقل بدان حکم کند شرع نیز برابر آن حکم خواهد نمود و از این رو، در این گونه موارد بر حکم این قاعده که (قاعده ملازمه) خوانده می شود حکم شرعی از حکم عقلی ناشی و استنتاج خواهد شد (۴). تلازم میان وجوب چیزی با وجوب مقدمات آن، یا میان امر به چیزی با نهی از ضد آن، هم چنین این که امر و نهی در یک مورد نمی تواند جمع شود (که همه از مسائل علم اصول فقه و منشاء آثار و احکام فقهی است) همه از قبیل همین احکام عقلی است.

از این میان، منبع دوم یعنی احادیث وارده از پیامبر و امامان اهل بیت که مهم ترین منبع فقهی شیعی است در مجامعی خاص گردآوری شده و مشهورترین آنها که مرجع فقهاء است عبارت است از:

(۱) کتاب الکافی، از محمد بن یعقوب کلینی (م ۳۲۹).

(۲) کتاب من لا یحضره الفقیه، از محمد بن علی بن بابویه قمی، صدوق (م ۳۸۱).

(۳) تهذیب الأحکام، از محمد بن حسن طوسی، شیخ الطائفة (م ۴۶۰).

(۴) الاستبصار، از همو.

-
- ۲ - پس از این خواهیم دید که عقل در حقوق شیعی همچنین به عنوان ابزار فکر، اساس کار و مورد استفاده است که البته مقصود از عقل در این مورد، استدلال عقلي و شیوه تحلیل منطقي است.
- ۳ - ببینید محقق حلی، المعتبر: ۶ / شهید اول، ذکری: ۵ / همو، قواعد: ۲۵ / مقداد، التنقیح الرائع: ۲ پ - ۳ و / صاحب مدارک، هداية الطالبین: ۷ ر - ۱۱ ر / قطیفی، کشف الفوائد: ۱۳۰.
- ۴ - برخی دانشمندان متأخر شیعی معتقدند که عقل يك منبع بالقوة برای فقه شیعی است نه يك منبع بالفعل، به این معنی که اگر چه براساس ضوابط علم اصول فقه عقل بتنهایی می تواند حکمی فقهی را کشف کند و ما را به یکی از احکام و تکالیف مذهبی راهنمایی نماید، لیکن این مطلب عملاً در هیچ موردی اتفاق نیفتاده و تمامی احکام شرعی که بر اساس احکام قطعی عقل مجرد انسانی قابل کشف است در همان حال در قرآن و سنت، مورد راهنمایی قرار گرفته و با دلیل شرعی (سمعی) بیان شده است (ببینید محمد باقر الصدر، الفتاوی الواضحة ۱: ۹۸).

(۵) الوافي، از محمد محسن فيض كاشاني (م ۱۰۹۰).

(۶) وسائل الشيعة، از محمد بن حسن حر عاملي (م ۱۱۰۴).

(۷) بحار الأنوار، از محمد باقر بن محمد تقی مجلسي (م ۱۱۱۰).

(۸) مستدرک الوسائل، از حسين بن محمد تقی نوري (م ۱۳۲۰).

از این جمله، چهار کتاب نخست به عنوان (کتب أربعة) شناخته شده و در فن حدیث شیعی از اهمیتی همانند (صحاح سته) نسبت به مجامیع حدیثی أهل سنت برخوردار است. متداول ترین کتاب از فهرست بالا در مراجعات فقهی، کتاب وسائل الشيعة است که جامع احادیث چهار کتاب نخست (کتب أربعة) و بسیاری از کتابهای حدیث دیگر است، و چون منحصر به روایاتی است که در مباحث فقهی رسیده است کتاب دستی برای مراجعه هر فقیهی است. استناد به روایات این مجامیع تابع وجود شرایط خاصی است (۵). وثاقت و راستگویی همه راویان سلسله سند يك حدیث باید به ثبوت رسیده باشد. دانشی خاص به نام علم رجال که در باره رواة حدیث و شرح حال آنان بحث می کند متکفل این کار است. احادیث از نظر مقدار اعتبار و سندیت بر اساس ضوابط مخصوصی که در علمی دیگر به نام علم درایه مورد بحث قرار گرفته است به انواع ورده های مختلفی تقسیم میشود (۶) و بر همین اساس، بسیاری از روایات متون ذکر شده از نظر فقهاء ضعیف و غیر قابل استناد است.

استخراج احکام شرعی از منابع یاد شده بر اساس قواعد و ضوابطی که در علم اصول فقه بیان شده است به کمک استدلال عقلي و با روش تحلیل منطقی انجام می پذیرد که نام آن در اصطلاح اسلامی (اجتهاد) است. از نظر اصول تعالیم شیعی امکان اجتهاد همواره برای دانشمندان وجود دارد و هر فقیه الزاما باید در بر خورد با مسائل، دلایل و مستندات هر مسأله را شخصا ملاحظه کرده و در مورد آن نظر بدهد. تقلید و پیروی يك مجتهد از مجتهد دیگر در مسائل شرعی

حرام است.

-
- ٥ - بينيد شهيد دوم، الدراية: ٦٢ - ٨١ / أبو القاسم بن حسن يزدي ١: ٤٤ - ٦١.
- ٦ - بينيد شهيد أول، الذكرى: ٤ / ابن فهد، المهذب: ٢ پ / مقداد، تنقيح: ٣ ر / كركي، طريق استنباط الاحكام: ١٠ / شهيد
- دوم، الدراية: ١٩ - ٦١ / حسين بن عبد الصمد، وصول الأختيار: ٢٠ - ٥٦ / صاحب مدارك، هداية الطالبين: ٥ ر / بهاء الدين عاملي، الوجيزه: ٤ - ٥ / همو، مشرق الشمسين: ٢٦٩ / ميرداماد، الرواشح السماوية: ١١٥ - ٢٠٤ / بهبهاني، تعليقات منهج المقال: ٥ - ٩ /
- أبو القاسم بن حسن يزدي ١: ٣ - ٤٤ / مامقاني، مقباس الهداية: ٣٥ - ١٠٥.

فصل دوم

کلیاتی در باب اصول فقه

استنباط و کشف حکم شرعی و فقهی از منابع یاد شده پیش، که گاه در برخی موارد با

یکدیگر متضاد و متعارض نیز هستند دارای نظام و سیستم خاصی است که در واقع منطق فقه است،

و در اصطلاح علم اصول فقه خوانده می شود. این علم مجموعه اصول و ضوابطی کلی است برای به

دست آوردن حکم مسائل فقهی از منابع آن. بسیاری از این اصول و ضوابط از علوم دیگر مانند

منطق و فلسفه و لغت و کلام گرفته شده، و برای استفاده در یک مسیر مشخص به ترتیبی خاص با

یکدیگر ترکیب، و به شکلی ویژه منسجم گردیده‌اند.

در دوره های نخست اسلامی، رسائلی در این فن وسیله شیعیان اولیه نوشته شده بود که یاد آن

در مصادر آمده (۷)، لیکن قدیم ترین اثری که در این باب از دانشمندان شیعی در دست است عبارت

است از کتاب (التذکرة بأصول الفقه) تألیف شیخ مفید، محمد بن محمد بن النعمان البغدادي

(م ۴۱۳) که کراچکی تلخیصی از آن را در کتاب کنز الفوائد خود درج نموده است (۸).

پس از آن کتاب بزرگی در اصول فقه از شریف مرتضی علی بن الحسین الموسوی (م ۴۳۶) در

دست است به نام الذریعة إلى أصول الشریعة (۹). کتاب مشهور شیخ الطائفة محمد بن الحسن

الطوسی به نام عدة الأصول (۱۰) مشهورترین کتاب اصولی است که از آن قرن به جای مانده و مدتها در

---

۷ - ببینید تأسیس الشيعة لفنون الاسلام از سید حسن صدر: ۳۱۰ - ۳۱۲. پس از این خواهیم دید که یک گروه از فقهاء شیعی

صدر اول و معاصر ائمة، قواعد اصولی را برای استنباط احکام فقهی به کار می بسته‌اند.

۸ - کنز الفوائد: ۱۸۶ - ۱۹۴. نیز ببینید دیباچه عده شیخ (ص ۲) و یاد نامه شیخ طوسی ۳: ۳۷۲.

۹ - چاپ تهران - ۴۸ / ۱۳۴۶ ش در دو مجلد. او در کتاب الذخيرة خود نیز که در اصول عقائد

(کلام)، و نسخ متعددی از آن در دست است مبحث خبر واحد از علم أصول را بسیار دقیق و محققانه طرح و بحث می کند که در عده شیخ طوسی (ص ۳۴ - ۳۷) نیز نقل شده است.

۱۰ - چاپ تهران ۱۴ / ۱۳۱۳ و بمبئی ۱۸ / ۱۳۱۲.

حوزه های علمی شیعی متن درسی بوده است. یکی دیگر از مصادر اصلی فن از این ادوار، بخش أصول فقه از کتاب الغنیة سید ابوالمکارم ابن زهره حلبی (م ۵۸۵) است (۱۱). کتاب المصادر فی أصول الفقه سدید الدین محمود حمصی - دانشمند و متکلم شیعی نیمه دوم قرن ششم - به دست ما نرسیده (۱۲)، لیکن بندهایی از آن در کتاب السرائر ابن ادریس هست (۱۳). پس از آن معارج الأصول محقق جعفر بن الحسن الحلّی (م ۶۷۶)، و سپس آثار اصولی علامه حسن بن یوسف بن المطهر الحلّی (م ۷۲۶) مانند تهذیب الأصول، مبادی الوصول ونهایة الوصول این علم را با تحولاتی تازه همراه ساخت. پس از این دوره کارهای بسیاری از جانب دانشمندان شیعی به صورت تحشیه و شرح بر آثار علامه در اصول فقه انجام گرفت، که فهرست برخی از آنها در الذریعة (۱۴) هست و از مشهورترین آنها ست شروح ضیائی و عمیدی (۱۵) که در پیشبرد علم اصول فقه نقشی قابل توجه داشته است. شهید اول شمس الدین محمد بن مکی العاملی (م ۷۸۶) این دو شرح را در کتابی با نام جامع البین گردآورد و خود نیز مطالبی سودمند بر آن افزود (۱۶). حسن بن زین الدین العاملی فقیه مشهور آغاز قرن یازدهم (م ۱۰۱۱) با تألیف متنی مرتب و پاکیزه در علم اصول فقه به عنوان مقدمه ای بر کتاب معالم الدین خود، راه را برای بحثهای متمرکز بر روی مباحث اصول فقه به شکل تحشیه و شرح گشود، و این گونه بحثها به سبب همین تمرکز و اظهار نظرها و نقد و ایرادهای دانشمندان در مورد واحد، با توجه به اظهارات و آراء دیگر در همان جا، در پیشبرد اصول فقه بسیار مؤثر افتاد. دقیق ترین نظرات علمی در این باب در قرن یازدهم وسیله سلطان العلماء حسین بن رفیع الدین محمد مرعشی مازندرانی (م ۱۰۶۴) یکی از حاشیة نویسان

بر معالم ابداع و اظهار گردیده است. زبده تألیف بهاء الدین محمد عاملي (م ۱۰۳۰) و وافیة تألیف عبد الله بن محمد تونی (م ۱۰۷۱) از متون مشهور اصولی قرن مزبور است. در قرن دوازدهم اخباریگری که دشمن سرسخت علم اصول فقه بود به مرور بر محیط مذهبی

-
- ۱۱ - چاپ شده در مجموعه الجوامع الفقهية (تهران - ۱۲۷۶): ۵۲۳ - ۵۴۹.
- ۱۲ - ذریعة ۲۱: ۹۵.
- ۱۳ - السرائر: ۴۰۹ - ۴۱۰.
- ۱۴ - ج ۶، ص ۵۴ - ۵۵ / ج ۱۳: ۱۶۵ - ۱۷۰ / ج ۱۴: ۵۲ - ۵۴.
- ۱۵ - یعنی منیة اللیب از ضیاء الدین عبد الله بن مجد الدین محمد الأعرجی الحسینی، و شرح التهذیب از عمید الدین عبد المطلب بن مجد الدین محمد الأعرجی الحسینی، خواهر زادگان علامه حلی که هر دو برادر از دانشمندان میانه قرن هشتم بوده‌اند (ذریعة ۱۳: ۱۶۸).
- ۱۶ - ذریعة ۵: ۴۳ - ۴۴.

شیعه چیره شده و پیشرفت این دانش متوقف گردید. لیکن در ثلث اخیر آن قرن با ظهور عالم عالیقدری چون وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل (م ۱۲۰۵) و کوشش و سعی بلیغی که او در نشر و ترویج اصول و مبارزه با طرز فکر اخباری از خود نشان داد این علم احیاء شد و به سرعت رو به گسترش نهاد. شاگردان مکتب وحید هر يك به سهم خود در ترقی و توسعه این دانش کوشش فراوان کردند. کتابهایی چون قوانین از أبو القاسم بن حسن گیلانی، میرزای قمی (م ۱۲۳۱)، فصول از محمد حسین بن محمد رحیم اصفهانی (م ۱۲۵۴)، هدایة المسترشدين از محمد تقی بن محمد رحیم اصفهانی (م ۱۲۴۸)، مفاتیح از سید محمد مجاهد کربلایی (م ۱۲۴۲) و ضوابط از ابراهیم بن محمد باقر قزوینی (م ۱۲۶۲) از آثار شاگردان و پیروان این مکتب است. شیخ مرتضی انصاری دانشمند و متفکر بزرگ حقوقی این قرن (م ۱۲۸۱) بنای اصول فقه را تجدید کرد، و با نبوغ خود آفاق جدید و گسترده‌ای را به روی این علم گشود، و آن را به شکلی بسیار دقیق و اصولی از نو پایه ریزی نمود. مجموعه رسائل او در اصول فقه که به نام رسائل یا فرائد الأصول شناخته می شود تا کنون در حوزه های سنتی فقه شیعی متن درسی است. در مکتب علمی شیخ انصاری که تا به امروز ادامه و استمرار یافته است مبانی اصول فقه همواره مورد دقتها و موشکافیهای دانشمندان قرار گرفته، و با ظهور متفکرانی بزرگ چون ملا محمد کاظم آخوند خراسانی (م ۱۳۲۹) نگارنده کفایة الأصول، محمد حسین نائینی (م ۱۳۵۵)، ضیاء الدین عراقی (م ۱۳۶۱) نگارنده مقالات و محمد حسین اصفهانی کمپانی (م ۱۳۶۱) نگارنده نهاییه الدراية و با کوشش های فکری بسیار دقیق آنان، اینک علم اصول فقه شیعی دقیق ترین دانش

اسلامی است که از اهمیت بسیار برخوردار بوده و کما کان مورد بحثها و بررسیها،
و در معرض تحولات
و تکمیل و تغییر است.
***

چنان که گفته شد فقه شیعه چهار منبع اساسی دارد: قرآن، سنت، اجماع و عقل.
هدف
اصلی علم اصول فقه نشان دادن کیفیت استخراج احکام فقهی از منابع بالاست. با
این همه، در
برخی موارد احکام فقهی را نمی توان مستقیماً از این منابع گرفت. برای چنین موارد
اصول کلی
خاصی در اصول فقه شیعه مقرر است که اصطلاحاً اصول عملیه خوانده می شود.
بدین طریق اصول
فقه به دو بخش منقسم می گردد: بخشی در باب روش استنباط احکام از چهار منبع
اصلی، و بخش
دیگر در باب شیوه استفاده از اصول عملیه.
در نخستین بخش اصول فقه، قواعد استدلال با قوانین مکتوب: قرآن و سنت مورد
بحث قرار

می گیرد. نخست مباحث الفاظ است که در باب وضع لغات و شیوه استعمال حقیقی و مجازی آن و موضوعات مشابه بحث می کند. سپس بحثهایی کلی است پیرامون مدالیل مختلف امر و نهی، روش تطبیق قوانین کلی با موارد استثناء (عام و خاص)، احکام مطلق و تقییدات آن (مطلق و مقید) و مدلولات اصلی و ضمنی قوانین (مفهوم و منطوق). سپس حجیت منابع چهار گانه فقه مورد بررسی قرار می گیرد، و در این میان از مسائلی مانند ماهیت فقه و احکام حقوقی که از راه عقل به دست آمده، و طرق صحیح کشف حکم شرعی نیز سخن می رود. در بخش دوم اصول فقه، اساس حجیت و حدود اعتبار اصول عملیه بررسی می شود. این اصول عبارتند از چهار اصل: براءت، احتیاط یا اشتغال، تخییر و استصحاب. این چهار اصل همه مواردی را که در آن حکم واقعی نا معلوم است شامل می شود. اگر موردی سابقه ای داشته و وضع پیشین آن روشن باشد، به موجب اصل چهارم (استصحاب) باید عین قانون قبلی ادامه یابد: در غیر این صورت اصل نخستین (براءت) حکم می کند که تکلیفی در آن مورد متوجه شخص نیست. ولی اگر وجود اصل تکلیف مشخص بوده، اما کیفیت و ماهیت آن میان دو امر مختلف مردد باشد بر اساس اصل دوم (احتیاط) باید تمام احتمالات را به جا آورد تا یقین به ادای تکلیف حاصل شود. البته این در صورتی است که چنین کاری ممکن باشد، اما اگر امکان انجام هر دو یا چند احتمال وجود ندارد، در این صورت مکلف بر اساس اصل سوم (تخییر) مخیر است که یکی از آن دو یا چند امکان را انجام دهد. در اصول فقه متأخر شیعه این چهار اصل اهمیت بسیار یافته، و کار برد و زمینه شمول هر يك با دقت و ظرافت بسیار مورد بررسیها و موشکافیها قرار گرفته است. در این راه بسیاری

از مفاهیم و مباحث دقیق منطقی و فلسفی به کار گرفته شده، و بسیاری از افکار نو منطقی و فلسفی در خلال و از راه این بحثها برای نخستین بار مطرح گردیده و عرضه شده است. این بخش از اصول فقه طی قرن گذشته گسترش فراوان یافته و قسمتی بزرگ از کتابهای اصول را به خود اختصاص داده است، در حالی که در آثار دانشمندان متقدم تا قرن دهم معمولاً تنها چند صفحه یا گاه حتی چند سطر صرف توضیح اجمالی این اصول می گردید. پس از دو بخش بالا، فصلی در باره تعارض قوانین وجود دارد. بیشتر مآخذ علم اصول با فصلی دیگر در احکام اجتهاد تقلید و شرایط مجتهد و مفتی پایان می گیرد.

***

آن چه در زیر می آید لیست کوتاهی از أهم آثار در اصول فقه متأخر شیعی از یک قرن اخیر است. این آثار مهمترین مآخذ مورد مراجعه در مکتب اصولی شیخ انصاری است که بر اساس ترتیب

تاریخی ذکر می گردد:

مطرح الانظار: تقریرات درسی شیخ انصاری در بخش نخستین اصول فقه (مباحث الفاظ)،

گردآورده أبو القاسم کلانتر طهرانی، تهران - ۱۳۰۸.

فرائد الأصول = الرسائل، از شیخ انصاری، با چاپهای متعدد.

بحر الفوائد، شرح فرائد الأصول شیخ انصاری، از میرزا محمد حسن آشتیانی، چاپ تهران -

۱۳۰۰ و ۱۳۱۵

محجة العلماء، از شیخ هادی (محمد هادی بن محمد امین) طهرانی، چاپ تهران -

۲۰ / ۱۳۱۸

تشریح الأصول الکبیر، از علی بن، چاپ تهران - ۱۳۱۶

کفایة الأصول، از آخوند ملا محمد کاظم خراسانی، با چاپهای متعدد.

درر الفوائد، از همو در شرح فرائد الأصول شیخ انصاری، چاپ تهران - ۱۳۱۵ و

۱۳۴۳

المقالات الغریة، از حاجی میرزا صادق آقا تبریزی، چاپ تبریز - ۱۳۱۷

درر الفوائد، از حاج شیخ عبد الکریم حائری یزدی، با چاپهای متعدد

أجود التقریرات، تقریرات درس میرزا محمد حسین نائینی، گرد آورده آیه الله سید أبو

القاسم

خوئی، چاپ تهران - ۱۳۴۸

فوائد الأصول، مجموعه دیگری از تقریرات درسی نائینی، گردآورده محمد علی

کاظمی

خراسانی چاپ تهران - ۱۳۶۸ (ج ۱ - ۲) ونجف ۵۱ / ۱۳۴۹ (ج ۳ - ۴)

مقالات الأصول، از آقا ضیاء الدین عراقی، چاپ نجف - ۱۳۵۸ (ج ۱) و تهران -

۱۳۶۹ (ج ۲)

نهاية الافکار، تقریرات درسی آقا ضیاء الدین عراقی، گردآورده محمد تقی بروجردی،

چاپ

نجف - ۷ / ۱۳۷۱

نهاية الدراية، از شیخ محمد حسین اصفهانی کمپانی، چاپ تهران - ۱۳۴۳ و

۱۳۷۱

الأصول علی النهج الحدیث، از همو که نا تمام مانده است، چاپ نجف - ۱۳۷۸

وقایة الأذهان، از شیخ محمد رضا اصفهانی، ابوالمجد، چاپ ۱۳۳۷

نهاية الأصول، تقریرات درسی آیه الله حاج آقا حسین بروجردی، گردآورده آیه الله

حسینعلی

منتظری، چاپ قم - (۱۳۷۷)
محاضرات في أصول الفقه، تقریرات درسی آية الله سيد أبو القاسم خوئی، گردآورده
محمد إسحاق فیاض، چاپ نجف - ۱۳۹۵
مصباح الأصول، مجموعه دیگری از تقریرات درسی همو، گردآورده محمد سرور
بهسو؟؟
چاپ نجف - ۱۳۷۷ و ۱۳۸۶

تهذيب الأصول، تقريرات درسى امام خمينى، گردآورده جعفر سبحانى، چاپ قم -
۱۳۷۳ و ۱۳۸۲
الرسائل، نيز از امام خمينى، چاپ قم - ۱۳۸۵
أصول الفقه، از محمد رضا مظفر، چاپ نجف - ۱۳۸۷
دروس في علم الأصول، از سيد محمد باقر صدر، چاپ بيروت - ۱۳۹۸

فصل سوم
رؤوس مطالب فقه
تقسیم مباحث فقهی و دسته بندی آن برای دادن يك نظم درست و اصولی به فقه، به
چند
نحوه گوناگون انجام گرفته است. در فقه سنی معمولاً مباحث فقه را به دو گروه:
عبادات و معاملات
تقسیم می نموده اند. غزالی دانشمند شافعی در احیاء علوم الدین خود تمامی احکام و
مقررات
مذهبی و اخلاقی اسلامی را به چهار گروه: عبادات، عادات، منجیات و مهملکات
دسته بندی
کرد (۱۷)، که این روش بر متون فقه شافعی (۱۸) تأثیر نهاده و اساس تقسیم مباحث
فقهی به چهار گروه:
عبادات، معاملات، مناکحات و جنایات قرار گرفته است. در توجیه این روش دسته
بندی اخیر گفته
شده است که: مباحث فقه یا مربوط به امور اخروی است یا امور دنیوی، بخش
نخست یعنی
احکامی که برای تأمین سعادت اخروی است احکام عبادات است، و بخش دوم که
برای تنظیم
زندگانی مادی است بر سه گونه است: زیرا یا قوانینی است برای تنظیم روابط افراد
بشری با
یکدیگر که أبواب معاملات فقه را تشکیل می دهد: و یا قوانینی است که برای حفظ
نوع بشر وضع
شده و آن أبواب مناکحات است، و یا قوانینی که بقاء فرد و نوع بشر هر دو، وابسته
بدان است و آن
احکام جنائی و جزائی است (۱۹).
در فقه شیعی قدیم ترین طرح ها در مراسم سلار بن عبد العزیز دیلمی (م ۴۴۸)،
مهدب قاضی
عبد العزیز بن براج (م ۴۸۱) و کافی أبو الصلاح حلبی (از میانه قرن پنجم) دیده می
شود. أبو الصلاح
حلبی تکلیف شرعی را بر سه قسم می داند که آن را به ترتیب: عبادات، محرمات و
احکام خوانده

- ١٧ - غزالي، احياء ١: ٣ / فيض، المحجة البيضاء ١: ٤ - ٥.
- ١٨ - مانند قفال، حلية العلماء ٣: ٣٨٢ / غزى، فتح القريب: ٥٩٨ / باجورى، حاشية فتح القريب ٢: ٣٣٢.
- ١٩ - نقائس الفنون شمس الدين محمد بن محمود آملى: ١٤٦. نيز بينيد فلسفة التشريع في الاسلام، صبحي محمصاني:

است. او در مبحث عبادات، جز عبادات مصطلح مشهور (نماز، روزه، حج، زکات، و خمس، و جهاد) تعدادی از مباحث بخش عقود و معاملات (از قبیل نذر و عهد و وصایا) را نیز گنجانیده و دیگر أبحاث فقه را در مبحث احکام جای داده است (۲۰).

ابن براج در مذهب احکام شرعی را دو بخش می کند. بخشی برای احکامی که مورد ابتلاء همگان است و بخشی برای احکامی که چنین نیست. احکام نوع نخست همان عبادات هستند که به همین دلیل نیز مقدم بر دیگر أبواب فقه ذکر می گردند (۲۱). او هیچ گونه تقسیم و تبویب خاص دیگری برای احکام فقهی ذکر نمی کند.

سلار، فقه را به دو بخش عبادات و معاملات تقسیم کرده و بخش دوم را نیز در دو قسمت " عقود " و " احکام (۲۲) "، و احکام را نیز به نوبه خود در دو بخش: احکام جزائی و سایر احکام (۲۳) دسته بندی نمود. محقق حلی با الهام از این روش، کتاب شرایع خود را بر چهار بخش پایه گذاری کرد که به ترتیب ذکر: عبادات، عقود، ایقاعات و احکام بود (۲۴).

و این روش مورد قبول و پیروی فقهاء پس از او قرار گرفت (۲۵). شهید اول در کتاب قواعد این تقسیم را چنین توجیه علمی نمود که مباحث فقه یا مربوط به جنبه های روحانی و اخروی و یا مربوط به جنبه های زندگانی دنیوی و برای تنظیم آن است. بخش اول عبادات و بخش دوم معاملات خوانده می شود. لیکن بخش دوم نیز به نوبه خود دو تقسیم دارد، زیرا یا احکامی است که بر تعهدات خود افراد مترتب می گردد، و یا احکامی است که مربوط به تعهدات آدمیان نیست. این نوع اخیر را احکام می گویند و شامل مباحث قضایی و جزائی وارث و نظائر اینهاست. تعهدات نیز برد و نوع است چه برخی از آنها طرفینی است و برخی دیگر يك طرفی و قائم به شخص متعهد. نوع

أول را عقود و نوع دوم را ایقاعات می خوانند (۲۶). شهید همین بیان را در کتاب
ذکری نیز دارد جز آن
که در آن جا اساس فرق میان عبادات و سایر مباحث را بر این پایه استوار ساخته
است که اعمال
عبادی باید به نیت اطاعت فرمان الهی و به منظور نزدیکی به او و به خاطر رضای او
انجام پذیرد، اما

-
- ۲۰ - الحلبي، الكافي في الفقه: ۱ - ۲. أو در تقریب المعارف: ۹۶ ر تکالیف شرعی را در دو قسم:
افعال و ترکها دسته بندی کرده
و برای هر يك اقسامی ذکر نموده است.
۲۱ - ابن البراج، مهذب: ۱۲۳ پ.
۲۲ - سلار، مراسم: ۲۸.
۲۳ - أيضا: ۱۴۳.
۲۴ - محقق، شرایع: ۱: ۱۹ و ۱۶۳ و ۲: ۵۳ و ۱۳۵.
۲۵ - برای نمونه ببینید علامه، تحریر: ۱: ۴ و ۱۵۸ و ۲: ۵۲ و ۱۲۳. نیز رجوع شود به منیة الطالب
نائینی: ۱: ۳۳.
۲۶ - شهید أول، القواعد والفوائد: ۴ / مقدار، التنقیح: ۳ پ - ۴ ر / شرح قطرة البحرین: ۱ پ.

در سایر موضوعات فقهی این نیت و نظر شرط نیست (۲۷). برخی دیگر از دانشمندان مناط فرق و امتیاز را وجود نوعی محبوبیت و مطلوبیت الهی و رجحان ذاتی در عبادات دانسته اند که در سایر موضوعات نیست (۲۸).

فاضل مقداد (م ۸۲۶) برای تنظیم و ترتیب موضوعات فقهی دو شیوه دیگر پیشنهاد نموده که هر دو از نوشته های شهید اول در کتاب قواعد (۲۹) الهام گرفته شده است. یکی از آن دو شیوه که خود آن را روش فلسفی دانسته بر این اساس است که بشر در راه تکامل شخصیت انسانی خویش ناگزیر باید عوامل سودمند را فراهم کند، و عناصر زیان بخش را از مسیر خود دور نماید. عوامل سودمند به اختلاف طبیعت خود برخی نتیجه فوری می بخشند و برخی دیگر در آینده نتیجه خواهند داد.

عبادات از این قسم دوم، و احکام و مقررات مربوط به ازدواج و معاملات و مسائل تغذیه و نظایر آن از قسم اول است. احکام جزائی نیز برای جلوگیری از عوامل زیان بخش در مسیر تکامل افراد بشر تشریح گردیده است. این بیان و تقریر چنان که می بینیم مباحث فقه را در سه گروه دسته بندی می کند.

شیوه دیگر که فقه را به پنج بخش تقسیم می کند بر این اساس است که مذاهب برای حفظ و حراست پنج عنصر بنیادی زندگی انسانها آمده اند و آن عبارت است از دین، جان، مال، نسب و عقل. عبادات به عنوان پشتوانه دین، قسمتی از احکام جزائی برای پاسداری از جان، مقررات ازدواج و توابع آن و برخی از احکام جزائی برای نگاهداری انساب، مقررات باب معاملات برای تنظیم روابط مالی و حفظ اموال، و احکام مربوط به تحریم مسکرات و مجازات شرابخواری و نظایر آن به منظور مراقبت و حراست از عقل آدمی تشریح شده، و أبواب قضاء و شهادات

که مشتمل بر دستور العملها و مقررات و احکام قضائی است به عنوان حافظ و نگاهبان کلیت نظام اسلامی، و ضامن اجراء درست آن طرح ریزی شده است (۳۰). فیض (در گذشته ۱۰۹۰) در کتاب های فقهی و حدیثی خود مانند وافی و معتصم الشیعة و مفاتیح الشرایع ترتیب نوینی پیش گرفت و با ادغام پاره ای أبواب در برخی دیگر و جا به جا کردن آنها، تدوین جدیدی برای فقه و حدیث پدید آورد (۳۱). او فقه را در دو بخش ریخت: یکی در فن

-
- ۲۷ - شهید اول، ذکری: ۶ - ۷ / کلباسی، شوارع الهدایة: ۲ ر.
۲۸ - کاشف الغطاء، شرح القواعد: ۱ پ.
۲۹ - شهید اول، قواعد: ۴ - ۶.
۳۰ - مقداد، التنقیح الرائع: ۴ ر. پایه این روش دوم از مصادر سنی است. ببینید مستصفی غزالی و موافقات شاطبی ۱: ۳۸. نیز
ببینید مسوده أبو العباس الحرانی: ۴۵۵ و مدخل زرقاء ۱: ۶۴ - ۶۷.
۳۱ - این روش نیز تا حدود زیادی از شیوه غزالی در احیاء علوم الدین - که وسیله فیض با نام (المحجة البیضاء فی تهذیب =

عبادات و سیاسات، و دیگری در فن عادات و معاملات (۳۲).
يك دسته بندی دیگر روشی است که در برخی مصادر جدید پیش گرفته شده و از
روش های

تقسیم بندی حقوقی جدید متأثر است. بر اساس این روش جدید مباحث فقهی در
چهار گروه

رده بندی می شوند به شرح زیر:

۱ - عبادات (نماز، روزه، اعتکاف، حج، عمره و کفارات).

۲ - اموال که بر دو قسم است:

أ - اموال عمومی، یعنی اموالی که به شخصي خاص متعلق نیست و برای مصالحی
عمومی و

مصارفی مشخص در نظر گرفته شده است، مانند خراج، انفال، خمس و زکات. دو
عنوان اخیر

گرچه جنبه عبادي نیز دارند، لیکن جنبه ء مالي آن قویتر و بارزتر است.

ب - اموال خصوصي، یعنی اموالی که مالك یا مالکان مشخصی دارد. مقررات
مربوط به این

بخش در دو قسمت جدا مورد بررسی قرار می گیرد:

(يك) اسباب شرعي تملك یا به دست آوردن حق خاص. مباحث احياء موات،
حیازت،

صيد تبعیت، میراث، ضمانات و غرامات (۳۳) و نظایر آن در این مبحث مورد سخن
قرار می گیرد.

(دو) احکام تصرف در اموال. شامل مباحث بیع، صلح، شرکت، وقف، وصیت و
سایر

تصرفات و معاملات.

۳ - سلوك و آداب و رفتار شخصي، یعنی اعمال شخصي که ربطی به عبادات و
اموال ندارد

که دو گروه است:

۱ - روابط خواندگی، مناسبات دو جنس زن و مرد. مباحث نکاح و طلاق، خلع و
مبارات،

ظهار و لعان و ایلاء، و از این قبیل.

ب - روابط اجتماعي و مقررات مربوط به تنظیم رفتار فردی افراد جامعه. مقررات
مربوط به

أطعمه و اشربه، ملابس و مساکن، آداب معاشرت، احکام نذر و عهد و یمین، ذباحه،
امر به معروف

و نهی از منکر همه در این بند جا می گیرد.
۴ - آداب عمومی، یعنی رفتار و سلوک دستگاه های حکومتی و عمومی در مسائل
قضاء و
حکومت، و صلح و جنگ، و روابط بین المللی. أبواب و مباحث ولایت عامه، قضا
و شهادات،

= الاحیاء) تلخیص و تهذیب شده - الهام گرفته شده است.
۳۲ - ببینید مفاتیح الشرایع فیض ۱: ۱۴ / وافی ۱: ۱۶. نیز نائینی ۱: ۳۳.
۳۳ - مانند مباحث ضمان، حواله، قرض، بیمه و مانند آن. زیرا مقصود از (أموال) مفهومی است اعم از
أشیاء و أموال عینی
واقعی، و اعتبارات و أموال فرضی (تعهدات).

حدود، جهاد و نظایر آن در این مقوله وارد است (۳۴).
***

أبواب فقه که هر يك به (کتاب) تعبیر می شود (۳۵) چنان که دانستیم در موضوعات گوناگون و در مجموع، مجموعه وظایف يك فرد مسلمان شیعی از نظر فردی و اجتماعی است.

ترتیب وقوع این أبواب در متون فقهی مختلف است، لیکن عموماً مباحث مربوط به عبادات (۳۶) در آغاز، مباحث معاملات در میان، و مباحث ارث و قوانین جزائی در انتها قرار می گیرد (۳۷). در

پاره ای از مآخذ فقه سنی دلیل این پیشی و پسی ها، و فلسفه نظام حاکم بر کتب مختلف فقهی در آغاز برخی از أبواب و کتابها شرح و توضیح گردیده است (۳۸). معمولاً نویسندگان سنی (۳۹) و شیعی (۴۰) وجه تقدم برخی مباحث و أبواب را اهمیت آنها و اهتمام مذهب نسبت بدانها می دانسته اند، لیکن قاضی عبد العزیز بن براج در آثار خود نظر می دهد که این پیشی و پسی ها نسبت به مباحث فقهی در کتب فقه به لحاظ عمومیت مبحث است. از این رو عبادات که تکلیف همه مسلمانان است و در همه حال شامل آنها خواهد بود بر معاملات یا احکام قضائی و جزائی که شمول آن اختیاری یا مربوط به شرائطی خاص است مقدم گردیده، و از میان عبادات نیز نماز که تکلیف روزانه هر فرد مسلمان و در واقع عمومی ترین تکلیف اسلامی است با شرط مقارن خود (طهارت) بر دیگر انواع پیشی گرفته است (۴۱). ابن حمزه فقیه شیعی دیگر در قرن ششم بر همین اساس میزان عمومیت و شمول هر يك از عبادات را سنجیده، و شرحی در این باب در مقدمه کتاب وسیله خود آورده است (۴۲).

أبو الفتح محمد بن علي بن عثمان کراچکی فقیه شیعی نیمه نخستین قرن پنجم در اثر فقهی خود به

-
- ۳۴ - محمد باقر الصدر، الفتاوى الواضحة ۱: ۱۳۲ - ۱۳۴.
- ۳۵ - در باره این اصطلاح و وجه این تسمیه ببینید: فصول خطر بالبال: ۸۴ پ - ۸۵ / و ۸۷ پ - ۸۸ ر / شهید دوم، شرح لمعه ۱: ۲۶.
- ۳۶ - شهید اول در آثار فقهی خود - با الهام گرفتن از روش أبو الصلاح حلبی در کافی - عبادات را با يك مفهوم وسیعتر شامل همه واجبات قرارداده و از این رو پاره ای از مباحث (احکام) و (معاملات) را در این بخش مقدم جای داده است. در این مورد مخصوصا ببینید نائینی ۱: ۳۳.
- ۳۷ - جز در ترتیب فیض که مباحث جزائی پیش از معاملات قرار می گیرد. ببینید مفاتیح الشرایع أو ۱: ۱۴.
- ۳۸ - از باب نمونه ببینید طحطاوی ۲: ۲.
- ۳۹ - نفائس الفنون آملی: ۱۴۶ / فصول خطر بالبال: ۸۹.
- ۴۰ - شرایع ۱: ۱۹ / تبصره علامه: ۱ / رسالة في الطهارة والصلاة، برگ ۳۴ ر.
- ۴۱ - ابن البراج، شرح جمل العلم والعمل: ۵۴ / همو، مهذب: ۱۲۴. نیز ببینید فصول خطر بالبال: ۸۹ / شیخ، اقتصاد: ۲۳۹.
- ۴۲ - ابن حمزة، وسیله: ۶۶۲.

نام بستان أبواب فقه را به ترتیب مشجر از یکدیگر تفریع کرد که عملی ابتکاری بود و این راه را پیش از او کسی نرفته بود (۴۳).

روشن است که اختلاف نظر در مناط تقدم و تأخر بخش ها و أبواب فقه بر نحوه ترتیب آنها در متون فقهی تأثیر گذارده است. عامل دیگر در این مورد اختلاف نظری است که در مورد مصادیق و تعداد موضوعات هر بخش وجود دارد (۴۴). از باب مثال شیخ طوسی وابن زهره تعداد عبادات را پنج (۴۵)، سلارنش (۴۶)، أبو الصلاح وابن حمزه و محقق حلی ده (۴۷)، و یحیی بن سعید چهل و پنج (۴۸) دانسته اند.

از طرف دیگر در برخی مآخذ بسیاری از أبواب را در یکدیگر ادغام کرده و تا حد ممکن عناوین کلی را کاهش داده اند. این کار در مآخذ قدیم کمتر انجام شده و بسیاری از أبواب که می توانسته است در تحت عنوانی جامع مورد بحث قرار گیرد تجزیه گردیده است. از این رو مآخذ فقهی جز از نظر ترتیب أبواب، از رهگذر شماره آنها نیز تفاوت‌هایی چشمگیر دارند. به عنوان مثال کتاب نه‌ایة شیخ طوسی بیست و دو باب، کتاب مبسوط وی ۷۱ باب، کتاب شرایع الاسلام محقق حلی ۵۲ باب، کتاب قواعد علامه حلی سی و یک باب، تبصرة المتعلمین او هیجده باب، اللعة الدمشقیة شهید اول پنجاه و دو باب، دروس وی چهل و هشت باب، مفاتیح دوازده باب و وافی که کتاب حدیث است ده باب دارد.

***

آن چه در زیر می آید شرح بسیار فشرده ای است از محتوای فقه شیعه بر اساس تنظیم شرایع الاسلام محقق حلی با اشاره به برخی مباحث استطرادی که در پاره ای از أبواب فقه آمده، و برای بررسیهای دیگر نیز سودمند است:

أ - عبادات

۱ - کتاب طهارت، فصلی در احکام غیر مسلمانان و مباحث احکام أموات نیز در
این باب
مندرج است.

-
- ۴۳ - مستدرک نوري ۳: ۴۹۸ / ذریعة ۳: ۱۰۵.
۴۴ - ببینید کلباسی، شوارع الهدایة: ۲ ر.
۴۵ - شیخ، اقتصاد: ۲۳۹ / ابن زهره، غنیه: ۵۴۹.
۴۶ - سلار، مراسم: ۲۸.
۴۷ - أبو الصلاح، کافی: ۲ پ / ابن حمزه، وسیله ۶۶۲ / محقق حلی، شرایع ۱: ۱۹.
۴۸ - یحیی بن سعید، نزهة الناظر: ۶ - ۷.

- ۲ - کتاب صلاة. مباحثی علمی در باب وقت نماز و قبله در این باب آمده است. هم چنین در بخش نماز جمعه بحثهایی است در باب مقام اجتماعی فقیه و وظایف او و ماهیت حکومت اسلامی.
- ۳ - کتاب زکات. که معروفترین واجب مالی اسلامی است.
- ۴ - کتاب خمس. مالیات يك پنجم که بر اساس فقه شیعه از همه انواع در آمد گرفته می شود، و نه چنان که نظر اهل سنت است تنها از غنائم جنگی و گنجها. بحثی در مناصب و اختیارات فقیه در این باب است. احکامی مربوط به غیر مسلمانان که در قلمرو دولت اسلامی زندگی می کنند نیز در این باب آمده است. چه، یکی از موارد خمس زمینهایی است که به غیر مسلمانان فروخته می شود.
- در پایان این باب بحثی در انفال، یعنی اموال دولت اسلامی - شامل تمامی اراضی موات و ثروتهای طبیعی - آمده است.
- ۵ - کتاب صوم (روزه)
- ۶ - کتاب اعتکاف، که به عنوان يك عبادت مستحب مورد بحث قرار گرفته است، و آن عبارت از انزوا گزیدن در مسجد جامع شهر است به قصد عبادت.
- ۷ - کتاب حج، زیارة مكة معظمه در آخرین ماه سال قمري (ذیحجه) با ضوابط و شرایط خاص.
- ۸ - کتاب عمره، شکل ساده تر زیارة مكة معظمه که در هر وقت سال می توان انجام داد.
- ۹ - کتاب جهاد، یعنی نبرد مقدس، تهاجمی و تدافعی، و در مورد دوم دفاع در برابر دشمنان خارجی یا داخلی، در این باب اقسام اراضی در سرزمین اسلامی، روابط میان حکومت اسلامی و دول غیر مسلمان، وضعیت غیر مسلمانانی که در سرزمینهای اسلامی زندگی می کنند و مباحث مشابه نیز مورد بحث قرار می گیرد.
- ۱۰ - کتاب امر به معروف و نهی از منکر، قواعد و ضوابط این - وظیفه مشترك اجتماعی در

يك جامعه اسلامى.

ب - عقود

۱ - كتاب تجارت، بحث در راههاى صحيح و فاسد انتقالات و معاوضات مالى، معاملات

نامشروع، انواع خيار فسخ، احكام شروطى كه ضمن عقد قرارداد شود و مباحث مشابه. اين باب

هم چنين مشتمل است بر بحثهاى در مالكيّت و نظام مالياتى اراضى مختلف در سرزمين اسلامى،

حكم كار كردن براى حكومتهاى ستمكار و غير مشروع، وضع تصرفات آنان در بيت المال مسلمانان،

(و در مآخذ متأخر فقه - از قرن گذشته به اين سو - بحثى در ولايت فقيه). بحثهاى فقهى در مورد

موضوعاتى از قبيل موسيقى و بهره و ام (ربا) نيز در همين باب مى آيد.

۲ - كتاب رهن

- ۳ - کتاب مفلس، در باره ورشکستگی و تکلیف دولت اسلامی در برابر شخصي که دچار چنین حالي شده و عوايدش تکافوی بدهی وی را نمی کند.
- ۴ - کتاب حجر، حالي که شخص از نظر حقوقی اختیار تصرف در مال یا فروش ما يملك خود را ندارد، چنان که در مورد صغار ومجانين.
- ۵ - کتاب ضمان، ضمانت مالي - مبحث كفالت بدني هم در همین باب مورد بحث قرار گرفته است.
- ۶ - کتاب صلح، توافق دو شخص در موضوعي معين که جزئیات آن روشن نیست، مانند توافق طلبکار و بدهکار بر مبلغی معين در موقعی که مبلغ طلب به طور دقیق مشخص نیست.
- ۷ - کتاب شرکت.
- ۸ - کتاب مضاربه. قرارداد شرکتی که در آن سرمایه از يك شريك است و فعالیت اقتصادی از دیگری.
- ۹ - کتاب مزارعه و مساقات. مواردی که مالك زمین، زمین خود را در برابر بخشی از محصول به رعیت واگذار می کند.
- ۱۰ - کتاب ودیعه، حفظ مال دیگری به صورت امانت.
- ۱۱ - کتاب عاریة.
- ۱۲ - کتاب اجاره.
- ۱۳ - کتاب وکالت.
- ۱۴ - کتاب وقف و صدقات.
- ۱۵ - کتاب سکنی و تحبیس (وقف موقت منافع عین).
- ۱۶ - کتاب هبه.
- ۱۷ - کتاب سبق ورمایه، مسابقات تیراندازی و آسب و شتردوانی، تنها موردی که شرط بندی (آن هم فقط برای شرکت کنندگان واقعي در مسابقه، نه افراد دیگر) در فقه اسلامی اجازه داده شده است.
- ۱۸ - کتاب وصیت.
- ۱۹ - کتاب نکاح.

ج: ایقاعات

۱ - کتاب طلاق

۲ - کتاب الخلع والمبارات، دو نوع طلاق که در آن زن خود را به مناسبتی از قید نکاح آزاد می سازد.

۳ - کتاب الظهار، که شوهر زن را به مادر خویش تشبیه می کند (در جوامع عرب) این بیان

تشبیه باعث لزوم کفاره می شود.

۴ - کتاب الایلاء، که در آن سوگند شوهر باعث حرمت همسرش برای مدتی بیش از چهار ماه

می شود، که در آن مدت یا باید سوگندش را باطل کند یا همسرش را طلاق گوید.
۵ - کتاب اللعان، لعن شوهر در تأکید بر بیوفایی زن در حضور محکمه، و نظیر لعن از جانب زن

مبنی بر کذب شوهر. تکرار لعن شوهر باعث فسخ نکاح می شود.

۶ - کتاب العتق = آزاد ساختن بردگان.

۷ - کتاب التدبیر والمکاتبة والاستیلاء، سه طریق برای آزاد ساختن بردگان. تدبیر با مرگ

مالك برای غلام میسر است. مکاتبه عبارت از پیمان میان مالك ومملوك است. استیلاء در مورد

کنیزی است که از مالك صاحب فرزند می شود که به خاطر آن کودک با مرگ مالك آزاد می شود.

۸ - کتاب اقرار، اقرار در مورد قرض، روابط خانوادگی و نظیر آن.

۹ - کتاب الجعالة، که به خاطر اجرای امری، شخصی متعهد به پرداخت مبلغی می شود.

۱۰ - کتاب الايمان، سوگند یاد کردن به نام جلاله.

۱۱ - کتاب النذر، به گردن گرفتن نذر در حضور پروردگار به نیت انجام شدن امری یا انجام

نشدن آن.

د - احکام

۱ - کتاب الصيد والذباجة = شکار و ذبح نمودن.

۲ - کتاب الأطعمة والأشربة = خوارکیها و نوشیدنیها.

۳ - کتاب الغصب

۴ - کتاب الشفعة، حق تقدم شريك در خرید بخش دیگر تملك.

۵ - کتاب احياء الموات، زراعی ساختن أراضي باير. این بخش شامل بررسی فقه زمین و

مطالعه مشترکات نیز هست، مثلاً آب و مرتع.

۶ - کتاب اللقطة، در مورد متروکات.

۷ - کتاب الفرائض، در مورد میراث.

۸ - کتاب القضاء، در جریان امور قضائی.

۹ - کتاب الشهادات، در شهادت و گواهی

- ۱۰ - كتاب الحدود والتعزيرات، در قوانين كيفر ومجازات.
- ۱۱ - كتاب القصاص، در حق مظلومي كه در مورد ظلم واقع شده در عمل به مثل.
- ۱۲ - كتاب الديات = غرامت خون، پول و جز آن.

فصل چهارم ادوار فقه شیعه

سیستم حقوقی که اکنون به نام فقه شیعه به دست ما رسیده است ادوار مختلفی را گذرانده، و

به وسیله شخصیت‌هایی مبرز تجدید سازمان و تکمیل شده است. شیخ الطایفه محمد بن الحسن الطوسی (م ۴۶۰)، محقق جعفر بن الحسن الحلّی (م ۶۷۶)، علامه حسن بن یوسف بن المطهر

الحلّی

(م ۷۲۶) و صاحب المدارک، محمد بن علی العاملی (م ۱۰۰۹) از این نامدارانند. معمولاً در متون فقهی، ادوار فقه شیعی را به دو دوره متقدمین و متأخرین تقسیم می‌کنند (۴۹). در

متون فقهی قرنهای ششم و هفتم معمولاً مقصود از متقدمین فقهای معاصر ائمه، و متأخرین فقهای

پس از دوران حضور امام (از ۳۶۰ به بعد) می‌باشند (۵۰). گاه نیز اصطلاح متقدمین بر شیخ الطایفه و

فقهاء مقدم بر او (۵۱)، و اصطلاح متأخرین بر دانشمندانی که پس از وی آمده‌اند اطلاق شده است (۵۲).

همچنان که اصطلاح "متأخر" گاه نیز در معنای لغوی خود (یعنی دانشمندانی که " در همین

اواخر " و نزدیک به زمان گفتگو پدیدار شده‌اند) به کار رفته است (۵۳). در متون فقهی قرنهای بعد

متقدمین دانشمندان پیش از محقق یا علامه حلّی، و متأخرین فقهای پس از آنانند. در متون فقهی

قرن سیزدهم معمولاً اصطلاحی دیگر دارند به شکل متأخري المتأخرين که مراد از آن در آثار قدیم‌تر

---

۴۹ - این تقسیم جز تقسیم مربوط به روایت و علم الحدیث است که در آن مشایخ حدیث شیعه را به ده طبقه تقسیم نموده‌اند

(سید حسن صدر عاملی، بغية الوعاة في طبقات مشایخ الإجازات به نقل ذریعة ۳: ۱۳۷). ملاکات تقسیم در علم الحدیث نیز جز ملاکات تقسیم در فقه است.

۵۰ - محقق حلّی، المعتبر: ۷ / النقض عبد الجلیل رازی: ۲۰۹.

۵۱ - شیخ خود جزء متقدمین شمرده می‌شود. ببینید شهید دوم، شرح لمعه ۲: ۷۳.

۵۲ - یحیی بن سعید، نزهة الناظر: ۶ / نکت النهایة محقق: ۴۳۸.

٥٣ - ابن إدريس، سرائر: ٢٦٥ / حر عاملي، أمل الآمل ٢: ٥.

فقهای پس از شهید اول، و در آثار متأخر تر فقهای هستند که پس از صاحب مدارك آمده اند (۵۴).

این ترتیب چندان دقیق نیست. ادوار فقه شیعی را در يك تقسیم دقیق تر بر اساس تحولات عمده

فقهی شاید بتوان به هشت دوره تقسیم کرد. در زیر هر يك از این ادوار به اجمال یاد، و خصوصیات

هر يك ذکر می شود. نام مهمترین دانشمندان تشکیل دهنده هر دوره و مهمترین مآخذ فقهی مربوط

به آن نیز ذکر می گردد (۵۵). شرح حال تمامی این دانشمندان با ذکر مصادر سر گذشت و فهرست آثار

هر يك در کتاب روضات الجنات سید محمد باقر خوانساری (چاپ هشت جلدی جدید) آمده و

نظر به وضع این نوشته به رعایت اختصار از هر گونه توضیح اضافی خود داری شده (۵۶).

۱ - دوره حضور امام:

معمولا چنین تصور می شود که فقه شیعی در دوران حضور امام که از زمان پیامبر آغاز شده و تا

سال ۲۶۰ ادامه یافت دامنه ای بسیار محدود داشته است، زیرا با وجود امامان و امکان دسترسی بدانان،

مجال برای فقاہت و اجتهاد آزاد حاصل نبوده و فقه این دوره در شکل سماع و نقل حدیث از

امامان محصور بوده است. این تصور درست نیست و برای روشن شدن حقیقت امر باید چند نکته در

مورد وضع و حال، و طبیعت و معتقدات جامعه شیعی اعصار اولیه توضیح گردد:

(۱) بنابر آنچه از روایات مذهبی به دست می آید امامان شیعه به تحریک و ایجاد زمینه تفکر

تعقلی و استدلالی در میان شیعیان خود علاقه فراوانی داشته اند. در زمینه بحثهای کلامی و

عقیدتی، تشویق ها و تحسین های بسیار از آنان نسبت به متکلمان شیعی زمان خود نقل

شده است (۵۷). در مسائل فقهی آنان به صراحت وظیفه خود را بیان اصول و قواعد کلی دانسته و

-
- ۵۴ - تنقیح المقال مامقانی به نقل ریحانة الأدب ۳: ۴۳۹.
- ۵۵ - مقصود تنها دانشمندانی است که آراء وانظار آنان در متون فقهی مورد توجه بوده و نقل شده است. معمولا بر اساس سنت متداول فقه شیعی پیش از بررسی هر مسأله، اقوال گوناگون مجتهدان پیشین شیعی و گاه حتی سنی در آن باب نقل می گردد که برای باز کردن زمینه تفکر بسیار مفید و مدد کار است. البته آراء تنها تعدادی از مجتهدان صاحب نظر و برجسته که در افکار دانشمندان دوره های بعد مؤثر بوده اند نقل می گردد و مورد توجه قرار می گیرد. در مقدمه مقابس الأنوار کاظمی (صفحات ۴ - ۱۹) نام تمامی این دانشمندان و اثری آثار مشهور و مورد استناد آنان ذکر، و دوره هر يك مشخص شده است.
- ۵۶ - در متون فقهی اصطلاحات و اختصارات خاصی برای اسامی فقهاء و مأخذ فقهی به کار می رود که بسیاری از این اصطلاحات و اختصارات در همان روضات الجنات ۲: ۱۱۴ - ۱۱۵ و در مقدمه کتاب مقابس الأنوار کاظمی: ۱۹ - ۲۲ یاد و شرح گردیده است.
- ۵۷ - رجوع شود به کشی: ۲۶۸ و ۲۷۸ و ۴۸۴ - ۴۸۶ و ۴۸۹ - ۴۹۰ و ۵۳۸ و ۵۴۲ / قهپایی ۶:
- ۲۲۳ - ۲۳۰ و ۲۹۳ - ۳۰۷ / کافی
- ۱: ۱۶۹ - ۱۷۴ / مفید، تصحیح الاعتقاد: ۱۷۱ - ۱۷۲.

تفریع واستنتاج احکام جزئی را به عهده پیروان خویش گذارده اند (۵۸). این نکته را گاه حتی در پاسخ سؤالات أصحاب خویش خاطر نشان ساخته و بدانان تذکر می داده اند که پاسخ مسأله ایشان با روش استدلالی و اجتهادی از اصول کلی و مسلم حقوقی اسلامی قابل استنتاج و استنباط است (۵۹). در برخی از روایات به روشنی تمام طرز اجتهاد صحیح و روش فقه استدلالی را بر اساس سنت شخصا پیروی نموده، و از این راه تبعیت از این شیوه را به یاران و أصحاب خویش آموخته اند (۶۰).

(۲) دوره حضور امامان از نظر تنوع گرایشهای اعتقادی میان شیعیان و أصحاب أئمة، دوره ای کاملاً ممتاز است. بسیاری از أصحاب أئمة و دانشمندان شیعی در آن اعصار متکلمانی برجسته بوده (۶۱)، و آراء و انظار دقیقی در مسائل کلامی از برخی از آنان چون هشام بن الحکم و هشام بن سالم و زرارة بن أعین و مؤمن الطاق و یونس بن عبد الرحمن (از قرن دوم) و بزنی و فضل بن شاذان (از قرن سوم) نقل شده است (۶۲). بسیاری از مکتب های کلامی دیگر رایج در آن اعصار، در میان متکلمان شیعی قرون اولیه هوادار داشته (۶۳) که امروزه وجود چنین گرایشهایی در میان شیعیان آن عصر با تعجب تلقی می شود. دانشمندان متأخر از وجود همین گرایشها نتیجه گیری کرده اند که در مذهب شیعی جز در مورد پنج اصل بنیادی مذهب هر گونه نظر و رأی مستند به طرز تفکر شخصی آزاد و مجاز است (۶۴).

اختلافات مکتبی در مسائل کلامی موجب پیدایش گروهها و دسته بندیهای مختلف، و پدید

- ۵۹ - از باب نمونه ببینید کافی ۳: ۳۳ / تهذیب ۱: ۳۶۳ / استبصار ۱: ۷۷ - ۷۸ / وسائل ۱: ۳۲۷ / جامع احادیث الشیعة ۱: ۱۱۶ - ۱۱۸.
- ۶۰ - برای نمونه رجوع شود به کافی ۳: ۸۳ - ۸۸ / وسائل ۲: ۵۳۸ - ۵۳۹ و ۵۴۲ و ۵۴۶ و ۵۴۷ و ۵۴۸ -
- ۶۱ - رجوع شود به کتاب خاندان نوبختی، عباس اقبال، به خصوص صفحات ۷۵ - ۸۴.
- ۶۲ - از جمله ببینید توحید صدوق: ۹۷ - ۱۰۴ / الفصول المختارة مفید: ۱۱۹ - ۱۲۱ / أوائل المقالات أو: ۱۳۱ / کشی: ۲۶۸، ۲۷۵
- و ۲۸۴ - ۲۸۵ و ۴۹۰ و ۵۴۰ - ۵۴۴ / قهپایی ۶: ۸ / رضی الدین قزوینی، ضیافة الاخوان: ۱۸۰ - ۱۸۱ / بحار.
- ۳: ۲۸۸ و ۳۰۰ و ۳۰۳ و ۳۰۵ / تعليقات منهج المقال بهبهانی: ۸ / كشف القناع کاظمی: ۱۹۸ - ۲۰۰ / أبو علي: ۴۵ و ۳۴۶ تنقیح
- المقال: مقدمه: ۲۰۸ - ۲۰۹ کاظمی نگارنده مقابس آراء و معتقدات کلامی أصحاب أئمة را در کتابی با نام المناهج گردآورده
- است (كشف القناع: ۷۱). نیز ببینید صفائی، ۳۶ - ۶۸، نیز آراء نوبختیان در أوائل المقالات مفید.
- ۶۳ - ببینید المسائل السروية مفید: ۲۲۱ / أوائل المقالات: ۷۷ / مرتضی، رسالة في ابطال العمل باخبار الأحاد: ۱۴۲ ب /
- شیخ، عده: ۵۴ - ۵۵ / همو، فهرست: ۱۹۰ / ابن شهر آشوب، معالم العلماء: ۱۲۶ / جامع الرواة اردبیلی: ۲: ۲۳۴ / بحار ۳: ۳۰۴ /
- فتونی، تنزیه القمیین: ۴ / قهپایی ۵: ۱۷۷ / نجاشی: ۲۸۹.
- ۶۴ - أبو علي: ۴۵ و ۳۴۶.

آمدن بحثهای حاد میان أصحاب ائمة گردید (۶۵). صحابه بزرگ هر يك براي خود گروهی مستقل داشتند (۶۶) و گاهی هر دسته، دسته دیگر را کافر می شمردند (۶۷) و کتابهای در رد یکدیگر و به طرفداری از گروه های متخاصم نوشته اند (۶۸). جالب است که گاهی افراد يك گروه در تمامی اصول فکری جز اصل پذیرفتن امامت ائمة با رهبر و رئیس علمی خود اختلاف نظر پیدا می کردند (۶۹).

بسیاری از شیعیانی که گرد ائمة جمع شده بودند به کار سماع و نقل احادیث مشغول بوده و از مباحثات و مناظرات کلامی دوری می جستند و نظر خوشی نسبت به متکلمان شیعی نداشتند (۷۰).

متکلمان که مورد تشویق و تحسین امامان بودند از آزارهای زبانی این افراد رنجیده می شدند و ائمة آنان را تسلی می دادند (۷۱)، و بدانان می گفتند که باید با این گروه مدارا کرد، چه، اندیشه آنان از درك نکات ظریف و دقیق عاجز است (۷۲). محدثان قم نیز با متکلمان سخت در ستیز بودند (۷۳)، و برخی از آنان روایات بسیاری در ذم و طعن دانشمندان و متکلمان می ساختند و به ائمة نسبت می دادند (۷۴). و کتابها در این مورد تدوین می نمودند (۷۵). از طرف دیگر ائمة، شیعیان خود را به همین متکلمان و کتابهای آنان ارجاع و راهنمایی می کردند (۷۶)، و حتی قمیان را به رغم دشمنی محدثان آن شهر، به دوستی و حرمت نهادن نسبت به متکلمان ترغیب می نمودند (۷۷).

کتب رجال حدیث شیعی به خصوص رجال کشی پر است از موارد اختلافات عقائدي و

-----
 ۶۵ - کشی: ۲۷۹ - ۲۸۰ / توحید صدوق: ۱۰۰ / بحار ۳: ۲۹۴ و ۳۰۷ / کشف القناع: ۷۱ - ۸۴.

۶۶ - کتاب درست بن أبي منصور: ۱۶۱.

۶۷ - کشی: ۲۷۹ - ۲۸۰ و ۴۹۸ - ۴۹۹ / کافی ۸: ۲۸۵ / وسائل ۶: ۳۸۵.

۶۸ - از باب نمونه: رساله هشام در رد مؤمن الطاق (نجاشی: ۳۳۸)، رساله في معنى هشام ويونس، از

- علي بن إبراهيم بن هاشم القمي (نجاشي: ۱۹۷) ورسالة الرد على علي بن إبراهيم بن هاشم في معنى هاشم ويونس، از سعد بن عبد الله الأشعري (همان مأخذ: ۱۳۴).
- ۶۹ - برای نمونه رجوع شود به فهرست شیخ: ۱۳۲ ذیل شرح حال أبو جعفر محمد بن الخلیل السکاک.
- ۷۰ - کشی: ۲۷۹ و ۴۸۷ - ۴۸۸ و ۴۹۶ و ۴۹۸ - ۴۹۹ از باب نمونه. نیز ببینید توحید صدوق: ۴۵۸ - ۴۶۰ / کشف المحجّه:
- ۱۸ - ۱۹ / وسائل ۱۱: ۴۵۷ - ۴۵۹.
- ۷۱ - کشی: ۴۹۸ - ۴۹۹.
- ۷۲ - همان مأخذ: ۴۸۸.
- ۷۳ - أيضا: ۴۸۹ (نیز ۴۸۳ و ۵۰۶) جامع الرواة، اردبیلی ۱: ۴۵۹، ۲: ۳۵۷ / أبو علي: ۲۸.
- ۷۴ - کشی: ۴۹۷ و برای نمونه‌هایی از این روایات همین مأخذ: ۴۹۱ - ۴۹۶ و ۵۴۰ - ۵۴۴ / برقی، رجال: ۳۵ / بزنتی، جامع: ۴۷۸.
- ۷۵ - از باب نمونه کتاب مثالب هشام و یونس از سعد بن عبد الله الأشعري القمي (نجاشي: ۱۳۴).
- ۷۶ - کشی: ۴۸۳ - ۴۸۵ و ۵۰۶ / نجاشي: ۳۴۴ - ۳۴۸.
- ۷۷ - کشی: ۴۸۹.

گرایشهای گوناگون کلامی میان شیعیان در قرون اولیه، و درگیریها و کشمکشهای حادی که در این مورد جریان داشت، و از هواداری ائمه نسبت به متکلمان و شواهد علاقه آنان به رشد و شکوفایی فکری شیعه.

امام رضا پیشوای هشتم شیعیان در پاسخ پیروان یونس بن عبد الرحمن که سایر هواداران امامان

آنان را کافر می شمردند فرمود: شما را در راه رستگاری می بینم (۷۸).
۳) در جامعه شیعی زمان حضور امامان، گرایشهایی وجود داشته که با طرز تفکر و اعتقاد

سنتی شیعه در مورد امامان خویش مخالفت داشته است. گروهی از صحابه برای امامان تنها نوعی

مرجعیت علمی قائل بوده و آنان را دانشمندانی پاک و پرهیزکار (علماء ابرار) می دانستند و منکر

وجود صفاتی فوق بشری از قبیل عصمت در آنان بودند (۷۹). نظری که برخی متکلمان شیعی

دوره های بعد نیز از آن پشتیبانی کرده اند از جمله أبو جعفر محمد بن قبه رازی از دانشمندان و

متکلمان مورد احترام شیعی در قرن چهارم که رئیس و بزرگ شیعه در زمان خود (۸۰) و آراء و انظار او

مورد توجه و استناد دانشمندان شیعی پس از وی بوده است (۸۱) امامان را تنها دانشمندان و بندگانی

صالح، و عالم به قرآن و سنت می دانسته و منکر دانایی آنان به غیب بود (۸۲). شگفتا که با این وجود

مشی عقیدتی او مورد تحسین جامعه علمی شیعه در آن ادوار قرار داشت (۸۳). برخی از محدثان قم نیز

مشابه چنین نظری را در مورد امامان داشته اند (۸۴). و گویا نوبختیان نیز چنین می اندیشیده اند (۸۵).

گروهی از أصحاب امامان حتی معتقد بودند که آنان در مسائل فقهی مانند سایر فقهاء آن

اعصار به اجتهاد آزاد شخصی (رای) (۸۶) یا قیاس (۸۷) عمل می کنند و این نظر نیز مورد پشتیبانی و قبول

گروهی از محدثان قم بود (۸۸). از أبو محمد لیث بن البختری المرادی معروف به

أبو بصير كه از

-
- ۷۸ - كشي: ۴۹۹.
- ۷۹ - بحر العلوم ۳: ۲۱۹ - ۲۲۰ نیز خصال: ۳۵۴ / وسائل ۱۱: ۴۲۹ - ۴۳۰.
- ۸۰ - علامه، خلاصة الأقوال: ۱۴۳.
- ۸۱ - كشف القناع: ۳۰۵.
- ۸۲ - كشف القناع: ۲۰۰. برخی دیگر از عقاید این دانشمند كه مخالف بينش سنتي شيعي به نظر می رسد در موارد مختلف آثار شريف مرتضى نقل شده است (به عنوان يك نمونه شافى: ۱۰۰).
- ۸۳ - شيخ، فهرست: ۱۳۲ / معالم العلماء ابن شهر آشوب: ۸۵ / خلاصه علامه: ۱۴۳.
- ۸۴ - تصحيح الاعتقاد مفيد: ۲۱۸ - ۲۱۹.
- ۸۵ - رجوع شود به عقاید آنان در أوائل المقالات مفيد، از جمله ص ۷۸ و ۷۹ و ۸۰ و ۸۴.
- ۸۶ - بحر العلوم ۳: ۲۲۰ - نیز اختصاص مفيد: ۲۷۴ المسائل السروية أو: ۲۲۴ / بصائر الدرجات: ۳۰۱ / جامع أحاديث الشيعة ۱: ۲۷۳.
- ۸۷ - كشف القناع: ۸۳.
- ۸۸ - تصحيح الاعتقاد: ۲۱۹.

دانشمند ترین أصحاب امام صادق (۸۹) بوده و روایات بسیار در ستایش او از امامان رسیده (۹۰) و یکی از رؤساء و سرامدان چهار گانه مذهب شیعی شمرده شده است (۹۱) نظر غریب و سخن نادرستی در مورد علم امام در چند روایت (۹۲) نقل شده که موجب شگفتی است. به نظر می رسد این گونه طرز تفکرها در مورد امامان موجب بود که بسیاری از صحابه ء امامان گاه در مسائل علمی با آنان اختلاف نظر داشتند (۹۳) و بر سر مسائل مورد اختلاف به مناظره و بحث می پرداختند (۹۴) و حتی گاه در مسائل فقهی از آنان در خواست سند و مأخذ می نمودند (۹۵). در مسائلی که أصحاب خود با یکدیگر اختلاف نظر داشتند گاهی اوقات کار به مناظره می کشید و به ترك دوستی و قطع رابطه میان آنان برای همیشه می انجامید (۹۶). در حالی که بر اساس طرز تفکر سنتی شیعه، به حسب قاعده باید در چنین مواردی مورد اختلاف را بر امامان عرضه می نمودند و از آنان می خواستند که واقع امر را بیان کنند چنان که شیعیان معتقد، معمولاً چنین مشکلاتی را با آنان در میان می گذارده و کسب تکلیف می کردند (۹۷).

۴) پیش تر گفته شد که اساس اجتهاد در فقه شیعه بر تحلیل و استدلال عقلي در چهار چوب نصوص قرآن و سنت است. مراد از این روش همان شیوه استدلال در منطق صوری است که بر اساس اصول آن منطق، قطع آور و حجت است. روش ظنی تمثیل منطقی که در فقه قیاس خوانده می شود و مبتنی بر کشف احتمالی علل احکام است از آغاز راه یافتن خود در فقه اسلامی در قرن دوم (۹۸) در فقه شیعی مردود بوده است اما در مواردی که علل احکام به صورت قطعی و اطمینان بخش قابل کشف باشد این کشف حجت و معتبر شناخته شده و بدان استدلال و استناد می شود. در قرون اولیه، محدثان که مخالف هر گونه استدلال عقلي بودند این گونه کشف های قطعی را

-
- ۸۹ - کشی: ۲۳۸ / قاموس الرجال تستری ۷: ۴۵۱.
- ۹۰ - کشی: ۱۳۶ - ۱۳۷ و ۱۷۰ / قهپایی ۵: ۸۳ / جامع الرواة ۲: ۳۴.
- ۹۱ - کشی: ۲۳۸ - ۲۳۹. سه تن دیگر عبارتند از زراره، محمد بن مسلم و برید بن معاویة العجلی.
- ۹۲ - کشی: ۱۷۲ / قهپایی ۵: ۸۴ - ۸۵. مشابه این سخنان از برخی دیگر از صحابه ائمة نیز نقل شده است. ببینید کشی:
- ۱۴۷ - ۱۴۸ و ۱۵۸.
- ۹۳ - كشف القناع: ۷۱ - ۷۲.
- ۹۴ - همان مأخذ: ۷۲.
- ۹۵ - نمونه را ببینید کافی ۳: ۳۰ / من لا يحضره ۱: ۵۶ - ۵۷ / علل الشرايع ۱: ۲۶۴ - ۲۶۵ / تهذيب ۱: ۶۱ - ۶۲ / استبصار ۱: ۶۲ - ۶۳ / وسائل ۱: ۲۹۱، ۲: ۹۸۰.
- ۹۶ - کافی ۱: ۴۰۹ - ۴۱۱ / مستدرک ۱: ۵۵۵.
- ۹۷ - احتجاج أبو منصور طبرسی ۲: ۲۸۴ / کشی: ۵۳۹.
- ۹۸ - ابن حزم، الاحكام ۷: ۱۷۷ / همو، ملخص ابطال القياس: ۵.

نیز در حکم قیاس می شمرده و عمل به آن را ناروا می دانستند (۹۹) همچنان که برخی از دانشمندان متأخرتر آن را قیاس مشروع می خواندند (۱۰۰) با آن که این نوع از تحلیلات عقلي در واقع ربطی به قیاس در مفهوم سنی آن ندارد (۱۰۱). به نظر می رسد که به خاطر مشابهت ظاهري یا تشابه اسمی، هر گونه استدلال و تحلیل عقلي در عرف مذهبي دوره های اولیه قیاس شناخته می شده (۱۰۲) و بدین ترتیب أصحاب الحدیث دستوراتی را که در نهی از عمل به قیاس در روایات مذهبي شيعي رسیده است شامل آن نیز می دانسته اند.

در روایات مزبور از اجتهاد آزاد شخصي يك فقيه در مسائل شرعي که آن را اصطلاحاً رأی می خوانند نیز نهی و منع شده است. اصطلاح اجتهاد در عرف فقهی ادوار اولیه به معنی استدلالات غیر علمي و از جمله همین رأی به کار می رفته (۱۰۳) و پرهیزی که شیعه تا قرن های پنجم و ششم نسبت به کلمه اجتهاد داشته و مخالفتی که با اجتهاد در کتابهای کلامي شيعه اظهار گردیده (۱۰۴) و کتابهایی که متکلمان شيعي مانند نوبختیان (۱۰۵) و أبو القاسم علي بن أحمد الکوفي (۱۰۶) در رد اجتهاد نوشته اند همه ناظر به همین معنی اصطلاح اجتهاد بوده است. و اگر نه اجتهاد به معنی استدلال تحلیلي عقلي از قرن دوم به بعد در میان شیعه رایج بوده و از اواخر قرن چهارم به صورت روش منحصر در مباحث فقهی در آمده است.

با توجه به آنچه گذشت طبعی است که روش های استدلالی و تحلیلي فقهاء شيعه قرون اولیه در نگرش سطحی محدثان که مخالف اعمال و استفاده از استدلال و تحلیل عقلي در فقه بودند نوعی عمل به رأی و قیاس تلقی گردد.

۵) در روایات مذهبي که بیش تر آنها وسیله محدثان روایت شده است گفته می شود که

-
- ٩٩ - كركى، طريق استنباط الاحكام، ١٧. اخباريان متأخر نيز همه اين گونه استدلالات را از نوع قياس شمردہ اند. بينيد فوائد المدنية امين استرآبادى وهداية الأختيار حسين بن شهاب الدين كركى، فصل هشتم.
- ١٠٠ - المسائل المهنية: ٩٢ ر / شهيد دوم، شرح لمعه ٣: ٦٥. نيز بينيد وحيد بهبهانى، تحقيق في القياس: ٨٥ ر.
- ١٠١ - المسائل المهنية: ٩٢ ر / مقدار، تنقيح: ٣ ر / وحيد بهبهانى، تحقيق في القياس: ٨٥ پ.
- ١٠٢ - بينيد رجال كشى: ١٨٩ / معارج محقق: ١٢٧.
- ١٠٣ - به عنوان نمونه رجوع شود به المعتمد في أصول الدين، أبو الحسين البصري: ٦٨٩ و ٧٢٢ و ٧٦١ - ٧٦٦ / ذريعة مرتضى:
- ٦٧٢ - ٦٧٣ و ٧٩٢ - ٧٩٥ / الفصول المختارة مفيد: ٦٨ / اختلاف أصول المذاهب، قاضى نعمان: ٢٠٣ - ٢٢٨. نيز بينيد دائرة المعارف اسلامى ٣: ١٠٢٦ / دروس في علم الأصول صدر ١: ٥٥.
- ١٠٤ - از باب نمونه أوائل المقالات مفيد: ١٢٧ / الفصول المختارة أو: ٦٦ - ٦٩. نيز تفسير نعمانى: ٩٥ - ٩٦ / الذريعة مرتضى:
- ٧٩٢ - ٧٩٥ / الانتصار أو: ٩٨ / دروس في علم الأصول ١: ٥٦ - ٥٩.
- ١٠٥ - خاندان نوبختى، عباس اقبال ٩٤ و ١١٧ - ١١٨ و ١٢٠، ومصادر آن.
- ١٠٦ - نجاشي: ٢٠٣ نيز بينيد دروس في علم الأصول ١: ٥٦ - ٥٧.

گروهی از صحابه امامان در مواردی که حکم يك مسأله در قرآن و سنت صریحا بیان نشده است به قیاس عمل می نموده اند (۱۰۷). در برخی روایات دیگر از عمل آنان بر اساس رأی نیز سخن رفته است (۱۰۸).

گروهی از دانشمندترین صحابه امامان که آراء و اجتهادات دقیقی از آنان در مآخذ فقهی نقل شده است به پیروی از قیاس متهم گردیده اند. فضل بن شاذان نیشابوری فقیه و متکلم معروف شیعی و نگارنده کتاب ایضاح (م ۲۶۰) که آراء او در مباحث طلاق وارث و برخی مسائل دیگر از فقه و مباحث عقلي اصول فقه شیعی در دست و مورد توجه است (۱۰۹)، یونس بن عبد الرحمن که نظرات وی در مباحث خلل صلاة و زکات و نکاح وارث فقه نقل شده است (۱۱۰)، زرارة بن أعین کوفی (۱۱۱)، جمیل بن دراج که دانشمندترین صحابه امام صادق پیشوای ششم شیعه بود (۱۱۲)، عبد الله بن بکیر که از فقهاء بزرگ شیعی در قرن دوم است (۱۱۳) و گروهی دیگر از مشهورترین صحابه از این جمله اند که به عنوان عمل به قیاس مورد طعن قرار گرفته اند (۱۱۴). در حالی که تقریبا قطعی است که آنان در فقه پیرو روش استدلالی و تحلیلی بوده اند نه پیرو قیاس سنی (۱۱۵). فتاوی آنان که بسیاری از موارد آن را مؤلف کشف القناع (۱۱۶) گرد آورده است خود بهترین دلیل بر صحت این مدعاست.

از مجموع آنچه در این پنج بند گفته شد روشن گردید که در دوره حضور امام دو گونه فقه در جامعه شیعی وجود داشته است. يك جنبش استدلالی و اجتهادی و تعقلی که در مسائل فقهی با در نظر گرفتن احکام و ضوابط کلی قرآنی و حدیثی به اجتهاد معتقد بوده (۱۱۷)، و يك خط سنت

۳۳ و ۳۸ / مستدرک ۳: ۱۷۶ - ۱۷۷ قرب الإسناد: ۱۵۷ / جامع أحاديث الشيعة ۱: ۲۷۴ - ۲۷۶.
 ۱۰۸ - محاسن برقي ۱: ۲۱۲ - ۲۱۵ كشي: ۱۵۶ - ۱۵۷.
 ۱۰۹ - كافي ۶: ۹۳ - ۹۶، ۷: ۸۸ - ۹۰ و ۹۵ - ۹۶ و ۹۸ - ۹۹ و ۱۰۵ - ۱۰۸ و ۱۱۶ - ۱۱۸
 و ۱۲۰ - ۱۲۱ و ۱۴۲ و ۱۴۵ - ۱۴۶ و
 ۱۴۸ - ۱۴۹ و ۱۶۱ - ۱۶۲ و ۱۶۸ / من لا يحضره: ۴: ۱۹۷ / مقنع صدوق: ۱۷۰ و ۱۷۵ - ۱۷۶ /
 الفصول المختارة: ۱۲۳ - ۱۲۴ / انتصار
 مرتضى: ۲۸۶ / مثالب النواصب ابن شهر آشوب: ۲۳۳ پ - ۲۳۴ ر / قواعد شهيد: ۳۱۶ / دروس أو:
 ۲۶۳ / جواهر ۱۶: ۹۰.
 ۱۱۰ - كافي ۷: ۸۳ - ۸۴ و ۱۱۵ - ۱۱۶ و ۱۲۱ - ۱۲۵ / مقنع: ۱۷۵ / انتصار مرتضى: ۷۷ - ۷۸
 / مختلف علامه ۱: ۱۳۶ / قواعد
 شهيد: ۳۲۵ / دروس أو: ۵۷ / تونى، رسالة في صلاة الجمعة: ۹۷.
 ۱۱۱ - برحقى آراء فقهي أو در كافي ۷: ۹۷ و ۱۰۰ - ۱۰۱.
 ۱۱۲ - كشي: ۳۷۵.
 ۱۱۳ - همان مأخذ: ۳۴۵.
 ۱۱۴ - من لا يحضره: ۴: ۱۹۷ / مرتضى، رسالة في ابطال العمل باخبار الآحاد: ۱۴۲ ب / فتونى، تنزيه
 القميين من المطاعن:
 ۴۴ / بحر العلوم ۳: ۲۱۵ و ۲۱۹ / كشف القناع: ۸۳ نیز ببينيد عده شيخ: ۵۱.
 ۱۱۵ - شيخ طوسي نیز گويا بر همين أساس به پيروى از قياس متهم شده است. ببينيد هداية الاخبار
 حسين بن شهاب الدين
 كركى، فصل هشتم.
 ۱۱۶ - كشف القناع: ۸۲ - ۸۳ و ۱۹۸ و ۲۴۴ از جمله.
 ۱۱۷ - در اين مورد به خصوص ببينيد امام خمينى، رسالة في الاجتهاد والتقليد: ۱۲۵ - ۱۲۸.

گراتر که به نقل و تمرکز بر احادیث تکیه داشته و کاری اضافی به صورت اجتهاد متکی بر قرآن و سنت انجام نمی داده است. بندهایی که از رسائل فقهی فقهاء دوره حضور مانند فضل بن شاذان و یونس بن عبد الرحمن در آثار دوره های بعد نقل شده است به خوبی نشان می دهد که کار تدوین و تجزیه فقه از حدیث، بر خلاف نظریه متداول، از اواخر قرن دوم و اوائل سوم آغاز شده بوده است.

در کتابهای علم رجال حدیث شیعه (۱۱۸) و سایر مآخذ (۱۱۹) از بسیاری از فقهاء شیعه در قرون نخست و زمان حضور امامان یاد شده است. در فهرست ابن ندیم نیز نام و فهرست آثار جمعی از آنان دیده می شود (۱۲۰). آراء و انظار برخی از ایشان و دیگر فقهاء شیعی این عهد در متون فقهی ادوار بعد نقل گردیده و مورد اعتنا و توجه بوده است (۱۲۱).

۲ - نخستین قرن غیبت:

در دوره غیبت صغری (۲۶۰ - ۳۲۹) تا اواخر قرن چهارم سه گرایش گوناگون فقهی در جامعه شیعی وجود داشته است:

(۱) اهل الحدیث - این گرایش دنباله رو و استمرار گرایش سنت گرای دوره حضور بوده، و همت خود را بر جمع آوری احادیث و ضبط و حفظ آن مصروف می داشته است. هواداران این مکتب عموماً چنان که پیش تر دیدیم با اجتهاد به صورت يك عمل و كوشش فکری بر اساس استنباط تعقلی میانه ای نداشتند و حتی استدلالات عقلی کلامی را که برای تقویت مذهب و در حمایت از نقطه نظرهای شیعی به کار می رفت محکوم می نمودند (۱۲۲). درست حالتی که در میان پیروان مکتب اهل الحدیث سنی وجود داشت و أحمد بن حنبل - به عنوان مثال - حتی از آن قسم کلام که در دفاع از اسلام به کار رود نیز نهی می نمود (۱۲۳).

فقهاء مکتب اهل الحدیث از رهگذر پیروی از احادیث به دو گروه تقسیم می شده

اند:

- ۱۱۸ - از باب نمونه کشی: ۲۳۸ و ۳۷۵ و ۵۵۶ (نیز ۴۸۴) فهرست شیخ: ۵۲ / رجال أبو داود: ۲۷۲.
- ۱۱۹ - به عنوان يك نمونه مفید، رسالة في الرد على أصحاب العدد: ۱۲۸: نیز ببینید تأسیس الشيعة سيد حسن صدر: ۲۹۸ - ۳۰۲.
- ۱۲۰ - فهرست ابن ندیم: ۲۷۵ - ۲۷۹.
- ۱۲۱ - نمونه را ببینید دیباچه معتبر محقق حلی که می گوید در آن کتاب آراء پنج تن از فقهاء آن دوره نقل شده است (ص ۷).
- نیز هدایة الطالبین صاحب مدارك: ۴ پ. نیز دیباچه ۲ مقابس الأنوار کاظمی که از شش تن نام می برد (ص ۲۳).
- ۱۲۲ - اعتقادات صدوق: ۷۴. نیز ببینید تصحیح الاعتقاد مفید: ۱۶۹ - ۱۷۱ / غیبت شیخ: ۳.
- ۱۲۳ - ابن الجوزي، مناقب احمد: ۲۰۵ دانشمند حنبلي، ابن قدامه موفق الدين عبد الله بن أحمد جماعیلی مقدسي دمشقي (م ۶۲۰) رساله ای دارد در تحریم مطالعه کتابهای کلامی (ابن العماد، شذرات الذهب ۵: ۹۰ - ۹۱) که به چاپ رسیده است.

گروهی که روایات را با اصول درست علم رجال و علم حدیث نقادی منمودند و هر روایتی را با هر کیفیت و وضع نمی پذیرفتند و به روایات وارده در مسائل فقهی احاطه و اطلاع داشتند و چه بسا قواعد و ضوابط اصول فقه را در مورد حالات مختلف أدله، ولو به صورت ساده آن می دانستند (۱۲۴)، و حتی قسمتی از این ضوابط را که در روایات راهنمایی شده است عملاً به کار می بستند (۱۲۵). با این همه به رعایت شیوه محافظه کارانه و سنت گرای خود هرگز به فکر جدا کردن فقه از حدیث، و تدوین و ترتیب کتاب های فقهی مستقل بر نیامدند و از نوشتن مطالب فقهی با عباراتی جز نص عبارات روایات مذهبی هراس و وحشت داشتند (۱۲۶). نوشته های فقهی این گروه از محدثان مجموعه ای از متون روایات بود که به ترتیب موضوعی دسته بندی شده، و گاه آسانید روایات نیز حذف گردیده بود (۱۲۷). محدثانی چون محمد بن یعقوب کلینی (م ۳۲۹)، محمد بن الحسن بن أحمد بن الولید (م ۳۴۳) و محمد بن علی بن بابویه قمی - صدوق (م ۳۸۱) از این گروه بوده اند (۱۲۸). گروه دیگر طرفدار پیروی بی قید و شرط از احادیث بوده و با مبانی اصول فقه و قواعد جرح و تعدیل حدیثی یک سر بیگانه، و از قوانین استدلال و آداب بحث به کلی بی اطلاع بوده اند (۱۲۹). تمایلات افراطی این گروه در جانبداری از احادیث، همپراز گرایش افراطی حشویه در مذهب سنی بود که از گرایش أصحاب الحدیث در همان مذهب افراطی تر، انحرافی تر و خشک تر بود (۱۳۰). هر چند در تألیفات متکلمان شیعی قرن های چهارم و پنجم و ششم اصطلاحاتی از قبیل حشویه (۱۳۱) و مقلده (۱۳۲) در کنار اصطلاحاتی چون أصحاب الحدیث (۱۳۳) و اخباریه (۱۳۴) بر تمامی هواداران گرایش

-
- ١٢٤ - عدده شيخ: ٢٤٨.
- ١٢٥ - كشف القناع: ٢٠٧ - ٢١٤ / تونى، رسالة في صلاة الجمعة: ٩٧.
- ١٢٦ - مبسوط شيخ ١: ٢.
- ١٢٧ - از باب نمونه مقنع صدوق (رك: ص ٢ همين مأخذ).
- ١٢٨ - فهرست شيخ: ١٣٥ و ١٥٦ و ١٥٧ / تسترى، رسالة في سهو النبي: ٩ نيز ببينيد رسائل شيخ النصارى: ٨٧.
- ١٢٩ - عدده شيخ: ٢٤٨ / كشف القناع: ٢٠٢.
- ١٣٠ - افصاح مفيد: ٧٧ / أوائل المقالات همو: ٦٥ / تبصرة العوام رازي: ٤٦.
- ١٣١ - المسائل العكبريه مفيد: ٥٩ ر / أوائل المقالات أو: ٨٦ / جواب أهل الحائر همو: ١١٤ / النقض: ٣ و ٢٣٦ و ٢٧٢ و ٢٨٥ و ٥٢٩. نيز معتبر: ٦ و از آنجا در الأصول الأصيلة فيض: ٦١.
- ١٣٢ - جواب أهل الحائر: ١١٢ / عدده شيخ: ٥٤.
- ١٣٣ - ومشابهات آن. ببينيد رسالة في الرد على أصحاب العدد مفيد: ١٢٤ / أوائل المقالات أو: ٨٠ و ٨١ و ٨٧ و ٨٨ و ٨٩ و ٩٢ و ١٠١ و ١٠٨ و ١١٨ / تصحيح الاعتقاد أو: ١٨٦ و ٢٢٢ / سرويه أو: ٢٢٢ و ٢٢٣ / الموصلية الثالثة مرتضى: ٤٠ الف / التباينات أو: ٢ / الطرابلسيات أو: ١١٠ / رسالة في الرد على أصحاب العدد همو: ١٣٠ ب / سرائر: ٥ و ٢٤٩ / عدده شيخ: ٢٤٨ / غيت أو: ٣ (نيز مبسوط از همو ١: ٢).
- ١٣٤ - النقض: ٣ و ٢٣٦ و ٢٧٢ و ٢٨٢ و ٢٨٥ و ٤٥٨ و ٥٢٩ و ٥٦٨ - ٥٦٩ / علامه، نهاية الوصول: ٢٠٠ پ. نيز شهرستاني: =

محدثان در این دوره اطلاق شده است. در کتابهای علم رجال از برخی از فقهاء این مکتب و گرایش آنان صریحا یاد شده است مانند

أبو الحسين الناشی، علي بن عبد الله بن وصيف (م ۳۶۶) که گفته اند در فقه به روش أهل ظاهر سخن می گفت (۱۳۵). لیکن به خاطر عدم وجود استدلال و مبنای اجتهادی در این مکتب، و نبودن هیچ گونه فکر نو و تازه ای در میان آنان، آراء و انظار فقهی هواداران این روش که چیزی جز مفاد احادیث مذهبی نبوده است ارزش فقهی مستقل نیافته و در متون و مآخذ مربوط بدان اعتنا نشده است (۱۳۶)،

ولی نظرات کلینی و صدوق از گروه اول در منابع فقهی نقل می شود (۱۳۷). این مکتب که نخست در دوره حضور یکی از دو گرایش رایج در جامعه علمی شیعه بود در

روزگار غیبت صغری اندک اندک بر مراکز علمی و محیط فکری شیعی چیره گردید و گرایش عقلی کلامی و فقهی را که بر اساس اجتهاد و استدلال متکی بود بالکل مغلوب ساخت. مرکز علمی قم که در آن هنگام بزرگ ترین و مهمترین مجمع مذهبی شیعی بود به طور کامل در اختیار این مکتب قرار داشت و فقها قمیین همگی از محدثان (۱۳۸)، و مخالف با هر گونه استدلال و اجتهاد و تفکر عقلانی در جامعه شیعی بوده اند. اکثریت قاطع فقهاء شیعی در این دوره تا اواخر قرن چهارم جزء پیروان این مکتب قرار داشته اند (۱۳۹).

این مکتب چنان که خواهیم دید در اواخر قرن چهارم و اوائل قرن پنجم با کوشش و تلاش شیخ مفید و شاگردش شریف مرتضی درهم کوبیده شد، گرچه چند تنی به صورت پراکنده تا دوره های بعد از هواداران آن باقی مانده بودند (۱۴۰) لیکن دیگر هیچ گونه اثر و تأثیری در محیط علمی شیعه نداشتند.

در آثار مفید و مرتضی شیوه فقهی و اصول معتقدات هواداران این مکتب به خوبی

نشان داده
شده است (١٤١).

-
- = ١٦٩ و ١٧٨ / سيد شريف، شرح مواقف: ٦٢٩ و ١٧٨ / محصول فخررازی (به نقل كشف القناع: ٢٠٣).
- ١٣٥ - فهرست شيخ: ٨٩ / قهپایى ٤: ٢٣٣.
- ١٣٦ - رسالة في الرد على أصحاب العدد، مرتضى: ١٣٠ ب / التباينات أو: ٢ / جوابات المسائل الموصلية الثالثة: ٤٠ الف.
- ١٣٧ - معتبر محقق حلى: ٧ / هداية الطالبين صاحب مدارك: ٤ پ / مقابس كاظمى: ٢٣.
- ١٣٨ - رسالة في ابطال العمل باخبار الآحاد، مرتضى: ١٤٢ ب / فتونى، تنزيه القميين: ٤. نیز بينيد فهرست شيخ: ١٥٧.
- ١٣٩ - عدده شيخ: ٢٤٨ / علامه، نهاية الوصول: ٢٠٠ پ.
- ١٤٠ - النقض: ٥٦٨.
- ١٤١ - رجوع شود به سرويه مفيد: ٢٢٢ و ٢٢٣ / تصحيح الاعتقاد أو: ٢٢٢ / عكبريه أو: ٥٩ ر / جواب أهل الحاير همو: ١١٢ و ١١٦ / رسالة في الرد على أصحاب العدد أو: ١٢٤ / الموصلية الثالثة مرتضى: ١٤٠ الف / تباينات أو: ٢ / رسالة في الرد على أصحاب =

(ب) قدیمین هم زمان با استیلاء محدثان بر محیط علمی و مذهبی شیعه در نیمه دوم قرن سوم و قسمت عمده قرن چهارم، دو شخصیت بزرگ علمی در میان فقهاء شیعی پدیدار شده اند که هر یک دارای روش فقهی خاصی بوده اند. نقطه مشترك در روش فقهی این دو، استفاده از شیوه استدلال عقلي است. بنابر این کار این دو به نوعی ادامه فقه تحلیلی و تعقلی دوره حضور امام بوده، و نخستین دوره فقه اجتهادی شیعی به صورت مجموعه ای مدون و مستقل شمرده می شود (۱۴۲). مستقل از حدیث و جدا از آن، لیکن بر اساس آن و در چهار چوب آن، به شکل تفریع فروع از اصول به کمک استدلال عقلي و اعمال فکر و اجتهاد و نظر. این دو شخصیت با آن که هر یک از گروهی دیگر، و دارای روش و خط مشی مختلف بوده اند لیکن در بسیاری موارد در تصمیم گیری های حقوقی به نتیجه واحدی رسیده و نظر مشترکی اتخاذ نموده اند. از این رو در مآخذ فقهی معمولاً با عنوان قدیمین به آراء فقهی آنان اشاره می شود (۱۴۳). این دو عبارتند از:

۱ - ابن أبي عقيل، أبو محمد بن علي بن أبي عقيل العماني الحذاء، دانشمند نیمه اول قرن چهارم (۱۴۴)، نگارنده اثر فقهی مشهوری به نام المتمسك بحبل آل الرسول که در قرن های چهارم و پنجم از مشهورترین و مهم ترین مراجع فقهی بوده (۱۴۵) و بندهایی از آن در مآخذ فقهی متأخرتر نقل شده است (۱۴۶).

۲ - ابن الجنيد، أبو علي محمد بن أحمد بن الجنيد الكاتب الإسكافي، دانشمند میانه قرن چهارم (۱۴۷)، نگارنده تهذیب الشیعة لاحكام الشریعة والاحمدی فی الفقه المحمدي (۱۴۸).

۵۲۹ و ۵۶۸.

۱۴۲ - بحر العلوم ۲: ۲۱۸.

۱۴۳ - این اصطلاح وسیله ابن فهد حلی فقیه شیعی قرن نهم (م ۸۴۱) ابداع شده است. ببینید المذهب البارع وی: ۳ ر. نیز

المقتصر: ۲ ر. سپس مدارک: ۴۶۳ و سایر مآخذ متأخر از آن.

۱۴۴ - او در نامه ای که به جعفر بن محمد بن قولویه (م ۳۶۹) نوشت به وی اجازه داد که تألیفات او را روایت کند (نجاشی):

(۳۸). پس خود از دانشمندان نیمه اول این قرن خواهد بود.

۱۴۵ - نجاشی: ۳۸ / ذریعة ۱۹: ۶۹.

۱۴۶ - از جمله سرائر: ۱۰۲ (نیز ببینید صفحه ۳۹۸) و مختلف علامه در بسیاری از موارد و در آثار شهید اول.

۱۴۷ - او در سال ۳۴۰ در نیشابور بوده و مورد توجه اهالی آن شهر قرار داشت (صاغانیه مفید: ۱۷). در جزء آثار این دانشمند از

کتابی در پاسخ سؤالات معز الدولة دیلمی (م ۳۵۶) یاد شده است (نجاشی: ۳۰۱). بنابر این روزگار مرجعیت علمی و مذهبی او برابر

با دوره فرمانروایی معز الدولة است که مصادف با دهه های چهارم تا ششم این قرن بود (بحر العلوم ۳: ۲۲۲).

۱۴۸ - بسیاری از عبارات این کتاب عینا در مختلف علامه و آثار شهید اول هست.

چنان که دیده می شود این دو دانشمند تقریباً در يك زمان مزیسته‌اند. ابن ابي عقيل که اندکی بر ابن الجنيد تقدم زماني دارد (۱۴۹)، از نظر گروه علمي در زمره متکلمان شيعي قرار داشته (۱۵۰) و در واقع نخستين شخصيت در مکتب فقهی متکلمان است که دوره سوم فقه شيعي را تشکیل می دهد و ویژگیها و روش کار آنان را پس از این خواهیم دید. او نیز مانند متکلمان ديگر، احاديث غير مسلم مذهبي را - که در اصطلاح اصول فقه خبر واحد خوانده می شود - معتبر و حجت نمی دانسته است. روش فقهی او بنا بر آنچه از آراء و فتاوی وی بر مآيد بر قواعد کلی قرآني و احاديث مشهور و مسلم استوار بود. در مواردی که قاعده ای کلی در قرآن وجود داشته و در احاديث استثنائي براي آن ذکر گرديده است وی عموم و کلیت قاعده مزبور را حفظ می نمود و به آن احاديث اعتنا نمی کرد مگر آن که آن احاديث قطعي و تردید نا پذیر باشد (۱۵۱). البته در دوره وی به خاطر نزدیکی به روزگار حضور امام، وضع بسیاری از احاديث روشن و مشخص بود (۱۵۲) و نظرات امامان در اصول و مباني بنيادی حقوقی به خاطر اختلافات روايتي دچار ابهام فراوان نشده بود، و به همین دليل بسیاری روايات که او در کتاب خود به امامان نسبت داده مورد قبول مطلق دانشمندان شيعي پس از او قرار گرفته است (۱۵۳).

روش فقهی ابن ابي عقيل مورد احترام و تحسین دانشمندان پس از او قرار داشته (۱۵۴) و آراء حقوقی او در همه مآخذ شيعي نقل شده است. اما شخصيت دوم در این طبقه يعني ابن الجنيد اقبالی بلند نیافته، و روش فقهی وی مورد انتقاد معاصران و متأخران از وی قرار گرفته است.

ابن الجنيد نیز از متکلمان پر اثر شيعي بوده و آثار و مؤلفات کلامي متعددی داشته است (۱۵۵) از

جمله کتابی در دفاع از فضل بن شاذان متکلم مشهور شیعی قرن سوم (۱۵۶) که چنان که پیش تر دیدیم از هواداران مشی تفکر عقلانی در شیعه و از پیروان روش استدلالی و تحلیلی در فقه بود. با این همه ابن الجنید از نظر گرایش فقهی پیرو مکتب أصحاب الحدیث شمرده می شد (۱۵۷) چه مانند آنان

-
- ۱۴۹ - بحر العلوم ۲: ۲۱۸.
۱۵۰ - نجاشی: ۳۸ / فهرست شیخ: ۵۴ و ۱۹۴ / ابن داود: ۱۱۱.
۱۵۱ - قاموس الرجال تستری ۳: ۱۹۸.
۱۵۲ - بینید مدارك: ۲۱۹.
۱۵۳ - مختلف علامه ۲: ۱۵۷ و ۱۶۷ / تنقیح مقداد: ۸۸ پ.
۱۵۴ - نجاشی: ۳۸ / سرائر: ۹۹ و ۱۰۲ و ۳۹۷ و ۳۹۸.
۱۵۵ - فهرست شیخ: ۱۳۴ / نجاشی: ۳۰۱ - ۳۰۲.
۱۵۶ - نجاشی: ۳۰۱.
۱۵۷ - المسائل السرویه مفید: ۲۲۳.

أحاديث مذهبي غير قطعي را حجت مشمرد و بدان عمل می کرد. لیکن از طرف دیگر در استنباط و استخراج احکام فقهی از منابع آن، به روش تحلیلی و استدلالی عقلی معتقد بود و بر عکس محدثان که ظاهر روایت را به تنهایی پیروی می کردند او گویا درك کلی حقوقی از هر روایت را در مقایسه با اشباه و نظائر آن ملاك عمل قرار می داد (۱۵۸). کشف قطعي علت يك حکم که در فقه شیعی متأخر، حجت و معتبر شناخته شده است گویا در روش فقهی او نیز مورد استفاده قرار می گرفته (۱۵۹) و پیش تر گفته شد که این روش حقوقی - که موجب تأسیس ضوابط و قواعد کلی در مسائل، و بی نیازی از دستور و نص خاص حدیثی در هر مورد است - در قرون اولیه نوعی قیاس شمرده مشد (۱۶۰) و أصحاب الحدیث آن را نیز مانند قیاس مصطلح سنی ناروا بدانستند. از این رو ابن الجنید نیز مانند هواداران گرایش تعقلی و استدلالی فقه دوره حضور امام از جمله فضل بن شاذان به پیروی از قیاس (۱۶۱) و همچنین رأی (۱۶۲) متهم گردید و این نکته موجب شد که تألیفات او بر عکس آثار فقهی ابن أبي عقيل متروك شود (۱۶۳) و نظرات فقهی وی در دوره سوم و چهارم فقه - که تا حدود زیادی از بینش های مکتب أهل الحدیث متأثر بود - چندان مورد توجه قرار نگیرد (۱۶۴).

ابن الجنید برای دفاع از خود و روش فقهی خویش کتابهایی نوشته که نام برخی از آنها مانند کشف التمیوه والالباس علی اغمار الشیعة فی امر القیاس و اظهار ما ستره أهل العناد من الروایة عن أئمة العترة فی امر الاجتهاد (۱۶۵) خود بیانگر شیوه او در فقه است. او در کتاب المسائل المصرية خود نیز از روش خویش دفاع نمود (۱۶۶).

- ۱۵۸ - تأسيس الشيعة سيد حسن صدر: ۳۰۲.
- ۱۵۹ - بحر العلوم ۳: ۲۱۴ / قاموس الرجال ۱۱: ۹۴.
- ۱۶۰ - بايد انصاف داد که برخی از مباني حقوقی فقه شيعي در ادوار أخير که بر أساس آن علت قطعي حکم با نوعي تحليل عقلي کشف می گردد با آنچه اهل سنت عملا به عنوان قياس پیروی منموده اند فرق بسیار ظریفی دارد که درک آن کاری آسان نیست.
- في المثل، أساس حقوقی " تنقيح مناط " و تناسب حکم و موضوع که گاهی با اعمال آن يك قاعده کلی بسیار وسیع از حکمی خاص در موردی مخصوص استنباط و کشف میشود (عجالتا براي يك نمونه دیده شود فقه الإمام جعفر الصادق مغنیه ۳: ۲۹ - ۴۰) و اکنون از پایه ها و آرکان اساسی فقه شيعي است.
- ۱۶۱ - المسائل الصاغانیه مفید: ۱۹ / المسائل السرویه أو: ۲۲۲ - ۲۲۳ / فهرست شيخ: ۱۳۴ / نجاشي: ۳۰۲ / معالم العلماء ابن شهر آشوب
- : ۸۷ / خلاصه علامه: ۱۴۵ / ابن داود: ۲۹۲ / بحر العلوم ۳: ۲۰۷ / أبو علي: ۳۴۶ / امين استرآبادی: ۳۰ / يحيى البحراني: ۳۰۶ / حسين بن شهاب الدين کرکی، هداية الأخيار، فصل هشتم.
- ۱۶۲ - انتصار مرتضی: ۲۳۸ / المسائل السرویه مفید: ۲۲۳.
- ۱۶۳ - المسائل الصاغانیه مفید: ۱۹ / فهرست شيخ: ۱۳۴ / رجال ابن داود: ۲۹۲.
- ۱۶۴ - المسائل الصاغانیه مفید: ۱۹ / كشف القناع: ۲۹۷ - ۲۹۸.
- ۱۶۵ - نجاشي: ۳۰۱.
- ۱۶۶ - المسائل السرویه: ۲۲۴.

مفید، دانشمند معروف شیعی آغاز قرن پنجم که خود شاگرد وی بود (۱۶۷) و هوش و استعداد
فقهی او را می ستود (۱۶۸) با روش فقهی وی سخت به مبارزه برخاست و آن را
در برخی آثار خود از
قبیل المسائل الصاغانیه (۱۶۹) والمسائل السرویه (۱۷۰) و دو رساله خاص یکی در
رد المسائل المصریه
وی با نام نقض رساله الجنیدی إلى أهل مصر (۱۷۱) و دیگری با نام النقض علی ابن
الجنید فی
اجتهاد الرأي (۱۷۲) تخطئه نمود. شاگردان مفید نیز آراء فقهی ابن الجنید را در آثار
خویش نقل نموده و
آن را رد کردند (۱۷۳).
روش فقهی ابن الجنید - که از يك سو بر خلاف دوره سوم فقه، حجیت و اعتبار
أحادیث
مذهبی را به عنوان منبع اساسی فقه می پذیرفت و از طرف دیگر عقل را به مثابه ابزار
اساسی
استنباط احکام به رسمیت می شناخت - چنان که گفته شد با روش های تکامل یافته
تر فقه شیعی
دوره های بعد سازگارتر و هماهنگ تر بود (۱۷۴) از این رو دو قرن پس از او، آراء
فقهی وی برای
نخستین بار وسیله ابن ادریس فقیه شیعی اواخر قرن ششم با حرمت نقل گردید
(۱۷۵). سپس از نیمه
دوم قرن هفتم که استدلالات دقیق عقلی راه خود را در فقه شیعی بیشتر گشود آثار
این دانشمند با
اعجاب و تحسین و حرمت بسیار نگریسته شد. علامه حلی دانشمند معروف شیعی
آغاز قرن هشتم
او را در عالی ترین رتبه فقاہت دانست (۱۷۶) و آراء فقهی او را در آثار خود نقل
کرد (۱۷۷).
فقهاء دوره پنجم به خصوص شهید اول، فاضل مقداد و ابن فهد به آراء او توجه
واعتناء بسیار
داشته و تمامی نظرات او را در مسائل مختلف فقهی در آثار خود نقل نموده اند.
شهید دوم از پیروان
همین دوره فقهی در باره وی می گوید که او در میان فقهاء قدیم شیعی از رهگذر
تحقیق علمی و

دقت نظر کم نظیر بوده است (۱۷۸).

-
- ۱۶۷ - فهرست شیخ: ۱۳۴.
۱۶۸ - المسائل الصاغانية: ۱۸ - ۱۹.
۱۶۹ - أيضا: ۱۷ - ۲۲.
۱۷۰ - المسائل السرويه: ۲۲۲ - ۲۲۴.
۱۷۱ - نجاشي: ۳۱۲ / المسائل السرويه مفید: ۲۲۴.
۱۷۲ - نجاشي: ۳۱۵.
۱۷۳ - از جمله مرتضی در انتصار: ۷۷ - ۷۸ - و ۸۰ - ۸۱ و ۸۳ و ۲۱۷ و ۲۲۷ و ۲۳۷ - ۲۴۳ و ۲۴۴ و ۲۴۶ / همو، المسائل الموصلية الثانية: ۳۴ الف / ابن البراج، شرح جمل العلم والعمل: ۲۴۴ و ۲۵۱.
۱۷۴ - قاموس الرجال تستری ۱۱: ۹۴.
۱۷۵ - سرائر: ۹۹.
۱۷۶ - ايضاح الاشتباه علامه: ۸۸ - ۸۹. نیز ببینید بحر العلوم ۳: ۲۰۵ - ۲۰۶ / ذریعة ۴: ۵۱۰ و ۲۰: ۱۷۷.
۱۷۷ - خلاصه أو: ۱۴۵ / ايضاح الاشتباه همو: ۸۹.
۱۷۸ مسالك ۲: ۲۲۲.

در هر صورت به شرحی که دیدیم کار تدوین و ترتیب مستقل مجموعه فقه شیعی، و جدا کردن آن به صورت دانشی کاملاً مجزا و ممتاز از حدیث، برای نخستین بار در این دوره و به وسیله این دو دانشمند انجام گرفت (۱۷۹).

(ج) مکتب واسطه - در همین دوره قشری از فقیهان صاحب فتوی (۱۸۰) در مراکز علمی شیعه بوده اند که گرچه با اجتهاد دقیق به سبک مکتب قدیمین آشنا نبوده و فقه را به صورت کاملاً مستقل از متون روایت، و بر اساس تحلیلات دقیق حقوقی تلقی نمی کرده اند لیکن از روش محافظه کارانه و مقلدانه و سنت گرای اهل الحدیث نیز پیروی نمی نموده و در مسائل فقهی به نظر و اجتهاد قائل بوده اند و به اختصار از مکتبی متوسط میان دو گرایش ذکر شده فوق پیروی می کرده اند.

اجتهاد در این مکتب به شکل استخراج احکام جزئی تر از قواعد عمومی حدیثی، یا انتخاب یکی از دو طرف یا چند طرف در مورد تعارض اخبار با یکدیگر انجام می گرفت. روشن است که تصمیم گیری ها در این مورد همواره با یکدیگر برابر نبود و همین مطلب به این مکتب فقهی نوعی تحرك ملایم و معتدل می بخشید که گاه در مورد برخی از مسائل مورد ابتلا، شدیدتر و جدی تری می شد. مسائل عدد در مورد ماه رمضان (یعنی این بحث که آیا تعداد روزهای ماه رمضان مانند همه ماه ها تابع شرائط نجومی است یا دارای يك میزان ثابت و تغییر پذیر است) از جمله این مسائل بود که دانشمندان این مکتب در موضوع آن اختلاف نظر داشتند و رسائل متعددی در رد یکدیگر و انتقاد از نظر مخالف خود پرداخته اند (۱۸۱).

مهم ترین شخصیت های این گرایش متوسط که از آراء آنان در برخی متون فقهی جابه جا یاد شده است عبارتند از:

- ١ - علي بن بابويه قمى (م ٣٢٩).
- ٢ - أبو الفضل محمد بن أحمد الصابوني الجعفي، صاحب الفاخر (نيمه أول قرن چهارم).
- ٣ - جعفر بن محمد بن قولويه قمى (م ٣٦٩).
- ٤ - محمد بن أحمد بن داود بن علي قمى (م ٣٦٨).

-
- ١٧٩ - بحر العلوم ٢: ٢١٨. نیز دیده شود المسائل السرويه مفيد: ٢٢٢.
  - ١٨٠ - المعتبر محقق حلى: ٧ / هداية الطالبين صاحب مدارك: ٤ پ.
  - ١٨١ - بينيد به خصوص اقبال سيد بن طاووس: ٦. نیز كشف القناع: ١٣٩ وذريعه ٥: ٢٣٦ - ٢٣٨.

۳ - متکلمان:

مکتب أهل الحدیث که چنان که دیدیم در اوائل دوره غیبت صغری تا نیمه دوم قرن چهارم

بر محیط علمی و مراکز فرهنگی شیعه کاملاً چیره شده و حکمروایی بلا منازع داشت، در دهه های

آخر قرن مزبور با پیدایش قشری جدید از متکلمان زبر دست و نیرومند زیر فشار قرار گرفت و تحت

تأثیر انتقادات شدید و کوبنده آنان روز به روز تضعیف شد تا جایی که تقریباً به صورت کامل از

میان رفت.

شخصیت برجسته ای که توانست این موفقیت را برای گرایش کلامی و عقلی شیعی به دست

آورد متکلم و حقوق دان برجسته شیخ مفید، أبو عبد الله محمد بن محمد بن نعمان بغدادی، ابن المعلم

(م ۴۱۳) بود (۱۸۲). او بر أحمد بن محمد بن جنید إسکافی، محمد بن علی بن بابویه قمی - صدوق،

جعفر بن محمد بن قولویه، أحمد بن محمد بن علی بن داود قمی و ابوالحسین علی بن وصیف الناشی

شاگردی کرده (۱۸۳) و بنابراین با هر سه مکتب فقهی رایج در قرن چهارم آشنایی درست یافته بود.

او برای گشودن راه استدلال و تعقل در کلام و فقه شیعی چاره ای جز انتقاد سخت و خشن از

روش قشری و متحجر أهل الحدیث در برابر خود ندید و از این رو کوشید تا با ضربات کوبنده ای

تسلط و حاکمیت قشریگری را بر محیط علمی و جامعه مذهبی شیعه درهم بشکند، و سرانجام نیز

در کار خود به طور کامل توفیق یافت. گویا يك عامل اساسی در موفقیت او آن بود که محدثان قم -

که سردمدار و پرچمدار مکتب أهل الحدیث بودند - در مورد امامان نظرات خاصی داشتند و نسبت

دادن هرگونه امر غیر طبیعی و فوق العاده را بدانان غلو و انحراف مذهبی تلقی می نمودند (۱۸۴) تا آنجا

که معتقد بودند اگر کسی پیامبر را مصون از فراموشی یا اشتباه بداند غالی و منحرف

است (۱۸۵).
مسأله ای که با نام سهو النبي در اصطلاح کلامی شیعه شناخته می شود و بیشتر
محدثان و اخباریان
متأخر شیعی و برخی از مجتهدان نیز در این مسأله همانند محدثان صدر اول می
اندیشیده اند (۱۸۶).
روشن است که این گونه نظرات برای شیعیان عادی که معمولاً مقام الهی پیشوایان
خود را بسی فراتر
و والا تر از این حد می شناختند چندان دوست داشتنی نبود، و مفید به خصوص از این
گونه

-
- ۱۸۲ - امین استرآبادی: ۳۰.
۱۸۳ - اقبال سید بن طاووس: ۵ به نقل از لمح البرهان خود مفید / فهرست شیخ: ۸۹ - ۹۰ و ۱۳۴ و
۱۳۶ و ۱۵۷.
۱۸۴ - ببینید تنقیح المقال مامقانی، مقدمه: ۲۱۲، ۵: ۸۴ و ۲۴۰.
۱۸۵ - صدوق، من لا يحضره الفقيه ۱: ۲۳۴ - ۲۳۵ / روضة المتقين ۲: ۴۵۱ - ۴۵۲ که آن را به
کلینی هم نسبت داده است.
۱۸۶ - أنوار نعمانية ۳: ۱۳۱، ۴: ۳۵ - ۴۰. در مجتهدان متقدم، طبرسی نگارنده مجمع البیان هوادار
این نظر است. ببینید مجمع
البیان: ۱۸۱ (نیز ببینید ۴: ۳۱۷)، نیز أبو علي: ۴۵. در متأخران، مجلسی اول در این مسأله مردد است
(روضه المتقين ۲: ۴۵۳).

فرصت ها براي در هم شكستن قدرت مخالفان به نحو أكمل استفاده كرد.
أو با آن كه نزد صدوق درس خوانده و شاگرد وی شمرده می شد در چندین اثر خود
أو را كه
سر آمد قمیان (۱۸۷) و رئیس محدثان (۱۸۸) بود به شدت مورد حمله قرار داد. در
سأله ء تصحيح الاعتقاد
كه شرح رساله اعتقادات صدوق است، در مسائل سرويه (۱۸۹)، در رساله جواب
أهل الحائر و رسائل
دیگر عقائد و آراء أو را مورد انتقاد شدید قرار داد. به خصوص در رساله أخیر با
عباراتی چنان تند به
أو تاخت (۱۹۰) كه برخی از دانشمندان در صحت نسبت آن به مفید تردید کرده
اند (۱۹۱) و برخی دیگر
آن را به شریف مرتضی نسبت داده اند (۱۹۲) یا از شخصي ثالث دانسته اند (۱۹۳)
گرچه روشن است
كه این رساله از مفید است (۱۹۴) و بسیاری از مطالب آن عینا همان هاست كه در
آثار دیگر وی به
خصوص تصحيح الاعتقاد (۱۹۵) نیز دیده می شود.
از این حملات و انتقادات تند و تیز، و اعتراضات دیگر أو به روش أهل الحدیث
(۱۹۶)، برمآید
كه كار محدثان به جایی رسیده بود كه مفید برای نجات علمی و فكري شیعه چاره
ای جز چنین
خشونت و شدت عمل در برابر آن نمی دید (۱۹۷). أو کتابي نیز در رد مكتب أهل
الحدیث با نام مقابس
الأنوار في الرد على أهل الاخبار نگاشته بود (۱۹۸).
شریف مرتضی نیز در قلع و قمع محدثان و مكتب آنان نقشی مهم داشت. أو در
بسیاری از
آثار خود از جمله جوابات المسائل الموصلية الثالثة (۱۹۹) و رسالة في الرد على
أصحاب العدد (۲۰۰) و
رسالة في ابطال العمل باخبار الآحاد (۲۰۱) بر آنان سخت تاخت و همگی محدثان
قم را به فساد عقیده

۱۸۷ - فهرست شیخ: ۱۵۷.

۱۸۸ - حدائق ۱: ۱۷۰.

۱۸۹ - المسائل السرويه: ۲۲۲.

- ۱۹۰ - بينيد از جمله صفحات ۱۱۲ و ۱۱۶ و ۱۱۸ و ۱۲۰. نیز أنوار نعمانيه ۴: ۳۴ - ۳۵ و كشكول بحراني ۱: ۲۱۸ - ۲۱۹.
- ۱۹۱ - در المنثور ۱: ۱۰۰. نیز بينيد Macdermott، ص ۴۱.
- ۱۹۲) أنوار نعمانيه ۴: ۳۴ / بحراني، كشكول ۱: ۲۱۸ - ۲۱۹.
- ۱۹۳ - ذريعة ۵: ۱۷۶.
- ۱۹۴ - كشف القناع: ۲۱۱ / تسترى، رسالة في سهو النبي: ۲: نیز بينيد بحار ۱۷: ۱۲۳ و ۱۱۰: ۱۶۵ و ۱۶۷.
- ۱۹۵ - تصحيح الاعتقاد مفيد: ۱۵۶ و ۱۶۰ و ۱۷۸ و ۱۸۲ - ۱۸۳ و ۱۸۶ و ۲۱۱ و ۲۲۲ ديده شود.
- ۱۹۶ - از جمله در المسائل العكبريه: ۵۹ ر.
- ۱۹۷ - كشف القناع: ۲۰۵ و ۲۱۱.
- ۱۹۸ - نجاشي: ۳۱۵ / ذريعة ۲۱: ۳۷۵.
- ۱۹۹ - جوابات المسائل الموصلية الثالثة: ۴۰ الف.
- ۲۰۰ - رسالة في الرد على أصحاب العدد: ۱۳۰ ب.
- ۲۰۱ - رسالة في ابطال العمل باخبار الآحاد: ۱۴۲ ب.

و انحراف مذهبی متهم ساخت (۲۰۲). جز آن که در باره صدوق روش معتدل در پیش گرفت و حساب او را از دیگران جدا نمود.

حملات مفید و مرتضی و دیگر متکلمان شیعی در نیمه نخستین قرن پنجم به زوال و انقراض مکتب أهل الحدیث انجامید ۲۰۳. از این کشمکش سخت میان دو مکتب شیعی در برخی از مآخذ قدیم سخن رفته ۲۰۴ که أصحاب الحدیث را با اصطلاح اخباریه و گرایش متکلمان را با اصطلاحاتی از قبیل معتزله و کلامیه یاد کرده اند ۲۰۵. همچنان که مفید و شریف مرتضی نیز از مکتب متکلمان و محققان در برابر مکتب أصحاب الحدیث یاد می کنند ۲۰۶. لیکن در مآخذ شیعی متأخرتر از هواداران این مکتب معمولاً با اصطلاح اصولیه تعبیر می شود ۲۰۷.

مفید فقه را نزد جعفر بن محمد بن قولویه از فقهاء مکتب واسطه فرا گرفته ۲۰۸ و با سایر روشهای فقهی روزگار خود نیز چنان که دیدیم آشنایی یافته بود. لیکن به حکم گرایش کلامی خود ناگزیر شخصاً شیفته روش ابن اَبی عقیل بود ۲۰۹ که میراث فقهی او الگوی کلی برای مکتب متکلمان به شمار می رفت.

فقه متکلمان چنان که پیش تر ذیل سخن از روش فقهی ابن اَبی عقیل اشاره شد بر قواعد کلی قرآنی و احادیث مسلم و مشهور استوار بود و روایاتی را که شیعیان از امامان خود نقل می کردند لیکن صحت انتساب آن قطعی نبود (اخبار الآحاد) بی اعتبار می دانست و به جای آن بر نظریات مشهور و متداول میان شیعه که عمل طائفه بر اساس آن بود (اجماعات) تکیه می نمود ۲۱۰. استنباط احکام شرعی از منابع مزبور بر اساس روش استدلالی و تحلیل عقلی انجام می پذیرفت که متکلمان به

- ۲۰۲ - همان ماخذ.
- ۲۰۳ - النقض: ۵۶۸.
- ۲۰۴ - از جمله ملل ونحل شهرستانی: ۱۷۸ جالب است که صاحب حدائق از اخباریان دوره ششم (قرن ۱۲) تصور می کرد که در قرون اولیه با آن که مملو از اخباریان و مجتهدان بود میان آنان بر خورد و تعارضی روی نداده بود (حدائق ۱: ۱۶۹).
- ۲۰۵ - شهرستانی، ملل ونحل: ۱۶۹ و ۱۷۸ / شرح مواقف سید شریف: ۶۲۹ / محصول فخررازی به نقل کشف القناع: ۲۰۳.
- ۲۰۶ - أوائل المقالات مفید: ۹۸ / التباينات مرتضى: ۲.
- ۲۰۷ - ببینید از جمله النقض: ۳ و ۱۷۸ و ۱۷۹ و ۱۹۰ و ۲۳۱ و ۲۳۵ - ۲۳۷ و ۲۴۰ و ۲۷۲ و ۲۸۱ و ۲۸۲ و ۲۸۴ و ۴۱۵ - ۴۱۶ و ۴۵۹ و ۴۸۱ و ۵۰۴ و ۵۰۶ و ۵۲۸ و ۵۶۹ / نهاية الوصول علامة: ۲۰۰ پ.
- ۲۰۸ - نجاشي: ۹۵.
- ۲۰۹ - همان مأخذ: ۳۸.
- ۲۱۰ - ببینید تألیفات مفید و مرتضى. نیز فقه القرآن راوندی ۱: ۴. این نظر برابر است با نظري که متکلمان دوره حضور مانند فضل بن شاذان داشته اند. شیخ طوسي که خود طرفدار حجیت اخبار آحاد است رساله ای در رد فضل بن شاذان در این مورد نوشته است (بحر العلوم ۳: ۲۳۲ / ذریعة ۲۴: ۲۸۷).

خاطر در گیری روز مره با تفکر واستدلال و بحث و مناظره، با قواعد و شیوه‌های آن به درستی آشنا و در به کار بستن آن ورزیده و ما هر بودند. با این وجود باید توجه داشت که مکتب أهل الحدیث به خاطر آن که مدتی طولانی بر جامعه علمی شیعه حکمفرمائی داشت تأثیرات بسیاری بر طرز فکر کلی پیروان تشیع به جای نهاد که با زوال و انحطاط خود مکتب، آن آثار از میان رفت و به صورت اجزاء و عناصر ثابت فکر شیعی در آمد. اختلافاتی که گاه در برخی مسائل میان بینش شیعی در دوره حضور امام و دوره های متأخر تر دیده می شود از همین حقیقت سر چشمه می گیرد. برخی دو گونگی‌ها میان مکتب متکلمان در قرن پنجم با مکتب متکلمان زمان حضور مانند فضل بن شاذان نیز از همین راه قابل توجیه است. مشخصه اصلی مکتب متکلمان به شرح بالا، تأکید آنان بر عدم اعتبار احادیث به خودی خود بود. مفید (۲۱۱)، مرتضی (۲۱۲) و شاگردان آن دو (۲۱۳) همه بر این نکته تکیه کرده اند. سه فقیه بزرگ در این دوره فقهی که فقه هر يك چهره ای ممتاز از این مکتب است عبارتند از:

۱ - مفید، محمد بن محمد بن النعمان البغدادي (م ۴۱۳)، نگارنده رسائل فقهی متعدد و متونی همچون المقنعة والاعلام فیما اتفقت علیه الامامیه من الاحکام.

۲ - شریف مرتضی، علي بن الحسين الموسوي (م ۴۳۶)، نگارنده الانتصار والمسائل الناصریات، و مجامعی در سؤالات واجوبه فقهی، و رسائل فقهی بسیار، و شاگرد مفید.

۳ - أبو الصلاح تقی الدین بن نجم الدین الحلبي، شاگرد مرتضی (م ۴۴۷)، نگارنده کتاب الکافي في الفقه. این سه دانشمند هر يك دارای ابتکاراتی مخصوص خویش هستند (۲۱۴). جمعی دیگر از فقهاء این دوره نیز که پیرو همین مکتب و شارح و بازگو کننده انظار آن می باشند و در متون فقهی از آنان

یاد می شود عبارتند از:

- ۲۱۱ - رجوع شود به تصحیح الاعتقاد أو: ۱۷۹ و ۲۱۲ و ۲۲۷ - ۲۲۹ / التذكرة بأصول الفقه: ۱۹۳ المسائل السرویه: ۲۲۳ -
- ۲۲۵ جواب مسائل أهل الحائر: ۱۱۲ و ۱۱۶. نیز سرائر: ۴۰۹ معارج محقق: ۱۲۷.
- ۲۱۲ - در بسیاری از مؤلفاتش. به عنوان نمونه جوابات المسائل الموصلیة الثالثة: ۴۰ الف / الذریعة إلى أصول الشریعة: ۵۲۸ - ۵۵۵.
- ۲۱۳ - از جمله أبو الصلاح حلبی، تقریب المعارف: ۹۱ ر ابن براج، شرح جمل العلم والعمل: ۱۷۰ و ۱۷۷ و ۲۵۶ کراچکی،
- کنز الفوائد: ۲۹۶ نیز ببینید و جیزه بهائی: ۶ کشف القناع: ۴۴۲.
- ۲۱۴ - به عنوان مثال قطب راوندی در رساله ای که در اختلافات فکری مفید و مرتضی نوشته است ۹۵ مسأله کلامی که میان آن دو بر سر آن اختلاف نظر است گردآورده و گفته است که اگر تمامی این اختلافات را ذکر کند کتاب به درازا خواهد کشید. (کشف المحججه: ۲۰).

سلار بن عبد العزيز ديلمی (م ۴۴۸)، نگارنده كتاب المراسم العلوية والاحكام النبوية قاضی عبد العزيز بن براج (م ۴۸۱)، نگارنده كتابهای المهذب والجواهر و شرح جمل العلم والعمل.

أبو الحسن محمد بن محمد البصروي، شاگرد مرتضی و نگارنده كتاب المفيد في التكليف

أبو الفتح محمد بن علي كراچکی (م ۴۴۹).

۴ - مکتب شيخ الطائفة:

در مکتب متکلمان چنان که دیدیم اساس فقه ظواهر قرآنی و احادیث مسلم و مشهور بود و به

روایات مذهبی به خودی خود به صورت منبع فقه نظر نمی شد.

شيخ الطائفة محمد بن حسن طوسي (م ۴۶۰) کوشید با حفظ شکل تعقلی و تحلیلی فقه، اعتبار

این گونه احادیث رامنهای قرائن و شواهد خارجی بر صحت بازگرداند (۲۱۵). او در این کار توفیق

یافت و اساس نوینی برای فقه شیعی گذارد که با شیوه‌های پیشین به کلی فرق داشت.

مکتب شيخ الطائفة در واقع حاصل ترکیب عناصر قوام دهنده مکتب متکلمان و مکتب أهل

الحديث بود. او با تألیفات فقهی متعدد خود آفاق تازه ای را به روی فقه شیعی گشود. فقه تفریعی

از راه یافتن صور و اشکال گوناگون يك مسأله با كتاب المبسوط او، و فقه تطبیقی از راه مقایسه

میان مکتب های مختلف فقهی اسلامی با كتاب الخلاف وی در فقه شیعی راه یافت. شالوده این

دو کتاب از متون سنی گرفته شده و بدین وسیله بخشی مهم از معارف حقوقی سنی به فقه شیعی

انتقال یافته و موجب رشد و شکوفایی بیشتر آن گردیده است. در واقع فقه شیعی در مکتب

شيخ الطائفة از میراث فرهنگی فقهی سنی که در قرون اولیه روی آن بسیار کار شده بود تغذیه کرد

و بسط و توسعه یافت.

این موضوع چهره فقه شیعی را به طور کلی دگرگون ساخت و عمدتاً موجب

پیشرفت و تحول و تکامل آن گردید هر چند مفاهیمی غیر شیعی را نیز داخل فقه شیعی نمود که با مبانی سنتی آن نا همگون بود. شیخ در این دو اثر، همه جا نظر خود را بر پایه مبانی فقه شیعی به شالوده سنی کتاب افزوده که بیشتر شکل تحشیه به خود گرفته و گاهی نتوانسته است درست در متن فقه او هضم و جذب شود. این روش نوعی آشفتگی و نامنظمی و عدم انسجام در میراث فقهی شیخ الطائفة پدید آورده که بعدها به وسیله محقق حلی اصلاح گردیده است.

---

۲۱۵ - بحث اخبار آحاد در عدة الأصول وی: ۲۵ - ۶۳ دیده شود.

شیخ در فقه سنتی شیعی کتاب النهایة را نوشت که تا چند قرن مهمترین متن فقهی شیعی به شمار می رفت. جز آن کتاب الجمل والعقود و برخی آثار و رسائل فقهی دیگر از وی برجای مانده است. تدوین دو مجموعه حدیثی تهذیب الأحکام واستبصار و روش های او در جمع میان احادیث متعارض و در برداشت های فقهی بر روند تکاملی فقه شیعی تأثیر گذارده است.

مکتب شیخ الطائفة به عنوان يك دوره دیر پای فقهی سه قرن تمام به خوبی پایید و بر جامعه حقوقی و محیط علمی شیعه حکمفرما بود. جز آن که در طول این سه قرن سه مرحله مختلف بر آن گذشته است این چنین:

۱. پیروان شیخ - از زمان حیات شیخ الطائفة تا يك قرن پس از مرگ او دوره شاگردان و پیروان اوست. در این يك قرن تمامی کسانی که برمسند فقاہت نشستند و به تألیف و تدریس حقوق شیعی پرداختند جز نقل گفتار شیخ و شرح آن هیچ کار جدیدی نیاوردند. گویا شخصیت شیخ چنان بر مراکز علمی شیعی سایه افکنده بود که کسی را یارای ابداع و ابتکار یا پیشنهاد طرحی جدید و نظری نو نبود. از این رو فقهاء این دوره را مقلده می گویند که مقصود تقلید آنان از روش شیخ، و تبعیت و پیروی کامل ایشان از آراء و انظار اوست (۲۱۶). سدید الدین حمصی دانشمند مشهور شیعی در پایان قرن ششم می گوید پس از شیخ، شیعه هیچ فقیه مفتی و صاحب نظری نداشته و همه فقهای شیعی حاکی و بیان کننده نظرات شیخ می باشند (۲۱۷).

مشهورترین فقهاء این دوره که نام و آثار آنان در مآخذ فقهی نقل می گردد عبارتند از:

أبو علي حسن بن محمد بن حسن طوسي، فرزند شیخ (در گذشته پس از ۵۱۵) نگارنده شرح نهایة والمرشد إلى سبیل التعبد.

نظام الدين سليمان بن حسن صهرشتی شاگرد شیخ ونگارنده اصباح الشیعة بمصباح
الشریعة

علاء الدين علي بن حسن حلبی نگارنده إشارة السبق إلى معرفة الحق.

أبو علي فضل بن حسن امين الاسلام طبرسی (م ۵۴۸) نگارنده المنتخب من مسائل
الخلافة

عماد الدين محمد بن علي بن حمزه طوسي (در گذشته پس از ۵۶۶) نگارنده الوسيلة
إلى نيل

الفضيلة

قطب الدين سعيد بن هبة الله راوندی (م ۵۷۳) نگارنده فقه القرآن و چند شرح بر
نهاية

قطب الدين محمد بن حسين كيدري بيهقي (زنده در ۵۷۶) نگارنده الاصباح.

-----
۲۱۶ - بينيد كشف القناع: ۴۴۲.

۲۱۷ - كشف المحججه سيد بن طاووس: ۱۲۷ / وصول الاخبار حسين بن عبد الصمد عاملي: ۳۳ / معالم

الدين، ص ۱۷۹ در پايان

مبحث اجماع / أبو القاسم بن حسن يزدی ۱: ۲۰ / روضات الجنات ۷: ۱۶۱.

رشید الدین محمد بن علی بن شهر آشوب سروی مازندرانی (م ۵۸۸) نگارنده متشابه القرآن و مختلفه.

۲. دوره نقد - يك قرن پس از در گذشت شیخ الطائفة و پیروی مطلق از فتاوی او، تنی چند از فقهاء در نیمه دوم قرن ششم به مخالفت با اساس کار او برخاستند و با انکار حجیت احادیث مذهبی به خودی خود (اخبار آحاد) طرح پیشین فقه مکتب متکلمان را احیاء کردند. شخصیت های اصلی این گرایش (۲۱۸) که در واقع رجعتی به فقه مفید و مرتضی بود و رواج و رونقی نیافت عبارتند از:

۱ - سدید الدین محمود بن علی حمصی رازی (در گذشته پس از ۵۷۳) (۲۱۹).
۲ - ابوالمکارم عز الدین حمزة بن علی بن زهره حلبی (م ۵۸۵) نگارنده غنیة النزوع (۲۲۰).

۳ - محمد بن إدريس حلی (م ۵۹۸) نگارنده سرائر (۲۲۱).
روشن ترین چهره این گرایش همین ابن إدريس است که فقیهی اَدیب بوده و با داخل کردن

نکات و تدقیقات لغوی و رجالی و انساب در فقه شیعی، بدان رنگ و رونقی خاص بخشید که اثر

مشهور فقهی او السرائر خود بهترین نمونه این گونه فقه ادیبانه است. او روحی نقاد داشت و با آراء و

انظار شیخ طوسی سخت به مقابله برخاست و روش وی را در فقه به شدت مورد انتقاد قرار داد به

طوری که خشونت او در این مورد، در مآخذ متأخرتر نوعی تجاوز از حد و سنت شکنی تلقی گردیده است (۲۲۲).

انتقادات ابن إدريس هر چند چندان موفق نبود و هواداری نیافت لیکن چون حرکت و جنبشی، در راه خارج ساختن فقه شیعی از جمود و تحجر بود به نوبه خود خدمتی شایسته به اجتهاد

و سیر تکاملی فقه نمود. مشخصه اصلی روش او همان روح نقد و ایراد، و اعتقاد به تفکر آزاد، و

آسیب پذیر دانستن اجتهادات و اندیشه‌هاست که در دیباچه و خاتمه کتاب سرائر

خود بدان اشاره
کرده (۲۲۳) و گویای آزاد اندیشی و روح نقد علمی اوست.

-
- ۲۱۸ - یکی دو تن از دانشمندان را که جزء پیروان شیخ نام بردیم می توان به اعتبار نظر آنان در مسأله خبر واحد از هواداران این گرایش شناخت از جمله قطب الدین راوندی (رجوع شود به نظر او در باب خبر واحد در فقه القرآن وی ۱: ۴) وابن شهر آشوب (نظر او در همین مورد در متشابه القرآن ۲: ۱۵۳ - ۱۵۴).
- ۲۱۹ - نظر او را در مسأله خبر واحد در سرائر ابن إدريس: ۴۰۹ - ۴۱۰ به نقل از کتاب المصادر خود او می توان دید.
- ۲۲۰ - برای عقیده وی در بحث اخبار آحاد ببینید کتاب الغنیة وی: ۵۳۷ - ۵۳۹. با این همه این فقیه معمولاً در آراء فقهی خود پیرو شیخ است.
- ۲۲۱ - نظر او در باره خبر واحد در سرائر وی: ۴.
- ۲۲۲ - بعنوان يك نمونه جواهر الکلام ۱۹: ۳۷.
- ۲۲۳ - سرائر: ۴ و ۴۹۴.

در نیمه اول و میانه قرن هفتم تنی چند از فقیهان صاحب نظر وجود داشته اند که نوآوری هایی داشته (۲۲۴) و آراء و انظار آنان در کتاب های فقهی ذکر می شود. مشهورترین این فقهاء که در واقع پیروان نقاد مکتب شیخ شمرده می شوند عبارتند از:

مهدب الدین حسین بن محمد نیلی، فقیه اوائل قرن هفتم.
معین الدین سالم بن بدران مصری (زنده در ۶۲۹) نگارنده تحریر الفرائض والمعونة.
زین الدین محمد بن قاسم برزهی نیشابوری (زنده در ۶۶۱)
نجیب الدین محمد بن جعفر بن هبة الله بن نما (م ۶۴۵)
سدید الدین یوسف بن مطهر حلی (زنده در ۶۶۵)
أحمد بن موسی بن طاووس حلی (م ۶۷۳) مؤلف بشری المحققین
یحیی بن سعید حلی (م ۶۸۹) نگارنده جامع الشرائع ونزهة الناظر.
عماد الدین حسن بن علی طبری (زنده در ۶۹۸) نگارنده العمدة والفصیح المنهج ونهج العرفان

۳. محقق و علامه - پیش تر گفته شد که میراث فقهی شیخ الطائفة به رغم وسعت و غناء فرهنگی خود، پراکنده و فاقد پختگی و انسجام لازم بود و این مجموعه حقوقی نیاز مبرمی به ترتیب و تدوین داشت. بسیاری از عناصر زنده ای که شیخ از فقه سنی به فقه شیعی منتقل ساخت به خاطر ناهمگونی با فقه شیعی و باقی ماندن در چهار چوب اصلی، در این سیستم جدید هضم نشد و جا نیفتاد.

برای این که فقه شیعی بتواند از این عناصر به نحوی شایسته استفاده کند طبعاً می بایست تمامی سیستم، تحول یافته و به شکلی جدید با نظمی اصولی مدون گردد تا مطالب تازه در قالب جدید هضم و جذب شود. محقق أبو القاسم نجم الدین جعفر بن حسن حلی (م ۶۷۶) نگارنده شرایع الاسلام و معتبر و مختصر النافع و نکت النهایة و تألیفات فقهی دیگر این کار را به خوبی تمام انجام داد.

او فقه شیخ الطائفة را به درستی تهذیب کرد و آراء و انظار وی را در مسائل مختلف

از کتابهای متعدد او گرد آورد و مرتب نمود، وفقه وی را به شکلی پخته و منسجم وصولی مدون ساخت و اعتبار آن را که با انتقادات ابن ادریس خدشه دار شده بود بدان بازگرداند. او با آن انتقادات به سختی مقابله کرد و از روش و مکتب فقهی شیخ الطائفة در برابر آن دفاع نمود. نقش عمده محقق در فقه همین جمع و جور کردن و پیراستن و پخته ساختن فقه شیخ الطائفة

-----
۲۲۴ - ببینید منتهی علامه: ۴.

است. ترتیبی که او در فقه به وجود آورد در تکامل و به راه درست انداختن فقه شیعی نقش اساسی داشت. شاگرد او علامه حسن بن یوسف بن مطهر حلی (م ۷۲۶) نیز همین راه را پیمود. او در چهار چوب فقه شیخ و ترتیب محقق کوشش پیگیری برای بسط و تنقیح فقه مبذول داشت و تألیفات فراوانی در فقه تطبیقی و تفریعی و تتبعی و تحقیقی به جای گذارد که همه پس از او مرجع فقهاء و مآخذ اصیل و معتبر فقه شیعی بوده و هست و از آن جمله: مختلف الشیعة، تبصرة المتعلمین، تذکرة الفقهاء، منتهی المطلب، قواعد الأحکام، تحریر الأحکام الشرعية، إرشاد الأذهان، نهاية الاحکام وتلخیص المرام.

نقش مهم علامه در فقه و اثر بازمانده از وی دو چیز است یکی تبسیط و توسعه بی نظیر بخش معاملات بر اساس استفاده از قواعد مشهور فن که بیشتر از فقه اهل سنت گرفته شده و علامه به خاطر آشنایی کامل با مبانی فقهی آنان توانست گسترش بی سابقه ای به مباحث تفریعی، و شقوق و فروع فقهی شیعی در آن ابواب دهد. دیگر آن که او به دلیل آشنایی کامل با ریاضیات، در مباحث مربوط فقه از قواعد ریاضی بهره فراوان برد و نخستین فقیه مشهور شیعی بود که ریاضیات را در فقه آورد (۲۲۵). او همچنین با کارهای رجالی خود و تدوین و گروه بندی روایات از نظر وضع وثاقت (۲۲۶) به دقت و درستی بنیادی فقه شیعی مدد بسیار نمود. همچنین با تهذیب اصول فقه از راه کتابهای متعددی که در این فن نوشت کمک بسیاری به تنقیح مبانی و قواعد فقهی کرد و راه را برای استقلال کامل فقه و اصول شیعی هموار ساخت.

به هر حال فقه شیخ الطائفة که در میانه قرن پنجم خود را به عنوان مکتب پیروز و غالب بر جامعه علمی شیعه قبولاند در نیمه دوم قرن هفتم و آغاز قرن هشتم با تهذیب و تنقیح محقق

و کوشش و تبسیط علامه به حد کمال خود رسید و بهترین صورت آن در آثار این دو دانشمند تجلی کرد.

شاگردان و پیروان آن دو نیز همه در همین چهار چوب تکامل یافته فقهی کار می کرده اند.

مشهورترین آنان که نام و آراء ایشان در مآخذ فقهی نقل می شود عبارتند از: أبو محمد حسن بن أبی طالب یوسفی آبی، ابن أبی زینب، نگارنده کشف الرموز در ۶۷۲.

عمید الدین عبد المطلب بن محمد حسینی اعرجی (م ۷۵۴) نگارنده کنز الفوائد
فخر المحققین محمد بن حسن حلی (م ۷۷۱) نگارنده ایضاح الفوائد و حاشیة ارشاد

-----
۲۲۵ - پیش از او معین الدین مصری و سپس شاگرد وی نصیر الدین طوسی از قواعد ریاضی در خصوص مبحث ارث بهره گرفته و راه را برای علامه در آن مورد هموار ساخته بودند.
۲۲۶ - این ترتیب در اصل از أستاذ علامه، ابن طاووس است که سپس به وسیله وی تحکیم شد و شیوع یافت.

۵ - مکتب شهید أول:

پیش تر دیدیم که فقه شیعی به مثابه مجموعه ای مستقل از حدیث در دوره دوم فقهی پدیدار

شد. متون فقهی بازمانده از آن دوره و دوره سوم نمودار سبک فقه سنتی شیعی است که شیخ الطائفة

نیز کتاب النهایة خود را چنان که دیدیم بر همان روال نگاشت. لیکن پس از آن با ظهور کتابهای

مبسوط و خلاف که به أسلوب فقه سنی و بر شالوده آن تدوین شده بود تغییراتی اساسی در شکل و

محتوای فقه شیعی پدید آمد.

ز نظر شکل، بافت عمومی فقه شیعی به هم خورد و به صورت مخلوطی از دو سیستم درآمد.

کتابهای تفصیلی و استدلالی فقهی از این پس معمولا مباحث را به روال مآخذ سنی طرح نموده و

نخست انظار و استدلالات فقهاء سنی را در آن مسأله نقل می کردند که معمولا بر نقل کتاب

الخلاف مبتنی بود. سپس نوبت به آراء و استدلالات فقهاء شیعی می رسید. آبی شاگرد محقق

حلی و نگارنده کشف الرموز گویا یکی از نخستین کسان بود که از پیروی این روش دست کشید و

از نقل آراء و استدلالات فقهاء سنی در کتاب خود خودداری کرد. شاگردان علامه حلی به

خصوص فخر المحققین فرزند او در ایضاح الفوائد این راه را تعقیب نمودند و نقل فتاوی و انظار و

استدلالات فقهاء شیعی را جایگزین آراء و استدلالات فقهاء سنی ساختند.

از نظر محتوا نیز تغییرات فقه شیعی چشمگیر و اساسی بود. تفریعات زیادی که در مبسوط

انجام گرفته و الگوی فقه تفریعی شیعه گردید، و تفریعات مشابهی که بعدا در آثار علامه در بخش

معاملات افزوده شد نوعا مأخوذ از فقه سنی، و بر اساس قواعد و مبانی اصول آن فقه بود که با فقه

شیعی تطبیق داده می شد. از این رو آموختن مبانی فقه سنی برای بررسی اجتهادی و تحقیقی مآخذ

فقه شیعی گامی اساسی بود. شهید اول، شمس الدین محمد بن مکی عاملی (م ۷۸۶) با تنقیح قواعد و اصول بنیادی فقه شیعی در کتاب القواعد والفوائد و دیگر آثار خود، و با به کار بستن عملی آن در متن فقه شیعی، این محتوا را نیز تغییر داد و بدان شخصیت و هویت مستقل بخشید.

شهید به کمک همین قواعد و اصول، فقه شیعی را بسیار تبسیط نمود و آفاق تازه ای را به روی آن گشود. او در تفریعات تحقیقی و ارزنده فقهی ابتکارات و نوآوری های بسیار دارد که فقه او را از پیشینیان خود به طور کامل مشخص و ممتاز می سازد. آثار فقهی او مانند الفیه، نفلیه، القواعد و الفوائد، البیان، الدروس الشرعية، غایة المراد، ذکرى الشیعة واللمعة الدمشقیة از مصادر ارزنده فقه شیعی و نمایانگر خصوصیات مکتب فقهی اوست.

دانشمندان پس از او تا حدود يك قرن و نیم پیرو مکتب او بوده و گرچه تازه آوریهای داشته اند اما

در اساس کار بیشتر بر شرح و بیان آراء و افکار او همت می گماشته اند و از چهار چوب ترسیمی او

پافراتر نهاده اند. مشهورترین این دانشمندان عبارتند از:

ابن الخازن، زین الدین علی بن حسن بن خازن حائری (آغاز قرن نهم)
ابن المتوج، أحمد بن عبد الله بحرانی (م ۸۲۰) نگارنده النهاية في تفسير الخمسمائة آية

فاضل مقداد، مقداد بن عبد الله سیوری حلی (م ۸۲۶) نگارنده كنز العرفان والتنقيح الرائع

ابن فهد، أحمد بن محمد بن فهد اسدی حلی (م ۸۴۱) و نگارنده المهذب البارع والمقتصر و

الموجز الحاوي و رسائل فقهی متعدد.

شمس الدین محمد بن شجاع قطان حلی نگارنده معالم الدین في فقه آل یاسین (نیمه اول قرن

نهم)

مفلح بن حسین صیمری (در گذشته پس از ۸۸۷) نگارنده غاية المرام و كشف الالتباس و

جواهر الكلمات.

ابن هلال، علي بن محمد بن هلال جزائری (در گذشته پس از ۹۰۹)

إبراهيم بن سليمان قطيفی (در گذشته پس از ۹۴۵) نگارنده ايضاح النافع

شهيد دوم، زین الدین بن علی بن أحمد جبعی عاملی (م ۹۶۶) نگارنده الروضة البهية و

روض الجنان ومسالك الأفهام.

۶ - فقه دوره صفوی:

فقه دوره صفوی (۹۰۷ - ۱۱۳۵) از نظر گرایش های حاکم بر آن و مکتب هایی که در طول این

دو قرن و نیم بلکه تا نیم قرن پس از آن بر محیط علمی شیعی حکمفرما بود به سه بخش جدا تقسیم

مگردد که گر چه از نظر تاریخی پس از یکدیگر به وجود آمده اند لیکن در سیر زمان و در ادامه کار،

در کنار یکدیگر فعالیت خویش را انجام داده و پیگیری منموده اند:

۱. مکتب محقق کرکی - محقق دوم علی بن حسین بن عبد العالی کرکی (م ۹۴۰) از

شخصیت های بزرگ فقه شیعه است که در سیر تکاملی آن نقشی مهم داشته و به

خصوص در استوار
ساختن مباني فقه كوشش های اساسی نموده است.
فقه كركی از دو نظر با فقه دوره های پیش تر فرق دارد. یکی آن كه او با قدرت
علمي خویش
مباني فقه را مستحکم ساخت. مشخصه عمده فقه او استدلالات قوی در هر مبحث
است. او هم
دلایل و براهین نظرات مخالف را به نحو عمیق و دقیق مطرح ساخته و هم نظر خود
را در هر مورد با
استدلال محکم به كرسی نشانده است. در مكتب های پیش تر استدلالات فقهی
چنین قوی نبوده و

به خصوص در مواردی که چند استدلال برای يك مطلب آورده می شد استدلالات ضعیف و سطحی، فراوان به چشم می خورد. این نکته مخصوصا در آثار برخی از فقهاء مشهور به خوبی جلب توجه می کند.

فرق و مشخصه دیگر فقه کرکی، بذل توجه خاص به پاره ای مسائل است که تغییر سیستم حکومتی و به قدرت رسیدن شیعه در ایران به وجود آورده بود. مسائلي از قبیل حدود اختیارات فقیه، نماز جمعه، خراج و مقاسمه و نظائر آن که پیش از این تغییر به خاطر عدم ابتلاء، جای مهمی در فقه نداشت اکنون مورد توجه بسیار قرار می گرفت. کرکی شخصا این مسائل را در آثار فقهی خود مانند جامع المقاصد و تعلیق الارشاد و فوائد الشرایع به تفصیل مورد بحث قرار داده و در برخی از آنها رسائلي مستقل نیز نوشته است.

بیشتر فقهاء و مجتهدان شیعه پس از کرکی تا پایان دوره صفوی متأثر از روش فقهی او بوده اند چه مجموعه حقوقی عمیق و متین او را با استدلالات قوی و محکم در برابر خود داشته اند.

مشهورترین این فقیهان که نام و آراء ایشان در مآخذ فقهی نقل می شود عبارتند از: حسین بن عبد الصمد عاملي (م ۹۸۴) نگارنده العقد الطهماسبی و رسائلي فقهی دیگر.

عبد العالی بن علی بن عبد العالی کرکی (م ۹۹۳) نگارنده شرح ارشاد. بهاء الدین محمد بن حسین عاملي (م ۱۰۳۰) نگارنده مشرق الشمسین و حبل المتین واثنی عشریات و مجامع عباسی.

میرداماد، محمد باقر بن شمس الدین محمد استرآبادی (م ۱۰۴۰) نگارنده شارع النجاة

سلطان العلماء، حسین بن رفیع الدین محمد مرعشی (م ۱۰۶۴) نگارنده حاشیة ای بر الروضة البهية

محقق حسین بن جمال الدین محمد خوانساری (م ۱۰۹۸) نگارنده مشارق الشموس

جمال الدین محمد بن حسین خوانساری (م ۱۱۲۵) نگارنده حاشیة ای بر الروضة

البهية

فاضل هندی، محمد بن حسن أصفهاني (م ۱۱۳۷) نگارنده كشف اللثام والمناهج
السوية

۲. مكتب مقدس اردبيلى - محقق أحمد بن محمد أردبيلي (م ۹۹۳) نگارنده
مجمع الفائدة والبرهان وزبدة البيان در فقه روشی كاملا مستقل و مخصوص به خود
داشت كه
مكتبي خاص به وجود آورد. مشخصه كار او اتكاء بر فكر و اجتهاد تحليلي و تدقيقي
بدون توجه به
آراء و انظار پيشينيان بود. او اگر چه در أساس فقه تغيير و تحولي به وجود نياورد
ليكن دقت های
خاص وموشكافی ها، و روش آزاد و شجاعت حقوقی او مكتب وی را كاملا ممتاز
ساخت.
گروهی از بهترین فقهاء این دوره پيرو روش اردبيلي ودنباله رو او هستند كه
مشهورترین آنها
این چند نفرند:

محمد بن علي موسوی عاملي (م ۱۰۰۹) نگارنده مدارك الأحكام وهداية الطالبين
حسن بن زين الدين عاملي (م ۱۰۱۱) نگارنده معالم الدين ومنتقى الجمال.
عبد الله بن حسين شوشتری (م ۱۰۲۱) نگارنده جامع الفوائد (۲۲۷).
محمد باقر بن محمد مؤمن سبزواری، محقق (م ۱۰۹۰) نگارنده كتاب كفاية
الأحكام و
ذخيرة المعاد.

نام ملا محسن فيض كاشاني، محمد بن مرتضى (م ۱۰۹۰) نگارنده الوافي ومعتصم
الشيعة و
مفاتيح الشرائع را نیز باید به فهرست بالا افزود چه او اگر چه پیرو مکتب اخباری بود
لیکن روش
آزادخواهانه مقدس اردبیلی را می پسندید و در فقه اخباری خود از همین روش
حقوقی پیروی
منمود. از این رو در بسیاری موارد که مقدس با فقهاء پیشین شیعه اختلاف نظر دارد
او نیز مانند
پیروان مقدس به خصوص سبزواری و صاحب مدارك با وی همفکر است (۲۲۸).
صاحب جواهر،
محمد حسن بن محمد باقر نجفی، فقیه بزرگ شیعی که روش متهورانه و آزاد این
فقیهان و
بی اعتنائی آنان را به آراء و افکار پیشینیان نمی پسندد از فیض و سبزواری و صاحب
مدارك به
اتباع المقدس تعبیر می کند.

علامه محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (م ۱۱۱۰) نگارنده مرآة العقول وبحار
الأنوار نیز به
آراء و بیانات اردبیلی و صاحب مدارك علاقمند بوده و از آن دو در آثار خود بسیار
نقل نموده است.
۳. اخباریان - مکتب أهل الحديث چنان که پیش تر دیدیم در اواخر قرن چهارم و
أوائل قرن
پنجم به دست متکلمان شیعی در هم کوبیده شد. با این همه معدودی از هواداران آن
در گوشه و
کنار باقی ماندند که فعالیتی نداشتند و به همین دلیل نیز کسی کاری به کار آنان
نداشت. تا آن
که در اوائل قرن یازدهم بار دیگر این مکتب به وسیله محمد امین استرآبادی (م
۱۰۳۶) با نگارش

کتاب الفوائد المدنیة تجدید حیات یافت. زمینه مناسب برای احیای مکتب أهل الحدیث به مرور از اوایل قرن دهم آماده شده بود. پیرامون نیمه این قرن گرایشی که خواستار آزادی بیشتر در فقه بود اندک اندک محبوبیت می یافت. شهید دوم رساله ای علیه پیروی از سلف و پیشینیان بدون تحقیق در استدلالات آنان نوشت. شاگردش حسین بن عبد الصمد عاملی، شیخ الاسلام در بار صفوی، همین راه را ادامه داد و رساله ای مشابه در همان موضوع نوشت که در آن ادعا می شد: اجتهاد تنها راه کشف احکام شرعی نیست. او در بیشتر آثار دیگر خود روش فقهای شیعه را مورد انتقاد قرار داد، و آنان را به خاطر تقلید از

---

۲۲۷ - این فقیه خبر واحد را حجت نمی دانسته است. ببینید روضة المتقین ۱: ۲۰.
۲۲۸ - به عنوان يك نمونه رجوع شود به جواهر الکلام ۱۶: ۷۱.

پیشینیان ملامت کرد.
اندکی پس از او عبد النبي بن سعد جزائری روش مکتب اصولی را در کتاب الاقتصاد
في شرح
الارشاد خود (نوشته شده به سال ۱۰۱۵) مورد انتقاد قرار داد. میرزا حبیب الله صدر
در نیمه اول
همین قرن گفته بود که در زمان او دیگر مجتهدی در ایران و عراق نمانده است.
مقدس اردبیلی
چنان که پیشتر اشاره شد در مواردی که اقوال فقهای پیشین با برخی از روایات
مخالفت داشت
هرگز تردیدی در رد نظرات فقهای سلف به خود راه نمی داد. شاگردان او مانند
سید محمد عاملي
صاحب مدارك از همین روش پیروی کردند. ملا عبد الله شوشتری در اوایل قرن
یازدهم سهم مهمی
در احیای علم حدیث داشت. حسن بن زین الدین عاملي صاحب معالم نیز در همین
زمان از راه
تألیفاتی مانند منتقى الجمان و تحریر طاوسی به این احیاء کمک کرد. بسیاری آثار
دیگر در نیمه
اول قرن یازدهم در علم حدیث و علوم وابسته بدان نوشته شد که بیشتر از تعلیمات
ملا عبد الله
شوشتری مایه می گرفت. موضوعاتی از قبیل حجیت اخبار آحاد در فقه مجدداً مورد
بحث فقهای واقع
می شد. ارزش منطق و فلسفه حتی بیش از این مورد تردید قرار گرفته بود. عواملی از
این قبیل سهم
مهمی در پیدایش موج جدید گرایش اهل الحدیث و در توسعه سریع آن داشت.
این گرایش که این بار با نام سابقه دار دیگر خود اخباری شناخته می شد مانند سلف
خویش
روش اجتهاد و تفکر عقلی و تحلیلی را در فقه شیعی محکوم می نمود و به پیروی از
ظواهر احادیث
مذهبی دعوت می کرد. امین استرآبادی در کتاب مزبور با استدلالاتی حجیت عقل را
برای کشف
حقائق مورد تردید قرار داد و اصول فقه شیعی را که بر اساس استدلالات و تحلیلات
عقلی بنا
گردیده است به شدت رد کرد. این گرایش از نظر مبانی و معتقدات تقریبات برابر

بود با گرایش
افراطی تر مکتب أهل الحدیث که تمامی احادیث مذهبی را معتبر می‌پنداشت و قدرت
نقادی
درست همان احادیث را نیز فاقد بود (۲۲۹).
امین استرآبادی در استدلالات خود بر عدم اعتبار و خط‌پذیری منطق ارسطویی که
اساس اجتهاد و
استدلالات فقهای مکتب اصولی را تشکیل می‌داد تکیه می‌کرد. مهمترین مورد
اختلاف میان
دو گرایش اصولی و اخباری در مکتب فقهی شیعه همین مسأله اعتبار یا عدم اعتبار
عقل در مباحث
مذهبی بود، هر چند در همین زمان بسیاری از موارد اختلاف نظر دیگر نیز که بیشتر
در همین رابطه
بود میان دو گرایش وجود داشت.
گرایش اخباری از دهه چهارم قرن یازدهم در نجف و سایر مراکز علمی بین‌النهرین
نفوذ کرد

-----
۲۲۹ - بینید الفوائد العتیقة بهبهانی: ۴۳۶ - ۴۳۸ / روضات ۱: ۱۲۷ - ۱۳۰.

و به زودی مورد پیروی بیشتر فقهاء آن سامان قرار گرفت (۲۳۰). سپس در ایران نیز به مرور از میانه و نیمه دوم قرن مزبور هوادارانی یافت و بسیاری از فقهاء در شهرستانهای مختلف از آن جانبداری کردند (۲۳۱). حوزه اصفهان که بزرگ ترین مرکز علمی شیعه در آن ادوار بود بیشتر در دست اصولیان بود هر چند مجلسی اول متمایل به اخبار یگری بود (۲۳۲) و مجلسی دوم خود می گوید که روش اُوحد وسطی میان اخباریان و اصولیان است (۲۳۳). زین الدین علی بن سلیمان بن درویش بن حاتم قدمی بحرانی (م ۱۰۶۴) این گرایش را از ایران به بحرین برد (۲۳۴). در آن ادوار کار این گرایش هنوز به افراط زیاد نرسیده بود. با این همه در گیری میان اخباریان و اصولیان از اواخر همین قرن پدیدار گردید (۲۳۵).

اخبار یگری از دهه های نخستین قرن دوازدهم بر همه مراکز علمی شیعه در ایران و عراق غلبه کرد و چند دهه فقه شیعی را در تصرف انحصاری خود داشت. تا در نیمه دوم این قرن - چنان که اندکی بعد خواهیم دید - مجددا در برابر گرایش اصولی به سختی شکست خورد و از میدان بیرون رفت. مرکز اصلی این گرایش در این دوره بحرین بود و پس از زوال اخبار یگری در ایران و عراق، همچنان در آن منطقه باقی ماند که تا به امروز در آن دیار مسلط و متبع است.

فقهاء اخباری که در نیمه دوم قرن یازدهم تا پایان قرن بعد صاحب انظارى مخصوص به خود بوده و در فقه نا مبردارند تنی چند بیش نیستند که از آن میان ملا محسن فیض کاشانی و یوسف بن أحمد بحرانی نگارنده الحقائق الناضرة (م ۱۱۸۶) با داشتن روشی معتدل مقامی ارجمند دارند.

محمد بن الحسن الحر العاملي (م ۱۱۰۴) نگارنده وسائل الشیعة نیز از بزرگان پیروان این روش است. نام چند تن دیگر از سرآمدان گرایش اخباری چنین است.

خلیل بن غازی قزوینی (م ۱۰۸۸) نگارنده دو شرح بر کافی
نعمت الله بن عبد الله جزائری (م ۱۱۱۲) نگارنده غایة المرام و كشف الاسرار
سلیمان بن عبد الله بحرانی ماحوزی (م ۱۱۲۱)

-
- ۲۳۰ - بینید لوامع صاحبقرانی ۱: ۱۶ / روضات ۱: ۱۳۷.
۲۳۱ - بینید روضة المتقین ۱: ۲۱.
۲۳۲ - لوامع صاحبقرانی ۱: ۱۶ و ۳۰ / روضات ۱: ۱۳۶ - ۱۳۷ و ۲: ۱۱۹.
۲۲۳ - رساله سیروسلوک مجلسی دوم: ۵۳ ر. نیز بینید زاد المعاد: ۵۵۷ - ۵۵۸ ذیل سخن از خمس
وانفال (نیز حدائق ۱۲: ۲۶۸)
که همین عبارت مورد استناد را از زاد المعاد ترجمه و نقل کرده است.
۲۳۴ - لؤلؤة البحرية: ۱۳ / قصص العلماء: ۲۷۷ / ذریعة ۱۵: ۷۶. مقصود از بحرین طبعا مدلول قدیم
این نام است. مرکب از
جزیره بحرین و منطقه قطیف واحساء در شمال شرقی شبه جزیره عربی.
۲۳۵ - بینید روضات ۱: ۱۳۴ - ۱۳۵. نیز رساله السهام المارقه شیخ علی نواده شهید دوم: ۷ پ ۱۰
ر.

عبد الله بن صالح سماهيجی بحراني (م ۱۱۳۵)

۷ - مکتب وحید بهبهانی:

چنان که دیدیم مکتب اخباری در نیمه نخستین قرن دوازدهم بر مراکز علمی شیعه چیره شد و

نظر به دشمنی سختی که آن مکتب با علم اصول فقه داشت این دانش در حوزه های فقه شیعه به طور

کلی متروک ماند. در بررسی تاریخ فقه شیعی در میانه قرن مزبور به نام هیچ فقیه اصولی مهمی از

پیروان مکاتب فقهی کرکی یا اردبیلی بر خورد نمی کنیم. تنها یکی دو تن از این رده در گوشه و کنار

شهرهای دور از مراکز علمی بوده اند که معمولاً حوزه های تدریس کوچک و گمنامی داشته اند.

در نیمه دوم قرن مزبور يك دانشمند بزرگ شیعی که دارای نبوغی خاص در استدلال و تحلیل

و تفکر عقلانی بود بساط مکتب اخباری را پس از سألها حکومت بلا منازع بر فقه شیعی درهم پیچید

و مکتب خاص خود را به جای آن نشانید. این دانشمند وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل

(م ۱۲۰۵) است که آثار و رسائل فقهی بسیاری از او در دست است از آن جمله الفوائد الحائریة و

شرحي بر مفاتيح الشرايع فیض.

شرایط لازم برای چنین تغییر و تحول تا حدود زیادی وسیله تنی چند از دانشمندان اخباری

در میانه قرن دوازدهم فراهم شده بود. دانشمندانی مانند سید صدر الدین محمد بن محمد باقر همدانی

(در گذشته پس از ۱۱۵۱) در شرح وافیه، شیخ یوسف بن أحمد بحراني (م ۱۱۸۶) در مقدمه

حدائق، مهدي بن محمد صالح فتونی عاملی (م ۱۱۸۳) در دیباچه نتایج الاخبار (۲۳۶)، محمد بن علی

مقابی بحراني (زنده در ۱۱۶۹) در مقدمه نخبة الأصول (۲۳۷) و دیگران (۲۳۸) بمرور برخی از

استدلالات اصولیان را پذیرفته، و پاره ای از روشهای اخباریان را مورد نقد قرار دادند، و از روشی

میانہ تر و معتدل تر پیروی کردند. نوشتن رسالہ ہا در رد و نقد مسلک اخباری و
مبانی آن حتی پیش از
میانہ این قرن آغاز شدہ بود.
فقہ وحید بہبہانی نخستین فقہ شیعہ است کہ قواعد اصول فقہ در آن بہ درستی،
اعمال شدہ و
این خود مشخصہ اصلی آن است. وحید در تاسیس این روش فقہی و احیاء علم
اصول کوشش
فراوان نمود و رنج بسیار برد و مکتب علمی او کہ نمونہ یک حقوق منطقی پیشرفتہ،
با سیستم

-----
۲۳۶ - بینید: ذریعہ ۲۴: ۴۲.

۲۳۷ - ایضاً ۲۴: ۹۳.

۲۳۸ - از باب نمونہ رجوع شود بہ همان مأخذ ۲۱: ۴۰۲.

حقوقی قوی و هماهنگ و استوار است با هیچ مکتب پیشین قابل مقایسه نیست. وحید شاگردان و پیروان مبرز و نخبه‌ای داشت که روش او را به درستی حفظ کردند و فقه

شیعی را به سوی تکامل به پیش بردند. مشهورترین آنان عبارتند از: محمد مهدی بن مرتضی طباطبائی، بحر العلوم (م ۱۲۱۲) نگارنده المصابیح جواد بن محمد حسینی عاملی (م ۱۲۲۶) مؤلف مفتاح الکرامه جعفر بن خضر جناحی نجفی، کاشف الغطاء (م ۱۲۲۸) نگارنده کشف الغطاء علی بن محمد علی طباطبائی کربلائی (م ۱۲۳۱) نگارنده ریاض المسائل أبو القاسم بن حسن گیلانی قمی (م ۱۲۳۱) نگارنده جامع الشتات و غنائم الأيام و مناہج الاحکام.

أسد الله بن إسماعیل شوشتری کاظمی (م ۱۲۳۴) نگارنده مقابس الأنوار. محمد بن علی طباطبائی مجاهد (م ۱۲۴۲) نگارنده المناهل والمفاتیح. أحمد بن محمد مهدی نراقی (م ۱۲۴۵) نگارنده مستند الشیعة و مناہج الاحکام. محمد باقر بن محمد نقی موسوی، حجة الاسلام شفتی (م ۱۲۶۰) نگارنده مطالع الأنوار

حسن بن جعفر کاشف الغطاء نجفی (م ۱۲۶۲) نگارنده أنوار الفقاهة. محمد حسن بن محمد باقر نجفی (م ۱۲۶۶) نگارنده جواهر الکلام

۸ - مکتب شیخ انصاری:

آخرین تحول اساسی که در فقه شیعی روی داده و موجب پیدایش مکتبی نو گردید تحریر و

تنقیح اصولی و فقهی، و روش بسیار دقیق علمی شیخ مرتضی بن محمد امین انصاری (م ۱۲۸۱) بود

که چهرهٔ فقه شیعه را به کلی دگرگون ساخت.

شیخ انصاری مباحث اصول عملی اصول فقه را به میزانی شگرف تبسیط کرد و با موشکافی‌ها

و دقت‌های بی نظیر آن را به شکل فنی بسیار ظریف در آورد و بر اساس علمی مستحکم بنیاد نهاد.

سپس فقه را به خصوص در مباحث معاملات بر همان روش اصولی تفریع نمود. نتیجتاً مجموعه فقهی

وی به شکلی چنان دقیق و ظریف در آمد که بالکل ناسخ ما سبق گردید. از این رو در بیشتر

مباحثی که از شیخ انصاری بحثی مکتوب به جای مانده است نوشته‌ها و مآخذ پیشین در آن باب

بالمرة منسوخ است.
مکتب شیخ انصاری تا کنون بر جوامع علمی شیعه حکمفرماست و با وجود پیدایش
شخصیت‌های
بزرگ حقوقی در فقه شیعی، طرح کلی که وی پایه ریزی کرد تا به این روزگار تغییر
نکرده و

همچنان اساس کار فقه و اصول فقه شيعي است. کتابهای او مانند رسائل در اصول، مکاسب و

کتابها و رسائل گوناگون در فقه همواره مورد مراجعه و بحث و تدریس است. مهم ترین شاگردان و پیروان مکتب او که تا کنون جریان فقهی و حقوقی شيعي را رهبری کرده اند عبارتند از:

حبيب الله بن محمد علی رشتی (م ۱۳۱۲) نگارنده الالتقاطات
محمد حسن بن محمود حسینی، میرزای شیرازی (م ۱۳۱۲)
رضا بن محمد هادي همدانی (م ۱۳۲۲) نگارنده مصباح الفقيه
محمد کاظم بن حسين خراسانی، آخوند (م ۱۳۲۹) نگارنده حاشية ای بر مکاسب
محمد کاظم بن عبد العظیم یزدی طباطبائی (م ۱۳۳۷) نگارنده العروة الوثقی و حاشية ای بر مکاسب

محمد تقی بن محب علی شیرازی (م ۱۳۳۸) نگارنده حاشية ای بر مکاسب
علی بن عبد الحسين ایروانی نجفی (م ۱۳۵۴) نگارنده حاشية ای بر مکاسب
محمد حسین بن عبد الرحیم نائینی (م ۱۳۵۵)
عبد الکریم بن محمد جعفر حائری یزدی (م ۱۳۵۵) نگارنده کتاب الصلاة
ضیاء الدین محمد عراقی (م ۱۳۶۱) نگارنده شرح التبصرة
محمد حسین بن محمد حسن أصفهانی کمپانی (م ۱۳۶۱) نگارنده حاشية ای بر مکاسب

أبو الحسن بن محمد موسوی أصفهانی (م ۱۳۶۵) مؤلف وسیله النجاة
حسین بن علی طباطبائی بروجردی (م ۱۳۸۰)
محسن بن مهدي طباطبائی حکیم (م ۱۳۹۱) نگارنده مستمسک العروة الوثقی ونهج الفقاهه

فقهاء معاصر مکتب شيعي نیز همه از پیروان روش فقهی شیخ انصاری می باشند.

قسمت دوم
بخشي از أهم منابع فقه

از آنجا که فقه - همدوش کلام - بیش از هر موضوع دیگری در ادبیات مذهبی شیعی مورد بحث قرار داشته، و آثار بیشماری در زمینه آن نوشته شده است، تهیه يك فهرست جامع از آثار فقهی شیعی مستلزم نوشتن مجلداتی است. طبق معمول در سایر زمینه های میراث فرهنگی شیعه، بیشتر آثاری که دانشمندان شیعی در این باب نوشته اند از میان رفته است. بسیاری دیگر از این گونه آثار به صورت نسخ خطی نادر در مجموعه های شخصی و مالکیت خصوصی افراد است که عملاً استفاده از آن را غیر ممکن ساخته است. علاوه بر این، در میان آثار بازمانده و قابل دسترسی هم تنها تعداد کمی به عنوان مأخذ در بحثهای علمی و کتب فقهی مورد استناد و توجه قرار می گیرد، چه در این گونه بحثها و کتابها بیشتر به نظرات گروهی از دانشمندان نامور توجه می شود که آثاری عمده در فقه به جای نهاده، و در کار خود ابتکار و نوآوری داشته اند. نام و معلوماتی را که در حال حاضر در باب آن گونه آثار گم شده، غیر قابل دسترسی یا غیر شایع در دست داریم، می توان، در مجلدات الذریعة یافت.

فهرستی که پس از این سطور به عنوان قسمت دوم این اثر از نظر خوانندگان خواهد گذشت لیست منتخبی است از برخی کتابهای موجود و قابل دستیابی در زمینه فقه شیعه که در دو بخش تنظیم شده است: در بخش نخست أهم آثار فقه استدلالی - أعم از متون جامع و تکی نگاریها - که وسیله دانشمندان مشهور شیعی نوشته شده است ذکر میشود. بیشتر این دانشمندان کسانی هستند که در مأخذ فقهی به آثار آنان استناد و از آن نقل مگردد. در مورد دانشمندان قرن دوازدهم به بعد بیشتر رسائل مفردی که در مسائل مورد اهمیت نوشته اند ذکر شده، و از ذکر مجامع فقهی بسیار این

دوره‌ها که فهرست آنها خود کتابی حجیم خواهد شد، جز در مورد برخی آثار مهم خود داری
شده است در بخش دوم تعدادی از رسائل عملیه که بیشتر به فارسی نوشته شده
است به عنوان نمونه

یاد می شود. این هر دو بخش بر اساس ترتیب تاریخی، با توجه به تاریخ وفات مؤلفان تنظیم گردیده است. چند نکته دیگر در این فرصت باید تذکر داده شود:

(۱) تنها آثار فقهی صرف در این فهرستها ذکر می شود. آثار علمی به معنای اخص در باب مسائلی مانند وقت و قبله و کرو اوزان و مقادیر وارث و وصایا که بیشتر جنبه ریاضی دارد، همچنین کتابها در باب دعاء و مستحبات و اسرار عبادات که بیشتر اخلاق اسلامی است، یا آثاری که در باب مسائل اجتهاد و تقلید نوشته شده که بیشتر مربوط به اصول فقه است در این لیستها نیامده است.

(۲) تنها آثاری که چاپ شده و یا اگر هنوز به صورت مخطوط باقی است نسخی از آن در کتابخانه‌ها و مجموعه‌هایی است که قابل دسترسی است در این فهرست‌ها یاد گردیده است، چنان که در بالا گذشت.

(۳) نسخ خطی که برای هر اثر ذکر می شود در بیشتر موارد بر اساس قدمت آنها و البته در مورد آثار قرن نهم به بعد، اگر در يك کتابخانه بیش از يك نسخه وجود داشته برای احتراز از تکرار اسم کتابخانه نسخ متأخرتر پس از نسخه اقدم ذکر شده است. پس ترتیب تاریخی در واقع میان نسخی است که در اول هر سطر پس از نام کتابخانه مأخذ ذکر می شود. در مورد کتابهای شایع که نسخ بسیاری از آن در دست است. تنها اقدم واهم نسخ یاد گردیده است.

(۴) کلیه تواریخ در این بخش، هجری قمری، و زبان کلیه آثار، عربی است مگر آنکه تصریح به خلاف شده باشد.

(۵) نام کتابخانه‌ها به صورت اختصاری ذکر شده، و نام کامل و مشخصات فهرست هر يك در پایان کتاب در بخش مأخذ آمده است.

أهم آثار در فقه استدلالی

صدوق (م ۳۸۱)

۱ - المقنع، چاپ تهران - ۱۲۷۶ (در مجموعه الجوامع الفقهية) و ۱۳۷۷.
چند نسخه:

آستان قدس ۲۶۲۰، از قرن یازدهم (فهرست ۲: ۱۲۶).

حقوق ۱ / ۲۱۶ ج، مؤرخ ۱۲۱۷ (فهرست: ۴۷۸)

مجلس ۲ / ۵۸۵۲، مؤرخ ۱۲۳۴ (فهرست ۱۷: ۲۶۳)

مرعشی ۱ / ۲۲۱۹، مؤرخ ۱۲۴۷ (فهرست ۶: ۲۰۸)

مجلس ۱۲۷۲، از قرن سیزدهم (فهرست ۴: ۹۷)

دار الکتب ۲۰۰۳۴ (فهرست ۳: ۱۰۲)

۲ - الهدایة. چاپ تهران، ۱۲۷۶ (در همان مجموعه) و ۱۳۷۷ (همراه مقنع).
چند نسخه:

نجف - مدرسه بروجردی مؤرخ ۶۸۷ (ذریعة ۱۵: ۱۷۵)

لوس آنجلس ۳ / ۱۲۴۳، مؤرخ ۷۷۶ (فهرست: ۷۱۸)

فیضیه ۲ / ۱۷۰۲، مؤرخ ۱۰۸۶ (فهرست ۳: ۱۱۹)

گوهرشاد ۱۶۰۱، از قرن یازدهم (فهرست: ۴۳۳)

مطهری ۵ / ۵۵۵۳، مؤرخ ۱۱۲۶ (فهرست ۵: ۷۵۵)

الهیات مشهد، میکروفیلم ۹۳ از نسخه ای مؤرخ ۱۲۳۸ (فهرست ۱: ۲۳۰)

گوهرشاد ۲ / ۷۲۲، مؤرخ ۱۲۴۴ (فهرست ۱: ۴۳۲)
مرعشی ۲ / ۲۲۱۹، مؤرخ ۱۲۴۷ (فهرست ۶: ۲۰۸)
حقوق ۲ / ۲۱۶ ج، از قرن سیزدهم (فهرست ۴: ۱۰۱ - ۱۰۲)
برلین ۱۷۷۹. P. Qu (Sezgin I. ۵۴۸)
دیوان هند ۴۶۳۲ (همان مأخذ و همان جا)
۳ - کتاب في الفقه، شاید آرکان شرايع الاسلام أو.
نسخه:

مرعشی ۱۲ / ۳۶۹۴ (فهرست ۱۰: ۹۵)

* شيخ مفيد (م ۴۱۳)

۴ - أحكام النساء

نسخه ها:

کاشانی ۴، مؤرخ ۷۱۴ (فهرست: ۴۷)

مرعشی ۱ / ۲۴۳، پیش از ۸۸۸ (فهرست ۱: ۲۶۷)

مجلس ۱۰ / ۸ امام جمعه خوئی، از قرن یازدهم (فهرست ۷: ۵ - ۶)

مرعشی ۱ / ۷۸، از قرن سیزدهم (فهرست ۱: ۸۹)

حکیم ۹۹۸ (فهرست ۱: ۳۶)

مدینه العلم (فهرست: ۲۸۱)

۵ - الاشراف في عامة فرائض أهل الاسلام، (ببینید کنز الفوائد کراچی: ۲۲۵)

نسخه ها:

مرعشی ۴ / ۲۴۳، از قرن ۷ - ۸ (فهرست ۱: ۲۶۷)

کاشانی (فهرست: ۶۷)

مرعشی ۴ / ۷۸، از قرن سیزدهم (فهرست ۱: ۹۰)

مجلس ۱۳ / ۸ امام جمعه خوئی (فهرست ۷: ۱۴)

۶ - الاعلام في ما اتفقت عليه الامامية من الاحكام، چاپ نجف - ۱۳۷۲
نسخه ها:

دانشگاه ۳ / ۱۴۷۶، مؤرخ ۱۱۱۳ (فهرست ۸: ۱۲۸)
نجف - صاحب الذريعة، مؤرخ ۱۳۲۰ (فهرست میکروفيلم های دانشگاه تهران ۱:
۶۷۶)

۷ - جوابات المسائل النيسابورية
نسخه:

مرعشی (ذريعة ۵: ۲۴۰)

۸ - العويص في الفقه
نسخه ها:

مرعشی ۱۲ / ۲۴۳، پیش از ۸۸۸ (فهرست ۱: ۲۶۹)
مرعشی ۴ / ۴۶۳۴، مؤرخ ۹۲۱ (فهرست ۱۲: ۱۹۹)
دانشگاه ۸ / ۶۹۶۳، از قرن دهم (فهرست ۱۶: ۴۱۳)
پرینستون ۲ / ۱۳۹۹ سری جدید، از قرن ۱۰ - ۱۱
دانشگاه ۱ / ۱۰۴۵، پیش از ۱۰۵۶ (فهرست ۵: ۱۹۴۷)
مرعشی ۹ / ۱۷۷، مؤرخ ۱۰۵۶ (فهرست ۱: ۲۸۵)
دانشگاه ۹ / ۷۱۷۷، قرن یازدهم (فهرست ۱۶: ۴۷۵)
مرعشی ۴ / ۳۷۱۹، مؤرخ ۱۱۸۰ (فهرست ۱۰، ۱۱۹)
وزیري، مؤرخ ۱۲۴۹ (نشریه ۴: ۳۹۷)
ملك ۲ / ۲۸۴۴

مرعشی ۱۱ / ۷۸، ۲ / ۳۶۹۴ (فهرست ۱: ۹۳، ۱۰: ۹۲)
گوهرشاد ۱ / ۱۰۹۰، قرن سیزدهم (فهرست: ۳۵۳)
مجلس ۲۰ / ۸ امام جمعه خوئی (فهرست ۷: ۱۹۶)
گلپایگانی ۲ / ۲۲۴۸ (فهرست ۳: ۲۰۸)
مدینه العلم (فهرست: ۲۸۱)

نلخیص. با نام " منتخب مسائل العویص "

نسخه:

مجلس ۴۹۰۰، قرن یازدهم (فهرست ۱۴: ۹۶)
ترجمه فارسی از أبو القاسم بن محمد کاظم حسینی موسوی

نسخه:

دانشگاه ۱ / ۴۴۱۹، مؤرخ ۱۳۱۵ (فهرست ۱۳: ۳۳۸۱)
۹ - المسائل التي سألها الشيخ أبو جعفر الطوسي

نسخه:

مجلس ۳ / ۵۶۴۳، مؤرخ ۷۲۸ (فهرست ۱۷: ۹۷)
۱۰ - المقنعة، چاپ تبریز - ۱۲۷۴

چند نسخه:

آستان قدس ۲۶۱۸، بسیار کهن (فهرست ۲: ۱۲۵)

آستان قدس ۲۶۱۹، مؤرخ ۹۵۵ (همان جا)

ملك ۵۸۸۳، قرن دهم (فهرست ۱: ۷۲۷)

فیضیه ۱۲۷۲، قرن ۱۰ - ۱۱ (فهرست ۱: ۲۶۹)

آستانه قم ۶۰۰۴، مؤرخ ۱۰۱۸ (فهرست: ۱۹۳)

امام جمعه زنجان، مؤرخ ۱۰۵۰ (فهرست: ۱۳۱)

مطهری ۲۶۶۵، مؤرخ ۱۰۶۵ (فهرست ۱: ۵۳۴)

رضویه ۲۸، مؤرخ ۱۰۷۲ (فهرست: ۳۶)

دانشگاه ۶۶۹۶، مؤرخ ۱۰۷۶ (فهرست ۱۶: ۳۳۵)

مجلس ۳۲۸۸، مؤرخ ۱۰۸۰ (فهرست ۱۰: ۹۱۱)

مرعشی ۲۳۶، پیش از ۱۰۸۴ (فهرست ۱: ۲۶۱)

آدبیات ۳ / ۲۴ امام جمعه کرمان، قرن یازدهم (فهرست: ۲۵)

مرعشی ۸۱۵، قرن یازدهم (فهرست ۳: ۱۴)

مجلس ۳۳۵۹، قرن دوازدهم (فهرست ۱۰: ۱۱۸۵)

۱۱ - الموجز = (الايجاز...) في المتعة

نسخه ها:

آستان قدس ۲۴۲۷ (فهرست ۲: ۶۷)

واتیکان ۲ / ۷۲۰ عربی (فهرست ۱: ۶۸)

- تلخیص آن از محقق کرکی (م ۹۴۰)

نسخه ها:

دانشگاه ۴ / ۲۸۸۸ (فهرست ۱۰: ۱۷۳۳)

ملك ۴ / ۸۰۴ (فهرست ۵: ۱۸۲)

۱۲ - رسالة في تحريم ذبايح أهل الكتاب

نسخه ها:

مطهری ۷ / ۲۵۳۳ (فهرست ۴: ۵۴۶)

دانشگاه ۲۱ / ۶۹۱۴ (فهرست ۱۶: ۳۹۸)

برلین ۱۰۲۷۶، برگ ۴۳ پ، ۴۷ (P, I, Sezgin .۵۵۰)

مرعشی ۱ / ۳۶۹۴ (فهرست ۱۰: ۹۲)

۱۳ - رسالة في الرد على أصحاب العدد، چاپ قم - ۱۳۹۸ (ضمن در المنشور علي

بن

محمد عاملي ۲: ۱۲۲ - ۱۳۴)

چند نسخه منتخب:

مرعشی ۸ / ۲۴۳، ۱۵ / ۲۵۵، ۸ / ۷۸ (فهرست ۱: ۹۲، ۲۶۸ و ۲۸۵)

مجلس ۱۷ / ۸ امام جمعه خوئی (فهرست ۷: ۱۸۴: ۱۸۵)

* شریف مرتضی (م ۴۳۶)

۱۴ - الانتصار، چاپ تهران - ۱۲۷۶ (در مجموعه الجوامع الفقهية) و ۱۳۱۵،

نجف - ۱۳۹۲.

نسخ اقدم:

مرعشی ۳۵۹۸، مؤرخ ۵۹۱ (فهرست ۹: ۳۷۸)
 آستان قدس ۲۲۳۴، مؤرخ ۵۹۴ (فهرست ۲: ۸)
 مرعشی ۳۶۴۹، مؤرخ ۸۹۷ (فهرست ۱۰: ۴۶)
 دانشگاه ۳۲۴۴، قرن ۹ - ۱۰ (فهرست ۹: ۲۲۰۳)
 وزیری ۶۵۶، مؤرخ ۹۲۰ (فهرست ۲: ۵۶۴)
 بغداد - معهد الدراسات الاسلامیة العلیا ۱۳۰۵، مؤرخ ۹۴۸ (فهرست: ۱۱۳)
 لوس آنجلس ۱۱۹۵ م، مؤرخ ۹۶۴ (فهرست: ۱۵۶)
 پرنستون ۲ / ۱۲۷۹ سری جدید، مؤرخ ۹۷۲
 آستان قدس ۲۶۹۹، مؤرخ ۹۸۳ (فهرست ۵: ۳۶۷)
 مرعشی ۹۸۱، مؤرخ ۹۸۴ (فهرست ۳: ۱۷۴)
 دانشگاه ۵۳۷۷، مؤرخ ۹۸۷ (فهرست ۱۵: ۴۲۲۶)
 الهیات ۷۷ مؤرخ ۹۹۳ (فهرست ۱: ۴۶۴)
 - تلخیص از نظام الدین سلیمان بن حسن صهرشتی (اواخر قرن پنجم)
 نسخه:

آستان قدس ۲۸۴۹ (فهرست ۵: ۴۹۰)
 ۱۵ - جمل العلم والعمل، چاپ نجف - ۱۳۸۷
 چند نسخه منتخب:

مرعشی ۲ / ۱۹۴۵، مؤرخ ۸۱۷ (فهرست ۵: ۳۱۰)
 فیضیه ۳ / ۱۹۶۸، مؤرخ ۱۰۲۳ (فهرست ۳: ۱۵۷)
 مجلس ۱۴ / ۵۱۸۷، مؤرخ ۱۲۳۴ (فهرست ۱۶: ۱۱ - ۱۲)
 دانشگاه ۹۲۰، ۵۲۴۲ (فهرست ۶: ۱۸۴۳، ۱۵: ۴۱۷۴)
 دار الکتب ۱۹۹۰۸، ۲۰۰۳۷ (فهرست ۱: ۲۲۱)
 - شرح بخش فقهی کتاب از قاضی عبد العزیز بن براج (م ۴۸۱)، چاپ مشهد -
 ۱۳۹۴.

چند نسخه منتخب:
 دانشگاه ۳ / ۹۲۰، ۱ / ۱۰۰۵ (فهرست ۵: ۱۹۳۶)
 مجلس ۱ / ۱۶۷ امام جمعه خوئی (فهرست ۷: ۱۵۴)
 آستان قدس ۷۸۵۹ (فهرست الفبایی: ۸۶۲)

- مرعشی ۳ / ۴۴۱ (فهرست ۲: ۴۳)
 حسینیہ شوشتریہا (ذریعة ۱۳: ۱۷۸)
- ۱۶ - جوابات المسائل الموصلية (الثانية، الثالثة)، چاپ قم - ۱۴۰۶ (در مجموعه رسائل الشریف المرتضی) نسخه ها:
- آستان قدس ۴ / ۱۴۴۸، مؤرخ ۶۷۶ (فهرست ۲: ۳۸)
 مجلس ۳ / ۲۸۱۹، مؤرخ ۱۱۲۵ (فهرست ۱۰: ۱۲۹)
 مدينة العلم، مؤرخ ۱۲۲۷ (فهرست: ۲۸۸)
 حکیم ۴۳۸، مؤرخ ۱۳۳۴ (فهرست ۱: ۳۲)
 نجف - صاحب الذریعة (فهرست مکیروفیلماهای دانشگاه تهران (۱: ۵۷۴))
- ۱۷ - جوابات المسائل التبانیات، چاپ شده در همان مجموعه. نسخه ها:
- به ترتیب بالا و همراه جوابات موصلية در همان نسخ (جز نسخه مجلس)
- ۱۸ - جوابات مسائل أهل میافارقین، چاپ شده در همان مجموعه. نسخه ها:
- به ترتیب بالا و همراه رساله ها، و اضافه بر آن در:
 ملك ۱۱ / ۲۷۰۶
- دانشگاه ۲۱۴۴، مؤرخ ۹۸۳ (فهرست ۹: ۸۱۵)
 ملی ۶ / ۱۹۴۳ عربی، مؤرخ ۱۰۸۵ (فهرست ۱۰: ۶۱۸)
- ترجمه فارسی آن از محمد حسین بختیاری کوه سرخی. چاپ شده در نامه آستان قدس ۳۱: ۳۶ - ۵۷.
- ۱۹ - جوابات المسائل الرسیات (الأولی، الثانية)، چاپ شده در همان مجموعه. نسخه ها:
- مجلس ۵ / ۵۱۸۷ (فهرست ۱۶: ۷)

- آستان قدس ۲۶۴۶ (فهرست ۲: ۱۳۴)
- مطهری ۲ / ۲۵۳۳ (فهرست ۵: ۵۶۲)
- دانشگاه ۱۰ / ۶۹۱۴ (فهرست ۱۶: ۳۹۸)
- و در مجامع مدينة العلم و حکيم و صاحب الذريعة به شرح بالا
- ۲۰ - جوابات المسائل الرازيات، چاپ شده در همان مجموعه
- نسخه ها:
- دانشگاه ۴ / ۲۳۱۹، مؤرخ ۱۰۷۵ (فهرست ۹: ۹۴۹)
- آستان قدس ۲۴۲۹ (فهرست ۲: ۶۷)
- مرعشی ۵ / ۳۶۹۴ (فهرست ۱۰: ۹۳)
- و در مجامع مدينة العلم و حکيم و صاحب الذريعة به شرح بالا
- ۲۱ - جوابات المسائل الطرابلسيات (الثانية، الثالثة)، چاپ شده در همان مجموعه.
- نسخه ها:
- مطهری ۸ / ۲۵۳۳، مؤرخ ۱۱۰۱ (فهرست ۵: ۵۶۰)
- مجلس ۸ و ۱۳ / ۵۱۸۷ (فهرست ۱۶: ۸ - ۱۱)
- دانشگاه ۲۲ / ۶۹۱۴، ۶۱۶۶ (فهرست ۱۶: ۳۱۱ و ۳۹۸)
- و در مجامع مدينة العلم و حکيم و صاحب الذريعة به شرح بالا
- ۲۲ - المسائل الناصريات، چاپ تهران - ۱۲۷۶ (در مجموعه الجوامع الفقهية)
- نسخه ها:
- آستان قدس ۲۶۴۶، مؤرخ ۱۰۹۳ (فهرست ۲: ۱۳۴)
- فيضيه ۱۸۰۶، قرن يازدهم (فهرست ۱: ۲۴۲)
- ملك ۱ / ۲۸۴۴
- دانشگاه ۱ / ۶۹۳۰، ۱۴ / ۶۹۱۴ (فهرست ۱۶: ۳۹۸ و ۴۰۴)
- مجلس ۲ / ۴۳۲۶، ۶ / ۵۱۸۷ (فهرست ۱۲: ۲۰، ۱۶: ۱۸)
- مرعشی ۵ / ۲۲۱۹ (فهرست ۶: ۲۰۹)
- مطهری ۳ / ۲۵۳۳، از روی نسخه مؤرخ ۵۷۴ (فهرست ۵: ۵۶۲)

کاشان - رضوی ۱ / ۷۳ (فهرست: ۳۹)
حقوق ۴ / ۲۱۶ ج (فهرست: ۴۵۹)
وزیري ۲۲۲۶ (فهرست ۴: ۱۲۰۸)
گلیپایگانی ۲ / ۱۰۴۳ (فهرست ۲: ۲۲۳)
۲۳ - متفردات الامامية (۱۱۰ مسأله)

نسخه ها:

ملك ۵ / ۵۹۳ (فهرست ۵: ۹۳)
دانشگاه ۵ / ۱۰۸۰ (فهرست ۳: ۶۱۲)
- ترجمه فارسي از محمد صادق بن محمد علی سرکانی (زنده در ۱۰۳۳)
نسخه:

وزیري (فهرست میکروفیلیمهای دانشگاه تهران ۱: ۷۰۳)
۲۴ - المسائل التي انفردت بها الامامية (۹ مسأله)
نسخه:

ملك ۶ / ۵۹۳ (فهرست ۵: ۹۴)
۲۵ - شتات الفوائد والمسائل، مشتمل بر:

* المسائل النیلیات

* المسائل الرملیات

* المسائل الواسطیات

* مسألة في المسح علی الخفین

* مسألة في العمل مع السلطان

* مسألة في نکاح المتعة

* مسألة في الطلاق الثلاث بلفظ واحد

* مسألة افتقار النکاح إلى القبول الصریح

و مسائل متفرق دیگر

نسخه ها:

- ملك ۷ / ۵۹۳، مؤرخ ۱۱۲۵ (فهرست ۵ : ۹۴)
 برلین . ۴۰ Pet، مؤرخ ۱۱۴۹ (فهرست ۴ : ۳۴۷)
 مجلس ۱۱ / ۵۱۸۷، مؤرخ ۱۲۳۴ (فهرست ۱۶ : ۱۰)
 پرنیستون ۲۷۵۱ یهودا، قرن دوازدهم (فهرست : ۱۳۷)
 کاشان - حسن عاطفی (نشریه ۱۱ - ۱۲ : ۹۵۳)
 مطهری ۱ / ۲۵۲۴ از روی نسخه ای مؤرخ ۵۷۴ (فهرست ۵ : ۵۵۷ - ۵۵۹)
 حکیم ۴۳۲ (فهرست ۱ : ۳۳)
 نجف - صاحب الذریعة (فهرست میکروفیلیمهای دانشگاه تهران ۱ : ۵۷۵ / ذریعة
 ۲۰ : ۳۸۹)
 ۲۶ - مسائل پراکنده دیگر که در نسخه های زیر آمده است:
 دانشگاه ۶ و ۷ / ۱۰۸۰ (فهرست ۳ : ۶۱۳)
 آستان قدس ۱۴۴۸ (فهرست میکروفیلیمهای دانشگاه تهران ۱ : ۵۸۹ / ذریعة ۲۰ :
 ۳۸۹)
 ۲۷ - رسالة في الرد على أصحاب العدد = رساله في نصره القول بالرؤية
 نسخه ها:
 آستان قدس ۳ / ۱۴۴۸ (فهرست ۲ : ۳۸)
 دانشگاه ۴ / ۱۰۸۰ (فهرست ۳ : ۶۱۲)
 ملك ۴ / ۵۹۳ (فهرست ۵ : ۹۳)
 نجف - صاحب ذریعة (ذریعة ۱۰ : ۱۸۵)
 * أبو الصلاح حلبی (م ۴۴۷)
 ۲۸ - الكافي في الفقه، چاپ قم - ۱۴۰۴
 نسخه ها:
 ملی ۲ / ۸۶۳ عربی (فهرست ۸ : ۳۶۷)
 مجلس ۱۱۳، ۳ / ۶۷ امام جمعه خوئی، ۳۵۴۴، ۱ / ۴۳۲۵ (فهرست ۴ : ۸۴، ۷ :
 ۲۲۶)
 ۱۰ : ۱۵۰۶، ۱۲ : ۱۹)

الهیات ۱ / ۴۵۲ د (فهرست ۱: ۳۰۲)
 ملك ۲۶۴۷ (فهرست ۱: ۵۸۲)
 آستان قدس ۲۵۴۰، ۷۸۵۷ (فهرست ۲: ۴۲، ۱۰: ۲۷۶)
 مرعشی ۱ / ۴۴۱، ۳۸۹۴ (فهرست ۲: ۴۲، ۱۰: ۲۷۶)
 گلپایگانی ۱۸۵۲ (فهرست ۳: ۸۰)
 نجف - مدرسه بروجردی (فهرست: ۲۹)
 حکیم ۱ / ۹۶ (نشریه ۵: ۴۲۵)
 مفتاح ۱ / ۲۰۸ (فهرست: ۲۲۸)
 * سلار بن عبد العزيز (م ۴۴۸)
 ۲۹ - المراسم العلوية والاحكام النبوية، چاپ تهران - ۱۲۷۶ (در مجموعه الجوامع
 الفقهية)،
 بیروت - ۱۴۰۰
 نسخ اقدم:
 دانشگاه ۷۰۱، مؤرخ ۶۷۵ (فهرست ۵: ۲۰۱۴)
 چستریتی ۳۸۷۸، مؤرخ ۶۷۷ (فهرست ۴: ۴۵ - ۴۶ / فهرس المخطوطات
 المصورة ۱: ۳۳۷)
 الهیات مشهد ۲ / ۷۹۲، مؤرخ ۶۹۱ (فهرست ۱: ۲۸۴)
 آستان قدس ۲۶۵۸، مؤرخ ۷۰۲ (فهرست ۲: ۱۳۸)
 مرعشی ۲ / ۲۹۳۳، قرن نهم (فهرست ۱۰: ۳۱۶)
 مرعشی ۳ / ۴۶۳۴، مؤرخ ۹۲۱
 - تلخیص از محقق حلی (م ۶۷۶)
 نسخه:
 حکیم (ذریعة ۲۰: ۲۰۷)
 * شیخ طوسي (م ۴۶۰)
 ۳۰ - الاقتصاد، چاپ قم - ۱۴۰۰.

نسخه ها:

- دانشگاه ۱۰ / ۹۲۰ (فهرست ۵: ۱۷۸۳) و میکروفیلم ۲۹۶۹ (فهرست ۱: ۲۸۵)
ملی ۵ / ۱۹۲۲ عربی (فهرست ۱۰: ۵۹۳)
أمیر المؤمنین (یاد نامه شیخ طوسی ۳: ۶۲۲)
حکیم ۴۷۲ (همان جا)
دار الکتب ۲۰۳۰۴ (فهرست ۱: ۹۶)
مرعشی ۱۱ / ۳۶۹۴ (فهرست ۱۰: ۹۵)
لوس آنجلس ۴ / ۱۳۳۹ م (فهرست: ۷۲۵)
آستان قدس ۱۴۱۶۵ (یادداشت آقای سید عبد العزیز طباطبائی)
۳۱ - الجمل والعقود، چاپ تهران - بی تاریخ (عکس نسخه ای مؤرخ ۷۸۹)،
مشهد - ۱۳۸۹، قم -
۱۴۰۳ (در مجموعه رسائل شیخ طوسی)
نسخه اقدم:

- الهیات مشهد ۱ / ۷۹۲، مؤرخ ۶۹۱ (فهرست ۱: ۲۸۴)
مجلس ۱۰ / ۴۹۵۳، مؤرخ ۷۶۰ (فهرست ۱۴: ۲۲۹)
مجلس ۶ / ۶۳۴۲، مؤرخ ۷۶۳ (فهرست میکروفیلمهای دانشگاه تهران ۱: ۷۷۷)
مجلس ۳۰۸۲، قرن هشتم (فهرست ۱۰: ۶۳۷)
پرینستون ۱۰ / ۱۸۸۶ سری جدید، مؤرخ ۸۲۱
پرینستون ۴ / ۳۹۹۲ یهودا، مؤرخ ۸۲۲ (فهرست: ۱۴۸)
أمیر المؤمنین ۱ / ۵۱۲، مؤرخ ۸۲۸ (نشریه ۵: ۴۱۲)
دانشگاه اصفهان ۱۶۹۲۹، مؤرخ ۸۸۱ (فهرست: ۹۲۴)
گوهرشاد ۳ / ۱۱۲۹، مؤرخ ۸۸۵ (فهرست: ۲۵۱)
دار الکتب ۱۹۳۳۸ ب، مؤرخ ۸۹۸ (فهرست ۱: ۲۲۲)
سنا (مجلس ۲) ۱ / ۲۸۲، قرن ۸ - ۹ (فهرست ۱: ۱۴۱)
۳۲ - الخلاف = مسائل الخلاف، چاپ تهران - ۱۳۷۰ و ۱۳۷۷، قم - ۱۳۷۶.
نسخ اقدم:
أصغر مهدوی ۴۳۳، قرن ۵ - ۶ (فهرست: ۱۷۰)

- مجلس ۸۷۸۵، قرن ۶ (یاد نامه شیخ طوسی ۳: ۶۶۴)
- مجلس ۳۰۹۳، قرن ۶ - ۷ (فهرست ۱۰: ۶۴۵)
- لوس آنجلس ۱۶۳ م، قرن ۷ - ۸ (فهرست: ۲۱۹)
- تبریز - قاضی، قرن نهم (نشریه ۷: ۵۲۲)
- کاشان - آثار ملی ۱۹۹، مؤرخ ۹۷۷ (همان مأخذ ۴: ۳۵۷)
- دانشگاه ۶۲۸۳، قرن دهم (فهرست ۱۶: ۲۳۴)
- تلخیص از فضل بن حسن طبرسی (م ۵۴۸) با نام "المؤتلف من المختلف" نسخه ها:
- حکیم ۱۹۸، مؤرخ ۶۹۹ (فهرست ۱: ۵۶) و میکروفیلم ۱۱۴ الهیات مشهد (فهرست ۲: ۱۶۹)
- ملك ۱۳۰۸، مؤرخ ۷۰۶ (فهرست ۱: ۷۴۴)
- مجلس ۵۱۴۳، مؤرخ ۹۵۹ (فهرست ۱۵: ۲۱۳)
- ۳۳ - المبسوط، چاپ تهران - ۱۲۷۰ و ۹۳ / ۱۳۸۷. اقدم نسخ:
- مرعشی ۲۷۶، مؤرخ ۵۰۷ (فهرست ۱: ۳۰۴)
- ملك ۱۱۲۰، مؤرخ ۵۷۱ (فهرست ۱: ۶۳۲)
- حکیم ۵۱۸، مؤرخ ۵۸۶ (نوارد مخطوطات مكتبة آية الله الحكيم: ۵۲)
- کتابخانه بریتانیا ۳۵۸۵، ۵۷، قرن ششم (فهرست ریو: ۲۱۱)
- لوس آنجلس ۱۱۹۹ م، مؤرخ ۶۰۰ (فهرست: ۳۳۸)
- آستان قدس ۲۶۰۱، پیش از ۶۵۹ (فهرست ۲: ۱۲۰)
- سنا (مجلس ۲) ۴۲۶، مؤرخ ۶۸۰ (فهرست ۱: ۲۵۴)
- مرعشی ۳۹۸، ۲۵۶۲، ۲۶۱۳ - همه کهن (فهرست ۱: ۴۱۴، ۷: ۱۴۷، ۱۹۳)
- ۳۴ - المسائل الحائریات، چاپ قم - ۱۴۰۳ (در مجموعه رسائل الشیخ الطوسی). نسخه ها:
- أمیر المؤمنین، قرن دوازدهم (یاد نامه شیخ طوسی ۳: ۶۶۳)
- مرعشی ۳ / ۱۵۱۹، مؤرخ ۱۲۶۴ (فهرست ۴: ۳۲۰)

۳۵ - النهایة، چاپ تهران - ۱۲۷۶ (در مجموعه الجوامع الفقهية) و ۳ / ۱۳۴۲، بیروت - ۱۳۹۰.

اقدام نسخ:

مرعشی ۲۴۱، مؤرخ ۵۰۷ (فهرست ۱: ۲۶۵)
مرعشی ۱۸۴۰، مؤرخ ۵۳۵ (فهرست ۵: ۲۲۶)
أصغر مهدوی ۴۸۷، مؤرخ ۵۴۶ (فهرست: ۵۴۶)
دانشگاه ۵۴۶۷، مؤرخ ۵۴۸ (فهرست ۱۶: ۱۷)
دانشگاه ۶۷۳۷، مؤرخ ۵۶۷ (فهرست ۱۶: ۳۴۸)
کربلا - جعفریه، مؤرخ ۵۹۱ (فهرست: ۴۳۷ / ذریعة ۲۴: ۴۰۴)
أصفیه ۱۰ فقه شیعه، مؤرخ ۶۰۸ (فهرست ۲: ۲۵۳)
ملك ۳۹۷۰، مؤرخ ۶۲۷ (فهرست ۱: ۷۸۴)
پرینستون ۲۳۸۲ یهودا، مؤرخ ۶۴۵ (فهرست: ۱۳۷)
ملی تبریز، مؤرخ ۶۷۲ (نشریه ۴: ۳۱۵)
دانشگاه میکروفیلم ۱۷۱۳، از نسخه ای مؤرخ ۶۸۱ (فهرست ۱: ۳۹۶)
مجلس ۲۷۲۸، مؤرخ ۶۹۹ (فهرست ۹: ۵۸)
- ترجمه فارسی:

۱) از قرن ۵ - ۶ چاپ تهران - ۴ / ۱۳۳۳ ش (به تصحیح محمد باقر سبزواری) و ۳ / ۱۳۴۲ ش. (به تصحیح محمد تقی دانش پژوه)
نسخه ها:

حقوق ۳۲۸ ج، مؤرخ ۶۸۸ (فهرست: ۵۷)
مجلس ۸۳۸، مؤرخ ۸۹۱ (فهرست ۳: ۶۹)
دانشگاه ۲ / ۲۹۲، قرن ۱۰ - ۱۱ (فهرست ۳: ۱۵۶)
دانشگاه ۱۲۲۸، قرن ۱۱ (فهرست ۶: ۲۴۴۹)
ملك ۱ / ۳۶۲۴، مؤرخ ۱۰۰۸ (دیپاچه چاپ دانش پژوه ۹۶ - ۱۲)
ملی ۱۹۰۱ فارسی (فهرست ۴: ۳۵۵)
۲) بخش جهاد، از محمد صادق بن محمد علی سرکانی (زنده در ۱۰۳۳)
نسخه:

وزیري (فهرست میکروفیلمهای دانشگاه تهران ۱: ۷۰۲)

شروح:

۱) شرح باب أول از محقق حلی (م ۶۷۶). نخستین بخش المسائل المصرية أو
۲) نکت النهایة، از همو (رک: ذیل نام محقق حلی)
۳۶ - رسالة في تحريم الفقاع، چاپ قم - ۱۴۰۳ در مجموعه رسائل الشيخ
الطوسي).

نسخه ها:

با دلیان ۶۴ ف عربی (برگ ۹۲ ب - ۹۷ ب)
حسینیہ شوشتریها ۸ / ۳۰۰ (فهرست: ۸۵۰)

حکیم ۳۶۴ (یاد نامه شیخ طوسی ۳: ۶۲۷)

أصفهان - روضاتی (همان مأخذ و همان جا)

۳۷ - الايجاز في الفرائض، چاپ نجف - ۱۳۸۳، قم - ۱۴۰۳ (در مجموعه
رسائل الشيخ الطوسي)

نسخه ها:

ملی ۹ / ۱۹۴۳ عربی (فهرست ۱۰: ۹۲۰)

آستان قدس ۶۰۳۹ (فهرست ۵: ۳۷۲)

حکیم ۳۶۴ (فهرست ۱: ۷۹)

حسینیہ شوشتریها ۱۰ / ۳۰۰ (فهرست: ۸۵۰)

مرعشی (یاد نامه شیخ طوسی ۳: ۶۲۴)

نجف - مدرسه بروجردی ۳ / ۲۱۸، ۶۴۶ (همان مأخذ و همان جا)

۳۸ - عمل اليوم والليله، چاپ قم - ۱۴۰۳ (در مجموعه رسائل العشر للشيخ
الطوسي)

* أبو يعلى محمد بن حسن بن حمزه جعفري (م ۴۶۳)

۳۹ - مسائل متفرقة

نسخه:

مجلس ۲۸ / ۸ امام جمعه خوئی (فهرست ۷: ۳۵۲)

* قاضی عبد العزیز بن براج (م ۴۸۱)
۴۰ - الجواهر فی الفقه، چاپ تهران - ۱۲۷۶ (در مجموعه الجوامع الفقهیة)
نسخه ها:

حکیم ۵ / ۳۹۶، ۵۰۴ (فهرست ۱: ۱۶۹)

گلپایگانی ۱ / ۲۴۴ (فهرست ۱: ۲۱۱)

آستان قدس ۶۵۲۶ (فهرست ۵: ۴۰۱)

مجلس ۸۸۵۴ (فهرست دستنویس)

۴۱ - المهدب، چاپ قم - ۱۴۰۶.

نسخه ها:

آستان قدس ۲۵۹۸، مؤرخ ۶۵۱ (فهرست ۲: ۱۱۹)

آستان قدس ۸۰۳۱، مؤرخ ۷۳۲ (فهرست الفبایی: ۱۰۵۲)

آستان قدس ۷۸۵۸ (همان جا)

گلپایگانی ۱۸۸۷ (فهرست ۳: ۹۶)

مجلس ۳ / ۳۲۲۶ (فهرست ۱۰: ۸۰۹)

مرعشی ۲ / ۴۴۱ (فهرست ۲: ۴۳)

دانشگاه ۱ / ۹۲۰ (فهرست ۵: ۲۰۷۷)

۴۲ - شرح جمل العلم والعمل از شریف مرتضی م ۴۳۶ (رك: ذیل ۱۲)

* نظام الدین صهرشتی (اواخر قرن پنجم)

۴۳ - اصباح الشیعة بمصباح الشریعة

نسخه ها:

- دانشگاه ۷۱۴۱ (فهرست ۱۶: ۴۶۴)
- مرعشی ۱ / ۳۴۵۷ که شاید بخشی از این کتاب باشد (فهرست ۹: ۲۵۵)
- کاشان - حسن عاطفی (نشریه ۱۱ - ۱۲: ۹۵۴)
- * علاء الدین علی بن حسن بن أبي المعجد حلبی
- ۴۴ - إشارة السبق إلى معرفة الحق، چاپ تهران - ۱۲۷۶ (در مجموعه الجوامع الفقهية)
- نسخه ها:
- حکیم ۳۹۶ (فهرست ۱: ۵۳)
- مجلس ۲ / ۱۲۷۲ (فهرست ۴: ۶۴)
- دانشگاه ۹ / ۹۲۰ (فهرست ۵: ۱۷۷۶)
- الهیات مشهد، میکروفیلم ۹۳ (فهرست ۱: ۲۳۰)
- * ابن حمزة (زنده در ۵۶۶)
- ۴۵ - الوسيلة إلى نيل الفضيلة، چاپ تهران - ۱۲۷۶ (در مجموعه الجوامع الفقهية)، نجف - ۱۴۰۰
- نسخه ها:
- دانشگاه ۷۰۰، مؤرخ ۶۳۱ (فهرست ۵: ۲۱۰۱)
- مرعشی ۲۹۱، مؤرخ ۸۹۴ (فهرست ۱: ۳۳۶)
- ملی ۱۷۹۹ عربی، قرن دهم (فهرست ۱۰: ۲۸۰)
- أمیر المؤمنین، پیش از ۱۰۳۳ (نشریه ۵: ۴۱۶)
- کربلا - جعفریه، مؤرخ ۱۰۳۸ (نشریه ۵: ۴۳۷)
- سنا (مجلس ۲) ۱۲۴، مؤرخ ۱۱۰۱ (فهرست ۱: ۶۴)
- دانشگاه ۶ / ۶۹۳۰، قرن دوازدهم (فهرست ۱۶: ۴۰۴)
- ملی ۱ / ۱۹۴۵ عربی، ۱۹۷ عربی (فهرست ۷: ۱۷۱، ۱۰: ۶۲۳)

- حکیم ۱ / ۳۳ (نشریه ۵: ۴۲۲)
- ملی فارس ۲ / ۷۱۴ (فهرست ۲: ۳۰۹)
- آستان قدس ۸۰۷۰ (فهرست الفبایی: ۱۰۷۱)
- مرعشی ۸ / ۲۲۱۹، ۸ / ۴۳۳۲ (فهرست ۶: ۲۰۹، ۱۱: ۳۲۵)
- نواب ۲۳۲ فقه (فهرست: ۴۸۱)
- * قطب الدین راوندی (م ۵۷۳)
- ۴۶ - مسائل، به فارسی، که بخشی از آن در فرهنگ ایران زمین ۳: ۲۶۳ - ۲۶۷ به چاپ رسیده است.
- ۴۷ - فقه القرآن، چاپ قم - ۹ / ۱۳۷۹
چند نسخه منتخب:
- دانشگاه ۵۴۷۱ (فهرست ۱۶: ۱۷) و میکروفیلم ۲۳۰۱ (فهرست ۱: ۳۶۱)
- مرعشی ۱۰۴۲، ۱۵۷۰ (فهرست ۳: ۲۳۵، ۴: ۳۷۹)
- مجلس ۵۵۰۶ (فهرست ۱۶: ۴۰۷)
- * ابن زهره (م ۵۸۵)
- ۴۸ - غنیة النزوع، چاپ تهران - ۱۲۷۶ (در مجموعه الجوامع الفقهية)
چند نسخه منتخب:
- مجلس، ۲ نسخه یکی مؤرخ ۶۱۴ (ذریعة ۲ / ۴۴۱ / نفائس المخطوطات العربية في ایران از محفوظ: ۳۴ / میکروفیلمهای دانشگاه تهران ۱: ۷۲۹)
- گوهرشاد ۶۹۷، قرن نهم (فهرست: ۳۵۶)
- دانشگاه ۵ / ۶۹۳۰، ۶۸۶۸ (فهرست ۱۶: ۳۸۰ و ۴۰۴)
- مرعشی ۴۴۷، ۱۰ / ۲۲۱۹، ۱ / ۴۳۲، ۴۵۱۱ (فهرست ۲: ۳۵ و ۵۱، ۶: ۲۱۰، ۱۲: ۸۷)

مطهری ۲۶۶۸ (فهرست ۱: ۴۸۷)
* منتخب الدین علی بن عبید الله رازی (زنده در ۵۸۵)
۴۹ - العصرة في المواسعة والمضايقة

نسخه:

مرعشی ۱ / ۴۶۳۴، مروخ ۹۲۱ (نیز ببینید ذریعة ۱۵: ۲۷۱)
* ابن شهر آشوب (م. ۵۸۸)

۵۰ - متشابه القرآن = بیان مشکلات من الآيات المتشابهات، چاپ تهران -
۱۳۶۹ که بخشي
از آن در فقه است.

نسخه ها:

آستان قدس ۱۲۲۴۴، قرن دهم (یاد داشت آقای سید عبد العزيز طباطبائی)
مجلس ۵۴۴۰، مؤرخ ۱۰۷۹ (فهرست ۷: ۳۲۵)
* شاذان بن جبرئیل قمی (زنده در ۵۹۳)

۵۱ - إزاحة العلة، چاپ تهران - ۱۳۱۱ و ۱۳۹۰ (هر دو مورد در ضمن بحار
الأنوار مجلسی، چاپ
أول: جلد ۱۸، قسمت دوم: ۱۵۳ - ۱۵۶، چاپ دوم ۸۴: ۷۳ - ۸۵).

چند نسخه منتخب:

مجلس ۱۱ / ۴۳۳۹، ۲ / ۵۱۹۴، ۱۶ / ۲۷۶۱ (فهرست ۹: ۱۶۴، ۱۲: ۴۲،
۱۶: ۲۴)

آستان قدس ۶۰۴۵، ۷۱۸۷ (فهرست الفبایی: ۵۸۷)
ملك ۵ / ۱۷۲۹ (فهرست ۵: ۳۴۸)
گلپایگانی ۵ / ۲۳۹۷ (فهرست ۳: ۲۴۵)

مرعشی ۶۷۹ (فهرست ۲: ۲۷۲)
دانشگاه ۳ / ۸۸۲ (فهرست ۵: ۱۷۷۴ - ۱۷۷۵)
* ابن إدريس (م ۵۹۸)
۵۲ - السرائر الحاوي لتحرير الفتاوى، چاپ تهران - ۱۲۷۰.
نسخ اقدم:

آستان قدس ۵۷۱۳، مؤرخ ۶۰۳ (فهرست ۵: ۴۵۱)
مجلس ۴۵۵۴، مؤرخ ۶۳۹ (فهرست ۱۲: ۲۳۷)
دانشگاه ۸۲۳۳، مؤرخ ۶۴۸ (فهرست ۷: ۱۸۶)
مرعشی ۲۶۰۳، قرن ۷ - ۸ (فهرست ۷: ۱۸۶)
دانشگاه ۶۶۵۱، مؤرخ ۹۵۸ (فهرست ۱۶: ۳۲۶)
آستانه قم ۶۳۳۶، مؤرخ ۹۵۸ (فهرست: ۱۲۷)
آستان قدس ۲۴۵۳، مؤرخ ۹۹۲ (فهرست ۲: ۷۵)
۵۳ - مسائل في ابعاض الفقه وأجوبتها

نسخه:

حکیم ۵۷۰، مؤرخ ۵۸۸ (فهرست ۱: ۲۸)
* معین الدین سالم بن بدران مصری (زنده در ۶۲۶)
۵۴ - رسالة في كيفية غسل الجنابة

نسخه:

حکیم ۱۹۸ (یادداشت آقای حسینی اشکوری)

۵۵ - المعونة في مسائل الميراث

نسخه ها:

مسجد أعظم ۳ / ۶۲۷، ۲ / ۶۳۱ (فهرست: ۴۶۵، ۴۶۶)

* نصير الدين محمد بن محمد بن حسن طوسي (م ۶۷۲)

۵۶ - البيئات في تحرير المواريث

نسخه ها:

دانشگاه ۴ / ۷۶۸۹ (فهرست ۱۶: ۶۷۲)

ملك ۲ / ۱۶۱۳ (فهرست ۵: ۳۰۷)

۵۷ - الفرائض النصيرية = جواهر الحقائق

چند نسخه منتخب:

مرعشی ۱ / ۴۹، مؤرخ ۶۸۹ (فهرست ۱: ۶۰ - ۶۱)

ملی ۲ / ۱۲۴۷ عربی، از قرن ۸ (فهرست ۹: ۲۳۲)

مرعشی ۲ / ۴۶۳۴، مؤرخ ۹۲۱

آستان قدس ۲۷۴۹، مؤرخ ۹۵۸ (فهرست ۵: ۴۷۰)

ملی ۲ / ۷۹۵ فارسی، مؤرخ ۹۶۳ (فهرست ۲: ۳۲۲)

مرعشی ۲ / ۲۲۶۴، مؤرخ ۹۷۵ (فهرست ۶: ۲۴۸)

ملك ۲ / ۲۲۵۹، مؤرخ ۹۹۴ (فهرست ۵: ۴۵۰)

مسجد أعظم ۵ / ۶۳۱، ۱ / ۶۲۷ (فهرست: ۴۶۴، ۴۶۵)

أدبيات ۴ / ۷۰ و (فهرست: ۱۹۱)

دانشگاه ۳ / ۷۶۸۴ (فهرست ۱۶: ۶۷۰)

مرعشی ۲ / ۳۴۵۷ (فهرست ۹: ۲۵۶)

آستان قدس ۵۷۱۱ (فهرست ۵: ۴۷۰)

* محقق حلی (م ۶۷۶)

۵۸ - شرایع الاسلام، که مکرر به چاپ رسیده است
اقدام نسخ:

مجلس ۴۶۶ طباطبائی، مؤرخ ۶۷۰

دانشگاه ۷۰۲، مؤرخ ۶۷۳ (فهرست ۵: ۱۹۲۸)

یزد - علمی، مؤرخ ۶۸۹ (نشریه ۴: ۴۴۰)

مجلس ۹۵۵۶، مؤرخ ۶۹۹

بانکیپور ۹۲۰ - ۹۲۱، مؤرخ ۷۰۲ (فهرست عربی ۱: ۹۱)

مرعشی ۲۰۲، مؤرخ ۷۰۳ (فهرست ۱: ۲۳۲)

مجلس ۷۷۱۷، مؤرخ ۷۰۷

سنا (مجلس ۲) ۸۶۸، پیش از ۷۲۰ (فهرست ۲: ۷۹)

مرعشی ۳۱۹۰، مؤرخ ۷۲۲ (فهرست ۸: ۴۱۱)

موسسه اسماعیلی ۵۹۱، مؤرخ ۷۲۳ (فهرست ۲: ۱۵۳)

الهیات مشهد ۲۵۸، مؤرخ ۷۳۵ (فهرست ۱: ۱۵۴)

نجف - مدرسه بروجردی، مؤرخ ۷۵۴ (فهرست: ۲۰)

حکیم ۴۳۱، مؤرخ ۷۵۵ (نوادیر منخطوط مکتبه آیه الله الحکیم: ۴۵)

مرعشی ۳۷۸۷، مؤرخ ۷۵۸ (فهرست ۱۰: ۱۷۲)

نواب ۴۰ فقه، قرن ۷ - ۸ (فهرست ۲: ۴۶۰)

گوهرشاد ۱۰۲۹، قرن ۸ (فهرست: ۳۱۲)

ترجمه ها:

(۱) جامع رضوی، به فارسی، از عبد الغنی بن أبو طالب کشمیری (میانه قرن

دوازدهم). چاپ

لکنهو - ۱۳۰۷

نسخه ها:

داکا Du ۳۷۳ (فهرست ۱: ۲۶۹)

آصفیه ۱۱۸۶

بانکیپور ۱۲۶۰ (فهرست فارسی: ۱: ۲۰۱)
(۲) - به فارسی، از أبو القاسم بن أحمد یزدی (میانہ قرن سیزدهم). چاپ تهران -
۵۳ / ۱۳۴۶ ش.

نسخه ها:

دانشگاه ۶۶۰۳ (فهرست ۱۶: ۳۰۶)

حقوق ۸۵ ب (فهرست: ۵۳)

(۳) نجات المؤمنین از محمد کاظم

نسخه:

گوهرشاد ۲ / ۸ (فهرست: ۱۹۰)

(۴) فصلی از وقف، از محمد حسن ادیب کرمانی

نسخه:

ادبیات ۶۲ حکمت (فهرست: ۸)

(۵) از محمد رضا بن محمد حسین بن عبد الله:

نسخه اصل:

مرعشی ۴۵۸۹ (فهرست ۱۲: ۱۵۹)

(۶) جامع جعفری، اردو، از عابد حسین بن بخشش حسین انصاری (م ۱۳۳۰)،

چاپ لکنهو، ۱۳۳۳

(۷) روائع الاحکام، هندی، از محمد صادق کشمیری، چاپ لکنهو ۱۳۱۵ - ۱۷

(۸) فارسی، نا مشخص.

نسخه:

لوس آنجلس ۳۵۰ م (فهرست: ۱۸)

Recueil de lois Concernant Les Musulmans schyites, , (۹)
Droit Musulman

، فرانسوی، از Querry, A، چاپ پاریس، ۱۸۷۱ - ۲ م.

شروح:

(۱) - از نجم الدین جعفر زهدزی (أوائل سده ۸)

نسخه:

مجلس ۵۵۰۸ (فهرست ۱۶: ۴۰۹)

(۲) غایة المرام، از مفلح صیمری

(۳) فوائد الشرایع، از کرکی

(۴) - از حسین بن مفلح صیمری (م ۹۳۳)
نسخه:

دانشگاه ۴ / ۲۶۲۱ (فهرست ۹: ۱۴۹۶)

(۵) - از شهید ثانی.

(۶) مسالك الأفهام، أيضا از شهید ثانی.

(۷) مدارك الأحكام، از صاحب مدارك

(۸) - از داماد

نسخه:

مطهری ۲ / ۷۲۹۷ (فهرست ۴: ۲۰۳)

(۹) شرح خطبه شرائع، از محمد تقی بن حسن حسینی استرآبادی (أواسط سده ۱۱)

نسخه:

آستان قدس ۲۴۸۷ (فهرست ۲: ۸۶)

(۱۰) - از محمد بن حسن شیروانی (م ۱۰۹۸)

نسخه:

دانشگاه ۷۰۹۵ (فهرست ۱۶: ۴۵۵)

(۱۱) سفینه توفیق، فارسی، از عبد الصمد بن عاشور تبریزی (زنده در ۱۱۰۱)

نسخه:

مسجد أعظم ۳۲۸۶ (فهرست: ۲۲۹)

(۱۲) معتمد الأنام، از محمد صادق بن محمد (أواخر سده ۱۱)

نسخه ها:

گوهرشاد ۴۳۸ (فهرست: ۴۰۱)

مرعشی ۲۸۱۱ (فهرست ۸: ۱۳)

(۱۳) - از علی بن محمد عاملی (م ۱۱۰۳):

نسخه ها:

دیوان هند ۱۷۸۹ (فهرست ۱۱: ۳۰۶)

مطهری ۴ / ۲۶۰۰ (فهرست ۴: ۲۰۴)

دانشگاه ۸۹۹۶ (فهرست ۱۷: ۲۷۱)

صاحب ذریعة (ذریعة ۶: ۱۰۸)

۱۴) - از محمد صالح استرآبادي (أوائل سده ۱۲)
نسخه:

مهدوی ۱۵ / ۵۹۲ (فهرست: ۱۲۶)
۱۵) فوائد المرام، نا معلوم (تحریر ۱۱۰۷)
نسخه:

نجف - مدرسه سید (ذریعة ۱۶: ۳۵۸ - ۳۵۹)
۱۶) - از جواد بن علي بن عبد العلی میسی (زنده در ۱۱۱۷)
نسخه:

دانشگاه ۵۲۵۲ (فهرست ۱۵: ۴۱۸ - ۴۱۹)
۱۷) معارج الاحکام، از حسین بن محمد إبراهيم حسینی قزوینی (م ۱۲۰۸):
نسخه ها:

قزوین، حاج سید جوادی (نشریه ۶: ۳۵۱)
مسجد أعظم ۳۵۷۴، ۲۴۴ (فهرست: ۳۷۰)
فیضیه ۹۹، ۳۸۹ (فهرست ۱: ۲۵۷ - ۲۵۹)
آستان قدس ۷۲۵۴ (فهرست ۵: ۵۰۷)
سلیمان خان ۷ (فهرست: ۲۱)
نواب ۲۵۰ فقه (فهرست: ۴۷۷)
مدینه العلم (فهرست: ۱۱۶)
أصفهان - دانشگاه ۱۶۶۵۰ (فهرست: ۹۱۶)
مرعشی ۱۹۱۶، ۲۴۱۰، ۲۴۳۴ (فهرست ۵: ۳۸۷ - ۳۸۸، ۷: ۱۰، ۲۸)
دانشگاه ۹۹۷ - ۹۹۹، ۱۰ / ۶۶۰۰ (فهرست ۵: ۲۰۵۲ - ۲۰۵۴، ۱۶: ۳۰۶)
مجلس ۱۱۴۴ طباطبائی
مطهری ۲۶۹۷ (فهرست ۵: ۵۹۴)
ملك ۳۵۲۶ (فهرست ۱: ۶۹۲)
وزیري ۹ / ۱۷۸۱ (فهرست ۳: ۱۰۵۳)
قم - طبسی حائري ۴۵۰ (نور علم ۱۴: ۱۱۳)

۱۸) بحر الحقایق، از عبد الصمد همدانی
نسخه:

مجلس ۵۹۱۶ (فهرست ۱۷: ۳۰۳ - ۳۰۵)

۱۹) مناهج الاحکام، از عبد العلی بن امید علی رشتی (زنده در ۱۲۲۵):
نسخه:

مرعشی ۲۰۰۸ (فهرست ۶: ۱۱)

۲۰) - از محمد تقی بن أحمد حسینی طالقانی (زنده در ۱۲۲۶):
نسخه:

أمیر المؤمنین ۱۶۹۸ (ذریعة ۱۵: ۵۵)

۲۱) ودایع الاحکام، از زین العابدین بن حسین طباطبائی
نسخه:

حقوق ۱۴۲ - ب (فهرست: ۵۰۲)

۲۲) معتمد الاحکام، از خلف بن حسین بن محمد علی حائری (زنده در ۱۲۳۲):
نسخه: بروجردی (ذریعة ۲۱: ۲۱۲)

۲۳) البرهان الساطع للأنام، از محمد جواد بن حسین بن حیدر عاملی (زنده در
۱۲۳۶):

نسخه: مرعشی ۳۹۵۰ (فهرست ۱۰: ۳۳۴)

۲۴) ایضاح الاحکام، از حسین بن محمد علی اعسم نجفی (م ۱۲۳۷):

نسخه ها: حکیم ۱۱۵۲ (فهرست ۱: ۸۱)

دانشگاه ۶۸۹۲ (فهرست ۱۶: ۳۹۰)

آستان قدس ۲۲۴۲ (فهرست ۲: ۱۱)

۲۵) کشف الظلام، از محسن بن مرتضی اعسم نجفی (م ۱۲۳۸):

نسخه ها: غرب ۱ / ۱۱۰۰، ۱۱۰۷، ۱۲۲۲ (فهرست: ۱۷۵، ۲۸۹)

۲۶) مصباح الاجتهاد، از محمد ابراهیم بن بهرام خلع خرقانی (زنده در ۱۲۴۳):
نسخه: آستانه حضرت عبد العظیم ۳۴۷ - ۳۴۸ (فهرست: ۴۷۷)

۲۷) الذرایع، از عبد الحسین بن محمد علی اعسم نجفی (م ۱۲۴۷):

نسخه: آستان قدس ۷۶۵۹ (فهرست الفبایی: ۷۷۲)

۲۸) خصائص الاعلام، از عبد الرحمان بن محمد صالح قزوینی (م ۱۲۵۰):

نسخه: مجلس ۱ / ۱۸۰۸ (فهرست ۹: ۴۰۶)

- (۲۹) - از علي بن جعفر نجفي آل كاشف الغطاء (م ۱۲۵۳):
 نسخه: غرب ۱۱۰۱ (فهرست: ۱۰۰)
 (۳۰) مطالع الأنوار، از شفتی.
- (۳۱) كشف القناع عن الاحكام: از محمد كاظم همداني (زنده در ۱۲۵۲):
 نسخه: باقریه (ذریعة ۱۸: ۵۲ - ۵۳)
- (۳۲) - از مصطفى بن محمد خوئی (زنده در ۱۲۵۲):
 نسخه: وزیری ۲۳۱۰ (فهرست ۴: ۱۲۴۴)
- (۳۳) المرغوب، از محمد مهدي بن علي گیلانی (زنده در ۱۲۵۴).
 نسخه ها: گوهرشاد ۱۲۳۳ (فهرست: ۳۹۰)
 مرعشی ۲۱۱۶ (فهرست؟: ۱۲۸ - ۱۲۹)
 ملی ۱۸۹۴ عربی (فهرست ۱۰: ۵۴۶)
 ملك ۲۷۳۷ (فهرست ۱: ۶۶۲)
- (۳۴) شوارع الشرايع، از حسن بن محمد علی یزدی مدرس (زنده در ۱۲۵۶):
 نسخه ها: دانشگاه ۱۳۸۸، ۶۸۷۰ (فهرست ۸: ۷۲، ۱۶: ۳۸۶)
 وزیری ۱ / ۲۰۸۳ (فهرست ۴: ۱۱۵۴)
- (۳۵) ذخیرة البضایع، از نعمت الله بن عبد الله (تحریر پیش از ۱۲۵۵):
 نسخه: ملك ۲۰۸۴ (فهرست ۱: ۳۲۳)
- (۳۶) - از أبو الحسن بن محمد هادي حسینی تنكابني (زنده در ۱۲۵۵):
 نسخه: بروجردي (فهرست ۸، ۱۵)
- (۳۷) النور الساطع، نا معلوم (تحریر پیش از ۱۲۵۶):
 نسخه: حسینیة كاشف الغطاء (ذریعة ۱۳: ۳۳۱، ۲۴: ۳۶۹)
- (۳۸) الفوائد، از إبراهيم لا هیجی (زنده در ۱۲۵۶):
 نسخه: مرعشی ۳۹۵۴ (فهرست ۱۰: ۳۳۷)
- (۳۹) - از داود بن أسد الله بروجردي (أواخر سده ۱۳)
 نسخه: مرعشی ۱۴۷۸ (فهرست ۴: ۲۶۹)
- (۴۰) دلائل الاحكام، از إبراهيم بن محمد باقر موسوی قزوینی (م ۱۲۶۲):
 نسخه ها: مجلس ۴۴۲۹ - ۴۴۳۰ (فهرست ۱۲: ۱۱۸ - ۱۱۹)
 بنگال ۶۲۰ (فهرست ۱: ۳۰۶)

- موزه بغداد ۳۶۲۹ (فهرست ۱: ۲۳۷)
- آستان قدس ۷۶۵۲ - ۷۶۵۴ (فهرست ألفبائي: ۷۵۴ - ۷۵۵)
- ملك ۳۰۲۵ (فهرست ۱: ۳۱۲)
- وزيري ۵۷۵ (فهرست ۲: ۴۸۶)
- حقوق ۱۸۹ - ۱۹۰ ج (فهرست ۳۳۸ - ۳۳۹)
- مسجد أعظم ۷۶۱ (فهرست: ۱۷۸)
- حكيم ۹ نسخه
- كربلاء - طعمه ۴ نسخه (طعمه ۲: ۱۰۲ - ۱۰۵)
- زنجانی ۸۰ (فهرست: ۲۲۶)
- (۴۱) كشف الابهام، از محمد علي بن معصود علي مازندرانی كاظمی (م ۱۲۶۴ - ۱۲۶۶)
- نسخه: صاحب ذریعة (ذریعة ۱۷: ۶ - ۷)
- (۴۲) منهج الاجتهاد، از محمد تقی بن محمد برغانی (م ۱۲۶۳):
- نسخه ها: دانشگاه ۱۸۲۹، ۲۷۹۱ (فهرست ۸: ۴۲۶، ۱۰: ۱۶۴۲)
- مرعشی ۱۲۳۳، ۲۴۰۶، ۲۷۲۰ - ۲۷۲۱ (فهرست ۷: ۷ - ۸، ۲۴۶، ۲۸۵ - ۲۸۶)
- گلپایگانی ۲۰۳، ۲۰۷ (فهرست ۱: ۱۸۱، ۱۸۳)
- فیضیه ۸۱، ۸۳، ۹۶، ۱۰۲ (فهرست ۱: ۲۸۱ - ۲۸۲)
- حجته ۵۱۳ (فهرست: ۹۲)
- مسجد أعظم ۱۶۰۴ (فهرست: ۲۴۸)
- خیرات خان ۶۴ - ۶۵ (فهرست: ۱۷۷۱)
- آستان قدس ۱۵۹۷، ۶۶۶۴، ۷۰۵۴، ۷۲۵۲ (فهرست ۲: ۱۱۹، ۵:
- ۵۲۱ - ۵۲۲، فهرست ألفبائي: ۱۰۸۴)
- ملك ۲۷۴۴ (فهرست ۱: ۷۵۵)
- أمیر المؤمنین (ذریعة ۱۳: ۳۱۷ - ۳۱۸)
- تبریز - قاضی (نشریه ۷: ۵۲۳)
- أصفهان - روضاتی (معلم ۵: ۱۷۱۲ - ۱۷۱۳)
- (۴۳) فارسی، از همان نویسنده
- نسخه ها: مرعشی ۲۳۳۲ (فهرست ۶: ۳۱۱ - ۳۱۲، ۳۹۷)

- غرب ٤٥٠٣ (فهرست: ٤٩)
- (٤٤) - از محمد طاهر رانکویی حائری (زنده در ١٢٦٥):
نسخه: مرعشی ٢٣٢٣ (فهرست ٦: ٣٠٢ - ٣٠٣)
- (٤٥) جواهر الکلام، از صاحب جواهر
- (٤٦) - از محمد بن حسین رضوی
نسخه: آستان قدس ٦٤٩٣ (فهرست ٥: ٤٥٨)
- (٤٧) حاوی المرام، از محمد باقر گلپایگانی (زنده در ١٢٦٨)
نسخه ها: حقوق ١١٦ ج (فهرست: ٣٢٧)
گلپایگانی ٦ - ٧ (فهرست ١: ٧٠ - ٧٤)
- (٤٨) نفحات الالهام، از عبد الحسین قزوینی (زنده در ١٢٧٠):
نسخه: مرعشی ١٥١٧ (فهرست ٤: ٣١٨)
- (٤٩) - از علی خوانساری همدانی (زنده در ١٢٧٠)
نسخه: غرب ٤٧٢١ (فهرست: ١٤٦)
- (٥٠) سفینه الاحکام، از محمد صالح بن مختار رودباری (زنده در ١٢٧١):
نسخه: مرعشی ٤١٤٠ (فهرست ١١: ١٥٩)
- (٥١) - از محمد باقر بن جعفر مراغی (زنده در ١٢٧٤):
نسخه: مرعشی ٣٠٥٢ (فهرست ٩: ٢٠١ - ٢٠٢)
- (٥٢) - از هادی بن محمد صالح کرمانشاهی (زنده در ١٢٨٠)
نسخه: مجلس ٥٤١٨ (فهرست ١٦: ٣٢٧)
- (٥٣) مدارك الأحكام، از مهدی قمشه ای اصفهانی (م ١٢٨١):
نسخه: صاحب ذریعة (ذریعة ١٣: ٣٣٠)
- (٥٤) جامع الجوامع، از حسن بن محسن اعرجی کاظمی (أواسط ١٣):
نسخه: مدینه العلم (فهرست: ٨٥)
- (٥٥) جامع الغرر، از محمد علی بن محمد باقر شفتی (م ١٢٨٢):
نسخه ها: مرعشی ٣ / ١٩٩٥ (فهرست ٥: ٣٦٧)
مسجد أعظم ٥١٧ (فهرست: ١٠١)
- (٥٦) - از علی بن عبد الغفار (زنده در ١٢٨٨):
نسخه: مرعشی ٢ / ٣٣٩٣ (فهرست ٩: ١٨٠)

۵۷) الدرّة الحائریة، از علی نقی بن حسن طباطبائی (م ۱۲۸۹)، چاپ ایران - بی تاریخ.

نسخه: مجلس ۵۴۲۶ (فهرست ۱۶ : ۳۳۱)

۵۸) - از أسد الله بن محمد باقر موسوی شفتی (م ۱۲۹۰):

نسخه: گلپایگانی ۱۲۶ (فهرست ۱ : ۱۲۶)

۵۹) - از موسی بن فضل الله حسینی همدانی (زنده در ۱۲۹۵):

نسخه: رضویه ۳۶ (فهرست ۱ : ۲۲ - ۲۳)

۶۰) - از محمد بن محمد حسن رضوی طوسی (زنده در ۱۲۹۱):

نسخه: آستان قدس ۷۲۵۹ (فهرست ۵ : ۳۸۴)

۶۱) - از جعفر حسینی سبزواری (م حدود ۱۲۹۲)

نسخه: باقریه (ذریعة ۱۳ : ۳۱۸)

۶۲) - از محمد بن عاشور کرمانشاهی (اواخر سده ۱۳)

نسخه: مرعشی ۳۱۱۰ (فهرست ۸ : ۳۳۳ - ۳۳۴)

۶۳) - از علی بن خلیل تهرانی (م ۱۲۹۶):

نسخه: ملك ۱۴۴۹ (فهرست ۱ : ۴۱۲)

۶۴) مواهب الافهام، از محمد مهدي بن حسن قزوینی (م ۱۳۰۰)

نسخه: حکیم ۳۳ (نشریه ۵ : ۴۳۳)

۶۵) مخازن الاحکام، از محمد باقر بن زین العابدین یزدی (م حدود ۱۳۰۰)

نسخه: حکیم ۳۳ (نشریه ۵ : ۴۳۳)

۶۶) - از محمد کاظم بن علی نقی لنگرودی (اواخر سده ۱۳)

نسخه: فیضیه ۱۱۱۷ (فهرست ۱ : ۱۵۸)

۶۷) الرسالة الرضویة، از رضا تبریزی (اواخر سده ۱۳)

نسخه: حقوق ۵۳ ج (فهرست: ۳۵۵ - ۳۵۶)

۶۸) الحقایق، از علی بن محمد صادق خواتون آبادی (سده ۱۲ - ۱۳):

نسخه: گلپایگانی ۷۶ (فهرست ۱ : ۸۲ - ۸۳)

۶۹) - از محمد مهدی کجوری (م ۱۲۹۳):

نسخه: شیراز - وصال (نشریه ۵ : ۲۹۲)

۷۰) - از جمال الدین بن علی موسوی

نسخه: مرعشی ۲۹۲۹۱۸ (فهرست ۷ : ۱۲۲)

- (۷۱) مجمع الاحکام، از علی محمد بن علی حسینی.
نسخه: وزیری ۱۵۰ (فهرست ۱: ۱۸۳ - ۱۸۷)
- (۷۲) - از محمد امین اهری مشکینی
نسخه: مرعشی ۲۳۰۷ (فهرست ۶: ۲۹۰)
- (۷۳) - از علی دزدری
نسخه: مرعشی ۲۵۷۴ (فهرست ۷: ۱۶۲)
- ۷۴ - از محمد بن حسن لنگرودی.
نسخه: حکیم ۲۰۵۷
- (۷۵) - از عبد الوهاب بن أحمد محلاتی
نسخه: الهیات ۲ / ۶۱۵ د (فهرست ۱: ۳۴۱)
- (۷۶) دلائل الاحکام، از محمد حسین بن محمد علی طیب تهرانی
نسخه: ملک ۱۷۴۰ (فهرست ۱: ۳۱۱)
- (۷۷) کاشف الابهام، از قاسم بن محمد نجفی
نسخه: مرعشی ۲۸۷۳ (فهرست ۸: ۸۱)
- (۷۸) المواهب الغرویه، از عبد الباقي بن علی موسوی:
نسخه ها: گلپایگانی ۳۹۱ - ۳۹۲ (فهرست ۱: ۳۲۵)
- (۷۹) دقائق الافهام، نامعلوم
نسخه: شیرازی (ذریعة ۸: ۲۳۴)
- (۸۰) جامع الاحکام، از محمد بن حسن اعرجی کاظمی (م ۱۳۰۳):
نسخه: مدینه العلم (فهرست: ۵۵)
- (۸۱) - از عباس بن محمد حسین جصافی (م ۱۳۰۶)
نسخه: مدینه العلم (فهرست: ۸۳ - ۸۵)
- (۸۲) - از علی بن زین العابدین (تحریر پیش از ۱۳۰۷)
نسخه: مجلس ۴۲۱ طباطبائی
- (۸۳) لوامع النکات، مجموعه تقریرات شیخ انصاری
- (۸۴) هدایة الأنام، از محمد حسین بن هاشم کاظمی (م ۱۳۰۸)، چاپ نجف -
۱۳۳۰ - ۱۳۳۱.
- نسخه ها: آستان قدس ۸۰۹۹ - ۸۱۰۱ (فهرست ألفبائی: ۱۰۷۴ - ۱۰۷۶)
- (۸۵) کشف القناع، از محمد رحیم بن محمد بروجردی (م ۱۳۰۹)

- نسخه: ملك ۲۶۹۵ (فهرست ۱: ۵۹۶)
- (۸۶) - از محمد حسين عرب داماد (زنده در ۱۳۱۰) نسخه ها: مجلس ۹۵۲۶ - ۹۵۳۴
- (۸۷) ذرايع الأنام، از احمد ملايرى (تحرير پيش از ۱۳۱۰) نسخه ها: مرعشى ۳۲۹۵ (فهرست ۹: ۷۷ - ۷۸) مسجد أعظم ۲۲۶۳ (فهرست: ۱۹۸)
- (۸۸) - از محمد علي بن محمد صادق رضوى (م ۱۳۱۱) نسخه: آستان قدس ۶۵۲۴ (فهرست ۵: ۴۹۰)
- (۸۹) معارف الاحكام، از مهدي بن صالح طباطبائي حكيم (م ۱۳۱۲) نسخه: حيكم (ذريعة ۲۱: ۱۸۹)
- (۹۰) شوارع الاعلام، از محمد حسين بن محمد على شهرستاني (م ۱۳۱۵) نسخه: حقوق ۲۴۸ ج (فهرست: ۳۹۴)
- (۹۱) ودائع النبوة، از هادي تهراني.
- (۹۲) - از يوسف بن محمد رضا گيلاني (زنده در ۱۳۲۱) نسخه ها: مرعشى ۱۲۳۵ - ۱۲۳۶ (فهرست ۴: ۳۴ - ۳۵)
- (۹۳) مصباح الفقيه، از رضا همداني.
- (۹۴) ذرايع الأحلام، از محمد حسن مامقاني
- (۹۵) - از حسن بن أحمد حسيني كاشاني (م ۱۳۴۲) نسخه: آستان قدس ۷۱۷۶ (فهرست ۵: ۴۱۱)
- (۹۶) - از مهدي بن حسين خالصي (م ۱۳۴۳)، چاپ مشهد - ۱۳۴۲.
- (۹۷) منتهى مقاصد الأنام، از عبد الله بن محمد حسن، مامقاني (م ۱۳۵۱)، چاپ نجف
- ۱۳۴۸ - ۱۳۴۹
- (۹۸) - از مظفر بن محمد علي بن حسيني رشتي نسخه: مرعشى ۱ / ۱۲۴۶ (فهرست ۴: ۴۴)
- (۹۹) مفتاح الكلام، از محمد هاشم بن عبد الله طسوجي خوئي (م ۱۳۵۸)، چاپ تبريز - ۱۳۴۵.
- (۱۰۰) - از محمد حسين بن هبة الله رضوى كاشاني (م ۱۳۸۵) نسخه: كاشان - رضوى (فهرست: ۳۶)
- (۱۰۱) - از رضا شيرازي

- نسخه: مسجد أعظم ۳۵۸۸ (فهرست: ۲۴۹)
- (۱۰۲ - ۱۲۳) ۲۲ شرح نا معلوم یا نا مشخص:
- (الف) فارسي، نسخه ها: أدبيات ۴۴ ب (فهرست: ۳۳۵)
مجلس (و حید ۴: ۶۴۶)
- (ب) نسخه: فيضيه ۶۷۰ (فهرست ۱: ۱۵۰)
- (ج) نسخه: وزيرى ۲ / ۳۷۶۷ (فهرست ۵: ۱۷۸۸)
- (د) نسخه: ملى ۲ / ۱۱۹۷ عربى (فهرست ۹: ۱۸۶)
- (ه) نسخه: مجلس ۱۰ / ۸۱ خوئى (فهرست ۷: ۹۰)
- (و) نسخه: آستان قدس ۱ / ۵۵۵ فقه (فهرست ۵: ۳۶۶)
- (ز) نسخه: نواب ۲ / ۱۷۰ أصول (فهرست ۴۷۰)
- (ح) نسخه: فيضيه ۳ / ۱۴۱ (فهرست ۳: ۵)
- (ط) نسخه: حسينيه شوشترىها ۶۱۰ (فهرست: ۸۰۳)
- (ی) نسخه: مسجد أعظم ۱ / ۳۰۰ (فهرست: ۴۴۲)
- (یا) نسخه: مطهرى ۱ / ۶۶۸۳ (فهرست ۴: ۲۰۴)
- (یب) نسخه: گوهرشاد ۵۲۱ (فهرست: ۳۲۴)
- (یج) نسخه: سیمان خان ۵۲ (فهرست: ۱۳)
- (ید) نسخه ها: گوهرشاد ۴۷۲، ۴۸۷ (فهرست: ۳۲۴)
- (یه) نسخه: استادى (فهرست: ۲۳)
- (یو) نسخه: نواب ۲۰۱ فقه (فهرست: ۴۶۱)
- (یز) نسخه ها: مسجد أعظم ۵۱۳، ۵۲۱ (فهرست: ۲۴۹)
- (یح) مسجد أعظم ۵۳۵، ۲۲۱۵ (فهرست: ۲۴۹)
- (یط) مسجد أعظم ۲۴۹۵ (فهرست: ۲۵۰)
- (ک) مسجد أعظم ۲۰۶۰ (فهرست: ۲۵۰)
- (کا) مسجد أعظم ۶۸۶ (فهرست: ۲۵۰)
- (کب) ملك ۵ / ۲۷۷۶

۵۹ - العزیه

نسخه ها:

ملك ۲ / ۱۱۴۷، مؤرخ ۶۷۴ (فهرست ۵ : ۲۴۰)
استادی، مؤرخ ۹۶۶ (فهرست: ۶۹)
مجلس ۱۳۰۷، قرن دهم (فهرست ۴ : ۹۲)
دانشگاه ۱ / ۱۴۷۴، قرن دوازدهم (فهرست ۸ : ۱۲۴)
مدینه العلم، مؤرخ ۱۲۲۷ (فهرست: ۲۸۹)
نجف - مدرسه بروجردی، مؤرخ ۱۲۸۰ (فهرست: ۳۷)
آستان قدس ۲۰۵ (فهرست الفبایی: ۹۱۵)
مرعشی ۲ / ۴۲۴۲ (فهرست ۱۱ : ۲۳۹ : ۲۴۰)
۶۰ - المختصر النافع، چاپ هند - ۱۲۶۷، تهران - ۱۳۲۶، قاهره، - ۱۳۷۶،
نجف - ۱۳۸۴.

اقدام نسخ:

ملی ۱۷۸۸ عربی، مؤرخ ۷۵۲ (فهرست ۱۰ : ۳۷۱)
مرعشی ۵۰۶، مؤرخ ۷۸۷ (فهرست ۲ : ۱۱۲)
مرعشی ۵۲۷، قرن ۷ - ۸ (فهرست ۲ : ۱۳۲)
آستان قدس ۸۱۹۶، مؤرخ ۸۰۴ (فهرست الفبایی: ۹۹۵)
الهیات ۸۳۶ د، مؤرخ ۸۲۲ (فهرست ۲ : ۸۴)
دانشگاه ۱ / ۱۶۱۷، مؤرخ ۸۶۴ (فهرست ۸ : ۲۰۶)
مرعشی ۱۶۵۴، مؤرخ ۸۹۸ (فهرست ۵ : ۵۲)
مرعشی ۱۶۷۹، قرن ۸ - ۹ (فهرست ۵ : ۷۳)
دانشگاه ۸۱۷۶، قرن ۸ - ۹ (فهرست ۱۷ : ۴۷)
دانشگاه ۸۳۲۰، قرن نهم (فهرست ۱۷ : ۱۰۷)
- ترجمه فارسی:

۱) ناشناخته، از اواخر قرن هفتم، چاپ تهران - ۱۳۴۴.

نسخه:

دانشگاه ۲۴۰۷ (فهرست ۹ : ۱۰۲۷)

- (۲) نا شناخته، از قرن ۸ - ۹ .
نسخه ها:
- دهخدا ۲۵۲ (فهرست: ۳۹۰)
مشهد - الهیات ۱۹۰ (فهرست ۱: ۴۳)
(۳) از محمد باقر بن محمد تقی
نسخه ها:
- رضوی ۲۷۱۶ (فهرست ۵: ۳۸۴)
بیلوتیکا ناسیونال ۲۲۳۴ (فهرست ۴: ۱۸۹)
(۴) از علاء الدین بن محمد قمی، از سده ۱۱
نسخه:
- گوهرشاد ۱۵۲۵ (فهرست: ۹۱)
(۵) از محمد صالح بن سلطان علی فراهانی
نسخه:
- أصفهان - عمومی ۳۰۶۱ (فهرست ۱: ۶۶)
(۶) نا شناخته
نسخه:
- تهران - پروانه (فهرست میکروفیلیمهای دانشگاه ۲: ۲۰۹)
شروح و حواشی:
- (۱) المعتبر، از نویسنده متن.
(۲) کشف الرموز، از آبی.
(۳) تحصیل المنافع، از ابن داود حلی
نسخه: أصفهان - روضاتی (محفوظ ۱: ۱۶)
(۴) - نا معلوم (تحریر پیش از ۷۹۰ / ۱۳۸۸)
نسخه: مرعشی ۲۲۴۵ (فهرست ۶: ۲۳۰ - ۲۳۱)
(۵) التنقیح الرابع، از مقداد
(۶) المهدب البارع، از ابن فهد.
(۷) - از کرکی.
نسخه ها: ادبیات ۱ / ۶۶ د (فهرست: ۲۰۰)

- آستان قدس ۲۳۸۴، ۲۳۸۷، ۶۱۹۵ (فهرست ۲: ۵۲ - ۵۴، ۵: ۴۱۳)
- مرعشی ۴۰۷۹ (فهرست ۱۱: ۹۱)
- أصفهان - عمومی ۳۰۹۰ (فهرست ۱: ۲۳۵)
- بنگال ۶۲۳ (فهرست ۱: ۳۰۸)
- مسجد أعظم ۵۸۷، ۸۱۳ (فهرست: ۱۴۷)
- دانشگاه ۳ / ۶۹۶۳، ۹۲۵۹ (فهرست ۱۶: ۴۱۲، ۱۷: ۳۳۳)
- پرینستون ۲۳۴ سری جدید
- الهیات ۴ / ۲۲۵ د (فهرست ۱: ۲۶۲)
- مجلس ۲ / ۵۲۴۰ (فهرست ۱۶: ۲۵۱)
- حقوق ۲ / ۶۲ د، ۱۱۱ ب (فهرست: ۳۲۶، ۴۴۳)
- کاشان - رضوی (فهرست: ۳۴)
- فیضیه ۱۶۷۲ (فهرست ۱: ۹۳)
- لیدن ۳ / ۹۶۷ وارن (فهرست ۴: ۱۱۶: ۱۱۷)
- وزیري ۶ / ۲۲۹۰ (فهرست ۴: ۱۲۳۵)
- رشت ۱ / ۴۳ (فهرست: ۱۱۹۳)
- مشهد - شانه چی (نشریه ۵: ۵۹۵)
- (۸) - از شهید ثانی:
نسخه ها: دانشگاه ۱۰۹۵ (فهرست ۵: ۱۸۶۹)
- مجلس ۱ / ۵۳۴۰ (فهرست ۱۶: ۲۵۱)
- (۹) - از عبد العالی کرکی
نسخه: حکیم ۲۱۱ (یاد داشت آقای حسینی اشکوری)
- (۱۰) شرح ترددات النافع، از علي بن إبراهيم بن سليمان قطيفی (زنده در ۹۹۵)
نسخه: ملك ۲ / ۲۶۰۴
- (۱۱) غاية المرام، از صاحب مدارك
- (۱۲) غرر المجامع، از نور الدين علي بن حسين موسوی عاملي (م ۱۰۶۱ - ۱۰۶۸)
نسخه: أصفهان - دانشگاه ۱۶۸۹۰ (فهرست: ۹۰۸، نشریه ۵: ۳۰۰)
- (۱۳) الضياء اللامع، از فخر الدين بن محمد علی طریحی نجفی (م ۱۰۸۵)
نسخه ها: مرعشی ۱۶۱۳ (فهرست ۵: ۱۵ - ۱۶)

- ملی ۹ / ۲۲۵ فارسی (فهرست ۱: ۲۲۲ - ۲۲۳) کاشانی ۹۴ (فهرست: ۱۹۳)
- (۱۴) جامع الجوامع، نامعلوم، (مربوط أواخر قرن ۱۲ وأوائل ۱۳) نسخه: مرعشی ۲۱۲۳ (فهرست ۶: ۱۳۵)
- (۱۵) - از محمد علي بن مؤمن (زنده در ۱۲۰۱) نسخه: فرهاد معتمد ۱۴۷ (فهرست: ۱۸۹)
- (۱۶) - از وحید بهبهانی (- ۱۲۰۵) نسخه: ملك ۴ / ۹۷ ..
- (۱۷) - از عبد الصمد همدانی (م ۱۲۱۶) نسخه: رشت ۲ / ۹۸ (فهرست: ۱۲۰۳ - ۱۲۰۴)
- (۱۸) ریاض المسائل، از صاحب ریاض.
- (۱۹) مجمع المسائل، از علي بن محمد برغانی (أواسط سده ۱۳) نسخه: أصفهان - روضاتی (معلم ۵: ۱۷۰۸ - ۱۷۰۹)
- (۲۰) - از مسیح بن محمد سعید تهرانی (م ۱۲۶۳) نسخه: مسجد جامع ۱۶۱ (فهرست: ۳۲۷)
- (۲۱) هداية المؤمنین، از صاحب ریاض.
- (۲۲) - از محمد حسین رضوی (م ۱۲۶۶) نسخه: آستان قدس ۶۷۴۱ (فهرست ۵: ۴۵۹)
- (۲۳) مشارق الأنوار، از اورنگزیب بن محمد تقی قاجار (زنده در ۱۲۶۹) نسخه: مرعشی (ذریعة ۲۱: ۳۳)
- (۲۴) طوابع اللوامع، از محمد تقی بن عبد الرضا موسوی خشتی (م حدود ۱۲۷۵) نسخه: حسینیه شوشتریها ۸۰۰ (فهرست: ۸۰۶)
- (۲۵) المنافع، از محمد بن محمد علی کاشانی (م ۱۲۶۹) نسخه: مدینه العلم (فهرست: ۷۷، ۱۲۴ - ۱۲۵)
- (۲۶) - از محمد کاظم بن علي نقی رشتی لنگرودی (زنده در ۱۲۸۱) نسخه: فیضیه ۱۱۱۷ (فهرست ۱: ۱۵۸)
- (۲۷) البحر اللامع، از محمد إبراهيم بن محمد مهدی قشلاقی (م ۱۲۸۸) نسخه ها: مرعشی ۳۴۹۱ (فهرست ۹: ۲۸۸ - ۲۸۹)

- فیضیه ۸۳۷، ۸۹۳، ۸۹۴ (فهرست ۱: ۳۰ - ۳۱)
- ۲۸) البرهان القاطع، از علی بن رضا آل بحر العلوم (م ۱۲۹۸)، چاپ تهران - ۱۲۹۱
۱۲۹۲.
- نسخه: دانشگاه ۷۵۰ (فهرست ۵: ۱۷۹۱)
- ۲۹) الأنوار الرضویة از محمد رضا بن إسماعیل موسوی شیرازی (م حدود ۱۳۰۲)، چاپ تهران - ۱۲۸۷
- ۳۰ - از جمال الدین بن علی موسوی (سده ۱۳)
نسخه: مرعشی ۲ / ۲۹۲۹ (فهرست ۸: ۱۲۰)
- ۳۱) منتقد المنافع، از حبیب الله بن علی مدد کاشانی (م ۱۳۴۰)، چاپ تهران - ۱۳۹۴.
- ۳۲) جامع المدارك، از أحمد بن یوسف خوانساری
۳۳ - ۳۶) پنج نسخه نامعلوم یا نامشخص:
(الف) مجلس ۱ / ۵۰۵۹ (فهرست ۱۵: ۲۰ - ۲۱)
(ب) فارسی، ملك ۲۶۳۲ (فهرست ۲: ۲۰۴)
(ج) آستانه ۶۳۸۶ (فهرست: ۱۳۵)
(د) مجلس ۹۰۶۷
(ه) آستانه ۶۳۳۱ (فهرست: ۱۳۵)
- ۶۱ - المسائل البغدادية
نسخه ها:
- آستان قدس ۲۶۵۵، مؤرخ ۹۸۷ (فهرست ۲: ۱۳۷)
مجلس ۱۳ / ۲۷۶۱، مؤرخ ۱۱۱۶ (فهرست ۹: ۱۶۲)
مدینه العلم، مؤرخ ۱۲۲۷ (فهرست: ۲۸۹)
مسجد أعظم ۳ / ۷۶۸ (فهرست: ۴۷۴)
- ۶۲ - المسائل الخواريات = المسائل الطبرية
نسخه ها:
- دانشگاه ۱ / ۵۹۲۳، قرن ۱۰ - ۱۱ (فهرست ۱۶: ۱۵۴)

دانشگاه ۵ / ۲۳۱۹، مؤرخ ۱۰۷۵ (فهرست ۹ : ۴۹۴)
ملی ۱۰ / ۱۹۴۳، مؤرخ ۱۰۸۵ (فهرست ۱۰ : ۶۲۰)
۶۳ - المسائل الكمالية

نسخه:

ملك ۱۱ : ۱۶۲۶، مؤرخ ۸۵۴ (فهرست ۵ : ۳۱۲)
۶۴ - المسائل المصرية

نسخه ها:

آستان قدس ۲۶۵۴، مؤرخ ۹۸۷ (فهرست ۲ : ۱۳۷)
مجلس ۱۳۰۷، قرن دهم (فهرست ۴ : ۹۲)
دانشگاه ۲ / ۵۹۲۳، قرن ۱۰ - ۱۱ (فهرست ۱۶ : ۱۵۴)
مجلس ۱۲ / ۲۷۶۱ مؤرخ ۱۱۱۶ (فهرست ۹ : ۱۶۱)
دانشگاه ۲ / ۱۴۷۴، قرن دوازدهم (فهرست ۸ : ۱۲۴)
مدینه العلم، مؤرخ ۱۲۲۷ (فهرست : ۲۸۹)
مسجد أعظم ۲ / ۷۶۸ (فهرست : ۴۷۴)
مرعشی ۳ / ۴۲۴۲ (فهرست ۱۱ : ۲۴۰)
۶۵ - المصطلحات الفقهية

نسخه:

دانشگاه ۱۰۱ / ۷۳۸۷ (فهرست ۱۶ : ۵۳۴)
۶۶ - المعتبر چاپ تهران - ۱۳۱۸، قم - ۱۴۰۶

نسخه ها

مجلس ۱۳۲۲، مؤرخ ۹۴۱ (فهرست ۴ : ۹۴)
آستان قدس ۲۸۳۴، مؤرخ ۹۵۶ (فهرست ۵ : ۵۰۸)
مرعشی ۱۰۲۹ و ۱۳۶۷، قرن دهم (فهرست ۴ : ۱۴۰، ۶ : ۳۵)
مجلس ۳۲۹۴، مؤرخ ۱۰۱۸ (فهرست ۱۰ : ۹۱۵)

أصغر مهدوی ۸۰۹، مؤرخ ۱۰۴۷ (فهرست: ۱۷۱)
دانشگاه ۶۴۱۱، قرن دوازدهم (فهرست ۱۶: ۲۶۱)
مرعشی ۱۵۸۴، مؤرخ ۱۲۴۸ (فهرست ۴: ۳۹۰)
مسجد أعظم ۴۲۶، مؤرخ ۱۲۴۹ (فهرست: ۳۷۲)
وزیري ۱۶۰۷ (فهرست ۱۳: ۱۰۰۱)
استادی (فهرست: ۵۸)

۶۷ - نکت النهایة، چاپ تهران - ۱۲۷۶ (در مجموعه ء الجوامع الفقهية)
نسخه ها:

دانشگاه ۶۷۴۶، قرن ۸ - ۹ (فهرست ۱۶: ۳۵۲)
آستان قدس ۲۶۶۵، پیش از ۱۰۳۷ (فهرست ۲: ۱۴۰)
آستان قدس ۲۶۶۶، پیش از ۱۰۶۷ (همان جا)
ملك ۲۱۰۲ (فهرست ۱: ۷۷۶)

۶۸ - استحباب التیاسر لأهل العراق، چاپ تهران - ۱۳۰۷ (در ضمن روض الجنان
شهید دوم میانه
صفحات ۱۹۹ - ۲۰۰) و جزآن.

چند نسخه منتخب:

دانشگاه ۴ / ۸۸۲، ۲ / ۲۸۸۸، ۳ / ۵۹۲۳ (فهرست ۵: ۱۸۳۸، ۱۰: ۱۷۳۳،
۱۶: ۱۵۴)

مجلس ۸ / ۳۹۸۸، ۲۲: ۳۲۸۰ (فهرست ۱۰: ۹۰۰ - ۹۰۱، ۲۱۶۵)
آستان قدس ۷۱۸۸ (فهرست ۵: ۴۳۰)

استادی (فهرست: ۶۹). این رساله همچنین در کتاب المهدب البارع ابن فهد مندرج
است.

* حسن بن أبي طالب آبی (زنده در ۶۷۲)

۶۹ - كشف الرموز

نسخه ها:

چستریتی ۱ / ۳۸۷۷، مؤرخ ۷۶۸ (فهرست ۴: ۴۵)

مرعشی ۲۰۵، قرن ۷ - ۸ (فهرست ۱: ۲۳۵)
مرعشی ۱۲۶۳، قرن ۸ - ۹ (فهرست ۴: ۶۸)
گوهرشاد ۱۳۰۰، مؤرخ ۹۱۳ (فهرست: ۳۷۷)
آستان قدس ۲۵۳۳، بیش از ۱۰۶۷ (فهرست ۲: ۱۰۱)
مطهری ۲۲۶۸، مؤرخ ۱۲۴۸ (فهرست ۱: ۴۸۱)
دانشگاه ۷۲۱ (فهرست ۵: ۱۹۸۴)
گلپایگانی (تراثنا ۴: ۹۰)
حکیم (یاد داشت آقای حسینی اشکوری)
* یحیی بن سعید (م ۵۸۹)
۷۰ - جامع الشرائع، چاپ قم - ۱۴۰۵
نسخه ها:

مسجد اعظم ۴۲۵، قرن ۸ - ۹ (فهرست: ۱۰۰)
حسینیه شوشریها، قرن ۸ - ۹ (ذریعة ۵: ۶۱)
مجلس ۴۷۷۵، مؤرخ ۹۱۳ (فهرست ۱۳: ۱۷۲)
دانشگاه ۲ / ۱۴۷۶، مؤرخ ۱۱۱۳ (فهرست ۸: ۱۲۸)
الهیات ۲ / ۴۵۲، مؤرخ ۱۲۰۳ (فهرست ۱: ۳۰۲)
حقوق ۳ / ۲۱۶ ج، مؤرخ ۱۲۱۷ (فهرست: ۴۱۹)
ملك ۱ / ۲۱۳۳، مؤرخ ۱۲۳۳ (فهرست ۵: ۴۲۹)
دانشگاه ۲ / ۱۰۰۵، مؤرخ ۱۲۳۷ (فهرست ۵: ۱۹۸۴)
پرینستون ۲ / ۹۶۰ سری جدید، قرن ۱۲ - ۱۳
مسجد اعظم ۴۲۴ (فهرست: ۹۹)
مجلس ۲ / ۴۳۲۵ (فهرست ۱۲: ۱۹)
مطهری ۲۶۶۰ (فهرست ۱: ۳۸۷، ۴: ۱۲)

۷۱ - نزهة الناظر که از یحیی بن سعید دانسته می شود و گویا از مهذب الدین حسین بن محمد نیلی

است که از دانشمندان همان دوره (نیمه قرن هفتم) بوده است (ببینید ریاض العلماء
/ ۳۳۸ : ۵

ذریعة ۲۴ : ۱۲۵ - ۱۲۶). چاپ تهران - ۱۳۱۸، نجف - ۱۳۸۶.
چند نسخه منتخب:

بنگال ۶۲۴، مؤرخ ۹۸۵ (فهرست ۱ : ۳۰۸)

کاشان - رضوی ۲۳۷، مؤرخ ۹۸۶ (فهرست : ۴۴)

مجلس ۸۱۴۸، مروخ ۹۹۵ (فهرست دستنویس)

پرینستون ۲۳۲۰، یهودا، قرن دهم (فهرست : ۱۳۷)

مجلس ۲۷۶۶، مؤرخ ۱۰۳۷ (فهرست ۹ : ۱۷۵)

وزیري ۵ / ۱۱۰ (فهرست ۱ : ۱۴۶)

مرعشی ۶۸۳، ۱۱۲۹، ۱۷۷۱، ۳ / ۲۷۹۶ (فهرست ۲ : ۲۷۷، ۳ : ۳۰۲، ۵ :
۱۵۱، ۷ :

۳۶۲)

ملك ۱ / ۲۸۴۸

گلپایگانی ۳ / ۱۰۴۳ (فهرست ۲ : ۲۲۲)

دانشگاه ۷۱۲۸ (فهرست ۱۶ : ۴۶۱)

...

۷۲ - جامع الخلاف والوفاق بين الامامية وأئمة الحجاز والعراق، نوشته شده در
۶۹۸.

نسخه:

دانشگاه ۶۷۰۲ (فهرست ۱۶ : ۳۳۶)

* ابن داود حلی (زنده در ۷۰۷)

۷۳ - عقد الجواهر في الأشباه والنظائر

نسخه:

مرعشی ۱ / ۶۷ (فهرست ۱ : ۷۷)

٧٤ - تحصيل المنافع من كتاب النافع

نسخه:

أصفهان - روضاتي، مؤرخ ١٠٨٠ (نفائس المخطوطات العربية في إيران، از محفوظ: ١٦).

٧٥ - التحفة السعدية

نسخه:

موزه بغداد ٨٩٦، مؤرخ ١٠١١ (فهرست ١: ٢٣٢)

٧٦ - المقتصر من المختصر

نسخه:

مجلس ٤٠٤ طباطبائي

* علامه حلي (م ٧٢٦)

٧٧ - أجوبة المسائل المهنية چاپ قم - ١٤٠١

نسخه ها:

دانشگاه ١ / ١٠٢٢، مؤرخ ٧٦٢ (فهرست ٥: ٢٠٢١)

آستان قدس ٢٨٢٢، مؤرخ ٨٨٣ (فهرست ٥: ٣٩٦)

مجلس ٤٥٦٦، مؤرخ ٩٢٠ (فهرست ١٢: ٢٥٩)

آستان قدس ٢ - ٢٣٣٠، مؤرخ ٩٩٣ (فهرست ٢: ٣٦)

آستان قدس ٢٧٢٧، مؤرخ ١٠٢٢ (فهرست ٥: ٣٩٧)

گليپايگاني ١٧٥١، مؤرخ ١٠٥٩ (فهرست ٣: ٤٥)

ملك ٥٢١٠، مؤرخ ١٠٥٩ (فهرست ١: ٦٦٧)

دانشگاه ٤ / ١٤٧٤، ٣ / ٢١٤٤، ٦ / ٢٤٧٧، ١ / ٥٣٩٦، ٥٩ / ٦٧١٠، ٢ /

٨٧٧٨

(فهرست ٨: ١٢٦، ٩: ٨٢٠ و ١٢٤٥، ١٥: ٤٢٣٧، ١٦: ٣٤٢، ١٧: ٢١٨)

حقوق ٢ / ١٠ د (فهرست: ٤٥٩)

الهیات ۴ / ۲۴۶ د (فهرست ۱: ۲۶۶)
آستان قدس ۲۷۹۹ (فهرست الفبائی: ۶۸۹)
مجلس ۵۱۹۲ (فهرست ۱۶: ۱۸)
مرعشی ۱۱۲۸ (فهرست ۴: ۱۸۷)
نواب ۲۱۳ فقه (فهرست: ۴۷۵)
دیوان هند ۱۷۹۷ (فهرست ۲: ۳۰۹)
پرینستون ۱ / ۹۶۰ سری جدید
۷۸ - أجوبة مسائل ابن زهرة
نسخه ها:

دانشگاه ۳ / ۱۴۷۴، ۱۷ / ۳۵۱۴ (فهرست ۸: ۱۲۵، ۱۲: ۲۵۲۶)
حکیم ۵۴۸ (فهرست: ۲۸)
حقوق ۱ / ۱۷۸ ج (فهرست: ۴۶۰)
قم - طبسی حائری ۳ / ۹۳ (نور علم ۱۴: ۱۰۳)
۷۹ - أجوبة المسائل الفقهية
نسخه ها:

مجلس ۲ / ۵۶۴۳، مؤرخ ۷۲۸ (فهرست ۱۷: ۹۷)
دانشگاه ۵ / ۲۶۲۱، مؤرخ ۱۰۵۰ (فهرست ۹: ۱۴۹۷)
۸۰ - إرشاد الأذهان، چاپ تهران - ۱۲۷۲، قم - ۱۴۰۳ به بعد (هر دو همراه
مجمع الفائدة والبرهان
مقدس اردبیلی)
نسخه اقدم:

آستان قدس ۲۲۲۲، مؤرخ ۷۰۱ (فهرست ۲: ۵)
مجلس ۴۹۴۱، مؤرخ ۷۰۴ (فهرست ۱۴: ۱۷۰)
مرعشی ۴۳۵۷، مؤرخ ۷۲۸ (فهرست ۱۱: ۳۵۵)
مجلس ۱ / ۲۸۷۰، مؤرخ ۷۳۰ (فهرست ۱۰: ۲۱۸)
دانشگاه ۳۶۶۵، مؤرخ ۷۶۴ (فهرست ۱۲: ۲۶۷۵)

مرعشی ۲۸۰۵، مؤرخ ۸۳۰ (فهرست ۸: ۷)
 دانشگاه ۷۲۲، از ۷۳۷ یا بیشتر (فهرست ۵: ۱۷۷۱)
 مرعشی ۴۴۰۸، مؤرخ ۸۵۴ (فهرست ۱۲: ۱۰)
 طویقایی سرای ۱۰۸۲، مؤرخ ۸۶۳ (فهرست ۲: ۷۶۴)
 پرینستون ۳۱۸ سری جدید، مؤرخ ۸۶۵
 مرعشی ۹۶۱، مؤرخ ۸۶۶ (فهرست ۳: ۱۵۳)
 مرعشی ۱۴۸۷، مؤرخ ۸۷۰ (فهرست ۴: ۲۸۴)
 مرعشی ۳۳۶۳، مؤرخ ۸ - ۹ (فهرست ۹: ۱۳۴)
 گلپایگانی ۵۰، قرن ۸ - ۹ (فهرست ۱: ۶۳)
 دانشگاه ۳۵۶۰، قرن ۸ - ۹ (فهرست ۱۲: ۲۵۸۰)
 مجلس ۱ / ۴۶۴۵، قرن ۹ (فهرست ۱۳: ۳۳)
 ملك ۲۳۲۰، قرن ۹ (فهرست ۱: ۲۹)

شروح و حواشی

(۱) - از فخر المحققین

(۲) درر النقاد، از عبد الرحمان بن محمد عتایقی (زنده در ۷۷۹)

نسخه:

دانشگاه ۱۲۸۰ (فهرست ۷: ۲۷۱۱)

(۳) غایة المراد، از شهید اول

(۴) خلاصة التنقیح، از ابن فهد احسائی.

(۵) تعلیق الارشاد، از کرکی،

(۶) - از نور الدین علی بن عبد العالی میسی (م ۹۳۸)

نسخه:

امام صادق (محفوظ ۲: ۲۵۰)

(۷) الهادی إلى الرشاد، از قطیفی.

نسخه ها:

ملك ۲۷۲۳ (فهرست ۱: ۸۰۱)

آستان قدس ۲۶۷۸، ۸۱۰۳ (فهرست ۲: ۱۴۳ - ۱۴۴، فهرست الفبائی: ۱۰۷۴)

أصفهان - روضاتی (ذریعة ۲۵: ۱۵۰)

۸) شرح دوم از همان شارح

نسخه:

آستان قدس ۱ / ۷۵۱ فقه (فهرست ۵ : ۴۶۸ ، پاورقی ۲)

۹) - از شهید ثانی

نسخه ها:

مرعشی ۳۳۵۴ (فهرست ۹ : ۱۳۱)

آستان قدس ۶ فقه (فهرست ۲ : ۳ - ۴)

استادی (فهرست : ۵)

۱۰) روض الجنان، از همان شارح

۱۱) - از حسین بن عبد الصمد عاملي

نسخه:

حکیم ۱۱۰۲

۱۲) مجمع البیان، از علي بن حسين صايغ عاملي (أواخر سده ۱۰)

نسخه:

دانشگاه ۲ / ۴۴۱۲ (فهرست ۱۳ : ۳۳۷۵)

۱۳) مجمع الفائدة والبرهان، از اردبیلی.

۱۴) منهج السداد، از عبد العالی کرکی

نسخه:

مطهری ۱ / ۲۴۸۶ (فهرست ۱ : ۴۴۰ ، ۵ : ۶۸۱)

۱۵) الاقتصاد، عبد النبي بن سعد جزائری (م ۱۰۲۱)

نسخه ها:

مجلس ۵۸۸۶ (فهرست ۱۷ : ۲۸۱)

مرعشی (ذریعة ۲ : ۲۶۸)

۱۶) - از بهاء الدین عاملي

نسخه:

دانشگاه ۱۹۸۳ (فهرست ۸ : ۵۹۲)

۱۷) - از جواد بن علي کرکی (أواسط سده ۱۱)

نسخه:

- مرعشی (ذریعة ۶ : ۲۲)
- ۱۸) برهان السداد، از محمد بن أحمد بن خاتون عاملي (زنده در ۱۰۳۹) نسخه:
- أصفهان - روضاتی (فهرست ۱ : ۳۷۷ و صفحات بعد)
- ۱۹) ثمرة الجنان، از محمد بن محمود طبسی (زنده در ۱۰۵۸) نسخه ها:
- الهیان ۱۱ ج، ۹۶ ب (فهرست ۱ : ۵۰۲ - ۵۰۳)
- مشهد - الهیات ۱۰۶ (فهرست ۱ : ۶۱ - ۶۲)
- ۲۰) ذخیرة المعاد، از سبزواری.
- ۲۱) - از ماحوزی نسخه:
- نجف، جزائری (نشریه ۷ : ۷۱۶)
- ۲۲) - از فاضل هندی نسخه:
- گلپایگانی ۱۶۱۳ (فهرست ۲ : ۱۰۷)
- ۲۳) مستقصی الاجتهاد، از حسین بن محمد ابراهیم قزوینی نسخه ها:
- بروجردی (فهرست : ۳۸)
- حقوق ۱۱۹ ب (فهرست : ۴۶۲ - ۴۶۳)
- ۲۴) تنقیح البیان، از نصر الله بن حسن حسینی استرآبادی (زنده در ۱۲۳۶) نسخه ها:
- مطهری ۲۴۸۳ - ۲۴۸۵ (فهرست ۱ : ۴۳۸، ۳ : ۵۱۷ - ۵۱۸)
- مجلس ۲ / ۴۳۳۲ (فهرست ۱۲ : ۲۳ - ۲۴)
- ۲۵) منهج السداد، از أحمد بن علي مختار گلپایگانی (أواسط سده ۱۳) نسخه ها:
- گلپایگانی ۱۹۰، ۲۷۶ (فهرست ۱ : ۱۷۲، ۲۴۱)
- مرعشی ۲۴۶۷، ۲۷۲۸ (فهرست ۷ : ۶۰، ۲۹۰ - ۲۹۱)
- ۲۶) کنز الفوائد، از مؤمن اردبیلی (أواسط سده ۱۳)

نسخه ها:

نور بخش ۱۲۵ (فهرست ۱: ۱۵۰ - ۱۵۱)
أصفهان - روضاتی (فهرست ۱: ۲۴۴ به بعد)
۲۷) طریق الرشاد، از محمد کاظم بن رضا طبري (أواسط سده ۱۳)
نسخه ها:

فیضیه ۳۱۸، ۵۰۶، ۱۰۹۶ (فهرست ۱: ۱۸۱)
۲۸) نهج السداد، از محمد رضا بن محمد جعفر تبریزی (زنده در ۱۲۵۸)
نسخه:

مرعشی ۱۲۵۲ (فهرست ۴: ۵۴ - ۵۵)
۲۹) - از محمد هادی بن محمد باقر شریف خوئی (زنده در ۱۲۵۸)
نسخه:

مسجد أعظم ۳۲۹۱ (فهرست: ۲۳۵)
۳۰) غنیمة المعاد، از محمد صالح بن محمد برغانی (م ۱۲۷۵)، چاپ تهران -
۱۴۰۶ ج (۱، ۲)
نسخه ها:

ملی ۱۹۳۹ عربی (فهرست ۱۰: ۴۱۹)
مجلس ۴۴۳۸ (فهرست ۱۲: ۱۲۲)
مطهری ۸۱۹۶ (فهرست ۵: ۳۵۳)
نواب ۲۱۴ فقه (فهرست: ۴۶۳)
خیرات خان ۷۱ (فهرست: ۱۷۵۳)
معهد ۱۱۶۵ (فهرست: ۱۰۲)
مرعشی ۲۴۴۹ (فهرست ۷: ۴۷)
وزیري ۳۵۷ (فهرست ۱: ۳۳۱)
نجف - مدرسة السيد (ذریعة ۱۶: ۷۱)
قم - طبسی حائري ۱۱۲ (نور علم ۱۴: ۱۰۴)
۳۱) مسلك الراشدین، از همان
نسخه ها:

آستان قدس ۲۸۳۱ (فهرست ۵: ۵۰۴)
مرعشی ۲۴۳۶، ۲۶۶۸ (فهرست ۷: ۳۰، ۲۴۷)

- مجلس ۸۴۶۴
 حجتیه ۵۱۴ (فهرست: ۸۴)
 فیضیه ۹۵۱ (فهرست ۱: ۱۳۶)
 (۳۲) - از علی اکبر بن ابراهیم خوانساری (م ۱۲۷۱)
 نسخه ها:
 گلپایگانی ۱۶۰ - ۱۶۲ (فهرست ۱: ۱۴۶، ۱۴۸ - ۱۵۰)
 (۳۳) منهج الرشاد، از محمد جعفر بن محمد ابراهیم کلباسی (م ۱۲۹۲)
 نسخه ها:
 مسجد اعظم ۶۶۷، ۳۵۵۵ (فهرست: ۳۹۹)
 اصفهان - روضاتی (فهرست: ۲۲۷)
 (۳۴) معتضد الشیعة، نامعلوم (تحریر ۱۲۷۷)
 نسخه:
 ملك ۱۸۷۵ (فهرست ۱: ۶۹۷)
 (۳۵) - از محمد مهدي بن محمد ابراهیم کلباسی (م ۱۲۷۸)
 نسخه:
 معهد ۱۴۷۰ (فهرست: ۱۲۳)
 (۳۶) - از انصاری.
 (۳۷) - از محمد حسن بن محمد صالح برغانی (زنده در ۱۲۸۸)
 نسخه:
 مرعشی ۱ / ۳۴۰۴ (فهرست ۹: ۱۸۷)
 (۳۸) - از عبد الحسين بن علي برغانی (م حدود ۱۲۹۰)
 نسخه:
 مرعشی (ذریعة ۱۳: ۷۷)
 (۳۹) - از محمد باقر بن مرتضی طباطبایی یزدی (م ۱۲۹۸)
 نسخه:
 مرعشی ۵ / ۷۶۵ (فهرست ۲: ۳۷۵)
 (۴۰) الدرر المنظومة، از محمد بن طاهر تنکابنی (سده ۱۳)
 نسخه:

مجلس ۸ / ۱۹۱۵ (فهرست ۹: ۵۷۱ - ۵۷۲)

(۴۱) - فارسي، از عبد السلام انصاری

نسخه:

دانشگاه ۴۴۰۸ (فهرست ۱۳: ۳۳۶۸)

(۴۲) - از محمد علي بن زين العابدين نوري

نسخه:

وزيري ۲ / ۳۷۶۸ (فهرست ۵: ۱۷۸۹)

(۴۳) ذخيرة المعاد، از علي بن علي رضا يزدی مدرس (م ۱۳۱۶)

نسخه:

مجلس ۴۶۴۹ (فهرست ۱۳: ۳۴ - ۳۸)

(۴۴ - ۴۸) شش شرح نا معلوم يا نا مشخص:

(الف) دانشگاه ۳ / ۱۶۴۳ (فهرست ۸: ۲۲۰)

(ب) مطهری ۲۴۸۷ (فهرست ۱: ۴۳۶)

(ج) فيضيه ۱۰۹۰ (فهرست ۱: ۱۳۶)

(د) فارسي، مجلس ۵۷۴۳ (فهرست ۱۷: ۱۸۳ - ۱۸۴)

(ه) فارسي، زنجان (فهرست: ۱۱۱ - ۱۱۲)

(و) ملك ۷ / ۵۸۰۶.

۸۱ - تبصرة المتعلمين که مکرر به چاپ رسیده است.

نسخ اقدم:

نواب ۱۵ فقه، مؤرخ ۷۴۹ (فهرست ۴۵۱)

آستان قدس ۲۲۸۱، مؤرخ ۷۵۳ (فهرست ۲: ۲۲)

مجلس ۹ / ۴۹۵۳، مؤرخ ۷۵۹ (فهرست ۱۴: ۲۲۹)

أمير المؤمنین ۲ / ۵۱۲، مؤرخ ۸۲۸ (نشریه ۵: ۴۱۲)

آستان قدس ۲۲۸۰، مؤرخ ۸۵۰ (فهرست ۲: ۲۱)

آستان قدس ۶۴۳۲، مؤرخ ۸۷۸ (فهرست ۵: ۳۷۴)

مجلس ۱ / ۸۸۳۴، مؤرخ ۸۸۹ (فهرست دستنویس)

مرعشی ۲ / ۲۰۷۴، مؤرخ ۸۹۵ (فهرست ۶: ۸۷)

- ترجمه ها:
- (۱) فارسي، نا معلوم، پيش از ۹۹۴ تحرير شده
نسخه ها:
- سنا (مجلس ۲) ۲ / ۱۴۶۳ (فهرست ۲: ۲۷۶)
- دانشگاه ۵۴۶۶ (فهرست ۱۶: ۱۷)
- تبريز - ثقة الاسلام (نشرید ۵: ۲۷۱)
- (۲) فارسي، از محیی بن محمد کرمانی، أوائل قرن ۱۰
نسخه:
- میکروفيلم ۳۰۲۰ از نسخه ای در شیراز (فهرست ۲: ۲۸)
- (۳) فارسي، نا معلوم
نسخه ها:
- معارف ۱۲۲۹ (فهرست: ۸۳)
- مسجد أعظم ۲۸۳۴ (فهرست: ۷۴)
- (۴) فارسي، از ز. ذو المجدین، چاپ تهران - ۱۳۶۸ - ۹
- (۵) اردو، از فیض حسین، چاپ هند (ذریعة ۱۴: ۱۸۶)
- ترجمه منظوم، از شیخ حسین:
نسخه:
- وزیري ۲۴۷۶ (فهرست ۴: ۱۳۰۹)
- شروح و حواشی:
- (۱) صراط الیقین، از أحمد بن زین الدین احسائی (م ۱۲۴۱)، چاپ تبریز - ۱۲۷۳ - ۱۲۷۶
- (در مجموعة جوامع الكلم)
- (۲) التكملة للتبصرة = التذكرة في شرح التبصرة (ذریعة ۴: ۲۳ - ۲۴) از محمد جعفر بن محمد علی کرمانشاهی (م ۱۲۵۴)
- نسخه ها:
- الهیات ۱۲۶ - ۱۲۷ آل آقا (فهرست ۱: ۷۵۴، ۷۵۶ - ۷۵۹)
- حکیم (یادداشت آقای حسینی اشکوری)
- مرعشی ۳۷۲۲، ۴۱۶۰ (فهرست ۱۰: ۱۲۱، ۱۱: ۱۷۶)
- (۳) قرة العین الناظرة، از محمد إسماعیل بن محمد إبراهيم فدائی کزازی (م ۱۲۶۳)

نسخه:

مسجد أعظم ٤٥٥

(٤) - از محمد جعفر استرآبادي

نسخه:

مرعشی ٣٠٧٨ (فهرست ٨: ٣٠٢)

(٥) المرشد، از محمد حسين بن علي أكبر خوانساری (زنده در ١٢٦٣)

نسخه:

گلپایگانی ١٢٢ (فهرست ١: ١١٦)

(٦) المواهب السنیه، از علي بن محمد جعفر استرآبادي (م ١٣١٦)

نسخه:

مرعشی ٣٠٩٧ (فهرست ٧: ٣١٩)

(٧) الآیه المبصرة، از عباس بن إسماعيل قزوینی زنده در ١٣١١)

نسخه:

گلپایگانی ٢ / ٣٠٦ (فهرست ١: ٢٦٥)

(٨) اللمعات النيرة، از خراساني

(٩) - از حسين بن محمد حسن همداني (زنده در ١٣٣٠)

نسخه:

مرعشی ٣٨٤٣ (فهرست ١٠: ٢٢٨)

(١٠) - از موسی بن جعفر کرمانشاهی (م ١٣٤٠)

نسخه:

کاشانی ٧٥ (فهرست: ١٦٨)

(١١) - آمال المجتهدین، از نور الدين علي بن أبو القاسم (زنده در ١٣٣٧)

نسخه:

٤٤٠٩، أصل (فهرست ١٢: ١٠)

(١٢) التكملة، از إسماعيل بن علي نقی ارومی، چاپ تبریز - ١٣٣٧ - ١٣٣٨.

(١٣) - از ضياء الدين عراقي.

(١٤) - از محسن بن عبد الكريم امين عاملي (م ١٣٧١)، چاپ دمشق - ١٣٤٣،

١٣٧٩.

(١٥) كفاية المحصلين، از محمد علي بن محمد طاهر تبریزی مدرس (م ١٣٧٣)،

چاپ تبریز -

۱۳۵۳.

- ۱۶) فقه الصادق، از محمد صادق حسین روحانی، چاپ قم - ۱۳۷۳ -
۸۲ - تحریر الأحكام الشرعية، چاپ تهران - ۱۳۱۴.

نسخ اقدم:

- أدبیات ۴۹۷ امام جمعه کرمان، مؤرخ ۶۹۹ (فهرست: ۷۸)
حضرت عبد العظیم ۴۵، مؤرخ ۷۲۱ (فهرست: ۶۳)
مجلس ۵۲۸۱، مؤرخ ۷۲۴ (فهرست ۱۶: ۵۰)
الهیات مشهد ۵۳، مؤرخ ۷۲۶ (فهرست ۱: ۲۸)
دانشگاه ۱۱۲۷، مؤرخ ۷۲۸ (فهرست ۵: ۱۸۱۳)
مرعشی ۲۶۳۱، مؤرخ ۷۳۱ (فهرست ۷: ۲۰۵)
مرعشی ۳۷۵۱، مؤرخ ۷۳۵ (فهرست ۱۰: ۱۴۴)
مرعشی ۳۸۵، مؤرخ ۷۳۷ (فهرست ۱: ۴۰۲)
ملك ۱۴۲۹، مؤرخ ۷۳۷ (فهرست ۱: ۱۰۹)
گلپایگانی ۱۳۰، مؤرخ ۷۶۳ (فهرست ۱: ۱۲۳)
دانشگاه ۱۰۰۴، مؤرخ ۷۶۳ (فهرست ۵: ۱۸۰۸)
ملی ۹۲۵ عربی، مؤرخ ۷۸۷ (فهرست ۸: ۴۲۵)
مجلس ۴۰۰۷ و ۲۳۳ طباطبائی، هردو از قرن هشتم (فهرست ۱۱: ۱۰)

شروح و حواشی:

- (۱) - نا معلوم (مربوط سده ۹)

نسخه:

شیرازی (ذریعة ۱۳: ۱۴۱)

- (۲) - از کرکی

نسخه:

مجلس ۴ / ۸۱ خوئی (فهرست ۷: ۸۲)

- (۳) - از حسین بن عبد الصمد عاملي

نسخه:

ملی ۱۲ / ۱۹۴۳ عربی (فهرست ۱۰: ۶۲۱)

(۴) - نامعلوم

نسخه:

مجلس ۸ / ۸۱ (فهرست ۷: ۸۱)

۵) المصانع بأمر قدیم الصانع، از حسین بن محمد بجستانی خراسانی (زنده در ۱۲۵۶)

نسخه اصل:

مرعشی ۳۹۵۲ (فهرست ۱۰: ۳۳۶)

۸۳ - تذكرة الفقهاء، چاپ تهران - ۱۲۷۲ و جزآن.

نسخ اقدم:

مرعشی ۳۷۴۵، مؤرخ ۷۲۰ (فهرست ۱۰: ۱۴۱)

حقوق ۴ ج، مؤرخ ۷۲۵ (فهرست: ۲۸۹)

تهران - فخر الدین نصیری، مؤرخ ۷۶۴ (یادداشت آقای سید عبد العزیز طباطبایی)

حقوق ۲۴ ج، مؤرخ ۷۶۶ (فهرست: ۲۸۹)

حکیم ۳۱۸، مؤرخ ۸۶۷ (فهرست ۱: ۱۱۱)

سنا (مجلس ۲)، ۱۱۱۷، مؤرخ ۸۶۷ (فهرست ۲: ۱۲۳)

فیضیه ۴۴۱، مؤرخ ۸۷۰ (فهرست ۱: ۴۲)

الهیات مشهد ۶۶، مؤرخ ۸۷۴ (فهرست ۱: ۳۹)

دار الکتب ۲۰۰۱۸، مؤرخ ۸۷۵ (فهرست ۱: ۱۴۹)

تبریز - قاضی، مؤرخ ۸۹۰ (نشریه ۷: ۵۱۳)

دیوان هند ۱۷۹۱، قرن نهم (فهرست ۲: ۳۰۷)

أمیر المؤمنین، قرن نهم (یادداشت طباطبائی)

(نسخه اخیر و نسخ الهیات مشهد و فیضیه به خط یک کاتب و ظاهراً اجزاء یک دوره است).

۸۴ - تلخیص المرام

نسخه ها:

مرعشی ۴۷۲، مؤرخ ۷۲۶ (فهرست ۲: ۷۷)

مجلس ۵۳۱۴، مؤرخ ۷۳۵ (فهرست ۱۶: ۲۲۸)

مجلس ۴۲۵۳، قرن هشتم (فهرست ۱۱: ۲۶۸)
آستان قدس ۲۲۷۵، قرن هشتم (فهرست ۲: ۲۰)
آستان قدس ۲۲۷۴ (همان جا)
مجلس ۴۸۱۸ (فهرست ۱۳: ۲۲۹)

شروح:

(۱) کشف الحقایق، از محمد بن بهرام (ساخته پیش از ۹۵۴)
نسخه:

آستان قدس ۲۵۳۲ (فهرست ۲: ۱۰۱)

(۲) خزائن الاحکام، از علی بن خلیل طهرانی (م ۱۲۹۶).
نسخه ها:

آستان قدس ۷۶۳۲، ۷۶۳۳ (فهرست ألفبائی: ۷۴۱)

۸۵ - قواعد الأحکام، چاپ تهران - ۱۲۷۲، ۱۳۱۵، ۱۳۲۹، ۱۳۸۷ / ۹ (همراه
ایضاح القواعد
فخر المحققین).

نسخ اقدم:

دانشگاه ۱۲۷۳، مؤرخ، ۷۰۹ (فهرست ۷: ۲۷۶۹)

کتابخانه بریتانیا ۷۵۱۱، مؤرخ ۷۱۲ (فهرست ریو: ۲۳)

دانشگاه ۱ / ۷۰۴، مؤرخ ۷۱۳ (فهرست ۵: ۱۹۷۰)

مدینه العلم، مؤرخ ۷۱۳ (فهرست: ۸۹)

فیضیه ۳۴، مؤرخ ۷۱۷ (فهرست ۱: ۲۰۴)

مرعشی ۴۲۷۳، مؤرخ ۷۱۸ (فهرست ۱۱: ۲۷۵)

دانشگاه ۱۴۰۷، مؤرخ ۷۲۴ (فهرست ۸: ۸۴)

دانشگاه ۷۰۵، پیش از ۷۲۵ (فهرست ۵: ۱۹۷۷)

مرعشی ۱۳۱۰، پیش از ۷۲۶ (فهرست ۴: ۹۸)

گوهرشاد ۳۸۷، پیش از ۷۲۶ (فهرست: ۳۷۰)

آستان قدس ۳۵۱۶، مؤرخ ۷۲۷ (فهرست ۲: ۹۵)

مجلس ۱ / ۵۶۴۳، مؤرخ ۷۲۸ (فهرست ۱۷: ۹۷)

الهیات ۱۷۵ ج، مؤرخ ۷۳۲ (فهرست ۱: ۶۳۰)

مجلس ۶۰۳ طباطبائی، مؤرخ ۷۳۷
حسینیه شوشتریها ۷۹۰، مؤرخ ۷۳۹ (فهرست: ۸۰۸)
مرعشی ۱۷۲۹، مؤرخ ۷۵۶ (فهرست ۵: ۱۱۶)
پرینستون ۵۲۹ سری جدید، مؤرخ ۷۵۸
مرعشی ۴۰۹۴، مؤرخ ۷۶۵ (فهرست ۱۱: ۱۱۱)
نواب ۹۴ فقه، مؤرخ ۷۷۳ (فهرست: ۴۶۴)
غرب ۹۲۷، مؤرخ ۷۷۶ (فهرست: ۱۷۰)
حجتیه ۳۷۹، قرن هشتم (فهرست: ۷۵)
فیضیه ۱۴۳، قرن هشتم (فهرست ۱: ۲۰۶)
سلیمان خان ۵۴، قرن هشتم (فهرست: ۱۶)
ترجمه فارسی، از محمد بن محمد بن عبد الله (ساخته پیش از ۸۵۸).
نسخه:

خیرات خان ۳۹ (فهرست: ۱۷۲۶)

شروح و حواشی:

(۱) شرح علامه

نسخه:

دانشگاه ۲۳ / ۳۵۱۴ (فهرست ۱۲: ۲۵۲۷ - ۲۵۲۸)

(۲) تحریر التحریر، از ضیاء الدین عبد الله بن محمد اعرجی حلی (زنده در ۷۴۰)
نسخه ها:

دانشگاه ۲ / ۷۰۴، ۲ / ۱۱۹۲ (فهرست ۵: ۱۸۶۴ - ۶۱۸۶۵: ۲۱۵۴)

(۳) کنز الفوائد، از سید عمید الدین

(۴) ایضاح المقاصد، از فخر المحققین

(۵) جوامع الفوائد، شرح خطبة القواعد، از همان شارح.

نسخه ها:

حسینیه شوشتریها ۷۹۰ (فهرست: ۸۰۸)

دانشگاه ۱ / ۱۱۹۳ (فهرست ۶: ۲۱۹۸)

مجلس ۱ / ۲۷۴۸، ۱ / ۵۲۱۹ (فهرست ۹: ۱۱۸، ۱۶: ۵۱)

آستان قدس ۱ / ۲۵۲۹، ۶۳۰۷ (فهرست ۲: ۹۹، ۶: ۶۰)

- پرینستون ۵۲۹ سری جدید
دیوان هند ۱ / ۱۸۰۰ (فهرست ۲: ۳۱۰)
مطهری ۲۲۴ (فهرست ۱: ۳۸۰ - ۳۸۱)
دار الکتب ۱۹۸۹۵ ب (فهرست ۱: ۲۰۴)
أمیر المؤمنین ۵۵ (ذریعة ۱۳: ۲۲۴)
(۶) المسائل المظاہریة، از همان شارح
(۷) معنی قول العلامة فی القواعد: (علی إشکال)، از همان شارح
نسخه ها:
دانشگاه ۲ / ۶۳۴۰، ۱ / ۶۳۶۹ (فهرست ۱۶: ۲۴۶، ۲۵۳)
(۸) حواشی از همان شارح
نسخه:
مرعشی ۱۳۱۰ (فهرست ۶: ۹۸)
(۹) نا معلوم (مربوط به سده ۸)
نسخه:
مجلس ۵۱۳۶ (فهرست ۱۵: ۱۲۵)
(۱۰) وسیلة القاصد از ابن متوج
نسخه ها:
آستان قدس ۲۷۸۲، ۵۷۲۷ (فهرست ۵: ۵۲۸، ۵۲۹)
دانشگاه ۳۵ / ۲۱۴۴ (فهرست ۹: ۸۲۸)
(۱۱) - از جمال الدین أحمد بن نجار (م ۸۲۳ - ۸۳۵): چاپ تهران - ۱۳۱۵
نسخه ها:
سنا (مجلس ۲) ۷۸۰ (فهرست ۲: ۵۹)
دانشگاه ۱۱۹۳ (فهرست ۶: ۲۱۹۴)
وزیري ۱۳۲۳ (فهرست ۳: ۹۲۸)
غرب ۴۵۸۴ (فهرست: ۱۱۳)
حضرت عبد العظیم ۱۹۴ (فهرست: ۴۶۳)
(۱۲) سدید الافهام، از فخر الدین أحمد بن محمد سیعی (زنده در ۸۵۴)
(۱۳) شرح مسألة النهیة من قواعد الأحکام از رضی الدین عبد الملك بن إسحاق بن
فتحان

قمی (م ۸۵۱ - ۸۷۷)، چاپ قم - ۱۳۹۳ (در رساله خاندان فتحان تألیف نگارنده)
نسخه:

مجلس ۱۲۳۱ طباطبائی
(۱۴) - از علی بن هلال جزائری (زنده در ۹۰۹)
نسخه:

مرعشی ۱۷۰۶ (فهرست ۵: ۹۹)
(۱۵) جامع المقاصد، از کرکی
(۱۶) - شرح دیگری از همان شارح
نسخه ها:

دانشگاه ۱۱۹۳ (فهرست ۶: ۲۱۹۸)
مرعشی ۹۴۴، ۳۹۸۴، ۴۵۲۳ (فهرست ۳: ۱۳۱، ۱۰: ۳۶۳، ۱۲: ۱۰۴)
وزیری ۴۳۴ (فهرست ۱: ۳۸۶)
ملی ۱۸۲۵ عربی (فهرست ۱۰: ۴۰۹ - ۴۱۰)
(۱۷) کشف الفوائد از قطیفی
نسخه:

مجلس ۵ + ۲ / ۸۱ خوئی (فهرست ۷: ۱۶۵، ۲۳۲ - ۲۳۶)
(۱۸) فوائد القواعد، از شهید دوم.
(۱۹) - از نور الدین علی بن أحمد بن أبي جامع عاملي (أواخر سده ۱۰)
نسخه:

غرب ۷۵ (فهرست: ۱۵۰)
(۲۰) جامع الفوائد، از عبد الله بن حسین تستری.
(۲۱) حل عبارة معضلة من القواعد: (لو كان الاخلال...)، از بهاء الدین عاملي
نسخه ها:

دانشگاه ۱۳ / ۸۹۱۸ (فهرست ۵: ۱۸۶۶)
ملك ۲ / ۱۰۲۳ (فهرست ۵: ۲۲۴)
مجلس ۲ / ۱۱۴۵ خوئی، ۵۸ / ۱۸۰۵ (فهرست ۷: ۱۶۱ - ۱۶۲، ۹: ۳۶۰)
آستان قدس ۲۳۵۸ (فهرست ۲: ۵۴)
حضرت عبد العظیم ۳ / ۲۰۰ (فهرست: ۴۴۳)

- پرینستون ۵۲۴ سری جدید (برگهای ۲۱ ب ۲۶ ب)
 مرعشی ۲ / ۲۸۰۲ (فهرست ۸: ۴)
 ملی فارس ۱ / ۲۷۳ (فهرست ۱: ۲۵۳)
 (۲۲) شرح مسألة من مسائل میراث القواعد، نا معلوم (تحریر پیش از ۱۰۴۰)
 نسخه:
 مسجد اعظم ۸ / ۶۳۱ (فهرست: ۴۶۵)
 (۲۳) دلائل الاحکام، از داماد، چاپ تهران - ۱۴۰۱ (در مجموعه اثنی عشر رساله
 للداماد)
 نسخه ها:
 حکیم ۱۵۹۰
 یزد - علمی ۹ / ۶۱۳ (فهرست میکروفیلیمهای دانشگاه ۱: ۷۰۲)
 (۲۴) نا معلوم (تحریر پیش از ۱۰۷۰)
 نسخه:
 دانشگاه ۷۲۵۲ (فهرست ۱۶: ۴۹۹)
 (۲۵) فارسی و عربی، از محمد بن حسن شیروانی (م ۱۰۹۸) بر چند عبارت قواعد
 نسخه ها:
 آستان قدس (ذریعة ۱۴: ۳۸)
 دانشگاه ۲۵ + ۱۸ + ۱۶ - ۱۵ / ۷۰۰۸، ۱۰ - ۹ / ۷۰۹۱ (فهرست ۱۶: ۴۲۶ -
 ۴۸۰)
 فیضیه ۱۶۶۵ (فهرست ۳: ۱۱۳ - ۱۱۴)
 (۲۷) - از محمد هادی بن محمد صالح مازندرانی (م حدود ۱۱۳۴)
 نسخه ها:
 مرعشی ۴۵۲۸ (فهرست ۱۲: ۱۰۸)
 دانشگاه ۱۸۴۱ (فهرست ۸: ۳۳۸)
 گلپایگانی ۲۱۱۳ (فهرست ۳: ۱۶۵)
 ۲۸ کشف اللثام، از فاضل هندی
 (۲۹) منتخب الفوائد، فارسی، از ابراهیم بن سلامه نجفی (زنده در ۱۲۲۳)
 نسخه:
 دانشگاه ۵۷۹۴ (فهرست ۱۶: ۹۲ - ۹۳)
 (۳۰) مفتاح الکرامه، از جواد عاملی

- (۳۱) - از کاشف الغطاء
 (۳۲) - از صاحب مقابس
 نسخه:
 مدینه العلم (فهرست: ۱۲۶)
 (۳۳) تکملة القواعد، از محمد علي بن محمد باقر هزارجرینی (م ۱۲۴۶)
 نسخه
 آستان قدس ۶۴۸۷ (فهرست ۵: ۳۸۸)
 (۳۴) تکملة القواعد، از محمد حسين بن محمد علي نجفي (زنده در ۱۲۶۰)
 نسخه:
 آستان قدس ۱۴۳۰۶
 (۳۵) شوارع الأنام، از محمد جعفر بن سيف الدين استرآبادي (م ۱۲۶۳)
 نسخه ها:
 مرعشی ۴۰۲۲، ۳۰۷۳ - ۳۰۷۴، ۳۸۸۵ (فهرست ۸: ۲۹۹، ۳۰۰، ۱۰: ۲۷۰،
 ۱۱: ۲۴)
 فیضیه ۲۹۰ (فهرست ۱: ۱۵۵)
 مطهری ۱ / ۲۲۲۴ (فهرست ۵: ۱۴۵، ۲۵۷)
 حکیم ۴۵ (نشریه ۵: ۴۲۳)
 (۳۶) - از مسیح بن محمد سعید تهرانی (م ۱۲۶۳)
 نسخه:
 مسجد جامع ۱۲۲ (فهرست: ۳۲۶)
 (۳۷) - از عبد الحسين بن علي برغانی (زنده در ۱۲۶۶)
 نسخه:
 مرعشی (ذریعة ۱۴: ۱۹)
 (۳۸) مناہج الاحکام، از محمد بن حسین رضوی
 نسخه ها:
 آستان قدس ۶۷۱۳، ۶۷۴۱ (فهرست ۵: ۴۵۹)
 (۳۹) نظام الفرائد، از علي بن گل محمد تار پوزآبادی زنجانی (م ۱۲۹۰)، چاپ
 تهران - ۱۳۳۲
 نسخه ها
 الهیات ۱۲ ب (فهرست ۱: ۶۸۲)

- فیضیه ۱۲۸۰ (فهرست ۱: ۲۸۸)
- مرعشی ۲۳۸۷ (فهرست ۶: ۳۶۱)
- (۴۰) - از فخر الدین بن مهدی بن عبد الصاحب نراقی (م ۱۳۲۵)
نسخه ها:
- دانشگاه ۴۸۴۷ - ۴۸۵۱ (فهرست ۱۴: ۳۸۶۶ - ۳۸۶۷)
- (۴۱) جوامع الکلام، از محمد رحیم بروجردي
نسخه ها:
- آستان قدس ۳۸۳۷ - ۳۸۴۸ (فهرست ۵: ۲۹۸ - ۴۰۱)
- ملك ۲۱۵۱، ۲۳۵۴، ۲۳۶۳، ۲۳۷۷، ۲۶۱۶، ۲۶۳۴ - ۲۶۳۵ (فهرست ۱: ۲۰۷ - ۲۱۲)
- (۴۲) - از محمد حسن مظفر (م ۱۳۷۴)، چاپ نجف - ۱۳۷۸
- (۴۳ - ۴۸) هفت شرح نامعلوم یا نامشخص:
- (الف) برلین ۳۷۱ (فهرست ۴: ۲۴۰)
- (ب) دانشگاه ۶۹۱۲ (فهرست ۱۶: ۳۹۷)
- (ج) فیضیه ۶۸۰ (فهرست ۱: ۱۵۵)
- (د) مجلس ۵ / ۸۱ امام جمعه خوئی (فهرست ۷: ۱۰۰)
- (ه) غرب ۱۰۴۳۱ (فهرست: ۱۵۱)
- (و) دار الکتب ۲۰۳۰۸ ب (فهرست ۱: ۲۶۴)
- (ز) حسینیه ء شوشتریها ۹۱۶ (فهرست: ۸۰۴)
- ۸۶ - مختلف الشیعة، چاپ تهران - ۴ / ۱۳۲۳، قم - ۱۴۰۳.
- نسخ اقدم:
- دانشگاه ۷۰۷، أصل؟ (فهرست ۵: ۲۰۰۶)
- مجلس ۱۳۱۷، مؤرخ ۷۰۴ (فهرست ۴: ۹۱)
- مرعشی ۱۰۵۲، مؤرخ ۷۰۵ (فهرست ۳: ۲۴۱)
- آستان قدس ۷۹۲۳، مؤرخ ۷۰۸ (فهرست ۲: ۱۰۹)
- کازمیه - الإمام الصادق، مؤرخ ۷۱۷ (المخطوطات العربية في العراق، از محفوظ: ۲۵۰)
- مرعشی ۴۴۳۴، مؤرخ ۷۲۰ (فهرست ۱۲: ۲۹)
- مرعشی ۱۵۴۵، مؤرخ ۷۲۱ (فهرست ۴: ۳۴۷)

- حکیم، مؤرخ ۷۲۴ (فهرست نوادر مخطوطات مكتبة آية الله الحكيم: ۵۴)
 نجف - مدرسة الخليلي، مؤرخ ۷۲۵ (ذريعة ۲۰: ۲۱۹)
 آستان قدس ۲۵۶۳ - ۲۵۶۴، مؤرخ ۷۲۴ - ۷۲۷ (فهرست ۲: ۱۰۹)
 مرعشی ۱۲۲۹، مؤرخ ۷۳۳ (فهرست ۴: ۳۰)
 دانشگاه ۶۶۹۹، مؤرخ ۷۵۹ (فهرست ۱۶: ۳۳۵)
 وزیری ۱۵۹۶، مؤرخ ۷۶۴ (فهرست ۳: ۹۹۷)
 دانشگاه ۶۸۸۸، مؤرخ ۷۷۳ (فهرست ۱۶: ۳۸۹)
 غرب ۴۵۹۱، مؤرخ ۷۸۷ (فهرست: ۱۸۳)
 شروح و حواشی:
 (۱) - از کرکی
 نسخه ها:
 آستان قدس ۲۳۶۳ (فهرست ۲: ۴۷)
 مجلس ۶۷۹ طباطبائی
 وزیری ۲۰۹۵ (فهرست ۴: ۱۱۶۳)
 (۲) نا معلوم (تحریر پیش از ۹۱۷)
 نسخه:
 مرعشی ۷ / ۲۵۶۴ (فهرست ۷: ۱۵۳)
 (۳) - از داماد، چاپ تهران - ۱۴۰۱ (در مجموعه اثنا عشر رسالة للداماد)
 نسخه ها:
 آستان قدس ۵۱۹۴ (فهرست ۵: ۴۱۳)
 دانشگاه، میکروفيلم ۳۴۵۰ (فهرست ۲: ۱۴۶)
 (۴) - از رفیع الدین محمد بن حیدر حسینی طباطبائی نائینی (م ۱۰۸۲)
 نسخه ها:
 آستان قدس ۶۶۴۷ (فهرست ۵: ۴۱۴)
 مرعشی ۲۸۷۵ (فهرست ۸: ۸۲)
 (۵) - نا معلوم (مربوط به سده ۱۱)
 نسخه:
 استادی (فهرست: ۱۶)

۸۷ - منتهی المطلب، چاپ تبریز - ۳۳ / ۱۳۱۶.

نسخ اقدم:

حکیم، أصل (نوادیر منخطوطات مکتبه آیه الله الحکیم: ۶۰)

گوهرشاد ۵۵۴، قرن هشتم (فهرست: ۴۱۶)

مدینه العلم، مؤرخ ۹۷۲ (فهرست: ۱۲۵)

فیضیه ۷۷۷، مؤرخ ۹۷۴ (فهرست ۱: ۲۷۲)

ملک ۱۰۱۲، مؤرخ ۹۸۱ (فهرست ۱: ۷۴۵)

آستان قدس ۲۸۵۰، مؤرخ ۹۸۲ (فهرست ۵: ۵۲۰)

مرعشی ۴۴۶۱، پیش از ۹۸۴ (فهرست ۱۲: ۴۸)

پاریس - کتابخانه ملی ۶۶۵۸، مؤرخ ۹۸۹ (فهرست ۲: ۳۳۰)

آستانه قم ۵۹۹۰، مؤرخ ۹۹۰ (فهرست: ۱۷۷)

امام جمعه زنجان، مؤرخ ۹۹۷ (فهرست: ۱۶۵)

مسجد اعظم ۱ / ۳۶۰۳، قرن دهم (فهرست: ۳۶۳)

شرح عبارتی در مبحث آوانویسی از کتاب طهارت منتهی المطلب، از محمد مهدی بن هدایت

الله حسینی مشهیدی (م ۱۲۱۸ ق).

نسخه:

مجلس ۵ / ۱۸۰۴ (فهرست ۹: ۳۲۱)

۸۸ - نه‌ایة الاحکام

نسخه‌ها:

دانشگاه ۶۶۶۲، قرن ۷ - ۸ (فهرست ۱۶: ۳۲۸)

کاشان - آثار ملی ۴۳۳، مؤرخ ۸۵۳ (نشریه ۴: ۳۵۸)

آستان قدس ۲۶۵۹، مؤرخ ۸۵۹ (فهرست الفبائی: ۱۰۶۳)

حکیم ۴۰، مؤرخ ۸۵۹ (نوادیر منخطوطات مکتبه آیه الله الحکیم: ۶۱)

مجلس ۸۷۹۴، مؤرخ ۸۶۱

ملک ۱۹۲۸، مؤرخ ۸۸۳ (فهرست ۱: ۷۷۹)

غرب ۴۰۰، قرن نهم (فهرست: ۲۰۲)

- نواب ۸۵ فقهه، مؤرخ ۹۶۰ (فهرست: ۴۸۰)
 پرینستون ۱۲۵۶ سری جدید، مؤرخ ۱۰۷۲
 همدان - مدرسه دامغانی (نشریه ۵: ۳۸۴)
 ملك ۲۹۶۷، ۶ / ۳۲۷۵ (فهرست ۱: ۷۸۰)
 غرب ۴۷۷ (فهرست: ۲۰۲)
 آستان قدس ۲۶۶۱ (فهرست ألفبائي: ۱۰۶۳)
 مجلس ۵۴۸۷ (فهرست ۱۶: ۳۸۵)
 وزيري ۵۳۱ (فهرست ۲: ۴۶۱)
 نور بخش ۳۷۴ (فهرست ۲: ۹۵)
 ۸۹ - حواشي قواعد الأحكام، (رك: ذيل قواعد به شماره ۸۵)
 ۹۰ - رسالة في المواريث
 نسخه:
 مسجد أعظم ۷ / ۶۳۱ (فهرست: ۴۶۵)
 ۹۱ - رسالة في واجبات الحج
 نسخه:
 ملك ۲۴ / ۵۷۱۲
 * ضياء الدين عبد الله بن محمد اعرجي حسيني حلي (زنده در ۸۴۰)
 ۹۲ - تحرير التحرير (رك: ذيل قواعد به شماره ۸۵)

* سید عمید الدین (م ۷۵۴)

۹۳ - کنز الفوائد

نسخه ها: مجلس ۱۸۰ - ۱۸۱ امام جمعه خوئی، مؤرخ ۷۵۶ (فهرست ۷: ۳۳۷ - ۳۳۹)

حکیم ۱۰۷، مؤرخ ۷۵۸ (نشریه ۵: ۴۲۵)

مسجد اعظم ۴۳۲، مؤرخ ۷۶۴ (فهرست: ۳۳۵)

مجلس ۴۳۸۷ - ۴۳۸۸، مؤرخ ۷۸۲ (فهرست ۱۲: ۹۴ - ۹۵)

سنا (مجلس ۲) ۵۳۷، قرن هشتم (فهرست ۱: ۳۴۳)

دانشگاه ۱۸۵۷، مؤرخ ۸۲۵ (فهرست ۸: ۴۵۰)

غرب ۱۰۷۵، قرن نهم (فهرست: ۱۷۷)

آستان قدس ۲۵۲۹، مؤرخ ۹۹۲ (فهرست ۲: ۹۹)

بوهار ۱۸۱ عربی، قرن دهم (فهرست: ۲۰۵)

گوهرشاد ۱۹۴، قرن یازدهم (فهرست: ۳۸۰)

مطهری ۲۲۶۴، مؤرخ ۱۲۴۵ (فهرست ۱: ۴۶۶)

دانشگاه ۷۶۶ (فهرست ۵: ۱۹۸۹)

۹۴ - المسألة النافعة للمباحث الجامعة لاقسام الوارث = شرح مناسخات الإرث =

شرح الفرائض

النصيرية، چاپ تهران ۱۳۱۵ (در مجموعه کلمات المحققین)، ۱۳۱۸ (همراه درر

الفوائد آخوند

خراسانی)

نسخه ها:

ملی ۲ / ۷۹۵ فارسی (فهرست ۲: ۳۲۳)

مجلس ۷ / ۲۷۱۹ (فهرست ۹: ۴۲ - ۴۳)

گلپایگانی ۲ / ۲۳۹۷ (فهرست ۳: ۲۴۵)

مرعشی ۳ / ۲۳۶۲ (فهرست ۶: ۳۴۵)

مسجد اعظم ۲ / ۱۵۵۱ (فهرست: ۱۱۲)

* فخر المحققين (م ۷۷۱)

۹۵ - إيضاح الفوائد، چاپ قم - ۹ / ۱۳۸۷.

اقدام نسخ:

دانشگاه ۷۰۶:، مؤرخ ۷۵۶ (فهرست ۵: ۱۷۸۵)

دانشگاه ۵۲۳۷، مؤرخ ۷۵۹ (فهرست ۱۵: ۴۱۷۲)

مجلس ۹۵ طباطبائی، مؤرخ ۷۶۱

مرعشی ۲۳۱ و ۵۶۱، هردو از قرن هشتم (فهرست ۱: ۲۵۶، ۲: ۱۶۲)

حقوق ۳ ج، مؤرخ ۸۰۲ (فهرست: ۲۵۸)

نواب ۲۰۴ فقه، مؤرخ ۸۰۲ (فهرست: ۴۵۰)

مرعشی ۲۶۰۶، مؤرخ ۸۴۷ (فهرست ۷: ۱۸۸)

مرعشی ۳۰۵، مؤرخ ۸۴۸ (فهرست ۱: ۳۴۹)

آستان قدس ۲۲۲۹ - ۲۲۳۰، مؤرخ ۸۵۳ (فهرست ۲: ۸)

مرعشی ۲۸۳، مؤرخ ۸۵۵ (فهرست ۱: ۳۱۰)

مجلس ۲۷ امام جمعه ء خوئی، مؤرخ ۸۵۶ (فهرست ۷: ۲۴)

مرعشی ۲۶۵، پیش از ۸۵۸ (فهرست ۱: ۲۹۶)

آستان قدس ۷۴۵۹، مؤرخ ۸۶۸ (فهرست ۲: ۶۱۲)

سلیمان خان ۹۰، مؤرخ ۸۷۶ (فهرست: ۶)

عمومی اصفهان ۲۹۴۷، مؤرخ ۸۷۹ (فهرست ۱: ۱۸۴)

ملك ۱۲۴۱، مؤرخ ۸۸۵ (فهرست ۱: ۷۷)

۹۶ - حاشیة الارشاد، حواشی او بر ارشاد الأذهان علامه و برخی تقریرات درسی

اوست که وسیله

ظهیر الدین علی بن یوسف نیلی تدوین شده است.

نسخه ها:

دانشگاه ۷۶۸، مؤرخ ۷۸۷ (فهرست ۵: ۱۸۵۶)

دانشگاه ۶۹۲۹، مؤرخ ۹۴۷ (فهرست ۱۶: ۴۰۳)

آستان قدس ۲۳۷۷، مؤرخ ۹۴۷ (فهرست ۲: ۵۰ و ۵: ۴۰۵ پاورقی ۲)

- حكيم ١٠٥، مؤرخ ٩٧٣ (نوارد مخطوطات مكتبة آية الله الحكيم: ٤٨)
مجلس ١٢٩٦، ٤٤٥٢ (فهرست ٤: ٧١، ١٢: ١٣٣)
مطهری ٢٣٧ مشير (فهرست ٤: ١٤٠)
مرعشی ٢٤٧٤ (فهرست ٧: ٦٥)
٩٧ - حواشي متفرقة او برارشاد (رك: ذيل ارشاد به شماره ٨٠)
٩٨ - جامع الفوائد في شرح خطبة القواعد (رك: ذيل قواعد به شماره ٨٥)
٩٩ - معنى قول العلامة في القواعد: على اشكال (رك: ذيل قواعد به شماره ٨٥)
١٠٠ - المسائل الآمليات

نسخه ها:

- دانشگاه ٢ / ١٠١٢، أصل (فهرست ٥: ٢٠١٥)
دانشگاه ٢ / ٢١٤٤، قرن دهم (فهرست ٩: ٨٢٠)
١٠١ - مسائل بعض الاجلة

نسخه ها:

- دانشگاه ٥ / ١٤٧٤ (فهرست ٨: ١٢٧)
مرعشی ١ / ٤٥٧ (فهرست ٢: ٥٩)
١٠٢ - مسائل بعض الفضلاء

نسخه:

- الهیات ٥ / ١٠٦، مؤرخ ١٠٥٤ (فهرست ١: ٢٣٥)
١٠٣ - المسائل الفقهية

نسخه ها:

- دانشگاه ٤ / ١٨٠٤، أصل (فهرست ٨: ٣٨٠)

- دانشگاه ۳ / ۵۳۹۶، قرن یازدهم (فهرست ۱۵: ۴۲۳۷)
- دانشگاه ۵۲۳۷ (فهرست ۱۱: ۴۱۷۲)
- حکیم ۵۴۸، مؤرخ ۱۲۴۸ (فهرست ۱: ۲۸)
- ۱۰۴ - المسائل المظاہریة، گردآوری زین الدین علی بن حسن بن مظاہر حلی (زنده در ۷۸۶).
- نسخه:
- دانشگاه ۱ / ۱۱۹۲، مؤرخ ۸۱۸ - ۸۲۷ (فهرست ۶: ۲۳۴۱)
- ۱۰۵ - المسائل الناصریات
- نسخه:
- ملك ۶۴۹، أصل (فهرست ۱: ۶۶۷)
- ۱۰۶ - الفخریة فی معرفة النیة، چاپ تهران - ۱۳۱۵ (در مجموعه کلمات المحققین).
- اقدام نسخ:
- مجلس ۷ / ۴۹۵۳ (فهرست ۱۴: ۲۲۸)
- پرینستون ۱۸۸۶ سری جدید
- مرعشی ۲ / ۶۱۱، ۲۷۰۴، ۲ / ۲۲۴۸ (فهرست ۲: ۲۰۷، ۶: ۸۸ و ۲۳۲)
- آدیبات اصفهان (نشریه ۵: ۳۰۳)
- آستان قدس ۲۴۳۲ (فهرست ۲: ۶۸)
- ترجمه فارسی، از صدر الدین تبریزی (أوائل قرن یازدهم)
- نسخه: دانشگاه ۱۲ / ۳۳۸۲ (فهرست ۱۱: ۲۳۸۲)
- ۱۰۷ - رسالة فی الحج المتمتع وواجباته
- نسخه ها:
- دانشگاه ۳ / ۱۰۲۲ (فهرست ۵: ۱۸۷۱)
- مرعشی ۳ / ۳۳۰۷ (فهرست ۹: ۸۸)

- * عبد الرحمن بن محمد العتايقي (زنده در ۷۷۹)
- ۱۰۸ - درر النقاد، شرح إرشاد الأذهان علامه (رك: ذيل ارشاد، به شماره ۸۰)
- * شهيد أول (م ۷۸۶)
- ۱۰۹ - أجوبة المسائل الفقهية، گرد آورده فرزند او.
- نسخه ها:
- آستان قدس ۲۳۶۹ - ۲۳۷۰، مؤرخ ۷۸۰ (فهرست ۲: ۳۹)
- آستان قدس ۲۳۵۱، مؤرخ ۷۸۶ (همان جا)
- ۱۱۰ - أجوبة مسائل محمد بن مجاهد
- نسخه:
- حكيم ۷۴۲ (فهرست ۱: ۲۹)
- ۱۱۱ - - أجوبة مسائل مقداد بن عبد الله السيوري = المسائل السيوريه
- نسخه ها:
- آستان قدس ۴۲۱، ۷۲۱۰ (فهرست ۲: ۱۳۰، ۳۵۵)
- ملك ۵ / ۱۷۲۲، ۱۸ / ۲۱۴۷ (فهرست ۵: ۳۴۷، ۴۳۷)
- ۱۱۲ - أربع مسائل فقهية
- نسخه:
- دانشگاه ۲۷۱۱، مؤرخ ۱۰۹۵ (فهرست ۱۰: ۱۵۹۱)

۱۱۳ - البيان چاپ تهران - ۱۳۱۹ و ۱۳۲۲

اقدام نسخ:

مجلس ۱ / ۲۷۵۰، مؤرخ ۸۲۲ (فهرست ۹ : ۱۲۴)

مرعشی ۲ / ۶۷، مؤرخ ۸۴۳ (فهرست ۱ : ۷۸)

نواب ۸ فقه، قرن نهم (فهرست : ۴۵۱)

عمومی اصفهان ۳۰۵۵، مؤرخ ۹۲۴ (فهرست ۱ : ۱۹۴)

دانشگاه ۱۸۰۰، مؤرخ ۹۳۱ (فهرست ۸ : ۳۷۲)

مرعشی ۱۶۷۷، مؤرخ ۹۴۰ (فهرست ۵ : ۷۲)

حسینیہ شوشتریها ۱ / ۸۴۰، مؤرخ ۹۴۷ (فهرست : ۸۷۶)

۱۱۴ - الدروس الشرعية، چاپ تهران - ۱۲۶۹.

اقدام نسخ:

نواب ۲۷ فقه، أصل؟ (فهرست : ۴۵۷)

سنا ۸۰۷، مؤرخ ۷۸۵ (فهرست ۲ : ۶۵)

الهیات ۱۶۳ ج، مؤرخ ۷۹۸ (فهرست ۱ : ۵۴۹)

دانشگاه ۶۵۹۹، قرن هشتم (فهرست ۱۶ : ۳۰۵)

حکیم ۱۲۳۰، مؤرخ ۸۱۷ (یادداشت آقای حسینی اشکوری)

مرعشی ۱۸۸۰ و ۳۹۶۷، هر دو مؤرخ ۸۲۰ (فهرست ۵ : ۲۵۸، ۱۰ : ۳۵۱)

مجلس ۸۸۲۵، مؤرخ ۸۲۱

آستان قدس ۴۲۰۱، مؤرخ ۸۲۲ (فهرست ۲ : ۵۸)

الهیات ۱۳ ج، مؤرخ ۸۲۳ (فهرست ۱ : ۵۵۰)

مرعشی ۲۱۷۲، مؤرخ ۸۲۶ (فهرست ۶ : ۱۷۴)

- تکمله دروس از جعفر بن أحمد حلیوس حسینی (زنده در ۸۳۶)

نسخه ها:

آستان قدس ۱۴۱۳۳ (یادداشت آقای سید عبد العزیز طباطبائی)

مرعشی ۱ / ۳۱۵۶ (فهرست ۸ : ۳۸۸)

- شروح و حواشی
- (۱) - از حسن بن حسم (أواسط سده ۹)
نسخه: غرب ۴۵۶۸ (فهرست: ۱۲۳)
- (۲) مشارق الشموس، از حسین خوانساری
- (۳) تکملة مشارق الشموس، از رضی الدین محمد بن حسین خوانساری (أواسط سده ۱۲)، چاپ تهران - ۱۳۱۱
- نسخه ها: فیضیه ۲ / ۷۴۴ (فهرست ۱: ۱۴۶، ۳: ۱۹)
مشهد - أدبیات ۱۴۷ فیاض (فهرست: ۲۲۷)
- (۴) إنارة الطروس، از بهاء الدین محمد بن محمد باقر مختاری نائینی (م حدود ۱۱۴۰)
- نسخه: مرعشی ۳ / ۳۳۸۲ (فهرست ۹: ۱۵۹)
- (۵) - از صاحب ریاض
- نسخه: دانشگاه ۱ / ۷۷۱۲ (فهرست ۱۶: ۹۸۲)
- (۶) - مشكاة الأنوار الحسينية، از محمد إبراهيم بن علي حائري قزوینی (زنده در ۱۲۲۹)
- نسخه ها: مرعشی ۲۸۷۲ (فهرست ۸: ۸۰)
فیضیه ۱۴۳۱ (فهرست ۱: ۲۴۱)
- (۷) - نا معلوم. نسخه: ملك ۳۴ / ۶۰۴ (فهرست ۵: ۱۰۸)
۱۱۵ - ذكرى الشيعة، چاپ تهران - ۱۲۷۱
- اقدام نسخ:
- دانشگاه ۱۹۰۶، مؤرخ ۷۸۴ (فهرست ۸: ۵۲۱)
- امام جمعه زنجان، مؤرخ ۸۴۷ (فهرست: ۱۰۸)
- ملی ۱۸۴۲ عربی، مؤرخ ۸۸۳ (فهرست ۱۰: ۴۲۱)
- سلیمان خان ۳۶، مؤرخ ۸۸۳ (فهرست: ۱۲)
- الهیات ۲۴۵ ب، مؤرخ ۹۰۹ (فهرست ۱: ۵۵۱)
- ملك ۵۳۴۰، مؤرخ ۹۰۹ (فهرست ۱: ۳۲۴)
- حاشیه از وحید بهبهانی (م ۱۲۰۵)
- نسخه: ملك ۱۴ / ۲۸۰۱
- حاشیه از وحید بهبهانی (م ۱۲۰۵)

نسخه: ملك ١٤ / ٢٨٠١
١١٦ - غاية المراد، چاپ تهران - ١٢٧١ و ١٣٠٢.

اقدم نسخ:

نواب ١ / ٢٦٢ فقه، مؤرخ ٧٧٠ (فهرست: ٤٧٢)
آستان قدس ٢٤٩٧، مؤرخ ٨٠٢ (فهرست ٢: ٨٩)
همدان - همراه، مؤرخ ٨٧٥ (فهرست شهرستانها ٣: ١٦٩٣)
فرهاد معتمد ١٣١، مؤرخ ٩١٧ (فهرست: ٢٠١)
دانشگاه ٨٢٦٧، مؤرخ ٩٢٠ (فهرست ١٧: ٩٤)
مرعشى ١٤٠٧، مؤرخ ٩٣٣ (فهرست ٤: ١٨٣)
مطهرى ٢٤٦٧، مؤرخ ٩٤٧ (فهرست ١: ٤٤١)
زنجانى ٥١، مؤرخ ٩٥٦ (فهرست: ٢٠٧)
دانشگاه ٦٧٣٩، مؤرخ ٩٦٠ (فهرست ١٦: ٣٤٩)
١١٧ - اللعة الدمشقية، چاپ تهران - ١٣٨١.

اقدم نسخ:

آستان قدس ٣٣٧ فقه، مؤرخ ٨٤٩ (فهرست ٢: ١٠٥)
مرعشى، مؤرخ ٨٦٣ (نشریه ٦: ٣٣٨)
مرعشى، ١ / ٢٢٤٧، مؤرخ ٨٩٨ (فهرست ٦: ٢٣١)
آستان قدس ٢٨١١، مؤرخ ٩٠٧ (فهرست ٥: ٤٨٦)
دانشگاه ٦٢٩٨، مؤرخ ٩٤٧ (فهرست ١٦: ٢٣٦)
دانشگاه ٨٢١٧، مؤرخ ٩٤٨ (فهرست ١٧: ٥٩)
مرعشى ٩٥٩، مؤرخ ٩٥١ (فهرست ٣: ١٥١)
آستان قدس ٦٢٠٧، مؤرخ ٩٥٨ (فهرست ٢: ١٠٦، ٥: ٤٨٦)
آستان قدس ٦٢٠٨، مؤرخ ٩٦٠ (همان جا)
ملك ١٠٥٤، مؤرخ ٩٦٧ (فهرست ١: ٦٢٠)

نظم لمعه دمشقيه:

(١) التحفة القوامية، از قوام الدين محمد بن محمد مهدي سيفي قزوینی (أوائل سده
(١٢)،

چاپ تهران - ۱۳۶۵ - ۱۳۶۶ (در حاشیه روضة البهية شهيد ثاني)

نسخه ها: مطهری ۶۱۵۶ (فهرست ۳: ۳۷۵)

نواب ۱۸۱ فقه (فهرست: ۴۵۲)

حكيم ۱۵۲۳ (فهرست ۱: ۱۰۳)

دانشگاه ۷۵۶ (فهرست ۵: ۱۸۲۱)

ملك ۲۵۶۵ (فهرست ۱: ۱۲۲)

گلیپایگانی ۲۷۸ (فهرست ۱: ۲۴۲)

بروجردی (ذریعة ۲۲: ۳۶۹)

(محمد جعفر استرآبادی شرحی تحت عنوان ینابیع الحکمة فی شرح نظم اللمعة براین منظومه نوشت:

نسخه ها: مرعشی ۳ / ۱۵۴۱، ۲۰۰۱، ۳۱۵۰، ۳۸۵۹، ۴۰۲۰، ۴۰۲۱

(فهرست ۴: ۳۴۴، ۶: ۱۴، ۸: ۳۸۸، ۱۰: ۲۴۶، ۱۱: ۲۳ - ۲۴)

حقوق ۱۱۴ ج (فهرست: ۵۰۷)

تهران - مینوی ۱ (نشریه ۶: ۶۹۰)

۲) الهدایة المهدیه، از عبد الکریم جرجانی (زنده در ۱۳۰۴)

نسخه: الهیات ۱۸۲ ج (فهرست ۱: ۶۹۴)

۳) لؤلؤ الاحکام، از علی بن محمد جعفر استرآبادی (وی بعدا دو شرح براین منظومه نوشت:

۱ - کنز الدرر الأیتام

نسخه: مرعشی ۳۰۹۶، ۳۸۶۲، ۳۸۷۸، ۴۷۱۳

(فهرست ۸: ۳۱۹، ۱۰: ۲۴۸، ۲۶۴)

ب - لب الاسلام:

نسخه ها: مرعشی ۳۸۷۹، ۱ / ۳۸۸۰

شروح:

۱) الروضة البهية، از شهيد ثاني

۲) الشرايع النبوية، نا معلوم (تحریر پیش از ۱۲۵۰)

نسخه: دانشگاه ۱۷۲۱ (فهرست ۷: ۲۷۵۲)

۳) - از محمد رضا بن محمد مهدی آل بحر العلوم (م ۱۲۵۳)

- نسخه: حقوق ۲۱ ب (فهرست: ۳۸۴)
- ۴) توضیح المشکلات، از محمد شفیع بن محمد حسین (أواسط سده ۱۳)
- نسخه: مرعشی ۲۴۰۸ (فهرست ۷: ۹ - ۱۰)
- ۵) التحفة الرضویة، از محمد بن معصوم رضوی قصیر (م ۱۲۵۵)
- نسخه ها: رضوی ۷۱۵۵ (فهرست ۵: ۴۶۰)
- ملك ۸۱۶ (فهرست ۱: ۱۱۸)
- مسجد أعظم ۷۵۵ (فهرست: ۲۶۲)
- ۶) التحفة الغروية، از خضر بن شلال عفاکاری (م ۱۲۵۵)
- نسخه ها: مرعشی ۲۲۰۶ (فهرست ۶: ۱۹۹)
- دار الکتب (فهرست الکتب) العربية فهرست عمومی ۱: ۵۶۹)
- مجلس ۳۹ - ۴۵ امام جمعه خویی (فهرست ۷: ۳۶ - ۴۲)
- ملك ۱ / ۲۸۹۱
- ۷) كشف النقاب، از مسیح بن محمد سعید تهرانی
- نسخه ها: نواب ۴۴ فقه (فهرست: ۴۶۱)
- مسجد جامع ۱۲۲، ۱۶۰ - ۱۶۱ (فهرست ۱: ۳۳۵)
- ۸) - از محمد بن حسین رضوی
- نسخه: آستان قدس ۶۷۱۳ (فهرست ۵: ۴۶۱)
- ۹) الأنوار الغروية = المشكاة الغروية، از محمد جواد بن تقی نجفی ملا کتاب (زنده در ۱۲۶۷)
- نسخه ها: معهد ۱۵۱۸ (فهرست ۴: ۳۱۸ - ۳۱۹)
- آستان قدس ۷۷۶۰ - ۷۷۶۹ (فهرست الفبایی: ۸۸۳)
- ۱۱) - از محمد علی شفتی (م ۱۲۸۲)
- نسخه: مرعشی ۴ / ۱۹۹۵ (فهرست ۵: ۳۶۷)
- ۱۲) الدررة الحائرية، از علی نقی بن حسن طباطبائی (م ۱۲۸۹)
- نسخه: مجلس ۴۳۰۲ (فهرست ۱۱: ۳۱۵ - ۳۱۶)
- ۱۳) منية الألباب، نا معلوم (متعلق به قرن ۱۳)
- نسخه: مجلس ۴۴۵۵ (فهرست ۱۲: ۱۳۵)
- ۱۴) الغرة الغروية، از ملا علی (تحریر ۱۳۰۳)

- نسخه ها: بروجردی (ذریعة ۱۶ : ۳۴)
- قم - طبسی حائری ۳۹۵، ۴۷۸ (نور علم ۱۴ : ۹۷، ۱۱۲)
- (۱۵) - از محمد علی رضوی
- نسخه: آستان قدس ۶۵۲۴ (فهرست ۵ : ۴۹۰)
- ۱۶ - ۱۷) دو شرح نا معلوم یا نا مشخص
- (الف) نسخه: مجلس ۱۸ / ۳۹۳۶ (فهرست ۱۰ : ۲۰۵۴)
- (ب) نسخه: استادی (فهرست: ۱۵، ۱۶)
- ۱۱۸ - الألفية، چاپ تهران - ۱۲۷۱، ۱۳۰۸، ۱۳۱۲، ۱۳۱۹، بیروت - ۱۴۰۳.
- نسخ اقدم:
- پرینستون ۹ / ۱۸۸۶ سری جدید
- گوهرشاد ۱ / ۱۱۲۹ (فهرست: ۲۱۹)
- گلپایگانی ۱ / ۲۵۸ (فهرست ۱ : ۲۲۵)
- مرعشی ۶ / ۶۷، ۲ / ۶۸۰ (فهرست ۱ : ۸۰، ۲ : ۲۷۳)
- الهیات مشهد ۲ / ۴۷۱ (فهرست ۱ : ۲۹۶)
- آستان قدس، ۲۲۵۰، ۲۲۴۶، ۲۶۹۵ (فهرست ۲ : ۱۲ - ۱۳، ۵ : ۳۶۶)
- مدرسه نواب ۱ / ۱۵۰ فقه (فهرست: ۴۶۹)
- آستانه قم ۱ / ۵۸۴۴ (فهرست: ۲۱۸)
- مجلس ۵ / ۴۳۳۹ (فهرست ۱۲ : ۳۹)
- ترجمه های فارسی:
- (۱) نا شناخته، مربوط به پیش از ۹۲۸
- نسخه: آستان قدس ۳۶ فقه (فهرست ۲ : ۱۲)
- (۲) - از عزیز الله بن هدایت الله حسینی خلخالی (زنده در ۹۵۳).
- نسخه: ملی ۱ / ۱۹۵۵ فارسی (فهرست ۴ : ۴۲۲)
- (۳) زینیه، نا شناخته، از قرن دهم.
- نسخه: گوهرشاد ۵ / ۱۱۶۶ (فهرست: ۱۳۰)
- (۴) نا شناخته، نوشته شده پیش از سال ۱۰۵۳.
- نسخه: کراچی - انجمن ترقی اردو ۱۸ : ۱ (فهرست: ۲۴)

- (۵) - از محمد معصوم بن محمد رضا هاشمی حسینی (زنده در ۱۰۷۵) نسخه: گوهرشاد ۲ / ۱۱۹۱ (فهرست: ۸۶)
- (۶) - از محمد هادی بن میرلوحی حسینی (زنده در ۱۰۹۶) نسخه: دانشگاه ۸ / ۵۹۱۴ (فهرست ۱۶: ۱۵۰)
- (۷) - از أحمد بن علي أصفهاني. نسخه: مسجد أعظم ۲۳۴۱ (فهرست: ۸۳)
- (۸) فرائض یومیه، از محمد مهدي بن محمد باقر خوانساری (م ۱۳۲۴)، چاپ تهران

۱۳۱۳ (ذریعة ۱۶: ۱۵۱).

۹ - ۱۳) چند ترجمه نا شناخته دیگر به این شرح:

دانشگاه ۷۵۸۶ (فهرست ۱۶: ۶۴۲)

دانشگاه ۱ / ۱۵۹۳ (فهرست ۸: ۱۹۵)

مرعشی ۳ / ۴۲۰۸ (فهرست ۱۱: ۲۰۹)

مسجد أعظم ۳۹۴۰ (فهرست: ۸۴)

ملك ۵ / ۱۷۱۲ (فهرست ۵: ۳۴۴)

الهیات ۵ / ۵۵۱ د (فهرست ۱: ۳۹۵)

- نظم الفیه به شعر عربی:

(۱) الحمانه البهیه، از حسن بن راشد حلّی (زنده در ۸۲۵)

نسخه: مرعشی ۷ / ۶۷ (فهرست ۱: ۸۰)

(۲) الدرّة الصفیة، از نور الدین علی بن عبد الصمد عاملی (زنده در ۹۵۴).

نسخه: دانشگاه ۲ / ۴۳۱۶ (فهرست ۱۳: ۳۲۷۹)

شروح و حواشی:

(۱) شرحی نا شناخته که پیش از ۸۲۲ نوشته شده است.

نسخه: پرینستون ۳ / ۳۹۹۲ یهودا (در فهرست ذکر نشده است)

(۲) الأنوار العلیة، از فخر الدین أحمد بن محمد السبّعی.

نسخه: دار الکتب ۲۰۰۳۹ ب (فهرست ۱: ۸۵)

(۳) النجاة، نا شناخته، نوشته شده پیش از ۸۷۷.

نسخه ها: مرعشی ۳ / ۶۱۱ (فهرست ۲: ۲۰۸)

نجف - مدرسه بروجردی (ذریعة ۲۴: ۶۰)

٤) المسالك الجامعية از ابن أبي جمهور احسائي (زنده در ٩٢٠)، چاپ تهران - ١٣١٤

(همراه المقاصد العلية شهيد دوم).

چند نسخه منتخب:

مجلس ٢٩٨١ (فهرست ١٠: ٦٧٥ - ٦٧٧ و ١٠٣٣)

آستان قدس ٢٥٨١ (فهرست ٢: ١١٥)

مرعشي ١ / ٢٢٦١ (فهرست ٦: ٢٤٥)

آستانه قم ١ / ٥٨٤٤ (فهرست: ٢١٨)

مسجد اعظم ٥٤٥ (فهرست: ٣٦١)

٥) - از محقق کرکی (م ٩٤٠)، چاپ تهران - ٤ / ١٣١٢ (در هامش المقاصد العلية شهيد

دوم)

چند نسخه منتخب:

مرعشي ١ / ٦٨٠، ١٤٦١ (فهرست ٢: ٢٧٥، ٤: ٢٥٨)

آستان قدس ٢٣٨٦، ٢٤٨١، ٢٤٨٢ (فهرست ٢: ٥٣، ٨٤، ٨٦)

دانشگاه ٤ / ٨٧٢ (فهرست ٥: ١٨٥٩ - ١٨٦٠)

نجف - مدرسه بروجردي (ذريعة ١٣: ١١٣)

گلپایگانی ٢ / ٢٥٨ (فهرست ١: ٢٢٥)

آستانه قم ١ / ٥٨٤٤، ١ / ٨٣٣٥ (فهرست: ١٨٧ و ٢١٨)

استادی (فهرست: ٥٧)

الهیات ٥ / ٢٢٥ د (فهرست ١: ٢٦٢)

ملك ٥٨٤٠، ٢ / ٤٠٣٩ (فهرست ١: ٢١٦)

ملي ١٦٠٥ عربي (فهرست ١٠: ١٤٢)

بادلیان Pocccke ٣٧ (فهرست ١: ٦٦، ٢: ٥٧٠)

دار الكتب ٢٠٠٣٨ (فهرست ٢: ٣٤)

لوس آنجلس ٢ / ١٢٨٣ م (فهرست: ٧٢٢)

٦) - از إبراهيم بن سليمان قطيفي (زنده در ٩٤٥)

نسخه: مجلس ٨ / ٨١ امام جمعه خوئی (فهرست ٧: ١٥٦ - ١٥٧)

٧) شرحي ديگر، از همان قطيفي.

نسخه: مجلس ١٣ / ٨١ خوئی (فهرست ٧: ١٤٧ - ١٤٨)

۸) المقاصد العلیة، از شهید دوم (م ۹۶۶). چاپ تهران - ۴ / ۱۳۱۲.
چند نسخه منتخب:

الهیات ۸۴۴ (فهرست ۱: ۸۷)

امام جمعه ء زنجان (فهرست: ۱۶۴)

آستان قدس ۲۸۴۶ (فهرست ۵: ۵۱۳)

پرینستون ۴ / ۱۳۹۹ سری جدید

وزیري ۹۵۸ (فهرست ۲: ۷۸۹)

مرعشی ۱ / ۲۷۷۳ (فهرست ۷: ۳۳۱)

مسجد أعظم ۱ / ۲۴۵ (فهرست: ۴۳۳)

۹) حاشیة ای از شهید دوم (جز شرح بالا)
نسخه ها:

مجلس ۷: ۸۱ امام جمعه خویی (فهرست ۷: ۸۰)

غرب ۷۶۲ (فهرست: ۹۳)

مفتاح ۲۴۹ (فهرست: ۲۳۱)

۱۰) حاشیة ای دیگر از شهید دوم.

نسخه ها:

مرعشی ۲ / ۵۳ (فهرست ۱: ۶۳)

آستان قدس ۲۳۷۱ (فهرست ۲: ۴۹)

۱۱) - از نظام الدین عبد الحی بن عبد الوهاب حسینی اشرفی گرگانی (میانه قرن
دهم).

نسخه ها:

گوهرشاد ۸۲۱ (فهرست: ۳۱۴ - ۳۱۵)

ملك ۵ / ۱۷۱۲ (فهرست ۵: ۳۴۴)

۱۲) الاعلام الجلیة، از حسین بن علی اوالی هجری (زنده در ۹۵۰).

نسخه ها:

آستان قدس ۲۲۳۸ (فهرست ۲: ۹ - ۱۰)

امام جمعه زنجان (فهرست: ۹۲)

۱۳) حاشیة علی بن حسین بن محمد صائغ عاملي (م ۹۸۰).

نسخه:

- مرعشی ۴۳۹۱ (فهرست ۱۱: ۳۹۱)
- ۱۴) شرح حسین بن عبد الصمد عاملی (م ۹۸۴)
نسخه ها:
- آستان قدس ۲۴۸۲، ۲۴۸۳ (فهرست ۲: ۸۴ - ۸۵)
غرب ۴۵۵۰ (فهرست: ۱۳۸)
مطهری ۲۵۲۶ (فهرست ۱: ۴۴۵)
فیضیه ۱ / ۱۶۰۰ (فهرست ۳: ۱۰۵)
مرعشی ۲ / ۱۹۶۸، ۲۸۲۸، ۳۶۱۴ (فهرست ۵: ۳۳۹، ۸: ۳۵، ۱۰: ۱۳).
- پرینستون ۲۸۳ سری جدید
- ۱۵) شرح عبد العلی بن محمود خادم جاپلقی (اواخر قرن دهم) به عربی.
نسخه:
- پرینستون ۲۸۳ سری جدید
- ۱۶) شرح دیگری از همان جاپلقی، به فارسی
نسخه ها:
- گوهرشاد ۱ / ۹۷۸ (فهرست: ۳۱۴)
آستان قدس ۲۴۸۴ (فهرست ۲: ۸۵)
- ۱۷) حاشیه صاحب مدارک (م ۱۰۰۹) چاپ تهران، ۴ / ۱۳۱۲ (در حاشیه المقاصد العلیة شهید دوم).
نسخه ها:
- دانشگاه ۱۰۹۶، ۱۸۵۸ (فهرست ۵: ۱۸۶۱ - ۱۸۶۲، ۸: ۴۵۸)
ملک ۵ / ۱۵۸۸، ۵ / ۲۴۶۸ (فهرست ۵: ۲۷۲)
مسجد جامع تهران ۱ / ۲۹۹ (فهرست: ۳۷۷)
مجلس ۲ / ۵۹۶۰ (فهرست ۱۷: ۳۴۴)
- ۱۸) شرح محمد بن نزار حویزی (از قرن نهم - دهم)
نسخه:
- حکیم ۲ / ۲۲ رشتی (فهرست: ۴۲)
- ۱۹) حاشیه عبد الله بن حسین شوشتری (م ۱۰۲۱)

نسخه ها:

دانشگاه ۶۲۷۴ (فهرست ۱۶ : ۲۳۱)

آستان قدس ۲۳۷۵ ، ۲۷۸۰ (فهرست ۲ : ۵۰ ، ۵ : ۴۰۶)

حسینیه شوشتریها ۱ / ۸۵۷ (فهرست: ۸۷۷)

۲۰) شرح محمد بن علي بن خاتون عاملي (زنده در ۱۰۰۳).

نسخه:

آستان قدس ۲۳۶۱ (فهرست ۲ : ۴۶)

۲۱) شرح علي بن تاج الدين انصاری.

نسخه:

گوهرشاد ۱ / ۱۶۶۶ (فهرست: ۳۱۴)

۲۲) شرح محمد بن نظام الدين استرآبادي (قرن یازدهم).

نسخه ها:

آستان قدس ۲۴۸۶ (فهرست ۲ : ۸۶)

وزیري ۵ / ۳۲۰۱ (فهرست: ۱۵۶۹)

۲۳) شرح سلطان محمد کاشاني به فارسي.

نسخه:

آستان قدس ۳۸۴۱ (فهرست ۲ : ۸۵)

۲۴) حاشية میرداماد (م ۱۰۴۰)

نسخه:

آستان قدس ۲۷۵۸ (فهرست ۵ : ۳۸۴)

۲۵) حاشية علي بن محمد عاملي، نگارنده در المثنور (م ۱۱۰۴).

نسخه:

کاظمیه - جوادین (ذریعة ۶ : ۲۴)

۲۶) حاشية جواد بن علي بن عبد العالي میسی (زنده در ۱۱۱۷)

نسخه:

فیضیه ۱۷۳۱ (فهرست ۱ : ۷۳)

۲۷) حاشية محمد جعفر بن محمد باقر سبزواری (زنده در ۱۱۲۷)

نسخه:

آستان قدس ۲۷۷۷ (فهرست ۵ : ۴۵۴)

(۲۸) التحفة الحسينية، نا شناخته

نسخه:

آستان قدس ۲۲۸۷ (فهرست ۲ : ۲۴)

(۲۹) حاشية ميرزای قمی (م ۱۲۳۲ ق) مندرج در جوامع الرسائل أو

(۳۰) مشکاة الوری، از محمد جعفر بن سیف الدین استرآبادی شریعتمدار (م

۱۲۶۳).

نسخه ها:

مرعشی ۲ / ۳۰۸۱، ۳۸۴۶ (فهرست: ۳۰۵، ۱۰ : ۲۰۳)

دانشگاه ۱ / ۱۲۴۲ (فهرست ۷ : ۲۷۳۹)

محمد حسین بن محمد إسماعیل بسطامی شرحی بر این اثر به نام مصابیح

الاسرار نگاشته که نسخه آن در مجلس ۱ / ۳۳۱۹ (فهرست ۱۰ : ۹۷۲ - ۹۷۳) هست.

(۳۱) قنطار الوظائف، از محمد یوسف محمد بن صادق حسینی گیلانی.

نسخه:

آستان قدس ۲۳۱۷ (فهرست ۶ : ۲۹۷)

(۳۲) شرح ضیاء الدین حسینی.

نسخه:

آستان قدس ۶۴۳۹ (فهرست ألفبائی: ۸۵۵)

(۳۳) الجواهر المضيئة في شرح الألفية

نسخه:

ملك ۳ / ۳۰۱۱

(۳۴ - ۴۵) چند شرح و حاشیه ناشناخته دیگر به شرح زیر:

ملك ۲۸ / ۱۱۴۲ (فهرست ۵ : ۲۳۹)

ملك ۱ / ۳۰۱۱

ملك ۳ / ۴۰۳۹

ملك ۵ / ۵۸۰۶

مرعشی ۴ / ۴۶۹۶

آستان قدس ۷۲۳۵ (فهرست ۵ : ۴۰۶)

حكيم ٣٩١ (ياد داشت آقاى حسينى اشكورى)
گوهرشاد ٤ / ١٦٦٦ (فهرست: ٢٥٧)
غرب ٣ / ٤٨٠٩ (فهرست: ٤١٤)
گوهرشاد ٩٦٦ (فهرست ٣١٣ - ٣١٤)
فيضيه ٤ / ١٤١٥ (فهرست ٣: ٩٠)
وزيرى ٣٤٤٤ (فهرست ٥: ١٦٥٦)
أصفهان - روضاتى (ذريعة ٦، ٢٥)
آستان قدس ٢٧٧٩ (فهرست ٥: ٤٥٤)
١١٩ - رسالة في ابداع السفر في شهر رمضان
نسخه ها:

مجلس ١١ / ٤٥٦٦ (فهرست ١٢: ٢٦٣)
آستان قدس ٧٧٣٥ (فهرست الفبايى: ٨٠٩)
امام جمعه زنجان (فهرست: ١٣٧)
١٢٠ - رسالة في خلل الصلاة، چاپ تهران - ١٣٢٢ (همراه كتاب البيان أو).
١٢١ - خلاصة الاعتبار في الحج والاعتمار، چاپ صيدا - ١٣٨٤ (در ضمن معادن
الجواهر
سيد محسن امين عاملي ١: ٢٦٥ - ٢٧٠).
نسخه ها:

سنا (مجلس ٢) ٦ / ٤١٧ (فهرست ١: ٢٥٠)
تهران - محيط طباطبائى (ذريعة ٧: ٢١٤)
١٢٢ - مسائل تراحم الحقوق
نسخه:

تهران - مدرس رضوى (ذريعة ٢٠: ٣٤٠)

۱۲۳ - القواعد والفوائد، چاپ تهران - ۱۳۰۸، نجف - ۱۳۹۹.

چند نسخه منتخب:

مرعشی ۲۵۷۹، ۴۶۹۴، ۱۱۵۲، ۱۶۵۹ (فهرست ۳: ۳۲۵، ۵: ۵۵، ۷: ۱۶۸).

فیضیه ۷۰۰ (فهرست ۱: ۲۰۸)

الهیات ۲ / ۱۲۱ ب (فهرست ۱: ۱۳۴)

پرینستون ۳۹۶۲ یهودا (فهرست: ۱۳۸)

نواب ۵۳ - ۵۴ فقه (فهرست: ۴۶۴)

دانشگاه ۱۰۱۱ (فهرست ۵: ۱۹۸۰)

گوهرشاد ۷۱۰ (فهرست: ۳۷۱)

مجلس ۵۸۳۳ (فهرست ۱۷: ۲۴۶)

غرب ۶۲۰ (فهرست: ۱۷۲)

ادبیات ۲۱۴ امام جمعه کرمان (فهرست: ۱۰۱)

تلخیص و تنظیم:

۱) جامع الفوائد في تلخیص القواعد، از فاضل مقداد (م ۸۲۶).

نسخه:

آستان قدس ۲۳۱۳ (فهرست ۲: ۳۱ - ۳۲)

۲) نضد القواعد الفقهية، از فاضل مقداد، چاپ قم - ۱۴۰۳.

نسخه ها:

آستان قدس ۲۶۶۳، ۸۰۴۶، ۸۰۴۷ (فهرست ۲: ۱۳۹)

مرعشی ۲۵۰۸، ۴۶۱ (فهرست ۲: ۶۷، ۷: ۹۵)

دانشگاه، میکروفيلم ۲۱۷۰ (فهرست میکروفيلم ها ۱: ۳۹۴)

حجتيه ۲ / ۵۰۴ (فهرست: ۱۱۱)

۳) تمهيد القواعد، از شهيد دوم، چاپ تهران - ۱۲۷۱.

چند نسخه منتخب:

مجلس ۱۳۳۹ (فهرست ۴: ۱۰۶)

آستان قدس ۲۸۶۲ (فهرست ألفبائي، ۶۶۸)

ملی ۱ / ۱۳۸۴ عربی (فهرست ۹: ۳۸۹)

نواب ۱۱ فقه (فهرست: ۴۵۳)
 برلین ۵۴۸ Pet (فهرست ۴: ۲۴۸)
 نواده شهید دوم، شیخ علی بن محمد عاملی نگارنده الدر المنثور (م ۱۱۰۳) براین اثر
 شرحی
 نوشته که نسخه های آن در دانشگاه ۱۸۰۲ (فهرست ۸: ۳۷۵) و کتابخانه غرب
 ۱ / ۲۱۵ و ۴۳۲۰ (فهرست: ۹۶ و ۲۲۸) هست.
 حواشی و شروح:
 (۱) حواشی از بهاء الدین محمد عاملی (م ۱۰۳۰). چاپ شده در هامش چاپ تهران
 - ۱۳۰۸ از کتاب قواعد.
 نسخه:
 سامراء - مدرسه شیرازی (ذریعة ۶: ۱۷۳)
 (۲) القلائد السنیه، از محمد بن علی حرفوشی عاملی (م ۱۰۵۹) که بخشی از آن در
 هامش همان چاپ قواعد به طبع رسیده است.
 چند نسخه منتخب:
 دانشگاه ۱۸۱۲، أصل (فهرست ۸: ۴۰۰)
 امیر المؤمنین، مؤرخ ۱۱۰۸ (نشریه ۵: ۴۱۵)
 مرعشی ۲۷۰۵ (فهرست ۷: ۲۷۵)
 مسجد أعظم ۶۷۷ (فهرست: ۳۱۶)
 أصفهان - روضاتی، دو نسخه (فهرست ۱: ۲۵۲ - ۲۶۰)
 ۱۲۴ - التکلیفیه
 نسخه ها:
 آستان قدس ۸۲۸۹ (فهرست ألفبائی: ۶۶۶)
 مرعشی ۲ / ۱۱۷۶ (فهرست ۳: ۳۴۷)
 ۱۲۵ - المنسک الكبير
 نسخه:
 ملك ۱۴ / ۲۱۴۷ (فهرست ۵: ۴۳۶)

* ابن المتوج (م ٨٢٠)

١٢٦ - الفرائض

نسخه ها:

مرعشی ٣ / ٣٤٥٧، ٢٠٠٥، ٢ / ٢٣٦٢ (فهرست ٤: ٨، ٦: ٣٤٣ - ٣٤٤، ٩: ٢٥٦)

گلیپایگانی ١ / ١٩٩٣ (فهرست ٣: ١٣٠)

دانشگاه اصفهان ١ / ١٧٠٥٨ (فهرست: ٩٢٨)

١٢٧ - كفاية الطالبین

نسخه ها:

ملك ٨ / ٢١٤٦، ٣ / ١٤٢٠ (فهرست ٥: ٢٦٥ و ٤٣٣)

آستان قدس ٢٨٠٥، ٧٢١٧ (فهرست ٢: ١٠٢، ٥: ٤٨٢ - ٤٨٤)

مرعشی (ذریعة ١٨: ٩٣)

١٢٨ - مجمع الغرائب = غرائب المسائل

نسخه:

آستان قدس ٢٤٩٥ (فهرست ٢: ٨٨)

١٢٩ - وسيلة القاصد

نسخه ها:

آستان قدس ٢٧٨٢، ٥٧٢٧ (فهرست ٥: ٥٢٨ - ٥٢٩)

* زين الدين علي بن حسن خطي بحراني (أوائل قرن نهم)

١٣٠ - رسالة في حلل الصلاة

نسخه:

ملك ١٥ / ٢١٤٧ (فهرست ٥: ٤٣٦ - ٤٣٧)

۱۳۱ - الفرائض

نسخه ها:

مرعشی ۳ / ۳۴۵۷، ۲۰۰۵، ۲ / ۲۳۶۲ (فهرست ۴: ۸، ۶: ۳۴۳ - ۳۴۴، ۹:

۲۵۶)

گلپایگانی ۱ / ۱۹۹۳ (فهرست ۳: ۱۳۰)

دانشگاه اصفهان ۱ / ۱۷۰۵۸ (فهرست: ۹۲۸)

* فاضل مقداد (م ۸۲۶)

۱۳۲ - التنقیح الرائع، چاپ قم ۵ / ۱۴۰۴.

اقدام نسخ:

آستان قدس ۲۲۷۱، مؤرخ ۸۲۱ (فهرست ۲: ۱۹)

ملك ۱۳۰۲، مؤرخ ۸۳۴ (فهرست ۱: ۱۷۶)

دانشگاه شیراز (رؤیت)

مرعشی ۳۵۶۶، مؤرخ ۸۶۷ (فهرست ۹: ۳۵۴)

سنا (مجلس ۲) ۱۳۹۰، پیش از ۹۱۶ (فهرست ۲: ۲۴۳)

آستان قدس ۲۲۷۲، مؤرخ ۹۱۸ (فهرست ۲: ۱۹)

الهیات ۹۵، مؤرخ ۹۲۷ (فهرست ۱: ۷۵۹)

دانشگاه ۶۸۵۷، مؤرخ ۹۳۹ (فهرست ۱۶: ۳۸۳)

مرعشی ۳۵۶۷، مؤرخ ۹۵۶ (فهرست ۹: ۳۵۴)

مجلس ۵۵۰۹، مؤرخ ۹۶۲ (فهرست ۱۶: ۴۰۹)

نواب ۱۰ فقه، مؤرخ ۹۶۷ (فهرست: ۴۵۳)

حکیم ۸۱، مؤرخ ۹۶۸ (نوادير مخطوطات مكتبة الحكيم: ۳۵)

مسجد أعظم ۱۰۸۲، مؤرخ ۹۷۱ (فهرست: ۹۴)

گوهرشاد ۲۶۹، مؤرخ ۹۷۸ (فهرست: ۲۴۴)

استادی، مؤرخ ۹۹۲ (فهرست: ۱۰)

حکیم ۵۱۶، مؤرخ ۱۰۰۰ (فهرست ۱: ۱۳۷)

پرینستون ۵۴۵، سری جدید، قرن دهم
۱۳۳ - کنز العرفان، چاپ تهران (دوبار، بارسوم در ۵ / ۱۳۸۴) نجف بی تاریخ.
چند نسخه منتخب:

دانشگاه ۵۱۲۹ (فهرست ۱۵: ۴۱۲۱)
وزیری ۶۳۴ (فهرست ۲: ۵۳۵)
الهیات ۷۴ آل آقا (فهرست ۱: ۷۹۴)
مطهری ۱۵۹۱ (فهرست ۵: ۴۵۱)
ملی تبریز ۳۳۷۹ (فهرست میکروفیلیمهای دانشگاه تهران ۳: ۲۴۵)
مجلس ۴۴۳۹ (فهرست ۱۲: ۱۲۳)
فیضیه ۶۲۳ (فهرست ۱: ۲۲۲)
آستان قدس ۶۱۴۹ (فهرست ۴: ۴۰۱)
۱۳۴ - جامع الفوائد

نسخه:

آستان قدس ۲۳۱۳ (فهرست ۲: ۳۱ - ۳۲)
۱۳۵ - نضد القواعد الفقهية، چاپ قم - ۱۴۰۳.

نسخه ها:

آستان قدس ۲۶۶۳، ۸۰۴۶، ۸۰۴۷ (فهرست ۲: ۱۳۹)
مرعشی ۲۵۰۸، ۴۶۱ (فهرست ۲: ۶۷، ۷: ۹۵)
دانشگاه، میکروفیلیم ۲۱۷۰ (فهرست میکروفیلیمهای ۱: ۳۹۴)
حجتیه ۲ / ۵۰۴ (فهرست: ۱۱۱)
۱۳۶ - التحفة الناجية في التقربات الإلهية

نسخه:

امام جمعه زنجان (فهرست: ۱۴۱)

* ابن فهد (م ۸۴۱)
۱۳۷ - أجوبة المسائل الفقهية

نسخه ها:

ملك ۱ / ۱۷۲۲ (فهرست ۵ : ۳۴۷)

مشهد - مدرسه باقریه (ذریعة ۱۲ : ۲۴۲)

۱۳۸ - أجوبة المسائل، مجموعه سؤال و جواب های فقهی است از ابن فهد و مفلح

بن حسن

صیمری، گویا ترتیب و تنظیم فرزند صیمری - حسین بن مفلح (م ۹۳۳).

نسخه:

ملك ۱۳ / ۲۱۴۷ (فهرست ۵ : ۴۳۶)

۱۳۹ - الفتاوی

نسخه:

ملك ۵ / ۳۵۶۰

۱۴۰ - اللوامع

نسخه ها:

آستان قدس ۲۶۳۳، ۲۶۳۷، ۶۵۳۷ (فهرست ۲ : ۱۳۰ - ۱۳۱، ۵ : ۴۸۷)

مجلس ۱۶ / ۴۵۶۶ (فهرست ۱۲ : ۲۶۵)

زنجانی ۳ / ۲۳ (فهرست : ۱۹۸)

ملك ۴ / ۱۷۲۲ (فهرست ۵ : ۳۴۷)

۱۴۱ - المسائل البحرية

نسخه ها:

آستان قدس ۲۶۳۲ (فهرست ۲ : ۱۳۰)

مجلس ١٥ / ٤٥٦٦ (فهرست ١٢ : ٢٦٥)
ملك ٣ / ١٧٢٢ (فهرست ٥ : ٣٤٧)
١٤٢ - المسائل الشامية الأولى = مسائل سألها الشيخ ظهير الدين بن الحسام العملي
نسخه ها:

مجلس ١٤ / ٤٥٦٦ (فهرست ١٢ : ٢٦٥)
دانشگاه ٧ / ٦٩٦٣ (فهرست ١٦ : ٤١٣)
آستان قدس ٢٦٣٩، ٢٦٣٦ (فهرست ٢ : ١٢٩، ١٣١)
ملك ٢ / ١٧٢٢، ١٢ / ٢١٤٧ (فهرست ٥ : ٣٤٧ و ٤٣٦)
١٤٢ - المحرر

نسخه ها:

لوس آنجلس ٦ / ٩٣ م (فهرست : ٦٦١)
آستان قدس ٧٩١٩ (فهرست ألفبائي : ٩٩٣)
١٤٤ - المقتصر

نسخه ها:

لوس آنجلس ١ / ٩٣٠ م، مؤرخ ٨٣٩ (فهرست : ٧٠٠)
مرعشي ٢٥٢٤، قرن ٩ - ١٠ (فهرست ٧ : ١١٠)
حقوق ١ / ٦٢ د، مؤرخ ١٠٣١ (فهرست : ٤٧٧)
آستان قدس ٢٨٤٨، ٨٠٠٢، ٢٦٤٨ (فهرست ٢ : ١٣٥، ٥ : ٥١٤ / فهرست
ألفبائي :

(١٠٣٢)

دانشگاه ١ / ١١٥٨ (فهرست ٥ : ٢٠٦٧)
ملك ٢٨٤٠، ١ / ٢٦٠٤ (فهرست ١ : ٧٢٥)
١٤٥ - الموجز

نسخه ها:

مجلس ٢ / ٢٧٥٠، مؤرخ ٨٢٢ (فهرست ٩ : ١٢٤)

پرینستون ۱ / ۳۹۹۲، یهودا، مؤرخ ۸۲۲ (فهرست: ۱۳۸)
وزیری ۲ / ۹۴۹، مؤرخ ۹۷۷ (فهرست ۲: ۷۷۹)
گوهرشاد ۹۴۷، مؤرخ ۹۹۳ (فهرست: ۴۲۰)
گلپایگانی ۱ / ۶۸۲، قرن ۱۰ - ۱۱ (فهرست ۲: ۲۰۱)
دانشگاه ۱۱ / ۱۴۷۶، ۲ / ۵۳۹۶ (فهرست ۸: ۱۲۸، ۱۵: ۴۲۳۷)
دیوان هند ۱۸۰۸ (فهرست ۲: ۳۱۲)
آستان قدس ۸۰۲۸ (فهرست ألفبائی: ۱۰۵۱)
- شرح از مفلح بن حسن صیمری با نام کشف الالتباس - ذیل آثار مفلح
۱۴۶ - المهدب البارع

اقدام نسخ:

دانشگاه ۶۷۳۶، مؤرخ ۸۱۲، وتصحیح شده وسیله خود مؤلف (فهرست ۱۶: ۳۴۷)

مرعشی ۲۷۵، تصحیح شده وسیله مؤلف در ۸۳۵ (فهرست ۱: ۳۰۴)
آستان قدس ۸۰۳۴، مؤرخ ۸۵۴ (فهرست ألفبائی: ۱۰۵۲)
ملك ۱۱۸۲، مؤرخ ۸۶۳ (فهرست ۱: ۷۵۹)
فیضیه ۲۱۴، قرن نهم (فهرست ۱: ۲۸۵)
زنجانى ۱۴۲، قرن نهم (فهرست: ۲۴۹)
دانشگاه ۲۳۷۲، مؤرخ ۹۱۶ (فهرست ۹: ۹۶۹)
واتیکان ۱۷۱۷ عربی، مؤرخ ۲۲۶ (فهرست ۲: ۱۰۵)
نواب ۱۶۹ فقه، مؤرخ ۹۵۹ (فهرست: ۴۸۰)
نجف - مدرسه سید، مؤرخ ۹۶۹ (ذریعة ۲۳: ۲۹۳)
دانشگاه ۷۱۱، مؤرخ ۹۶۹ (فهرست ۵: ۲۰۷۸)
موزه بغداد ۱۶۳۳، مؤرخ ۹۷۶ (فهرست: ۲۶۰)
آستان قدس ۲۵۹۹، مؤرخ ۹۷۹ (فهرست ۲: ۱۲۰)
فیضیه ۳۶۹، مؤرخ ۹۸۲ (فهرست ۱: ۲۸۶)
امام جمعه زنجان، مؤرخ ۹۹۱ (فهرست: ۱۶۷)
نواب ۶۰ فقه، مؤرخ ۹۹۱ (فهرست: ۴۸۰)
مرعشی ۳۵۵۳، قرن دهم (فهرست ۹: ۳۴۴)

مجلس ٥٥١٠، قرن دهم (فهرست ١٦ : ٤١٠)
دانشگاه ٧٢٣٨، قرن دهم (فهرست، ١٦ : ٤٩٦)
١٤٧ - رسالة في أحكام عقد النكاح

نسخه:

مجلس ٥ / ٢٧٥٠ (فهرست ٩ : ١٢٦)
١٤٨ - بغية الراغبين = رسالة في كثير الشك

نسخه:

كاظميه - جوادين (ذريعة ٣ : ١٣٢)
١٤٩ - رسالة في فقه الصلاة

نسخه:

نجف - مدرسه بروجردي (ذريعة ١٦ : ٢٩٣)
١٥٠ - غاية الايجاز، چاپ تهران - ١٣٠٠.

نسخه ها:

پرینستون ٥ / ٣٩٩٢ يهودا (فهرست: ١٤٩)
گوهرشاد ٤ / ١١٢٩ (فهرست: ٣٥٤)
مجلس ٢ / ٤٦٤٥ (فهرست ١٣ : ٣٤)

مرعشی ٩٥٩ (فهرست ٣ : ١٥١)

دانشگاه ٣٦ / ٢١٤٤، ٧ / ١٠١٥، ٢ / ٥٨٧٦ (فهرست ٥ : ١٩٥١، ٩ : ٨٢٨،
١٦ : ٣٨٧)

آستان قدس ٢٥٠٠ (فهرست ٢ : ٩٠)

مسجد أعظم ٤ / ٢٢٠٠ (فهرست: ٥٤٢)

ملك ٢٩ / ١١٤٢، ١ / ١٥٦١، ٣ / ٥٧١٢ (فهرست ٥ : ٢٣٩ و ٢٩٠)

١٥١ - الهداية = واجبات الصلاة

نسخه ها:

لوس آنجلس ٤ / ١٣١٣ م (فهرست: ٧٢٤)

أصفهان - روضاتي (ذريعة ٢٥: ١٦٤)

١٥٢ - مسألة في الاحباط والتفكير وحكم الصوم إذا ارتد الصائم

نسخه:

مجلس ٤ / ٢٧٥٠ فهرست ٩: ١٢٦)

١٥٣ - رسالة في خلل الصلاة = السهويه

نسخه:

سامراء - الامام المهدي المخطوطات العربية في العراق، از حسين علي محفوظ:

(٢١٢

١٥٤ - كفاية المحتاج

نسخه:

لوس آنجلس ٣ / ١٣١٣ م (فهرست: ٧٢٤)

١٥٥ - اللمة الجليلة في معرفة النية

نسخه ها:

لوس آنجلس ١ / ١٣١٣ م. (فهرست: ٧٢٤)

ملك ٢٣٠٨، ١ / ٢٠٥٧ (فهرست ١: ٦١٩، ٥: ٤١٧)

دانشگاه ٦ / ٨٧٩، ٢ / ٢٣١٢، ٧ / ٨٨٢، ١١ / ٥٣٩٦ (فهرست ٥: ١٩٩٢ -

١٩٩٣، ٩:

٩٤٥، ١٥: ٤٢٣٨)

گلیایگانی ٢١ (فهرست ١: ٢٩)

مرعشی ٦ / ٦٨٠، ١ / ٣٦١٢، ٧ / ٣٧٣٣ (فهرست ٢: ٢٧٤، ١٠: ١١ و ١٣٣)

آستان قدس ٢٥٥٣، ٦٢٠٧، ٨٢٢١ (فهرست ٢: ١٠٧، ٥: ٤٨٥)

مفتاح ٢ / ٢٤٠ (فهرست: ٢٣٠)

- وزیري ۲۳۱۰ (فهرست ۴: ۱۲۵۳)
- الهیات ۱ / ۳۰۶ ج (فهرست ۱: ۲۰۵)
- مدینة العلم (فهرست: ۱۰۰)
- واتیکان ۱ / ۷۲۰ عربی (فهرست ۱: ۶۸)
- ۱۵۶ - رسالۃ فی مناسک الحج
نسخه ها:
- لوس آنجلس ۲ / ۱۳۱۳ م (فهرست: ۷۲۴)
- آستان قدس ۲۳۷۲ (فهرست ۲: ۴۹)
- ۱۵۷ - مصباح المبتدی
نسخه ها:
- لوس آنجلس ۸ / ۱۳۱۳ م (فهرست: ۷۲۴)
- حسینیہ شوشتریها ۱ / ۸۷۳ (فهرست: ۸۷۸ - ۸۷۹)
- آستان قدس ۲۶۵۲، ۲۶۵۱، ۶۰۳۸، ۱۳۲۸۰ (فهرست ۲: ۱۳۶، ۵: ۵۰۶)
- کاشانی (فهرست: ۲۵۲)
- فیضیه ۲ / ۱۸۳۵ (فهرست ۳: ۲۵۲)
- ملک ۷ / ۱۶۲۶ (فهرست ۵: ۳۱۲)
- مرعشی ۱ / ۴۱۵۰، ۷ / ۴۰۷۹ (فهرست ۱۱: ۹۰ و ۱۶۵)
- دانشگاه ۷۰۴۵ (فهرست ۱۶: ۴۳۸)
- الهیات ۲ / ۵۸۳ د (فهرست ۱: ۳۳۶)
- وزیري ۲ / ۲۴۵۶، ۳ / ۳۲۰۱ (فهرست ۵: ۱۳۰۰ و ۱۵۶۹)
- گلپایگانی ۱ / ۹۹۹ (فهرست ۲: ۲۱۹)
- مسجد أعظم ۵ / ۳۳۲۶ (فهرست: ۶۲۳)
- ۱۵۸ - شذرة النضید
نسخه ها:
- لوس آنجلس ۶ / ۱۳۱۳ م (فهرست: ۷۲۴)

مجلس ٣ / ٨٨٣٤ (فهرست دستنويس)
١٥٩ - مسألة في صلاة الميت
نسخه:

مجلس ٣ / ٢٧٥٠ (فهرست ٩ : ١٢٥)
١٦٠ رسالة في تحمل العبادة عن الغير وكيفية الاستنابة = رساله إلى أهل الجزائر
نسخه ها:

ملك ١٢ / ١٧٤٢ ، ١٤ / ١٨٣٨ (فهرست ٥ : ٣٥٥ و ٣٧٩ / ذريعة ١١ : ١٤٠)
١٦١ - رسالة في نيات الحج
نسخه:

ملك ٢٣ / ٥٧١٢
١٦٢ - رسالة في نيات العبادات
نسخه:

مرعشى ٢ / ٤١٥٠ (فهرست ١١ : ١٦٥)
* ابن فهد احسائي - شهاب الدين أحمد بن محمد بن فهد (م ٨٤٠)
١٦٣ - خلاصة التنقيح
نسخه ها:

حكيم ٣٠٢ (نشریه ٥ : ٤٢٤)
دانشگاه ٤ / ٢٦٢١ (فهرست ٩ : ١٤٩٦)

* قطان - شمس الدين محمد بن شجاع حلي (نيمه اول قرن نهم)
١٦٤ - معالم الدين في فقه آل ياسين
نسخه ها:

دانشگاه ١٨٢١، ١١٥٧ (فهرست ٥: ٢٠٥٦، ٧: ٤١٧)

مرعشي ٣٩٩ (فهرست ١: ٤١٤)

ملك ٧٨١ (فهرست ١: ٦٩٦)

عمومي رشت ٢٢٧ م (فهرست: ١١٧٥)

- شرح:

ذخائر المجتهدين، از ابوالمجد محمد رضا بن محمد حسين مسجد شاهي اصفهاني
(م ١٣٦٠).

نسخه:

أصفهان - روضاتي (بينيد ذريعة ١٠: ٧ و ١٨)

* إبراهيم بن ليث حسيني (ميانه قرن نهم)

١٦٥ - المقدمة الفرعية

نسخه:

پرینستون ٢ / ٣٩٩٢ يهودا (فهرست: ١٤٩)

* شمس الدين على تولاني نحاري (ميانه قرن نهم)

١٦٦ - كفاية المهتدي = التولانية

نسخه ها:

آستان قدس ٢٢٨٣، ٢٧١٨، ٦١٨٧ (فهرست ٢: ٢٢، ٥: ٣٩٠)

الهیات ۳ / ۱۶۸ د (فهرست ۱ : ۲۵۱)
دانشگاه ۱ / ۱۱۶۳ (فهرست ۶ : ۲۲۳۳)
ملی ۱ / ۱۱۹۰ عربی (فهرست ۹ : ۱۷۵)
لوس آنجلس ۵ / ۹۷ م (فهرست : ۶۶۳)
۱۶۷ - المسائل الفقهية = مسائل ابن طي
نسخه ها:

مجلس ۱۲ / ۴۵۶۶ (فهرست ۱۲ : ۲۶۳ - ۲۶۴)
دانشگاه ۱۲۲۷، ۱۰ / ۵۳۹۶ (فهرست ۶ : ۲۴۵۷ - ۲۴۶۰ و ۱۵ : ۴۲۳۸)
حضرت عبد العظیم ۱ / ۲۳۵ (فهرست : ۴۴۵)
۱۶۸ - الدر المنضود في صيغ العقود
نسخه ها:

آستان قدس ۶۴۹۶ (فهرست ۵ : ۴۲۰)
الهیات مشهد ۱۹۲ (فهرست ۱ : ۱۱۳)
* فخر الدین أحمد بن محمد سیعی عاملی (زنده در ۸۵۴)
۱۶۹ - سدید الافهام (رك: ذیل قواعد، به شماره ۸۵)
۱۷۰ - الدرّة الدرّية
۱۷۱ - الأنوار العلیة (رك: ذیل اللّمة الدمشقية، به شماره ۱۱۷)

* مفلح بن حسن بن راشد صیمری (زنده در ۸۸۷)
۱۷۲ - غایة المرام، شرحی بر شرائع الاسلام محقق حلی
نسخه ها:

گلپایگانی ۱۵۵ (فهرست ۱: ۱۴۳)
دانشگاه ۷۸۰، ۷۷۴۸، ۸۲۱۵ (فهرست ۵: ۱۹۵۲ - ۱۹۵۴، ۱۶: ۶۸۸، ۱۷:
(۵۸)

مشهد - شانہ چی (نشریہ ۵: ۵۹۹)
گوهرشاد ۱۵۳، ۵۸ (فهرست: ۳۵۵)
آستان قدس ۲۷۹۰، ۶۵۱۸ (فهرست ۵: ۴۶۸)
حکیم ۱۰۹ (نشریہ ۵: ۴۲۵)
مجلس ۴۲۲۴ (فهرست ۱۱: ۲۴۳)
مسجد اعظم ۲۳ (فهرست: ۲۹۸)
۱۷۳ - کشف الالتباس، شرح الموجز ابن فهد
نسخه ها:

مرعشی ۲۸۳۰، ۳۶۹۳، ۹۳۹، ۱۸۱۱، ۴۴۶۲ (فهرست ۳: ۱۲۷، ۵: ۱۹۵، ۸:
۳۶،
۱۰: ۹۱، ۱۲: ۴۹)

تبریز - قاضی (نشریہ ۷: ۵۱۹)
مجلس ۳۹۷۳، ۵۹۴۶ (فهرست ۱۰: ۲۱۱۲، ۱۷: ۳۳۲)
ملك ۱۲۲۴، ۲۷۳۳ (فهرست ۱: ۵۹۱)
دیوان هند ۱۰۸۹ (فهرست ۱: ۳۱۳)
دانشگاه ۶۷۸۸ (فهرست ۱۶: ۳۶۰)

١٧٤ - التنبیه علی غرائب من لا یحضره الفقیه

نسخه:

مجلس ١١ / ٢٧٦١ (فهرست ٩ : ١٦١)

١٧٥ - رسالة في سهو الصلاة اليومية

نسخه:

مجلس ٦٤٠٥ (فهرست ١٦ : ٣٠٩)

١٧٦ - جواهر الكلمات

نسخه ها:

کربلا - جعفریه (خزائن کتب کربلا، از سلمان هادی طعمة: ٣١)

مجلس ٥ / ٥٤٠٥ (فهرست ١٦ : ٣١٠)

آستان قدس ٦٤٦٤، ٢٣٢٦، ٢٥٩٦ (فهرست ٢ : ٣٤ - ٣٥، ٥ : ٤٠٣)

موزه ایران باستان ٤٣٢٩ (فهرست ٢٠٣)

مرعشی ٢ / ٢٢٥٥، ٣٧٠٢، ٢ / ١٣٣ (فهرست ١ : ١٥٣، ٦ : ٢٤٠، ١٠ : ١٠٤)

گوهرشاد ١١٢٠ (فهرست: ٢٥٥)

ملی ٥ / ١٦٦٨ عربی (فهرست ١٠ : ٢٥٠)

ملك ٢٨٦٢ (فهرست ١ : ٢١٤)

دانشگاه ٣٧٠٢ (فهرست ١٢ : ٢٧٠٦) ومیکروفيلم ٢ / ٦١٩٢ (فهرست ٣ : ٢٤٤)

مسجد أعظم ٢ / ٣٨١٢ (فهرست: ٦٤١)

١٧٧ - النبذة العقودية في الصیغ النکاحية

نسخه:

مجلس ٦ / ٥٤٠٥ (فهرست ١٦ : ٣١١)

* محقق کرکی (م ۹۴۰)

۱۷۸ - فوائد الشرائع، حواشی او بر شرائع الاسلام محقق حلی
نسخه ها:

دانشگاه ۷۰۳، ۷۰۱۲، ۷۰۵۰، ۱۷۰۸، ۷۱۷۵ (فهرست ۵: ۹۳۴، ۱۶: ۴۲۸،
۴۳۹

(۴۷۴، ۴۵۶)

ملك ۱ / ۱۷۵۹، ۳ / ۱۷۱۶، ۲۰۷۵، ۲۷۰ (فهرست ۱: ۲۲۹، ۵: ۳۴۶، ۳۵۸)
مطهری ۲۶۰۰ (فهرست ۱: ۳۹۳)

حجّیه ۵۹۲ (فهرست: ۵۰)

نواب، فقه ۲۱، ۲۶ (فهرست: ۴۵۵)

حکیم (۱۶۴۰، ۱۶۴۲، ۵۴۰)

مرعشی ۱ / ۱۲۸۰، ۲۵۰۹، ۳۳۵۲، ۱۱۵۵ (فهرست ۳: ۳۲۷، ۴: ۸۰، ۷: ۹۵،
۹:

(۱۲۹

مجلس ۶۶۷، طباطبائی ۶۱۵، طباطبائی ۵۳۵۶، ۸۷۸۳، ۳۵۳۴ (فهرست ۱۰:
۱۴۹۲ -

(۱۴۹۳، ۱۶: ۲۶۶)

حسینیه شوشریها (ذریعة ۶: ۱۰۷)

گلیایگانی ۴۷، ۲۲۳۷ (فهرست ۱: ۵۷، ۳: ۲۰۴)

آستانه قم ۵۷۸۸ (فهرست: ۱۰۷)

ملی، ۱۳۸۱، ۱۵۱۶ عربی (فهرست ۹: ۳۸۰، ۱۰: ۱۲)

گوهرشاد ۹۶۵، ۵۵۱ (فهرست: ۲۶۹)

حضرت عبد العظیم ۸۷ (فهرست: ۷۵)

لوس آنجلس ۸۷ م (فهرست: ۱۹۹)

پرینستون ۶۹۵ سری جدید

دیوان هند ۱۷۸۸ (فهرست ۲: ۳۰۶)

دار الکتب ۱۹۹۰۹، ۲۹۹۳۸ (فهرست ۱: ۲۴۸، ۲۶۶)

مسجد أعظم ۳۴۶۱ (فهرست: ۱۳۴)

فیضیه ۱۴۱۸، ۱۹۶۴ (فهرست ۱: ۸۲)
وزیری ۱۹۰۲، ۲۴۲۰ (فهرست ۳: ۱۰۹۰، ۴: ۱۲۸۸)
غرب، ۴ نسخه (فهرست: ۱۰۰)
آستان قدس ۷ نسخه (فهرست ۲: ۴۵ - ۴۶، فهرست الفبایی: ۷۱۳: ۷۳۰)
ملی فارسی ۱۷۱ (فهرست ۱: ۱۵۰)
حاشیه از لطف الله بن عبد الکریم میسی عاملی (م ۱۰۳۳)
نسخه: ملک ۱ / ۱۷۵۹ (فهرست ۵: ۳۵۸)
۱۷۹ - جامع المقاصد، شرحی نا تمام بر قواعد الأحکام علامه حلی، از آغاز تا
کتاب نکاح، چاپ
تهران - ۱۲۷۲
نسخه ها:
مجلس ۴۳۱۰ (فهرست ۱۲: ۴)
نواب ۲۱۱، ۱۶، فقه (فهرست: ۴۵۴)
ملی ۱۱۵۶ عربی (فهرست ۹: ۱۴۵)
زنجانی ۱ / ۲۳ (فهرست: ۱۹۸)
گوهرشاد ۱۳۳۷، ۱۸۶۵ (فهرست: ۲۴۹)
مطهری ۲۵۳۸ (فهرست ۱: ۳۸۵)
نجف - مدرسه بروجردی (فهرست: ۱۳)
منچستر ۷۸۳ (فهرست: ۱۱۴۶)
دیوان هند ۱۸۰۳ (فهرست ۱: ۳۱۱)
هاروارد (نشریه ۹: ۳۵۱)
دار الکتب ۱۹۸۹۵ ب، ۲۰۳۰۶ (فهرست ۱: ۳۱۱)
لوس آنجلس ۱۰۰ م (فهرست: ۱۸۶)
مسجد اعظم ۲۱۷۰ (فهرست: ۱۰۱)
ملک ۲ / ۱۷۵۹ (فهرست ۵: ۳۵۸)
شروح:
(۱) - از لطف الله بن عبد الکریم میسی عاملی (م ۱۰۳۳)
نسخه ها:

- زنجانی ۱ / ۲۳ (فهرست: ۱۹۸)
- ملی ۱۱۵۶ عربی (فهرست ۹: ۱۴۵)
- (۲) - از ع. ط (عبد المطلب؟)، پس از ۱۰۸۱ نوشته شده
نسخه:
- دانشگاه ۲۳۴۷ (فهرست ۹: ۹۵۹)
- ۱۸۰ - تعلیق الارشاد، حواشی او بر إرشاد الأذهان علامه حلی
نسخه ها:
- گوهرشاد ۷۷۲ (فهرست: ۲۵۶)
- مجلس (۷۷۸۲، ۵۶۳۸، ۵۳۵۷، ۸۰ خوئی (فهرست ۷: ۷۹، ۱۶: ۲۶۷، ۱۷: ۹۴۰۵)
- الهیات ۲۱۰ آل آقا (فهرست ۱: ۷۶۲)
- آستان قدس ۲۳۷۶ و ۶ نسخه دیگر (فهرست ۲: ۵۰ - ۵۲، فهرست ۶۹۸ - ۷۰۰)
- دانشگاه ۴۱۶۶، ۶۸۹۳، ۷۸۵، ۷۱۸۵، ۷۶۸۴ (فهرست ۵: ۱۸۵۸ - ۱۸۵۹، ۱۳:
- ۳۱۳۴ - ۳۱۳۵، ۱۶: ۳۹۰، ۴۷۸، ۶۷۰)
- بنگال ۶۳۳، ۶۳۴ (فهرست ۱: ۳۱۲ - ۳۱۳)
- گلپایگانی ۴۱ (فهرست ۱: ۴۸)
- عمومی اصفهان ۳۰۷۳ (فهرست ۱: ۲۱۸)
- کرمانشاه - نجومی (فهرست: ۲۶۵)
- مطهری ۱ / ۲۶۰۰، ۱ / ۲۴۸۸ (فهرست ۱: ۳۹۶ - ۳۹۷، ۴: ۱۴۱ - ۱۴۲)
- حسنینه شوشتریها ۱ / ۱۵۹ (فهرست: ۸۳۷)
- امام صادق (ذریعة ۶: ۱۶)
- خیرات خان ۱ / ۵۳، ۱ / ۸۵ (فهرست ۱۷۳۵ - ۱۷۳۶، ۱۷۹۰)
- حضرت عبد العظیم ۲ / ۱۳۰ (فهرست: ۴۳۹)
- مرعشی ۷۹ (فهرست ۱: ۹۷)
- فیضیه ۱۱۴۶ (فهرست ۱: ۷۲)
- وزیری ۱۲۹۱ (فهرست ۳: ۹۱۸)
- استادی (فهرست: ۱۳)
- رشت ۱ / ۴۳ (فهرست: ۱۱۹۳)

- مفتاح ٢٢٨ (فهرست: ١٤١)
 حکیم ١٦٨٦
 تربیت ٣٦ (فهرست: ٣٦)
 دار الکتب (٢٠٠٣٨ ب، ٢٠٣٠٧ ب (فهرست ١: ٢٤٣، ٢٦٥)
 مسجد أعظم ٢٦٩٠ (فهرست: ١٢٧)
 ملك ٢ / ٢٤٠٠، ٦ / ٢٥٨٠
 ١٨١ - أجوبة المسائل الفقهية، گردآورده فضل الله حسینی استرآبادي.
 نسخه ها:
 دانشگاه ٤٣ / ٢١٤٤ (فهرست ٩: ٨٢٩)
 مجلس ١٧ / ٤٥٦٦، ٣ / ٥٣٤٠ (فهرست ١٢: ٢٦٦، ١٦: ٢٥٢)
 مطهری ٣ / ٦٠٤١ (فهرست ٤: ١١٠)
 استادى (فهرست: ٦٨)
 آستان قدس ٦٧٧ (فهرست ألفبائي: ٨٤٧)
 ترجمه فارسي از محمد صادق سرکاني (زنده در ١٠٣٣)
 نسخه:
 وزيري (فهرست ميكروفيلمهاى دانشگاه تهران ١: ٧٠٢)
 ١٨٢ - أجوبة المسائل الفقهية
 نسخه ها:
 آستان قدس ٢٣٣٣ - ٢٣٣٤ (فهرست: ٢: ٣٦ - ٣٧)
 دانشگاه ٥ - ٤ / ٦٩٦٣ (فهرست ١٦: ٤١٢)
 حسينيه شوشترها (ذريعة ١٢: ٢٤٧)
 ١٨٣ - أجوبة المسائل الصيمرية = الفوائد الوافية أو المسائل التي ارسلها الشيخ
 حسين بن مفلح
 الصيمري
 نسخه ها:
 ملك ٣ / ١٩٥٤ (فهرست ٥: ٤٠٠)

سامراء - مدرسه ء شیرازی (ذریعة ۲ : ۸۹ ، ۵ : ۲۰۴)
۱۸۴ - أجوبة مسائل وردت في محرم سنة ۹۲۹ عن السادة العلماء
نسخه:

دانشگاه ۱ / ۸۷۲ (فهرست ۵ : ۱۸۰۷)
۱۸۵ - أجوبة مسائل مولانا يوسف المازندراني
نسخه:

مطهری ۲ / ۶۰۴۱ (فهرست ۵ : ۱۲۰)
۱۸۶ - أجوبة المسائل الفقهية، گرد آورده علي بن أبي الفتح مزرعی عاملي. چاپ
صيدا -

۹ / ۳۴۸ (در معادن الجواهر سيد محسن امين عاملي ۱ : ۳۴۵ - ۳۵۱)
۱۸۷ - أجوبة المسائل الفقهية، پاسخهای وی به سؤالات مختلف فقهی که چند
مجموعه از آن در
دست است:

(۱) نسخه:

ملك ۱۳۰۲ (فهرست ۱ : ۱۷۶)

(۲) نسخه:

حكيم ۱۶۹۷ (فهرست ۱ : ۱۶۶)

(۳) نسخه:

گلیایگانی ۸۲۷ (فهرست ۲ : ۸)

(۴) نسخه:

مطهری ۲۳۳۳ (فهرست ۱ : ۴۰۹ ، ۵ : ۵۶۱)

(۵) نسخه:

همان کتابخانه ۱ / ۱۱۷۶ (فهرست ۳ : ۲۸۵ - ۲۸۶)

(۶) نسخه:

دانشگاه ۶ / ۶۹۶۳ (فهرست ۱۶ : ۴۱۳)

- (۷) نسخه:
همان کتابخانه ۷ / ۷۱۷۷ (فهرست ۱۶: ۴۷۵)
- (۸) نسخه:
همان کتابخانه ۹۸ / ۷۳۸۷ (فهرست ۱۶: ۵۳۴)
- (۹) نسخه:
ملك ۱ / ۵۸۰۶
- (۱۰) نسخه ها:
همان کتابخانه ۱۴ / ۵۸۰۶
مسجد أعظم ۱۵ / ۱۳۴۵، ۶ / ۳۰۵۱ (فهرست: ۵۱۰ و ۶۱۱)
۱۸۸ - فتاوی
نسخه ها:
آستانه قم ۲ / ۵۸۴۴ (فهرست: ۲۱۹)
ملی فارس ۳ / ۲۲۶ (فهرست ۱: ۲۰۰)
۱۸۹ - المسموعة، به فارسي، پاسخهای او به پرسشهای فقهی که وسیله شمس
الدین محمد متقال باف
گردآوری شده است.
نسخه:
نجف - مدرسة السيد (ذریعة ۲۱: ۲۵)
۱۹۰ - رسالة في التقية
نسخه ها:
مجلس ۱۰ / ۴۵۶۶ (فهرست ۱۲: ۲۶۳)
دانشگاه ۹ / ۶۹۶۳ (فهرست ۱۶: ۴۱۳)
مسجد أعظم ۵ / ۳۵۱ (فهرست: ۶۱۱)
ملك ۹ / ۵۸۰۶
گلپایگانی ۷ / ۱۷۵۱ (فهرست ۳: ۴۱)
پرینستون ۲ / ۱۹۳۵ سری جدید

۱۹۱ - رسالة في وجوب الطهارة لمس كتاب الله
نسخه:

مدرسة خيرات خان ۲ / ۵۳ (فهرست: ۱۷۳۶)

۱۹۲ - رسالة في ما تنجس بعضه واشتبه موضع النجاسة
نسخه ها:

دانشگاه شیراز، أصل (در مجموعه ای از چهارده رساله کرکی همه به خط او)
دانشگاه ۴۰ / ۲۱۴۴ (فهرست ۹: ۸۲۸)

۱۹۳ - الألفية

نسخه ها:

مدينة العلم (فهرست: ۶۷)

گلپایگانی ۲ / ۴۳ (فهرست ۱: ۵۴)

۱۹۴ - الجعفرية، چاپ تهران - ۱۳۱۴ و ۱۳۱۸

چند نسخه منتخب:

آستان قدس ۲۳۱۹، ۲۳۱۶، ۲۳۲۱، ۲۳۲۵ (فهرست ۲: ۳۲ - ۳۳)

مجلس ۵۴۶ طباطبائی، ۱۱۶۱ طباطبائی، ۲ / ۳۱۱۲ (فهرست ۱۰: ۶۷۴)

وزیري ۱ / ۹۵۲ (فهرست ۲: ۷۸۴)

حضرت عبد العظیم ۱ / ۱۲۲ (فهرست: ۴۳۸)

دانشگاه ۷ / ۸۷۲ (فهرست ۵: ۱۸۴۱ - ۱۸۴۲)

أصغر مهدوی ۱ / ۵۰۰ (فهرست: ۱۲۰)

مرعشی ۱ / ۶۸۰ (فهرست ۲: ۲۷۳)

مدرسه نواب ۱۸ فقه (فهرست: ۴۵۴)

دار الكتب ۲۱۲۳۷ (فهرست ۱: ۴۰۰)

بانکیپور ۸۴۴ (فهرست عربی ۱: ۸۴)

- ترجمه های فارسی:
- (۱) از حسن بن عبد الغفار (نیمه اول قرن دهم).
نسخه:
- مجلس ۱ / ۳۱۱۲ (فهرست ۱۰: ۶۷۳)
- (۲) از أبو المعالي ابن بدر الدین حسن حسینی استرآبادی (زنده در ۹۳۵)
نسخه ها:
- تفلیس ۱۰ / ۶۹۹ نشریه ۸: ۲۶۰)
- نجف - صاحب الذریعة (ذریعة ۴: ۹۴ و ۱۰۴)
- (۳) از علي بن حسن زواری (میانہ قرن دهم).
نسخه:
- وزیری ۲ / ۲۲۸۴ (فهرست ۴: ۱۲۳۲)
- (۴) از حسن بن غیاث استرآبادی (قرن دهم).
نسخه ها:
- مرعشی ۲ / ۴۲۰۸ (فهرست ۱۱: ۲۰۹)
- الهیات ۳۰۴ د (فهرست ۱: ۲۸)
- ۵ - ۷) سه ترجمه ناشناخته دیگر:
- مسجد جامع تهران ۴ / ۳۱۳ (فهرست: ۳۸۳)
- دیوان هند Ashburner ۱۲۱ (فهرست: ۷۸)
- بانکیپور ۱۲۴۷ (فهرست فارسی ۱: ۱۹۹)
- به نظم عربی:
- العائیدیه فی نظم الجعفریة، از عبد الحسین بن عبد الرضا کاظمی (زنده در ۱۱۲۰).
نسخه:
- نجف - مدرسه بروجردی (ذریعة ۱۵: ۲۰۴)
- شروح و حواشی: ۱ - حواشی خود کرکی.
نسخه ها:
- دانشگاه ۷ / ۸۷۲ (فهرست ۵: ۱۸۶۲)
- آستان قدس ۲ / ۱۱۳ فقه (فهرست ۲: ۳۴)

۲ - المطالب المظفرية في شرح الجعفرية، از محمد بن أبي طالب موسى استرآبادي (زنده در ۹۴۰).

چند نسخه منتخب:

آصفیه ۱۴۶ فقه شیعه (فهرست ۲: ۲۴۵ - ۲۴۶)
آستان قدس ۲۶۲۲، ۲۶۲۳، ۲۴۷۸، ۲۴۷۹، ۲۴۸۰، ۶۴۹۷ (فهرست ۲: ۸۳ - ۸۴ - ۱۲۶ - ۱۲۷، ۵: ۵۰۶ - ۵۰۷)
حجتیه ۱۲۱ (فهرست: ۸۶)
حقوق ۳۱ د، ۳۲۰ ج (فهرست: ۴۶۹)
ملك ۲۳۸۰، ۲۷۹۷ (فهرست ۱: ۶۸۸)
مجلس ۳۳، ۱۳۹ امام جمعه خوئی (فهرست ۷: ۱۵۳)
دانشگاه ۱ / ۲۶۹۴، ۶۶۵۹، ۸۶۸۳ (فهرست ۱۰: ۱۵۷۷، ۱۶: ۳۲۷، ۱۷: ۱۹۴)

موزه بغداد ۲۸۰۶، ۳۰۳۸ (فهرست ۱: ۲۵۶)

دیوان هند ۱۸۱۱ (فهرست ۲: ۳۱۴)

۳ - الغروية في شرح الجعفرية، از شرف الدین علی حسینی استرآبادي (زنده در ۹۳۸).

نسخه ها:

آستان قدس ۲۴۹۹ (فهرست ۲: ۹۰)

پرینستون ۱ / ۱۹۳۵ سری جدید

حکیم ۵۸ (نشریه ۵: ۴۲۳)

۴ - الحيدرية في شرح الجعفرية، از شاه طاهر بن رضی الدین حسینی إسماعيلي دکنی

(م ۹۵۲).

نسخه ها:

آستان قدس ۲۶۲۱ (فهرست ۵: ۴۵۵ و ۵۰۷)

لوس آنجلس ۸۲۹ م (فهرست: ۲۱۶)

۵ - حاشية نور الدين علي بن عبد العالي ميسي (م ۹۳۸).

نسخه:

امام جمعه زنجان (فهرست: ۱۱۳)

۶ - شرح خطبة الجعفرية از محمد مهدی رضوی مشهدي (زنده در ۹۵۴).

نسخه:

- الهیات ۱ / ۹۹ (فهرست ۱: ۷۱۵)
- ۷ - شرح نظام الدین عبد الحی بن عبد الوهاب حسینی اشرقی گرگانی (میانہ قرن دهم).
- نسخه:
- بنگال ۶۳۴ (فهرست ۱: ۳۱۳)
- ۸ (الفوائد العلیة، از فاضل جواد (زنده در ۱۰۴۴).
- نسخه ها:
- غرب ۱۱۳۲ (فهرست: ۱۶۷)
- مرعشی ۱۷۱۲ (فهرست ۵: ۱۰۳ - ۱۰۴)
- مجلس ۹۳۹۱ (فهرست دستنویس)
- سامراء - مدرسه شیرازی (ذریعة ۱۶: ۳۵۰)
- أصفهان - روضاتی (فهرست ۱: ۲۶۰)
- ۹ (الأشعة البدریة، از محمد إسماعیل بن محمد إبراهيم فدائی کزازی (م ۱۲۶۳).
- نسخه ها:
- مسجد أعظم ۳، ۲۸۹، ۵۹۳ (فهرست ۲۲ - ۲۳)
- ۱۰ (شرح علی أكبر بن إبراهيم خوانساری (م ۱۲۷۱).
- نسخه:
- گلپایگانی ۸۹ (فهرست ۱: ۹۲)
- ۱۱ - ۱۲ (ناشناخته).
- نسخه ها:
- گوهرشاد ۵۶۰ (فهرست: ۳۱۸)
- مسجد أعظم ۴ / ۳۰۵۱ (فهرست: ۶۱۱)
- ۱۹۵ - حاشیة تحریر الأحكام (رك: ذیل تحریر، به شماره ۸۲)
- ۱۹۶ - حاشیة قواعد الأحكام (رك: ذیل قواعد، به شماره ۸۵)
- ۱۹۷ - حاشیة ألفیة (رك: ذیل ألفیة، به شماره ۱۱۸)

- ۱۹۸ - حاشیة مختلف الشيعة (رك: ذيل مختلف، به شماره ۸۶)
۱۹۹ - حاشیة مختصر النافع (رك: ذيل مختصر، به شماره ۶۰)
۲۰۰ - النجمية، در أصول عقائد واحكام نماز:

نسخه ها:

- أصغر مهدوی ۲ / ۵۰۰ (فهرست: ۱۲۰)
آستان قدس ۲۷۴۶ (فهرست ۵: ۵۲۶)
گلیایگانی ۴ / ۴۳ (فهرست ۱: ۵۴)
لوس آنجلس ۱۰۵۱ م (فهرست: ۷۰۷)

- شرح:

- الكواكب الدرية، از حسين بن علي اوالی هجری (زنده در ۹۵۰)
نسخه:

- آستان قدس ۲۵۴۳ (فهرست ۲: ۱۰۴)
۲۰۱ - معاني افعال الصلاة.

نسخه:

- غرب ۶ / ۴۷۱۲ (فهرست: ۳۸۰)
۲۰۲ - رسالة في القبلة

نسخه ها:

- ملی ۱۱ / ۱۴۹۳ عربی (فهرست ۱۰: ۶۲۱)
دانشگاه ۶ / ۳۵۹۷ (فهرست ۱۵: ۴۲۴۰)
۲۰۳ - رسالة في جواز السجود على التربة الحسينية المشوية.

نسخه ها:

- دانشگاه شیراز، أصل (در مجموعه ای از چهارده رساله کرکی همه به خط خود او)

مرعشی ۲ / ۱۲۸۰ (فهرست ۴ : ۸۰)
دانشگاه ۱ / ۲۸۸۸ (فهرست ۱۰ : ۱۷۳۲)
دارالکتب ۲۰۳۲۵ (فهرست ۱ : ۳۸۸)
قادریه ۵۲۳ (فهرست ۲ : ۳۲۳)
ملك ۴ / ۱۹۵۴ (فهرست ۵ : ۴۰۰)
۲۰۴ - رسالة في صلاة الجمعة، چاپ قم - ۱۳۹۵ (در مجموعه آشنایی با چند
نسخه خطی: ۲۷۳ -
(۲۸۳).

نسخه ها:

آستان قدس ۲۴۲۳ (فهرست ۲ : ۶۵)
مرعشی ۳ / ۱۱۰، ۶ / ۱۴۰۹ (فهرست ۱ : ۱۳۲، ۴ : ۱۸۷)
زنجانی ۲ / ۲۳ (فهرست : ۱۹۸)
دانشگاه ۱ / ۴۴۱۲ (فهرست ۱۳ : ۳۳۷۴)
ملك ۳ / ۸۰۴، ۳۱ / ۱۱۴۲، ۲ / ۱۸۳۸ (فهرست ۵ : ۱۸۲، ۱۳۹ و ۳۷۸)
گوهرشاد ۳ / ۱۷۲۱ (فهرست : ۳۴۶)
مدینه العلم (فهرست : ۱۰۲)
ترجمه فارسی از محمد صادق سرکانی (زنده در ۱۰۳۳) که میکروفیلمی از آن در
دانشگاه

هست (فهرست میکروفیلما ۱ : ۷۰۳)
۲۰۵ - رسالة في حلال الصلاة، چاپ تهران - ۱۳۲۲ (همراه البیان شهید اول).
چند نسخه و منتخب:

آستان قدس ۲۳۵۸، ۲۴۴۸، ۶۹۸۰ (فهرست ۲ : ۵۳ و ۷۳، ۵ : ۴۱۸)
گوهرشاد ۳ / ۱۶۵۵ (فهرست : ۲۹۶)
حقوق ۳ / ۵۶ د (فهرست : ۳۳۶)
مجلس ۸ / ۶۳۴۲
الهیات ۴ / ۱۰۶ د (فهرست ۱ : ۲۳۵)
مطهری ۴ / ۲۹۱۳، ۴ / ۸۱۸۰ (فهرست ۴ : ۶۴ و ۳۹۵)
ملی ۳ / ۱۱۹۰ عربی (فهرست ۹ : ۱۷۶)

مرعشی ۵ / ۱۰۰۳، ۲ / ۴۷۰۹، ۳ / ۱۴۶۶، ۳ / ۲۲۶۱ (فهرست ۳: ۱۹۹، ۴: ۲۵۸، ۶:

۲۴۶، ۱۱: ۸۹)

مسجد أعظم ۷ / ۳۰۵۱، ۵ / ۳۸۴۰ (فهرست: ۶۱۱، ۶۴۲)

حسینیه شوشتریها (ذریعة ۱۲: ۲۶۷، ۱۴: ۲۱۲)

ملك ۱۳ / ۵۸۰۶

پرینستون ۳ / ۹۷۶ سری جدید

۲۰۶ - فوائد في صلاة المسافر

نسخه ها:

دانشگاه ۲۱۴۴، برك ۸۱ - ۸۶ (فهرست ۹: ۸۰۶)

مسجد أعظم ۳ / ۳۰۵۱ (فهرست: ۶۱۱)

پرینستون ۳ / ۱۹۳۵ سری جدید

۲۰۷ - رساله في الحج والعمرة

نسخه ها:

الهیات ۳ / ۱۴۲ و (فهرست ۱: ۲۴۶)

ملى ۷ / ۱۹۵۷ فارسي، ۲ / ۱۱۹۰ عربی (فهرست ۴: ۴۳۰، ۹: ۱۷۵)

مجلس ۹ / ۴۳۳۹ (فهرست ۱۲: ۴۱)

مسجد أعظم ۲ / ۳۰۵۱ (فهرست: ۶۱۱)

آستان قدس ۲۶۴۱ (فهرست ۲: ۱۳۲ - ۱۳۳)

۲۰۸ - صیغ العقود والایقاعات، چاپ تهران - ۱۳۱۵ (در کلمات المحققین) و

۱۳۱۸.

چند نسخه منتخب:

آستان قدس ۲۴۸۸، ۲۴۸۹، ۷۰۹۴، (فهرست ۲: ۸۶، ۵: ۴۶۵)

مرعشی ۳ / ۶۸۰، ۴ / ۲۲، ۱ / ۱۳۳ (فهرست ۱: ۳۴ و ۱۵۳، ۲: ۲۷۳)

مجلس ۱۰ / ۴۳۳۹، ۲ / ۵۳۵۴ (فهرست ۱۲: ۴۱ - ۴۲، ۱۶: ۲۶۴)

ملى ۶ / ۱۹۵۷ فارسي، ۲ / ۱۹۵۶ عربی (فهرست ۶: ۴۲۹ - ۴۳۰، ۱۰: ۶۳۸)

دانشگاه ۲ / ۵۳۹۷، ۱۰ / ۶۹۶۳ (فهرست ۱۵: ۴۲۳۹، ۱۶: ۴۱۳)

ملك ٦٤٧ (فهرست ١: ٤٨٧)
بنگال ٦٤٥ (فهرست ١: ٦١٨)
ترجمه فارسي، از محمد يوسف استرآبادي (أواخر قرن سيزدهم) كه چندين بار چاپ شده است.

٢٠٩ - أنيس التوايين، نظرات فقهي، گردآورده حافظ كاشاني.
نسخه:

مرعشي ٤ / ١٠٠٣ (فهرست ٣: ١٩٩)
٢١٠ - قاطعة اللجاج، چاپ تهران - ١٣١٣ (در مجموعه كلمات المحققين).
چند نسخه منتخب:

شيراز - دانشگاه (در ضمن مجموعه ای از چهارده رساله به خط أو)
آستان قدس ٢٥٢٧، ٢٥٢٨، ٢٧٩٨ (فهرست ٢: ٩٩)

دانشگاه ٢ / ٨٧٢ - ٧٢٠٢ (فهرست ٥: ١٩٦٧، ١٦: ٤٨٦)
مجلس ٥٦٥٠ (فهرست: ١٧: ١٠٦)

ملی ١٩٠٦ عربي (فهرست ١٠: ٥٦٦)

سامراء - الامام المهدي (محفوظ ٢: ٢١٢)

ملك ٥٩٧، ١ / ٢٦٢٩، ٦ / ٢٧١٠ (فهرست ١: ٥٥٩)

لوس آنجلس ٤ / ١٢٨٣ م (فهرست: ٧٢٢)

ترجمه فارسي از محمد باقر بن أبو الفتوح موسوی (أواخر قرن يازدهم).
نسخه:

تبريز - ثقة الاسلام (نشریه ٧: ٥٣٢)

٢١١ - رسالة في تحقيق البيع بشرط الخيار

نسخه:

دانشگاه ٢ / ٢٨٨٨ (فهرست ١٠: ١٧٣٣)

۲۱۲ - رساله في تصرف المشتري في زمن الخيار

نسخه:

مجلس ۶ / ۳۳۳۳ (فهرست ۱۰ : ۱۱۳۰ - ۱۱۳۱ . نیز ببینید ذریعة ۱۱ : ۱۴۸ -
(۱۴۹

۲۱۳ - رساله في شروط النكاح

نسخه:

مرعشی ۴ / ۶۸۰ (فهرست ۲ : ۲۷۳)

۲۱۴ - رساله في الرضاع، چاپ تهران - ۱۳۱۳ (در مجموعه كلمات المحققين).
چند نسخه منتخب:

مرعشی ۷ / ۶۸۰ ، ۲ / ۲۷۷۳ (فهرست ۲ : ۲۷۴ ، ۷ : ۳۳۲)

مجلس ۱۳ / ۴۵۶۶ (فهرست ۱۲ : ۲۶۴)

حسینیة شوشتریها (ذریعة ۱۱ : ۱۹۲)

مطهری ۱۰ / ۲۵۳۳ (فهرست ۵ : ۵۴)

پرینستون ۱۳۹۹ سری جدید

ملك ۹ / ۸۰۴ ، ۱ / ۱۶۱۳ ، ۵ / ۲۸۸۰ ، ۴ / ۲۹۶۵ ، ۵ / ۵۸۰۹ (فهرست ۵ :

۱۸۳ و ۳۰۷)

۲۱۵ - رساله في المتعة

نسخه ها:

دانشگاه ۲۱۴۴ (فهرست ۹ : ۸۰۶)

لیدن ۳ / Warn ۹۶۷ (فهرست ۴ : ۱۱۷)

۲۱۶ - رساله في طلاق الغائب

نسخه ها:

دانشگاه شیراز، أصل (ضمن مجموعه ای از چهارده رساله کرکی همه به خط او)

مطهری ۲۱ / ۲۹۱۹ (فهرست ۵ : ۳۰۶)

۲۱۷ - رسالة في الأرض المندرسة

نسخه ها:

آستان قدس ۲۴۴۳، ۷۶۱۸ (فهرست ۲: ۶۹، فهرست ألبائبي: ۷۸۴ و ۷۹۸)

دانشگاه ۱ / ۶۹۵۸ (فهرست ۱۶: ۴۱۱)

مطهری ۲ / ۳۳۹۲ (فهرست ۳: ۱۱۱)

مجلس ۸ / ۳۱۴۷ (فهرست ۱۰: ۷۲۵)

مرعشی ۳ / ۱۴۰۹ (فهرست ۴: ۱۸۶)

گلپایگانی ۱۴۶ (فهرست ۱: ۱۳۶)

فیضیه ۱۳ / ۱۲۹۰ (فهرست ۳: ۷۵)

ملك ۱۰ / ۸۰۴، ۷ / ۲۹۶۵ (فهرست ۵: ۱۸۳)

۲۱۸ - شرح مبحث الميراث من المختصر النافع (بينيد: ذريعة ۶: ۱۹۳ - ۱۹۴).

نسخه ها:

دانشگاه ۴ / ۱۶۴۳ (فهرست ۸: ۲۲۰. نیز بينيد ۱۶: ۳۶۹ و ۶۲۹ براي دو نسخه

محتمل

ديگر شماره های ۲ / ۶۸۱۷ و ۲ / ۷۵۶۴)

۲۱۹ - رسالة في العدالة = رسالة في معرفة الكبائر

نسخه ها:

دانشگاه ۳ / ۵۳۹۷، ۳۹ / ۲۱۴۴، ۲ / ۶۹۶۳، ۵ / ۲۸۸۸، ۳ / ۱۰۱۵

(فهرست ۵: ۱۴۹۶)

۱۴۹۷، ۹: ۸۲۸، ۱۰: ۱۷۳۳، ۱۵: ۴۲۳۹، ۱۶: ۴۱۲)

مجلس ۷ / ۴۳۳۹ (فهرست ۱۲: ۴۰)

آستان قدس ۳۵۳۸، ۷۶۱۵ (فهرست ۲: ۹۰، ۵: ۴۴)

مرعشی ۴ / ۱۴۰۹ (فهرست ۴: ۱۸۶)

أدبيات ۲ / ۲۸۲ امام جمعه کرمان (فهرست: ۴۳)

ملك ۱۳ / ۶۷۵، ۵ / ۸۰۴، ۱ / ۱۸۳۸، ۸ / ۲۹۶۵ (فهرست ۵: ۱۴۵ و ۱۸۲

و ۳۷۸)

لوس آنجلس ۴۵۱ م (فهرست: ۲۴۱).

* إبراهيم بن سليمان قطيفي (زنده در ۹۴۵)

۲۲۰ - رسالة في النية

نسخه:

آستان قدس ۲۴۵۱ (فهرست ۲: ۷۴)

۲۲۱ - الرسالة النجفية في سهو الصلاة اليومية

نسخه ها:

مجلس ۲ / ۹۳۹۸، ۵۴۰۵ (فهرست ۱۶: ۳۰۹)

آستان قدس ۱۴۴۹، ۲۴۴۸ (فهرست ۲: ۱۰۳)

مدينة العلم (فهرست: ۱۰۰)

أصفهان - روضاتي (ذريعة ۱۱: ۲۲۷ - ۲۲۸)

۲۲۲ - السراج الوهاج، چاپ تهران - ۱۳۱۳ (در مجموعه كلمات المحققين)

۲۲۳ - رسالة في الرضاع، چاپ تهران - ۱۳۱۳ (در همان مجموعه)

نسخه ها:

دانشگاه ۸ / ۷۰۴۳ (فهرست ۱۶: ۴۳۷)

ملك ۲ / ۲۵۹۵

آستان قدس ۷۶۲۲ (فهرست الفبايي: ۸۲۶)

۲۲۴ - الهادي إلى الرشاد (رك: ذيل ارشاد، به شماره ۸۰)

۲۲۵ - حاشية ارشاد (رك: ذيل ارشاد، به شماره ۸۰)

۲۲۶ - كشف الفوائد (رك: ذيل قواعد، به شماره ۸۵)

۲۲۷ - شرح الألفية (رك: ذيل ألفيه، به شماره ۱۱۸)

۲۲۸ - حاشية الألفية (رك: ذيل ألفيه، به شماره ۱۱۸)

* محمد بن حارث منصورى بحراني (زنده در ۹۵۲)

۲۲۹ - السيفية، در أصول عقائد واحكام نماز

نسخه:

مجلس ۲ / ۴۳۳۹ (فهرست ۱۲ : ۳۸)

۲۳۰ - رسالة في معرفة القبلة

نسخه:

ملى فارس ۸ / ۴۷۲ (فهرست ۲ : ۶۶)

۲۳۱ - مسألة في اشتراط استقرار الحياة في الذبيحة

نسخه:

مجلس ۷ / ۲۷۶۱ (فهرست ۹ : ۱۵۹)

* علي بن أحمد بن هلال منشار عاملي (ميانه قرن دهم)

۲۳۲ - صيغ العقود والايقاعات

نسخه:

مجلس ۷۱۸۵ (فهرست دستنويس)

* شهيد دوم (م ۹۶۶)

۲۳۳ - فوائد القواعد، شرحي برقواعد الاحكام علامه حلي
نسخه ها:

وزيري ۱۵۸۵ (فهرست ۳: ۹۹۳)

مجلس ۱۳۰۷ (فهرست ۴: ۷۸ - ۹۰)

امام جمعه زنجان (فهرست: ۱۰۴)

مدينة العلم (فهرست: ۹۵)

أصفهان - دانشگاه ۲ / ۱۶۹۱۷ (فهرست: ۹۲۳)

تبريز - قاضي (نشریه ۷: ۵۱۷)

قزوین - حاج سيد جوادی (نشریه ۵: ۳۴۳)

مرعشی ۱ / ۴۲۴۲ (فهرست ۱۱: ۲۳۹)

۲۳۴ - حاشية الشرايع، حواشي أو بر شرايع الاسلام محقق حلي
نسخه ها:

مجلس ۱ / ۵۳۵۴، ۴۳۶۰ (فهرست ۱۲: ۷۳، ۱۶: ۲۶۴)

بانکپور ۸۴۷ (فهرست عربي ۱: ۸۴)

تبريز - ملي ۳۳۴۹ (فهرست ۱: ۴۰۴)

نواب ۲۵ فقه (فهرست: ۴۵۵)

شيرازي (ذريعة ۶: ۱۰۶ - ۱۰۷)

۲۳۵ - مسالك الأفهام، شرحي برهمان شرايع محقق كه مكررا به چاپ رسیده
است.

چند نسخه منتخب:

مرعشی ۱۳۲۸، ۱۲۰۵، ۱۶۲۱، ۴۴۴۴ (فهرست ۴: ۶، ۱۱۱ - ۱۱۲، ۵: ۲۵ -
۲۶، ۱۲:

(۳۸)

مجلس ۴۶۴۶ (فهرست ۱۳: ۳۴ - ۳۵)

دانشگاه ۷۶۲، ۱۱۲۱ (فهرست ۵: ۲۰۳۷ - ۲۰۳۹)

وزیري ۲۴ (فهرست ۱: ۴۰)

حضرت عبد العظیم ۱۹۷ (فهرست: ۴۷۶)

نواب ۶۴ فقه (فهرست: ۴۷۶)

۲۳۶ - روض الجنان، شرح ناتمام بر إرشاد الأذهان علامه که فقط در بخش طهارت و صلاة آن نوشته شده است، چاپ تهران - ۱۳۰۳ و ۱۳۰۷.

چند نسخه منتخب:

آستان قدس ۲۷۷۰ أصل (فهرست ۵: ۴۴۹)

سنا (مجلس ۲) ۵۰۲ (فهرست ۱: ۲۹۳)

نواب ۲۸ فقه (فهرست: ۴۵۷)

۲۳۷ - الروضة البهية، شرح اللمعة الدمشقية شهيد أول که مکررا به چاپ رسیده است.

چند نسخه منتخب:

دانشگاه ۷۰۹ (فهرست ۵: ۱۹۰۸ - ۱۹۱۶)

أصفيه ۱۱ فقه شيعه (فهرست ۲: ۲۳۹ - ۲۴۰)

موزه بغداد ۲۶۲، ۲۷۶ (فهرست ۱: ۲۴۰ - ۲۴۲)

آستان قدس ۱۴۸۵۶

مجلس ۴۸۸۶ (فهرست: ۲۸۰۹)

آستانه قم ۵۹۵۶ (فهرست: ۱۲۳)

مسجد أعظم ۱۹۰۹ (فهرست: ۲۱۰)

- شروح و حواشي

(۱) كشف الرموز الخفية، از محمد بن حسن عاملي (م ۱۰۳۰)

نسخه ها:

آستان قدس ۲۳۵۴ - ۲۳۵۶، ۶۵۱۷، ۷۱۴۲ (فهرست ۲: ۴۴، ۵: ۴۰۷ فهرست الفبایی: ۷۱۲، ۷۳۰)

مجلس ۲ / ۳۳۶۲ (فهرست ۱۰: ۱۱۸۸)

- وزیري ٤ (فهرست ١: ٤ - ٥)
- ٢) شرح أحمد بن محمد تونی (زنده در ١٠٩٧)، چاپ تبریز ١٢٩١ و چاپهای دیگر.
- (همه در هامش الروضة البهية)
- چند نسخه منتخب:
- مجلس ١ / ٣٣٦٢ (فهرست ١٠: ١١٨٧)
- مسجد أعظم ١٣٣٤ (فهرست: ١٣٣)
- خيرات خان ٥٧ (فهرست: ١٧٣٨)
- آستانه قم ٦٠٣٦ (فهرست: ١٠٧)
- تبریز - قاضی (نشریه ٧: ٥١٣)
- ٣ - شرح عبد الحسين ابن أبو الحسن عاصی (زنده در ١٠٨١)
- نسخه:
- مدينة العلم (فهرست: ٨٣)
- ٤) شرح محمد بن قاسم أصفهاني ديلماج (زنده در ١٠٨٤) بخشي چاپ شده
- (فهرست)
- مشار: ٢٨٢)
- نسخه ها:
- ملك ٢ / ٣٥٦٨
- فيضيه (فهرست ١: ٨١)
- الهيات ٢٨٣ آل آقا (فهرست ١: ٧٦٣)
- ٥) شرح إبراهيم بن حسين مرعشی خليفه سلطان (م ١٠٩٨) چاپ تبریز ١٢٩١ و چاپهای دیگر (همه در هامش الروضة البهية)
- نسخه ها:
- مرعشی ١ / ٣٠٦٠ (فهرست ٨: ٢٨١)
- دانشگاه ٢ / ٤١٠٧ (فهرست ١٣: ٣٠٨٥)
- مجلس ٣ / ٣٣٦٢ (فهرست ١٠: ١١٨٨ - ١١٨٩)
- ٦) شرح فخر الدين محمد موسوی (أواخر قرن ١١؟)
- نسخه:
- مرعشی ١ / ٢٠١٦ (فهرست ٦: ١٧)
- ٧) شرح أبو طالب ابن ميرزايبگ موسوی فندرسکی (سده ١١؟)

نسخه:

دانشگاه ۱ / ۸۷۴ (فهرست ۳: ۱۳۴، ۵: ۱۸۶۳ - ۱۸۶۴)
(۸) الزهرات الذویة از علی بن محمد عاملی، چاپ تبریز، ۱۲۹۱ و چاپهای دیگر
(همه)

در هامش الروضة البهية)

نسخه ها:

مرعشی ۱ / ۴۳۲۰، اصلی (فهرست ۱۱: ۳۱۳)
آستانه قم ۱ / ۶۲۰۲ (فهرست: ۱۸۵)
غرب ۱ / ۱۰۸۵، ۴۵۱۱ (فهرست ۱۳۵ - ۱۳۶، ۲۸۷)
الهیات ۱ / ۹۱ د (فهرست ۱: ۲۳۳)
آصفیه ۹۰ - ۹۱ فقه شیعه (فهرست ۱: ۲۴۱ - ۲۴۲)
دانشگاه ۶۶۴۳ (فهرست ۱۶: ۳۲۴)
گلپایگانی ۲۷۷ (فهرست ۱: ۲۴۱)
(۹) الرد علی اعتراضات خلیفه سلطان علی الروضة البهية، از همان نویسنده
نسخه ها:

مرعشی ۲ / ۴۳۲۰، اصل (فهرست ۱۱: ۳۱۳)
مجلس ۱۲۹۵ (فهرست ۴: ۷۰ - ۷۱)
الهیات ۲ / ۹۱ د (فهرست ۱: ۲۳۳)
آستانه قم ۱ / ۶۲۰۲ (فهرست: ۱۸۵)
دانشگاه ۲ / ۷۷۲۵ (فهرست ۱۶: ۶۸۴)
آستان قدس ۱۴۴ فقه (فهرست ۲: ۴۵)
(۱۰) شرح جعفر بن عبد الله حویزی قاضی (م ۱۱۱۵)
نسخه ها:

مجلس - امام جمعه خوئی ۸۹ (فهرست ۷: ۸۹ - ۹۰)
مطهری ۲۵۵۸ (فهرست ۱: ۳۹۶)
ملك ۲۲۴۳ (فهرست ۱: ۲۲۶)
دانشگاه ۷۰۳۹ (فهرست ۱۶: ۴۳۵)
گلپایگانی ۱۱۰۷ (فهرست ۲: ۵۶)
وزیری ۱۱۹۳، ۱۵۴۸ (فهرست ۳: ۸۸۹ - ۸۹۰، ۹۸۷)

- (۱۱) شرح محمد إبراهيم بن محمد معصوم حسینی قزوینی (م ۱۱۴۹)
نسخه:
- غرب ۹ - ۲۸ / ۱۸۸ (فهرست: ۲۲۴)
- (۱۲) كشف اللسان من منطق الطيور والحيوان = رساله در شرح لغات اطمعه شرح
لمعه، از
إسماعيل بن محمد ملك يزدی عقدائی (زنده در ۱۱۱۷)
نسخه ها:
- مسجد أعظم ۱۱ / ۷۹۸، ۲ / ۲۶۴۷ (فهرست: ۴۷۸ و ۵۷۵)
(۱۳) - نا معلوم، پیش از ۱۱۱۹ تحریر شده.
نسخه:
- ملك ۶۳۵۷ (فهرست ۱: ۲۲۵)
- (۱۴) شرح جمال الدين خوانساری، چاپ تهران، ۱۲۷۲
نسخه:
- مسجد أعظم ۳۲۸: أصل (فهرست: ۱۳۴)
- (۱۵) المناهج السوية، از فاضل هندی
- (۱۶) تعليق على مبحث الزوال من الروضة البهية، از أحمد بن إبراهيم بحراني.
- (۱۷) العين في تعارض حقي المتبايعين، از مختاری.
- (۱۸) شرح محمد بن محمد صالح حسینی خاتون آبادي (م ۱۱۴۸)
نسخه ها:
- آستان قدس ۶۴۹۵ (فهرست ۵: ۴۰۹)
- أدبيات ۱۵۳ کرمان (فهرست ۸۴)
- (۱۹) شرح محمد رفيع بن فرج گیلانی (زنده در ۱۱۵۰)
نسخه:
- ملك ۱۰۶۶ (فهرست ۱: ۲۲۸)
- (۲۰) إشارات الفقه، از صدر الدين محمد بن محمد نصير طباطبائی يزدی (م ۱۱۵۴)
نسخه:
- وزيري ۲ / ۳۲۰ (فهرست ۱: ۳۰۳)
- (۲۱) الإبانة المرضية، از محمد صالح بن محمد سعيد خلخالی (زنده در ۱۱۷۵)،
چاپ
تهران - ۱۳۱۳).

نسخه ها:

مرعشی ۲۷۸۶ (فهرست: ۳۴۹ - ۳۵۰)

دانشگاه ۵۸۳۰ (فهرست ۱۶: ۱۰۰)

(۲۲) شرح عبارة مشکلة في مبحث صلاة الميت، از حسين بن أبو القاسم خوانساری (م)

۱۱۹۱، چاپ أصفهان ۱۳۷۷ (با النهريه محمد باقر خوانساری).

(۲۳) شرح عبارة مشکلة في مبحث صلاة الخوف، از همان نویسنده.

نسخه:

سنا (مجلس ۲) ۵ / ۱۱۳۵ (فهرست ۱: ۱۲۹)

(۲۴) شرح محمد صادق (سده ۱۲)

نسخه:

غرب ۷۷ (فهرست: ۱۳۱)

(۲۵) المفردات الفارقة، از عبد القادر بن صدر الدين حسینی مازندرانی.

نسخه:

دانشگاه ۲ / ۲۸۶۵ (فهرست ۱۰: ۱۷۱۲)

(۲۶) شرح حسين قزوینی.

نسخه:

ملی ۱۹۴۵ عربی (فهرست ۱۰: ۶۲۴)

(۲۷) شرح کرمانشاهی

نسخه ها:

آستان قدس ۱۷۹ فقه، ۷۱۴۱ (فهرست ۲: ۵۴، ۵: ۴۱۰)

گوهرشاد ۱۹۷۲ (فهرست: ۲۶۷)

خیرات خان ۵۶ (فهرست: ۱۷۳۸ - ۱۷۳۹)

مشهد - الهیات ۱۰۸۰، ۱۰۹۹ (فهرست ۲: ۲۳۰، ۲۴۰)

لوس آنجلس M ۲۹ (فهرست: ۱۹۸)

(۲۸) شرح إسماعیل بن خداداد هزار جریبی استرآبادی (زنده در ۱۲۲۶)

نسخه ها:

دانشگاه ۷۲۹۱، ۷۷۴۷ (فهرست ۱۶: ۵۰۶، ۶۸۸)

(۲۹) شرح عبد الله بن محمد تقی هزار جریبی تیلکی (م پیش از ۱۲۳۳)

نسخه:

مسجد أعظم ۸۵ (فهرست: ۱۳۳)

(۳۰) شرح محمد مهدي بن محمد جعفر موسوی (زنده در ۱۲۳۷)

نسخه:

فیضیه ۱۸۶ (فهرست ۱: ۱۱۴)

(۳۱) شرح محمد جعفر بن صفر همدانی (م ۱۲۳۸)

نسخه:

غرب ۷۷ (فهرست ۱۳۱)

(۳۲) شرح موسی بن جعفر کاشف الغطاء (م ۱۲۴۳)

نسخه ها:

خیرات خان ۲ / ۲۱، ۱ / ۶۱ (فهرست: ۱۷۷۹ - ۱۷۸۰، ۱۷۸۴)

(۳۳) شرح محمد رضا آل بحر العلوم

نسخه:

حقوق ۲۱ ب (فهرست: ۳۸۴)

(۳۴) مخزن الاسرار الفقهية، از محمد علی هزار جریبی.

نسخه ها:

مرعشی ۴۵۰۹، ۲۴۶۹ (فهرست ۷: ۶۱، ۱۲: ۸۴)

گلپایگانی ۱۸۵، ۴۰۴، ۴۵۷ (فهرست ۱: ۱۶۸، ۲: ۱۶۳ - ۱۶۴)

وزیري ۶۴۱ (فهرست ۲: ۵۴۴)

دانشگاه ۶۶۲۸ (فهرست ۱۶: ۳۲۰)

آستان قدس ۷۹۲۴ (فهرست ألفبائي: ۹۹۷)

خیرات خان ۱ / ۹۷ (فهرست: ۱۷۹۱)

لوس آنجلس M ۹۴۴ (فهرست: ۳۴۹)

(۳۵) شرح أحمد بن محمد مهدی نراقی (م ۱۲۴۵)

نسخه:

دانشگاه ۹۲۱۳ (فهرست ۱۷: ۳۲۱)

(۳۶) شرح عبد الله بن محمد جعفر کرمانشاهی (زنده در ۱۲۵۳)

نسخه:

- الهیات ۷ / ۸۱۹ و (فهرست ۲: ۲۱)
 (۳۷) شرح علی آل کاشف الغطاء
 (۳۸) فصل الخطاب الإبراهیمیه، از إبراهیم بن محمد حسین مدنی شیرازی (م حدود
 ۱۲۵۵)
 نسخه:
 تربیت ۶۲ (فهرست: ۵۱)
 (۳۹) رساله سهله در شرح قبله، فارسی، از علی اکبر بن علی بن محمد إسماعیلی
 (زنده در ۱۲۵۵)
 نسخه:
 دانشگاه ۳۷۰۳ (فهرست ۱۲: ۲۷۰۷)
 (۴۰) شرح مسیح بن محمد سعید تهرانی
 نسخه:
 نواب ۴۴ فقه (فهرست: ۴۶۱)
 (۴۱) شرح محمد نائینی (زنده در ۱۲۵۹)
 نسخه:
 مطهری ۶۰۲۸ (فهرست ۴: ۲۰۲)
 (۴۲) مجمع الآراء، از محمد جعفر استرآبادی
 نسخه ها:
 مرعشی ۲ / ۳۰۸۲، ۳۸۵۰ (فهرست ۸: ۳۰۷: ۱۰: ۲۳۶)
 لوس آنجلس ۴ / M ۱۰۳ (فهرست: ۶۶۴)
 (۴۳) شرح محمد رضا بن علی شریف گوگدی گلپایگانی (زنده در ۱۲۶۴)
 نسخه:
 دانشگاه ۱۹۵۳ (فهرست ۸: ۵۶۸)
 (۴۴) لمعات، فارسی، از محمد بن مقیم بارفروشی مازندرانی (زنده در ۱۲۶۴)
 نسخه ها:
 مسجد اعظم ۳ / ۲۸۴ (فهرست: ۴۳۹)
 فیضیه ۱۵۵۹ (فهرست ۲: ۸۹)
 (۴۵) اللوامع از همان نویسنده

نسخه ها:

مرعشی ۲۴۰۱، ۲۷۱۷ (فهرست ۷: ۳: ۲۸۳)
(۴۶) شرح محمد باقر گلپایگانی (زنده در ۱۲۶۷)

نسخه:

گلپایگانی ۲۳۴ (فهرست ۱: ۲۰۱)
(۴۷) منهاج الأمة، از نصیر الدین بن محمد نراقی (م ۱۲۷۳)

نسخه ها:

نواب ۵۷ - ۵۹ (فهرست: ۴۷۹)
(۴۸) شرح محمد جعفر بن محمد صفی آباده ای (م ۱۲۸۰)

نسخه:

نجف - مدرسه بروجردی (ذریعة ۱۶: ۲۹۲)
(۴۹) شرح محمد ابراهیم قشلاقی

نسخه:

فیضیه ۱۰۸ (فهرست ۱: ۱۱۴)
(۵۰) الحدیقة النجفیة، از محمد تقی بن حسینعلی هروی اصفهانی (م ۱۲۹۹)

نسخه ها:

گوهرشاد ۱۶۰۲ (فهرست: ۲۸۸)
الهیات ۲۶۹ د، ۶۰۳ د (فهرست ۱: ۵۴۱)
مرعشی ۲۰۱۸ (فهرست ۶: ۱۹، ۲۰)
نجف - حسینیه کاشف الغطاء (ذریعة ۶: ۳۹۰)
تبریز - قاضی (همان مأخذ)
(۵۱) - از جعفر کزازی

نسخه:

مسجد أعظم ۸۱۲ (فهرست: ۱۳۳)
(۵۲) صفاء الروضة، از محمد صالح بن حسن موسوی داماد (م ۱۳۰۱)

نسخه ها:

مرعشی ۳۱۴۰ (فهرست ۸: ۳۶۹ - ۳۷۰)
آستان قدس ۶۸۵۱ (فهرست ۵: ۴۵۷)

(۵۳) - از حسن بن أحمد حسینی گیلانی (زنده در ۱۳۰۶) نسخه:

فیضیه ۳۲۳ (فهرست ۱: ۱۱۶)

(۵۴) التعلیقة الأنیقة، از محمد عباس بن علی اکبر موسوی تستری لکنهوی (م ۱۳۰۶)،

چاپ لکنهوی، ۱۳۳۹ (فهرست آصفیه ۴: ۴۷۷)

(۵۵) حدیقة الروضة = منهاج النجاح، از محمد علی بن أحمد قراچه داغی (م ۱۳۱۰)،

چاپ تبریز - ۱۲۹۱ و چاپهای دیگر (همه در هامش الروضة البهية

(۵۶) - از جواد بن عبد الحسین نجفی (م ۱۳۱۱) نسخه:

مجلس ۴۳۳۱ (فهرست ۱۲: ۲۲)

(۵۷) - از محمد علی رضوی نسخه:

آستان قدس ۶۵۸۷ (فهرست ۵: ۴۱۰)

(۵۸) - از محمد طاهر بن إسماعیل موسوی دزفولی (زنده در ۱۳۱۱) نسخه:

حسینیة شوشتریها (ذریعة ۱۳: ۲۹۳ - ۲۹۴)

(۵۹) المقاصد العلیة، از علی بن محمد اعرجی (زنده در ۱۳۲۲) نسخه:

مدینة العلم (فهرست: ۱۲۰ - ۱۲۲)

(۶۰) منهاج النجات، از علی بن عبد الله علیاری (م ۱۳۲۷)، چاپ تبریز - ۱۳۰۹، ۱۳۴۰.

(۶۱) منهاج الملة، از همان نویسنده. نسخه:

مرعشی (ذریعة ۲۳: ۱۷۶)

(۶۲) - از محمد علی بن محمد نصیر گیلانی مدرس (م ۱۳۳۴)، بخشی در تهران چاپ

شده ۱۳۲۳.

نسخه:

مرعشی ۱ / ۲۰۷۸ (فهرست ۶: ۹۱)

۶۳) - از محمد حسین بن محمد قاسم قمشه ای (م ۱۳۳۶) نسخه ها:

حسینیه شوشتریها ۸۱۹ - ۸۲۰ (فهرست: ۸۰۰)

۶۴) - از حسن بن أحمد حسینی کاشانی (م ۱۳۴۲) نسخه:

آستان قدس ۷۱۴۰ (فهرست ۵: ۴۱۱)

۶۵) الحاشیة الرضیة، از امجد حسین بن منور علی الله آبادی (زنده در ۱۳۴۳)، چاپ هند - ۱۳۴۳.

۶۶) سراج الأمة، از محمد حسن بن صفر علی بارفروشی (م ۱۳۴۵)، چاپ تهران - ۱۳۲۴، ۱۳۶۶.

۶۷) - از مرتضی حسینی سدهی اصفهانی نسخه:

مرعشی (فهرست میکروفیلیمهای دانشگاه، ۲: ۱۷۴)

۶۸) - از محمد جعفر بن محمد طاهر نسخه:

مجلس ۲۷۱ طباطبائی

۶۹) از عبد الغنی

نسخه:

حسینیه شوشتریها (ذریعة ۱۴: ۳۸)

۷۰ - ۸۰) ۱۱ شرح نامعلوم یا نا مشخص

الف) نسخه: دانشگاه ۱ / ۶۹۹۶ (فهرست ۱۶: ۴۲۳)

ب) نسخه: ملك ۲۵۴۵ (فهرست ۱: ۲۲۵)

ج) نسخه: آستان قدس ۱۸۰ فقه (فهرست ۲: ۵۴ - ۵۵)

د) نسخه: فیضیه ۶۰ (فهرست ۱: ۸۱)

ه) نسخه: رضویه ۲ / ۴۹ (فهرست: ۴۸)

و) نسخه: دانشگاه ۲ / ۲۵۲۶ (فهرست ۹: ۱۳۲۶)

ز) نسخه: فیضیه ۳۰۷ (فهرست ۱: ۸۱)

ح) نسخه: مرعشی ۲ / ۲۰۷۸ (فهرست ۶: ۹۲)

ط) نسخه: مجلس ٢ / ٨٨ امام جمعه خوئي (فهرست ٧ : ٨٨)
ي) نسخه: مسجد اعظم ٣٥٢٩ (فهرست : ١٣٣)
يا) نسخه: همان جا ٣ / ٢٤٢٤ (فهرست : ٥٥٧)
٢٣٨ - أجوبة مسائل حسين بن ربيعة المدني
نسخه:

مجلس ٦ / ٥١٩٢ (فهرست ١٦ : ٢١)
٢٣٩ - أجوبة مسائل ابن فروج
نسخه:

مجلس ٥ / ٥١٩٢ (فهرست ١٦ : ٢١)
٢٤٠ - أجوبة المسائل المازحية
نسخه ها:

حقوق ٥ / ٢٢٨ ج (فهرست : ٢٣١)
آستان قدس ١٦٠ فقه (فهرست ٢ : ٤٨)
مرعشي ٣ / ١٢٥٩ (فهرست ٤ : ٦٠)
ملك ١٠ / ١٨٥٨ (فهرست ٥ : ٣٨٨)
٢٤١ - أجوبة المسائل النجفية
نسخه:

آستان قدس ١ / ٧٢٤٥ (فهرست ٥ : ٤٩٦ - ٤٩٧)
٢٤٢ - أجوبة المسائل الشامية
نسخه:

آستان قدس ٢ / ٧٢٤٥ (فهرست ٥ : ٤٩٦ - ٤٩٧)

٢٤٣ - أجوبة مسائل شكر بن حمدان

نسخه:

دانشگاه ٢٢ / ٣٤١٤ (فهرست ١٢ : ٢٥٢٧)

٢٤٤ - أجوبة مسائل السيد شرف الدين السماكي

نسخه ها:

دانشگاه ٥ / ٢٠٩٩ (فهرست ٨ : ٧٢٧)

حقوق ٤ / ٢٨٨ ج (فهرست : ٢٣١)

آستان قدس ١٥٩ فقه (فهرست ٢ : ٤٨)

حضرت عبد العظيم ٢٣٥ (فهرست : ٤٤٥)

بنگال (فهرست ١ : ٣٢٠)

حكيم (ذريعة ٢٠ : ٦ - ٧)

٢٤٥ - فوائد متفرقة

نسخه:

آستان قدس ٢٨٩٧ (فهرست ٥ : ٤٦٩)

٢٤٦ - مجموعة الإفادات = الرسائل، مجموعه ١٢ رساله كه ٨ رساله از آن جمله

در مباحث فقهی

است به أسامي زير:

رسالة في ميراث الزوجة

رسالة في الحبوّة واحكامها

رسالة في طلاق الحائض والغائب

نتائج الافكار في حكم المقيم في الاسفار

رسالة في وجوب صلاة الجمعة

رسالة في حكم ما إذا تيقن الطهارة والنجاسة وشك في السابق منهما

رسالة في ما إذا احدث المحنب في أثناء غسل الجنابة

رسالة في انفعال ماء البئر، چاپ تهران - ١٣١٣.

چند نسخه منتخب:

مجلس ٢٦٥، ٨ / ٤٤٧١، ٣ / ٥٣٥٤ (فهرست ١٢: ١٤٦، ١٦: ٢٦٥)

حقوق ٢٢٨ ج (فهرست: ٢٣٢، ٢٨٥، ٣١١، ٣٢٨، ٣٣٠، ٤٠١، ٤٩٢)

آستان قدس ٢٣٦٤ - ٢٣٦٨ (فهرست ٢: ٤٧ - ٤٨، ١٤١ - ١٤٢)

دانشگاه ٢٠٩٩، ٨ / ٣٢٠٥، ١ / ٦٢٥٥، ٧٢٠٣ (فهرست ٧: ٢٧٢ - ٢٧٨، ٩: ٢١٦٣، ٢٢٨، ٤٨٦)

امام جمعه زنجان (فهرست: ١٤٠ - ١٤١)

دار الكتب ١٩١٧٩ ب، ٣٣٢٦ ج (فهرست ١: ٢٧٨، ٣٨١، ٣٨٨، ٣٩١)

لوس آنجلس M ١٢٠، M ١٦٩ (فهرست: ٦٦٧)

ملك ١٨٥٨ (فهرست ٥: ٣٨٧)

حسينيه شوشترية ١٤٠ (فهرست: ٨٣٥ - ٨٣٦)

باكو M ١٤٠ - ١٤١ (نشریه ٩: ٢٤٢)

حكيم ١٦٥٦ م.

حضرت عبد العظيم ٢٣٥ (فهرست: ٤٤٥)

مرعشي ١٧٧٧، ٢٣٦٢، ٧ / ٤٤٤ (فهرست ٢: ٤٩، ٥: ١٥٧ - ١٥٨، ٦: ٣٤٦)

گلپایگانی ٥ / ١٧٥١ (فهرست ٣: ٤١)

مسجد أعظم ٢ - ١ / ٣٢٦٩ (فهرست: ٦١٩)

٢٤٧ - مسائل التلميد

نسخه:

نجف - مدرسه بروجردي (ذريعة ٢٠: ٣٤١)

٢٤٨ - المختار من مواضع الخلاف في مسائل كتاب اللمعة الدمشقية

نسخه:

بنگال ٦٤٠ (فهرست ١: ٣١٦)

٢٤٩ - التنبيه على مسائل ادعى فيها الشيخ الطوسي الاجماع مع أنه نفسه خالف في حكم ما ادعى الاجماع فيه = رساله في اجماعات شيخ الطائفة.

چاپها:
 تهران - ۱۳۰۸ (بالالفیه شهید اول)، مشهد - ۱۳۹۲ (در مجموعه الذکری الألفية
 للشيخ
 الطوسي: ۷۸۹ - ۷۹۸)
 نسخه ها:
 گلپایگانی ۱۴۸۴ (فهرست ۲: ۴۵)
 دانشگاه ۳ / ۶۳۶۹ (فهرست ۱۶: ۲۵۳)
 الهیات ۳ / ۵۶۱ (فهرست ۱: ۳۲۸ - ۳۲۹)
 أمير المؤمنين ۳۵۸ (نشریه ۵: ۴۱۴)
 ۲۵۰ - حاشیه مختصر النافع (رك: ذیل مختصر، به شماره ۶۰)
 ۲۵۱ - رسالة في النية
 نسخه ها:
 ملك ۱۰ / ۲۳۹۵
 فیضیه ۲ / ۱۷۴۳ (فهرست ۲: ۱۲۷)
 ۲۵۲ - الاقتصاد والارشاد
 نسخه ها:
 الهیات ۵۳۸ د، ۲ / ۵۶۱ د (فهرست ۱: ۳۲۸، ۴۶۰ - ۴۶۱)
 گلپایگانی ۳ / ۱۰۲۰ (فهرست ۲: ۲۲۱)
 ۲۵۳ - الإسطنبولية في الواجبات العينية
 نسخه ها:
 آستان قدس ۷۲۴۴، ۶۱۹۷، ۷۴۳۷ (فهرست ۵: ۴۲۸، ألبائبي: ۷۸۰)
 حکیم ۱۷۵۷ م (فهرست ۱: ۵۲)
 دانشگاه ۴ / ۱۳۰۱ (فهرست ۷: ۲۷۱۹)
 ۲۵۴ - حاشیه ارشاد (رك: ذیل ارشاد، به شماره ۸۰)

- ٢٥٥ - تمهيد القواعد (رك: ذيل قواعد، به شماره ٨٥)
٢٥٦ - المقاصد العلية، شرح الفيه شهيد أول (رك: ذيل الفيه، به شماره ١١٨)
٢٥٧ - حاشية الألفية (رك: ذيل ألفية، به شماره ١١٨)
٢٥٨ - حاشية ديكرى بر ألفية (رك: ذيل الفيه، به شماره ١١٨)
٢٥٩ - مقالة في وجوه البحث على صلاة الجمعة

نسخه:

دانشگاه ٥ / ٤٤١٢ (فهرست ١٣ : ٣٣٧٥)

٢٦٠ - رسالة في خلل الصلاة

نسخة:

مجلس ٨ / ٥٨٠ أخوي (مجله وحيد ٥ : ٢٩٩)

٢٦١ - مناسك الحج الكبير

نسخه ها:

آستان قدس ٢٦٣٠، ٦٠٧٣ (فهرست ٢ : ١٢٩، ٥ : ٥١٤)

دانشگاه ١٠ / ٢٠٩٩ (فهرست ٨ : ٧٢٧)

مرعشى ٥ / ٢٧٩٦ (فهرست ٧ : ٣٦٣)

الهيأت ١ / ٢٠٦ د (فهرست ١ : ٢٥٩)

ملك ٧ / ٢٣٩٥، ١٣ / ٥٧١٢

٢٦٢ - مناسك الحج

نسخه ها:

مرعشى ٢ / ٣٣٠٧ (فهرست ٩ : ٨٧)

سنا (مجلس ۲) ۱۳ / ۱۲۲۹ (فهرست ۲: ۱۷۴)
 دانشگاه ۱ / ۷۰۶۵ (فهرست ۱۶: ۴۴۳)
 ملك ۱۸ / ۵۷۱۲
 مجلس ۱۸۳ / ۳۴۵۵ (فهرست ۱۰: ۱۳۵۳ - ۱۳۵۴)
 سامراء - مدرسه شیرازی (ذریعة ۲۴: ۴۴۱)
 دیوان هند ۱۸۱۲ (فهرست ۲: ۳۱۴)
 ۲۶۳ - صیغ العقود
 نسخه ها:
 کاظمیه - جوادین (ذریعة ۵: ۲۷۸، ۱۵: ۱۰۹)
 گلپایگانی ۲ / ۶۸۲ (فهرست ۲: ۲۰۱)
 غرب ۲ / ۷۸۶ (فهرست: ۲۷۶)
 ۲۶۴ - حاشیه علی کتاب الفرائض من المختصر النافع
 نسخه:
 مجلس ۱ / ۵۳۴۰ (فهرست ۱۶: ۲۵۱)
 ۲۶۵ - رساله فی العدالة
 نسخه ها:
 مطهری ۲ / ۷۴۶۱ (فهرست ۵: ۳۱۴)
 مرعشی ۴ / ۴۴۴، ۴ / ۱۴۴۵ (فهرست ۲: ۴۸، ۴: ۲۳۲)
 دانشگاه ۲ / ۷۰۱۹ (فهرست ۱۶: ۴۳۱)
 الهیات ۵ / ۵۶۱ د (فهرست ۱: ۳۲۹)
 * علی بن حسین صائغ عاملی (زنده در ۹۶۹)
 ۲۶۶ - مجمع البیان، شرح إرشاد الأذهان (رك: ذیل ارشاد، به شماره ۸۰)

* حسين بن عبد الصمد عاملي (م ٩٨٤)
٢٦٧ - مسألتان = رسالة في حكم الحصر والبيواري وحكم سهم الامام
نسخه ها:

مرعشى ٢ / ٧٤٤ (فهرست ٢ : ٣٤٥)
ملى ٣ / ١٩٤٣ عربى (فهرست ١٠ : ٦١٦ - ٦١٧)
گليپايگانى ٣ / ٤٨ (فهرست ١ : ٥٨)
مجلس ١٢ / ١٨٣٦ (فهرست ٩ : ٤٨٩ - ٤٩١)
ملك ١٣ / ٨٠٤ ، ٢ / ٢٤١١ (فهرست ٥ : ١٨٤) - مسائل فقهية
نسخه :

مطهرى ١ / ٢٣٣٣ (فهرست ١ : ٤٠٩ ، ٥ : ٥٦١)
٢٦٩ - التساعية = تسع مسائل
نسخه ها:

مجلس ٥٣ / ١٨٠٥ ، ٤٨ / ٤٩٠٠ ، ٣ / ٥٩٦٠ (فهرست ٩ : ٣٥٦ ، ١٤ : ٧٤ ،
١٧ :

٣٤٤ - ٣٤٥)

پرينستون ٣ / ٥٣٨ يهودا (فهرست : ١٤٩)
٢٧٠ - الواجبات الملكية

نسخه :

گليپايگانى ٣ / ٨ (فهرست ١ : ١٨)
٢٧١ - حاشية ء ارشاد (رك: ذيل شماره ٨٠)

٢٧٢ - شرح الألفية (رك: ذيل شماره ١١٨)

٢٧٣ - تحفة أهل الايمان

نسخه ها:

مجلس ٩ / ١٨٣٦ (فهرست ٩: ٤٨٧ - ٤٨٨)

ملى ٤ / ١٩٤٣ (فهرست ١٠: ٦١٧)

گوهرشاد ٢ / ١٧٥٠ (فهرست: ٣٦٨)

گلپایگانی ١ / ٤٨ (فهرست ١: ٥٨)

آستان قدس ٧٣٨٦ (فهرست الفبايى: ٦٣٣)

٢٧٤ - قبله عراق العجم وخراسان

نسخه ها:

مرعشى ٤ / ٧٤٤ (فهرست ٢: ٣٤٦)

فيضيه ١ / ١٦٧٩ (فهرست ٣: ١١٧)

گلپایگانی ٤ / ٤٨ (فهرست ١: ٥٨)

٢٧٥ - رسالة في وجوب صلاة الجمعة

نسخه ها:

مجلس ١١ / ١٨٣٦ (فهرست ٩: ٤٨٩)

حكيم ٤٥١ م (يادداشت آقاى حسينى اشكورى)

مدينة العلم (فهرست: ١٠٣)

٢٧٦ - رسالة في حلية جوائز السلطان

نسخه ها:

ملى ٢ / ١٩٤٣ عربى (فهرست ١٠: ٦١٦)

حكيم ١٥٠٦ مجاميع (فهرست ١: ٣٧ - ٣٨)

۲۷۷ - رسالة في الاقرار

نسخه ها:

دانشگاه ۶ / ۹۱۸ (فهرست ۵ : ۱۸۶۵ - ۱۸۶۶)

مجلس ۴۹ / ۴۹۰۰ (فهرست ۱۴ : ۷۴)

۲۷۸ - رسالة في الرضاع

نسخه ها:

حكيم ۲۲۲۶ (ذريعة ۲۰ : ۶ - ۷)

مجلس ۲ / ۵۱۶۸، ۶۱۳ طباطبائی (فهرست ۱۵ : ۳۰۵)

ملك ۱ / ۲۵۹۵

فيضيه ۲ / ۱۴۳۰ (فهرست ۳ : ۹۱)

۲۷۹ - رسالة في اليدو الشيع

نسخه:

ملك ۱۱ / ۸۰۴، ۳ / ۲۴۱۱، ۵ / ۲۷۰۶ (فهرست ۵ : ۱۸۳)

ملى ۹ / ۱۹۱۹، ۱ / ۱۹۴۳ (فهرست ۱۰ : ۵۸۳ و ۶۱۵)

حسينيه شوشترها ۱۵ / ۳۰۰ (فهرست : ۸۵۱)

نجف - صاحب الذريعة (ذريعة ۱۱ : ۱۵۳)

۲۸۰ - العقد الحسيني، چاپ يزد - بي تاريخ.

چند نسخه منتخب:

قادريه ۵۰۰ (فهرست ۲ : ۳۱۹)

مطهرى ۲۰۱۳ (فهرست ۱ : ۴۸۵)

ملك ۱۲ / ۸۰۴، ۱ / ۲۴۱۱ (فهرست ۵ : ۱۸۴)

لنين گراد ۵۲ (نشریه ۸ : ۱۰۳)

ملى ۱ / ۱۲۵۹، ۱ / ۱۲۶۲ (فهرست ۹ : ۲۴۵ و ۲۵۰)

دانشگاه ۲ / ۵۳۸۷ (فهرست ۱۵ : ۴۲۳۲)

مجلس ۱۳۰۶ (فهرست ۴ : ۷۸)
وزیري ۱۱ / ۳۲۰ (فهرست ۱ : ۳۰۵)
ملی فارس ۸ / ۶۹۸ (فهرست ۲ : ۲۸۵)
* عبد العالی بن علی بن عبد العالی کرکی (م ۹۹۳)
۲۸۱ - رسالة في البلوغ وحده
نسخه:

مطهری ۲ / ۲۵۹۵ (فهرست ۱ : ۴۳۳)
۲۸۲ - النظامية

شرح:
هادي المضلين ومرشد المصلين، از عبد الهادي بن رفيع الدين حسين حسيني دليجاني
(زنده در ۱۰۴۸)
نسخه ها:

مرعشی ۸۰۱، ۱۱۶۷، ۲۱۵۳ (فهرست ۳ : ۱، ۳۳۹، ۶ : ۱۶۰)
۲۸۳ - رسالة في الكبائر
نسخه:

مطهری ۲۰ / ۲۹۱۹ (فهرست ۵ : ۴۲۳)
۲۸۴ - حاشية مختصر النافع (رك: ذيل مختصر، به شماره ۶۰)
۲۸۵ - منهج السداد (رك: ذيل شماره ۸۰)

* حسن بن علي بن عبد العالي كركي (أواخر قرن دهم)
٢٨٦ - البلغة في صلاة الجمعة البلغة في اعتبار اذن الامام في مشروعية صلاة الجمعة
نسخه ها:

مرعشی ١ / ٤٦٩٧
مدينة العلم (فهرست: ١٠٣)
٢٨٧ - الامر بالمعروف والنهي عن المنكر
نسخه ها:

وزيري ٢٠٧٧ (فهرست ٤ : ١١٥٠)
أدييات ١٢ / ١٢٠ حکمت (فهرست: ٤٢)
* مقدس اردبيلي (م ٩٩٣)

٢٨٨ - مجمع الفائدة والبرهان، شرح إرشاد الأذهان علامه حلي، چاپ تهران -
١٢٧٤، قم -
١٤٠٣ به بعد.

چند نسخه منتخب:

مرعشی ١٨٥٢ (فهرست ٥ : ٢٣٧ - ٢٣٨)
مجلس ٣٣٧٧ - ٣٣٧٨ (فهرست ١٠ : ١٢٢٦ - ١٢٢٨)
دانشگاه ٦٧١٧ (فهرست ١٦ : ٣٤٤)
ملك ٢١٩٥ (فهرست ١ : ٦٤٢)
آستان قدس، ٣ نسخه (فهرست ٢ : ١٢٤ - ١٢٥)
ملي، ٤ نسخه (فهرست ٧ : ٤٩، ١٤٧، ٤٧٢)
گليپايگاني، ٣ نسخه (فهرست ٢ : ١٥٩ - ١٦٠)
كاشان - بهنيا (رهنماي كتاب ٢١ : ٦٩٥)

- موسسه إسماعيلي ۵۹۷ (فهرست ۲: ۹۳)
 شروح:
 (۱) - از بهبهانی
 نسخه ها: مجلس ۴۴۵۱ (فهرست ۱۲: ۱۳۳)
 دانشگاه ۳ / ۷۷۰ (فهرست ۵: ۱۸۶۶ - ۱۸۶۹)
 وزيري ۱ / ۲۳ (فهرست ۱: ۳۶)
 خيرات خان ۲ / ۶۱ (فهرست: ۱۷۸۵)
 الهيات ۱۵۳ آل آقا (فهرست ۱: ۷۶۶)
 حسينيه شوشتر يها ۲ / ۶۷۲ (فهرست: ۸۷۳)
 آستان قدس ۱۴۳۷۵ (يادداشت آقای سيد عبد العزيز طباطبائي)
 (۲) - نا معلوم
 نسخه: مجلس ۱۳۵ امام جمعه خوئی (فهرست ۷: ۱۴۵)
 (۳) - نا معلوم
 نسخه: دانشگاه ۷۴۲ در حاشية (فهرست ۵: ۲۰۰۱ - ۲۰۰۲)
 ۲۸۹ - زبدة البيان، چاپ تهران - ۱۳۶۸ و ۱۳۸۶
 چند نسخه منتخب:
 دانشگاه ۱۸۰۸ (فهرست ۸: ۳۹۴)
 آستان قدس ۱۲۰۸، ۱۲۰۹ (فهرست ۲: ۴۰۲)
 عمومي أصفهان ۲۶۷۷، ۲۶۹۵، ۲۸۸۳، ۳۰۶۲ (فهرست: ۱۷۴)
 مسجد أعظم ۲۹۹۰، ۳۶۰ (فهرست: ۲۲۱)
 حضرت عبد العظيم ۲۸۵ (فهرست: ۴۶۷)
 برلين ۱ / ۷۱۷ Ldg (فهرست ۴: ۲۵۴)
 پرينستون ۳ و ۷۰۵ سری جديد
 شروح و حواشي:
 (۱) المتعة في شرح الزبدة، از سيد ميرزا خالد
 نسخه:
 مطهری ۳ / ۴۵۰۹ (فهرست ۵: ۴۹۸)

۲) مفاتیح الاحکام، از محمد سعید بن قاسم حسینی طباطبائی قهپائی (م ۱۰۹۲).
نسخه ها:

مجلس ۴۸۲۸ (فهرست ۱۲: ۱۹۸)

نور بخش ۲۰۰ (فهرست ۱: ۱۹۵)

مرعشی ۲۱۴۰ (فهرست ۶: ۱۵۰ - ۱۵۱)

۳) - از محمد بن عبد الفتاح تنکابنی سراب (م ۱۱۲۴)
نسخه ها:

وزیری ۱۲۹۰ (فهرست ۳: ۹۱۸)

أصغر مهدوی ۱۰ / ۵۹۲ (فهرست: ۱۲۵)

۴) تحصیل الاطمینان، از محمد إبراهيم بن محمد معصوم حسینی قزوینی (م ۱۱۴۹)
نسخه ها:

مجلس ۵۵۵۳ (فهرست ۱۶: ۴۱۵)

غرب ۱۰۱۹۸ (فهرست: ۷۰ - ۷۱)

۵) - از محمد رفیع گیلانی (میانه قرن دوازدهم)
نسخه:

مسجد أعظم ۶ / ۱۲۳۹ (فهرست: ۵۰۳)

۲۹۰ - مناسک حج، به فارسی

نسخه ها:

آستان قدس ۲۳۷۳ (فهرست ۲: ۴۹)

گوهرشاد ۳ / ۹۹۸ (فهرست: ۱۰۷)

دانشگاه ۶ / ۸۷۸ (فهرست ۶: ۱۸۷۰ - ۱۸۷۱)

حجّیه ۲ / ۵۹۷ (فهرست: ۱۱۵)

مرعشی ۵ - ۴ / ۳۰۰۸ (فهرست ۸: ۱۸۵)

۲۹۱ - رسالة في الخراج، چاپ تهران - ۱۳۱۳ (در مجموعه کلمات المحققین) و
۱۳۱۸ (در هامش

درر الفوائد آخوند خراسانی)

چند نسخه منتخب:

- مطهرى ٤ / ١٤٤٦ (فهرست ٤ : ٣٦٤)
ملى ١٨٨٩ عربى (فهرست ١٠ : ٥٣٣)
دانشگاه ٩٩ / ٧٣٨٧ (فهرست ١٦ : ٥٣٤)
٢٩٢ - رسالة مختصرة في الخراج، همراه رساله پيش چاپ شده ودرهمان نسخه ها
آمده است.
٢٩٣ - رسالة في الذبح = رسالة في كفاية بسملة الذابح الجنب وان قصد قراءة
احدى السور
العزائم
نسخه:
تبريز - قاضى (نشریه ٧ : ٥٢٢)
٢٩٤ - رساله در صلاة وصوم (رك: ذيل شماره ١٠٨٥)
* علي بن إبراهيم بن سليمان قطيفى (زنده در ٩٩٥)
٢٩٥ - شرح ترددات النافع (رك: ذيل مختصر، به شماره ٦٠)
* ماجد بن فلاح بن حسن شيبانى (أواخر قرن دهم)
٢٩٦ - رسالة في حرمة التصرف في الآجر والحجارات المستخرجة من خرابات
الكوفة والحائر
وطوس وغيرها
نسخه:
مرعشى (ذريعة ١١ : ١٧٢)
٢٩٧ - رسالة في حل الخراج چاپ تهران - ١٣١٣ (در مجموعه كلمات
المحققين).
نسخه:

- مرعشى (ذريعة ١١ : ١٧٩)
٢٩٨ - رسالة في وجوب الاتجار بمال الصغير واستنائه له.
نسخه:
- مرعشى (ذريعة ٢٥ : ٢٩)
٢٩٩ - رسالة في الرضاع = رسالة في اثبات الحرمة نسبا ورضاعا
نسخه ها:
- دانشگاه ٤ / ٢١٠٥ ، ٧ / ٧٠٤٣ (فهرست ٨ : ٧٤٠ ، ١٦ : ٤٣٧)
٣٠٠ - رسالة في حلية العنب والزبيب الملقين في الخل لكسب الحموضة
نسخه:
- مرعشى (ذريعة ١١ : ١٧٧)
* نور الدين علي بن أحمد بن أبي جامع عاملي (أواخر قرن دهم)
٣٠١ - شرح قواعد الأحكام (رك: ذيل قواعد، به شماره ٨٥)
* عبد العلى بن محمود خادم جاپلقى (پايان قرن دهم)
٣٠٢ - رسالة في صلاة الجمعة
نسخه:
- دانشگاه ١ / ٩٧٢ (فهرست ٥ : ٢٠٨٩ - ٢٠٩٠)
٣٠٣ - رسالة در نماز جمعه، به فارسي
نسخه:

- دانشگاه ۲ / ۹۷۲ (فهرست ۵: ۲۰۹۰ - ۲۰۹۱)
- ۳۰۴ - شرح الألفية (رك: ذيل الفيه، به شماره ۱۱۸)
- ۳۰۵ - شرح فارسي الفيه (ذيل همان شماره)
- * سيد حسين مجتهد كركي - حسين بن حسن حسيني (م ۱۰۰۱)
- ۳۰۶ - رسالة في النية
نسخه:
- مجلس ۲ / ۳۹۸۸ (فهرست ۱۰: ۲۱۶۰)
- ۳۰۷ - رسالة في استقبال القبلة
نسخه:
- مجلس ۹ / ۳۹۸۸ (فهرست ۱۰: ۲۱۶۶)
- ۳۰۸ - رسالة في الأواني
نسخه:
- دانشگاه ۴۵ / ۲۱۴۴ (فهرست ۹: ۸۳۲)
- ۳۰۹ - رسالة في القبلة
ترجمه فارسي آن از محمد صادق سرکاني (زنده در ۱۰۳۳) در دست است
(استادی: ۶۸)
- ۳۱۰ - البلغة في عدم عينية صلاة الجمعة
نسخه ها:
- گلیایگانی ۹ / ۱۴۶ (فهرست ۱: ۱۳۶)
- مدینه العلم (فهرست: ۱۰۱ - ۱۰۲)

٣١١ - رسالة النيات وصيغ العقود والايقاعات
نسخه:

ملك ٣ / ١٨٤٧ (فهرست ٥ : ٣٨٤)
٣١٢ - رسالة في حكم ذبائح أهل الكتاب
نسخه:

مجلس ٧ / ٣٩٨٨ (فهرست ١٠ : ٢١٦٥)
٣١٣ - رسالة في تنازع الزوجين في متاع البيت
نسخه:

مرعشي ٣ / ٢٧٨٥ (فهرست ٧ : ٣٤٨)
* عبد الله بن خليل (زنده در ١٠٠٦)
٣١٤ - شرح الفرائض النصيرية (رك: ذيل فرائض، به شماره ٥٧)
٣١٥ - رسالة في المواريث
نسخه ها:

مسجد أعظم ٦ / ٦٣١، ٢ / ٦٢٧ (فهرست: ٤٦٤ و ٤٦٥)
آستان قدس ٢٧٥٧ (فهرست ٥ : ٤٤٥)
دانشگاه ٧٦٨٤ (فهرست ١٦ : ٦٧٠)
سنا ٧ / ٢٢٥ (فهرست ١ : ١٠٦)

علي بن محيي الدين جامعي عاملي (زنده در ۱۰۰۸)
۳۱۶ - رسالة في الميراث
نسخه ها:

أدبيات ۸ / ۲۴۳ امام جمعه كرمان (فهرست: ۳۸)
وزيري ۲ / ۲۳۴۴ (فهرست ۴: ۱۲۵۸)
فيضيه ۵ / ۱۴۸۴ (فهرست ۳: ۹۴)
* صاحب مدارك (م ۱۰۰۹)

۳۱۷ - هداية الطالبين = غاية المرام، شرحي بر مختصر نافع محقق حلي
نسخه ها:

دانشگاه ۱۴۷۱، ۶۵۹۸ (فهرست ۸: ۱۲۲، ۱۶: ۳۰۴)
حكيم ۱۰۶ (نشریه ۵: ۴۲۵)
جعفریه (نشریه ۵: ۴۳۶)

فيضيه ۱۰۱ (فهرست ۱: ۱۹۲ - ۱۹۳)
الهيات ۲ ب / ۵۴ (فهرست ۱: ۱۲۸)
آستان قدس ۷۵۸۶ (فهرست ۵: ۴۶۱)

مجلس ۳۳۷۰، ۴۶۴۱، ۵۳۱۰ (فهرست ۱۰: ۱۲۱۳ - ۱۲۱۵، ۱۳: ۳۱، ۱۶:
۲۲۶)

مرعشی ۵۴۶ (فهرست ۲: ۱۴۸)

وزيري ۱۶۹۱ (فهرست ۳: ۱۰۲۲)

ملك ۲۸۹۷ (فهرست ۱: ۴۴۲)

مسجد جامع ۱۴۴ (فهرست: ۳۳۲)

کنگره ۳۸ عربي (فهرست: ۳۰ - ۳۱)

شرح: از بهبهانی

- نسخه: أصفهان - روضاتی (ذریعة ۲۰ : ۷۲)
- ۳۱۸ - مدارك الأحكام، شرح بخش عبادات از شرایع محقق، چاپ تهران -
 ۱۲۶۸، ۱۲۷۴،
 ۱۲۹۸، ۱۳۲۲.
- چند نسخه منتخب:
- آستان قدس ۷۹۳۱ (فهرست ۵ : ۴۹۶)
- مجلس ۴۲۰۲، ۳۳۷۴، ۱۹۳ امام جمعه خوئی (فهرست ۷ : ۳۳۹، ۱۰ : ۱۲۲۴،
 ۱۱ :
 ۲۱۹ - ۲۲۰)
- نواب ۶۱ - ۶۲ فقه، ۹۷ فقه (فهرست : ۴۷۵)
- غرب ۴۵۱۰ (فهرست : ۱۸۴)
- موزه بغداد ۲۹۰۰، ۳۸۸۶ (فهرست ۱ : ۲۵۳)
- بوهار ۱۸۳ عربی (فهرست : ۲۰۷)
- برلین Ldg ۵۲۳ (فهرست ۶ : ۶۶)
- هاروارد (نشریه ۹ : ۳۸۰)
- شروح و حواشی:
- (۱) - از رفیع الدین نائینی
 نسخه: مرعشی ۳۳۰۹ (فهرست ۹ : ۹۰ - ۹۱)
- (۲) - از ابراهیم بن حسین مرعشی خلیفه سلطان
 نسخه: مرعشی ۲ / ۳۰۶۰ (فهرست ۸ : ۲۸۱ - ۲۸۲)
- (۳) - از محمد ابراهیم بن محمد معصوم حسینی قزوینی
 نسخه: غرب ۲۳۳ (فهرست : ۱۱۶)
- (۴) - از محمد اسماعیل بن حسین خاجویی (م ۱۱۷۳)
 نسخه ها: موزه بغداد ۲۰۵، ۱۰۳۶ (فهرست : ۱۴۴)
- ملك ۱۰ و ۲۸ / ۱۶۰۶ (فهرست ۵ : ۳۰۵ - ۳۰۶)
- (۵) تدارك المدارك، از صاحب الحدائق
 نسخه ها: مجلس ۲ / ۴۷ امام جمعه خوئی (فهرست ۷ : ۴۳ - ۴۴)
- گلپایگانی ۸ / ۱۸۷۰ (فهرست ۳ : ۹۱)
- (۶) - از بهبهانی، چاپ تهران - ۱۲۶۸، ۱۳۲۲ (هر دو با مدارك الأحكام)

- نسخه ها: مطهری ۲۶۵۳ (فهرست ۴: ۲۶۷)
 ملك ۲۵۸۷ (فهرست ۱: ۲۴۶)
 مرعشی ۴۳۱۲ (فهرست ۱۱: ۳۰۳)
 دانشگاه ۶۸۰۹ (فهرست ۱۶: ۳۶۵)
 آستان قدس ۷۵۸۷ (فهرست الفبایی: ۷۲۷)
 آستان قدس ۱۴۳۷۵
 گلپایگانی ۱۰۲۹ (فهرست ۲: ۶۰)
 مسجد اعظم ۴۵۴ (فهرست: ۱۴۷)
 (۷) - الفذالك، از کرمانشاهی.
 (۸) - از محمد جعفر همدانی
 نسخه: مرعشی ۲۵۳۸ (فهرست ۷: ۱۲۲ - ۱۲۳)
 (۹) كشف المدارك، از محمد رفیع گیلانی اصفهانی (زنده در ۱۲۳۶)، چاپ تهران
 -
 ۱۲۶۹ (در حاشیه دره بحر العلوم)، ۱۳۲۲ (با مدارك الأحكام)
 نسخه ها: دانشگاه ۱ / ۳۶۹۸ (فهرست ۱۲: ۲۷۰۳)
 مسجد اعظم ۱۶۵۵ (فهرست: ۳۳۲)
 (۱۰) - از ضیاء الدین محمد حسینی مرعشی
 نسخه: مرعشی ۱۷۶۲ (فهرست ۵: ۱۴۵)
 (۱۱) - از محمد جعفر استرآبادی
 نسخه: مرعشی ۳۸۵۴ (فهرست ۱۰: ۲۴۲)
 (۱۲) - نا معلوم
 نسخه: حسینی شوشتریها ۲ / ۱۹۲ (فهرست: ۸۴۰)
 ۳۱۹ - حاشیه الألفية (رك: ذیل ألفیة، به شماره ۱۱۸)

* با یزید ثانی - أبو محمد علی بن عنایت الله بسطامی (زنده در ۱۰۱۱)

۳۲۰ - معارج التحقیق

نسخه:

مجلس ۱۳۲۱ (فهرست ۴: ۹۳ - ۹۴)

۳۲۱ - أوقات الصلاة

نسخه:

دانشگاه ۱۱ / ۹۴۴ (فهرست ۵: ۱۷۸۴ - ۱۷۸۵)

۳۲۲ - التحفة المرضیة = السلامیة

نسخه:

دانشگاه ۷ / ۹۴۴ (فهرست ۵: ۱۸۲۵)

* صاحب معالم (م ۱۰۱۱)

۳۲۳ - معالم الدین، که تنها بخشی از آغاز طهارت آن نگاشته شده است، چاپ

تبریز - ۱۳۲۲.

چند نسخه منتخب:

الهیات أب / ۵۴ (فهرست ۱: ۱۲۸)

ملی ۲ / ۴۳۶ (فهرست ۷: ۳۷۱ - ۳۷۰)

مسجد أعظم ۴۱۵

۳۲۴ - أجوبة مسائل محمد بن جویر المدني = المسائل المدنیات

نسخه ها:

حکیم ۹۰۳ م (فهرست ۱: ۱۶۵)

دانشگاه ۶ / ۷۳۱۲ (فهرست ۱۶ : ۵۱۰)
ملك ۳ / ۱۰۴۹، ۸ - ۷ / ۲۵۷۶ (فهرست ۵ : ۲۲۷)
۳۲۵ - الاثنا عشریه

نسخه ها:

ملك ۱ / ۵۷۴، ۴ / ۱۵۶۱، ۶ / ۲۶۲۵ (فهرست ۵ : ۸۷ و ۲۹۰)
مطهری ۱ / ۶۰۶۲ (فهرست ۳ : ۴۲ - ۴۳)
دانشگاه ۴ / ۳۷۰۲ (فهرست ۱۱ : ۲۰۱۶)
ملی فارس ۹ / ۶۹۸ (فهرست ۲ : ۲۸۶)
گلپایگانی (تراثنا ۴ : ۱۰۴)

شروح و حواشی

۱) الأنوار القمرية، از فضل الله بن عبد القاهر حسینی تفرشی (م ۱۰۲۵)
نسخه: کرمانشاه - نجومی (فهرست: ۲۹۳)

۲) شرح محمد بن حسن عاملی، فرزند نگارنده کتاب (م ۱۰۳۰)
نسخه ها: آصفیه ۹۶ فقه (فهرست ۲ : ۲۴۳ - ۲۴۴)
همدان - مدرسه دامغانی (نشریه ۵ : ۳۸۴)

۳) حاشیه بهاء الدین محمد عاملی (م ۱۰۳۰)
نسخه ها:

ملك ۲ / ۵۷۴ (فهرست ۵ : ۸۸)

آستان قدس ۲۷۲۹ (فهرست ۵ : ۴۰۵)

دانشگاه ۱۲ / ۹۱۸ (فهرست ۵ : ۱۸۵۵ - ۱۸۵۶)

آدبیات ۳ / ۱۴ و (فهرست: ۱۹۷ - ۱۹۸)

مجلس ۶ / ۳۷۱۸، ۱ / ۵۹۶۰ (فهرست ۱۰ : ۱۶۹۴ - ۱۶۹۵، ۱۷ : ۳۴۴)
گلپایگانی (تراثنا ۴ : ۱۰۴)

مسجد جامع تهران ۲ / ۲۹۹ (فهرست: ۳۷۷)

مطهری ۱ / ۷۹۳۹ (فهرست ۴ : ۱۳۹ - ۱۴۰)

۴) الفوائد الغروية، از شرف الدین علی بن حجة الله شولستانی (زنده در ۱۰۶۳)
نسخه ها:

مجلس ١ / ٤٩٤٤ (فهرست ١٧ : ٣٢٧ - ٣٢٨)

آستان قدس ٢٥٠٩ (فهرست ٢ : ٩٢)

مطهری ٦٠٦٥ (فهرست ٥ : ٣٨٦)

مرعشی ٤٣٢٥ (فهرست ١١ : ٣١٨)

٣٢٦ - مناسك الحج

نسخه:

مرعشی ١ / ١٦٩١ (فهرست ٥ : ٨٥)

* قاضی نور الله بن شریف حسینی شوشتری (م ١٠١٩)

٣٢٧ - نهاية الاقدام

نسخه:

بانکیپور ١٠٩٦ (فهرست، عربی ١ : ١٠٨)

٣٢٨ - البحر الغزير في تقدير الماء الكثير

نسخه:

حکیم ٤ / ١٥٢ (نشریه ٥ : ٤٢٧)

٣٢٩ - رسالة في تحقيق ما لا تتم الصلاة فيه

نسخه:

الهیات ٩ / ٥١ د (فهرست ١ : ١٢٧)

٣٣٠ - رسالة في صلاة الجمعة = اللمعة

نسخه ها:

حکیم ٥ / ٣٧٥ (نشریه ٥ : ٤٢٧)

مدینه العلم (فهرست : ١٠٣)

* ملا عبد الله شوشتری (م ۱۰۲۱)
۳۳۱ - رساله در نماز جمعه، به فارسي
نسخه:

بخشي از آن در آستان قدس ۴ / ۷۰۵۵ (فهرست ۵ : ۴۸۸)
۳۳۲ - رساله في حقيقة الصوم
نسخه:

ملك ۶ / ۸۰۴ (فهرست ۵ : ۱۸۳)
۳۳۳ - رساله في وكيل الزوجة
- ترجمه فارسي از محمد صادق سرکاني (زنده در ۱۰۳۳)
نسخه:

دانشگاه، ميكرو فيلم ۲۵۰۱ (فهرست ميكرو فيلمها ۱ : ۷۰۵)
۳۳۴ - حاشية الألفية (رك: ذيل الفيه، به شماره ۱۱۸)
۳۳۵ - جامع الفوائد، شرحي بر قواعد الأحكام علامه حلي.
نسخه ها:

ملك ۳۹۶۸ (فهرست ۱ : ۱۹۵)
دانشگاه ۶۸۲۸ (فهرست ۱۶ : ۳۷۱)
تربيت ۱۱۲ (فهرست: ۳۲)
أدبيات ۲۳ کرمان (فهرست: ۸۲)
آستان قدس ۶۷۳۶ (فهرست ۵ : ۳۹۲ - ۳۹۳)

۳۳۶ - الرسائل، مجموعه ۲۰ رساله با عناوین مختلف
نسخه ها:

آستان قدس ۷۰۵۵ (فهرست الفبایی: ۹۸۲)
نجف - شریعت (ذریعة ۵: ۲۴۳، ۲۴۵، ۳۰۲، ۱۱: ۴۷، ۶۴، ۱۴۹، ۱۵۵،
۱۵۶)

۱۵۷، ۱۵: ۱۷۵، ۱۶: ۵۵، ۱۸: ۸۴، ۸۸، ۱۰۳، ۲۴: ۱۰۵، ۲۵: ۱۱۰)
* عبد النبي بن سعد جزائری (م ۱۰۲۱)

۳۳۷ - الاقتصاد، شرح إرشاد الأذهان (رك: ذیل ارشاد، به شماره ۸۰)

* میرفیض الله بن عبد القاهر حسینی تفرشی (م ۱۰۲۵)

۳۳۸ - الأنوار القمرية (رك: ذیل شماره ۳۲۵)

* میرزا محمد بن علي حسینی استرآبادی (م ۱۰۲۸)

۳۳۹ - آیات الاحكام، چاپ تهران - ۱۳۹۲ (?)

چند نسخه منتخب:

مطهری ۲۰۵۳ (فهرست ۱: ۸۶، ۳: ۲۶)

آستان قدس ۱۴۳۶ (فهرست ۲: ۴۰۳)

ملی ۱۳۰۰ عربی (فهرست ۹: ۲۸۵)

* ماجد بن هاشم بحراني (م ۱۰۲۸)

۳۴۰ - اليوسفية

نسخه:

مرعشی ۱ / ۲۲۴۹ (فهرست ۶: ۲۳۳ - ۲۳۴)

* ممد بن حسن بن زين الدين عاملي (م ۱۰۳۰)

۳۴۱ - رسالة في الأرض المفتوحة عنوة

نسخه:

نجف - حسينيه كاشف الغطاء ۵۵ (ذريعة ۱۱: ۶۰)

۳۴۲ - كشف الرموز الخفية (رك: ذيل الروضة البهية، به شماره ۲۳۷)

۳۴۳ - حاشية اثنا عشرية صاحب معالم (رك: ذيل اثنا عشرية به شماره ۳۲۵)

* بهاء الدين محمد عاملي (م ۱۰۳۰)

۳۴۴ - الحبل المتين كه تنها بخش طهارت، صلاة وميراث آن نوشته شده است،

چاپ تهران -

۱۳۲۱.

نسخه ها:

پرینستون ۱۱۰ سری جدید

دانشگاه ۱۷۹۷، ۳۱۱۹، ۶۸۱۲، ۵ / ۱۹۳۵ (فهرست ۷: ۳۶۸، ۵۵۲، ۱۱:

۲۰۷۳

(۳۶۶: ۱۶)

زنجانی ۳ (فهرست: ۱۹۰)
 ملك ۲۱۷۴، ۲۷۰۲ (فهرست ۱: ۲۵۳ - ۲۵۴)
 ملی ۷۸۱ عربی (فهرست ۸: ۲۸۵)
 بیلوتیکا ناسیونال ۷۷۶ (فهرست ۱: ۱۶۹، ۲: ۱۲۹، ۱۳۰)
 مجلسی ۱۲۹۷ (فهرست ۴: ۷۲)
 آستان قدس ۷۱۸۲، ۲۸۵۵، ۲۷۳۲، ۲۷۳۳، ۲۷۳۵ (فهرست ۵: ۴۱۶)
 مسجد أعظم ۱ / ۵ (فهرست: ۴۲۸)
 مرعشی ۳۹۷۵ (فهرست ۱۰: ۳۵۶)
 ۳۴۵ - مشرق الشمسین که تنها مربوط به طهارت از آن نوشته شده است، چاپ
 تهران - ۱۳۲۱
 (همراه الحبل المتین أو)
 چند نسخه منتخب:
 آستان قدس ۲۶۲۶، ۲۶۴۹، ۲۶۳۲ (فهرست ۲: ۱۲۸، ۱۳۵)
 مسجد أعظم ۱ / ۳۲۸۵ (فهرست: ۶۲۰)
 ملك ۱۰۰۹ (فهرست ۱: ۶۷۷)
 مجلس ۱۳۲۰ (فهرست ۴: ۹۲ - ۹۳)
 مرعشی ۸۰، ۲۲۲ (فهرست ۱: ۹۸، ۲۴۹)
 الهیات ۱۶۰ ج (فهرست ۱: ۶۶۲)
 ملی ۱ / ۷۹ عربی (فهرست ۷: ۷۶ - ۷۷)
 سنا (مجلس ۲) ۱۲۵ (فهرست ۱: ۶۵)
 گلپایگانی ۳ / ۹۷۹ (فهرست ۲: ۲۱۶)
 باکو ۲ / M ۱۴۰ (نشریه ۹: ۲۳۹)
 ملی فارس ۱ / ۶۹۸ (فهرست ۲: ۲۸۲)
 ۳۴۶ - الاثنا عشریات، پنج رساله در عبادات، رساله صلاة، چاپ تهران - ۱۳۰۹
 (با تبصرة)
 المتعلمین علامه)
 نسخه ها:
 سنا (مجلس ۲) ۱ / ۲۲۵ (فهرست ۱: ۱۰۵)

حکیم ۹ رشتی (فهرست: ۲۷)
دانشگاه ۴ / ۹۱۸ / ۶ / ۷۰۸۷ ، ۸۷۳۱ (فهرست ۵: ۱۷۵۸ - ۱۷۵۹ ، ۱۶ :
: ۱۷ ، ۴۴۹

(۲۰۶

آدیبات ۱۲۰ حکمت (فهرست: ۴۱)
مرعشی ۳ ، ۷۵ / ۱۰۴ (فهرست ۱: ۸۷ ، ۱۲۵)

آستان قدس ۲۶۸۳ (فهرست ۵: ۳۵۲)

میرزا جعفر ۱۴۸ (فهرست: ۴۰)

نور بخش ۵۹۰ (فهرست ۲: ۲۳۵ - ۲۳۶)

نواب ۶ فقه (فهرست: ۴۴۹)

استادی (فهرست: ۵۷)

فرهنگ (فهرست ۴۰ - ۴۱)

مطهری ۲ / ۲۶۷۰ (فهرست ۳: ۴۵ - ۴۵)

پرینستون ۱ / ۵۳۸ یهودا (فهرست: ۱۴۹)

بودلین، عربی ۱۷۵

تفلیس ۷ / ۶۹۹ (نشریه ۸: ۲۶۰)

باکو M ۱۴۰ (نشریه ۹: ۲۳۹)

ملی فارس ۳ و ۴ / ۶۹۸ (فهرست ۲: ۲۸۳)

ترجمه:

فارسی، از صدر الدین محمد بن محب علی تبریزی (زنده در ۱۰۱۳).

نسخه ها:

مرعشی (ذریعة ۴: ۷۴)

لنین گراد A ۶۴۳ (فهرست فارسی ۱: ۲۴۱)

دانشگاه ۴ - ۳ / ۵۸۸۴ ، ۲ / ۷۲۴۲ (فهرست ۱۶: ۱۳۰ ، ۴۹۷)

شروح و حواشی:

(۱) - از خود شیخ، بر رسالة صلاة.

نسخه: آستان قدس ۲۷۲۸ (فهرست ۵: ۴۰۴ - ۴۰۵)

(۲) - نا معلوم، در ۱۰۱۲ نوشته شده.

نسخه: دانشگاه ۸ / ۷۰۸۷ (فهرست ۱۶: ۴۴۹)

- (۳) - نا معلوم، پیش از ۱۰۳۰ نوشته شده
 نسخه: مرعشی ۲۳۹۸ (فهرست ۶: ۳۷۸ - ۳۷۹)
- (۴) الفوائد العلیة، از هارون بن خمیس جزائری (زنده در ۱۰۳۶)
 نسخه: آستان قدس ۲۵۰۹ (فهرست ۲: ۹۳، ۵: ۳۵۳)
- (۵) - نا معلوم، پیش از ۱۰۴۲ نوشته شده
 نسخه: الهیات ۶ / ۱۸۴ (فهرست ۱: ۷۲۴)
- (۶) الأنوار البهیة، از نور الدین علی بن حسین موسوی عاملی (م ۱۰۶۸)
 نسخه ها: مرعشی ۸۱ (فهرست ۱: ۹۹)
 مجلس ۴۶۷۰ (فهرست ۱۳: ۵۲ - ۵۳)
- (۷) الفطرة الملكوتية، از عبد الحسیب بن أحمد عاملی (زنده در ۱۰۵۸)
 نسخه: آستان قدس ۲۷۹۲ (فهرست ۵: ۴۷۱)
- (۸) از خاجویی
 نسخه: گوهرشاد ۱۷۰۲ (فهرست: ۲۵۶)
- (۹) - از عبد الحسین بن قاسم حلّی (م ۱۳۷۵)
 نسخه: أمير المؤمنین (ذریعة ۱۳: ۶۲)
- (۱۰) - نا معلوم
 نسخه: آستان قدس ۲۷۲۸ (فهرست الفبایی: ۷۰۰)
- ۳۴۷ - جامع عباسی: به فارسی، در احکام عبادات که مکررا به چاپ رسیده.
 چند نسخه منتخب:
- مطهری ۲۵۳۱ (فهرست ۱: ۱۵)
- با دلیان، فارسی ۱۷۸۴ (فهرست ۳: ۱۰۳۱ - ۱۰۳۲)
- واتیکان، فارسی ۱۵ (فهرست، فارسی: ۴۱)
- لیدن ۱۲۸۳ شولت (فهرست ۴: ۱۷۸)
- ترجمه:
- عربی، نا معلوم
 نسخه: خالصی (فهرست: ۵۶)

تکمله:

(۱) از نظام الدین محمد بن حسین ساوجی (م ۱۰۳۸)، که مکرراً چاپ شده.

(۲) از زین العابدین حسینی (اواسط سده ۱۱) در مزار و میراث.

نسخه ها:

فیضیه ۱۷ / ۸۴۷ (فهرست ۳: ۳۰)

آستانه قم ۶۰۵۴ (فهرست: ۱۹۲)

مجلس ۴۵ (فهرست ۱: ۱۳)

شروح و حواشی:

(۱) - از علاء برهان تبریزی (زنده در ۱۰۵۴)

نسخه: آصفیه ۱۷۶ فقه شیعه (فهرست ۴: ۴۸۱)

(۲) - از محمد بن علی بن خاتون عاملی (م ۱۰۵۷)

نسخه ها:

ملك ۱۴۳۴، ۵۸۷۸ (فهرست ۲: ۴۹۹)

تبریز، ملی ۳۰۷۶ (فهرست میکروفیلیمهای دانشگاه، ۲: ۵۷)

۳۴۸ - أجوبة مسائل الشيخ جابر

نسخه:

دانشگاه ۶ / ۲۶۲۱ (فهرست ۹: ۱۴۹۷)

۳۴۹ - أجوبة مسائل الشيخ صالح بن حسن الجزائري = جوابات المسائل الحائرية

نسخه ها:

دانشگاه ۳ / ۴۳۱۶، ۷ / ۱۱۳۰، ۹ / ۳۵۹۸، ۶ / ۵۸۷۳ (فهرست ۵: ۱۷۹۷ -

۱۳، ۱۷۹۸

۳۲۷۹، ۱۵: ۴۲۴۱، ۱۶: ۱۱۷)

حکیم ۷ / ۱۸ رشتی (فهرست: ۳۹)

مجلس ۷ / ۵۱۹۲ (فهرست ۱۶: ۲۲)

آدبیات ۱۱ / ۱۲۰ حکمت (فهرست: ۴۲)

سنا (مجلس ۲) ۶ / ۱۲۴۵ (فهرست ۲: ۱۸۱)

مرعشی ۳ / ۱۶۹۱ (فهرست ۵: ۸۶)

مطهری ۴ / ۴۵۱۰ (فهرست ۲: ۲۷۷)

زنجان (فهرست: ۸۹)

ملك ۳۵ / ۱۱۴۲ (فهرست ۵: ۲۴۰)

ترجمه: به فارسي، از محمد صادق سرکاني

نسخه: وزيری (فهرست میکروفيلم های دانشگاه ۲: ۲۶۶)

۳۵۰ - جواب مسائل شاه عباس، به فارسي

نسخه ها:

مطهری ۳ / ۸۱۵۰ (فهرست ۳: ۲۷۶)

دانشگاه ۱۱ / ۷۰۱۳ (فهرست ۱۶: ۴۲۹)

ملی (فهرست میکروفيلم های دانشگاه ۲: ۲۶۶)

۳۵۱ - المسائل الفقهية

نسخه:

مجلس ۱۰ / ۲۷۶۱ (فهرست ۹: ۱۶۰ - ۱۶۱)

۳۵۲ - المسائل المدنیات = أجوبة مسائل علي بن شدم

نسخه ها:

ملك ۲ / ۲۷۸ (فهرست ۵: ۹)

ملی فارس ۱۲ / ۶۹۸ (فهرست ۲: ۲۸۷)

۳۵۳ - حاشية على قواعد الأحكام (رك: ذیل قواعد، به شماره ۸۵)

۳۵۴ - حاشية على إرشاد الأذهان (رك: ذیل ارشاد، به شماره ۸۰)

۳۵۵ - حاشية على القواعد والفوائد (رك: ذیل قواعد، به شماره ۱۲۳)

۳۵۶ - الکرية، چاپ تهران - ۱۳۲۱ (همراه جيل المتين أو)

چند نسخه منتخب:

مجلس ۱۸۰۵، ۵۴ / ۴۹۰۰ (فهرست ۹: ۳۵۹ - ۳۶۰، ۱۴: ۷۷)

دانشگاه ۷ / ۴۳۱۶، ۲ / ۸۷۳۱ (فهرست ۱۳: ۳۲۷۹، ۱۷: ۲۰۶)

فرهنگ مشهد ۳۸ الف (فهرست: ۴۰ - ۴۱)

ملى ۶ / ۱۴۰۴ عربى (فهرست ۹: ۴۱۷)

سنا (مجلس ۲) ۹ / ۴۱۷ (فهرست ۱: ۲۵۰)

باکو ۱۵ / ۱۴۹ م (نشریه ۹: ۲۳۹)

ملك ۲۳ / ۸۲۹، ۱ / ۲۸۲۵، ۹ / ۳۲۲۹ (فهرست ۵: ۲۰۰)

۳۵۷ - حاشية اثنا عشرية صاحب معالم (رك: ذيل اثنا عشرية، به شماره ۳۲۵)

۳۵۸ - رسالة مختصره في فقه الصلاة

نسخه:

با دليان ۱۷۵ عربى

۳۵۹ - رسالة في تحقيق جهة القبلة

چند نسخه منتخب:

دانشگاه ۴ / ۸۲۱، ۹ / ۹۱۸، ۳ / ۹۸۷، ۲ / ۱۶۲۶، ۶ / ۴۰۰۵، ۵ / ۴۳۱۶

(فهرست ۵:

۱۸۵۳ - ۱۸۵۴، ۸: ۲۱۰، ۱۲: ۲۹۹۳، ۱۳: ۳۲۷۹)

مطهرى ۶ / ۲۶۷۰، ۹ / ۷۵۳۹، ۴ / ۷۵۴۲، ۱۲ / ۸۱۹۰ (فهرست ۱: ۴۱۹ -

۴۲۰، ۳: ۴۴،

۴: ۱۳۳)

مرعشى ۴ / ۱۰۴، ۵ / ۱۰۰۳ (فهرست ۱: ۱۲۶، ۳: ۱۹۵)

گلپایگانی ۲ / ۴۸، ۲ / ۱۴۶، (فهرست ۱: ۵۸ و ۱۳۵)

ملك ۳ / ۲۸۸۰، ۲ / ۲۹۶۵

پرینستون ۲ / ۱۵۱ سرى جدید

آستان قدس ۶۵۴۴ (فهرست ۵: ۴۳۸)

٣٦٠ - الحريرية، چاپ تهران - ١٣١٥ (در مجموعه كلمات المحققين) و ١٣١٨
(در)

هامش درر الفوائد آخوند خراساني

نسخه:

دانشگاه ٣ / ٩١٨ (فهرست ٥ : ١٨٧٥)

٣٦١ - رسالة في استحباب السورة في الصلاة

نسخه ها:

آستان قدس ٢٤٢ فقه (فهرست ٢ : ٧٤)

مرعشي ٩ / ١٠٠٣ (فهرست ٣ : ١٩٦)

٣٦٢ - رسالة في سجود التلاوة

نسخه ها:

دانشگاه ٥ / ٧٠٨٧ (فهرست ١٦ : ٤٤٩)

ملك ٥ / ٢٧٨، ٢ / ٨٠٤ (فهرست ٥ : ٩ و ١٨٢)

٣٦٣ - رسالة في صلاة الجمعة

نسخه ها:

ملك ٨ / ١٠٢٣ (فهرست ٥ : ٢٢٤)

دار الكتب ٢٠٣٢٤ ب (فهرست ١ : ٣٩١)

٣٦٤ - رسالة في التخيير بين القصر والاتمام في الأماكن الأربعة

نسخه ها:

دانشگاه ١٤ / ٩١٨ (فهرست ٥ : ١٩٦٨)

مجلس ٥٤ / ١٨٠٥، ٥٠ / ٤٩٠٠ (فهرست ٩ : ٣٥٦ - ٣٥٧، ١٤ : ٧٥)

۳۶۵ - مسألة في الصوم

نسخه ها:

دانشگاه ۱۱ / ۹۱۸ (فهرست ۵: ۱۷۹۶ - ۱۷۹۷)
مجلس ۵۷ / ۱۸۰۵، ۵۳ / ۴۹۰۰ (فهرست ۹: ۳۵۸ - ۳۵۹، ۱۵: ۷۶)

۳۶۶ - رسالة في جواز منع الزوجة نفسها عن الزوج حتى تقبض المهر

نسخه ها:

مجلس ۵۵ / ۱۸۰۵، ۵۱ / ۴۹۰۰ (فهرست ۱۱: ۳۵۷ - ۳۵۸، ۱۴: ۷۵ - ۷۶)

دانشگاه ۵ / ۹۱۸ (فهرست ۵: ۱۷۸۴)

گلیپایگانی ۱۴۶ (فهرست ۱: ۱۳۶)

۳۶۷ - رسالة في ذبائح أهل الكتاب، چاپ تهران - ۱۳۱۵ (در مجموعه کلمات

المحققین).

چند نسخه ء منتخب:

گلیپایگانی ۶ / ۱۴۶، ۳ / ۲۴۵، ۳ / ۲۴۳ (فهرست ۱: ۱۳۶، ۲۲۸، ۲۲۹)
دانشگاه ۸ / ۹۴۴، ۵ / ۳۱۱۹، ۱ / ۴۴۴۸، ۵ / ۵۸۷۳ (فهرست ۵: ۱۸۷۹ -
۱۱، ۱۸۸۰)

۲۰۷۳، ۱۳: ۳۴۰۶، ۱۶: ۱۱۷)

مرعشی ۶ / ۱۰۰۳، ۲ / ۳۶۶۷ (فهرست ۳: ۱۹۵، ۱۰: ۵۹)

ملی ۱۳۹۱ عربی (فهرست ۹: ۴۰۱)

پرینستون ۴ / ۱۵۱ سری جدید

مسجد أعظم ۵ / ۷۷۰ (فهرست: ۴۷۵)

باکو ۲۵ / ۱۴۰ م (نشریه ۹: ۲۴۰)

ملی فارس ۶ / ۶۹۸ (فهرست ۲: ۲۸۴)

۳۶۸ - شرح جواهر الفرائض - شرح الفرائض النصيرية

۳۶۹ - الفرائض البهائية، فصل مربوط به ارث از جبل المتین اوست.

- شرح از محیی الدین بن عبد اللطیف جامعی عاملی (قرن یازدهم)

نسخه ها:

مرعشى ٤ / ١١١٨ ، ١٠ : ٢٣٦٢ (فهرست ٣ : ٢٨٩ - ٢٩٠ ، ٦ : ٣٤٦)
٣٧٠ - رسالة في المواريث

نسخه ها:

گلپایگانی ٢ / ١١١٤ (فهرست ٢ : ٢٢٧)

رضويه ٤ / ٨٧ (فهرست : ٥٥)

وزيري ٣ / ١٠٦٠ (فهرست ٣ : ٨٣٩)

٣٧١ - رسالة في العدالة

نسخه:

دار الكتب ٢١٢٣٠ (فهرست ١ : ٣٧٦)

* لطف الله بن عبد الكريم ميسى عاملي (م ١٠٣٣)

٣٧٢ - الاعتكافية = ماء الحياة وصافى الفرات

نسخه ها:

آستان قدس ٢٢٤٤ (فهرست ٢ : ١١)

نجف - مدرسه ء بروجردي (ذريعة ١٩ : ١١ - ١٢)

٣٧٣ - الوثائق والعقال = رسالة في فسخ الزوجة الصغيرة نکاح الولي لها بعد كبرها

نسخه:

أمير المؤمنين (ذريعة ٢٥ : ٢٦)

٣٧٤ - حاشية جامع المقاصد (رك: ذيل جامع المقاصد، به شماره ١٧٩)

٣٧٥ - حاشية فوائد الشرائع (رك: ذيل شرائع، به شماره ٥٨)

* محمد امين استرآبادي (م ١٠٣٦)

٣٧٦ - رسالة في طهارة الخمر

نسخه ها:

ملك ١٦ / ٦١٥١

دانشگاه ١٢ / ١٢٥٧ (فهرست ٧: ٢٦٦٧)

* ميرداماد (م ١٠٤٠)

٣٧٧ - الاعضالات العويصات

نسخه:

فيضيه ٣ / ١٤١٥ (فهرست ٣: ٩٠)

٣٧٨ - الاثنا عشرية = عيون المسائل الفقهية

نسخه ها:

پرینستون ٣ / ٢٣٢ سرى جديد

دانشگاه ٨، ٨٥٩ / ١٨٣٧ (فهرست ٥: ١٧٦٠ - ١٧٦١، ٨: ٤٣٤)

حقوق ٣ / ١٠ د (فهرست: ٢٣٠ - ٢٣١)

أصفهان - مدرسه صدر (نشریه ٥: ٣١٢)

تفليس ٩ / ٦٩٩ (فهرست ٨: ٢٦٠)

ملك ١ / ٢٢٥٩ (فهرست ٥: ٤٥٠)

٣٧٩ - حاشية على مختلف الشيعة (رك: ذيل مختلف، به شماره ٨٦)

٣٨٠ - حاشية على شرائع الاسلام (رك: ذيل شرائع، به شماره ٥٨)

۳۸۱ - حاشیة على التنقيح الرائع (رك: ذیل تنقيح، به شماره ۱۳۲)
۳۸۲ - شارع النجات، به فارسي، در احكام عبادات، چاپ تهران - ۱۴۰۱ (در
مجموعه اثنا عشر
رسالة للداماد).

چند نسخه منتخب:

فيضيه ۲ / ۱۴۲۵ (فهرست ۳ : ۹۰)
مجلس ۵ / ۴۵۵۳ (فهرست ۱۲ : ۲۳۶ - ۲۳۷)
دانشگاه ۷۰۷۴ (فهرست ۱۶ : ۴۴۵)
۳۸۳ - رسالة في الطهارة والصلاة
نسخه ها:

مجلس ۱ / ۴۵۵۳ (فهرست ۱۲ : ۲۳۴)
آستان قدس ۲۴۴۵ (فهرست ۲ : ۷۳)
۳۸۴ - التعليقات في الطهارة
نسخه:

نور بخش ۴۰۰ (فهرست ۲ : ۱۱۰ - ۱۱۱)
۳۸۵ - حاشیة على الألفية (رك: ذیل ألفیة، به شماره ۱۱۸)
۳۸۶ - رسالة في صلاة الجمعة، چاپ تهران - ۱۳۹۷ (در دیباچه چاپ قبسات أو)
و ۱۴۰۱ (در

مجموعه اثنا عشر رساله للداماد)
۳۸۷ - اثبات السيادة لمن ينتسب إلى هاشم اما.
نسخه:

ملی ۲۳۶۰ ف (فهرست ۵ : ۴۸۳)

۳۸۸ - ضوابط الرضاع، چاپ تهران - ۱۳۱۳ (در مجموعه کلمات المحققین)
چند نسخه منتخب:

آستان قدس ۲۷۸۸ (فهرست ۵: ۴۶۷)

الهیات مشهد ۲۱۹ (فهرست ۱: ۱۳۰)

ملك ۱ / ۶۶۷ (فهرست ۵: ۱۳۶)

مجلس ۲۷۲۴، ۱۹ / ۴۹۰۰ (فهرست ۹: ۵۳ - ۵۴، ۱۶: ۶۱)

دانشگاه ۱ / ۶۸۱۷، ۱ / ۹۲۵۵ (فهرست ۱۶: ۳۶۸، ۱۷: ۳۳۲)

آدیبات مشهد، ۲ / ۵۹ فیاض (فهرست: ۱۹۳)

- ترجمه فارسی از سلطان حسین واعظ استرآبادی (زنده در ۱۰۷۸)

نسخه: دانشگاه ۵۳۷۲ (فهرست ۱۵: ۴۲۲۳ - ۴۲۲۴)

۳۸۹ - الرد علی ما اعترض به علی ضوابط الرضاع

نسخه:

باکو ۳۳ / ۱۴۰ م (نشریه ۹: ۲۴۱)

۳۹۰ - رساله فی تنازع الزوجین فی قدر المهر

نسخه ها:

مرعشی ۲ / ۲۵۱۹ (فهرست ۷: ۱۰۴ - ۱۰۵)

آستان قدس ۲۴۳۸، ۲۷۱۱ (فهرست ۲: ۷۰، ۵: ۴۲۶)

مجلس ۴ / ۴۵۵۳ (فهرست ۱۲: ۴۳۶)

باکو ۶۹ / ۱۴۰ م (نشریه ۹: ۲۴۴)

آستانه قم ۳ / ۸۳۵۳ (فهرست: ۲۰۳ - ۲۰۴)

دار الکتب ۳۳۲۶ ج (فهرست ۱: ۴۰۱)

- شرح از خود نگارنده

نسخه:

آستان قدس ۲۲۹ فقه (فهرست ۲: ۷۱)

۳۹۱ - دلائل الاحكام، حواشي أو بر قواعد علامه (رك: ذيل قواعد، به شماره ۸۵)
* فاضل جواد - جواد بن سعد الله كاظمي (زنده در ۱۰۴۴)
۳۹۲ - مسالك الأفهام، چاپ تهران - ۱۳۸۷.

چند نسخه منتخب:

مرعشي ۲۶۹۷ (فهرست ۷: ۲۶۹)

حكيم ۱۲۹ (نشریه ۵: ۴۲۶)

مجلس ۱۳۳۱ (فهرست ۱۰: ۱۱۲۶)

برلين PM ۵۰ (فهرست ۴: ۱۵۷)

دانشگاه ۶۴ (فهرست ۱: ۲۰۸)

الهيأت ۹۸ ب (فهرست ۱: ۶۶۰)

ملك ۹۱۶ (فهرست ۱: ۶۶۹)

أصفهان - روضاتي (فهرست ۱: ۲۰۰)

مجلس ۴۴۹۱ (فهرست ۱۲: ۱۶۸)

۳۹۳ - الفوائد العلية (رك: ذيل شماره ۱۹۴)

* أحمد بن زين العابدين علوي عاملي (زنده در ۱۰۴۴)

۳۹۴ - رسالة في نجاسة الخمر

نسخه ها:

ملك ۲ / ۲۱۳۴ (فهرست ۵: ۴۳۱)

دانشگاه ۳۷۴۹ (فهرست ۱۲: ۲۷۴۳)

أدبيات ۲ / ۲۵۱ امام جمعه كرمان (فهرست: ۴۰)

مطهرى ٢٣ / ٢، ٢٩١٦ / ٢، ٤٥٠٦ (فهرست ١: ٢٨٣)
٣٩٥ - بيان الحق وتبيان الصدق
نسخه ها:

آستان قدس ٢٢٥٩ (فهرست ٢: ١٥ - ١٦)
فيضيه ١٩٦١ (فهرست ١: ٣٦)

* مرتضى بن محمد حسيني ساروى (زنده در ١٠٤٩)
٣٩٦ - جمعة من مسائل الجمعة
نسخه:

مرعشى ١ / ٣٠٣٢ (فهرست ٨: ٢٢١)

* حسين بن حيدر حسيني كركي (ميانه قرن يازدهم)
٣٩٧ - رسالة في اشتراط صحة الصوم الواجب بالغسل من الجنابة
نسخه:

مجلس ٤٨٦٥ (فهرست ١٣: ٣٠٢ - ٣٠٣)

٣٩٨ - إصابة الحق = رسالة في جواز شرط المرتهن الوكاته لنفسه في بيع المرهون
نسخه:

ملك (ذريعة ١١: ٨١)

* معز الدين محمد بن أبي الحسن موسى مشهدي (زنده در ۱۰۴۴)

۳۹۹ - ذخيرة الجراء

نسخه ها:

دانشگاه ۱ / ۴۹۸۴ (فهرست ۱۵ : ۴۰۷۷)

ملك ۱ / ۲۰۲۴ (فهرست ۵ : ۴۱۰)

شرح:

ذخائر العقبي

نسخه: دانشگاه ۲ / ۴۹۸۴ (فهرست ۱۵ : ۴۰۷۷)

۴۰۰ - جواهر الحقايق

نسخه:

قزوين - حاج سيد جوادى (نشریه ۶ : ۳۴۲)

۴۰۱ - تحفة الرضا

نسخه:

آستان قدس ۶۵۳۳ (فهرست ۵ : ۳۷۹ - ۳۸۱)

۴۰۲ - العشرة الكاملة

نسخه:

مرعشى ۱ / ۳۶۳۰ (فهرست ۱۰ : ۳۰)

* محمد تقی بن أبو الحسن حسینی استرآبادی (میانه قرن یازدهم)

۴۰۳ - شرح خطبه الشرائع (رك: ذیل شرائع، به شماره ۵۸)

۴۰۴ - مناقشات فقهية

نسخه:

آستان قدس ۲۶۴۶ (فهرست ۲: ۱۳۵)

* مراد بن علي جان تفرشی (م ۱۰۵۱)

۴۰۵ - الكرية

نسخه:

دانشگاهته ۱۸۰۳ (فهرست ۸: ۳۸۰)

***

۴۰۶ - شرح قطرة البحرين، نوشته شده پیش از ۱۰۶۰.

نسخه:

مرعشی ۱۸۴۲ (فهرست ۵: ۲۲۸)

* محمد صادق بن محمد امین حلی شیرازی (زنده در ۱۰۵۷)

۴۰۷ - رسالة في استحباب السورة أو وجوبها

نسخه ها:

مرعشی ۲ / ۴۰۹۳ (فهرست ۱۱: ۱۱۰)

دانشگاه ۱ / ۷۱۲۶ (فهرست ۱۶: ۴۶۱)

* علي نقى بن محمد هاشم كمره اى أصفهاني (م ١٠٦٠)

٤٠٨ - رسالة في الصلاة في المغصوب

نسخه:

مجلس ٥ / ٣٣٣٣ (فهرست ١٠ : ١١٣٠)

٤٠٩ - رسالة في ولاية الأب والجد

نسخه:

مجلس ٤ / ٣٣٣٣ (فهرست ١٠ : ١١٢٩)

* شرف الدين علي بن حجة الله شولستاني (زنده در ١٠٦٣)

٤١٠ - رسالة في سراية النجاسة

نسخه:

ملك ٢٣ / ٢٥٧٦

٤١١ - الفوائد الغروية (رك: ذيل شماره ٣٢٥)

٤١٢ - افعال حج، به فارسي

نسخه:

مجلس ١ / ٣٧٤٩ (فهرست ١٠ : ١٧٣٤)

* عبد الله بن محمد تونى (م ۱۰۷۱)
۴۱۳ - رسالة في نفى الوجوب العيني عن صلاة الجمعة
نسخه ها:

مجلس ۲ / ۱۲۸ امام جمعه خوئی ۴ / ۳۲۶۳، ۲ / ۴۳۸۶ (فهرست ۷: ۱۷۷ -
۱۷۸، ۱۰):

۸۷۴ - ۸۷۵، ۱۲: ۹۳)

دانشگاه ۱ / ۲۸۷۵ (فهرست ۱۰: ۱۷۱۹)

ملی ۱ / ۱۸۵۸ عربی (فهرست ۱۰: ۴۳۹)

آستان قدس ۲ / ۱۱۳۲۵ (یادداشت آقای سید عبد العزيز طباطبائی)
ملك ۵ / ۳۵۶۳

مرعشی ۲۵۲۶ (فهرست ۷: ۱۱۲ - ۱۱۳)

حسینیہ شوشتریها (ذریعة ۱۵: ۷۴ - ۷۵)

لوس آنجلس ۱ / ۱۲۰۴ م (فهرست: ۷۱۵)

مدینة العلم (فهرست: ۱۰۲ - ۱۰۳)

- حواشی بر آن از أحمد بن محمد تونى (زنده در ۱۰۷۱)
نسخه:

ملی ۱ / ۱۸۵۸ عربی (فهرست ۱۰: ۴۳۹ - ۴۴۰)

* مجلسی اول (م ۱۰۷۰)

۴۱۴ - اجوبه مسائل فقہی، به فارسی، گردآورده کلب علی بروجردي
نسخه:

ملی ۲ / ۲۵۸۲ فارسی (فهرست: ۱۱۶)

۴۱۵ - حديقة المتقين، فارسي، در احكام عبادات

چند نسخه منتخب:

گلبایگانی ۷۱۷ (فهرست ۲: ۶۴)

مطهری ۱۸۶۳ (فهرست ۱: ۴۰۵)

حجّیه ۴۰۰ (فهرست: ۱۱)

استادی (فهرست: ۴۶)

کمبریج ۹ / C ۱۶ براون (فهرست: ۲۱)

۴۱۶ - مناسك حج، به فارسي

نسخه:

مرعشی ۱۵ (فهرست ۱: ۲۷)

۴۱۷ - رضاعیه

چند نسخه:

دانشگاه ۱۰ / ۹۴۴ (فهرست ۵: ۱۹۰۱ - ۱۹۰۲)

مجلس ۱۷ / ۴۹۰۳، ۳ / ۵۱۶۸ (فهرست ۴: ۱۲۵، ۱۵: ۳۰۵ - ۳۰۶)

آستان قدس ۶۷۰۳ (فهرست ۵: ۴۴۵)

ملك ۱۷۵۲، ۲ / ۲۰۶۵ (فهرست ۲: ۴۱۱، ۵: ۴۱۸)

وزیري ۴ / ۹۹۰ (فهرست ۲: ۸۰۹)

فیضیه ۳ / ۳۴۶ (فهرست ۳: ۹)

گلبایگانی ۳ / ۶۸۶، ۲ / ۱۰۴۶ (فهرست ۲: ۲۰۳ و ۲۲۴)

مسجد اعظم ۲ / ۶۴۹، ۶ / ۱۴۲۰، ۳ / ۳۸۴۰ (فهرست: ۴۶۷ و ۵۱۶ و ۵۴۲)

مرعشی ۴ / ۷۰، ۳ / ۳۷۱۹، ۴ / ۳۰۳۴ (فهرست ۱: ۸۴، ۸: ۲۲۵، ۱۰: ۱۱۹)

ملی ۳ / ۱۵۹۸ عربی (فهرست ۱۰: ۱۲۹)

* حسنعلی بن عبد الله شوشتری (م ۱۰۷۵)

۴۱۸ - التبیان

نسخه:

بغداد - معهد الدراسات الاسلامیة العلیا ۱۳۵۵ (فهرست: ۱۱۶)

۴۱۹ - رساله در حرمت نماز جمعه در زمان غیبت امام

نسخه ها:

مجلس ۵ / ۴۹۴۳ (فهرست ۱۴: ۱۹۸)

حقوق ۱ / ۸ د (فهرست: ۲۲۲)

دانشگاه ۵ / ۶۵۳۰ (فهرست ۱۶: ۲۸۶)

* محمود بن فتح الله حسینی کاظمی (زنده در ۱۰۷۹)

۴۲۰ - رساله فی وجوب الخمس حال استتار الامام

نسخه ها:

دانشگاه ۵ / ۱۱۲۲ (فهرست ۵: ۱۸۷۶ - ۱۸۷۷)

مرعشی ۳ / ۲۵۲۵ (فهرست ۷: ۱۱۱)

* رفیع الدین محمد بن حیدر حسینی طباطبائی نائینی (م ۱۰۸۲)

۴۲۱ - اجوبه مسائل فقهی به فارسی، گردآورده مهدی بن رضا حسینی

نسخه:

آستان قدس ۲۷۷۲ (فهرست ۵: ۳۵۵)

- ٤٢٢ - حاشية على مختلف الشيعة (رك: ذيل مختلف، به شماره ٨٦)
٤٢٣ - حاشية على مدارك الأحكام (رك: ذيل مدارك، به شماره ٣١٨)
* محمد بن قاسم أصفهاني ديلماج (زنده در ١٠٨٤)
٤٢٤ - حاشية الروضة البهية (رك: ذيل الروضة البهية، به شماره ٢٣٧)
٤٢٥ - رساله در نماز جمعه، به فارسي

نسخه:

آستان قدس ٦١٩٨ (فهرست: ٨٠٤)

* فخر الدين بن محمد على طريحي نجفي (م ١٠٨٧)

٤٢٦ - الفخرية

نسخه:

مرعشي ١١٨ (فهرست ١: ١٤٢)

٤٢٧ - الضياء اللامع: شرح مختصر النافع (رك: ذيل مختصر، به شماره ٦٠)

* خليل بن غازي قزويني (م ١٠٨٨)

٤٢٨ - رساله در حرمت نماز جمعه، به فارسي، بخشي از شرح كافي أو.

نسخه ها:

مسجد أعظم ١٣٥٩، ١٤٣٢ (فهرست: ٢٨١)

لوس آنجلس ۱۲۲۴ م (فهرست: ۶۲)
ملك ۲ / ۱۹۲۰ (فهرست: ۳۹۷)
* محقق سبزواری (م ۱۰۹۰)
۴۲۹ - ذخیره المعاد، شرحی بر ارشاد الأذهان علامه حلی. چاپ تهران - ۴ /
۱۲۷۳.

چند نسخه منتخب:

مجلس ۴۱۹۷، ۵۰۵۶ (فهرست ۱۱: ۲۱۱ - ۲۱۲، ۱۵: ۱۸)
غرب (فهرست: ۱۲۶)
حکیم ۱۹۹۷

آستان قدس ۲۷۴۰ - ۲۷۴۱ (فهرست ۵: ۴۲۲ - ۴۲۳)
گلپایگانی ۱۵۶۴ (فهرست ۲: ۸۱)
فیضیه ۹۲ (فهرست ۱: ۱۱۱)
آستانه قم ۵۹۱۱ (فهرست: ۱۲۰)
شروح:

(۱) - از محمد سعید

نسخه: آستان قدس ۲۷۴۰ در حاشیه (فهرست ۵: ۴۲۳)
(۲) تحقیق فی القیاس، از بهبهانی (بخشی از شرح او بر ذخیره المعاد)
نسخه ها:

مرعشی ۳ / ۴۵۸ (فهرست ۲: ۶۱)
دانشگاه ۳ / ۲۰۲۶، ۲ / ۳۹۰۲ (فهرست ۸: ۶۴۴، ۱۲: ۲۸۹۱)
ملك ۱۰ / ۲۳۴۹، ۷ / ۲۸۰۱
حسینیه شوشتریها (ذریعة ۱: ۷۰)

(۳) الجمع بین الاخبار المتعارضة، نیز از بهبهانی و به عنوان بخشی دیگر از شرح او بر
ذخیره

نسخه ها:

ملك ۷ / ۸۲۸، ۵ / ۱۴۵۴، ۶ / ۱۷۳۳، ۸ / ۲۱۴۱، ۲۱ / ۲۴۳۹

۵ و ۳ / ۲۸۰۱ (فهرست ۵: ۱۹۶ و ۲۶۸ و ۳۵۱ و ۴۳۱) ۴۳۰ - كفاية الأحكام، چاپ تهران - ۱۲۶۹.

چند نسخه منتخب:

مجلس ۴۵۹۵، ۲ / ۴۶۴۷ (فهرست ۱۲: ۲۹۵، ۱۳: ۳۶)

الهیات ۱۸۳ آل آقا (فهرست ۱: ۷۹۴)

دانشگاه ۱۹۹۱ (فهرست ۸: ۶۰۰)

غرب ۳۹۴، ۱۱۲۹ (فهرست: ۱۷۶)

ملك ۱۸۹۳ (فهرست ۱: ۶۰۳)

وزیري ۲۶، ۱ / ۹۷، ۵۱۸ (فهرست ۱: ۴۱، ۱۲۶، ۲: ۴۵۱)

ملی فارس ۱۶۹ (فهرست ۱: ۱۴۹)

ترجمه:

هدایة الاعلام، به فارسي، از محمد علي بن محمد حسن نحوی اردکانی (زنده در

۱۲۴۰)

نسخه: مجلس ۳۲ طباطبائی (فهرست میکروفیلیمهای دانشگاه ۲: ۱۲)

شروح و حواشی:

(۱) - از جعفر بن عبد الله حویزی قاضی

نسخه ها: آستان قدس ۶۴۷۵ (فهرست ۵: ۴۱۲)

حکیم ۲۹۹

مشهد - شانه چی (نشریه ۵: ۵۹۸)

(۲) رواشح العناية الربانية، از حسین بن محمد بحرانی آل عصفور (م ۱۲۱۶)

نسخه ها: مرعشی ۲۷۰۲ - ۲۷۰۳ (فهرست ۷: ۲۷۲ - ۲۷۴)

(۳) نبراس الهدایة، از محمد مهدی حسینی مشهدي

نسخه ها:

آستان قدس ۵۷۲۶، ۶۲۰۲، ۸۴۱۸ - ۸۴۱۹ (فهرست ۵: ۵۲۳ - ۵۲۴، فهرست

القبایی: ۱۰۵۵)

مجلس ۵۹۸۵ (فهرست ۱۷: ۳۶۰)

وزیري ۲۳۹ (فهرست ۱: ۲۳۹)

(۴) - از محسن اعرجی

- نسخه: مدينة العلم (فهرست: ٦١)
- ٥) نهاية المقتصد، از محمد جعفر همداني
نسخه: غرب ٧٣١ (فهرست: ٢٠٢)
- ٦) - از محمد بن محمد معصوم مشهدي (م ١٢٥٥)
نسخه ها:
- مرعشی ٢٤٦٨، ٣٢٣٣ (فهرست ٧: ٦١، ٩: ٣٠)
- مجلس ٤٤٦٨ (فهرست ١٢: ١٤٢)
- ٧) شوارع الهداية، از محمد إبراهيم كرباسی
نسخه ها:
- مجلس ٣٥٥١ (فهرست ١٠: ١٥١١ - ١٥١٢)
- مرعشی ١٩١٧، ١٩٢٤ (فهرست ٥: ٢٨٨، ٢٩٤)
- گلپایگانی ١٨٩ (فهرست ١: ١٧٢)
- فیضیه ٢٣٣ (فهرست ١: ١٧٠)
- وزیري ١٤٨٨ (فهرست ٣: ٩٧٣)
- مفتاح ٧٥ (فهرست: ١٨٩)
- ٤٣١ - حاشية على مسالك الأفهام شهيد دوم (رك: ذيل مسالك الأفهام، به شماره
٢٣٥)
- ٤٣٢ خلافيه، به فارسي، در عبادات:
چند نسخه منتخب:
- مرعشی ٦٦، ١ / ٥٢٨ (فهرست ١: ٧٦ - ٧٧، ٢: ١٣٣)
- فیضیه ٣٣٠ (فهرست ٣: ٢٠٠)
- آستان قدس ٢٣٩٣ (فهرست ٢: ٥٦)
- مدرسه باقریه (ذريعة ١٦: ٢٨٠)
- ملك ١ / ١٦٢٠، ٢٦٦٩ (فهرست ٤: ٨٦٤، ٥: ٣٠٩)

٤٣٣ - رسالة في تحديد النهار الشرعي
نسخه ها:

مجلس ٣ / ٢٧٦١ (فهرست ٩ : ١٥٢)
ملى ٧٨١ عربى (فهرست ٨ : ٣٣٧ - ٣٣٨)
٤٣٤ - رسالة في صلاة الجمعة
نسخه ها:

وزيري ٥ / ١٩٨٠ (فهرست ٣ : ١١١٦)
مرعشى ٢ / ٣٠٣٢ (فهرست ٨ : ٢٢٢ - ٢٢٣)
آستان قدس ٧١٥٠ (فهرست ٥ : ٤٣٥)
لوس آنجلس ١١٩ م (فهرست : ٢٨٣)
ملك ٢ / ٢٧٠٦
٤٣٥ - رسالة در نماز جمعه، به فارسي
نسخه ها:

ملك ٨٨٧ (فهرست : ٨٣٤)
دانشگاه ٨ / ٤٤١٢ (فهرست ١٣ : ٣٣٧٥)
تربيت ٢ / ٣٤ (فهرست : ٤٣)
٤٣٦ - رسالة في الغناء
نسخه ها:

مطهرى ١٣ / ٨١٩٠ (فهرست ٥ : ٣٥٢)
دانشگاه ١٤ / ٣٥٤ (فهرست ١٢ : ٢٥٢٦)
مسجد أعظم ٧٩٥ (فهرست ١٢ : ٢٥٢٦)
مجلس ٢ / ٣٢٦٣ (فهرست ١٠ : ٨٧٣ - ٨٧٤)

٤٣٧ - رسالة أخرى في الغناء

نسخه:

دانشگاه، میکروفیلم ٢ / ٣٥٦٣ (فهرست میکروفیلم ها ٢: ٢١٣)

* فیض (م ١٠٩١)

٤٣٨ - مفاتیح الشرایع، چاپ بیروت، ١٣٨٩ (جلد اول در طهارت وصلاة)، قم - ١٤٠٤.

چند نسخه منتخب:

کمبریج ٩ / C ١٨ براون (فهرست: ٢٢)

الهیات ٦٦ ب (فهرست ١: ٦٦٧)

مسجد أعظم ١ / ١٧٠٤ (فهرست: ٤٩٦)

دانشگاه، ٤ نسخه (فهرست ٥: ٢٠٦٤، ٩: ٨٦٩، ١٦: ٣٢٩)

مجلس، ٣ نسخه (فهرست ٤: ٩٤ - ٩٥، ١٠: ٣٨٢، ١١: ٢٨٢)

مطهری ٢٦٠٣ (فهرست ١: ٥٢٨)

حقوق ٣٤١ ج (فهرست: ٤٧٥)

گلیایگانی ٨ نسخه (فهرست ٢: ١٧٥ - ١٧٦، ٣: ٢٢، ١٧١)

فیضیه ١٧ نسخه (فهرست ١: ٢٦٤ - ٢٦٦)

ملك ٧ نسخه (فهرست ١: ٧٠٥ - ٧٠٦)

ملی ٥ نسخه (فهرست ٧: ٢٤٢، ٨: ٣٣، ٩: ١٥٢ - ١٥٣، ١٨٥)

غرب ٧ نسخه (فهرست: ١٩٤ - ١٩٥)

وزیری ٩ نسخه (فهرست ٢: ٤٧١، ٥٣٨، ٣: ١٠١٨، ١٠٢٥، ١٠٦٠)

آستان قدس ٢٤ نسخه (فهرست ٢: ١٢٢ - ١٢٣، ٥: ٥١٠ - ٥١٢، ألفبائی:

١٠٢٤ - ١٠٢٦)

مسجد أعظم ٢١ نسخه (فهرست ٣٧٦ - ٣٧٧، ٤٩٦)

شروح و حواشی:

(١) - از محمد بن محمد محسن کاشانی علم الهدی (أوائل قرن ١٢)

نسخه ها:

مطهری ۲۶۰۱ (فهرست ۱: ۳۹۸، ۴: ۲۷۸)

تبریز - قاضی (نشریه ۷: ۵۲۳)

(۲) - از نور الدین محمد هادی بن مرتضی کاشانی (أوائل قرن ۱۲)
نسخه ها:

دانشگاه ۷۱۴ - ۷۱۵ (فهرست ۵: ۱۹۴۰ - ۱۹۴۲)

بانکیپور ۹۴۶ - ۹۴۹ (فهرست عربی ۱: ۹۳)

الهیات ۳۱ ب (فهرست ۱: ۵۹۱)

ملك ۱۴۲۱ (فهرست ۱: ۴۴۶)

وزیری ۹۷۰ (فهرست ۲: ۷۹۷)

نور بخش ۱۵۲ (فهرست ۱: ۱۷۰)

آستان قدس ۲۴۷ - ۲۴۸ فقه، ۲۷۸۴ (فهرست ۲: ۷۶ - ۷۷، ۵: ۴۶۱)

مطهری ۶۱۳۴ (فهرست ۵: ۲۳۶)

فیضیه ۷۶ (فهرست ۱: ۱۹۵)

مجلس ۵۲۷۹ موقت

(۳) - از محمد یوسف بن محمد علی لاهیجی (زنده در ۱۰۹۶)

نسخه: حسینیه شوشتریها (ذریعة ۶: ۲۱۴)

(۴) - از أبو الحسن بن محمد طاهر شریف فتونی عاملی (م ۱۱۳۸)

نسخه: لوس آنجلس M ۱۱۰۶ (فهرست: ۲۷۱)

(۵) فتح المفاتیح، از محمد محسن بن محمد کاشانی (زنده در ۱۱۴۸)

نسخه: مجلس ۲ / ۵۴۷۶ (فهرست ۱۶: ۳۷۶)

(۶) الذخر الرائع = المصاییح اللوامع، از عبد الله بن نور الدین جزائری (م ۱۱۷۳)

نسخه ها: مرعشی ۳۵۵۰، ۳۹۸۰ (فهرست ۹: ۳۴۲ - ۳۴۳، ۱۰: ۳۶۰)

آستان قدس ۷۰۱۷، ۱۱۹۴۷ (فهرست ۵: ۴۲۱)

(۷) - از محمد صالح بن محمد مؤمن استرآبادی (زنده در ۱۱۸۴)

نسخه ها: دانشگاه ۷۶۶۴ (فهرست ۱۶: ۶۶۷)

مجلس ۵۳۰۶ (فهرست ۱۶: ۲۲۲)

مرعشی (ذریعة ۱۴: ۷۶)

- ۸) منتخب الصنایع، از علی بن قاسم مسکنانی (زنده در ۱۱۸۶) نسخه: مرعشی ۴۳۲۴ (فهرست ۱۱: ۳۱۷)
- ۹) - از بهبهانی
نسخه ها: آستان قدس ۲۳۹۱ (فهرست ۲: ۵۵)
مجلس ۳۴۷ طباطبائی
مشهد - الهیات ۱۵۷۸ (فهرست ۲: ۷۱۳)
ملك ۴ / ۲۱۴۱ (فهرست ۵: ۴۳۱)
دانشگاه ۹۸۰۹ (فهرست ۱۷: ۲۸۹)
مدینه العلم (فهرست: ۶۲)
زنجان (فهرست: ۱۰۵)
- ۱۰) - از همان نویسنده، شرح خطبه مفاتیح
نسخه ها: فیضیه ۵ / ۱۵۲۰، ۸ / ۱۵۵۴ (فهرست ۳: ۹۷، ۱۰۰)
پرینستون ۱۹۲۹ سری جدید (صفحات ۱۵۱ الف - ۲۶۰ ب)
مسجد اعظم ۱۳ / ۵۹۲، ۱ / ۳۵۲۴ (فهرست: ۴۶۲ و ۶۳۴)
- ۱۱) مصابیح الظلام، از همان نویسنده.
- ۱۲) فتاح المعجم، از کرمانشاهی
- ۱۳) الأنوار اللوامع، از حسین آل عصفور
نسخه ها: آستان قدس ۶۵۰۲ - ۶۵۰۴ (فهرست ۵: ۳۶۹)
مرعشی ۱۶۳۰ (فهرست ۵: ۳۳ - ۳۴)
مجلس ۴۴۲۵ (فهرست ۱۲: ۱۱۴)
- ۱۴) - از محمد رضا استرآبادی (زنده در ۱۲۱۹)
نسخه ها: گوهرشاد ۱۲۳۵ (فهرست: ۳۳۴)
آستان قدس ۷۲۵۳ (فهرست ۵: ۴۶۳)
- ۱۵) - از أبو القاسم بن عباس (زنده در ۱۲۲۷)
نسخه: آستان قدس ۲۸۱۳ (فهرست ۵: ۴۶۴)
- ۱۶) - از صاحب ریاض
نسخه ها: حقوق ۱۱ ب (فهرست: ۳۸۷)

- مطهری ۲۷۷ مشیر (فهرست ۵: ۲۳۶)
- پرینستون ۱۷۹ سری جدید
- لوس آنجلس M ۱۳۱۷ (فهرست: ۲۷۰)
- (۱۷) مصابیح الظلام، از عبد الله شبر
- نسخه ها: حسینیہ شوشریہا ۲۵۶، ۳۲۵، ۸۳۴ (فهرست: ۸۰۴، ۸۱۰)
- مرعشی ۱۰۷۹ (فهرست ۳: ۲۵۹ - ۲۶۰)
- آستان قدس ۷۹۴۸ (فهرست ألفبائی: ۱۰۱۱)
- ملی، عربی ۲ / ۱۰۳۵، ۱۹۰۵ (فهرست ۹: ۳۷، ۱۰: ۵۶۵، ۵۶۶)
- (۱۸) المصباح الساطع، از همان نویسنده (تلخیص شرح سابق).
- نسخه ها: دانشگاه ۷۱۷ (فهرست ۵: ۲۰۴۵ - ۲۰۴۶)
- الهیات ۶ آل آقا (فهرست ۱: ۸۰۰ - ۸۰۱)
- گوهرشاد ۷۴۲ (فهرست: ۳۹۶)
- حجتیه ۷۳ (فهرست: ۸۵)
- بنگال ۶۵۴ (فهرست ۱: ۳۲۳)
- تبریز - قاضی (نشریه ۷: ۵۲۲)
- (۱۹) نهاية المرام، از مجاهد
- نسخه: حقوق ۲۶۶ ج (فهرست: ۴۹۶ - ۴۹۷)
- (۲۰) المصابیح المنیفة، از محمد جعفر کرمانشاهی
- نسخه ها: الھیات ۱۲۴ آل آقا (فهرست: ۸۰۰)
- کاشان - رضوی ۱۸۷ (فهرست: ۴۳)
- حقوق ۱۰۷ ج (فهرست: ۴۶۷ - ۴۶۸)
- مرعشی ۴۷۴۲ (ذریعة ۲۱: ۹۱)
- (۲۱) المصابیح، از مهدي بن علي طباطبائی (م ۱۲۶۰)
- نسخه: حقوق ۲۴۳ ج (فهرست: ۴۶۷)
- (۲۲) مبتغی الافهام، از عبد الوهاب بن محمد صالح برغانی قزوینی (زنده در ۱۲۶۶)
- نسخه: مرعشی ۳۲۰۲ (فهرست ۹: ۴)
- (۲۳ - ۲۵) سه شرح نا معلوم یا نا مشخص.
- (الف) نسخه: مرعشی ۲۱۵۷ (فهرست ۶: ۱۶۲ - ۱۶۳)

(ب) نسخه: دانشگاه ۶۷۰۹ (فهرست ۱۶: ۳۳۷)
 (ج) نسخه: شیراز - احمدیه ۲۶۴ (نشریه ۵: ۲۱۴)
 ۴۳۹ - معتصم الشیعة، ناتمام
 نسخه ها:

مرعشی ۲۱۷، ۳۴۷۸ (فهرست ۱: ۲۶۴، ۹: ۲۷۵)
 آستان قدس ۶۴۶۹ (فهرست ۵: ۵۰۹)
 بغدادی (فهرست: ۱۷۸)
 کاشان - رضوی ۱۹۱ (فهرست: ۴۳)
 ۴۴۰ - النخبة، چاپ تهران - ۱۳۰۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۸، ۱۳۳۰
 چند نسخه منتخب:

وزیری ۹۶۵ (فهرست ۲: ۷۹۴)
 حقوق ۱۱ د (فهرست ۱: ۴۹۳)
 دانشگاه ۱۰۰۷ (فهرست ۵: ۲۰۸۳ - ۲۰۸۵)
 الهیات (۱۸۷) آل آقا (فهرست ۱: ۸۰۶)
 ملی، عربی ۲ / ۱۳۸۶، ۱۳۹۳، ۱۴۶۳ (فهرست ۹: ۳۹۵، ۴۱۱، ۴۹۱)
 شروح و حواشی:

۱) التحفة السنية، از عبد الله جزائری، چاپ تهران - ۱۳۰۷ (جلد اول)
 نسخه ها: گلپایگانی ۱۶۸۷ (فهرست ۳: ۱۷)
 مرعشی ۲۲۱۳، ۴۵۷۷ (فهرست ۶: ۲۰۴، ۱۲: ۱۴۹)
 فیضیه ۲۲۷ (فهرست ۱: ۴۰)
 مسجد اعظم ۱ / ۳۶۵۱ (فهرست: ۶۳۸)
 آستان قدس ۲۲۶۹ (فهرست ألفبائی: ۴۳۴)
 مجلس ۴۴۳۷، ۴۷۳۵، ۵۱۸۴ (فهرست ۱۲: ۱۲۲، ۱۳: ۱۱۶، ۱۶:
 ۱ - ۲)
 دانشگاه ۷۵۱، ۱۰۰۸ (فهرست ۵: ۱۸۲۰)
 غرب ۹۰۹ (فهرست: ۷۰۱)

۲) إهداء الأجابة، از عبد الله بن محمد كاظم تبریزی در ۱۱۵۹
نسخه أصل: مرعشی ۴۴۳۰ (فهرست ۱۲: ۲۶)
۴۴۱ - أجوبة المسائل الفقهية، پاسخ های فیض و رفیع الدین محمد نائینی به سؤالات
زاهر نجفی.

نسخه:

ملک ۲۵ / ۱۹۲۰ (فهرست ۵: ۳۳۹)

۴۴۲ - أحكام الأموات

نسخه ها:

دانشگاه ۴ / ۸۲۳۰ (فهرست ۱۷: ۶۳)

ملی ۲ / ۱۲۶۲ عربی (فهرست ۹: ۲۵۱)

ملك ۲ / ۵۷۴۷

۴۴۳ - أبواب الجنان، به فارسی

نسخه ها:

مطهری ۲۰۱۳ (فهرست ۱: ۳۵۱)

گلیایگانی ۳ / ۱۳۸۳ (فهرست ۲: ۲۵۲)

آستان قدس ۲۴۲۲ (فهرست ۲: ۶۵)

مجلس ۸ / ۵۳۴۱ (فهرست ۱۶: ۲۵۳)

۴۴۴ - الشهاب الثاقب، چاپ نجف - ۱۳۶۸، بیروت - ۱۴۰۳.

نسخه ها:

آستان قدس ۶۴۹۹ (فهرست ۵: ۴۶۴)

دانشگاه ۱ / ۸۲۳۰ (فهرست ۱۷: ۶۳)

مجلس ۱۱ / ۱۲۰ امام جمعه خوئی (فهرست ۷: ۱۷۳)

آدبیات ۵۳ امام جمعه کرمان (فهرست: ۹۶)

لوس آنجلس ۳ / ۱۲۰۴ م (فهرست: ۷۱۵)

استادی، ۲ نسخه (فهرست: ۶۴)

٤٤٥ - ضوابط الخمس، چاپ تهران - ١٣٠٠ (در هامش غاية الايجاز ابن فهد)
نسخه ها:

ملى ٢ / ١٩٢٢ عربى (فهرست ١٠ : ٥٩١)
ديوان هند ١٨٣٥ (فهرست ٢ : ٣٢١)
دانشگاه ٣ / ٧٩٢ (فهرست ٥ : ١٩٤٤)
ملك ٤ / ٢١٤٦ ، ١١ / ٤٦٥٨ (فهرست ٥ : ٤٣٢)
٤٤٦ - رساله في حكم اخذ الأجرة على الواجبات

نسخه ها:

دانشگاه ٣ / ٨٢٣٠ (فهرست ١٧ : ٦٣)
مرعشى ٨ / ١٤٠١ (فهرست ٤ : ١٧٦)
مجلس ١٠ / ٣٨١٨ (فهرست ١٠ : ١٨٤٣)
٤٤٧ - رساله في الولاية على البكر في التزويج

نسخه ها:

دانشگاه ٢ / ٨٢٣٠ (فهرست ١٧ : ٦٣)
مجلس ١١ / ٣٨١٨ (فهرست ١٠ : ١٨٤٤)
مرعشى ٩ / ١٤٠١ (فهرست ٤ : ١٧٦ - ١٧٧)
٤٤٨ - منهاج النجات، در أصول عقايد

نسخه:

ملى ١ / ١٩٢٢ عربى (فهرست ١٠ : ٥٩١)

* محمد سعيد بن قاسم حسینی طباطبائی قهپائی (م ۱۰۹۲)

۴۴۹ - روض الجنان

نسخه:

فیضیه ۲۰۳۷ (فهرست ۱: ۱۲۰ - ۱۲۱)

۴۵۰ - حاشیه زبدة البیان (رك: ذیل زبدة، به شماره ۲۸۹)

* حسام الدین بن جمال الدین طریحی نجفی (زنده در ۱۰۹۴)

۴۵۱ - التبصرة الجليلة

نسخه ها:

ملى ۲ / ۱۵۹۸ عربى (فهرست ۱۰: ۱۲۹)

حكيم (يادداشت آقاى حسینی اشكوری، نیز دیده شود ذریعة ۳: ۳۱۷)

* رضی الدین محمد بن حسن قزوینی (م ۱۰۹۶)

۴۵۲ - مسألة في ايصال الغبار الغليظ

نسخه:

مرعشى ۱۴۰۹، برگ ۱۲۱ ب - ۱۲۶ ر (فهرست ۴: ۱۹۳)

* أحمد بن محمد تونی (زنده در ۱۰۹۷) ۴۵۳ - حاشية الروضة البهية (رك: ذيل الروضة البهية، به شماره ۲۳۷)

* محمد طاهر بن حسين قمی (م ۱۰۹۸)

۴۵۴ - السلامية

نسخه ها:

دانشگاه ۳ / ۲۲۱۵ (فهرست ۹ : ۸۹۱)

أمير المؤمنين (ذريعة ۱۲ : ۲۱۴)

نجف - مدرسه سيد (همان مأخذ ۱۱ : ۱۹۹)

قم - مهدي روحاني (آشنائي با چند نسخه خطي: ۴۴۸)

۴۵۵ - جاء الحق، به فارسي، در رد رساله خليل قزويني در حرمت نماز جمعه.

نسخه ها:

دانشگاه ۲ / ۹۷۴ (فهرست ۵ : ۱۱۸۴ - ۱۱۸۵)

مجلس ۳ / ۵۴۷۰ (فهرست ۱۶ : ۳۷۲)

۴۵۶ - رساله در نماز جمعه، به فارسي در رد رساله حسنعلی شوشتری در حرمت

نماز جمعه.

نسخه ها:

آستان قدس ۲۴۲۲ (فهرست ۲ : ۷۱ - ۷۲)

دانشگاه ۷ / ۸۷۴، ۳ / ۷۹۰ (فهرست ۵ : ۲۰۹۲ - ۲۰۹۴)

مجلس ۵۴۷۰ (فهرست ۱۶ : ۳۷۱)

۴۵۷ - تحفة الدارين

نسخه:

دانشگاه ۱۵ / ۳۳۱۷ (فهرست ۱۱ : ۲۳۰۱)

* محقق خوانساری (م ۱۰۹۸)

۴۵۸ - مشارق الشموس، شرحي ناتمام بر دروس شهيد كه تنها بخش طهارت آن نگاشته

شده است، چاپ تهران - ۱۳۱۱.

چند نسخه منتخب:

دانشگاه ۶۷۷۸ (فهرست ۱۶ : ۳۵۸ - ۳۵۹)

مطهری ۲۳۰۸ (فهرست ۱ : ۴۴۸)

مجلس ۱ / ۴۴۲۸ (فهرست ۱۲ : ۱۱۷)

۴۵۹ - أجوبة المسائل، مجموعه پاسخ های این دانشمند و دو فرزند او جمال الدين ورضی الدين

به سؤالات مختلف فقهی و اعتقادی.

نسخه:

آستان قدس ۲۶۴۴ (فهرست ۲ : ۱۳۳)

۴۶۰ - رساله در خمس

نسخه:

دانشگاه ۱۸۰۱ (فهرست ۸ : ۳۷۵)

۴۶۱ - حل شك في كون بعض أهل البلد كافرا وأكثرهم مسلمون

نسخه ها:

ملك ۳ / ۱۷۱۱ (فهرست ۵ : ۳۴۲)

دانشگاه ۷۳ / ۶۷۱۰ (فهرست ۱۶ : ۳۴۲)

* ملا میرزا شیروانی - محمد بن حسن (م ۱۰۹۸)

۴۶۲ - اجوبه مسائل فقهی، به فارسی

نسخه ها:

فیضیه ۱۶۶۵ (فهرست ۳: ۱۱۳)

دانشگاه ۷۰۰۸ (فهرست ۱۶: ۴۲۶ - ۴۲۷)

۴۶۳ - رساله در حبوۃ، به فارسی

نسخه ها:

فیضیه ۲۱ / ۱۶۶۵ (فهرست ۳: ۱۱۳)

ادبیات اصفهان (نشریه ۵: ۳۰۴)

دانشگاه ۲۰ / ۷۰۰۸ (فهرست ۱۶: ۴۲۷)

۴۶۴ - رساله در صید و ذباحت، به فارسی

نسخه ها:

فیضیه ۵ / ۱۶۶۵ (فهرست ۳: ۱۱۳)

ادبیات اصفهان (نشریه ۵: ۳۰۴)

۴۶۵ - شکایات نماز (رك: ذیل شماره ۱۱۰۵)

۴۶۶ - رساله در احکام اموات (رك: ذیل شماره ۱۱۰۶)

۴۶۷ - حاشیه بر قواعد علامه (رك: ذیل قواعد، به شماره ۸۵)

۴۶۸ - حاشیه بر شرایع (رك: ذیل شرایع، به شماره ۵۸)

* صفى الدين بن فخر الدين طريحي نجفي (زنده در ۱۱۰۰) ٤٦٩ - الينبوع المنجس في الرد على من قال إن المنجس لا ينجس
نسخه ها:

مجسد أعظم ٢ / ٢٧٠٢ (فهرست: ٥٨٠)

نجف - مدرسه بروجردي (ذريعة ١١: ٢٠١)

* علي بن محمد عاملي سبط الشهيد (م ١١٠٣)

٤٧٠ - الزهرات الزوية، (رك: ذيل الروضة البهية، به شماره ٢٣٧)

٤٧١ - الرد على اعتراضات خليفه سلطان على الروضة البهية (رك: ذيل شماره بالا)

٤٧٢ - تنبيه الغافلين

نسخه ها:

مرعشى ٤ / ٤٠٣٣ (فهرست ١١: ٣٨)

دانشگاه، ميكروفيلم ١ / ٣٦٥٣ (فهرست ميكروفيلم ها ٢: ٢١٢)

٤٧٣ - رسالة في النذر

نسخه:

ملك ٣ / ٣٥٦٠

٤٧٤ - حاشية شرايع (رك: ذيل شماره ٥٨)

٤٧٥ - حاشية الألفية (رك: ذيل شماره ١١٨)

- ۴۷۶ شرح تمهید القواعد (رك: ذیل قواعد، به شماره ۸۵)
 * حر عاملی (م ۱۱۰۴)
 ۴۷۷ - بداية الهداية، چاپ تهران - ۱۲۷۰، ۱۳۱۸، ۱۳۲۵، لکنهو - ۱۳۱۱.
 چند نسخه منتخب:
 ملك ۲۰۴۳، ۲۸۶۱ (فهرست ۱: ۸۸)
 حكيم ۱۶۷۰ م (فهرست ۱: ۸۸ - ۸۹)
 مرعشی ۴۲۹، ۷۰۱، ۷۱۶ (فهرست ۲: ۳۳، ۲۹۵، ۳۱۲)
 آستان قدس ۶۶۰۹ (فهرست الفبایی: ۶۱۷)
 گلپایگانی ۱ / ۱۲۲۷، ۲ / ۱۳۶۹ (فهرست ۲: ۲۳۷، ۲۴۹)
 حجتیه ۱۷۸ (فهرست: ۳۸)
 ملی، عربی ۲ / ۱۲۷۶، ۱۴۰۰ (فهرست ۹: ۲۶۶، ۴۱۵ - ۴۱۶)
 پرینستون ۱ / ۱۵۱ سری جدید
 مسجد اعظم ۲۸۷۶ (فهرست: ۴۲)
 موسسه اسماعیلی ۸۰۱ (فهرست ۲: ۱۰)
 - تلخیص:
 نهاية البداية از مختاری
 نسخه: دانشگاه ۵ / ۱۸۵۹ (فهرست ۸: ۴۶۰)
 ترجمه ها:
 (۱) النور الساطع، فارسی، از محمد مراد بن محمد صادق کشمیری (زنده در
 ۱۰۹۸)
 نسخه ها:
 گوهرشاد ۹۴۳ (فهرست: ۱۹۵)
 وزیری ۹۹۰، ۱۱۴۱ (فهرست ۲: ۸۰۹، ۳: ۸۷۱)
 آستان قدس ۲۸۵۴ (فهرست ۵: ۵۲۸)
 مطهری ۲۵۲۹ (فهرست ۱: ۵۵۳)

- مرعشی ۴۲۵۳، ۴۴۰۷ (فهرست ۱۱: ۲۵۲، ۱۲: ۹)
- (۲) کشف الدراییة، از محمد جعفر بن سلیمان فراهی (زنده در ۱۱۱۴)
نسخه ها:
- آستان قدس ۲۸۱۰ (فهرست ۵: ۴۸۱)
- آستانه قم ۶۲۶۴ (فهرست: ۱۵۵ - ۱۵۶)
- گوهرشاد ۹۳۶ (فهرست: ۱۶۳)
- مرعشی (ذریعة ۱۸: ۳۴: ۶۸)
- (۳) - از عبد الله بن علي بابا
نسخه: گوهرشاد ۱ / ۱۱۳۷ (فهرست: ۸۷)
شروح و حواشی:
- (۱) منتخب الهدایة، از محمد طاهر بن عبد الله قاری هروی (زنده در ۱۱۰۵)
نسخه ها: آستان قدس ۴۲۸۰، ۶۴۷۱ (فهرست ۵: ۵۱۸ - ۵۱۹)
- (۲) - نامعلوم (تحریر پیش از ۱۱۵۳)
نسخه: وزیری ۱ / ۱۸۱۹ (فهرست ۳: ۱۰۶۴)
- (۳) مشارق المهتدین، از محمد باقر بن محمد تقی شریف رضوی قمی (زنده در ۱۱۸۱)
نسخه:
- روضاتی (ذریعة ۲۱: ۳۶ - ۳۷)
- (۴) السوانح النظرية، از حسین آل عصفور
نسخه ها:
- الهیات ۱۳۷ آل آقا (فهرست ۱: ۷۷۷)
- دانشگاه ۲۹۲۴ (فهرست ۱۶: ۴۰۲)
- (۵) أنوار الدراییة، از عبد الحسين بن أحمد اصبعی بحرانی
نسخه:
- وزیری ۲ / ۳۱۱۴ (فهرست ۵: ۱۵۳۷)
- (۶) مصابیح الهدایة، از محمد حسن بن محمد معصوم قزوینی (م ۱۲۴۰)
نسخه ها:
- ملی ۱۸۴۰ عربی (فهرست ۱۰: ۴۲۰)
- مفتاح ۲۰۷ (فهرست: ۲۹۱ - ۲۹۲)

- دانشگاه ۷۳۶۲ (فهرست ۱۶: ۵۲۱)
- الهیات ۴۵ آل آقا (فهرست ۱: ۷۹۹ - ۸۰۰)
- مرعشی ۱۶۵۰، ۲۱۲۶ (فهرست ۵: ۴۹ - ۵۰، ۶: ۱۳۷)
- (۷) مجاری المرام، از محمد باقر گلپایگانی
نسخه: فیضیه ۱۲۸۲ (فهرست ۱: ۱۲۲۶)
- ۴۷۸ - هدایة الأمة
چند نسخه منتخب:
- گوهرشاد ۳۰۰ (فهرست: ۴۳۳)
- ملك ۶۱۶ - ۶۱۷ و ۶ نسخه دیگر (فهرست ۱: ۸۰۲ - ۸۰۴)
- مطهری ۶۱۸۶ (فهرست ۵: ۷۵۶)
- دانشگاه ۶۷۶۱ (فهرست ۱۶: ۳۵۵)
- حكيم ۱۴۳ رشتی (فهرست: ۱۵۹)
- آستان قدس ۸ نسخه (فهرست الفبایی: ۱۰۷۷)
- ترجمه:
- هدایة الاحكام، به فارسي، از محمد حسن بن محمد صالح هروی
نسخه:
- مجلس ۲۰۵۴ (فهرست ۶: ۴۲ - ۴۳)
- ۴۷۹ - خلاصة الأبحاث
نسخه ها:
- مجلس ۹ / ۴۴۷۱، ۱ / ۱۰۹ امام جمعه خوئی (فهرست ۷: ۱۱۵، ۱۲: ۱۴۷)
- ملی ۶ / ۷۹۵ فارسي (فهرست ۲: ۳۹۵)
- گلپایگانی ۶ / ۳۲۷ (فهرست ۱: ۲۸۲)
- ملك (ذریعة ۷: ۲۰۹)
- فیضیه ۳ / ۱۴۹۳ (فهرست ۳: ۹۴)

۴۸۰ - رسالة في حرمة شرب التتن والقهوة، مندرج در الفوائد الطوسية أو، چاپ قم
- ۱۴۰۴.

چند نسخه منتخب:

مجلس ۱۱۰ / ۱۸۰۵، ۱۰۹ / ۴۹۰۰ (فهرست ۹: ۳۸۳ - ۳۸۴، ۱۴: ۱۰۴ -
۱۰۵)

دانشگاه ۴ / ۱۶۹۹، ۳ / ۹۲۹۴ (فهرست ۸: ۲۵۱، ۱۷: ۳۴۱)

ملك ۲ / ۱۲۵۶ (فهرست ۵: ۲۵۳)

۴۸۱ - رسالة في أن التصرف واليد دليل الملكية
نسخه:

فيضيه ۳ / ۱۹۱۰ (فهرست ۳: ۱۴۸)

۴۸۲ - أرجوزة في الزكاة

نسخه ها:

ملك ۱۰ / ۲۵۷۶

مجلس ۳ / ۱۱ امام جمعه خوئی (فهرست ۷: ۹)

گلیایگانی ۷ / ۳۲۷ (فهرست ۱: ۲۸۲)

۴۸۳ - رساله في صلاة الجمعة، مندرج در الفوائد الطوسية أو، ولی در نسخه چاپ
قم - ۱۴۰۴

أزین کتاب که ناقص است نیامده.

* مجلسي دوم (م ۱۱۱۰)

۴۸۴ - أجوبة مسائل مولا مجد الدين تستری

نسخه:

پرینستون ۳۸۸ سری جدید (برگهای ۴۹ الف - ۵۱ ب)

۴۸۵ - آیادي سبا گردآوری محمد جعفر بن محمد طاهر خوبشانی
نسخه:

مرعشی ۴ / ۶۰۲ (فهرست ۲: ۱۹۶)

۴۸۶ - جواب مسائل خراسان، به فارسي، گردآوری حمید بن محمد بدلاء حسینی.
نسخه ها:

دانشگاه ۴ / ۵۹۱۴ (فهرست ۱۶: ۱۵۰)

مسجد اعظم ۳ / ۱۱۹۹ (فهرست: ۵۰۰)

۴۸۷ - جواب مسائل میرزا سید علی، فارسي، گردآوری حمید بن محمد بدلاء
حسینی

نسخه ها:

دانشگاه ۵ / ۵۹۱۴ (فهرست ۱۶: ۱۵۰)

مسجد اعظم ۴ / ۱۱۹۹ (فهرست: ۵۰۱)

۴۸۸ - هدایة الاخوان، به فارسي

نسخه:

فیضیه ۱ / ۱۷۴۷ (فهرست ۳: ۱۲۸)

۴۸۹ - مجموعه سؤال و جواب، به فارسي، گردآوری محمد کاظم سبزواری
نسخه:

گلپایگانی ۴ / ۵۳۶ (فهرست ۲: ۱۹۸ - ۱۹۹)

۴۹۰ - مجموعه سؤال و جواب، به فارسي

نسخه:

مرعشی ۲۵۳۰ (فهرست ۷: ۱۱۷)

۴۹۱ - المسائل الهندية، چاپ أصفهان - ۱۴۰۳ (در زند گینامه علامه مجلسی از م. مهدوی)

نسخه:

استادی (فهرست: ۳۵)

۴۹۲ - نظم اللئالي، به فارسی، گردآوری محمد بن أحمد حسینی لاهیجانی
نسخه ها:

ملی ۲۰۱۱ فارسی (فهرست ۵: ۱۱ - ۱۲)

مجلس ۶۸۹۵ (برگهای ۴۶ الف - ۶۹ ب)

گوهرشاد ۶۱۴ (فهرست: ۱۳۲)

مرعشی ۲۵۳۵ (فهرست ۷: ۱۲۰)

۴۹۳ - سؤال وجواب فقهی، به فارسی

نسخه ها:

دانشگاه ۶ / ۵۹۱۴ (فهرست ۱۶: ۱۵۰)

ملك ۳ / ۲۶۹۷

۴۹۴ - رسائل متعدد او در موضوعات مختلف، بیشتر در عبادات

نسخه ها:

مرعشی ۱۵، ۱۸۷، ۱۶۰۲، ۱۶۸۳، ۳۰۳۴، ۳۰۵۰، (فهرست ۱: ۲۷، ۲۰۵ - ۲۱۷)

۵: ۷۸، ۸: ۲۲۵ - ۲۶۹)

فیضیه ۱۷۴۷ (فهرست ۳: ۱۲۸)

ملی ۱۸۵۴ فارسی (فهرست ۴: ۳۱۳ - ۳۱۷)

۴۹۵ - رسالة في صلاة الجمعة

نسخه ها:

مجلس ۱ / ۵۳۴۱ (فهرست ۱۶: ۲۵۳)

دار الکتب ۱۹۱۷۹ ب (فهرست ۱: ۳۷۰)

* سيد نعمة الله جزائري (م ۱۱۱۲)

۴۹۶ - هدية المؤمنين = هدية الاخوان

نسخه ها:

ملك ۲۵۳۶ (فهرست ۱: ۸۰۷)

ملى ۱ / ۱۹۱۹ عربى (فهرست ۱۰: ۵۷۷)

۴۹۷ - مسكن الشجون في حكم الفرار من الوباء والطاعون

نسخه ها:

دانشگاه ۵۸۷ (فهرست ۵: ۲۰۴۲ - ۲۰۴۳)

مطهرى ۵۵۵۱ (فهرست ۵: ۵۶۶)

ملك ۱ / ۷۲۱، ۱۸۶۸ (فهرست ۱: ۶۷۴، ۵: ۱۵۹)

مرعشى ۳۴۴۲ (فهرست ۹: ۲۲۸ - ۲۲۹)

مسجد أعظم ۵۴۷ (فهرست ۳۶۲)

* سيد ماجد بحراني - محمد بن إبراهيم حسيني (أوائل قرن دوازدهم)

۴۹۸ - ايقاظ النائمين

نسخه ها:

مطهرى ۳ / ۸۱۵۱ (فهرست ۳: ۲۳۰)

حسينيه شوشترية (ذريعة ۲: ۵۰۵)

تلخيص از موسى بن فضل الله حسيني همداني (أواخر قرن سيزدهم)

نسخه أصل: فيضيه ۱۰ / ۱۹۶۰ (فهرست ۳: ۱۵۶)

* جعفر بن عبد الله حويزى قاضى (م ١١١٥)
٤٩٩ - رسالة في الوصية بالنكاح

نسخه:

أدبيات ٣ / ٢٧٥ امام جمعه كرمان (فهرست: ٤٢)
- حاشية الروضة البهية (رك: ذيل الروضة البهية، به شماره ٢٣٧)
- حاشية كفاية الأحكام (رك: ذيل كفاية الأحكام)، به شماره ٤٣٠
* نور الدين محمد هادي بن مرتضى كاشاني (زنده در ١١١٦)

٥٠٠ - فقه الميراث

نسخه:

ملك ١ / ٦٥٦ أصل (فهرست ٥: ١٣١)
٥٠١ - حاشية مفاتيح الشرايع (رك: ذيل مفاتيح، به شماره ٤٣٨)

* سليمان بن عبد الله ماحوزى بحراني (م ١١٢١)

٥٠٢ - السؤال والجواب (٦ مسأله)

نسخه:

ملك ٣ / ١١٤٢ (فهرست ٥: ٢٣٧)

٥٠٣ - الفتاوى السليمانية = اجوبه مسائل عبد الكريم بن صالح التمامى
نسخه:

ملك ٤ / ١١٤٢ (فهرست ٥ : ٢٣٧)

٥٠٤ - حاشية إرشاد الأذهان (رك: ذيل شماره ٨٠)

٥٠٥ - تحقيق مسألة التباعد بين البئر والبالوعة

نسخه:

نجف - جزائرى (نشریه ٧ : ٧١٦)

٥٠٦ - فصل الخطاب في نجاسة أهل الكتاب والنصاب

نسخه:

نجف - جزائرى (نشریه ٧ : ٧١٧)

٥٠٧ - الفوائد السرية، شرحي برائنا عشریه صلاة بهاء الدين محمد عاملي

نسخه:

نجف - جزائرى (ذريعة ١٦ : ٣٤٢)

٥٠٨ - رسالة في تحليل التن والقهوة

نسخه:

ملك ٢٤ / ١١٤٢ (فهرست ٥ : ٢٣٨)

٥٠٩ - واجبات الصلاة

نسخه ها:

غرب ٢٤٣٥ (فهرست ٢٠٣ - ٢٠٤)

نجف - جزائرى (ذريعة ١٥ : ٥٦ - ٥٧)

٥١٠ - رسالة في أوقات الصلاة

نسخه:

حسينيه كاشف الغطاء ٥٥ (ذريعة ١١ : ١٢٤)

٥١١ - رسالة في أفضلية التسبيح على القراءة في الركعتين الأخيرتين

نسخه ها:

أديبات ٢ / ٢٧٥ امام جمعه كرمان (فهرست : ٤٢)

مفتاح ٥ / ٢٤٤ (فهرست : ٢٣٠)

نجف - جزائري (نشره ٧ : ٧١٦)

٥١٢ - رسالة في كيفية التسبيح في الأخيرتين

نسخه:

نجف - جزائري نشره ٧ : ٧١٦)

* محمد بن عبد الفتاح تنكابني سراب (م ١١٢٤)

٥١٣ - رسالة في فصول الأذان والإقامة

نسخه ها:

دانشگاه ٣ / ٨٨٨ (فهرست ٥ : ١٩٦٠ - ١٩٦١)

گليپايگاني ٣ / ١٨٦٢ (فهرست ٣ : ٨٥)

٥١٤ - رساله در نماز جمعه، به فارسي، در رد رساله علي رضا تجلي.

نسخه:

دانشگاه ١ / ٤٦٥٩ (فهرست ١٤ : ٣٦٠٣)

۵۱۵ - حاشیة، على رسالة التونى

نسخه ها:

ملى ۲ / ۱۸۵۸ عربى (فهرست ۱۰ : ۴۴۰)

مجلس ۳ / ۱۲۸ امام جمعه خوئى (فهرست ۱ : ۱۷۹ - ۱۸۰)

لوس آنجلس ۲ / ۱۲۰۴ م (فهرست : ۷۱۵)

۵۱۶ - حاشیة، زبدة البيان (رك: ذیل زبدة، به شماره ۲۸۹)

۵۱۷ - رسالة، رؤية الهلال قبل الزوال

نسخه ها:

دانشگاه ۷ / ۸۸، ۲ / ۱۸۵۹، ۱ / ۲۸۶۵، ۳ / ۶۹۰۵، ۱ / ۷۲۰۴ (فهرست ۵ :
۱۹۲۱،

۸ : ۴۵۹، ۱۰ : ۱۷۱۲، ۱۶ : ۳۹۳، ۴۸۶)

مرعشى ۴ / ۴۷۸، ۱۲، ۱۷ / ۱۴۹۰ (فهرست ۲ : ۸۳، ۴ : ۱۸۹ و ۱۹۲)

أدبیات ۱۳ / ۷۰ و (فهرست : ۲۹۹ - ۳۰۰)

۵۱۸ - رساله در نذر تصدق، به فارسى

نسخه:

دانشگاه ۹ / ۲۰۹۱ (فهرست ۸ : ۷۱۶)

* جمال الدين محمد بن حسين خوانسارى (م ۱۱۲۵)

۵۱۹ - حاشیة روضة البهية (رك: ذیل الروضة البهية، به شماره ۲۳۷)

۵۲۰ - رساله در نماز جمعه، به فارسى

چند نسخه منتخب:

مجلس ۱ / ۴۸۰۵، ۵۴۳۱، ۴۲۲ طباطبائى، ۱۰۲۵ طباطبائى (فهرست ۱۳ :

۲۰۲ - ۲۰۳، ۱۶: ۳۳۳)
دانشگاه / ۲ / ۲۰۹۹، ۳۳۹۴، ۳ / ۳، ۴۴۱۲، ۴۴۳۵، ۳ / ۳، ۴۶۵۹، ۲ / ۲، ۶۹۰۵
(فهرست ۸:

۷۲۶، ۱۳: ۳۳۷۵، ۳۳۹۴، ۱۴: ۳۶۰۶، ۱۶: ۳۹۳)

مرعشی ۴۴۰۳ (فهرست ۱۲: ۵)

مسجد أعظم ۳۹۰۷ (فهرست: ۲۸۱)

الهیات مشهد (فهرست ۱: ۱۲۵)

نواب ۱ / ۱۳۰ فقه (فهرست: ۴۶۷)

الهیات ۲ / ۲۰۶ د (فهرست ۱: ۲۵۹)

استادی (فهرست: ۱۸)

نجف - صاحب الذریعة (ذریعة ۱۵: ۷۹)

۵۲۱ - رساله در مال ناصبی

نسخه:

تبریز - ثقة الاسلام (نشریه ۷: ۵۲۲)

۵۲۲ - رساله فی النذر

نسخه:

مجلس ۲ / ۸۴ امام جمعه خوئی (فهرست ۷: ۳۸۸)

* محمد صالح بن عبد الواسع حسینی خاتون آبادی (م ۱۱۲۶)

۵۲۳ - آداب سنیه

نسخه:

أصفهان - روضاتی (فهرست ۱: ۷۲ به بعد)

٥٢٤ - التهليلية = رسالة في أنه هل التهليل مرتان في آخر الإقامة أو مرة واحدة
نسخه:

دانشگاه ٤ / ٥٩١ (فهرست ٥ : ١٨٣٧)

٥٢٥ - رسالة في أنه هل يعتبر حكم الحاكم بثبوت الهلال
نسخه ها:

مجلس ٣ / ٣٠٥٢ (فهرست ١٠ : ٤٩٩)

ملى ٢ / ١٩١٩ عربى (فهرست ١٠ : ٥٧٨)

تبريز - قاضى (نشریه ٧ : ٥١١)

نجف - مدرسه بروجردى (ذريعة ١١ : ٢٣٠)

* محمد جعفر بن محمد باقر شريف سبزواری (زنده در ١١٢٧)

٥٢٦ - رسالة في التكبيرات السبع

نسخه:

مرعشى ٣ / ٤٧٨ (فهرست ٢ : ٨٣)

٥٢٧ - رسالة في حكم روية الهلال قبل الزوال

نسخه ها:

دانشگاه ١٨٦٦ (فهرست ٨ : ٧٤٢)

مرعشى ١ / ٤٧٨ (فهرست ٢ : ٨٢)

٥٢٨ - حاشية الألفية (رك: ذيل الفيه به شماره ١١٨)

* عبد الله بن كرم حویزی (زنده در ۱۱۳۲)

۵۲۹ - كتاب الصلاة

نسخه:

مرعشی ۴۶۵۱

* أحمد بن إبراهيم بحراني

۵۳۰ - أجوبة مسائل سيد يحيى بن سيد حسين احسائي

نسخه:

پرینستون ۱۹ / ۲۲۹ يهودا (فهرست: ۱۳۹)

۵۳۱ - أجوبة مسائل شيخ عبد الامام احسائي

نسخه:

پرینستون ۲۱ / ۲۲۹ يهودا (فهرست: ۱۳۹)

۵۳۲ - أجوبة مسائل شيخ علي بن لطف الله بحراني

نسخه:

پرینستون ۱۷ / ۲۲۹ يهودا (فهرست: ۱۳۹)

۵۳۳ - أجوبة مسائل شيخ نصير بن محمد خطي جارودي

نسخه:

پرینستون ۱۶ / ۲۲۹ يهودا (فهرست: ۱۳۹)

٥٣٤ - تعليق على مبحث الزوال

نسخه ها:

دانشگاه ١ / ٧٥٢٤ (فهرست ١٦ : ٦٠٨)

پرینستون ٦ / ٢٢٩ يهودا (فهرست : ١٣٨)

٥٣٥ - رسالة في تحقيق غسالة النجاسة

نسخه:

پرینستون ١٣ / ٢٢٩ يهودا (فهرست : ١٣٩)

٥٣٦ - رسالة في حكم ملاقى المتنجس

نسخه:

پرینستون ٢٠ / ٢٢٩ يهودا (فهرست : ١٣٩)

٥٣٧ - المسائل الخمسة

نسخه:

مجلس ٢ / ٢٧٠١ (فهرست ٩ : ٤)

٥٣٨ - رسالة في جواز العدول عن كل سورة عدا الجحد والتوحيد

نسخه:

پرینستون ١٥ / ٢٢٩ يهودا (فهرست : ١٤٩)

٥٣٩ - رسالة في تحقيق مسألة الصلح على المجهول

نسخه:

پرینستون ١٢ / ٢٢٩ يهودا (فهرست : ١٣٩)

٥٤٠ - رسالة في تملك المهر جمع بمجرد العقد
نسخه:

پرینستون ٩ / ٢٢٩ يهودا (فهرست: ١٣٨)

٥٤١ - رسالة في أن الطلقة والطلقتين هل تبقى بالتحليل أو تنعدم
نسخه:

پرینستون ١٨ / ٢٢٩ (فهرست: ١٣٩)

٥٤٢ - رسالة في الدعوى على الميت
نسخه:

پرینستون ١٠ / ٢٢٩ (فهرست: ١٣٨)

* محمد هادي بن محمد صالح مازندراني (در گذشته پيرامون ١١٣٤)
٥٤٣ - رسالة في الأذان والإقامة
نسخه:

مدرسه نواب ٢ / ٢٧١ (فهرست: ٤٧٤)

٥٤٤ - رسالة في تعيين غرة رمضان في ما إذا غمت شهور السنة كلها
نسخه ها:

موسسه إسماعيلي ٨٠١ (فهرست ٢: ١٤٤)

دانشگاه ٨ / ٧٢٠٣ (فهرست ١٦: ٤٨٦)

٥٤٥ - رسالة في معرفة احكام الرضاع
نسخه ها:

مرعشى ١٤ / ١٤٠٩، ٢ / ٣٧١٩ (فهرست ٤: ١٩٠، ١٠، ١١٩)

ملك ٥٧٦٧ / ١
نواب ١ / ٢٧١ فقه (فهرست: ٤٧٣)

٥٤٦ - رسالة في الإرث

نسخه:

ملى فارس ٥ / ٤٣١ (فهرست ٢: ٢٥)

* عبد الله بن صالح سماهيجى بحراني (م ١١٣٥)

٥٤٧ - أجوبة المسائل سيد عبد الله بن سيد علوي عتيق حسين

نسخه ها:

برلين ٨ / PM ٥٠٥ (فهرست ٣: ٣١٥)

حسينيه شوشتريةها ٩ / ٦٣٣ (فهرست: ٨٧٠)

موسسه إسماعيلي ٦٣١ (فهرست ٢: ٢٠٤)

٥٤٨ - أجوبة مسائل شيخ سليمان

نسخه:

برلين ١٥ / PM ٥٠٥ (فهرست ٣: ٣٢٣)

٥٤٩ - الفاكهة الكاظمية

نسخه:

حسينيه شوشتريةها (ذريعة ١٦: ٩٧)

٥٥٠ - حل العقود

نسخه:

برلين ٢٥ / PM ٥٠٥ (فهرست ٤: ٢١١)

٥٥١ - هداية السائل

نسخه:

كاشاني ١٦٤ (فهرست: ٢٩٦)

٥٥٢ - اللمعة الجليلة في تحقيق المسائل الإسماعيلية

نسخه ها:

برلين ٢٤ / PM ٥٠٥ (فهرست ٣: ٣١٤)

حسينيه شوشتريةها ١٢ / ٦٣٣ (فهرست ٨٧١)

نجف - مدرسه بروجردي (ذريعة ١٨: ٣٥٠)

٥٥٣ - المسائل البهبهانية

نسخه:

برلين ١٨ / PM ٥٠٥ (فهرست ٣: ٤٩١)

٥٥٤ - المسائل الحسينية

برلين ٢٦ / PM ٥٠٥ (فهرست ٣: ٣١٥)

٥٥٥ - المسائل المحمدية

نسخه ها:

آستان قدس ٦٩٣٥ (فهرست ٥: ٤٩٩ - ٥٠٠)، ملك ١ / ٢٦٢٧

٥٥٦ - المسائل الناصرية

نسخه:

برلين ٢٨ / PM ٥٠٥ (فهرست ٣: ٣١٥)

٥٥٧ - النفحة العنبرية في أجوبة المسائل التسترية
نسخه:

حسينيه شوشتريةها ١٠ / ٦٣٣ (فهرست: ٨٧٠)
٥٥٨ - الرسالة الفهليانية = جوابات مسائل سيد أبي طالب
نسخه:

برلين ٢٣ / ٥٠٥ PM (فهرست ٣: ٣١٤)
٥٥٩ - مسألة الشيخ عبد الله بن الشيخ فرج
نسخه:

برلين ١١ / ٥٠٥ PM (فهرست ٣: ٣٢٣)
* حيدر علي بن ملا ميرزا شيرواني (گويا زنده در ١١٣٤)
٥٦٠ - رسالة في وجوب الصلاة على النبي = رسالة في وجوب الصلوات عند ذكر
النبي
نسخه:

دانشگاه ١١ / ٤٢٩٢ (فهرست ١٣: ٣٢٦١ - ٣٢٦٢)
٥٦١ - رسالة في الخلل في الصلاة
نسخه ها:

دانشگاه ٢ / ٤٢٩٢ (فهرست ١٣: ٣٢٦٢)
ديوان هند ١٨٤٠ (فهرست ٢: ٣٢٣)
٥٦١ - رسالة في حد المسافة الموجبة للقصر والافطار
نسخه ها:

دانشگاه ٣ / ٤٢٩٢ (فهرست ١٣: ٣٢٦٢)

ديوان هند ١٨٤١ (فهرست ٢: ٣٢٣)

٥٦٢ - تحفة السرائر

نسخه:

دانشگاه ١٢٨٩ (فهرست ٧: ٢٦٢٧)

٥٦٣ - رسالة في حرمة المشاهد المشرفة

نسخه:

فيضيه ٢ / ١٨٦١ (فهرست ٣: ١٤١)

٥٦٤ - رسالة في وجوب قتل ساب النبي

نسخه:

دانشگاه ٧ / ٤٢٩٢ (فهرست ١٣: ٣٢٦٣)

* فاضل هندی (م ١١٣٧)

٥٦٥ - كشف اللثام، شرح قواعد الأحكام علامه حلي، چاپ تهران - ١٢٧١ و

١٢٧٤.

چند نسخه منتخب:

مرعشی ٣٧٦٧ (فهرست ١٠: ١٥٦)

مجلس ٣٤٨٩ (فهرست ١٠: ١٤٤٨ - ١٤٤٩)

فيضيه ٥٥٩ و پنج نسخه ديگر (فهرست ١: ٢١٨)

گليايگانی ٢٣٢٥ و ٤ نسخه ديگر (فهرست ٢: ١٥١، ٣: ٢٢٩)

غرب ٤٨٧ (فهرست: ١٧٥)

٥٦٦ - المناهج السوية. شرحي بر الروضة البهية شهيد دوم

نسخه ها:

دانشگاه ١١٥٩، ٢٣٦٥ (فهرست ٥: ٢٠٦٨ - ٢٠٦٩، ٩: ٩٦٦)

- ملى ٦٠٣ عربى (فهرست ٨ : ٨٨)
مطهرى ٢٥٦٠ (فهرست ١ : ٤٤٩)
مجلس ٢٢٢ امام جمعه خوئى، ١٣٢٧ (فهرست ٤ : ٩٧ - ٩٨ ، ٧ : ٣٧٣)
ملك ٣ نسخه (فهرست ١ : ٧٣٩)
مرعشى ٢٩٦٥ - ٢٩٦٧ ، ٤٠٤٠ (فهرست ٨ : ١٤٨ - ١٤٩ ، ١١ : ٤٢)
مسجد أعظم ٤ نسخه (فهرست : ٣٨٨ - ٣٨٩)
مفتاح ٦٢ (فهرست : ٢٩٩)
٥٦٧ - حاشية إرشاد الأذهان (رك : ذيل شماره ٨٠)
٥٦٨ - الاحتياطات الفقهية
نسخه:
حسينيه شوشترية (ذريعة ١١ : ٣٤ ، ١٥ : ٣٤٨)
٥٦٩ - رسالة في صلاة الجمعة
نسخه:
مجلس ٥ / ٢٧٦١ (فهرست ٩ : ١٥٦ - ١٥٨)
٥٧٠ - الزهرة في مناسك الحج والعمرة
نسخه:
مجلس ٨ / ٢٧٦١ (فهرست ٩ : ١٥٩ - ١٦٠)
* أبو الحسن ابن محمد طاهر شريف فتونى عاملى (م ١١٣٨)
٥٧١ - رسالة في الرضاع
نسخه ها:
دار الكتب ٣٣٢٦ ج (فهرست ١ : ٣٥٦)

دانشگاه ۷۱۳۵ (فهرست ۱۶: ۴۶۳)

ملك ۲ / ۵۷۶۷

مرعشی ۱ / ۳۷۱۹ (فهرست ۱۰: ۱۱۸)

۵۷۲ - شرح مفاتيح الشرايع (رك: ذيل مفاتيح، به شماره ۴۳۸)

* محمد بن علي بن حيدر موسى عاملي (م ۱۱۳۹)

۵۷۳ - مسائل سألها الشيخ يوسف البحراني من آخوند رفيعا رحمه الله وأجوبته التي

كتب بعضها

العالم المذكور وبعضها السيد حيدر

نسخه:

ملك ۳۷ / ۱۱۴۲ (فهرست ۵: ۲۴۰)

۵۷۴ - اظهار ما عندي بمنسك الفاضل الهندي

نسخه:

دانشگاه ۳۰۴۹ (فهرست ۱۰: ۱۹۹۳)

۵۷۵ - إيناس سلطان المؤمنين

نسخه ها:

مجلس ۳۹۰۲ (فهرست ۱۰: ۱۹۲۶ - ۱۹۲۷)

أصفهان - روضاتي (ذريعة ۲: ۵۱۸)

۵۷۶ - آيات الاحكام

نسخه:

مرعشی ۶ / ۲۹۲۸ (فهرست ۸: ۱۲۲)

* بهاء الدين محمد بن محمد باقر مختاری نائینی (در گذشته پیرامون ۱۱۴۰)

۵۷۷ - القول الفصل في المسح والغسل

نسخه ها:

دانشگاه ۳ / ۱۸۵۹ (فهرست ۸: ۴۵۹)

مرعشی ۲ / ۳۳۸۲ (فهرست ۹: ۱۵۹)

۵۷۸ - قبالة قبلية في بيان استقبال الميت وتوجيهه إلى القبلة

نسخه:

دانشگاه ۶ / ۱۸۵۹ (فهرست ۸: ۴۶۰)

۵۷۹ - حسان اليواقيت

نسخه:

مرعشی ۵ / ۳۳۸۲ (فهرست ۹: ۱۶۰)

۵۸۰ - رسالة في استحباب التسليم على النبي في التشهد الأخير

نسخه:

مرعشی ۶ / ۳۳۸۲ (فهرست ۹: ۱۶۱)

۵۸۱ - مقاليد القصود

نسخه ها:

گوهرشاد ۳ / ۱۱۸۷، ۴ / ۱۰۴۹ (فهرست: ۴۰۸)

گلپایگانی (فهرست ۲: ۲۱۷)

وزیري ۳ / ۳۲۵۰ (فهرست ۵: ۱۵۸۷)

مسجد أعظم ۱ / ۱۵۵۱ (فهرست: ۱۱۲)

٥٨٢ - العین فی تعارض حقی المتبايعین
نسخه ها:

دانشگاه ٤ / ١٨٥٩ (فهرست ٨ : ٤٥٩)

مرعشی ١ / ٣٣٨٢ (فهرست ٩ : ١٥٨)

٥٨٣ - رساله در نکاح، به فارسي

نسخه:

ملی فارس ٢ / ٤٣١ (فهرست ٢ : ٢٥)

٥٨٤ - عمدة الناظر في عقدة الناذر = رسالة في بطلان النذر المعلق بما بعد الموت

نسخه ها:

دانشگاه ٤٠٠٢ (فهرست ١٢ : ٢٩٩١)

ملی فارس ٣ / ٧٠٣ (فهرست ٢ : ٢٩٣)

٥٨٥ - إنارة الطروس

نسخه:

مرعشی ٣ / ٣٣٨٢ (فهرست ٩ : ١٥٩ - ١٦٠)

٥٨٦ - رساله در ارث

نسخه:

دانشگاه ١٨٦٠ (فهرست ٨ : ٤٦١)

٥٨٧ - تقويم الميراث

نسخه:

فيضيه ١٤١٧ (فهرست ٢ : ٣٨)

٥٨٨ - مسألة في وجوب التكفين في ثلاثة أثواب
نسخه:

موسسه إسماعيلي ٦٣١ (فهرست ٢: ١٠٢)
٥٨٩ - القامع للبدعة في ترك صلاة الجمعة
نسخه ها:

مجلس ١٦٥ امام جمعه خوئي (فهرست ٧: ٢٠٧ - ٢٠٩)
شوشترها ٨ / ٩٣٣ (فهرست: ٨٧٠)
٥٩٠ - هداية الصراط في حرمة الجمع بين الظهر والجمعة
نسخه:

آستان قدس ٦٩٨٢ (فهرست ٥: ٥٣٠)
* محمد إبراهيم بن محمد معصوم حسيني قزويني (م ١١٤٩)
٥٩١ - رسالة في الفرق بين الكبائر والصغائر
نسخه:

مجلس ١٢ / ١٨٠٣ (فهرست ٩: ٣٠٢)
٥٩٢ - حاشية الروضة البهية (رك: ذيل الروضة البهية، به شماره ٢٣٧)
٥٩٣ - حاشية زبدة البيان (رك: ذيل زبدة)، به شماره ٢٨٩)
٥٩٤ - حاشية مدارك الأحكام (رك: ذيل مدارك)، به شماره ٣١٨)

* صدر الدين محمد بن محمد بن علي رضوى كاشاني (ميانه قرن دوازدهم)
٥٩٥ - منتهى المرام في القصر والاطعام
نسخه ها:

آستان قدس ٥٧٢٧ (فهرست ٥ : ٥١٩)
كاشان - رضوى ٦٠ (فهرست : ٣٧ - ٣٨)
* محمد بن عبد الكريم طباطبائي بروجردي (ميانه قرن دوازدهم)
٥٩٦ - رساله في معرفة احكام الرضاع
نسخه ها:

دانشگاه ٢ / ١١٠٢ ، ٣٧ / ١٢٥٧ (فهرست ٥ : ١٩٠٢ ، ٧ : ٢٦٧٧)
* سيد نصر الله بن حسين موسوى حائري (ميانه قرن دوازدهم)
٥٩٧ - رساله في حرمة شرب التتن والحشيش
نسخه :

مسجد أعظم ٦ / ٨٣٢ (فهرست : ٤٨١)
* عبد النبي بن أحمد بحراني (زنده ١١٥٠)
٥٩٨ - رساله في الرضاع
نسخه :

نجف - مدرسه بروجردي (ذريعه ١١ : ١٩٢)

- * محمد رفیع بن فرج گیلانی (زنده در ۱۱۵۰)
- ۵۹۹ - حاشیة الروضة البهية (رك: ذیل الروضة البهية، به شماره ۲۳۷)
- ۶۰۰ - حاشیة زبدة البيان (رك: ذیل زبدة، به شماره ۲۸۹)
- ۶۰۱ - رسالة في صلاة الجمعة، در رد رساله قائنی
نسخه:
- آستان قدس ۶ / ۶۵۴۴ (فهرست ۵: ۴۳۸)
- ۶۰۲ - رسالة في صلاة الجمعة، رد رساله أمير تقی قائنی
نسخه ها:
- آستان قدس ۴ / ۶۵۴۴، ۳ / ۱۱۳۲۵ (فهرست ۵: ۴۳۸)
- * صدر الدين محمد بن محمد باقر رضوی همدانی، شارح وافیة (زنده در ۱۱۵۱)
- ۶۰۳ - استقصاء النظر
نسخه:
- مرعشی ۲۷۰۴ (فهرست ۷: ۲۷۴)
- ۶۰۴ - رسالة في عدم انفعال الماء القليل
نسخه ها:
- گلپایگانی ۱۱ / ۱۸۶۲ (فهرست ۳: ۸۲)
- غرب ۲۶۵ (فهرست: ۱۷۹)

* أحمد بن إسماعيل نجفي جزائري (م ١١٥١)
٦٠٥ - قلائد الدرر، چاپ تهران - ١٣٢٧، نجف - ١٣٨٣.

٦٠٦ - تبصرة المبتدئين

نسخه:

مفتاح ٣ / ٢٤٤ (فهرست: ٢٣٠. نیز بینید ذریعة ٣: ٣٢١ و ١٥: ١٨٣).

* صدر الدين محمد بن نصير طباطبائي يزدی (م ١١٥٤)

٦٠٧ - رسالة في صلاة الجمعة

نسخه:

وزيري ٩ / ٣٢٠ (فهرست ١: ٣٠٥)

٦٠٨ - عدة المسافرين

نسخه:

وزيري ١٠ / ٣٢٠ (فهرست ١: ٣٠٥)

٦٠٩ - الفرائض

نسخه:

وزيري ١ / ٣٢٠ (فهرست ١: ٣٠٣)

٦١٠ - إشارات الفقه

* زين العابدين بن محمد يوسف حسيني لاريجاني (زنده در ۱۱۶۸)
۶۱۱ - كشف المطلوب في بطلان الصلاة في المكان المغصوب
نسخه ها:

ملى ۴ / ۱۰۸۱ (فهرست ۹ : ۷۵)

مرعشى ۳۰۵۶ (فهرست ۸ : ۲۷۶)

* محمد بن علي بن عبد النبي مقابى بحراني (زنده در ۱۱۶۹)
۶۱۲ - مجمع الاحكام

نسخه ها:

گليپايگاني ۱۶۸۱ (فهرست ۳ : ۱۴)

حكيم ۹ (نشریه ۵ : ۴۲۲)

۶۱۳ - رسالة في الجهر والاخفات

نسخه:

آستان قدس ۵۲۱۶ (فهرست الفبايى . ۷۹۶)

* عبد الرشيد بن نور الدين شوشترى (قرن دوازدهم)

۶۱۴ - المسائل الاخباريه

نسخه:

مجلس ۲ / ۵۹۴۴ (فهرست ۱۷ : ۳۲۸ - ۳۲۹)

* محمد بن محمد زمان كاشاني (زنده در ۱۱۷۲)

۶۱۵ - قبله اثنا عشرية، به فارسي

نسخه ها:

مرعشي ۵ / ۴۳۱۹ (فهرست ۱۱ : ۳۱۰)

دانشگاه ۲ / ۷۰۶۰ (فهرست ۱۶ : ۴۴۲)

أديبات ۱۸۹ ج (فهرست: ۳۷۶ - ۳۷۷)

۶۱۶ - نور الهدى = رسالة في أن الزكاة بعد اخراج المؤونة

نسخه ها:

مرعشي ۴ / ۴۳۱۹ مؤلف (فهرست ۱۱ : ۳۱۰)

مجلس ۶ / ۱۹۶۶ (فهرست ۹ : ۶۸۱)

نور بخش ۳ / ۱۰۸ (فهرست ۱ : ۱۳۱)

الهيأت مشهد ۱ / ۵۰۳ (فهرست ۱ : ۲۶۷)

أمير المؤمنين (ذريعة ۲۴ : ۳۸۶)

۶۱۷ - الحق الصراح في ما لا بد منه في ايجاب النكاح = القول السديد

نسخه ها:

مرعشي ۶، ۱۶۷۵ / ۴۳۱۹ (فهرست ۵ : ۷۱، ۱۱ : ۳۱۲)

مجلس ۳ / ۱۹۶۶ (فهرست ۹ : ۶۷۸)

ملى فارس ۲ / ۵۵۵ (فهرست ۲ : ۱۴۷)

ملك ۱ / ۳۵۲۸، ۵ / ۳۵۶۶

نور بخش ۵ / ۱۰۸ (فهرست ۱ : ۱۳۱)

٦١٨ - رسالة في صيغ النكاح

نسخه ها:

مرعشى ٧ / ٤٣١٩ (فهرست ١١ : ٣١٢)

مجلس ١ / ١٩٦٦ (فهرست ٩ : ٦٧٤ - ٦٧٦)

نور بخش ٦ / ١٠٨ (فهرست ١ : ١٣٢)

ملى فارس ٣ / ٥٥٥ (فهرست ٢ : ١٤٧)

* عبد الله بن نور الدين جزائرى (م ١١٧٣)

٦١٩ - الأنوار الجلية في جوابات المسائل الجلية الأولى

نسخه ها:

دانشگاه ٢ / ٦٩١ (فهرست ٦ : ٢١٤٤)

غرب ٤ / ١٠٠٧٦ (فهرست : ٤٣٣)

حكيم ٦٩ (فهرست ١ : ٧٦)

حسينيه شوشترية ٢٨٤ (فهرست : ٨٤٨)

٦٢٠ - الذخيرة الأبدية في أجوبة المسائل الأحمديّة

نسخه ها:

حسينيه شوشترية (ذريعة ١٠ : ١٢)

حسينيه كاشف الغطاء ١٤ (همان مأخذ)

٦٢١ - الذخيرة الباقية في أجوبة المسائل الجلية الثانية

نسخه ها:

دانشگاه ٣ / ٦٩١ (فهرست ٦ : ٢٢٢٦)

مطهرى ٥ / ٤٥١٠ (فهرست ٤ : ٥٥٠)

حسينيه شوشترية ٣ / ٢٩٠، ٢ / ٤٢١ (فهرست : ٨٤٩، ٨٦٠)

۶۲۲ - المقاصد العلیة فی أجوبة المسائل العلویة
نسخه ها:

مطهری ۱ / ۴۵۱۰ (فهرست ۵ : ۶۳۱)

حسینیہ شوشتریها ۱ / ۲۹۰ (فهرست : ۸۴۹)

سامراء - مدرسه شیرازی (ذریعة ۲۱ : ۳۸۲)

مرعشی ۴۳۸۲ (فهرست ۱۱ : ۳۸۵)

۶۲۳ - الذخر الرائع، شرح مفاتیح الشرائع فیض (رك: ذیل مفاتیح، به شماره ۴۳۸)

۶۲۴ - التحفة السنیة، شرح نخبة فیض (رك: ذیل نخبة، به شماره ۴۴۰)

* محمد إسماعیل بن محمد حسین خواجهائی مازندرانی (م ۱۱۷۳)

۶۲۵ - أجوبة المسائل

نسخه:

مرعشی ۴ / ۱۹۸۶ (فهرست ۵ : ۳۵۹)

۶۲۶ - الرسائل، مجموعه بیش از ۲۰ رساله در مسائل مختلفه فقهی و عبادات

نسخه ها:

لوس آنجلس M ۹۵، M ۱۲۰ (فهرست : ۵۶۲، ۶۶۶)

مشهد - أدبیات ۲۵ فیاض (فهرست : ۲۱۰ - ۲۱۴)

ملك ۱۶۰۶ (فهرست ۵ : ۳۰۴ - ۳۰۷)

آستان قدس ۱۱۱۹۸ (یادداشت آقای سید عبد العزیز طباطبائی)

برخی از این رساله ها بدین شرح است:

٦٢٧ - رساله في تحديد الكر

نسخه:

دانشگاه ١ / ٧١٠٣ (فهرست ١٦ : ٤٥٥)

٦٢٨ - رساله في حكم الغسل قبل الاستبراء

نسخه ها:

دانشگاه ٤ / ٨٧٢١ (فهرست ١٧ : ٢٠٤)

مرعشى ١ / ١٩٨٦ (فهرست ٥ : ٣٥٧)

٦٢٩ - رساله في حكم الحدث الأصغر المتخلل أثناء الغسل

نسخه:

مرعشى ٥ / ١١٤٢، أصل (فهرست ٣ : ٣١٧)

٦٣٠ - مسألة في وظيفة رجل احتاج إلى الغسل في الأرض الباردة = الغسل مع خوف

الضرر

نسخه ها:

ملك ٢٤ / ١٦٠٦ (فهرست ٥ : ٣٠٦)

أدبيات مشهد ٢٢ / ٢٥ فياض (فهرست: ٢١٤)

٦٣١ - رساله في عدم جواز التكفين في مالا يجوز الصلاة فيه والجلود

نسخه ها:

أدبيات مشهد ٢٤ / ٢٥ فياض (فهرست: ٢١٤)

٦٣٢ - رساله في حكم الاسراج عند الميت

نسخه ها:

ملك ١٠ / ٦٠٦ (فهرست ٥ : ٣٠٥)

أدبيات مشهد ٩ / ٢٥ فياض (فهرست: ٢١٢)

٦٣٣ - رسالة في اصالة عدم التذكية في الجلود المشتري من الكفار أو من لا يوثق به
نسخه:

ملك ٤ / ١٦٠٦ (فهرست ٥ : ٣٠٤)

٦٣٤ - الحريرية

نسخه:

مرعشى ٣ / ٢٤٧٦ (فهرست ٧ : ٦٨)

٦٣٥ - الذهبية

نسخه:

دانشگاه ٣ / ٧٩١ (فهرست ٧ : ٦٨)

٦٣٦ - رسالة في اللباس المشكوك

نسخه:

مجلس ١ / ٣٧٥٢ (فهرست ١٠ : ١٧٣٦)

٦٣٧ - رسالة في الصلاة في ثوب معه فضلة مالا يؤكل لحمه

نسخه:

دانشگاه ٣ / ٨٧٢١ (فهرست ١٧ : ٢٠٤)

٦٣٨ - رسالة في كيفية الاذان والتشهد

نسخه:

أدبيات مشهد ٦ / ٢٥ فياض (فهرست : ٢١١ - ٢١٢)

٦٣٩ - رسالة في الصلاة والافطار باذان الجمهور

نسخه ها:

ملك ٧ / ١٦٠٦ (فهرست ٥ : ٣٠٥)

دانشگاه ۵ / ۷۵۱۳ (فهرست ۱۶ : ۶۰۴)
۶۴۰ - تذكرة الوداد = رسالة في استحباب رفع اليدين في القنوت
نسخه:

پرینستون ۱۳۱۷ سری جدید (برگ ۳۳ پ - ۳۴ پ)
۶۴۱ - رسالة في أفضلية التسبيح في الأخيرتين
نسخه ها:

ملك ۲۷ / ۱۶۰۶ (فهرست ۵ : ۳۰۶)
أدييات مشهد ۲۵ / ۲۵ فياض (فهرست : ۲۱۴)
۶۴۲ - رسالة في صلاة الجمعة در رد الشهاب الثاقب فيض كاشاني
نسخه ها:

مجلس ۲ / ۳۷۵۲ (فهرست ۱۰ : ۱۷۳۶ - ۱۷۳۷)
مسجد أعظم ۳ / ۵۶۶ (فهرست : ۴۵۸)
دانشگاه ۲ / ۷۱۰۳ (فهرست ۱۶ : ۴۵۵)
مرعشى ۳ / ۳۰۳۲ (فهرست ۸ : ۲۲۲)
أصفهان - روضاتى (ذريعة ۲۴ : ۲۶۹)
تبريز - ثقة الاسلام (نشریه ۴ : ۳۲۷)
۶۴۳ - رسالة في استثناء المؤونة من الزكاة
نسخه:

مرعشى ۳ / ۱۹۸۶ (فهرست ۵ : ۳۵۸)
۶۴۴ - رسالة في الخمس
نسخه ها:

ملك ۱ / ۱۶۰۶ (فهرست ۵ : ۳۰۴)
فيضيه ۸ / ۱۱۸۶ (فهرست ۳ : ۶۵)

أدبيات مشهد ١ / ٢٦ فياض (فهرست: ٢١١)
٦٤٥ - مسألة في الحج البلدي
نسخه:

أدبيات مشهد ١٠ / ٢٥ فياض (فهرست: ٢١١ - ٢١٢)
٦٤٦ - رسالة في أقل ما بين العمرتين
نسخه ها:

ملك ٢ / ١٦٠٦ (فهرست ٥ : ٣٠٤)
أدبيات مشهد ٢ / ٢٥ فياض (فهرست: ٢١١)
دانشگاه ٤ / ٧٥١٣ (فهرست ١٦ : ٦٠٤)
٦٤٧ - رسالة في حقيقة الناصب واحكامه
نسخه ها:

ملك ٩ / ١٦٠٦ (فهرست ٥ : ٣٠٥)
أدبيات مشهد ٨ / ٢٥ فياض (فهرست: ٢١٢)
٦٤٨ - رسالة في العقد الفضولي
نسخه:

دانشگاه ٥ / ٨٧٢١ (فهرست ١٧ : ٢٠٤)
٦٤٩ - رسالة في تحريم الغناء
نسخه ها:

ملك ١ / ٥٩١ (فهرست ٥ : ٩٠)
دانشگاه ٢ / ٨٧٢١ (فهرست ١٧ : ٢٠٤)

٦٥٠ - رسالة في النظر إلى وجه الأجنبية

نسخه ها:

پرینستون ١٣١٧ سری جدید (برگ ٤٧ پ - ٦٤ ر)

وزیري ٤ / ٣٧٤٢ (فهرست ٥ : ١٧٧٨)

٦٥١ - رسالة في عدم جواز تزويج المؤمنة بالمخالف

نسخه:

مرعشی ٣ / ١١٤٢، اصلی (فهرست ٣ : ٣١٦)

٦٥١ - الرضاعية

نسخه ها:

ملك ٣ / ١٦٠٦ (فهرست ٥ : ٣٠٤)

مسجد أعظم ٣١٤٨ رمضانی (دفتر ثبت)

أدبيات مشهد ٣ / ٢٥ فياض (فهرست : ٢١١)

دانشگاه ٨ / ٧٥١٣ (فهرست ١٦ : ٦٠٥)

٦٥٢ - رسالة في جواز حمل الزوجة المنقطعة من بلد إلى آخر

نسخه:

أدبيات مشهد ٥ / ٢٥ فياض (فهرست : ٢١١ - ٢١٢)

٦٥٣ - فائدة في طلاق الولي

نسخه:

پرینستون ١٣١٧ سری جدید (برگ ٤٥ پ - ٤٦ ر)

٦٥٤ - رسالة في الفرق بين الطلاق الرجعي والبائن

نسخه ها:

ملك ٣٢ / ١٦٠٦، ٣ / ٢٥٢٣ (فهرست ٥ : ٣٠٦)

مرعشى ٢ / ٣١١٢ (فهرست ٨ : ٣٣٧)
٦٥٥ - رسالة في جواز التداوي بالخمير
نسخه:

مرعشى ٤ / ١١٤٢، أصل (فهرست ٣ : ٣١٦)
٦٥٦ - الفصول الخمسة في الشفعة
نسخه:

دانشگاه ١ / ٧٩١ (فهرست ٥ : ١٩٦١)
٦٥٧ - رسالة في الحبوة
نسخه ها:

مرعشى ٢ / ١١٤٢، أصل (فهرست ٣ : ٣١٥)
دانشگاه ٤ / ٧١٠٣ (فهرست ١٦ : ٤٥٥)
٦٥٨ - رسالة في ارث الزوجة
نسخه ها:

مرعشى ١ / ١١٤٢، أصل (فهرست ٣ : ٣١٥)
دانشگاه ٣ / ٧١٠٣ (فهرست ١٦ : ٤٥٥)
٦٥٩ - رسالة في جواز مقاصة المنكر لو حلف
نسخه:

مرعشى ٢ / ١٩٨٧ (فهرست ٥ : ٣٥٨)
٦٦٠ - رسالة في العدالة = عجاله جرحية ورسالة عدليه
نسخه ها:

دانشگاه ١ / ٨٧٢١ (فهرست ١٧ : ٢٠٤)
ملك ١٩ / ١٦٠٦ (فهرست ٥ : ٣٠٦)

مرعشى ٤١٤٢ (فهرست ١١ : ١٦٠)
٦٦١ - حاشية مدارك الأحكام (رك: ذيل مدارك، به شماره ٣١٨)
* شبر بن محمد موسى نجفي (زنده در ١١٧٩)
٦٦٢ - رساله في وجوب غسل الجمعة
نسخه:
دانشگاه ١ / ٧٢٠٠ (فهرست ١٦ : ٤٨٥)
٦٦٣ - رساله في القصر والاطمات
نسخه دانشگاه ٣٩٧٨ (فهرست ١٢ : ٢٩٧٣) ٦٦٤ - رساله في حكم الارتماس في
الصوم
نسخه:
دانشگاه ٢ / ٧٢٠٠ (فهرست ١٦ : ٤٨٥)
* محمد مهدي بن محمد صالح فتونى عاملي (م ١١٨٣)
٦٦٥ - نتائج الاخبار
نسخه:
مرعشى ٤٤٢١ (فهرت ١٢ : ٢٠)

* صاحب حدائق (م ۱۱۸۶)
۶۶۶ - الحدائق الناضرة، چاپ تبریز - ۱۳۱۵ - ۱۳۱۸، نجف - ۱۳۷۷.
چند نسخه منتخب:

مجلس ۵۱۹۶ (فهرست ۱۶: ۲۶)
دانشگاه ۶۵۹۵ (فهرست ۱۶: ۳۰۴)
آستان قدس ۲۷۳۰ - ۲۷۳۱، ۷۵۹۲ - ۷۶۱۰ (فهرست ألبائبي: ۷۳۴)
گوهرشاد ۱۰۶ (فهرست: ۲۸۷)
نواب ۱۰۲ فقه (فهرست: ۴۵۶)
ملی فارس ۶۸۱ - ۶۸۸ (فهرست ۲: ۲۶۷ - ۲۷۴)
تکملة:

عیون الحقایق الناضرة، از حسین آل عصفور، چاپ تهران - ۱۳۱۸، نجف - ۱۳۴۲
شروح و حواشی:

(۱) شرح مقدمة الحدائق، از محسن اعرجی
نسخه: بنگال ۶۵۶ (فهرست ۱: ۳۲۴)
(۲) - از إبراهيم بن محمد موسوی دزفولی
نسخه: صاحب ذریعة (ذریعة ۶: ۸۱)
۶۶۷ - أجوبة المسائل الفقهية
نسخه ها:

مرعشی ۳ / ۳۴۵۰ (فهرست ۹: ۲۴۲)
گلپایگانی ۱ / ۲۲۴۸ (فهرست ۳: ۲۰۸)
لوس آنجلس ۴ / M ۱۰۶ (فهرست: ۶۶۴)
۶۶۸ - أجوبة المسائل الثلاث
نسخه:

مرعشی ۲ / ۳۴۵۰ (فهرست ۹: ۲۴۱)

٦٦٩ - أجوبة المسائل

نسخه:

مطهرى ٢ / ٧٣٥١ (فهرست ٣: ٢٧٥ - ٢٧٦)

٦٧٠ - الأنوار الحيرية

نسخه:

آستان قدس ٦٩٩٢ (فهرست ٥: ٣٦٧ - ٣٦٩)

٦٧١ - الدرر النجفية، چاپ تهران - ١٣٠٧ - ١٣١٤.

نسخه ها:

حضرت عبد العظيم ٤٠٧ (فهرست: ٤٦٥)

مرعشى ٣٤٢٣ (فهرست ٩: ٢٠٩ - ٢١٠)

٦٧٢ - اللئالي الزواهر

نسخه:

مجلس ١ / ٥٨٥٢ (فهرست ١٧: ٢٦٢ - ٢٦٣)

٦٧٣ - المسائل البهبهانية = أجوبة مسائل سيد عبد الله بن سيد علوي بلادي

نسخه:

مرعشى ١ / ٣٤٥٠ (فهرست ٩: ٢٤١)

٦٧٥ - تدارك المدارك (رك: ذيل مدارك، به شماره ٣١٨)

٦٧٥ - قاطعه القال والقييل في انفعال الماء القليل

نسخه:

مجلس ١ / ٦٣٣ طباطبائى

٦٧٦ - رسالة في الصلاة، چاپ نجف - ١٣٥٦ و ١٣٧١.
نسخه:

مرعشى ٤ / ٣٤٥٠ (فهرست ٩ : ٢٤٢)
٦٧٧ - رسالة أخرى في الصلاة

نسخه:

مرعشى ٦ / ٣٤٥٠ (فهرست ٩ : ٢٤٣ - ٢٤٤)
٦٧٨ - شرح رسالة الصلاة

نسخه ها:

مرعشى ٥ / ٣٤٥٠ (فهرست ٩ : ٢٤٣)
آستان قدس ٦٤٦٧ (فهرست ٥ : ٤٣٤)
نور بخش ١ / ٤٣٧ (فهرست ٢ : ١٣٢)
امام جمعه زنجان (فهرست : ١١٤)
دانشگاه ١ / ٧٦٦٧ (فهرست ١٦ : ٦٦٨)
٦٧٩ - رسالة في صلاة الجمعة

نسخه:

ملى فارس ٦ / ٧٠٣ (فهرست ٢ : ٢٩٥)
٦٨٠ - رسالة في الشركة

نسخه:

ملى فارس ٤ / ٧٠٣ (فهرست ٢ : ٢٩٤)
٦٨١ - رسالة في حرمة الام بالعقد على البنت

نسخه:

حسينيه شوشترها (ذريعة ٦ : ٣٩٥)

٦٨٢ - الصوارم القاصمة لظهور الجامعين من ولد فاطمة
نسخه ها:

مرعشى ٨ / ٣٤٥٠ (فهرست ٩ : ٢٤٤)

نور بخش ٢ / ٤٣٧ (فهرست ٢ : ١٣٢ - ١٣٣)

٦٨٣ - كشف القناع، در رد ضوابط الرضاع ميرداماد.
نسخه ها:

دانشگاه ١ / ٨٩١ (فهرست ٥ : ١٩٨٨)

مجلس ٢٢ / ٥٤٣٤، ٢ / ٦٣٣ طباطبائی (فهرست ١٦ : ٣٣٩)

مسجد أعظم ٢ / ٢١٨٦ (فهرست : ٥٤٠)

ملی فارس ١ / ٧٠٣ (فهرست ٢ : ٢٩٢)

لوس آنجلس ٢ / ١٠٦ م (فهرست : ٦٦٤)

٦٨٤ - الرسالة المحمدية

نسخه ها:

حكيم ٢٤٢ (نوادر مخطوطات مكتبة الحكيم: ٤٣ - ٤٥)

دانشگاه ٥ / ٧٧١٢ (فهرست ١٦ : ٦٨٢)

مجلس ٣٣٧ طباطبائی، ٢ / ٣٣٤١ (فهرست ١٠ : ١١٣٩ - ١١٤٠)

گلپایگانی ٢ / ٣٠٧ (فهرست ١ : ٢٦٧)

مسجد أعظم ١٦ / ١٣٤٥، ٢٤٢٩، ١ / ٢١٨٦ (فهرست: ١٦ و ٥١٠ و ٥٤٠)

٦٨٥ - رسالة في العدالة

نسخه:

لوس آنجلس ٣ / ١٠٦ م (فهرست : ٦٦٤)

* حسين بن أبي القاسم موسى خوانساری (م ۱۱۹۱)
۶۸۶ - شرح عبارة مشكلة في مبحث صلاة الميت (رك: ذيل شماره ۲۳۷)
۶۸۷ - شرح عبارة مشكلة في مبحث صلاة الخوف (رك: ذيل همان شماره)
۶۸۸ - رسالة في تنجس ملاقى المتنجس
نسخه:

مرعشى ۶ / ۱۵۱۹ (فهرست ۴ : ۳۲۰)
* محمد بن أحمد بحراني (أواخر قرن دوازدهم)
۶۸۹ - رسالة في وجوب الجهر بالتسيحات
نسخه:

مجلس ۲ / ۲۳ امام جمعه خوئی (فهرست ۷ : ۴۵)
* وحيد بهبهانی (م ۱۲۰۵)
۶۹۰ - مصابيح الظلام، شرح مفاتيح الشرايع فيض
نسخه ها:

الهيأت ۴ - ۵ آل آقا (فهرست ۱ : ۷۸۴)
دانشگاه ۷۱۸، ۱۵۸۵، ۷۷۱۳ (فهرست ۵ : ۱۹۴۲ - ۱۹۴۳، ۸ : ۱۹۳، ۱۶ :
۶۸۳)
ملك ۲۱۹۷، ۲۶۱۷، ۲۷۴۱ (فهرست ۱ : ۴۴۵)
آستانه ۷۳۴۸ (فهرست : ۱۳۶)

فیضیه ۵۶، ۷۷ (فهرست ۱: ۲۵۱)
 مجلس ۴۴۴۹ - ۴۴۵۰، ۱ / ۴۸۲۲، ۵۵۷۸، ۶۲ طباطبائی، ۸۲ طباطبائی
 (فهرست ۱۲):
 ۱۳۱ - ۱۳۲، ۱۳: ۲۳۳، ۱۷: ۴۰
 ملی ۶۲۲ عربی (فهرست ۸: ۱۰۲)
 مرعشی ۱۱۰۸ (فهرست ۳: ۲۸۰)
 گلپایگانی ۲۸۱ - ۲۸۳، ۱۶۸۰، ۱۶۹۶، ۱۷۲۴ (فهرست ۱: ۲۴۵ - ۲۴۶، ۳:
 - ۱۳
 ۱۴، ۱۹، ۳۰)
 تربیت ۲۳۷ (فهرست: ۵۴)
 دهخدا ۲۰۹ (فهرست: ۴۲۳)
 حکیم ۲۵ - ۲۶ (نشریه ۵: ۴۲۲)
 اصفهان - ادبیات (نشریه ۵: ۳۰۰)
 آستان قدس ۵ نسخه (فهرست الفبائی: ۸۸۷)
 غرب ۲ نسخه (فهرست: ۱۸۹)
 گوهرشاد ۱۹۸۶ (فهرست: ۳۳۴)
 امیر المؤمنین (ذریعة ۱۴: ۷۵)
 مسجد اعظم ۱۹۵، ۸ / ۷۹۸ (فهرست: ۳۶۶، ۷۹۸)
 سریزدی ۱۲۲ (فهرست: ۴۲۳)
 استادی، ۲ نسخه (فهرست: ۳۶)
 لوس آنجلس M ۹۳۹ (فهرست: ۲۷۰)
 ۶۹۱ - أجوبة المسائل، به فارسی، گردآوری محمد حسن بن عبد الوهاب خراسانی
 نسخه:
 دانشگاه ۱۶۲۲ (فهرست ۸: ۲۰۸)
 ۶۹۲ - سؤال وجواب، فارسی، گردآوری محمد بن عبد الله حسینی قمی
 نسخه:
 حقوق ۱ / ۱۰۸ ج (فهرست: ۳۴۹ - ۳۵۰)

- ٦٩٣ - حاشية ذكرى الشيعة (رك: ذيل شماره ١١٥)
- ٦٩٤ - حاشية مختصر النافع (رك: ذيل مختصر، به شماره ٦٠)
- ٦٩٥ - حاشية مسالك الأفهام شهيد دوم (رك: ذيل مسالك الأفهام، به شماره ٢٣٥)
- ٦٩٦ - حاشية مجمع الفائدة والبرهان (رك: ذيل مجمع الفائدة والبرهان، به شماره ٢٨٨)
- ٦٩٧ - تحقيق في القياس
- ٦٩٨ - الجمع بين الاخبار المتعارضة
- ٦٩٩ - حواشي مفاتيح الشرايع فيض (رك: ذيل مفاتيح الشرايع، به شماره ٤٣٨)
- ٧٠٠ - شرح ديباجة مفاتيح الشرايع (رك: ذيل مفاتيح الشرايع، به شماره ٤٣٨)
- ٧٠١ - رسالة في بطلان عبادة الجاهل، چاپ تبريز - بي تاريخ (ذريعة ١١ : ١٣٠)
- چند نسخه:
- مطهرى ١٤ / ٩٠٧ (فهرست ٥ : ٣٦)
- حقوق ٣ / ٢٣٥ ج، ٢ / ٢٤٧ ج (فهرست: ٣٤٩)
- ملى ٤ / ١٨٦٨ عربى (فهرست ١٠ : ٤٥٧)
- مرعشى ١٤ / ٤٥٨، ٢ / ١٤٧٠، ١٠ / ٣٨٨٤ (فهرست ٢ : ٦٥، ٤ : ٢٦٣، ١٠ : ٢٦٨)
- گلبايجانى ١٥ / ١٨٧٠ (فهرست ٣ : ٩٢)
- فيضيه ١٠ / ١١٨٩، ٥ / ١٥٣٨، ٦ / ١٥٥٤، ١٤ / ١٥٦٥ (فهرست ٣ : ٦٦، ٩٩، ١٠٠)
- (١٠١)
- مسجد اعظم ٨ / ٥٩٢، ٩ / ٧٩٨ (فهرست: ٤٦٢، ٤٧٨)
- آستان قدس ٨١٥٤ (فهرست الفبايى: ٨٠٦)

ملك ٦ / ٢١٤١، ٧ / ١٤٥٤، ٢٢ / ٢٤٣٩ (فهرست ٥: ٢٦٨ و ٤٣١)
مجلس ٦ / ٥٨ طباطبائي (فهرست ٢٢: ٤٤ - ٤٥)
الهيأت مشهد ١٥٧٨ (فهرست ٢: ٧١٥)
برلين ٥ / PM ٥١١ (فهرست ٣: ٣١٣)
٧٠٢ - رسالة في المتعة
نسخه:

مرعشى ٢٦ / ٣٨٨٤ (فهرست ١٠: ٢٦٩)
٧٠٣ - الإفادة الاجمالية في العبادات المكروهة
نسخه:

مجلس ٢ / ٤٠٩٧ (فهرست ١١: ٩٤)
٧٠٤ - رسالة في أن الأصل في الأشياء الطهارة
چند نسخه:

ملك ٢٤ / ١١٤٢
مجلس ٥ / ٥٨ طباطبائي (فهرست ٢٢: ٤٤)
گليايگاني ١٣ / ١٨٦٢ (فهرست ٣: ٨٧)
مسجد أعظم ٢ / ١٩٣٨ (فهرست: ٥٣١)
٧٠٥ - رسالة في كيفية وجوب الطهارة
نسخه:

مطهرى ٢٤٨٧ (فهرست ١: ٤٢١ و ٤٣٦)
٧٠٦ - مسأله في حكم عصيرى التمر والزيب
نسخه ها:

آستان قدس ٧٢٢٠ (فهرست ٥: ٤٤٢)
گليايگاني ٢١ / ١٨٢٠ (فهرست ٣: ٩٢)

٧٠٧ - رسالة في صلاة الجمعة

نسخه ها:

الهيأت ٧ / ٣٨٥ د (فهرست ١ : ٢٩١)

مجلس ٥٧٢ طباطبائي

٧٠٨ - رسالة في عدم الاعتداد بالرؤية قبل الزوال

نسخه ها:

آستان قدس ٨٢١٩ (فهرست ٥ : ٤٤٢)

گليپايگاني ١٠ / ١٨٧٠ (فهرست ٣ : ٩١)

أصفهان - روضاتي (ذريعة ٢٠ : ٧٢)

٧٠٩ - رسالة في أن انكار أصول المذهب لا يوجب الكفر

نسخه:

گليپايگاني ١٦ / ١٨٧٠ (فهرست ٣ : ٩٢)

٧١٠ - رسالة في أن الأصل في المعاملات الصحة

چند نسخه منتخب:

ملك ٣ / ٧٣٣، ٨ و ٩ / ٨٢٨، ٥ / ٢١٤١، ٥ / ٢٤٣٩ (فهرست ٥ : ١٩٦ و

٢٤٨ و ٤٣١)

دانشگاه ٣ / ٧١٣ (فهرست ٥ : ١٧٧٧)

مرعشي ١١ / ٣٨٨٤ (فهرست ١٠ : ٢٦٨)

حقوق ٤ / ٢٤٧ ج (فهرست: ٣٤٨)

مسجد أعظم ٨ / ٥٩٢، ١٠ / ٧٩٨، ٦ و ٩ / ٨٢٥ (فهرست: ٤٦٢ و ٤٧٨ و

٤٨٠)

٧١١ - رسالة في بطلان القرض بشرط معاملة المحاباتييه

نسخه ها:

آستان قدس ٧١٩٧ (فهرست ٥ : ٤٣١ - ٤٣٢)

مطهری ١٦ / ٩٠٧ (فهرست ٥ : ٣٦)

ملى ٤ / ٢٣١ عربى (فهرست ٧ : ٢٠٣)
حقوق ٤ / ٢٤٧ ج (فهرست : ٣٥١)
الهيأت ٤ / ٣٨٥ و (فهرست ١ : ٢٩١)
مرعشى ٤ / ٢١١٥ ، ٤ / ١٤٧٠ (فهرست ٤ : ٢٦٤ ، ٦ : ١٢٧)
گليپايگاني ١٤ / ١٨٧٠ (فهرست ٣ : ٩٢)
فيضيه ٢ / ١١٨٩ (فهرست ٣ : ٦٥)
مسجد أعظم ٦ / ١٣٤٥ (فهرست : ٥١٠)
پرينستون ١١ / ١٤٩ سري جديد
زنجانى ١ / ٧٦ (فهرست : ٢٢١)
تبريز - قاضى (نشره ٧ : ٥٢١)
٧١٢ - رساله في جواز الجمع بين الفاطميتين
نسخه ها:
آستان قدس ٨٢١٨ (فهرست ٥ : ٤٣١)
أصفهان - روضاتى (ذريعه ٢٠ : ٧٢)
٧١٣ - رساله في بطلان العقد على الصغيره لأجل المحرمية
نسخه ها:
دانشگاه ١١ / ٥٤١٨ (فهرست ١٦ : ٥)
گليپايگاني ٩ / ١٨٧٠ (فهرست ٣ : ٩١)
زنجانى ٢ / ٧٦ (فهرست : ٢٢٢)
مسجد أعظم ٧ / ٨٢٥ (فهرست : ٤٨٠)
ملك ١٤ / ٢٤٤٩

* سيد حسين بن محمد إبراهيم حسيني قزويني (م ١٢٠٨)

٧١٤ - رسالة في حكم النيش

نسخه ها:

آستان قدس ٥ / ٢٥٩٥ (فهرست ٢: ١١٨)

زنجانى ١٥ / ٧٦ (فهرست: ٢٢٠ - ٢٢١)

٧١٥ - رسالة في حكم الهوام والسوام والحشرات

نسخه ها:

آستان قدس ٢ / ٢٥٩٥ (فهرست ٢: ١١٨)

زنجانى ٢ / ٧٦ (فهرست: ٢٢٠ - ٢٢١)

٧١٦ - رسالة في تنجيس المتنجس

نسخه ها:

آستان قدس ٣ / ٢٥٩٥ (فهرست ٢: ١١٨)

زنجانى ٣ / ٧٦ (فهرست: ٢٢٠ - ٢٢١)

٧١٧ - رسالة في حكم العبادة في المكان المغصوب

نسخه ها:

آستان قدس ٤ / ٢٥٩٥ (فهرست ٢: ١١٨)

زنجانى ٤ / ٧٦ (فهرست: ٢٢٠ - ٢٢١)

٧١٨ - رسالة في حل حديث ورد في الصوت الحسن

نسخه ها:

آستان قدس ٦ / ٢٥٠٥ (فهرست ٢: ١١٨)

زنجانى ٦ / ٧٦ (فهرست: ٢٢٠ - ٢٢١)

٧١٩ - مختار المذهب في ما يصحبه الانسان من الذهب
نسخه ها:

آستان قدس ١ / ٢٥٩٥ (فهرست ٢ : ١١٨)
زنجاني ١ / ٧٦ (فهرست : ٢٢٠ - ٢٢١)
٧٢٠ - غاية الاختيار في احكام مناكحة الكفار
نسخه :

مجلس ٣٧٨١ (فهرست ١٠ : ١٧٦٨)
٧٢١ - رسالة في حكم النكاح الصغيرة لغرض محرمية أمها
نسخه ها:

آستان قدس ٨ / ٢٥٩٥ (فهرست ٢ : ١١٨)
زنجاني ٨ / ٧٦ (فهرست : ٢٢٠ - ٢٢١)
٧٢٢ - رسالة في حكم موت الولد في بطن أمه
نسخه ها:

آستان قدس ٧ / ٢٥٩٥ (فهرست ٢ : ١١٨)
زنجاني ٧ / ٧٦ (فهرست : ٢٢٠ - ٢٢١)
٧٢٣ - معارج الاحكام (رك: ذيل، به شماره ٥٨)
٧٢٤ - مستقصى الاجتهاد (رك: ذيل، به شماره ٨٠)
٧٢٥ - حاشية الروضة البهية (رك: ذيل الروضة البهية، به شماره ٢٣٧)

* محمد مهدي بن أبي ذر نراقی كاشاني (م ۱۲۰۹)

۷۲۶ - لوامع الاحكام

نسخه ها:

غرب ۱۱۰۶ (فهرست: ۱۷۸)

مدينة العلم (فهرست: ۹۴)

۷۲۷ - معتمد الشيعة

نسخه ها:

مرعشی ۳۱۳۷ (فهرست ۸: ۳۶۶)

فیضیه ۱۱۰۸ (فهرست ۱: ۲۶۲)

مدينة العلم (فهرست: ۱۱۷)

* بحر العلوم (م ۱۲۱۲)

۷۲۸ - الدرّة، منظوم، چاپ نجف - ۱۳۳۷ و بعد از آن (ببینید مشار: ۳۶۰)

چند نسخه منتخب:

آستان قدس ۲۴۰۴، ۶۱۹۶، ۷۶۴۸ - ۷۶۴۹ (فهرست الفبایی: ۷۵۰)

مرعشی ۱۰ / ۲۷۹۲ (فهرست ۷: ۳۵۸)

وزیري ۱ / ۹۳۷ (فهرست ۲: ۷۶۵)

دانشگاه ۱ / ۱۶۲۳، ۱ / ۴۵۵۵ (فهرست ۸: ۲۰۸، ۱۳: ۳۴۹۵)

مطهری ۱ / ۶۱۵۶، ۲ / ۷۱۴۷ (فهرست ۴: ۴۲۳)

ملك ۴ / ۱۵۸۸ (فهرست ۵: ۲۹۹)

شروح:

(۱) الفيروزجات الطوسية از محمد بن حسن طوسي مشهدي (م ۱۲۵۷)

- نسخه ها: ملك ٢٥٩٢، ٢٩٩٠ (فهرست ١: ٥٥٧)
- آستان قدس ٦٤٧٦ (فهرست ٥: ٤٥٦)
- مرعشی ٢٨٠٤ (فهرست ٨: ٦ - ٧)
- وزیري ٢ / ٩٣٧ (فهرست ٢: ٧٦٥)
- مدینه العلم (فهرست: ٨٧ - ٨٨)
- مسجد أعظم ١ / ٤٠٥ (فهرست: ٤٤٣)
- ٢) الغرة، از محمد علي بن محمد حسين اردكاني (ميانه سده ١٣)
- نسخه:
- دانشگاه ٦٩٧١ (فهرست ١٦: ٤١٦)
- ٣) خزائن الاحكام، از آقا بن عابد بن رمضان در بندي (م ١٢٨٥)، چاپ تبريز - ١٢٧٤
- تهران - ١٢٨٤
- نسخه ها:
- سليمان خان ٦٤، ١٢٦ (فهرست: ١٠ - ١١)
- فيضيه ١٥٨١، ١١٤٠ (فهرست ١: ١٠٤)
- ٤) المواهب السنیه، از محمود بن علي نقی طباطبائی بروجردي (م ١٣٠٠)، چاپ تهران - ١٢٨٠ - ١٢٨٨، ١٣٧٥.
- ٥) الغرة الحنفية، از أبو الحسن بن محمد إبراهيم شهشهانی أصفهانی (زنده در ١٢٦٦)
- نسخه: گلپایگانی ٧٥ (فهرست ١: ٨٢)
- ٦) - از زين العابدين گلپایگانی (م ١٢٨٩)
- نسخه: مرعشی ٤٦١٦ (فهرست ١٢: ٢٣٧)
- ٧) - از أبو تراب ابن محمد حسين قزوینی (م ١٢٩٢ - ١٣٠٠)
- نسخه: صاحب الذريعة (ذريعة ١٣: ٢٣٦)
- ٨) - از جمال الدين بن علي موسوی
- نسخه: مرعشی ١ / ٢٩٢٨ (فهرست ٨: ١٢٠)
- ٩) فصوص فيروزجات خفية، از علي بن محمد جعفر استرآبادي
- نسخه:
- مرعشی ٣٠٩١ (فهرست ٨: ٣١٥)
- ١٠) العناية الإلهية، از عنایت الله بن ملك محمد لاریجانی (زنده در ١٣٢٦)

نسخه ها:

ملى ۱۸۸۳ - ۱۸۸۶ عربى (فهرست ۱۰: ۱۵۲۶ - ۱۵۲۹)

(۱۱) - نامعلوم

نسخه: ملك ۲۹۰۸ (فهرست ۱: ۴۰۲)

۷۲۹ - المصاييح = مصاييح الاحكام

نسخه ها

دانشگاه ۷۷۲۸، ۶۷۹۷، ۷۹۷ (فهرست ۵: ۲۰۴۴ - ۲۰۴۵، ۱۶: ۳۶۲، ۶۸۵)

مطهرى ۲۹۴ (فهرست ۵: ۵۷۶)

آستان قدس ۶۵۳۴، ۷۹۴۵ - ۷۹۴۶ (فهرست ۵: ۵۰۵، فهرست الفبايى: ۱۰۱۰)

فيضيه ۲۱۸، ۸۸۰، ۱۲۸۸ (فهرست ۱: ۲۴۸ - ۲۴۹)

گلپايگانى ۲ / ۱۰۱۰ و ۲ نسخه ديگر (فهرست ۲: ۱۶۹، ۲۲۰)

بوهار ۱۹۰ عربى (فهرست: ۲۱۵)

استادى (فهرست: ۳۶)

زنجان (فهرست: ۱۲۶)

مسجد أعظم ۴۸۴ (فهرست: ۳۶۵)

ملك ۳ / ۲۴۳۹

۷۳۰ - مبلغ النظر في حكم قاصد الأربعة من مسائل السفر، چاپ قاهره - ۵ /

۱۳۲۴ (در ضمن)

مفتاح الكرامة سيد جواد عاملي ۳: ۵۰۱ - ۵۴۳

۷۳۱ - العجالة الموجزة في فروع الناسك (رك: ذيل شماره ۱۱۳۷)

۷۳۲ - رسالة في حكم الفرار من الطاعون

نسخه:

تهران - محيط طباطبائي (ذريعة ۱۱: ۲۰۸)

۷۳۳ - رسالة في تحريم العصير العنبي والزبيبي

نسخه:

ملك ۴ / ۲۳۹۱

* محمد مهدي بن أبي القاسم موسى شهرستاني (م ۱۲۱۶)

۷۳۴ - المصايح

نسخه:

دانشگاه ۶۸۳۸ (فهرست ۱۶: ۳۷۷)

* عبد الصمد همداني (م ۱۲۱۶)

۷۳۵ - رسالة في الغناء

نسخه:

ملی ۷ / ۳۰۳۹ فارسي (فهرست ۶: ۸۱۱)

کرمانشاه - نجومی (فهرست: ۲۵۵)

۷۳۶ - حاشية مختصر نافع (رك: ذيل مختصر، به شماره ۶۰)

۷۳۷ - بحر الحقائق، شرح شرايع (رك: ذيل شرايع، به شماره ۵۸)

* محمد علي بن محمد باقر بهبهانی کرمانشاهی (م ۱۲۱۶) ۷۳۸ - الفذالك

نسخه ها:

گوهرشاد ۱۷۵۶ (فهرست: ۳۵۷)

مرعشی (ذریعة ۱۶: ۱۳۰)

۷۳۹ - فتاح المجامع، شرحي برمفاتيح الشرايع فيض

نسخه ها:

مرعشی ۳۹۴۷، أصل ۳۴۸۹ (فهرست ۹: ۲۸۷، ۱۰: ۳۳۱)

مجلس ۴۳۲۱، ۱ / ۵۴۷۴ (فهرست ۱۲: ۱۵، ۱۶: ۳۷۴)

الهیات ۴ / ۸۲۸ د، ۱۲۵ آل آقا (فهرست ۱: ۷۸۷، ۲: ۲۳)

وزیري ۲۰۰۱ (فهرست ۴: ۱۱۲۳)

گوهرشاد ۲ / ۱۴۵۳ (فهرست: ۳۶۵)

کاشان - رضوی ۳ / ۱۷۴ (فهرست: ۳۹)

موسسه إسماعيلي ۶۱۰ (فهرست ۲: ۱۸)

۷۴۰ - المسائل التي اشتهرت بين المتأخرين على خلاف مقتضى الأدلة القوية استنادا

إلى

بعض الأصول او اخبار ضعيفة عامية

نسخه:

ملك ۵ / ۱۰۲۳ (فهرست ۵: ۲۲۴)

۷۴۱ - المقامع الفضل، به فارسي، چاپ تهران - ۱۲۷۵، ۱۳۱۶

چند نسخه منتخب:

دانشگاه ۶۷۵۶ (فهرست ۱۶: ۳۵۴)

حقوق ۱۰۸ ج (فهرست: ۲۰۳ - ۲۰۴)

الهیات ۳۰ ب (فهرست ۱: ۴۰۹)
ملی ۲۳۳۸ فارسی (فهرست ۵: ۴۵۷)
مرعشی ۳۰۰۳، ۳۱۶۵ (فهرست ۸: ۱۷۷ - ۱۷۸، ۳۹۴)
مسجد أعظم ۱۳۱۵، ۲۲۴۵ (فهرست: ۳۸۲)
ملك ۱۴۶۹ (فهرست ۴: ۷۷۵)
۷۴۲ - حاشیة الروضة البهیة (رك: ذیل الروضة البهیة، به شماره ۲۳۷)
۷۴۳ - قطع المقال فی نصرۃ القول بالانفعال

نسخه ها:

مجلس ۲ / ۵۴۷۴ (فهرست ۱۶: ۳۷۴ - ۳۷۵)
الهیات ۹۸ آل آقا، ۱ / ۸۲۸ د (فهرست ۱: ۷۱۴، ۲: ۲۲)
غرب ۴۸۱۳ (فهرست: ۱۶۹)
مسجد أعظم ۱ / ۳۰۲۴ (فهرست: ۶۰۸)
گلپایگانی ۱۲ / ۱۸۶۲ (فهرست ۳: ۸۷)
مرعشی ۳ / ۴۱۷۰ (فهرست ۱۱: ۱۸۲)
۷۴۴ - رسالۃ فی المؤونة المستثناة من الزكاة

نسخه:

مرعشی ۳ / ۱۹۸۶ (فهرست ۵: ۳۵۸)
۷۴۵ - مصرف رد مظالم، به فارسی

نسخه:

مطهری ۱ / ۲۴۴۲ (فهرست ۱: ۵۰۵)
۷۴۶ - دلیل الناسك

- شرح آن با نام ارشاد السالك از فرزندوی محمود بن محمد علی کرمانشاهی (م)
(۱۲۷۱)

نسخه:

مرعشى ١٥١٦ (فهرست ٤ : ٣١٧)
٧٤٧ - كتاب الإجارة

نسخه:

آستان قدس ٦٦٤٠ (فهرست ٥ : ٣٥٤)
٧٤٨ - صيغ النكاح

نسخه:

مجلس ١ / ٥٣٢١ (فهرست ١٦ : ٢٣٦)
٧٤٩ - منع المنع من الجمع بين فاطميتين، در رد رساله الصوارم القاصمة صاحب
حدائق

نسخه ها:

الهيأت ٢ / ٩٨ آل آقا، ٢ / ٨٢٨ د (فهرست ١ : ٧١٤، ٢ : ٢٢)
٧٥٠ - مظهر المختار في حكم النكاح مع الاعسار

نسخه ها:

مجلس ٢ / ٥٣٢٥ (فهرست ١٦ : ٢٣٤٧)
الهيأت ٣ / ٩٨ آل آقا، ٣ / ٨٢٨ د (فهرست ١ : ٧١٤، ٢ : ٢٣)
مرعشى ١ / ٣٩٣٤ (فهرست ١٠ : ٣١٦)
امام جمعه زنجان (فهرست : ١٤٣)

* حسين بن محمد آل عصفور بحراني (م ١٢١٦)

٧٥١ - سداد العباد ورشاد العباد، ناتمام، چاپ بمبئي - ١٣٣٩.

نسخه ها:

آستان قدس ٧٧٠١ (فهرست ألبائى : ٨٤٢)

- تبريز - قاضى (نشره ٧ : ٥١٥)
٧٥٢ - رواشح العناية الربانية (رك: ذيل شماره ٤٣٠)
٧٥٣ - الأنوار اللامعة (رك: ذيل شماره ٤٣٨)
٧٥٤ - السوانح النظرية (رك: ذيل شماره ٤٧٧)
٧٥٥ - الفتاوى الحسينية (رك: ذيل شماره ١١٣٩)
٧٥٦ - النفحة القدسية

نسخه ها:

مرعشى ٢٤٧٥ (فهرست ٧ : ٦٦)

استادى (فهرست : ٦٦)

٧٥٧ - برهان الاشراف في منع بيع الأوقاف

نسخه:

آستان قدس ٦٤٦٢ (فهرست ٥ : ٣٧٣ - ٣٧٤)

* محمد مهدي بن هدايت الله حسينى مشهدي (م ١٢١٨)

٧٥٨ - رسالة في الموسعة

نسخه أصل:

ملك ٤ / ٢٠٤٥ (فهرست ٥ : ٤١٣)

۷۵۹ - رسالة في جواز الحيل الشرعية

نسخه:

مجلس ۴ / ۱۸۰۴ (فهرست ۹: ۳۱۸ - ۳۱۹)

۷۶۰ - رسالة في ولاية الأب على النكاح

نسخه:

مجلس ۶ / ۱۸۰۴ (فهرست ۹: ۳۲۱)

۷۶۱ - شرح عبارتی در مبحث أواني از منتهی المطلب (رك: ذیل شماره ۸۴)

۷۶۲ - نبراس الهدایة (رك: ذیل كفاية، به شماره ۴۳۰)

* جواد بن محمد حسینی عاملی (م ۱۲۲۶)

۷۶۳ - مفتاح الكرامة، به عنوان شرحی بر قواعد الأحكام علامه حلی که به خصوص از نظر

احتوای بر آراء وانظار فقهای پیشین مورد استفاده و مراجعه دانشمندان این رشته است.

چاپ قاهره - دمشق - تهران ۱۳۲۳ - ۱۳۷۸.

چند نسخه منتخب:

مرعشی ۱۴۳۵ (فهرست ۴: ۲۲۰ - ۲۲۱)

آستانه قم (فهرست: ۱۷۱ - ۱۷۲، ۲۰۵)

مسجد أعظم ۹۶۳ (فهرست: ۳۸۰)

* محسن بن حسن اعرجی کاظمی (م ۱۲۲۷)

۷۶۴ - الجامع الكبير

نسخه:

لوس آنجلس ۹ / M / ۱۰۹۱ (فهرست: ۷۱۱)

۷۶۵ - وسائل الشيعة، چاپ تبریز - ۱۳۲۱ (جلد اول در طهارت)

نسخه ها:

رضويه ۶۶ (فهرست: ۴۰، ۶۵)

برلين ۲ / Pet / ۵۷۶ (فهرست ۴: ۲۵۳)

مدينة العلم (فهرست: ۱۲۸ - ۱۳۹)

۷۶۶ - حاشية كفاية سبزواری (رك: ذيل كفاية، به شماره ۴۳۰)

۷۶۷ - رسالة في صلاة الجمعة

نسخه:

مدينة العلم (فهرست: ۱۳۵)

۷۶۸ - شرح مقدمة الحدائق (رك: ذيل شماره ۶۶۶)

* كاشف الغطاء - جعفر بن خضر نجفي (م ۱۲۲۸)

۷۶۹ - كشف الغطاء، چاپ تهران - ۱۲۷۱

چند نسخه منتخب:

دانشگاه ۱۱ / ۵۹۳۲، ۷۷۰۸ (فهرست ۱۶: ۱۶۱، ۶۸۱)

وزیري ۱۳۲ (فهرست ۱: ۱۷۰)

ترجمه:

به فارسي، از محمد باقر بن محمد لاهیجی نواب (زنده در ۱۲۲۸)

نسخه:

مسجد أعظم ۵۴ (فهرست: ۸۰)

شرح:

از حسن آل کاشف الغطاء

نسخه:

دانشگاه ۲۰۲۲ (فهرست ۸: ۶۴۱)

۷۷۰ - بغية الطالب (رك: ذيل شماره ۱۱۴۰)

۷۷۱ - القواعد الشرعية، كه به وسيله نواده او موسى بن محمد رضا آل كاشف

الغطاء تدوين

شده است. چاپ تهران - ۱۳۱۶، همراه كتاب حق المبين أو

۷۷۲ - رسالة في العبادات المالية وما يلحقها من الوقوف والعتق

نسخه:

حجتيه ۴ / ۷۰۰ (فهرست: ۱۲۱)

۷۷۳ - كشف الالتباس بين الحيض والاستحاضة والنفاس

نسخه ها:

لوس آنجلس ۱ / ۹۳ م (فهرست: ۶۶۱)

حجتيه ۳ / ۷۰۰ (فهرست: ۱۲۱)

۷۷۴ - احكام الجنائز

نسخه:

گلپایگانی ۲ / ۱۳۶۱ (فهرست ۲: ۲۵۴)

۷۷۵ - رسالة في الصيام

نسخه ها:

حجتيه ۲ / ۷۰۰ (فهرست: ۱۲۱)
لوس آنجلس ۴ / ۹۳ م (فهرست: ۶۶۱)
۷۷۶ - غاية المراد في احكام الجهاد

نسخه ها:

آستان قدس ۲۴۹۸ (فهرست ۲: ۸۹ - ۹۰)
ملى ۱۸۰۶ عربى (فهرست ۱۰: ۳۸۶)
ملك ۳۹۹۶ (فهرست ۱: ۵۱۹)
مطهرى ۸۴۲۶ (فهرست ۵: ۳۴۸)

۷۷۷ - شرح القواعد، شرح بخش تجارت از قواعد الأحكام علامه حلى.
نسخه ها:

آستان قدس ۷۷۴۷، ۷۷۴۸ (فهرست الفبايى: ۸۸۰)
ملك ۱۱۰۶، ۲۶۵۶ (فهرست ۱: ۴۳۱)
مجلس ۱۳۰۸، ۴۳۳۰، ۱ / ۵۱۴۷ (فهرست ۴: ۸۰ - ۸۱، ۱۲: ۲۲، ۱۵:
۲۱۷)

فيضيه ۹۱۱ (فهرست ۱: ۱۵۴)
گوهرشاد ۱ / ۷۴۱ (فهرست: ۳۳۰)
موزه بغداد ۲۹۶۰ (فهرست ۱: ۲۴۶)
پرينستون ۱۳۴۵ سرى جديد
مسجد أعظم ۳۶۸۱ (فهرست: ۲۵۷)
نجف - مدرسه سيد (ذريعة ۱۳: ۱۳۲)
استادى (فهرست: ۲۴)

۷۷۸ - رسالة في المنع من الشهادة بالولاية في الاذان
نسخه:

استادی (فهرست: ۵۵)

* صاحب رياض (م ۱۲۳۱)

۷۷۹ - صديقة المؤمنین، شرحی بر مختصر النافع محقق حلی
چند نسخه منتخب:

دانشگاه ۷۲۴، ۱۵۱۲، ۷۷۳۷ (فهرست ۵: ۱۹۳۹ - ۱۹۴۰، ۸: ۱۴۹، ۱۶:
۶۸۶)

حقوق ۲۲۴ ج، ۳۱۸ ج (فهرست: ۳۸۵ - ۳۸۶)

أدبیات ۱۹۵ کرمان (فهرست: ۹۴)

مطهری ۲۳۰۱، ۲۴۹۴ - ۲۴۹۲ (فهرست ۱: ۴۶۲)

ملك ۲۷۹۱، ۳۳۸۶ (فهرست ۱: ۴۴۲)

آستان قدس ۲۴۷۵ - ۲۴۷۷، ۷۷۴۵ (فهرست ۲: ۸۲ - ۸۳، الفبایی: ۸۷۳)

گوهرشاد، ۴ نسخه (فهرست: ۳۳۲)

فیضیه ۲۷۸، ۶۰۲، ۱۰۵۵، ۱۱۷۲، ۱۱۹۸ / ۱

حجته ۲۶۹ - ۲۷۰ (فهرست: ۶۶)

گلپایگانی ۲۱۶، ۶۱۰ (فهرست ۱: ۱۸۸، ۲: ۶۴)

مسجد أعظم ۶ نسخه (فهرست: ۱۵۲ - ۱۵۳)

وزیري ۱۹۰۳ (فهرست ۳: ۱۰۹۰)

غرب ۲۴۶ (فهرست: ۱۵۳)

امام جمعه زنجان (فهرست: ۱۱۵)

- ۷۸۰ - ریاض المسائل، شرح دیگری بر مختصر نافع محقق حلی، چاپ تهران -
 ۱۳۱۶ - ۱۳۱۷ و چاپهای
 دیگر (رك: مشار: ۵۰۱ - ۵۰۲)
 چند نسخه منتخب:
 ملك ۱۸۲۲ (فهرست ۱: ۳۵۱)
 حقوق ۲۶۴ ج (فهرست: ۳۶۰ - ۳۶۱)
 ملی ۵۴۳ عربی (فهرست ۸: ۳۹)
 مرعشی ۲۲۹۶ (فهرست ۶: ۱۵۸)
 هاروارد (نشریه ۹: ۳۵۴)
 شروح و حواشی:
 (۱) المصباح المنیر، نامعلوم
 نسخه: مرعشی (ذریعة ۲۱: ۱۲۰)
 (۲) از عبد الکریم ایروانی قزوینی (زنده در ۱۲۶۰)
 نسخه: تبریز - قاضی (نشریه ۷: ۵۱۴)
 (۳) أوثق الوسائل، از لطف علي بن أحمد تبریزی (م ۱۲۶۲)
 نسخه: حجتیه ۴۵۷ (فهرست: ۳۸)
 (۴) از محمد جعفر استرآبادی
 نسخه ها:
 مرعشی ۱ / ۳۰۸۲، ۲ / ۳۸۸۹ (فهرست ۸: ۳۰۶، ۱۰: ۳۷۲)
 (۵) أنوار الرياض، از محمد بن عبد الصمد شهبهانی (م ۱۲۸۷)
 نسخه ها:
 مجلس ۳۰۸۸ - ۳۰۹۲ (فهرست ۱۰: ۶۴۲ - ۶۴۵)
 حقوق ۷۴ ب (فهرست: ۲۵۷)
 مرعشی ۱۸۶۰، ۲۶۲۱، ۳۰۱۹، ۳۱۶۸ - ۳۱۶۹
 (فهرست ۵: ۲۴۴ - ۲۴۵، ۷: ۱۹۸، ۸: ۲۰۶، ۳۹۶ - ۳۹۷)
 فیضیه ۱۲۴۵، ۱۵۲۷، ۲۲۲۳، ۱۰۸۳ - ۱۰۸۴
 (فهرست ۱: ۶۸ - ۶۹)
 گلپایگانی ۵۸، ۱۴۲، ۱۷۹، ۳۹۹ (فهرست ۱: ۶۹، ۱۳۲، ۱۶۴، ۳۲۹)
 حجتیه ۵۰۹، ۱۳۳ (فهرست: ۳۷)

- مسجد أعظم، ۵ نسخه (فهرست: ۳۵)
 گوهرشاد ۱۴۰۳، ۱۴۰۵ (فهرست: ۲۲۱)
 ۶) أنوار الرياض، نامعلوم (تحریر ۱۲۶۹)
 نسخه:
- فیضیه ۱ / ۸۰۰ (فهرست ۱: ۳۲، ۳: ۲۴)
 ۷) از محمد جواد بن أحمد نراقی (م ۱۲۷۸)
 نسخه:
- فیضیه ۴۷۰ (فهرست ۱: ۱۲۴)
 ۸) مفتاح الرياض، از إسماعیل بن نجف حسینی مرندی (زنده در ۱۲۹۳)
 نسخه:
- حجّیه ۴۶۳ (فهرست: ۸۹)
 ۹) - از محمد تقی هروی
 نسخه:
- حقوق ۱۱۲ ج (فهرست: ۳۱۹ - ۳۲۱)
 مرعشی ۳۷۲۱ (فهرست ۱۰: ۱۲۰ - ۱۲۱)
 ۱۰) - از علی اکبر قزوینی
 نسخه:
- ملی ۹ / ۱۷۸۳ عربی (فهرست ۱۰: ۳۶۸)
 ۱۱) زهر الرياض، از محمد صالح بن محمد حسن تهرانی داماد
 نسخه‌ها:
- دانشگاه ۷۵۸، ۷۶۱ (فهرست ۵: ۱۹۲۲)
 مرعشی ۱۴۲۹ (فهرست ۴: ۲۱۲ - ۲۱۳)
 ۱۲) - از محمود بن محمد خوئی، چاپ تبریز - ۱۳۱۲
 ۱۳) وثیقة الوسائل، از أحمد بن علي حسینی رشتی (زنده در ۱۳۲۰)، چاپ ایران -
 ۱۳۲۰
- ۱۴) طرائق الرياض، از غلام حسین بن علي أصغر در بندی (م. ۱۳۲۳)
 نسخه:
- مرعشی ۲۷۱۸ (فهرست ۷: ۲۸۴)
 ۱۵) - از فخر الدین نراقی

نسخه:

فیضیه ۸۷۰ (فهرست ۱: ۱۲۵)

(۱۶) - از محمود بن علی مرعشی (م ۱۳۳۸)

نسخه:

مرعشی ۲۶۲۳ (فهرست ۷: ۱۹۹)

(۱۷) ایضاح الرياض، از حبیب الله کاشانی

نسخه:

مرعشی ۳۱۴۷ (فهرست ۸: ۳۷۸ - ۳۷۹)

(۱۸) - از محسن بن مهدی طباطبائی حکیم (م. ۱۳۹۱)

نسخه:

حکیم ۲۲۷۹ م

(۱۹ - ۲۲) چهار شرح نامعلوم یا نامشخص

الف) نسخه: آستان قدس ۸۲۶۸ (فهرست الفبایی: ۷۱۹)

ب) تحریر پیش از ۱۲۶۸

نسخه: آستان قدس ۲۴۷۳ (فهرست الفبایی: ۸۸۲)

ج) نسخه: فیضیه ۲ / ۸۰۰ (فهرست ۳: ۲۴)

د) نسخه: ملک ۳ / ۵۷۸۲

۷۸۱ - حاشیه مفاتیح الشرایع (رک: ذیل مفاتیح، به شماره ۴۳۸)

۷۸۲ - حاشیه دروس شهید (رک: ذیل دروس، به شماره ۱۱۴)

۷۸۳ - الجهادية

نسخه:

آستان قدس ۱ / ۶۱۹۳ (فهرست ۵: ۴۰۴)

* میرازی قمی (م ۱۲۳۲)
 ۷۸۴ - غنائم الأيام، چاپ تهران - ۱۳۰۱، ۱۳۱۹
 چند نسخه منتخب:
 آستانه قم ۸۳۴۵، ۶۱۴۳ (فهرست: ۱۴۷)
 ملك ۲۲۸۹ (فهرست ۱: ۵۲۸)
 الهیات ۱۴۴ آل آقا (فهرست ۱: ۷۸۷)
 ۷۸۵ - مناهج الاحکام، چاپ تهران - ۲۷۱ (بخش صلاة)
 چند نسخه منتخب:
 مرعشی ۴۴۵۷ (فهرست ۱۲: ۴۶)
 فیضیه ۵ / ۱۴۱، ۲ / ۱۱۰۴ (فهرست ۳: ۵، ۵۵)
 ملی ۲۵۰ عربی (فهرست ۷: ۲۱۸ - ۲۱۹)
 استادی (فهرست: ۳۷)
 ۷۸۶ - جامع الشتات فارسی و عربی، چاپ تهران - ۱۲۷۷، ۱۳۰۳، ۱۳۲۴
 چند نسخه منتخب:
 دانشگاه ۱ - ۳ / ۱۸۲۷، ۱۶۸۲، ۳ / ۷۶۳۷ (فهرست ۸: ۲۴۲، ۴۲۴، ۱۶):
 (۶۶۱)
 مطهری ۲۳۵۰، ۲۳۵۸، ۲۳۶۳ (فهرست ۱: ۴۲۷ - ۴۲۹)
 آستانه قم ۶۴۱۸ (فهرست: ۹۹)
 ملی ۱ / ۲۳۴۴ فارسی، ۲ / ۲۹۱۱ فارسی (فهرست ۵: ۴۶۲، ۶: ۵۲۹)
 ترجمه:
 عربی، نامعلوم (در ۱۲۶۶ نگاشته شده)
 نسخه:
 مرعشی ۱۷۴۶ (فهرست ۵: ۱۳۰)
 ترتیب مجدد:

۱) از محمد حسن بن محمد صالح حسینی نور بخش
نسخه ها:

حسینیہ شوشتریہا (ذریعة ۵ : ۶۰)

خیرات خان ۳۸ (فہرست : ۱۷۲۹ - ۱۷۳۰)

امام جمعہ زنجان (فہرست : ۲۴۵)

۲) از محمد بن محمد علی کاشانی ترک آبادی (م ۱۲۶۹)
نسخه:

مدینة العلم (فہرست : ۹۵ - ۹۶)

۷۸۷ - جوامع الرسائل، مجموعہ ۲۰ رسالہ، گردآوری ہدایت بن رضا قمی
چند نسخه منتخب:

حسینیہ شوشتریہا ۴۲۶ (فہرست : ۸۶۱)

فیضیہ ۸۱۸ (فہرست : ۶۷ - ۶۸)

مرعشی ۹۶۰ (فہرست : ۱۵۲)

مسجد أعظم ۵۶۳ (فہرست : ۱۲۳)

آستان قدس ۷۲۶۱، ۷۶۶۷ (فہرست الفبائی : ۷۷۷ - ۷۷۸)

ملك ۲۱۵۸ (فہرست : ۴۳۸ - ۴۴۲)

۷۸۸ - الرسائل، مجموعہ دیگری از ۲۰ رسالہ کہ ۱۱ رسالہ آن در مجموعہ پیشین
شامل است،

چاب تہران ۱۳۱۹. (ہمراہ با غنائم الأيام)

۷۸۹ - معین الخواص (رك: ذیل شماره ۱۱۴۵)

۷۹۰ - مرشد العوام (رك: ذیل شماره ۱۱۴۶)

۷۹۱ - التحفة العباسیة، بہ فارسی

نسخه ها:

آستان قدس ۲۷۱۱ (فہرست : ۳۸۱ و ۴۰۴)

- سلطنتی ۶۱۱ (فهرست ۲: ۹۲ - ۹۳)
۷۹۲ - رسالۃ فی دعوی المرأۃ الخلو عن المانع
نسخه ها:
- غرب ۲۲ / ۶۴۶ (فهرست: ۲۵۷)
مجلس ۴۲۹۸ (فهرست ۱۱: ۳۱۳)
نجف - مدرسه بروجردی (ذریعة ۱۱: ۱۸۴)
۷۹۳ - رسالۃ فی حکم الطلاق بدعوی الوكالة عن الزوج مع انکاره
نسخه ها:
- مرعشی ۹ / ۱۲۵۹ (فهرست ۴: ۶۳)
امام جمعه زنجان (فهرست: ۱۴۲)
۷۹۴ - رسالۃ فی اقرار الرجل بطلاق زوجته
نسخه:
- مرعشی ۸ / ۱۲۵۹ (فهرست ۴: ۶۲)
۷۹۵ - رسالۃ فی تحقیق ما يعتبر فی الشهادة
نسخه:
- مرعشی ۷ / ۱۲۵۹ (فهرست ۴: ۶۲)
* صاحب مقابس (م ۱۲۳۴)
۷۹۶ - مقابس الأنوار، چاپ تبریز - ۱۳۲۲.
چند نسخه منتخب:
- آستان قدس ۲۸۴۵ (فهرست الفبایی: ۱۰۹۲)
دانشگاه ۷۳۰۳ (فهرست ۱۶: ۵۰۸)

فیضیه ۲ / ۱۷ (فهرست ۳ : ۱)
گلپایگانی ۴۶۷ (فهرست ۲ : ۱۷۷)
۷۹۷ - حاشیه قواعد الأحكام (رك: ذیل قواعد، به شماره ۸۵)
۷۹۸ - اللؤلؤ المسجور في معنى لفظ الطهور
نسخه ها:

مجلس ۱۳۱۴ (فهرست ۴ : ۸۸ - ۸۹)
فیضیه ۱ / ۱۷ (فهرست ۳ : ۱)
حكيم ۲ / ۱۷۷ (نشریه ۵ : ۴۲۸)
پرینستون ۲ / ۷۳۷ سری جدید
۷۹۹ - منهج التحقيق في التوسعة والتضييق
نسخه ها:

مجلس ۴۰۰ طباطبائی
آستان قدس ۱۹۹۶ (فهرست ۵ : ۳۶۸)
۸۰۰ - مبلغ النظر ونتيجة الفكر = رساله في اقرار الزوج بطلاق زوجته
نسخه ها:

دانشگاه ۲ / ۱۸۲۷ (فهرست ۸ : ۴۲۴)
پرینستون ۱ / ۳۷۳۷ سری جدید
فیضیه ۳ / ۱۷ (فهرست ۳ : ۱)
نجف - مدرسه بروجردی (ذریعة ۱۹ : ۵۷)

* سید محمد مجاهد (م ۱۲۴۲)

۸۰۱ - کتاب القضاء

نسخه:

گوهرشاد ۵۹۴ (فهرست: ۳۷۰)

۸۰۲ - نهاية المرام (رك: ذیل شماره ۴۳۸)

۸۰۳ - جامع الأقوال = جامع العبائر

نسخه:

آستان قدس ۷۵۴۳ (فهرست الفبایی: ۶۷۸)

مسجد أعظم ۴۸۵ - ۴۸۸ (فهرست: ۱۰۰)

۸۰۴ - المناهل، بخشي از آن چاپ تهران - ۱۲۷۴، ۱۳۱۵.

چند نسخه منتخب:

حقوق ۳۲۵ ج (فهرست: ۴۸۲)

ملك ۲۹۵۱ (فهرست ۱: ۷۴۰ - ۷۴۱)

دانشگاه ۷۸۲ - ۷۸۳، ۱۷۴۱، ۷۷۱۹ (فهرست ۵: ۲۰۶۹ - ۲۰۷۰، ۱۶:

۶۸۳

مطهری ۲۶۱۴ - ۲۶۱۸ (فهرست ۱: ۵۳۷ - ۵۳۸) ملی، عربی ۲ / ۷۵۱،

۱۶۸۸

(فهرست ۸: ۲۰۸، ۱۰: ۲۷۰)

آستان قدس، ۹ نسخه (فهرست ۵: ۵۰۵، ۵۱۶، ۵۱۷، فهرست الفبایی: ۱۰۳۸)

وزیري ۱۴۰، ۱۷۹۵ (فهرست ۱: ۱۷۸، ۳: ۱۰۵۶)

فیضیه ۱۲۹۵ (فهرست ۱: ۲۴۸)

حجتيه ۱۰۳ (فهرست: ۸۵)

مسجد أعظم ۸۱ - ۸۲، ۳۴۱ - ۳۴۲ (فهرست ۳۸۰ - ۳۹۰)

غرب، ۴ نسخه (فهرست: ۱۸۸)

استادی (فهرست: ۳۸)
تبریز - قاضی (نشریه ۷: ۵۲۳)
۸۰۵ - الجهادية

نسخه ها:

آستان قدس ۲۳۴۷، ۲۳۴۹، ۲۳۵۰ (فهرست ۲: ۴۱، فهرست الفبايي، ۶۹۵)

* عبد الله بن محمد رضا حسيني شبر (م ۱۲۴۲)

۸۰۶ - مصابيح الظلام (رك: ذيل شماره ۴۳۸)

۸۰۷ - المصباح الساطع (رك: ذيل همان شماره)

۸۰۸ - زبدة الدليل (رك: ذيل شماره ۱۱۵۲)

۸۰۹ - رسالة في الطهارة (رك: ذيل شماره ۱۱۵۱)

* موسى بن جعفر آل كاشف الغطاء (م ۱۲۴۳)

۸۱۰ - منية الراغب في شرح بغية الطالب

نسخه ها:

آستان قدس ۸۰۲۴ (فهرست الفبايي: ۱۰۴۹)

مرعشى ۳۸۹۷ (فهرست ۱۰: ۲۷۸)

مطهرى ۲۶۶۶ - ۲۶۶۷ (فهرست: ۵۴۹)

مجلس ۶۱۰ طباطبائي

فيضيه ۱۶۳۵ (فهرست ۱: ۲۸۲)

گلیپایگانی ۷۷ (فهرست ۱: ۸۳)
مدینه العلم (فهرست: ۱۲۶)
موزه بغداد ۲۹۶۳ (فهرست: ۲۵۹)
أمیر المؤمنین (ذریعة ۱۳: ۱۲۷)
سامراء - مدرسه شیرازی (ذریعة ۲۳: ۲۰۲ - ۲۰۳)
* أحمد بن محمد مهدی نراقی (م ۱۲۴۵)
۸۱۱ - هداية الشيعة
نسخه ها:

مرعشی ۱۲۵ (فهرست ۱: ۱۴۷ - ۱۴۸)
مدینه العلم، ۲ نسخه (فهرست: ۱۲۷ - ۱۲۸)
قم - روحانی (آشنایی...، ۱: ۴۴۶)
مسجد أعظم ۱۱۷۲ (فهرست: ۴۲۳)
۸۱۲ - مستند الشيعة، چاپ تهران، ۱۲۷۳ - ۱۲۷۴، ۱۳۲۵ - ۱۳۲۶.
چند نسخه منتخب:

مطهری ۲۳۳۰ - ۲۳۳۱ (فهرست ۱: ۵۲۲)
حقوق ۷۹ ب (فهرست: ۴۶۳)
غرب ۱۹۶۵ (فهرست: ۱۸۶)
ملك، ۳ نسخه (فهرست ۱: ۶۷۲ - ۶۷۳)
۸۱۳ - رسائل ومسائل، به فارسي وعربي
نسخه:

گلیپایگانی ۱۶۸۲ (فهرست ۲: ۸۴، ۳: ۱۵)

۸۱۴ - كتاب القضاء والشهادات

نسخه:

مشهد - مدرسه باقریه (ذریعة ۱۷ : ۱۴۰)

۸۱۵ - عوائد الأيام، چاپ تهران - ۱۲۶۶ و ۱۳۲۱.

چند نسخه ۷ منتخوب:

فیضیه ۹۶۵، ۷۴۹، ۱ / ۹۹۶ (فهرست ۱ : ۱۸۶ - ۱۸۷ و ۳ : ۴۷)

دانشگاه ۸۶۸۸ (فهرست ۱۷ : ۱۹۹)

۸۱۶ - مناهج الاحکام، چاپ تهران - ۱۲۶۹.

چند نسخه منتخوب:

دانشگاه ۷۶۴۰، ۲ / ۷۶۶۷، ۸۷۰۹ (فهرست ۱۶ : ۶۶۲، ۶۶۸، ۱۷ : ۲۰۲)

فیضیه ۱۶۰، ۲۸۸ (فهرست ۱ : ۲۷۱ - ۲۷۲)

آستانه قم ۵۹۰۶ (فهرست : ۱۷۶)

غرب، ۴ نسخه (فهرست : ۱۹۷)

۸۱۷ - حاشیة الروضة البهية (رك: ذیل الروضة البهية، به شماره ۲۳۷)

* محمد علي بن محمد باقر هزار جریبی اصفهانی (م ۱۲۴۶)

۸۱۸ - البحر الزاخر

چند نسخه:

مرعشی ۴۷۶۷ - ۴۷۶۹، ۲۹۷۰ - ۲۹۷۱، ۴۵۱۶ (فهرست ۸ : ۱۵۱ - ۱۵۲)

٨١٩ - قاطع النزاع

نسخه ها:

مرعشى ٤٤٠٦، گويا أصل (فهرست ١٢ : ٨)

ملك ٢١٣٧ (فهرست ١ : ٣٣٧)

٨٢٠ - مخزن الاسرار الفقهية (رك: ذيل شماره ٢٣٧)

* محمد تقى بن محمد رحيم أصفهاني نگارنده هداية المسترشدين (م ١٢٤٨)

٨٢١ - كتاب الطهارة

نسخه:

استادى (فهرست : ٢٧)

* أحمد بن صالح بن طوق بحراني (ميانه قرن سيزدهم)

٨٢٢ - مجموعه رسائل مركب از: رساله في قصد الثواب...، رسالة في وجوب

التيمم...، رسالة

في ادراك الركعة في الوقت، رسالة في وجوب الاخفات في غير الأولتين، روح النسيم

في احكام التسليم، احكام العمرة، مسألة في طلاق الحائض، جواب عن مسائل

الجبوة،

أجوبة مسائل السيد حسين وأجوبة مسائل الشيخ محمد درازى

نسخه:

مرعشى ٢٣٥٨ (فهرست ٦ : ٣٣٣ - ٣٤٠)

* علي بن جعفر آل كاشف الغطاء (م ۱۲۵۳)
۸۲۳ - التقريرات، گردآوری بعضي از تلامذه
نسخه ها:

ملك ۲۹۹۲ (فهرست ۱: ۲۲۷)
غرب، ۳ نسخه (فهرست: ۷۷)
۸۲۴ - رسالة في الصوم
نسخه:

نجف - مدرسه بروجردي (ذريعة ۱۱: ۲۰۶)
* خضر بن شلال عفاوى نجفي (م ۱۲۵۵)
۸۲۵ - التحفة الغروية (رك: ذيل شماره ۱۱۷)
۸۲۶ - جنة الخلد (رك: ذيل شماره ۱۱۵۵)
* حجة الاسلام شفتي (م ۱۲۶۰)

۸۲۷ - مطالع الأنوار، شرحي بر بخش نماز از كتاب شرايع الاسلام محقق حلي
چند نسخه منتخب:

مرعشى ۲۷۹۹، ۱۶۳۲، ۱۹۰۰، ۱۹۰۶، ۱۹۱۳، ۱۹۲۹، ۲۹۸۰، ۳۳۰۴
(فهرست ۵:

۳۵ و ۲۷۲ - ۲۷۳ و ۲۷۷ و ۲۸۵ و ۲۹۷، ۷: ۳۶۷، ۸: ۱۵۷، ۹: ۸۴)
مجلس ۵۷۸۸ - ۵۹۰۰ (فهرست ۱۷: ۲۲۱ - ۲۲۳)

دانشگاه ۱۰۰۰ - ۱۰۰۲، ۴۸۸۸ (فهرست ۵: ۲۰۴۷ - ۲۰۵۲، ۱۴: ۳۹۳۷ - ۳۹۳۸)

مطهری ۲۴۷۴ - ۲۴۷۸ (فهرست ۱: ۴۵۹ - ۴۶۱)

آستان قدس ۷۹۷۱، ۷۹۷۶ - ۷۹۸۰ (فهرست الفبایی: ۱۰۱۶ - ۱۰۱۷)
۸۲۸ - سؤال و جواب، فارسی، گردآوری محمد إبراهيم بن أبي الحسن موسوی.
چاپ اصفهان -
۱۲۴۸ (جلد اول)

چند نسخه منتخب:

مطهری ۲۳۵۷، ۲۳۱۶ (فهرست ۱: ۴۲۴ - ۴۲۵)

گوهرشاد ۴۱۴، ۱۴۰۱ (فهرست: ۱۳۱)

مرعشی ۲۵۴۲ (فهرست ۷: ۱۲۵)

مسجد اعظم ۱۱۹، ۳۶۷۵ (فهرست: ۲۳۰)

گلپایگانی ۴۳۵، ۸۷۷ (فهرست ۲: ۱۰۲)

حجّیه ۹۲ - ۹۳، ۲۱۱ (فهرست: ۱۷)

زنجانی ۱۴۵ (فهرست: ۲۵۷)

سرزدی ۱۳۴ (فهرست: ۴۲۲)

استادی ۲ نسخه (فهرست: ۴۸)

دانشگاه ۲ / ۷۱۶۱، ۱ / ۹۹۶۹ (فهرست ۱۶: ۴۷۰، ۱۷: ۵۱۷)

تلخیص: نا معلوم

نسخه: مطهری ۲۳۷۱ (فهرست ۱: ۵۰۹)

۸۲۹ - رسالة في تطهير العجين بتخبيزه وعدمه

نسخه:

نجف - مدرسه بروجردي (ذريعة ۱۱: ۱۴۹)

۸۳۰ - رسالة في ما لو أخل بالتسليم في الصلاة

نسخه:

ملك ۲۷۱۰ / ۹

۸۳۱ - رسالة في التسليم بالنوافل

نسخه:

ملك ۱۱ / ۳۵۵۷

۸۳۲ - رساله در اقامه حدود در زمان غیبت امام

نسخه ها:

فیضیه ۲ / ۱۳۸ (فهرست ۱: ۱۲۰، ۲: ۷۲)

گلپایگانی ۴۳۵ (فهرست ۲: ۱۰۳)

استادی (فهرست: ۴۸)

مرعشی ۳۷۱۲ (فهرست: ۱۰: ۱۱۱)

دانشگاه ۲ / ۹۹۶۹ (فهرست ۱۷: ۵۱۷)

۸۳۳ - رسالة في عدم لزوم القبض إذا جعل الواقف التولية لنفسه

نسخه ها:

ملك ۱۳ / ۳۵۵۷

فیضیه ۳ / ۱۰۸۹، ۲ / ۱۳۷۳ (فهرست ۳: ۵۴ و ۸۷)

مرعشی ۱ / ۳۱۹۲ (فهرست ۸: ۴۱۲ - ۴۱۳)

۸۳۴ - رسالة في جواز الاتكال على قول النساء في انتفاء موانع النكاح، مندرج در

مجموعه

سوال و جواب او

۸۳۵ - رسالة في حرمة أم الموطوء وبنته وأخته على الواطي (در همان مجموعه)

۸۳۶ - رسالة في طلاق مدعى الوكالة عن الزوج مع انكار الزوج

نسخه ها:

ملك ۱ / ۳۵۵۷

فیضیه ۵ / ۱۰۸۹ (فهرست ۳: ۵۴)

۸۳۷ رساله في حكم صلح حق الرجوع في الطلاق الرجعي

نسخه:

مرعشی ۱ / ۳۳۹۳ (فهرست ۹ : ۱۷۹)

۸۳۸ - کاریزیه، به فارسی

نسخه:

گوهرشاد ۱۰۹۴ (فهرست : ۱۳۱)

* محمد مهدي بن علي طباطبائي کربلائی، فرزند صاحب ریاض (م ۱۲۶۰)

۸۳۹ - رساله في هبة الولي مدة الزوجة الصغيرة

نسخه:

مجلس ۱۴ / ۱۳۱ طباطبائي (فهرست ۲۲ : ۹۵)

۸۴۰ - المصايح (رك: ذيل شماره ۴۳۸)

* محمد إبراهيم بن محمد حسن کلباسی أصفهاني (م ۱۲۶۲)

۸۴۱ - شوارع الهداية (رك: ذيل شماره ۴۳۰)

۸۴۲ - منهاج الهداية، چاپ تهران - ۱۲۶۳

چند نسخه منتخب:

دانشگاه ۷۶۹، ۳۹۲۹ (فهرست ۱ : ۲۰۷۱ - ۲۰۷۲، ۱۲ : ۲۹۱۶ - ۲۹۱۷)

آستان قدس ۲۶۳۵، ۸۰۲۰، ۸۲۴۰ (فهرست ۲ : ۱۳۰، فهرست الفبایی : ۱۰۴۷ -

۱۰۴۸)

مرعشی ۲۳۷۶ (فهرست ۶: ۳۵۹) ملك ۱۳۴۱

فیضیه، ۶ نسخه (فهرست ۱: ۲۸۰ - ۲۸۱)

برلین Min ۲۴۸ (فهرست ۴: ۱۵۸)

شرح:

معراج الشریعة، از محمد مهدی کلباسی

نسخه ها:

مجلس ۳۵۵۶ - ۳۵۵۹ (فهرست ۱۰: ۱۵۲۰ - ۱۵۲۲)

دانشگاه ۱۲۱۵ (فهرست ۶: ۳۳۵۵)

آستان قدس ۷۹۸۷ - ۷۹۹۲ (فهرست ۵: ۵۰۹)

مرعشی ۲۳۰۷ (فهرست ۶: ۴۵)

حضرت عبد العظیم ۴ (فهرست: ۸۱)

* إبراهيم بن محمد باقر موسوی قزوینی صاحب ضوابط (م ۱۲۶۲)

۸۴۳ - دلائل الاحکام (رك: ذیل شماره ۵۸)

* محمد جعفر بن سیف الدین شریعتمدار استرآبادی (م ۱۲۶۳)

۸۴۴ - شوارع الأنام (رك: ذیل شماره ۸۵)

۸۴۵ - حاشیه ریاض المسائل (رك: ذیل شماره ۷۸۰)

۸۴۶ - حاشیه مدارك الأحكام (رك: ذیل شماره ۳۸۸)

۸۴۷ - ینایع الحکمة (رك: ذیل شماره ۱۱۷)

٨٤٨ - مجمع الآراء (رك: ذيل شماره ٢٣٧)
٨٤٩ - مشكاة الوری (رك: ذيل شماره ١١٨)
٨٥٠ - المقاليد الجعفرية

نسخه ها:

دانشگاه ٢١٩٢ (فهرست ٩: ٨٧٦)

مرعشی ٣٨٥٧ - ٣٨٥٨، ٣٨٨٢ - ٣٨٨٣ (فهرست ١٠: ٢٤٥ - ٢٤٦ و ٢٦٦ -
٢٦٧)

٨٥١ - رسالة في القبلة

نسخه ها:

ملك ١٥٩٢ / ٥، ٢ / ٤٠٠٣ (فهرست ٥: ٣٠٠)

مرعشی ٣٠٦٦ / ٢، ٣٨٥٦ / ٢، ٤٠٢٣ / ٢ (فهرست ٨: ٢٨٧، ١٠: ٢٤٤، ١١:
٢٥)

٨٥٢ - رسالة في القصر والاتمام

نسخه:

مرعشی ٣٨٨٤ / ٢٨ (فهرست ١٠: ٢٦٩)

٨٥٣ - الكفاف في مسائل الاعتكاف

نسخه:

مرعشی ١٧٠٣ / ٢ (فهرست ٥: ٩٧)

٨٥٤ - صیغ العقود والایقاعات، چاپ تبریز - ١٢٩٣، تهران - ١٣٣٣

نسخه ها:

دانشگاه ٤٠٦٤ / ٥ (فهرست ١٣: ٣٠٤٧)

مرعشی ١٥٤١ / ٢

(فهرست ٤: ٣٤٣)

ملی ١٦٢٢ عربی (فهرست ١٠: ١٧٥)

آستان قدس ۵۷۱۴، ۷۲۳۴ (فهرست شهرستانها ۲: ۹۰۷)
- ترجمه فارسي از محمد تقی بن محمد مقیم استرآبادي ساروی.

نسخه:

گوهرشاد ۱ / ۱۱۲۴ (فهرست: ۱۴۹)
۸۵۵ - صیغ النکاح

نسخه ها:

دانشگاه ۴ / ۴۰۶۴ (فهرست ۱۳: ۳۰۴۷)
مرعشی ۱ / ۱۵۴۱، ۲۹ / ۳۸۸۴ (فهرست ۴: ۳۴۳، ۱۰: ۲۶۹)

حجیه ۸: ۷۰۳ (فهرست: ۱۲۲)

گلپایگانی ۱ / ۱۴۱۶ (فهرست ۲: ۲۵۸)

ملی ۱۶۲۲ عربی (فهرست ۱۰: ۱۷۵)

۸۵۶ - رساله في ابراء الأب زوجة ابنه الصغيرة المنقطعة من المدة
نسخه أصل:

مرعشی ۵ / ۳۸۵۱ (فهرست ۱۰: ۲۳۹)

۸۵۷ - رساله في حكم المرأة المفقود عنها زوجها

نسخه ها:

مرعشی ۲ / ۳۸۵۱، ۱ / ۳۸۸۹ (فهرست ۱۰: ۲۳۷ و ۲۷۲)

۸۵۸ - سفينة النجاة في حكم الفرار من الوباء والطاعون

نسخه:

مرعشی ۲ / ۲۴۳۷ (فهرست ۷: ۳۱)

۸۵۹ - رساله در حدود وقصاص وديات، به فارسي

نسخه:

سنا (مجلس ۲) ۶۱۸ (فهرست ۱: ۳۹۹)

* صدر الدين محمد بن صالح عاملي أصفهاني (م ١٢٦٣)
٨٦٠ - الأرجوزة الرضاعية

نسخه:

مسجد أعظم ٢٠ / ٥٠٦ (فهرست: ٤٥٣)
شرح آن از خود ناظم

نسخه ها:

فيضيه ١١٠٥ (فهرست ١: ١٣٥)
مجلس ٢ / ٥٤٥٩، ٦٤٢ طباطبائي (فهرست ١٦: ٣٦٤)
مرعشي ١ / ٣٧٢٤ (فهرست ١٠: ١٢٢)
٨٦١ - رسالة في مسائل ذي الرأسين

نسخه:

مرعشي ٢ / ٣٧٢٤ (فهرست ١٠: ١٢٢)
٨٦٢ - رسالة في الوقف

نسخه:

آستان قدس ١٣٢٥١، أصل
* حسن بن جعفر آل كاشف الغطاء (م ١٢٦٤)
٨٦٣ - أنوار الفقاهة

نسخه ها:

مجلس ٢٢، ١ / ٢٣ امام جمعه خوئي، ٤٤٦٩، ٤٤٧٠ (فهرست ٧: ٢٠، ١٢)
١٤٢ - ١٤٣)
آستانه قم ٦٣٦٨ (فهرست: ٧٩ - ٨٠)

- فیضیه ۶ / ۱۴۱ (فهرست ۳: ۵)
 حجتیه ۳۳۶ (فهرست: ۳۸)
 مشهد - الهیات ۸۹۲ (فهرست ۲: ۵۸)
 آستان قدس ۷۴۵۱ (فهرست الفبایی: ۶۰۹)
 گوهرشاد ۴۴۱ (فهرست: ۲۲۱)
 مهدوی ۱ / ۸۱۰، ۳ / ۸۱۰ (فهرست: ۱۲۸)
 مشهد - مدرسه باقریه (ذریعة ۱: ۴۴۳)
 مسجد أعظم ۴ / ۲۲۹۹ (فهرست: ۵۴۹)
 ۸۶۴ - کتاب الغصب
 نسخه:
 مسجد أعظم ۱ / ۲۲۱۳ (فهرست: ۵۴۴)
 ۸۶۵ - السلاح الماضي
 نسخه ها:
 دانشگاه ۱ / ۷۰۰۱ (فهرست ۱۶: ۴۲۴)
 آستان قدس ۸۲۱۸ (فهرست الفبایی: ۸۴۶)
 مسجد أعظم ۲۲۱۳ (فهرست: ۵۴۴)
 ادبیات ۱ / ۱۳۹ امام جمعه کرمان (فهرست: ۴۰)
 أصغر مهدوی ۲ / ۸۱۰ (فهرست: ۱۲۸)
 ۸۶۶ - الموارث
 نسخه ها:
 مسجد أعظم ۴ / ۲۲۱۳ (فهرست: ۵۴۴)
 أصغر مهدوی ۳ / ۸۱۰ (فهرست: ۱۲۸)
 مشهد - مدرسه باقریه (ذریعة ۱: ۴۴۳)

۸۶۷ - قواعد المعاملات

نسخه:

دانشگاه ۱ / ۶۹۰۶ (فهرست ۱۶ : ۴۱۱)

۸۶۸ - حاشية كاشف الغطاء (رك: ذيل كشف الغطاء، به شماره ۷۶۹)

* مير فتاح - عبد الفتاح بن علي حسيني مراغی (م ۱۲۶۶ - ۱۲۷۴)

۸۶۹ - العناوين، چاپ تهران - ۱۲۷۴ و ۱۲۹۷.

نسخه ها:

مرعشی ۴۲۲۰ (فهرست ۱۱ : ۲۲۳)

أصغر مهدوی ۸۳۱ (فهرست : ۱۶۲)

۸۷۰ - صیغ العقود والایقاعات

نسخه:

مجلس ۴۳۶۸ (فهرست ۱۲ : ۷۸)

* محسن خنفر نجفی (م ۱۲۷۰)

۸۷۱ - كتاب التجارة، که شاگردش أبو طالب قائنی گردآورده است

نسخه:

مرعشی ۱۵۲۰ (فهرست ۴ : ۳۲۲)

- كتاب احياء الموات

نسخه:

مرعشی ۱۵۲۰ (فهرست ۴ : ۳۲۲)

- * صاحب جواهر (م ۱۲۶۶)
- ۸۷۲ - جواهر الکلام -، شرحی بر شرایع الاسلام محقق -، که در مطالعات فقهی مرجع مهمی گردیده است، چاپ نجف - تهران - قم ۱۳۷۷ - ۱۴۰۱ (در ۴۳ مجلد) و ۵ چاپ دیگر.
- (رك: مشار ۲۶۱ - ۲۶۳)
- چند نسخه منتخب:
- حكيم ۷۲ - ۸۷ (فهرست ۱: ۱۷۰ - ۱۷۷)
- غرب ۱۱۰۸ - ۱۱۰۲۶ (فهرست: ۷۸ - ۸۰)
- طباطبایی ۷۳۰ - ۷۳۹ (فهرست ۵: ۱۸۴۹ - ۱۸۵۳)
- مجلس ۴۶۵۷ (فهرست ۱۳: ۴۳ - ۴۴)
- گوهرشاد ۱۲۲۹ (فهرست: ۲۵۵)
- شروح:
- ۱) الانصاف، از محمد طه بن مهدي نجف تبریزی (م ۱۳۲۳)، چاپ تهران - ۱۳۲۴
- ۲) بحر الجواهر، فارسی از علي بن محمد باقر بروجنی (أوائل سده ۱۴) نسخه ها: وزيري ۲۵۰ (فهرست ۱: ۲۵۴)
- مسجد أعظم ۱۱۲۸، ۱۴۴۱، ۲۸۰۹، ۳۲۹۹، ۳۴۴۵ (فهرست: ۴۱)
- ۸۷۳ - نجات العباد - مجموعه فتاوی. (رك: ذیل شماره ۱۱۶۴)
- شروح:
- ۱) وسیلة المعاد، از إسماعیل بن أحمد عقیلی نوري (م ۱۳۲۱)، چاپ تهران - ۱۳۲۴.
- ۲) أدلة الرشاد، از محمد حسین قمشه ای نسخه ها:
- حسینیہ شوشتریها ۴۷۶ - ۴۹۱، ۸۲۹ (فهرست: ۷۸۸)
- ۳) سبل الرشاد، از أبو تراب بن أبي القاسم موسوی خوانساری (م ۱۳۴۶)، چاپ نجف - ۱۳۳۲.

نسخه ها:

حسینیه شوشتریها ۱ / ۴۶۸، ۲ / ۵۳۸ (فهرست: ۸۰۱، ۸۶۳، ۸۶۵)
(۴) - از ابوالمجد محمد رضا بن محمد حسین مسجد شاهی اصفهانی

نسخه:

اصفهان - روضاتی (ذریعة ۱۴: ۱۰۱ - ۱۰۲)
۸۷۴ - سؤال و جواب

نسخه:

فیضیه ۲ / ۱۰۸۲ (فهرست ۳: ۵۳)
۸۷۵ - التقریرات، که محمد علی شفتی گردآورده

نسخه:

مرعشی ۴ / ۱۹۹۵ (فهرست ۵: ۳۶۷)
* شیخ انصاری (م ۱۲۸۱)
۸۷۶ - لوامع النکات، تقریرات او که محمود بن جعفر میثمی عراقی (م ۱۳۰۸)
گردآورده

چند نسخه منتخب:

دانشگاه ۷۴۴ - ۷۴۹ (فهرست ۵: ۱۹۴۳ - ۲۰۰)
آستان قدس ۶۶۵۴ - ۶۶۵۶ (فهرست ۵: ۴۸۷ - ۴۸۸)
ملك ۱۴۱۹، ۲۷۳۴ (فهرست ۱: ۶۲۴)
غرب، ۳ نسخه (فهرست: ۱۷۸ - ۱۷۹)
أمیر المؤمنین (ذریعة ۱۲: ۳۲۸، ۱۸: ۳۵۸)
۸۷۷ - المكاسب = المتاجر، چاپ تبریز ۱۳۷۵ و جزآن
نسخه أصل:
آستان قدس ۱۱۱۲۹ (بخش - خیارات)

- دانشگاه، میکروفیلم ۳۶۴۲ (فهرست میکروفیلم ها ۲: ۲۰۸)
- شروح و حواشی:
- (۱) حاشیه میرزا حبیب الله رشتی (م ۱۳۱۲)، چاپ تهران - ۱۳۱۷ (همراه غایة الآمال
میرزا محمد حسن مامقانی)
- نسخه:
- گلپایگانی ۶۹۷ (فهرست ۲: ۶۲)
- (۲) حاشیه رضا بن محمد هادی همدانی (م ۱۳۲۲)
- نسخه:
- سامراء - مدرسه شیرازی (ذریعة ۶: ۲۱۹)
- (۳) غایة الآمال، از محمد حسن بن عبد الله مامقانی (م ۳۲۳)، چاپ تهران - ۱۳۱۷.
- نسخه اصل:
- دانشگاه ۷۵۲ - ۷۵۴ (فهرست ۵: ۱۹۴۸ - ۱۹۵۱)
- (۴) بغية الطالب، از أبو القاسم بن معصوم حسینی اشکوری (م ۱۳۲۴ - ۱۳۲۵)،
چاپ
تهران - ۱۳۲۲
- (۵) حاشیه محمد علی بن محمد صادق خوانساری، چاپ تهران - ۱۳۲۴
(در هامش اصل مکاسب)
- (۶) حاشیه آخوند ملا محمد کاظم خراسانی (م ۱۳۲۹) چاپ تهران - ۱۳۱۹.
- (۷) حاشیه سید محمد کاظم یزدی (م ۱۳۳۷)، چاپ تهران - ۱۳۲۴ و ۱۳۷۸.
- (۸) حاشیه میرزا محمد تقی شیرازی (م ۱۳۳۸)، چاپ تهران - ۱۳۲۳.
- (۹) مقصد الطالب، از زین العابدین حسینی امام جمعه (م ۱۳۴۶). چاپ تهران - ۱۳۱۴
و ۱۳۶۸.
- (۱۰) نهاية الآمال، از عبد الله بن محمد حسن مامقانی (م ۱۳۵۱). چاپ نجف - ۱۳۴۵.
- (۱۱) حاشیه محمد جواد بن حسن بلاغی (م ۱۳۵۲). چاپ نجف - ۱۳۴۳.
- (۱۲) حاشیه علی بن عبد الحسین ایروانی (م ۱۳۵۳) چاپ تهران ۱۳۶۵ و ۱۳۷۹.
- (۱۳) منية الطالب، تقریرات درسی میرزا محمد حسین نائینی (م ۱۳۵۵)، گردآورده
موسی بن محمد خوانساری. چاپ نجف - ۸ / ۱۳۵۷، تهران - ۱۳۷۳
- (۱۴) مجموعه دیگری از تقریرات درسی نائینی پیرامون مکاسب، گردآورده ء محمد
تقی

آملي، چاپ تهران - ۳ / ۱۳۷۲.

(۳۴۵)

- ۱۵) حاشیة شیخ محمد حسین اصفهانی کمپانی (م ۱۳۶۱). چاپ تهران - ۱۳۶۳.
- ۱۶) بلغة الطالب، از محمد کاظم شیرازی (م ۱۳۶۷). چاپ تهران - ۱۳۷۰.
- ۱۷) هدایة الطالب، از فتاح بن محمد علی شهیدی تبریزی (م ۱۳۷۲). چاپ تبریز - ۱۳۷۵.
- ۱۸) نهج الفقاهة، از محسن بن مهدی طباطبایی حکیم (م ۱۳۹۰). چاپ نجف - ۱۳۷۱.
- ۱۹) مصباح الفقاهة، تقریرات درسی آیت الله سید أبو القاسم خوئی، گردآورده محمد علی توحیدی. چاپ نجف - ۸۲ / ۱۳۷۴ ۲۰
- المحاضرات في الفقه الجعفري، مجموعه دیگری از تقریرات درسی آیت الله خوئی، گردآورده علی حسینی شاهرودی. چاپ نجف - ۸۴ / ۱۳۷۳.
- ۸۷۸ - کتاب البیع والخیارات، تقریرات درسی شیخ انصاری که وسیله یکی از شاگردانش گردآوری شده است.
- نسخه:
- مرعشی ۱۷۹۵ (فهرست ۵: ۱۸۱)
- ۸۷۹ - رسالة في العدالة، چاپ تبریز - ۱۳۰۳ (همراه کتاب الطهارة أو) و ۱۳۷۵ (همراه مکاسب أو).
- نسخه ها:
- ملك ۲ / ۶۴۷۹
- دانشگاه ۳ / ۶۹۵۶ (فهرست ۱۶: ۴۱۱)
- ملی ۸ / ۱۹۴۵ عربی (فهرست ۱۰: ۶۲۷)
- شروح و حواشی:
- ۱) از عبد الله بن محمد حسن مامقانی (م ۱۳۵۱). چاپ نجف - ۱۳۴۵ (در مجموعه القلائد الثمينة أو)
- ۲) از فتاح بن محمد علی شهیدی تبریزی (م ۱۳۷۲). چاپ تبریز - ۱۳۷۵ (همراه هدایت الطالب أو).

۸۸۰ - كتاب القضاء والشهادات

نسخه ها:

آستان قدس ۱۱۱۲۷، أصل

بغداد - معهد الدراسات الاسلامية العليا ۱۳۵۲ (فهرست: ۱۱۶)

فيضيه ۱ / ۹۹۳ (فهرست ۳: ۴۷)

مجلس ۴۰۳ طباطبائي

گوهرشاد ۱ / ۷۸۵ (فهرست: ۳۶۹)

۸۸۱ - كتاب القضاء، تقريرات درسي، گردآورده محمد تقي تنكابني

نسخه:

مرعشي ۱۹۹۲ (فهرست ۵: ۳۶۳)

۸۸۲ - كتاب القضاء، مجموعه ديگري از تقريرات شيخ، گردآورده حسين بن

محمد حسن موسوي

ورب امامي.

نسخه ها:

آستان قدس ۲۵۲۶ (فهرست ۲: ۹۸)

مجلس ۱۶۹ امام جمعه خوئي (فهرست ۷: ۲۱۷)

۸۸۳ - فائدة في المواريث، چاپ تبريز - ۱۳۰۳ (همراه كتاب الطهارة أو) و

۱۳۷۵ (همراه

مكاسب أو)

۸۸۴ - كتاب اللقطة

نسخه:

بغداد - معهد الدراسات الاسلامية العليا ۱۲۹۵ (فهرست: ۱۱۲)

۸۸۵ - كتاب الغصب

نسخه:

حسينيه شو شتريها (ذريعة ۱۶ : ۵۷)

۸۸۶ - رسالة في قاعدة من ملك شيئاً ملك الاقرار به. چاپ تبريز - ۱۳۰۳ (همراه كتاب

الطهارة) و ۱۳۷۵ (همراه مكاسب أو)

۸۸۷ - رسالة في الرضاع

نسخه ها:

آستان قدس ۱۰۲۳۲، أصل

فيضيه ۱ / ۹۹۳ (فهرست ۳ : ۴۷)

۸۸۸ - التحريم بالمصاهرة، به عنوان شرح بر مبحث مربوط از إرشاد الأذهان علامه حلي. چاپ

تهران - ۱۳۰۵ و ۱۳۲۶، تبريز - ۱۳۷۵ در هر سه مورد همراه با مكاسب أو)

۸۸۹ - رسالة في منجزات المريض

نسخه:

دانشگاه ۴ / ۶۹۵۶ (فهرست ۱۶ : ۴۱۱)

۸۹۰ - كتاب الوصايا، به عنوان شرحي بر مبحث وصايا از كتاب إرشاد الأذهان

علامه. چاپ

تهران - ۱۳۰۵ و ۱۳۲۵ (هر دو بار همراه مكاسب أو)

۸۹۱ - كتاب الوقوف والصدقات

نسخه:

بغداد - معهد الدراسات الاسلامية العليا ۱۲۹۵ (فهرست: ۱۱۲)

۸۹۲ - كتاب الوقف، تقریرات درسی، گردآورده محمد إبراهيم رشتی.
نسخه:

مرعشی ۱۰۶۶ (فهرست ۳: ۲۵۱)

۸۹۳ - كتاب الصوم، چاپ تبریز - ۱۳۰۳ (همراه مکاسب أو)
نسخه ها:

فیضیه ۱۰۰۲، ۱۳۴۵ (فهرست ۱: ۷۰ و ۱۳۵)

ملك ۶۰۸۹ (فهرست ۱: ۵۵۰)

۸۹۴ - كتاب الخمس، چاپ تبریز - ۱۳۰۳ (همراه كتاب طهارت أو).
نسخه ها:

فیضیه ۱۰۰۲، ۱۳۴۵ (فهرست ۱: ۱۳۵ و ۱۷۰)

ملك ۶۰۸۹ (فهرست ۱: ۵۵۰)

دانشگاه ۶۹۵۶ (فهرست ۱۶: ۴۱۱)

۸۹۵ - كتاب الزکاة، چاپ تبریز - ۱۳۰۳ (همراه كتاب طهارت أو)
نسخه ها:

فیضیه ۱۰۰۲، ۱۳۴۵ (فهرست ۱: ۷۰ و ۱۳۵)

ملك ۶۰۸۹ (فهرست ۱: ۵۵۰)

۸۹۶ - كتاب الزکاة، تقریرات درسی، گردآورده حسنعلی تهرانی مشهدي.
نسخه:

گوهرشاد ۵۸۳۴ (فهرست: ۲۴۱)

۸۹۷ - رسالة في صلاة المسافر

نسخه:

دانشگاه ۷۵۷ (فهرست ۵: ۱۸۶۴)

۸۹۸ - رسالة في الموسعة والمضايقة، چاپ تبریز - ۱۳۰۳ (همراه كتاب طهارت
أو) و ۱۳۷۵
(همراه كتاب مكاسب أو)

نسخه ها:

ملك ۴ / ۶۴۷۹

دانشگاه ۲ / ۶۹۵۶ (فهرست ۱۶ : ۴۱۱)

- حواشي براین رساله از عبد الله بن محمد حسن مامقانی (م ۱۳۵۱). چاپ نجف
- ۱۳۴۵ (در)

مجموعه القلائد الثمينة أو).

۸۹۹ - رسالة في القضاء عن الميت، چاپ تبریز - ۱۳۰۳ (همراه كتاب طهارت) و
۱۳۷۵ (همراه
كتاب مكاسب).

نسخه ها:

ملك ۳ / ۶۴۷۹

دانشگاه ۵ / ۶۹۵۶ (فهرست ۱۶ : ۴۱۱)

۹۰۰ - كتاب الصلاة، چاپ تهران - ۱۳۰۵

نسخه ها:

آستان قدس ۱۱۱۳۰ (تا خلل صلاة) و ۱۱۱۲۸ (خلل)، أصل

مرعشی ۳۹۲۵، ۴۴۲۷ (فهرست ۱۰ : ۳۰۶، ۱۲ : ۲۵)

۹۰۱ - التقريرات في الصلاة، تقريرات درسی، گردآورده یکی از شاگردان.

نسخه:

مجلس ۴۴ طباطبایی

۹۰۲ - كتاب الطهارة، چاپ تبریز - ۱۳۰۹.

۹۰۳ - التقريرات في الطهارة، چند مجموعه از تقريرات درسی در مبحث طهارت

که وسیله ء

شاگردانش تحرير شده

۱) تحریر محمد شفیع بن محمد سعید فومنی گیلانی. نسخه کتابخانه عمومی رشت
۷۰ - ۷۱ ت

(فهرست: ۱۱۰۳).

۲) تحریر یعقوب بن مقیم بارفروشی. نسخه مرعشی ۲۱۰۶ (فهرست ۶: ۱۲۰ -
۱۲۱)

۳) ناشناخته نسخه مرعشی ۱۷۹۶ (فهرست ۵: ۱۸۲)

۴) ناشناخته. نسخه مجلس ۱۰۰ طباطبائی

۹۰۴ - رساله في قاعدة لا ضرر، چاپ تبریز - ۱۳۰۳ و ۱۳۷۵.
نسخه:

ملك ۱ / ۶۴۷۹

- حواشی از عبد الله ما مقانی - چاپ نجف - ۱۳۴۵ (در مجموعه القلائد الثمينة)
۹۰۵ - رساله في التقية، چاپ تبریز - ۱۳۰۳ (در پایان کتاب الطهارة أو و ۱۳۷۵
(در پایان مکاسب أو).
حواشی.

۱) از عبد الله محمد حسن مامقانی (م ۱۳۵۱). چاپ نجف - ۱۳۴۵ (در مجموعه
القلائد الثمينة).

۲) از فتاح بن محمد علی شهیدی تبریزی (م ۱۳۷۲). چاپ تبریز - ۱۳۷۵ (همراه
هدایت الطالب أو)

* حسن بن ابراهیم نجم آبادی (در گذشته پیرامون ۱۲۸۴)
۹۰۶ - کتاب خلل الصلاة

نسخه:

حسینیہ شوشتریها (ذریعة ۷: ۲۴۹)

۹۰۷ - کتاب الصوم

نسخه:

حسینیہ شوشتریها (ذریعة ۱۵: ۹۹)

٩٠٨ - كتاب البيع

نسخه ها:

حسينيه شوشترية (ذريعة ٣ : ١٩١)

دانشگاه ٧٢٦ (فهرست ٥ : ١٩٣٨)

* عبد الصاحب محمد بن أحمد نراقي كاشاني (م ١٢٩٧)

٩٠٩ - مشارق الاحكام، چاپ تهران - ١٢٩٤.

نسخه:

فيضيه ١١٠٧ (فهرست ١ : ٢٤٥)

* علي بن رضا آل بحر العلوم (م ١٢٩٨)

٩١٠ - البرهان القاطع (رك: ذيل شماره ٦٠)

٩١١ - رسالة في القبلة، چاپ تهران - ١٢٩١ (همراه البرهان القاطع أو)

نسخه:

مرعشى (ذريعة ٢٣ : ١٧٦)

٩١٢ - رسالة في الحبوة، چاپ تهران - ١٢٩١ (همراه البرهان القاطع أو)

* محمد تقي بن حسين علي هروي أصفهاني (م ١٢٩٩)

٩١٣ - رسالة في العرق الجنب من الحرام

نسخه:

دانشگاه ٣ / ٣٧١٣ (فهرست ١٢ : ٢٧١٣)

٩١٤ - رسالة في الشرط ضمن العقد

نسخه:

نور بخش ١ / ٥٥٩ (فهرست ٢ : ٢٠٣)

٩١٥ - حاشية على رسالة حكم الطلاق بدعوى الوكالة

٩١٦ - رسالة في طلاق الزوجة بعوض منها

نسخه:

دانشگاه ١ / ٣٧١٣ (فهرست ١٢ : ٢٧١٢)

٩١٧ - رسالة في الإرث، چاپ تهران - ١٤٠٤.

نسخه:

مرعشى ٣ و ١٢ / ٢٣٦٢، ٢ / ٣٧١٤ (فهرست ٦ : ٣٤٤ و ٣٤٧، ١٠ : ١١٣)

٩١٨ - حاشية رياض المسائل (رك: ذيل رياض المسائل، به شماره ٧٨٠)

محمد حسن بن ميرزا آقاسى قمى (م ١٣٠٤)

٩١٩ - مصباح الفقاهة، چاپ نجف ٧ / ١٣٧٢.

* أحمد بن مصطفى حوئيني - ملا آق (م ١٣٠٧)
٩٢٠ - مجلى الشريعة في مسألة التضييق والتوسعة
نسخه:

مرعشى ٣٦٧٦ (فهرست ١٠ : ٦٩)
٩٢١ - شرح الدرر البهية
نسخه:

مرعشى ٢ / ٣١٠٠ (فهرست ٨ : ٣٢٣)
* حبيب الله بن محمد على رشتى (م ١٣١٢)
٩٢٢ - كتاب اللقطة
نسخه ها:

مسجد أعظم ١١٧٩٣ عمومى (دفتر ثبت)
مجلس ٣٧ طباطبايى
٩٢٣ - كتاب اللقطة تقريرات درسى
نسخه:

ملك ٢ / ١٤٥١ (فهرست ٥ : ٢٦٨)
٩٢٤ - كتاب القضاء، چاپ قم - ١٤٠١.
نسخه ها:

مجلس ٣٢٧٥، ٢ / ٣٣٥٢، ٥٣٠٩، ٣٧ طباطبايى، ٤٥ طباطبايى (فهرست ١٠ :
- ٨٨٣
٨٨٤ و ١١٧٥ - ١١٧٦، ١٦ : ٢٢٥)

حضرت عبد العظیم ۳۲۸ (فهرست: ۴۶۹)
دانشگاه ۲ / ۶۷۱۱ (فهرست ۱۶: ۳۴۳)
الهیات مشهد ۸۰۰ (فهرست ۱: ۲۲۱ - ۲۲۲)
لوس آنجلس ۶۴۵ م (فهرست: ۳۲۱)
استادی (فهرست: ۲۹)
مرعشی ۴۱۶۹ (فهرست ۱۱: ۱۸۰)
۹۲۵ - کتاب الإیرث

نسخه:

دانشگاه ۳ / ۶۷۱۱ (فهرست ۱۶: ۳۴۳)
۹۲۶ - کتاب احیاء الموات

نسخه:

حسینیہ شوشتریہا ۲ / ۶۲۲ (فهرست: ۸۶۹)
۹۲۷ - کتاب الغصب: چاپ تهران - ۱۳۲۲.

نسخه ها:

ملك ۲۳۹۸ (فهرست ۱: ۵۲۷)
مجلس ۱ / ۳۳۵۲ (فهرست ۱۰: ۱۱۷۵ - ۱۱۷۶)
حسینیہ شوشتریہا (ذریعة ۱۳: ۳۱۹)
مسجد أعظم ۵۱۰ (فهرست: ۲۹۹)
۹۲۸ - کتاب الوصایا

نسخه:

دانشگاه ۱ / ۶۷۱۱ (فهرست ۱۶: ۳۴۳)

۹۲۹ - كتاب الوقف

نسخه ها:

حسينيه شوشتريةها ۱ / ۶۲۲ (فهرست: ۸۶۹)

مجلس ۲ / ۳۲۷۵، ۴۳۱۲، ۳۷ طباطبائي (فهرست ۱۰: ۸۸۳ - ۸۸۴، ۱۲: ۵)

۹۳۰ - كتاب الوقوف والصدقات، تقريرات درسى.

نسخه:

ملك ۱ / ۱۴۵۱ (فهرست ۵: ۲۶۸)

۹۳۱ - كتاب الإجارة، چاپ تهران - ۱۲۹۸ و ۱۳۱۶

نسخه:

مسجد أعظم ۳۹ (فهرست: ۸)

۹۳۲ - حاشية المكاسب (رك: ذيل مكاسب)، به شماره ۸۷۷

۹۳۳ - كتاب الزكاة

نسخه ها:

مجلس ۲۸۳۸ (فهرست ۱۰: ۱۶۴)

حسينيه شوشتريةها ۶۱۶ (فهرست: ۸۰۰)

۹۳۴ - كتاب الزكاة، تقريرات درسى.

نسخه:

غرب ۴۵۲۷ (فهرست: ۷۷)

۹۳۵ - صلاة المسافر، تقريرات درسى

نسخه:

غرب ۹۸۷۱ (فهرست: ۱۵۹)

٩٣٦ - كتاب الطهارة

نسخه:

مسجد أعظم ٤٥ (فهرست: ٢٨٨)

* حسينقى بن رمضان همدانى (م ١٣١١)

٩٣٧ - كتاب خلل الصلاة

نسخه:

حسينيه شوشترية (ذريعة ٤: ٣٧٢، ٧: ٢٤٩)

٩٣٨ - صلاة المسافر، تقريرات درسى

نسخه:

حسينيه شوشترية (ذريعة ٤: ٣٧٢، ١٥: ٨٣)

٩٣٩ - كتاب الرهن

نسخه:

حسينيه شوشترية (ذريعة ١١: ٣١١)

٩٤٠ - كتاب القضاء والشهادات، تقريرات درسى

نسخه:

حسينيه شوشترية (ذريعة ٤: ٣٧٢)

* میرزای شیرازی - محمد حسن بن إسماعیل حسینی (م ۱۳۱۳)
۹۴۱ - القواعد الحسنية، تقریرات درسی، گردآورده شاگردش حسین بن إسماعیل
رضوی (م)
: (۱۳۳۲)
نسخه:

نجف - مدرسه بروجردی (ذریعة ۱۷ : ۱۸۲)
* محمد بن قاسم طباطبایی فشارکی (م ۱۳۱۶ - ۱۳۱۸)
۹۴۲ - رسالة في قاعدة لا تعاد، چاپ قم - ۱۳۹۳ (همراه رساله حدیث لا تعاد از
محمد هادی
معرفت)

* محمد حسن بن جعفر آشتیانی (م ۱۳۱۹)
۹۴۳ - رسالة في قاعده نفی العسر والخرج، چاپ تهران - ۱۳۱۴.
۹۴۴ - رساله في حکم أواني الذهب والفضة، چاپ تهران - ۱۳۱۳ (همراه إزاحة
الشكوك أو)
۹۴۵ - إزاحة الشكوك في اللباس المشكوك، چاپ تهران - ۱۳۱۳.
(۹۴۶ - رسالة في الجمع بين قصدي القرآن والدعاء، چاپ تهران - ۱۳۱۴ (همراه
رساله في قاعدة
نفی العسر والخرج أو)

۹۴۷ - الخلل في الصلاة، به عنوان شرح مبحث خلل از شرايع الاسلام محقق حلي
نسخه ها:

آستان قدس ۷۷۴۱ (فهرست الفبايي: ۸۷۱)

سامراء - مدرسه شيرازي (ذريعه ۷: ۲۴۹)

۹۴۸ - كتاب القضاء، چاپ تهران - ۱۳۲۷ و جزآن

نسخه:

فيضيه ۱۶۰۸ (فهرست ۱: ۲۰۳)

* محمد هادي بن محمد امين تهراني (م ۱۳۲۱)

۹۴۹ - ودايع النبوة، دو بخش از كتاب چاپ شده، بخش بيع، چاپ نجف -

۱۳۲۰، بخش

صلاة، چاپ تهران - ۱۳۴۲.

نسخ منتخب:

مجلس ۲ / ۱۹۵۰، ۲۷۱۷، ۲۷۲۰ - ۲۷۲۱، ۲۷۵۳، ۲۷۶۲، (فهرست ۹: ۱۵ -

۳۸، ۱۸ -

۱۳۸ - ۱۳۹، ۱۶۵، ۶۶۱ - ۶۶۲)

آستان قدس، ۶ نسخه (فهرست الفبايي: ۸۷۱)

غرب ۸۱۴۹ (فهرست: ۲۰۵)

مسجد اعظم ۵۶۸، ۱۲۶۵ (فهرست: ۴۱۹)

حسينيه شوشترها (ذريعه ۱۵: ۱۸۸)

استادی (فهرست: ۲۶)

مرعشي ۴۷۴۹

۹۵۰ - أجوبة المسائل

نسخه:

حسينيه شوشترها ۸۷۸ (فهرست: ۷۸۹)

٩٥١ - رسالة في الإرث

نسخه:

مجلس ١ / ٢٧٥٥ (فهرست ٩ : ١٤٢)

٩٥٢ - رسالة في الرضاع

نسخه ها:

مجلس ٢ / ٢٧١٤ (فهرست ٩ : ١٩٢٠)

حسينيه شوشتريةها ٢ / ٣٤٤ (فهرست: ٨٥٣ - ٨٥٤)

٩٥٣ - كتاب الصلح = الرضوان

نسخه ها:

مجلس ١ / ١٩٥٠، ١ / ٢٧٥٣ (فهرست ٩ : ١٣٨ و ٦٦١)

رضويه ٣٣ (فهرست: ٢٨ - ٢٩)

مرعشى ٤٧٤٨

٩٥٤ - ذخائر النبوة. چاپ تبريز - ١٣٢٥.

نسخه ها:

دانشگاه ٧٧٩ (فهرست ٥ : ١٨٨٠ - ١٨٨٢)

مجلس ١ / ٢٧١٧، ٣ / ٢٧٥٣ (فهرست ٩ : ٣٨ و ١٣٩)

٩٥٥ - رساله في الغيبة

نسخه:

مجلس ٢ / ٥٤٠٢ (فهرست ١٦ : ٣٠٧)

٩٥٦ - كتاب الزكاة

نسخه ها:

مجلس ٢ / ٢٧٥٥ (فهرست ٩ : ١٤٣)

حسينيه شوشتريةها ١ / ٣٤٤ (فهرست: ٨٥٣ - ٨٥٤)
٩٥٧ - رسالة في الفرق بين الحق والحكم
نسخه ها:

مسجد أعظم ٣ / ٢٢٠٥ (فهرست: ٥٤٣)
مجلس ٣ / ١٩٥٠، ٥ / ٢٧٥٣ (فهرست ٩: ١٣٩ - ١٤٠ و ٦٦٢)
* رضا بن محمد هادي همداني (م ١٣٢٢)

٩٥٨ - مصباح الفقيه، شرحي ناتمام بر شرايع الاسلام محقق حلي، تنها ٥ فصل أول
عبادات
وفصلی در رهن، چاپ نجف - ١٣٤٧، تهران - ١٣٥٣ - ١٣٦٤.
نسخه ها:

حقوق ١٤١ ج (فهرست: ٤٦٨)
دانشگاه ٣٧١٩ (فهرست ١٢: ٢٧٢٠)
مجلس ٥٠٤٩ - ٥٠٥٠، ٥٠٥٤ - ٥٠٥٥ (فهرست ١٥: ١٣ - ١٤، ١٦ - ١٧)
٩٥٩ - حاشية المكاسب (رك: ذيل مكاسب، به شماره ٨٧٧)
٩٦٠ - كتاب البيع
نسخه:

مجلس ٣ / ٤٠٣ طباطبائي
* محمد حسن بن عبد الله مامقاني (م ١٣٢٣)
٩٦١ - ذرايع الأحلام، شرحي بر شرايع الاسلام محقق، چاپ تبريز - ١٣١٩ -
١٣٢١.
نسخه ها:

ملی ١١٦٣ عربي (فهرست ٩: ١٥٠)

- گلبایگانی ۵۲۲ (فهرست ۲: ۸۱)
- ۹۶۲ - غاية الآمال (رك: ذیل شماره ۸۷۷)
- * محمد بن محمد تقي آل بحر العلوم (م ۱۳۲۶)
- ۹۶۳ - بلغة الفقيه، مجموعه ۱۶ رساله در موضوعات مختلف فقهي، چاپ تبریز - ۱۳۲۵، تهران -
- ۱۳۲۹، نجف - ۱۳۸۹.
- مركب از رساله في الفرق بين الحق والحكم
- رسالة في الأراضي الخراجية
- رسالة في القبض وحقيقته
- رسالة في قاعدة ما يضمن بصحيحه يضمن بفاسده
- رسالة في قاعدة اليد
- رسالة في عقد الفضولي
- رسالة في بيع المعاطاة
- رسالة في تلف المبيع قبل قبضه
- رسالة في الولايات
- رسالة في القرض
- رسالة في اخذ الأجرة على الواجبات
- رسالة في الوصية
- رسالة في منجزات المريض
- رسالة في الرضاع
- رسالة في المواريث
- رسالة في ارث الزوجة
- ورسالة في احكام الدعاوى

* شيخ فضل الله بن عباس نوري (م ١٣٢٧)

٩٦٤ - رسالة في قاعدة اليد

نسخه:

آستان قدس ٩٦٣٢، أصل

* محمد كاظم بن حسين خراساني (م ١٣٢٩)

٩٦٥ - تكملة التبصرة، چاپ تهران - ١٣٢٨.

نسخه:

نور بخش ١ / ٤٨٥ (فهرست ٢: ١٦٣)

٩٦٦ - اللمعات النيرة شرح ناتمام اثر سابق الذكر - تنها فصل طهارت وصلاة -

چاپ بغداد - ١٣٣١.

٩٦٧ - رسالة في الدماء الثلاثة، چاپ بغداد - ١٣٣١ (در مجموعه شذرات أو)

٩٦٨ - كتاب الخمس، تقريرات درسى، گردآورده محمد على کرمانى (م ١٣٨٠)

نسخه:

مسجد أعظم ٣٥٤٨ (فهرست: ٢٠١)

٩٦٩ - كتاب الإجارة، تقريرات درسى، گردآورى فرزند او محمد معروف به آقا

زاده.

نسخه:

دانشگاه ٢ / ١١٥١ (فهرست ٥: ١٨٣٢)

٩٧٠ - رسالة في الوقف. چاپ بغداد - ١٣٣١ (در مجموعه شذرات أو)

۹۷۱ - رسالة في الرضاع، چاپ بغداد - ۱۳۳۱ (در مجموعه شذرات أو)
- شرح از مهدي بن حسين خالصی (م ۱۳۴۳)، چاپ بغداد ۱۳۳۱ (در مجموعه الدراري اللامعات أو)

۹۷۲ - الرضاع، تقریرات درسی، گرد آورده محمد علی کرمانی (م ۱۳۸۰)
نسخه:

مسجد أعظم ۳۵۴۹ (فهرست: ۲۰۱)

۹۷۳ - مسألة في الاخلال بذكر الاجل في المتعة، چاپ تهران - ۱۳۸۱ (همراه درر الفوائد أو).

۹۷۴ - مقاله في الطلاق، چاپ بغداد - ۱۳۳۱ (در مجموعه شذرات أو).

۹۷۵ - كتاب القضاء، تقریرات درسی، گرد آورده فرزندش محمد معروف به آقا زاده خراسانی.

نسخه ها:

دانشگاه ۱ / ۱۵۱۱ (فهرست ۵: ۱۸۳۲)

حقوق ۲۷۳ ج (فهرست: ۱۶۰)

ملك ۶۲۷۰ (فهرست ۱: ۱۶۱)

آستان قدس ۸۵۳۳ (فهرست الفبایی: ۹۵۳)

۹۷۶ - كتاب القضاء، مجموعه دیگری از تقریرات درسی، گرد آورده محمد علی بن محمد حسین

کرمانی أصفهانی (م ۱۳۸۰).

نسخه:

مسجد أعظم ۳۷۱۶ (فهرست: ۲۰۱)

۹۷۷ - مقالة في العدالة، چاپ بغداد - ۱۳۳۱ (در مجموعه شذرات أو)

۹۷۸ - حاشية المكاسب (رك: ذیل مكاسب)

- * محمد كاظم بن عبد العظيم طباطبائي يزدي (م ۱۳۳۷) ۹۷۹ - العروة الوثقى، جلد أول، چاپ تهران - ۱۳۸۲ و جز آن. جلد دوم وسوم، تهران - ۱۳۷۸.
- ۹۸۰ - حاشية المكاسب (رك: ذيل شماره ۸۷۷)
- ۹۸۱ - رسالة في منجزات المريض، چاپ تهران - ۱۳۲۴ و ۱۳۷۸ (همراه حاشية مكاسب أو)
- ۹۸۲ - رسالة في حكم الظن في الصلاة وبيان كيفية صلاة الاحتياط. چاپ تهران - ۱۳۷۸ (همراه حاشية مكاسب أو)
- * ميرزا محمد تقی شیرازی (م ۱۳۳۸) ۹۸۳ - رسالة في صلاة الجمعة، تقريرات درسی، گردآورده شاگرد أو محمد كاظم شیرازی، چاپ تهران - ۱۳۲۳ (همراه حاشية مكاسب أو)
- ۹۸۴ - احكام الخلل في الصلاة، تقريرات درسی، گردآورده محمد كاظم شیرازی، چاپ تهران - ۱۳۲۲ (همراه حاشية مكاسب أو)
- ۹۸۵ - حاشية المكاسب (رك: ذيل شماره ۸۷۷)

* شيخ الشريعة - فتح الله بن محمد جواد نمازی أصفهاني (م ١٣٣٩)
٩٨٦ - إفاضة القدير في احكام العصير
نسخه:

مرعشى ١٣١٩ (فهرست ٤ : ١٠٥)
٩٨٧ - رسالة في الخيارات
نسخه:

دانشگاه ٢ / ٢٦٢٧ (فهرست ٩ : ١٥٠٣)
٩٨٨ - إبانة المختار في ارث الزوجة من ثمن العقار بعد الاخذ بالخيار. چاپ قم -
١٤٠٥
نسخه ها:

دانشگاه ١ / ٢٦٢٧ (فهرست ٩ : ١٥٠٢)
مجلس ١ / ٣٢٥٥ (فهرست ١٠ : ٨٤٣ - ٨٤٤)
٩٨٩ - صيانة الإبانة عن وصمة الرطانة. چاپ قم - ١٤٠٥ (همراه إبانة المختار)
نسخه ها:

دانشگاه ٣ / ٢٦٢٧ (فهرست ٩ : ١٥٠٣)
مجلس ٣ / ٣٢٥٥ (فهرست ١٠ : ٨٤٤ - ٨٤٥)
* مهدي بن حسين خالصي كاظمي (م ١٣٤٣)
٩٩٠ - رسالة في تداخل الأغسال، به عنوان شرح همين مبحث از شرايع الاسلام،
چاپ مشهد -
١٣٤٢.

- ٩٩١ - القواعد الفقهية في المعاملات، چاپ مشهد - ١٣٤٢
- ٩٩٢ - شرح شرايع الاسلام (رك: ذيل شرائع، به شماره ٥٨)
- * سيد محمد بن محمد باقر حسيني فيروزآبادي (م ١٣٤٥)
- ٩٩٣ - جامع الكلم، چاپ نجف - ١٣٣٩.
- * صادق بن محمد تبريزي (م ١٣٥١)
- ٩٩٤ - الفوائد في شرح بعض المباحث المشككة في الفقه، چاپ تبريز - ١٣٥١.
- * عبد الله بن محمد حسين مامقاني (م ١٣٥١)
- ٩٩٥ - المسائل البغدادية. چاپ نجف - ١٣٣٦.
- ٩٩٦ - المسائل البصرية، چاپ نجف - ١٣٤٢.
- ٩٩٧ - المسائل الخوئية، چاپ نجف - ١٣٤٤ (در مجموعه رسائل أو به نام الاثني عشرية)
- ٩٩٨ - المسائل الأربعين العاملة، چاپ نجف - ١٣٤٤. (در مجموعه فوق)
- ٩٩٩ - الدر المنضود، چاپ نجف - ١٣٤٦.

- ١٠٠٠ - غاية السؤل في انتصاف المهر إذا مات أحد الزوجين قبل الدخول. چاپ نجف - ١٣٤٤
(در مجموعه الاثني عشرية)
- ١٠٠١ - رسالة في اقرار بعض الورثة بدين وانكار الباقي - چاپ نجف - ١٣٤٤
(در همان مجموعه)
- ١٠٠٢ - تحفة الصفوة، چاپ تبريز - ١٣٢٠.
- ١٠٠٣ - المحاكمة بين العلمين في فرع عدم ارث الزوجة من الأراضي چاپ نجف - ١٣٤٤ (در
مجموعه فوق الذكر) وقم ١٤٠٥ (همراه إبانة المختار)
- ١٠٠٤ - كشف الاستار عن وجوب الغسل على الكفار، چاپ نجف - ١٣٤٤ (در
مجموعه الاثني عشرية).
- ١٠٠٥ - إزاحة الوسوسة عن تقبيل الاعتاب المقدسة. چاپ نجف - ١٣٤٥.
- ١٠٠٦ - كشف الريب والسوء في اغناء كل غسل عن الوضوء چاپ نجف - ١٣٤٤
(در مجموعه اثني عشرية أو)
- ١٠٠٧ - مخزن اللثالي في فروع العلم الاجمالي، چاپ نجف - ١٣٤٤ (در
مجموعه فوق)
- ١٠٠٨ - هداية الأنام في حكم أموال الامام، چاپ تبريز - ١٣٢١.
- ١٠٠٩ - رسالة في حكم المسافرة لمن عليه قضاء رمضان مع ضيق الوقت، چاپ
نجف -
- ١٣٤٤ (در مجموعه اثني عشرية أو)
- ١٠١٠ - نهاية الآمال (رك: ذيل شماره ٨٧٧)

- ١٠١١ - منتهى مقاصد الأنام (رك: ذيل شماره ٥٨)
* محمد جواد بن حسن بلاغي نجفي (م ١٣٥٢)
١٠١٢ - رسالة في تنجيس المتنجس، چاپ نجف - ١٣٤٣ (همراه حاشية مكاسب
أو).
١٠١٣ - رسالة في حرمة حلق اللحية، چاپ قم - ١٣٩٤.
١٠١٤ - رسالة في اللباس المشكوك، چاپ نجف - ١٣٥٢ (همراه حاشية مكاسب
أو)
١٠١٥ - حاشية المكاسب (رك: ذيل مكاسب، به شماره ٨٧٧)
١٠١٦ - عقد في العلم الاجمالي، چاپ نجف - ١٣٤٣ (همراه حاشية مكاسب أو)
١٠١٧ - عقد في الزام غير الامامي باحكام نحلته، چاپ تهران - ١٣٧٨.
* علي بن عبد الحسين ايرواني نجفي (م ١٣٥٣)
١٠١٨ - حاشية المكاسب (رك: ذيل مكاسب، به شماره ٨٧٧)
١٠١٩ - الذهب المسبوك، چاپ تهران - ١٣٦٧.
١٠٢٠ - عقد اللئالي في فروع العلم الاجمالي، چاپ تهران - ١٣٦٧.
١٠٢١ - جمان السلك في الاعراض عن الملك، چاپ تهران - ١٣٧٩ (همراه چاپ
دوم

حاشية مكاسب أو)

* ميرزا محمد حسين نائيني (م ۱۳۵۵)

۱۰۲۲ - رسالة في قاعدة لا ضرر. چاپ نجف - ۱۳۵۸ (در پايان منية الطالب -
تقريرات مكاسب
أو).

۱۰۲۳ - كتاب الصلاة، تقريرات درسى، گردآورده محمد تقى آملی. چاپ تهران -
۱۳۷۲ / ۳

۱۰۲۴ - رسالة في اللباس المشكوك، چاپ نجف - ۱۳۵۸ (همراه منية الطالب)

۱۰۲۵ - منية الطالب (رك: ذيل شماره ۸۷۷)

* حاج شيخ عبد الكريم حائري يزدي (م ۱۳۵۵)

۱۰۲۶ - كتاب الصلاة چاپ تهران - ۱۳۵۳.

۱۰۲۷ - كتاب الصلاة، تقريرات درسى، گردآورده محمود آشتيانی. چاپ تهران
۱۳۸۷ / ۹۰.

۱۰۲۸ - كتاب النكاح، تقريرات درسى، گردآورده محمود آشتيانی. چاپ تهران.

* ابوالمجد محمد رضا بن محمد حسين مسجد شاهى أصفهاني (م ۱۳۶۰)

۱۰۲۹ - رسالة في عدم تنجيس المتنجس، چاپ ۱۳۳۷ (همراه وقاية الأذهان أو).

١٠٣٠ - روضة الغناء في تحقيق موضوع الغناء، چاپ قم - ١٤٠٦ (در نشریه نور علم ١٦: ١٢٣).

(١٣٠)

نسخه:

زنجانی ١١٢ (فهرست: ٢٣٩)

* شیخ محمد حسین أصفهانی کمپانی (م ١٣٦١)

١٠٣١ - حاشیة المكاسب (رك: ذیل مكاسب، به شماره ٨٧٧)

١٠٣٢ - كتاب الإجارة، چاپ نجف - ١٣٧٥.

١٠٣٣ - رسالة في حكم اخذ الأجرة على الواجبات. چاپ تهران - ١٣٦٣ (همراه حاشیة المكاسب أو)

* آقا ضیاء الدین عراقی (م ١٣٦١)

١٠٣٤ - شرح تبصرة المتعلمين، چاپ نجف - ١٣٤٥.

نسخه:

مرعشی ٣١٠٢ (فهرست ٨: ٣٢٦)

١٠٣٥ - رسالة في اللباس المشكوك، چاپ نجف - بی تاریخ، قم - ١٣٩٤ (هر دو

مورد همراه

روائع الأمالي أو).

١٠٣٦ - روائع الأمالي في فروع العلم الاجمالي، چاپ نجف - بی تاریخ، قم -

١٣٩٤.

- ١٠٣٧ - كتاب القضاء، چاپ نجف - ١٣٥٧ و ١٣٦١
- ١٠٣٨ - رسالة في تعاقب الايادي، چاپ نجف - ١٣٥٧ و ١٣٦١ (همراه كتاب القضاء أو).
- ١٠٣٩ - مقالة في دعاوى، چاپ نجف - ١٣٤٥ (همراه شرح تبصرة المتعلمين أو).
- * سيد أبو الحسن أصفهاني (م ١٣٦٥)
- ١٠٤٠ - وسيلة النجاة، چاپ نجف - ١٣٥٩ و جز آن.
- * سيد محمد بن علي حجت كوهكمري (م ١٣٧٣)
- ١٠٤١ - كتاب البيع، تقريرات درسى، گردآورده أبو طالب تجليل، چاپ قم - ١٣٧٣.
- * محمد حسين آل كاشف الغطاء (م ١٣٧٣)
- ١٠٤٢ - تحرير المجلة، شرح مجلة الاحكام العدليه، چاپ نجف ١٣٥٩ - ١٣٦٢.
- * حاج آقا حسين بروجردي (م ١٣٨٠)
- ١٠٤٣ - نهاية التقرير، تقريرات درسى، گردآورده محمد موحدى لنگرانى، چاپ قم - ١٣٧٦.
- ١٠٤٤ - البدر الزاهر في صلاة الجمعة والمسافر، تقريرات درسى، گردآورى آية الله حسينعلى

- منتظری چاپ قم - ۱۳۷۸ .
- ۱۰۴۵ - زبدة المثال، في خمس النبي والآل، تقریرات درسی، گردآورده عباس ابوترابی
- قزوینی چاپ قم - ۱۳۸۰ .
- * سید عبد الهادی بن إسماعیل حسینی شیرازی (م ۱۳۸۲)
- ۱۰۴۶ - القطرة في زكاة الفطرة، تقریرات درسی، گردآورده علی محمدی. چاپ نجف - ۱۳۸۰
- ۱۰۴۷ - الرضاع، تقریرات درسی، گردآورده محمد تقی تبریزی. چاپ نجف - ۱۳۷۲ .
- * حسین الحلّی
- ۱۰۴۸ - بحوث فقهية، تقریرات درسی، گردآورده عز الدین بحر العلوم، چاپ نجف - ۱۳۸۴ .
- * سید محسن حکیم (م ۱۳۹۰)
- ۱۰۴۹ - مستمسك العروة الوثقى، شرحی بر عروة الوثقى یزدی. چاپ نجف - ۱۳۹۱ چهارده
- مجلد) وسه چاپ دیگر.
- ۱۰۵۰ - دليل الناسك، چاپ نجف - ۱۳۷۷ .
- ۱۰۵۱ - نهج الفقاهة (رك: ذیل شماره ۸۷۷)
- ۱۰۵۲ - حاشية رياض المسائل (رك: ذیل رياض، به شماره ۷۸۰)

- * محمد تقی آملی (م ۱۳۹۱)
- ۱۰۵۳ - مصباح الهدی، شرحی ناتمام بر عروة الوثقی، چاپ تهران - ۱۳۷۷.
- * سید محمود بن علی حسینی شاهرودی (م ۱۳۹۴)
- ۱۰۵۴ - کتاب الحج، تقریرات درسی، گردآورده محمد ابراهیم جناتی. چاپ نجف - ۱۳۸۲ به بعد.
- * حسن بن آقا بزرگ موسوی بجنوردی (م ۱۳۹۵)
- ۱۰۵۵ - القواعد الفقهية، چاپ نجف - ۱۳۸۹ به بعد.
- * محمد هادی بن جعفر حسینی میلانی (م ۱۳۹۵)
- ۱۰۵۶ - کتاب الخمس، چاپ مشهد - ۱۴۰۰.
- * سید احمد خوانساری (م ۱۴۰۴)
- ۱۰۵۷ - جامع المدارك، شرحی بر مختصر النافع محقق حلی، چاپ تهران.

- * آیت الله مرتضی بن عبد الکریم حائری طاب ثراه (م ۱۴۰۶)
- ۱۰۵۸ - ابتغاء الفضيلة، چاپ قم - ۱۳۸۳ (ج ۱)
- * آیت الله سید أبو القاسم خوئی
- ۱۰۵۹ - التنقيح في شرح العروة الوثقى تقريرات درسى، گردآوردهء على غروى تبريزى، چاپ نجف - ۱۳۷۸ به بعد.
- ۱۰۶۰ - دروس في فقه الشيعة، تقريرات درسى، تحرير مهدي خلخالي، چاپ نجف و تهران - ۱۳۷۸ به بعد.
- ۱۰۶۱ - رسالة في اللباس المشكوك، چاپ نجف - ۱۳۶۱.
- ۱۰۶۲ - الدرر الغوالي في فروع العلم الاجمالي، تقريرات درسى، گردآورده رضا لطفى. چاپ نجف - ۱۳۶۷.
- ۱۰۶۳ - مصباح الفقاهة (رك: ذيل شماره ۸۷۷)
- ۱۰۶۴ - محاضرات الفقه الجعفري (رك: ذيل همان شماره)
- * امام خمينى
- ۱۰۶۵ - تحرير الوسيلة، چاپ نجف، ۱۳۸۷، ۱۳۹۱.

- ۱۰۶۶ - كتاب البيع، چاپ نجف ۹۷ / ۱۳۸۹ در پنج مجلد.
۱۰۶۷ - المكاسب المحرمة، چاپ تهران - ۱۳۸۱.
۱۰۶۸ - كتاب الطهارة، چاپ قم ونجف ۹۰ / ۱۳۸۲.
۱۰۶۹ - كتاب الخلل في الصلاة، چاپ قم - ۱۳۹۹.
۱۰۷۰ - رسالة في قاعدة لا ضرر، چاپ قم - ۱۳۸۳ در مجموعه الرسائل ج ۱).
۱۰۷۱ - رسالة في التقية. چاپ قم - ۱۳۸۴ (در همان مجموعه، ج ۲).

چند نمونه از رسائل عملیه
* عماد الدین حسن طبری (زنده در ۶۹۸)
۱۰۷۲ - معتقد الامامیه

نسخه ها:

أصفهان - روضاتی (فهرست ۱: ۳۳)
غرب ۲ / ۱۰۸۳۶ (فهرست: ۴۵۰)

*
....

۱۰۷۳ - کتاب فقه، به فارسی، از قرن های ۶ - ۷.

نسخه:

مجلس ۲۶۰ امام جمعه خوئی (فهرست ۷: ۴۳۰)
* عبد الرحیم بن معروف (قرن نهم)

۱۰۷۴ - نیل المرام، به فارسی

نسخه ها:

دانشگاه ۷۶۴ (فهرست ۵: ۲۰۹۹ - ۲۱۰۰)

مطهری ۶۱۷۵ (فهرست ۵ : ۷۴۱)
مرعشی ۲۷۱۲، ۲۸۹۱ (فهرست ۷ : ۲۸۱، ۸ : ۹۳)
لوس آنجلس M ۳۴۹ (فهرست : ۹۲)
فیضیه ۸۴۶ (فهرست ۲ : ۱۰۹)
گلپایگانی ۲۰۸ (فهرست ۱ : ۱۸۴)
وزیری ۱۵۸۷ (فهرست ۳ : ۹۹۵)
* ضیاء الدین علی بن سدید الدین داود گرگانی (أوائل قرن دهم)
۱۰۷۵ - رساله در فقه = أصول وفروع دین = رساله در علم فریضت و سنت، به
فارسی

چند نسخه منتخب:

وزیری ۲ / ۱۱۲۳ (فهرست ۳ : ۸۶۵)
دانشگاه ۳ / ۳۱۹۰ (فهرست ۱۱ : ۲۱۴۷)
فیضیه ۲ / ۱۶۱۷ (فهرست ۳ : ۱۰۹)
سریزدی ۵ / ۴ (فهرست : ۴۲۵)
ملك ۶ / ۵۳۹۶
۱۰۷۶ - واجبات نماز، به فارسی.

چند نسخه منتخب:

کراچی (فهرست ۱ : ۲۶ - ۲۷)
غرب ۱۱ / ۱۰۸۳۶ (فهرست : ۴۵۱)
ملك ۱ / ۴۹۲ (فهرست ۵ : ۴۰)
۱۰۷۷ - رساله در مناسک حج، به فارسی.

نسخه:

دانشگاه ۴ / ۳۱۹۰ (فهرست ۱۱ : ۲۱۴۹)

* محقق کرکی (م ۹۴۰)

۱۰۷۸ - رساله احکام، ترجمه فارسی مجموعه فتاوی وی.
نسخه:

وزیري ۳ / ۳۸۰۳ (فهرست ۵ : ۱۸۰۴)

۱۰۷۹ - رساله در صوم، به فارسی.

نسخه:

دانشگاه ۵ / ۳۵۹۷ (فهرست ۱۵ : ۴۲۴۰)

۱۰۸۰ - أصول الدين وفروعه

نسخه:

دانشگاه ۶ / ۲۸۸۸ (فهرست ۱۰ : ۱۷۳۳)

* إبراهيم بن سليمان قطيفي (زنده در ۹۴۵)

۱۰۸۱ - رسالة في الصوم

نسخه ها:

ملی ۱۲ / ۱۹۱۹ عربی (فهرست ۱۰ : ۵۸۵)

آستان قدس ۲۴۳۷ (فهرست ۲ : ۷۰)

۱۰۸۲ - صومیه، به فارسی، از پیش از ۹۶۳.

نسخه:

آستان قدس ۲۴۹۱ (فهرست ۲ : ۸۷)

۱۰۸۳ - مناسك الحج، چند رساله از قرن دهم يا پيشتر
نسخه ها:

مرعشی ۴ و ۶ / ۳۳۰۷ (فهرست ۹: ۸۸ و ۸۹)

ملك ۲۲ / ۲۱۴۷ (فهرست ۵: ۴۳۷)

سنا (مجلس ۲) ۱۴ / ۱۲۲۹ (فهرست ۲: ۱۷۴)

دانشگاه ۱۲ / ۵۳۹۶ (فهرست ۱۵: ۴۲۳۹)

آستان قدس ۲۶۵۷ (فهرست الفبایی: ۱۰۳۶)

* حسين بن عبد الحق اردبیلی (م ۹۵۰)

۱۰۸۴ - زبدة = ارشاد = فقه شاهي، به فارسي، چاپ لکهنو - ۱۳۱۱.

نسخه ها:

دانشگاه ۷۷۱، ۱ / ۷۲۳، ۳ / ۸۹۹، ۹۳۶، ۵۷۴۴ (فهرست ۵: ۱۷۶۶ -

۱۶، ۱۷۷۱

۸۰ - ۸۱)

پرینستون ۲۸۸۵ يهودا (نشریه ۱۰: ۲۵)

وزیري ۷۹۵، ۳۳ (فهرست ۱: ۴۴، ۲: ۶۷۰)

ملك ۲۱۷۰ (فهرست ۲: ۵۸۱)

مجلس ۳۷، ۱۲۶ امام جمعه خویی، ۴۶۳۹، ۵۸۳۴ (فهرست ۲: ۱۷، ۷: ۱۳۵،

۱۰:

۱۷۲۷، ۱۳: ۲۹ - ۳۰، ۱۷: ۲۴۶ - ۲۵۰)

نواب ۲۰۶ فقه (فهرست: ۴۴۹)

بنگال ۱۴۷۷ (فهرست ۲: ۲۶۹)

غرب ۱۴۰۰ (فهرست: ۲۶)

مقدس اردبیلی (م ۹۹۳)
۱۰۸۵ - رساله در صلاة و صوم، به فارسي.

نسخه ها:

آستان قدس ۲۷۵۹ (فهرست ۵: ۴۳۹)
دانشگاه ۹ / ۸۷۸ (فهرست ۵: ۱۸۸۵ - ۱۸۸۶)
گوهرشاد ۲ / ۹۹۸ (فهرست: ۱۲۱)

۱۰۸۶ - مناسك حج، به فارسي

نسخه ها:

آستان قدس ۲۳۷۳ (فهرست ۲: ۴۹)
گوهرشاد ۳ / ۹۹۸ (فهرست: ۱۰۷)
دانشگاه ۶ / ۸۷۸ (فهرست ۶: ۱۸۷۰ - ۱۸۷۱)

حجتيه ۲ / ۵۹۷ (فهرست: ۱۱۵)

مرعشی ۵ - ۴ / ۳۰۰۸ (فهرست ۸: ۱۸۵)

* عبد العلی بن محمود خادم جاپلقی، (أواخر قرن دهم)

۱۰۸۷ - فقه شاهي، به فارسي.

نسخه:

گوهرشاد ۲ / ۹۷۸ (فهرست: ۱۵۷)

* صاحب معالم (م ۱۰۱۱)

۱۰۸۸ - مناسك الحج

نسخه:

مرعشی ۱ / ۱۶۹۱ (فهرست ۵: ۸۵)

* ملا عبد الله شوشتری (م ۱۰۲۱)

۱۰۸۹ - واجبات نماز، به فارسي

نسخه ها:

گوهرشاد ۱۶۲۳ (فهرست: ۱۲۲)

دانشگاه ۸ / ۲۷۱۱، ۳۲۲۴ (فهرست ۱۰: ۱۵۸۹، ۱۱: ۲۱۸۵)

آستان قدس ۲۴۳۶، ۲۴۴۱ (فهرست ۲: ۷۰ - ۷۱)

ملك ۶۷۱ (فهرست ۵: ۱۴۱)

۱۰۹۰ - رسالة في افعال الحج

نسخه ها:

ملك ۱۵ / ۸۰۴ (فهرست ۵: ۱۸۴)

دانشگاه ۱۵ / ۹۱۸ (فهرست ۵: ۱۷۷۹)

* بهاء الدين محمد عاملي (م ۱۰۳۰)

۱۰۹۱ - جامع عباسی، به فارسي، در عبادات كه مكررا به چاپ رسیده

چند نسخه منتخب:

مطهری ۲۵۳۱ (فهرست ۱: ۱۵)

بادلیان ۱۷۸۴ فارسی (فهرست ۳: ۱۰۳۱ - ۳۲)
واتیکان ۱۵ فارسی (فهرست فارسی: ۴۱)
لیدن ۱۲۸۳ شولت (فهرست ۴: ۱۷۸)
ترجمه: به عربی، نا معلوم
نسخه: مدینه العلم (فهرست: ۵۶)
تکمله:

۱) از نظام الدین محمد بن حسین ساوجی (م ۱۰۳۸)، که مکرراً چاپ شده.
۲) از زین العابدین حسینی (أواسط قرن یازدهم) در مزار ومیراث
نسخه ها: فیضیه ۱۷ / ۸۴۷ (فهرست ۳: ۳۰)
آستانه قم ۶۰۵۴ (فهرست: ۱۹۲)
مجلس ۴۵ (فهرست ۱: ۱۳)
شروح و حواشی:

۱) از علاء برهان تبریزی (زنده در ۱۰۵۴)
نسخه: آصفیه ۱۷۶ فقه شیعه (فهرست ۴: ۴۸۱)
۲) از محمد بن علی بن خاتون عاملی (م ۱۰۵۷)
نسخه ها: ملك ۱۴۳۴، ۵۸۷۸ (فهرست ۲: ۴۹۹)
تبریز - ملی ۳۰۷۶ (فهرست میکروفیلم های دانشگاه ۲: ۷۵)
* میرداماد (م ۱۰۴۰)

۱۰۹۲ - شارع النجاة، به فارسی، در احکام عبادات، چاپ تهران - ۱۴۰۱ (در
مجموعه اثنی عشر
رساله للداماد).

چند نسخه منتخب:
فیضیه ۲ / ۱۴۲۵ (فهرست ۳: ۹۰)
مجلس ۵ / ۴۵۵۳ (فهرست ۱۲: ۲۳۶ - ۲۳۷)
دانشگاه ۷۰۷۴ (فهرست ۱۶: ۴۴۵)

* سلطان العلماء (م ۱۰۶۴)
۱۰۹۳ - افعال حج، به فارسي.

نسخه:

مجلس ۱ / ۳۷۴۹ (فهرست ۱۰: ۱۷۳۴)

* مجلسي أول (م ۱۰۷۰)

۱۰۹۴ - حديقة المتقين، فارسي، در احكام عبادات.

چند نسخه منتخب:

گلپایگانی ۷۱۷ (فهرست ۲: ۶۴)

مطهری ۱۸۶۳ (فهرست ۱: ۴۰۵)

حجتیه ۴۰۰ (فهرست: ۱۱)

استادی (فهرست: ۴۶)

کامبریج ۹ / ۱۶. C براون (فهرست: ۲۱)

۱۰۹۵ - مناسك حج، به فارسي.

نسخه:

مرعشی ۱۵ (فهرست ۱: ۲۷)

* رفيع الدين محمد بن حيدر حسيني نائيني (م ۱۰۸۲)

۱۰۹۶ - رساله عمليه، به فارسي، در احكام عبادات

نسخه:

دانشگاه ۲ / ۱۷۰۷ (فهرست ۸: ۲۵۴)

* محقق سبزواری (م ۱۰۹۰)
۱۰۹۷ - خلافيه، به فارسي، در احكام عبادات.

چند نسخه منتخب:

مرعشی ۶۶، ۱ / ۵۲۸ (فهرست ۱: ۷۶ - ۷۷، ۲: ۱۳۳)

فیضیه ۳۳۰ (فهرست ۳: ۲۰۰)

آستان قدس ۲۳۹۳ (فهرست ۲: ۵۶)

مدرسه باقریه (ذریعة ۱۶: ۲۸۰)

ملك ۱ / ۱۶۲۰، ۲۶۶۹ (فهرست ۴: ۸۶۴، ۵: ۳۰۹)

۱۰۹۸ - رساله در معرفت احكام شرعيه، به فارسي.

نسخه ها:

آستان قدس ۸ / ۷۰۵۵ (فهرست ۵: ۴۸۹)

گلپایگانی ۱۱۹۰ (فهرست ۲: ۸۸)

وزیري ۱۱۹۱ (فهرست ۳، ۸۸۹)

۱۰۹۹ - مسائل متفرقة، به فارسي، در احكام عبادات

نسخه:

آستان قدس ۳ / ۷۰۵۵ (فهرست ۵: ۴۸۹)

۱۱۰۰ - رساله عمليه، به فارسي.

نسخه:

آستان قدس ۲۴۲۵ (فهرست ۲: ۶۶)

۱۱۰۱ - مناسك حج، به فارسي.

نسخه:

ملی ۲۱۹۸ فارسي (فهرست ۵: ۲۸۳)

* فیض (م ۱۰۹۱)
۱۱۰۲ - منهاج النجاة، در أصول عقائد و عبادات.

نسخه:

ملی ۱ / ۱۹۲۲ عربی (فهرست ۱۰ : ۵۹۱)
* أبو القاسم بن محمد گلپایگانی (زنده در ۱۰۹۳)
۱۱۰۳ - سلیمانیه، به فارسی.

نسخه:

دانشگاه ۳۳۳۴ (فهرست ۱۱ : ۲۳۱۸)
۱۱۰۴ - المسالك

نسخه ها:

آستان قدس ۵۷۲۱ (فهرست ۵ : ۵۰۰)
* ملا میرزا شیروانی (م ۱۰۹۸)
۱۱۰۵ - رساله در شکیات، به فاسی.

نسخه ها:

آستان قدس ۶۶۵۱ (فهرست ۵ : ۴۳۳)
فیضیه ۳ / ۱۶۶۵ (فهرست ۳ : ۱۱۳)
ادبیات اصفهان (نشریه ۵ : ۳۰۴)

۱۱۰۶ - رساله در احکام أموات، به فارسي.
نسخه:

دانشگاه ۱۳ / ۷۰۰۸ (فهرست ۱۶ : ۴۲۶)
* ملا محمد طاهر بن محمد حسين قمی (م ۱۰۹۸)
۱۱۰۷ - رساله در شکيات، به فارسي.
نسخه:

قم - مهدي روحاني (آشنائي با چند نسخه خطی: ۴۴۸)
۱۱۰۸ - رساله در زکات، به فارسي.
نسخه ها:

دانشگاه ۶ / ۴۱۰۸ (فهرست ۱۳ : ۳۰۸۸)
فيضيه ۴ / ۱۶۸۹ (فهرست ۳ : ۱۱۸)
* مجلسي دوم (م ۱۱۱۰)
۱۱۰۹ - آداب الصلاة، به فارسي.
نسخه:

مرعشی ۱ / ۱۸۷ (فهرست ۱ : ۲۰۵)
۱۱۱۰ - أوقات نماز، به فارسي.
نسخه ها:

مرعشی ۱۷ / ۱۸۷، ۳ / ۳۰۵۰ (فهرست ۱ : ۲۱۱، ۸ : ۲۶۹)
مسجد أعظم ۱۲ / ۱۲۳۹ (فهرست: ۵۰۳)

۱۱۱۱ - مناهج المسائل = احکام شك وسهو در نماز، به فارسي.

چند نسخه:

مرعشی ۲ / ۱۸۷، ۲ / ۱۶۰۲، ۱ / ۱۶۸۳، ۵ / ۳۰۳۴ (فهرست ۱: ۲۰۶، ۵: ۵ و ۷۸، ۸:

۲۲۵)

مسجد أعظم ۳ / ۲۶۸۶، ۲ / ۳۴۲۶، ۲ / ۳۸۴۰ (فهرست: ۵۸۰، ۶۲۸، ۶۴۲)

فیضیه ۴ / ۱۷۴۷ (فهرست ۳: ۱۲۸)

دانشگاه ۱۲ / ۸۸۷۹ (فهرست ۱۷: ۲۴۲)

ملی ۳ / ۱۸۵۴ فارسي (فهرست ۴: ۳۱۳)

آستان قدس ۶۷۰۲، ۶۰۴۴ (فهرست الفبایی: ۸۰۴)

- شرح این رساله از محمد إسماعیل بن محمد إبراهيم فدایی کزازی (م ۱۳۶۳).

نسخه: مسجد أعظم ۲ / ۵۷۹ (فهرست: ۴۶۱)

۱۱۱۲ - رساله در زکاة و خمس، به فارسي.

چند نسخه:

مرعشی ۳ / ۱۸۷ (فهرست ۱: ۲۰۶)

گلپایگانی ۴ / ۱۲۲۳ (فهرست ۲: ۲۳۶)

۱۱۱۳ - مناسك حج، به فارسي

نسخه ها:

مرعشی ۳۱ / ۱۸۷ (فهرست ۱: ۲۱۶)

گلپایگانی ۱۳۰۵ (فهرست ۲: ۶۳)

ملی ۸ / ۱۸۵۴ فارسي (فهرست ۴: ۳۱۶)

۱۱۱۴ - رساله در واجبات حج و عمره، به فارسي.

نسخه:

مرعشی ۳۲ / ۱۸۷ (فهرست ۱: ۲۱۷)

۱۱۱۵ - صواعق الیهود = رساله در احکام جزیه
نسخه ها:

مرعشی ۲۶ / ۱۸۷ (فهرست ۱: ۲۱۴)

دانشگاه ۲ / ۵۸۷۸ (فهرست ۱۶: ۱۱۹)

فیضیه ۱۵ / ۱۲۹۰ (فهرست ۳: ۷۵)

۱۱۱۶ - رساله در حکم مال ناصبی، به فارسی.

نسخه ها:

مرعشی ۱۵ / ۱۸۷ (فهرست ۱: ۲۱۱)

گلپایگانی ۶ / ۱۲۲۳ (فهرست ۲: ۲۶۳)

۱۱۱۷ - رساله در نذر، به فارسی.

نسخه:

گوهرشاد ۱۱۶۹ (فهرست: ۱۹۲)

۱۱۱۸ - رساله در کفارات، به فارسی.

نسخه ها:

مرعشی ۴ / ۱۸۷، ۳ / ۱۶۸۳ (فهرست ۱: ۲۰۶، ۵: ۷۸)

گلپایگانی ۵ / ۱۲۲۳ (فهرست ۲: ۲۳۶)

مسجد اعظم ۳ / ۶۴۹ (فهرست: ۴۶۷)

۱۱۱۹ - رساله در حدود و دیات، به فارسی، چاپ تهران - ۱۲۶۲.

نسخه ها:

مرعشی ۲۸۳۱، ۴۹۶، ۳ / ۲۵۱۳، ۶۵۲، ۳۶۳۱ (فهرست ۲: ۱۰۵ و ۲۴۹، ۷:

۸، ۹۹

۳۶، ۱۰: ۳۱)

فیضیه ۲ / ۲۱۰ (فهرست ۳: ۸)

گلپایگانی، ۳ نسخه (فهرست ۲: ۶۳)

ملی ۹ / ۱۸۵۴ فارسی (فهرست ۴: ۳۱۷)
ملك ۳ / ۲۲۰۲ (فهرست ۵: ۴۴۵)
مسجد أعظم ۲ / ۵۰۳ (فهرست: ۴۵۱)
۱۱۲۰ - رضاعیه، به فارسی، چاپ تهران - ۱۳۱۳ (در مجموعه کلمات
المحققین)
نسخه ها:

لوس آنجلس ۲ / ۵۸۷ م (فهرست: ۶۸۲)
مسجد أعظم ۲ / ۶۴۹ (فهرست: ۴۶۷)
۱۱۲۱ - رساله در صیغ عقود، به فارسی.
نسخه ها:

ملك ۲۶ / ۵۷۱۲، ۳ / ۵۷۶۲
۱۱۲۲ - نکاحیه، به فارسی.
چند نسخه:

ملی ۲ / ۱۲۶۱ عربی (فهرست ۹: ۲۴۹)
ملك ۴ / ۲۵۳۱، ۳ / ۵۶۸۱

دانشگاه ۷ / ۴۰۶۴ (فهرست ۱۳: ۳۰۴۷ - ۳۰۴۸)
مرعشی ۷ / ۱۸۷، ۳ / ۶۰۲، ۲ / ۱۶۸۳ (فهرست ۱: ۲۰۷، ۲: ۱۹۶، ۵: ۷۸)
وزیری ۳ / ۱۳۱۸ (فهرست ۳: ۹۲۷)
فیضیه ۱ / ۹۱۳ (فهرست ۳: ۳۷)
گلپایگانی ۱ / ۱۰۴۶، ۲ / ۱۴۱۶ (فهرست ۲: ۲۲۴، ۲۵۸)
آستان قدس ۵۷۱۴ (فهرست الفبایی: ۹۰۷)
مسجد أعظم ۱ / ۱۵۰۱، ۴ / ۱۷۲۹ (فهرست: ۵۱۹ و ۵۲۴)

* محمد طاهر بن رضی الدین محمد حسینی (أوائل قرن دوازدهم)
۱۱۲۳ - تقویم الصلاة، به فارسی. چاپ تهران - ۱۳۶۴.
نسخه ها:

مجلس ۲۰۴۹، ۴۷۳۱ (فهرست ۶: ۴۷، ۱۳: ۱۱۱)
ملی ۲ / ۲۹۳۳ فارسی (فهرست ۶: ۶۷۷)
* حسن بن عبد الرزاق لاهیجی (م ۱۱۲۱)
۱۱۲۴ - هدیه المسافر، به فارسی.
نسخه ها:

مسجد أعظم ۲ / ۲۷۵۴ (فهرست: ۵۸۶)
ملك ۴ / ۲۲۵۲، ۱ / ۵۱۶۶ (فهرست ۵: ۴۴۸)
۱۱۲۵ - رساله زکاتیه، به فارسی.
نسخه ها:

ملك ۲ / ۱۷۳۹، ۳ / ۲۲۵۲ (فهرست ۵: ۳۵۳ و ۴۴۸)
* محمد قاسم بن محمد رضا هزار جریبی (زنده در ۱۱۱۳)
۱۱۲۶ - مناسک حج، به فارسی.
نسخه:

مرعشی ۳۰۵۳ (فهرست ۸: ۲۷۲)

* محمد نصير بن كمال الدين قمی مدرس (زنده در ۱۱۱۳) ۱۱۲۷ - آداب حج، به فارسي.

نسخه:

قم - طبسی حائري ۱۶۴ (نور علم ۱۴: ۱۰۵ - ۱۰۶) *
جمال الدين خوانساری (م ۱۱۲۵) *
۱۱۲۸ - رساله در احكام نماز، به فارسي.

نسخه:

مرعشی ۱ / ۳۶۹۷ (فهرست ۱۰: ۹۸) *
عبد الله بن صالح سماهيجی (م ۱۱۳۵) *
۱۱۲۹ - نخبة الواجبات = ما يجب على المكلف ولا يسعه جهله
نسخه ها:

مرعشی (ذريعة ۲۴: ۱۰۰) *
حسينيه شوشترها ۲ / ۶۳۳ (فهرست: ۸۷۰ / ذريعة ۱۹: ۳۵) *
محمد اشرف بن عبد الحسيب حسيني (م ۱۱۴۵) *
۱۱۳۰ - رساله در تدبير عبد، به فارسي.

نسخه:

دانشگاه ۴ / ۵۸۹۴ (فهرست ۱۶: ۱۳۶)

* أبو القاسم جعفر بن حسين موسى خوانساری (م ۱۱۵۸)
۱۱۳۱ - رساله در احكام مسافر، به فارسي.

نسخه:

دانشگاه ۴ / ۲۶۰۳ (فهرست ۹: ۱۴۵۸)

۱۱۳۲ - زکاتیه، به فارسي.

نسخه:

فیضیه ۱۸۰۷ (فهرست ۲: ۶۷)

* وحید بهبهانی (م ۱۲۰۵)

۱۱۳۳ - آداب التجارة، در احكام معاملات، با دو تحریر، عربی و فارسی، چاپ
تهران - ۱۲۹۰ و

جزآن (نسخه عربی)، تبریز - ۱۳۲۱ و غیره (نسخه فارسي).

۱۱۳۴ - التحفة الحسينية، احكام نماز و روزه.

نسخه ها:

دانشگاه ۱۶۱۵ (فهرست ۸: ۲۰۵)

مطهری ۲ / ۶۴۶۴ (فهرست ۳: ۳۵۹)

فیضیه ۱۴۸۵ (فهرست ۱: ۴۰)

ترجمه، به فارسي.

نسخه:

حجتیه ۱ / ۵۹۷ (فهرست: ۱۱۵)

- * ملا محمد مهدي نراقي (م ۱۲۰۹)
- ۱۱۳۵ - أنيس التجار، فارسي، در احكام معاملات، چاپ تهران - ۱۳۱۷ و ۱۳۲۹ و ۱۳۴۹.
- نسخه ها:
- مطهری ۲۵۴۶ (فهرست ۱: ۳۶۸ - ۳۶۹)
- حقوق ۱۸۵ ج (فهرست: ۲۰)
- آستان قدس ۶۱۸۴ (فهرست الفبایی: ۶۰۹)
- وزیري ۱۰۱۷ (فهرست ۸: ۸۲۳)
- ۱۱۳۶ - التحفة الرضوية، به فارسي.
- نسخه:
- وزیري ۱۹۳۷ (فهرست ۳: ۱۱۰۰)
- * بحر العلوم (م ۱۲۱۲)
- ۱۱۳۷ - العجالة الموجزة في فروض الناسك
- نسخه:
- فيضيه ۲۱۸ (فهرست ۱: ۱۸۲)
- * عبد الصمد همداني (م ۱۲۱۶)
- ۱۱۳۸ - التحفة الشهيديه، فارسي.
- نسخه:
- ملی ۶ / ۳۰۲۹ فارسي (فهرست ۶: ۸۱۰)

* حسین بن محمد آل عصفور بحرانی (م ۱۲۱۶):

۱۱۳۹ - الفتاوی الحسینیة

نسخه:

مرعشی ۲۳۵۰ (فهرست ۶: ۳۲۵)

* کاشف الغطاء (م ۱۲۲۸):

۱۱۴۰ - بغیة الطالب در أصول دین و نماز.

چند نسخه منتخب:

مجلس ۴۵۸۸ (فهرست ۱۲: ۲۸۶ - ۲۸۷)

مرعشی ۱ / ۶۰۲، ۱۵۳۹ (فهرست ۲: ۱۹۵، ۴: ۳۳۹)

تربیت ۲۵۲ (فهرست: ۲۸)

لوس آنجلس ۳ / M ۹۳ (فهرست: ۶۶۱)

هاروارد (نشریه ۹: ۳۴۸)

تکمله:

از حسن آل کاشف الغطاء، در صوم و اعتکاف.

نسخه:

مرعشی ۵ / ۶۰۲ (فهرست ۲: ۱۹۶)

ترجمه:

تحفة الراغب، از صاحب مقابس.

نسخه ها:

ملك ۲۵۹۰ (فهرست ۲: ۵۸)

آستان قدس ۲۲۸۴ (فهرست الفبایی: ۶۳۴)

مسجد أعظم ۱۱۸۹ (فهرست: ۷۴)

- * صاحب ریاض (م ۱۲۳۱)
- ۱۱۴۱ - زهر الریاض، فارسی گردآورده أبو علی محمد بن إسماعیل حائری
مازندرانی (م ۱۲۱۶)،
برمبنای ریاض المسائل.
چند نسخه منتخب:
- دانشگاه ۵۷۰۳، ۷۱۶۳ (فهرست ۱۶: ۷۱، ۴۷۱)
وزیری ۱۳۷۶، ۱۴۵۴ (فهرست ۳: ۹۴۲، ۹۵۴)
نجف - مدرسه بروجردی (ذریعة ۱۲: ۷۱)
کرمانشاه - نجومی (فهرست: ۲۷۴)
مسجد أعظم ۱۲۰۸ (فهرست: ۲۲۳)
- ۱۱۴۲ - مختصر رساله عملیه، فارسی، در احکام عبادات، گردآورده إبراهيم بن
حسین حسینی.
نسخه:
- مرعشی ۱۹۵۶ (فهرست ۵: ۳۲۹)
- ۱۱۴۳ - مناسك حج
ترجمه فارسی، از محمد علی بن محمد شریف دهدشتی بهبهانی
نسخه:
- ملی ۲۴۷۰ فارسی (فهرست ۵: ۶۴۵)
- ۱۱۴۴ - سؤال و جواب، فارسی
نسخه:
- ملی ۳ / ۲۹۱۱ فارسی (فهرست ۶: ۶۳۰)

* میرزای قمی (م ۱۲۳۲)

۱۱۴۵ - معین الخواص، در احکام عبادات.

چند نسخه منتخب:

مرعشی ۱۸، ۷۲۰ (فهرست ۱: ۳۰، ۲: ۳۱۵)

گلپایگانی ۱ / ۱۳۹۱ (فهرست ۲: ۲۵۴)

مطهری (فهرست ۱: ۴۲۶، ۵۲۴)

حسینیه شوشریها (ذریعة ۲۱: ۲۸۴)

دانشگاه ۳۶۰۸ (فهرست ۱۲: ۲۶۱۳)

گوهرشاد ۱۷۴۷ (فهرست: ۴۰۳)

۱۱۴۶ - مرشد العوام، فارسی، در احکام عبادات.

چند نسخه منتخب:

آستان قدس ۲۶۱۲ - ۲۶۱۳، ۷۶۱۴، ۷۹۳۸ (فهرست الفبایی: ۱۰۰۲)

گلپایگانی ۶۹۴، ۷۲۶ (فهرست ۲: ۱۶۵، ۲۰۶)

فیضیه (فهرست ۲: ۹۸)

حقوق ۲۱۱ ج (فهرست: ۱۹۱)

مجلس ۱۸۹، ۲۹۰۲، ۴۰۸۶، ۵۹۹۱ (فهرست ۱: ۵۷، ۱۰: ۲۹۲، ۱۲: ۸۴۰۵،

۱۷:

۳۶۴ - ۳۶۵)

ملی ۲۱۵۲ فارسی، ۲۱۹۶ فارسی (فهرست ۵: ۲۰۶، ۲۸۱ - ۲۸۲)

۱۱۴۷ - مناسک حج، به فارسی.

نسخه ها:

دانشگاه ۱ / ۸۵۳ (فهرست ۵: ۱۸۷۱)

سنا (مجلس ۲) ۷ / ۴۱۷ (فهرست ۱: ۲۵۰)

حجتیه ۵۹۶ (فهرست: ۲۹)

* محمد حسين بن عبد الباقي حسيني خاتون آبادي (م ۱۲۳۳)

۱۱۴۸ - مصاييح القلوب

نسخه ها:

مرعشي ۴۲۰ (فهرست ۲: ۲۴)

گلپايگانی ۱۰۶۶، ۱۵۵۷ (فهرست ۲: ۱۷۰)

استادی (فهرست: ۵۵)

* أبو طالب بن أبي الحسن حسینی قمی (میانہ قرن سیزدهم)

۱۱۴۹ - ارشاد الصالحين، به فارسي، در احکام نماز

نسخه:

ملی ۱۹۴۲ فارسي (فهرست ۴: ۴۰۷)

* سيد محمد مجاهد (م ۱۲۴۲)

۱۱۵۰ - اصلاح العمل

چند نسخه منتخب:

مرعشي ۴ / ۶۳۵، ۱۰۸۲ (فهرست ۲: ۲۳۶، ۳: ۲۶۱ - ۲۶۲)

ترجمه:

به فارسي از حسن بن محمد علی حائري يزدي

نسخه ها: فيضيه ۹۰۶ و ۵ نسخه ديگر (فهرست ۲: ۲۸ - ۲۹)

حجتيه ۴۰۳ (فهرست: ۷)

الهيات ۸۲۱ د (فهرست ۲: ۴)

دانشگاه ۷۲۳۰ (فهرست ۱۶ : ۴۹۴)

مسجد أعظم ۱۰۸۵ (فهرست : ۴۹۷)

تلخیص :

(۱) مصابیح الطریق، فارسی، از حسن بن محمد علی یزدی.
نسخه ها:

ملك ۲۰۹۵ (فهرست ۴ : ۷۵۴)

دانشگاه ۷۱۶۰ (فهرست ۱۶ : ۴۶۹)

فیضیه، ۳ نسخه (فهرست ۲ : ۱۰۰)

مسجد أعظم ۶۱۱، ۳۴۰۲، ۱۶۶۰ (فهرست : ۳۶۶ - ۳۶۷)

(۲) تحفة المقلدین، فارسی، از حسین بن محمد واعظ تستری (زنده در ۱۲۴۰)

نسخه : حجتیه ۶ / ۷۰۳ (فهرست : ۱۲۲)

(۳) - از کریم بن حسن ایروانی.

نسخه : مرعشی ۲۵۹۱ (فهرست ۷ : ۱۷۹)

سؤال و جواب، به فارسی.

نسخه ها:

مرعشی ۲ / ۷۱۵ (فهرست ۲ : ۳۱۰)

مسجد أعظم ۱ / ۲۳۸۹ (فهرست : ۵۵۵)

* سید عبد الله بن محمد رضا حسینی کاظمی شبر (م ۱۲۴۲)

۱۱۵۱ - رسالة في الطهارة والصلاة

آستان قدس ۲۷۴۷ (فهرست ۵ : ۴۴۲)

۱۱۵۲ - زبدة الدلیل = الوجیزه

نسخه ها:

مرعشی ۳۳۹۷ (فهرست ۹ : ۱۸۲ - ۱۸۳)

رشت ۲ ر (فهرست: ۱۱۳۲)
* أحمد بن محمد مهدي نراقي (م ۱۲۴۵)
۱۱۵۳ - وسيلة النجاة، فارسي، در احكام عبادات
نسخه ها:

مطهری ۱۹۲۴ (فهرست ۱: ۵۵۴)

مرعشی ۲۹۱۸ (فهرست ۸: ۱۱۱)

فیضیه ۷۶۷ (فهرست ۲: ۱۱۰)

دانشگاه ۹۲۱۴ (فهرست ۱۷: ۳۲۱)

* صاحب فصول - محمد حسين بن محمد رحيم أصفهاني (م ۱۲۵۴)
۱۱۵۴ - رساله عملیه، فارسي.
نسخه:

گوهرشاد ۱۷۱۷ (فهرست: ۱۲۲)

* خضر بن شلال عفكاوی نجفي (م ۱۲۵۵)

۱۱۵۵ - جنة الخلد، در عبادات.

نسخه ها:

دانشگاه ۷۱۴۷ (فهرست ۱۶: ۴۶۵)

ملی ۱۸ عربی (فهرست ۷: ۲۰)

آستان قدس ۲۳۵۱ (فهرست الفبایی: ۶۸۴)

حكيم ۱۶۵۰ م (فهرست ۱: ۱۶۳)

* حجة الاسلام شفتی (م ۱۲۶۰):
۱۱۵۶ - تحفة الأبرار، فارسي، در نماز.

چند نسخه منتخب:

وزیري ۱۲۹ (فهرست ۱: ۱۶۸)
فیضیه ۷۶۹ و دو نسخه دیگر (فهرست ۲: ۲۰)
استادی (فهرست: ۴۴)

تلخیص:

۱) - از محمد تقی هروی (وی بعداً شرحی بر این تلخیص نوشت به عنوان کشف
الاستار،

نسخه: مشهد - ادبیات ۱۱۹ فیاض (فهرست: ۱۳۵).

۲) الوجیزه، فارسي، از محمد جعفر آواده ای، چاپ ایران - بی تاریخ.
چند نسخه منتخب: مرعشی ۳ / ۵۲۸ (فهرست ۲: ۱۳۴)

حجتیه ۲۷۳ (فهرست: ۳۰)

مطهری ۲۳۷۱ (فهرست ۱: ۵۰۸)

مسجد أعظم ۶۶۵ (فهرست: ۴۱۸)

۳) هدایة الأخیار، فارسي، از همان نگارنده
نسخه:

مرعشی ۴ / ۵۲۸ (فهرست ۲: ۱۳۴)

۱۱۵۷ - جواهر المسائل، فارسي، در نماز، گردآورده محمد مهدي بن محمد باقر
محلاتی برمبنای

مطالع الأنوار وتحفة الأبرار أو.

نسخه ها:

مرعشی ۲۵۴۱ (فهرست ۷: ۱۲۴ - ۱۲۵)

ملی فارس ۱۰۷ (فهرست ۱: ۹۲)

۱۱۵۸ - مناسك حج، فارسي.

نسخه ها:

گوهرشاد ۱۷۶۵ (فهرست: ۱۰۷)

ملك ۵۷۲۷، ۲ / ۶۱۲۴ (فهرست ۴: ۷۸۱)

ملى ۳۰۲۹ / ۲ (فهرست ۶: ۸۰۷)

فيضيه ۱۹۱۸ (فهرست ۲: ۱۰۴)

آستان قدس ۸۰۰۴ (فهرست الفبایی: ۱۰۳۶)

* محمد إبراهيم بن محمد حسن كلباسى أصفهاني (م ۱۲۶۲)

۱۱۵۹ - ارشاد المسترشدين، فارسي.

چند نسخه منتخب:

مرعشى ۲ / ۵۲۸ (فهرست ۲: ۱۳۳)

گلپایگانی ۹۲۶، ۱۰۵۳ (فهرست ۲: ۹)

فيضيه ۲ نسخه (فهرست ۲: ۱۲)

وزيري ۲۴۱ (فهرست ۱: ۲۴۰)

* محمد تقى بن علي محمد نوري (م ۱۲۶۳)

۱۱۶۰ - رساله صوميه، به فارسي.

نسخه ها:

نجف - مدرسه بروجردي (ذريعة ۱۱: ۲۰۵)

دانشگاه ۱ / ۷۱۸۱ (فهرست ۱۶: ۴۷۷)

۱۱۶۱ - رساله در صید و ذباجه، به فارسي.
نسخه:

حجتيه ۶۱۲ (فهرست: ۲۵)

۱۱۶۲ - رساله در رضاع، به فارسي.
نسخه ها:

نجف - مدرسه ء بروجردي (ذريعة ۱۱ : ۱۹۰)

مسجد أعظم ۳ / ۲۹۱۹ (فهرست: ۵۹۹)

۱۱۶۳ - رساله در ارث الزوجة
نسخه:

حجتيه ۶۱۲ (فهرست: ۲۵)

* صاحب جواهر (م ۱۲۶۶)

۱۱۶۴ - نجات العباد، چاپ تهران - ۱۲۹۱ و جزآن.
چند نسخه منتخب:

دانشگاه ۱۸۳۰ (فهرست ۸ : ۴۲۸)

ملك ۲۹۲۹ (فهرست ۱ : ۷۶۵)

مرعشی ۲۳۹۷ (فهرست ۶ : ۳۷۸)
ترجمه:

(۱) فارسي، از علي بن إبراهيم حسيني ساوجي

نسخه: گلپايگانی ۵۷۰ (فهرست ۲ : ۸۶)

(۲) فارسي، از أبو طالب بن عبد المطلب حسيني همداني (م ۱۲۶۶)، چاپ تهران -
۱۲۹۳

(۳) از حسن بن علي حسيني أصفهاني

نسخه: مسجد أعظم ۱۹۶۴ (فهرست: ۵۳۲)
۱۱۶۵ - هداية الناسکین، در واجبات حج

نسخه:

ملك ۲ / ۲۶۷۸

۱۱۶۶ - رسالة في المواريث

نسخه ها:

ملك ۱ / ۲۶۷۸، ۴ / ۲۷۱۰

مسجد أعظم ۲ / ۲۲۹۹ (فهرست: ۵۴۹)

۱۱۶۷ - سؤال وجواب

نسخه:

فیضیه ۲ / ۱۰۸۲ (فهرست ۳: ۵۳)

* شیخ انصاری، (م ۱۲۸۱)

۱۱۶۸ - صراط النجاة، فارسی، گردآورده محمد علی یزدی، چاپ تهران - ۱۳۱۹
و جزآن.

چند نسخه منتخب:

حجّیه ۶۱۹ (فهرست: ۱۹)

گلپایگانی ۱۵۸۸ (فهرست ۲: ۸۶)

مسجد أعظم ۱ / ۲۴۲۰ (فهرست: ۵۵۷)

ترجمه: به عربی.

نسخه: أمير المؤمنین (ذریعة ۱۵: ۳۸ - ۳۹)

۱۱۶۹ - رساله عملیه، فارسی، گردآورده علی بن محمد تستری
نسخه:

گوهرشاد ۱۰۹۹ (فهرست: ۱۲۳)

* محمد بن مهدی مازندرانی - حاجی اشرفی (م ۱۳۱۵)

۱۱۷۰ - شعائر الاسلام = سؤال و جواب، به فارسی، چاپ تهران - ۱۳۱۲.

* محمد حسن بن جعفر آشتیانی (م ۱۳۱۹)

۱۱۷۱ - سؤال و جواب، به فارسی، گردآورده محمد علی یوزباشی.

نسخه:

گوهرشاد ۹۹۰ (فهرست: ۱۳۰)

* سید محمد کاظم یزدی (م ۱۳۳۷)

۱۱۷۲ - العروة الوثقی (رك: ذییل شماره ۹۷۹)

این کتاب شایع ترین مجموعه فتوی به زبان عربی در میان فقهای متأخر تا زمان حاضر است

که بر آن بیشتر آنان حواشی نگاشته و موارد اختلاف نظر خود را با آراء یاد شده در آن کتاب

ثبت نموده اند.

- ترجمه فارسی: الغایة القصوی، از عباس بن محمد رضا قمی (م ۱۳۵۹). چاپ بغداد و

تهران - ۶ / ۱۳۳۰.

۱۱۷۳ - السؤال والجواب، گردآورده علی اکبر خوانساری، چاپ نجف - ۱۳۴۰.

* سيد أبو الحسن أصفهاني (م ۱۳۶۵)
۱۱۷۴ - وسيلة النجاة (رك: ذيل شماره ۱۰۴۰)
* حاج آقا حسين بن علي طباطبائي بروجردي (م ۱۳۸۰)
۱۱۷۵ - توضيح المسائل، به فارسي، كه اكنون شايعترين مجموعه فتوى در اين زبان
است، و
بر آن بيشر فقهای آخیر و معاصر شيعه حواشي نگاشته اند، چاپهای بسياری از اين
کتاب
تاکنون انجام شده كه هريك با اختلافات مختصر منعكس کننده اختلاف انظار فقهای
شيعي در چهل سال آخیر است.
* سيد محسن حكيم (م ۱۳۹۰)
۱۱۷۶ - منهاج الصالحين، چاپ نجف - ۱۳۷۲ و جزآن
* امام خميني
۱۱۷۷ - تحرير الوسيلة چاپ نجف، ۱۳۸۷، ۱۳۹۱

مآخذ کتاب
و مشخصات کتابخانه ها و فهرس
" این فهرست تنها شامل کتابهایی است که در بخش دوم کتاب معرفی شده اند "

آستان قدس = کتابخانه آستان قدس رضوی - مشهد
فهرست: فهرست کتب کتابخانه مبارکه آستان قدس رضوی، مشهد ۱۳۰۵ ش به بعد

فهرست الفبایی: فهرست الفبایی نسخ خطی کتابخانه آستانه مشهد، از تقی بینش، تهران - ۱۳۵۱ ش (در مجموعه فهرست نسخ خطی کتابخانه های شهرستانهای ایران، ج ۲، ص ۵۶۳ - ۱۰۸۰)

آستانه ء قم = کتابخانه آستانه مقدسه قم
فهرست: فهرست نسخ خطی کتابخانه آستانه ء مقدسه قم، از محمد تقی دانش پژوه قم، ۱۳۵۵ ش.

آشنایی با چند نسخه خطی، از حسین مدرسی طباطبائی و رضا استادی، قم - ۱۳۹۶ ق

آصفیه = کتابخانه آصفیه، حیدر آباد دکن
فهرست: فهرست کتب عربی وارد و مخزونه آصفیه، از تصدق حسین الموسوي النیسابوري الکتوري، حیدر آباد ۱۳۴۵ - ۱۳۵۷ ق.

إبطال العمل بأخبار الآحاد، از شریف مرتضی (م ۴۳۶)، میکروفیلم شماره ۱۱۶۲ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

الاتجاهات الفقهية عند أصحاب الحديث، از عبد المجید، مجموعه عبد المجید، قاهره - ۱۹۷۹ م

أجوبة المسائل المهنية، از علامه حلی و فخر المحققین، نسخه خطی شماره ۱۴۷۴ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، (برگ ۷۹ پ - ۱۰۳ پ)

الاحتجاج، از أبو منصور طبرسی (أوائل قرن ششم)، به تصحیح محمد باقر خراسان، نجف - ۱۹۶۶

الاحكام في أصول الاحكام، از ابن حزم (م ۴۵۶)، به تصحیح احمد محمد شاکر، قاهره - ۸ / ۱۳۴۵ ق

إحياء علوم الدين، از غزالی (م ۵۰۵)، قاهره - ۱۳۱۲ ق

احياء الميت، از جلال الدين سيوطي (م ۹۱۱)، نجف - بي تاريخ

الاختصاص، از شيخ مفيد (م ۴۱۳)، نجف - ۱۹۷۱ م

اختلاف أصول المذاهب، از قاضي نعمان مغربي إسماعيلي (م ۳۶۳)، بيروت - ۱۹۷۳ م

(ξ·λ)

اخلاق ناصري، از خواجه نصير الدين طوسي (م ۶۷۲)، به تصحيح مجتبی مینوی
وعليرضا حيدري، تهران - ۱۳۶۵ ش.

ادبيات = کتابخانه دانشکده ادبيات و علوم انساني دانشگاه تهران
فهرستها:

فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده ادبيات، از محمد تقی دانش پژوه،
تهران، ۱۹۶۰.

فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده ادبيات، مجموعه امام جمعه کرمان، از
محمد تقی دانش پژوه،
تهران، ۱۹۶۵.

فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده ادبيات، مجموعه وقفی علی أصغر
حکمت، تهران، ۱۳۴۱ ش.

ادبيات مشهد = کتابخانه دانشکده ادبيات و علوم انساني دانشگاه مشهد.

فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده ادبيات... از م. فاضل، مشهد ۱۹۷۶.
استادی = مجموعه شخصي رضا استادی - قم (اکنون در کتابخانه مرعشی - قم)
فهرست: صد و شصت نسخه خطی از يك کتابخانه شخصي، از رضا استادی، قم،
۱۳۵۴ ش.

الاستبصار، از شيخ طوسي (م ۴۶۰)، به تصحيح حسن موسوی خراسان، نجف - ۶
/ ۱۳۷۵ ق

أصغر مهدوی = مجموعه شخصي أصغر مهدوی - تهران

فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه خصوصي دکتر أصغر مهدوی، از
محمد تقی دانش پژوه، در نشریه
کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران در باره نسخه های خطی، ۲ (تهران، ۱۹۶۲)،
صص ۵۹ - ۱۸۱.

أصفهان - روضاتی = مجموعه شخصي سيد محمد علي روضاتی - أصفهان

فهرست: فهرست کتب خطی کتابخانه های أصفهان، از محمد علي روضاتی،
أصفهان، ۱۳۷۷ ق.

الأصول الأصلية، از فيض كاشاني (م ۱۰۹۱)، به تصحيح محدث ارموی، تهران -
۱۳۹۰ ق

أصول الفقه، از محمد رضا مظفر، نجف - ۱۹۶۷ م

الاعتقادات، از صدوق (م ۳۸۱)، تهران - ۱۳۷۹ ق (همراه شرح باب حادي عشر
فاضل مقداد)

الافصاح في الإمامة، از شيخ مفيد (م ۴۱۳)، نجف - ۱۹۵۰ م

الاقبال، از سيد رضی الدين بن طاوس (م ۶۶۴)، تهران - ۱۳۲۰ ق

الاقتصاد في شرح الارشاد از عبد النبي جزائري (م ١٠٢١)، نسخه خطی شماره ٢ /
٥٨٨٦ کتابخانه مجلس - تهران
الهیات = کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران
فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی، از
محمد تقی دانش پژوه،
و محمد باقر حجّتی، تهران، ١٣٤٥ - ١٣٤٨ ش.
الهیات مشهد = کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی - مشهد
فهرستها:
فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده الهیات... از م. فاضل،
مشهد، ١٩٧٦.
(میکروفیلما) فهرست میکروفیلماهای کتابخانه دانشکده الهیات...، از م. فاضل در
نشریه دانشکده الهیات و
معارف اسلامی مشهد، ١٢ (١٩٧٤)، صص ١٩٣ - ٢٣٤، ١٥ (١٩٧٥)، صص
١٥٧ - ٢٠١.

امام جمعه زنجان = مجموعه شخصی سید عز الدین حسینی - زنجان
فرست: مخطوطات مکتبه امام الجمعة از احمد الحسيني در دليل المخطوطات (قم،
۱۳۹۷ ق)، صص ۸۸ - ۱۷۰

امبروزيانا = کتابخانه امبروزيانا - ميلان ایتالیا

Catalogue of the Arabic Manuscripts in the Biblioteca Ambrosiana

از Lofgren, Renato Traini، ویچنتسه، ۱۹۷۵ - ۱۹۸۱.

أمل الآمل، از حر عاملي (م ۱۱۰۴)، به تصحيح سید احمد حسینی بغداد - ۱۹۶۵ م
أمیر المؤمنین = مکتبه الامام أمير المؤمنين العامة - نجف
فهرست: (چند نسخه خطی از) مکتبه الامام أمير المؤمنين العامة در نجف، از محمد
تقي دانش پژوه در نشریه

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران در باره نسخه های خطی، ۵ (تهران، ۱۹۶۸) صص
۴۰۹ - ۴۱۹

لانتصار، از شریف مرتضی (م ۴۳۶)، نجف - ۱۹۷۱ م

انجمن ترقی اردو - کراچی

فهرست: مخطوطات انجمن ترقی اردو، از سید فراز علی رضوی کراچی - ۱۹۶۷ م
الأنوار النعمانية، از سید نعمت الله جزایری (م ۱۱۱۲)، به تصحيح قاضی طباطبایی،
تبریز - ۱۳۸۲ ق.

أوائل المقالات، از شیخ مفید (م ۴۱۳)، تبریز - ۱۲۶۴ ق

ایضاح الاشتباه، از علامه حلی (م ۷۲۶)، تهران - ۱۳۱۹ ق

بادلیان = کتابخانه بادلیان - آکسفورد

از J. uri، آکسفورد، ۱۷۸۷. *catalogus... Bibliothcae Bodleianae*
(*codicum Manuscriptorum I*)
(*catalogi codicum manuscriptorum II*)
pars secund Arabicus complectens, orientalium
bibliothecase Bodleianae

از Alexander Nicoll، آکسفورد، ۱۸۳۵.

Hindustani and pushtu Manuscripts in the Bodleian,
(*Turkish, Catalogue of the persian III*)

از Hermann Ethe، بخش اول (نسخه های فارسی). آکسفورد، library

۱۸۸۹

بانکیپور = کتابخانه عمومی شرقی - بنگال

فهرست:

نسخ خطی عربی: مفتاح الكنوز الخفية، از مولوی عبد الحمید، پتنا - ۲۲ / ۱۹۱۸ م
نسخ خطی فارسی: مرآت العلوم، از مولوی عبد الخلاق صاحب، پتنا - ۱۹۲۵ م
بحار الأنوار، از علامه مجلسی دوم (م ۱۱۱۰)، تهران ۱۳۷۶ ق

برلین = کتابخانه دولتی

Verzeichniss der Arabischen handschriften der
koniglichen Bibliothek zu Berlin

از Ahlwardt. W، برلین، ۱۸۸۷ - ۱۸۹۹

بصائر الدرجات، از محمد بن حسن صفار (م ۲۹۰)، تبریز - ۱۳۸۱ ق

بصره - عباسیه = المكتبة العباسية

فهرست: مخطوطات المكتبة العباسية في البصرة، از علی الخاقانی، در مجله المجمع

العلمي العراق ۸ - ۱۰

(۳ - ۱۹۶۱ م)

بغداد - معهد الدراسات الاسلامية (العليا)

فهرست: المخطوطات العربية في معهد الدراسات الاسلامية العليا، از ص. ا. العلي،

بغداد، ۱۹۶۸

بغية الطالبين، از سيد عبد الله شير (م ۱۲۴۲)، نسخه خطی شماره ۴۹۷۲ کتابخانه

مجلس - تهران

بنگال = کتابخانه انجمن سلطنتی آسیایی

فهرست:

Catalogue of the Arabic Manuscripts in the Collections
of the royal Asiatic Society of Bengal

، از Ivanow. W وديگران، کلکته، ۱۹۳۹ - ۱۹۵۱.

بوهار = مجموعه بوهار، کتابخانه سلطنتی - کلکته

Catalogue of the Arabic Manuscripts in the Buhar Library

از شمس العلماء. م. هدايت حسين خان بهادر، کلکته، ۱۹۲۳.

پاریس = کتابخانه ملی

فهرست:

از Ie Baron de Slane. M پاریس ۱۸۸۳ - ۱۸۹۵

(Catalogues des manuscrits Arabes (I

Catalogue des manuscrits Arabes des nouvelles acquisition

(II -

از Blochet. E، پاریس، ۱۹۲۴

تاریخ مشاهیر امامیه، از رضی الدین قزوینی

(م ۱۰۹۶)، به اهتمام محمد تقی دانش پژوه، تهران

۱۳۴۵ ش (در مجله دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، سال ۱۳: ۱۵۱ - ۱۵۵)

تأسیس الشيعة لفنون الاسلام، از سيد حسن صدر (م ۱۳۵۴)، بغداد - ۱۹۵۱.

تبصرة العوام، از جمال الدين محمد بن حسين رازي (قرن ششم) تهران - بي تاريخ

تبصرة المتعلمين، از علامه حلی (۷۲۶۲)، به تصحيح سيد احمد حسینی وهادی

یوسفی، قم - بي تاريخ

تحریر الأحكام الشرعية، از علامه حلی (م ۷۲۶)، تهران - ۱۳۱۴ ق.

تحقیق في القياس از وحید بهبهانی (م ۱۲۰۵)، نسخه خطی شماره ۳ / ۴۵۸

کتابخانه مرعشی - قم

التذكرة بأصول الفقه، از شيخ مفید (م ۴۱۳)، تبریز - ۱۳۲۲ ق (در كنز الفوائد

کراچکی، ص ۱۸۶ - ۱۹۴)

تربیت = کتابخانه تربیت - تبریز

فهرست:

فهرست کتابخانه دولتی تربیت، از م. نخجونی، تبریز، ۱۳۲۹ ش.
ترجمة الامام علي بن أبي طالب من تاريخ دمشق، از ابن عساکر (م ۵۷۳)، به
تصحیح محمد باقر محمودی

بیروت - ۱۹۷۵ م

ترجمه فارسی شرایع الاسلام، از أبو القاسم أحمد بن حسن یزدی، به تصحیح محمد
تقی دانش پژوه، تهران -
۱۳۴۶ / ۵۳ ش.

- تسع مسائل، از حسین بن عبد الصمد عاملي (م ۹۸۴)، نسخه خطی شماره ۵۳ / ۱۸۰۵ کتابخانه مجلس - تهران
- تصحیح الاعتقاد، از شیخ مفید (م ۴۱۳)، تبریز - ۱۳۶۴ ق (همراه أوائل المقالات (و)
- تعليقات منهج المقال از وحید بهبهانی (م ۱۲۰۵)، تهران - ۱۳۰۷ ق (همراه أصل منهج المقال استرآبادي)
- تفسیر النعماني، از محمد بن إبراهيم کاتب نعمانی (میانہ قرن چهارم)، تهران - ۱۳۸۷ ق (در ضمن بحار الأنوار ۹۳: ۱ - ۹۷)
- تقريب المعارف، از أبو الصلاح حلبی (م ۴۴۷)، نسخه خطی شماره ۲۲۶۳ کتابخانه مرعشی - قم
- تنزيه القميين من المطاعن، از أبو الحسن شريف فتونى (م ۱۱۳۸)، قم - ۱۳۲۸ ش
- التنقيح الرائع، از فاضل مقداد (م ۸۲۶)، نسخه خطی شماره ۱۷۲۵ کتابخانه مرعشی - قم
- تنقيح المقال، از عبد الله مامقانی (م ۱۳۵۱)، نجف - ۲ / ۱۳۵۰ ق
- التوحيد، از صدوق (م ۳۸۱)، به تصحيح هاشم حسینی تهرانی، تهران - ۱۳۸۷ ق
- تهذيب الأحكام، از شیخ طوسي (م ۴۶۰)، به تصحيح حسن موسوی خراسان، نجف - ۶۲ / ۱۹۵۸ م
- تهذيب الوصول، از علامه حلی (م ۷۲۶)، تهران - ۱۳۰۸ ق
- تهران - مفتاح = مجموعه شخصي حسين مفتاح - تهران
- فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه دکتر حسين مفتاح، از محمد تقي دانش پژوه، در نشریه کتابخانه
- مرکزی دانشگاه تهران در باره نسخه های خطی ۷ (تهران، ۱۳۵۳ ش)، صص ۹۵ - ۵۱۱
- جامع أحاديث الشيعة، قم - ۱۳۹۹ ق (ج ۱)
- جامع الأصول، از مجد الدين ابن الأثير (م ۶۰۶)، قاهره - ۱۳۶۸ ق
- جامع البزنطي، از أحمد بن محمد بن أبي نصر بزنطي (م ۲۲۱)
- بخشي از آن که در پایان سرائر ابن إدريس (ص ۴۷۷ - ۴۷۸ چاپ تهران) درج شده است.
- جامع الرواة، از حاجی محمد اردبیلی (م ۱۱۰۱)، تهران - ۱۳۳۱ ش
- جامع المقال، از فخر الدين طريحي (م ۱۰۸۵)، تهران - ۱۳۷۴ ق
- جوابات المسائل التباينات، از شريف مرتضى (م ۴۳۶)، میکروفيلم شماره ۱۲۵۵ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

جوابات المسائل الطرابلسيات، از شریف مرتضی (م ۴۳۶)، میکروفیلم شماره ۱۱۶۲
کتابخانه مرکزی دانشگاه
تهران

جوابات المسائل الموصلیة الثانية، از شریف مرتضی (م ۴۳۶)، میکروفیلم شماره
۱۱۶۲ کتابخانه مرکزی
دانشگاه تهران (برگ ۳۱ - ۳۵)

جوابات المسائل الموصیلة الثانية، از شریف مرتضی (م ۴۳۶)، میکروفیلم شماره
۱۱۶۲ کتابخانه مرکزی
دانشگاه تهران (برگ ۳۶ - ۵۶)

جواب أهل الحائر في ما سألوا عنه من سهو النبي، از شیخ مفید (م ۴۱۳)، قم -
۱۳۹۸ (در الدر المنثور شیخ علی سبط
الشهید، ج ۱، ص ۱۱۱ - ۱۲۰)

جواب مسائل الشيخ حسين الظهيري العاملي، از محمد امين استرآبادي (م ۱۰۳۶)،

نسخه خطی شماره ۴ / ۱۰۶۷

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

جواهر الکلام، از شيخ محمد حسن نجفي (م ۱۲۶۶)

نجف و تهران - ۱۳۷۷ ق به بعد

الجواهر النقي في الرد على البيهقي، از علاء الدين علي مارديني (م ۷۵۰)، حيدر آباد

- ۶ / ۱۳۵۴ ق (همراه سنن

بيهقي)

چستريتي = کتابخانه چستريتي، دوبلين - ایرلند

حاشية الدر المختار، از أحمد بن محمد طحطاوی (م ۱۲۳۱)، قاهره - ۱۲۵۴ ق

حاشية فتح القريب، از إبراهيم باباجوري شافعي (م ۱۲۷۷)، قاهره - ۱۲۸۵ ق

حجتيه = کتابخانه مدرسه حجتيه قم

فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه حجتيه، از رضا استادی قم،

۱۳۵۴ ش.

الحدائق الناهزة، از شيخ يوسف کراني (م ۱۱۸۶)، نجف - ۱۳۷۷ ق به بعد

حديث الثقلين، از قوام الدين و شنوی، قاهره - ۱۳۷۴ ق

حسينيه شوشترية = کتابخانه حسينيه شوشترية - نجف

فهرست نسخه های خطی کتابخانه حسينيه شوشترية از ۱. اسماعيليان و رضا

استادی، در نشریه کتابخانه مرکزی

دانشگاه تهران در باره نسخه های خطی، ۱۱ - ۱۲ (تهران، ۱۳۶۲ ش) صص ۷۸۷

- ۸۷۹

حضرت عبد العظيم = کتابخانه آستانه حضرت عبد العظيم - ری

فهرست: " فهرست نسخه های خطی کتابخانه آستانه امام زاده عبد العظيم حسنی در

شهر ری "، از محمد تقی

دانش پژوه، در نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران در باره نسخه های خطی،

جلد سوم، صفحات

۶۱ - ۸۳ و ۴۲۷ - ۴۸۰

الحق المبين، از فيض كاشاني (م ۱۰۹۱)، به تصحيح محدث ارموی، تهران -

۱۳۹۰ ق (همراه الأصول الأصيلة

مؤلف)

الحق المبين، از شيخ جعفر كاشف الغطاء (م ۱۳۲۸)، تهران - ۱۳۱۶ ق

حقوق = کتابخانه دانشکده حقوق و علوم سياسي دانشگاه تهران

فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده حقوق...، از محمد تقی

- دانش پژوه، تهران، ۱۹۶۱ م
حکیم = کتابخانه عمومی آیت الله حکیم - نجف
۱. فهرست مخطوطات مكتبه الإمام الحكيم العامة، از م. م. نجف، نجف، ۱۹۶۹
  ۲. فهرست مخطوطات الشيخ محمد الرشتي المهداة إلى مكتبة الإمام الحكيم العامة،
از احمد حسيني، نجف، ۱۹۷۱
  ۳. من نوادر مخطوطات مكتبة آية الله الحكيم العامة، نجف ۱۹۶۲ م

حلیة العلماء، از سیف الدین قفال
مروزی شافعی (م ۵۰۷)، بیروت - ۱۹۸۰ م
حیدریه = کتابخانه آستانه مقدسه امیر المؤمنین - نجف
فهرست: فهرست مخطوطات خزانه الروضة الحیدریة از سید احمد حسینی، نجف -
۱۹۷۱ م

خاندان نوبختی، از عباس اقبال، تهران - ۱۳۴۵ ش
خزائن کتب کربلاء الحاضرة، از سلمان هادی طعمه، نجف - ۱۹۷۷ م
خلاصة الأقوال، از علامه حلی (م ۷۲۶)، نجف - ۱۹۶۱ م
خیرات خان = کتابخانه مدرسه خیرات خان، مشهد
فهرست: فهرست نسخه های خطی مدرسه خیرات خان ازم، فاضل در مجلد سوم -
مجموعه فهرست نسخه های خطی
کتابخانه های شهرستانهای ایران (تهران ۱۳۵۳ ش) صص ۱ - ۷۷۲.
فهرست: فهرست المخطوطات، از فؤاد سید، قاهره - ۲ / ۱۹۶۱ م
فهرست عمومی: فهرس الکتب العربیة، قاهره - ۵۹ / ۱۹۲۴ م
داکا = کتابخانه دانشگاه داکا - هند

Urdu and Arabic Manuscripts in the Dacca University
- ۱۹۶۶ از Habibullah. M. B. A Library, The Persian
۱۹۶۸.

دانشگاه = کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
فهرست:
فهرست نسخه های خطی کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، از محمد تقی دانش پژوه
وعلی نقی منزوی، تهران،
۱۳۳۰ - ۱۳۵۷ ش.
میکروفیلماها: فهرست میکروفیلماهای کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، از محمد تقی
دانش پژوه، تهران،
۱۳۴۸ ش.

دانشگاه اصفهان = کتابخانه مرکزی دانشگاه اصفهان
فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشگاه اصفهان از ایرج افشار و محمد
تقی دانش پژوه، در نشریه
کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران در باره نسخه های خطی، ۱۱ - ۱۲ (تهران)،
۱۳۶۲ ش)، صص ۸۸۰ - ۹۵۰
دانشنامه شاهی، از محمد امین استرآبادی (م ۱۰۳۶)، نسخه خطی شماره ۱۱ /
۴۶۶۸ کتابخانه مرکزی دانشگاه

تهران
الدر المنثور، از علي بن محمد عاملي (م ۱۱۰۳)، قم - ۱۳۹۸ ق
الدرایة، از شهید دوم (م ۹۶۶)، نجف - بی تاریخ
درر الحکام، از علی حیدر، ترجمه از ترکی وسیله فهمی الحسینی، بغداد و بیروت -
بی تاریخ
الدروس الشرعية، از شهید اول (م ۷۸۶) تهران - ۱۲۶۹ ق
دروس فی علم الأصول، از سید محمد باقر صدر، بیروت - ۱۹۷۸ م

دهخدا = سازمان لغت نامه دهخدا - تهران
فهرست: فهرست کتابخانه سازمان لغتنامه دهخدا، از محمد تقی دانش پژوه در نشریه
کتابخانه مرکزی دانشگاه

تهران در باره نسخه های خطی، ۳ (تهران، ۱۹۶۴)، صص ۱ - ۵۹، ۳۸۷ - ۴۲۶
دیوان هند - لندن A Catalogue of the Arabic Manuscripts in the
- library of the India office

از Loth. O و Levy. R، لندن، ۱۹۳۷.
Catalogue of two Collections of persian and Arabic
- (Manuscripts preserved in the (Ashburner
India office Library، لندن، Browne. G. E و Ross. D. E

۱۹۰۲

الذخيرة الباقية، از سید عبد الله جزائری (م ۱۱۷۳)، نسخه خطی شماره ۲۹ /
۱۹۱۶ کتابخانه مجلس - تهران

الذريعة إلى أصول الشريعة، از شریف مرتضی (م ۴۳۶)، تهران - ۸ / ۱۳۴۶ ش
الذريعة إلى تصانيف الشيعة، از شیخ آقا بزرگ تهرانی (م ۱۳۸۹)، تهران ونجف -
۹۸ / ۱۳۵۳ ق

ذکری الشیعة، از شهید اول (م ۷۸۶)، تهران - ۱۲۷۱ ق
رجال کشی = اختیار معرفه الرجال، از محمد بن عمر بن عبد العزیز کشی (أوائل
قرن چهارم)، به تصحیح حسن
مصطفوی، مشهد - ۱۳۴۸ ق

رجال النجاشي، از أبو العباس نجاشي (م ۴۵۰)، تهران - ۱۳۳۷ ش
الرجال، از ابن داود حلی (زنده در ۷۰۷)، به تصحیح محدث ارموی، تهران -
۱۳۴۲ ش

الرجال از أحمد بن محمد بن خالد برقی (م ۲۷۴ - ۲۸۰)، به تصحیح محدث
ارموی، تهران - ۱۳۴۲ ش (همراه
رجال بن داوود)

الرد علی أصحاب العدد، از شیخ مفید (م ۴۱۳)، قم - ۱۳۹۸ ق (در الدر المنثور
شیخ علی سبط الشهید ۱: ۱۲۲ -
۱۳۴)

الرسائل = فوائد الأصول، از شیخ مرتضی انصاری (م ۱۲۸۱)، تهران - ۱۲۹۶ ق
رسالة در اثبات لزوم وجود مجتهد در زمان غیبت امام، از علی نقی کمره ای (أواسط
قرن یازدهم)، نسخه خصی
شماره ۳۸۱۳ کتابخانه مجلس - تهران

رسالة في الاجتهاد والتقليد، از امام خميني، قم - ۱۳۸۵ ق (در مجموعه الرسائل ايشان)
رسالة في تحقيق بعض المسائل الفقهية، از حسين بن عبد الصمد عاملي (م ۹۸۴۲)،
نسخه خطی شماره ۳ / ۵۹۶۰
کتابخانه مجلس - تهران
رسالة في حكم الحصر والبواري، از حسين بن عبد الصمد عاملي (م ۹۸۴)، نسخه
خطی شماره ۱۲ / ۱۸۳۶
کتابخانه مجلس - تهران
رسالة في سهو النبي، از محمد تقي شوشتری، تهران - ۱۳۴۹ ش (همراه جلد
يازدهم قاموس الرجال مؤلف)
رسالة في صلاة الجمعة، از عبد الله تونی (م ۱۰۷۱)، نسخه خطی شماره ۱۲۸ امام
جمعه خوئی، کتابخانه مجلس -
تهران
رسالة في الطهارة والصلاة، (از قرن دوازدهم)، نسخه خطی شماره ۱ / ۳۰۷
کتابخانه گلپایگانی - قم

رسالة في الفرق بين الأخباريين والأصوليين، از سيد محمد باقر بن مرتضى طباطبائي
يزدى (م ۱۲۹۸)، نسخه
خطی شماره ۲ / ۴۰۸۲ کتابخانه مرعشی - قم

رسالة في معرفة مشايخ الشيعة، از يحيى بن حسين بحراني (در گذشته پس از ۹۶۷)،
به كوشش محمد تقى
دانش پژوه تبريز - ۱۳۴۵ ش (در مجله دانشكده ادبيات تبريز، سال ۱۹: ۳۰۶ -
۳۱۹)

رسالة في وجوب اتباع المجتهد لظنه، از محمد إسماعيل خواجهوتى (م ۱۱۷۳)،
نسخه خطی شماره ۵ / ۱۳۱۷ سرى
جدید کتابخانه دانشگاه پرینستون - آمريکا
رضويه = کتابخانه مدرسه رضويه - قم
فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه رضويه، از حسين مدرس
طباطبائي، قم، ۱۳۵۵ ش.

الرواشح السماوية، از ميرداماد (م ۱۰۴۰) تهران - ۱۳۱۱ ق
روضات الجنات، از محمد باقر خوانسارى (م ۱۳۱۲)، تهران وقم - ۲ / ۱۳۹ ق
الروضة البهية، از شهيد دوم (م ۹۶۶)، نجف ۹۰ / ۱۳۸۶ ق
روضة المتقين، از مجلسي اول (م ۱۰۷۰)، چاپ تهران - ۹ / ۱۳۹۳ ق
رياض العلماء، ميرزا عبد الله أفندي أصفهاني (در گذشته پيرامون ۱۱۳۰)، قم -
۱۰۴۱ ق به بعد

ريحانة الأدب، از مدرس تبريزى، تهران - ۳۳ / ۱۳۲۸ ش
زاد المعاد، از مجلسي دوم (م ۱۱۱۰)، أصفهان - ۱۳۱۱ ق
زبدة الأصول، از شيخ بهائى (م ۱۰۳۰)، تهران - ۱۳۱۹ ق
زنجانى = مجموعه شخصي آيت الله سيد احمد زنجانى - قم
فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه شخصي... زنجانى، از رضا استادى
وحسين مدرس طباطبائي در
آشنائى با چند نسخه خطی (قم، ۱۳۹۶ ق) صص ۱۵۵ - ۳۰۴.

السرائر، از ابن إدريس (م ۵۹۸)، تهران - ۱۲۷۰ ق
سرزدى = کتابخانه سرزدى، مدرسه خان - يزد
فهرست: (فهرست نسخه های خطی) کتابخانه سرزدى، از محمد تقى دانش پژوه،
در نشریه کتابخانه مرکزی
دانشگاه تهران در باره نسخه های خطی، ۴ (تهران، ۱۹۶۶) صص ۴۱۷ - ۴۳۲
سفينة البحار، از حاج شيخ عباس قمى (م ۱۳۵۹) چاپ نجف - ۵ / ۱۳۵۲ ق
سلطنتى = کتابخانه سلطنتى - تهران

فهرست: فهرست کتب دینی و مذهبی خطی کتابخانه سلطنتی، از بدري آتابای، تهران، ۱۳۵۲ ش.

سلیمان خان = کتابخانه مدرسه سلیمان خان - مشهد

فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه سلیمان خان از ع. نورانی و کاظم مدیر شانه چی، در فهرست نسخه های خطی چهار کتابخانه مشهد، ج ۱، مجموعه فهرست نسخه های خطی کتابخانه های شهرستانهای ایران (تهران، ۱۳۵۱ ش) صص ۱ - ۲۴

سنا = کتابخانه مجلس سنا (اکنون کتابخانه شماره ۲ مجلس شورای اسلامی) - تهران

فهرست: فهرست کتابهای خطی کتابخانه مجلس سنا، از محمد تقی دانش پژوه،
وب. علمی انواری، تهران،
۱۳۵۶ - ۱۳۵۹ ش.

السنن، از أحمد بن حسین بیهقی (م ۴۵۸)، حیدرآباد - ۶ / ۱۳۵۴ ق
السنن، از محمد بن عیسی ترمذی (م ۲۷۹)، بیروت - ۱۳۹۴ ق
السنن، از أبو محمد دارمی (م ۲۵۵)، دمشق - ۱۳۴۹ ق
السنن، از أحمد بن علی بن شعیب نسائی (م ۳۰۳)، قاهره - ۱۳۱۲ ق
السهام المارقة، از علی بن محمد عاملی (م ۱۱۰۳)
نسخه خطی شماره ۱۵۷۶ کتابخانه مرعشی - قم
سیروسلوک، از مجلسی دوم (۱۱۱۰)، نسخه خطی شماره ۸۸۰ کتابخانه مرعشی قم
(برگ ۵۲ ر - ۵۶ ر)

الشافی، از شریف مرتضی (م ۴۳۶)، تهران - ۱۳۰۲ ق
شرایع الاسلام، از محقق حلی (م ۶۷۶)، بیروت - بی تاریخ
شرح جمل العلم والعمل، از قاضی بن براج (م ۴۸۱)، به تصحیح کاظم مدیر شانه
چی، مشهد - ۱۹۷۴ م
شرح قطرة البحرین، از قرن یازدهم، نسخه خطی شماره ۱۸۴۳ کتابخانه مرعشی -
قم

شرح القواعد، از شیخ جعفر کاشف الغطاء (م ۱۲۲۸)، نسخه خطی مجموعه
شخصی رضا استادی - قم (اکنون در
کتابخانه مرعشی آن شهر)

شرح المواقف، از سید شریف جرجانی (م ۸۱۶) استانبول - ۱۲۸۶ ق
شراع الهدایة، از محمد ابراهیم کلباسی (م ۱۲۶۲)، نسخه خطی شماره ۵۰۸۲ /
۱۷۴ موقت کتابخانه مرعشی - قم
۱۷۴ - ۵۰۸۲

صحیح مسلم، از مسلم بن حجاج نیشابوری (م ۲۶۱)، قاهره - ۱۲۹۰ ق
ضیافة الاخوان، از رضی الدین قزوینی (م ۱۰۹۶)، به تصحیح سید احمد حسینی، قم
- ۱۳۹۷ ق

الطبقات الکبیر، از ابن سعد کاتب الواقدی (م ۲۳۰)، لیدن - ۱۵ / ۱۹۰۴ م
طریق استنباط الاحکام، از محقق کرکی (م ۹۴۰) به تصحیح عبد الهادی فضلی،
نجف - ۱۹۷۱ م

طوپقاپو سرای = کتابخانه موزه طوپقاپو سرای - استانبول
فهرست:

از karatay. E. by F, ca yazmalar Katalogu, Arap استانبول ۱۹۶۴

عبارات الأنوار، از میر حامد حسین هندی (م ۱۳۰۶)، ترجمه عربی از علی حسینی
میلانی، قم - ۱۳۹۸ ق (ج ۱)
عدة الأصول، از شیخ طوسی (م ۴۶۰)، تهران - ۱۳۱۴ ق
العشرة الكاملة، از شیخ سلیمان ماحوزی (م ۱۱۲۱)، نسخه خطی شماره ۳۸۶۶
کتابخانه مجلس - تهران
علل الشرایع، از صدوق (م ۳۸۱)، قم - ۱۳۷۷ / ۸ ق
علم أصول الفقه، از عبد الوهاب خلاف، کویت - ۱۹۶۸ م
عمومی اصفهان = کتابخانه عمومی اصفهان

فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی اصفهان، از ج. مقصود، تهران، ۱۳۴۹ ش.

عمومی رشت = کتابخانه عمومی - رشت
فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه جمعیت نشر فرهنگ شهر رشت، از م. روشن، در جلد سوم مجموعه
فهرست نسخه های خطی کتابخانه های شهرستانهای ایران (تهران، ۱۳۵۱)، صص ۱۰۸۱ - ۱۲۳۸

غرب = کتابخانه غرب - همدان
فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه غرب، از ج. مقصود، تهران، ۱۳۹۷ ق
غنیة النزوع، از ابن زهره حلبی (م ۵۸۵)، چاپ تهران - ۱۲۷۶ ق (در مجموعه
الجوامع الفقهیة، ص ۵۲۳ - ۶۲۶)
الغیبة، از شیخ طوسی (م ۴۶۰)، تبریز - ۱۳۲۳ ق
فاروق الحق، از محمد بن فرج الله قاضی دزفولی (قرن سیزدهم)، تهران - ۱۳۱۶ ق
(همراه الحق المبین کاشف
الغطاء)

الفتاوی الواضحة، از سید باقر صدر، نجف - ۱۳۹۶ ق
فتح القریب المجیب، از شمس الدین محمد غزی شافعی (م ۹۱۸)، چاپ لیدن -
۱۸۹۴ م

فرهاد معتمد = مجموعه شخصی فرهاد معتمد - تهران
فهرست: فهرست کتابخانه فرهاد معتمد، از محمد تقی دانش پژوه و غ. ر. فرزانه پور
در نشریه کتابخانه مرکزی
دانشگاه تهران در باره نسخه های خطی، ۳ (تهران، ۱۹۶۴)، صص ۱۴۱ - ۲۷۶.
فرهنگ مشهد = کتابخانه عمومی فرهنگ و هنر - مشهد
فهرست: فهرست کتب خطی کتابخانه فرهنگ و هنر، از ر. شاکری، مشهد،
۱۳۴۸ ش.

الفرق بین الأخباریین والأصولیین، از رضا بن محمد علی قزوینی (أواسط قرن
سیزدهم)، نسخه خطی
شماره ۳۷۲۰ کتابخانه مرعشی - قم
فصول خطر بالبال حین مطالعه کتاب الطهارة، نسخه خطی شماره ۲۶۴۷ کتابخانه
مرعشی - قم
فصول خطر بالبال حین مطالعه کتاب الطهارة، نسخه خطی شماره ۲۶۴۷ کتابخانه
مرعشی - قم
الفصول المختارة من العیون والمحاسن، از شیخ مفید (م ۴۱۳)، نجف - بی تاریخ

فقه الشيعة، از محمد مهدی خلخالی، تهران - ۱۳۹۳ ق
فقه القرآن، از قطب الدین راوندی (م ۵۷۳)، قم - ۹ / ۱۳۹۷ ق
فلسفة التشريع في الاسلام، از صبحي محمضاني، بيروت - ۱۹۶۱ م
الفوائد الرجالية، از بحر العلوم (م ۱۲۱۲)، نجف - ۷ / ۱۹۶۵ م
الفوائد الرضوية، از حاج شيخ عباس قمی، تهران - ۱۳۶۷ ق
الفوائد العتيقة، از وحيد بهبهانی (م ۱۲۰۵)، تهران - ۱۲۹۷ ق (همراه كتاب
فصول، ص ۴۳۱ - ۴۶۶)
الفوائد المدنية، از محمد امين استرآبادي (م ۱۰۳۶)، تبريز - ۱۳۲۱ ق
الفهرست، از ابن ندیم (أواخر قرن چهارم)، به تصحيح رضا تجدد، تهران - ۱۹۷۱ م
الفهرست، از شيخ طوسي (م ۴۶۰)، نجف - ۱۹۳۷ م
فهرست شهرستانها = مجموعه فهرست نسخه های خطی کتابخانه های شهرستانهای
ایران، تهران - ۳ / ۱۳۵۱ ش

فهرست کتابهای چاپی عربی، از خانابا مشار، تهران - ۱۳۴۴ ق
فهرس المخطوطات المصورة، از فؤاد سید، قاهره ۱۹۵۴ به بعد
فیضیه = کتابخانه مدرسه فیضیه - قم
فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه فیضیه، از ر. استادی، قم
۱۳۹۶ ق.

قادریه = کتابخانه قادریه، مسجد شیخ عبد القادر گیلانی - بغداد
فهرست: الآثار الخطية في المكتبة القادرية، از ع. ع. رؤوف، بغداد، ۱۹۷۴ -
۱۹۷۷

قاموس الرجال، از محمد تقی شوشتری، تهران - ۹۰ / ۱۳۷۹ ق
قرب الإسناد، از عبد الله بن جعفر حمیری (قرن سوم)، تهران - بی تاریخ قصص
العلماء، میرزا محمد تنکابنی (م)

۱۳۰۲)، تهران - بی تاریخ
القواعد والفوائد، از شهید اول (م ۷۸۶)، تهران - ۱۳۰۸ ق
کاشان - رضوی = کتابخانه آیت الله رضوی - کاشان
فهرست: نسخه های خطی کتابخانه آیت الله رضوی در شهر کاشان، از محمد تقی
دانش پژوه، در نشریه کتابخانه

مرکزی دانشگاه در باره نسخه های خطی، ۷ (تهران، ۱۳۵۳ ش)، صص ۲۹ - ۹۴
الکافی، از أبو جعفر محمد بن یعقوب کلینی (م ۳۲۹)، تهران - ۹ / ۱۳۷۷ ق
الکافی، أبو الصلاح حلبی (م ۴۴۷)، نسخه خطی شماره ۱ / ۴۴۱ کتابخانه مرعشی
- قم

کتابخانه بریتانیا - لندن
فهرست ها:

Supplement to the Catalogue of the Arabic Manuscripts in
(the British Museum (Rieu
از Charles Rieu، لندن، ۱۸۹۴.

A Discriptive list of Arabic Manuscripts Acquired by the
(Trustees of the British Museum (II

از Elliss. B. A و Edwards. E، لندن، ۱۹۱۲. Since ۱۸۹۵

کتاب درست بن أبي منصور، تهران - ۱۳۷۱ ق

(در مجموعه الأصول الستة عشر، ص ۱۵۸ - ۱۶۹)

کربلاء - جعفریه = کتابخانه جعفریه، مدرسه هندی - کربلا

فهرست: (چند نسخه خطی از) کتابخانه جعفریه، از محمد تقی دانش پژوه در نشریه
کتابخانه مرکزی دانشگاه

تهران در باره نسخه های خطی، ۵ (تهران، ۱۹۶۸) صص ۴۳۴ - ۴۳۷
کربلا - کاشانی = کتابخانه شخصی سید عباس کاشانی (فعلاً مقیم قم)
مخطوطات مکتبه السید عباس الحسینی الکاشانی فی کربلاء، از حمید مجید هدو،
کربلاء -

۱۹۶۶ م

کرمانشاه - نجومی = مجموعه شخصی سید مرتضی نجومی - کرمانشاه
فهرست: مخطوطات مکتبه السید مرتضی النجومی، از احمد الحسینی در دلیل
المخطوطات (قم، ۱۳۹۷ ق)،
صص ۲۱۴ - ۲۹۷

کشف القناع، از أسد الله شوشتری (م ۱۲۳۴)، تهران - ۱۳۱۷ ق
کشف المحجّة، از سید رضی الدین بن طاووس (م ۶۶۴)، نجف - ۱۹۵۰ م
الکشکول = أنیس المسافرو جلیس الحاضر، از شیخ یوسف بحرانی (م ۱۱۸۶)،
بمبئی - ۲ / ۱۲۹۱ ق

کمبریج = کتابخانه دانشگاه کمبریج - انگلستان

Browne. B. A Descriptive catalogue of the oriental

Manuscripts belonging to the late E

Nicholson. Reynold و Browne. Edward ۱۹۳۲. از
A

کنز العمال، از علامه علاء الدین علی متقی هندی (م ۹۷۵)، حیدر آباد - ۷۵ /
۱۹۴۵ م

کنز الفوائد، از محمد بن عثمان کراچکی (م ۴۴۹)، تبریز - ۱۳۲۲ ق
کنگره = کتابخانه کنگره - واشنگتن

فهرس المخطوطات العربية في مكتبة الكونغرس، از صلاح الدین المنجد، بیروت -
۱۹۶۹ م

الکئی والألقاب، از حاج شیخ عباس قمی، صیدا - ۸ / ۱۳۵۷ ق
گلپایگانی = کتابخانه مدرسه آیت الله گلپایگانی - قم

فهرست:

فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی... گلپایگانی از ۱. حسینی ور. استادی،
قم ۱۳۵۷ -

۱۳۶۱ ش

گوهرشاد = کتابخانه مسجد گوهرشاد - مشهد

فهرست: فهرست کتابخانه جامع گوهرشاد، از ع. نورانی وک. م. شانه چی در
فهرست نسخه های خطی

چهار کتابخانه مشهد، جلد اول از مجموعه فهرست نسخه های خطی کتابخانه های
شهرستانهای ایران (تهران).

۱۳۵۱ ش)، صص ۵۷ - ۴۳۵

لوامع صاحبقرانی، از مجلسی اول (م ۱۰۷۰)، تهران - ۱۳۳۱ ق

لوس آنجلس = کتابخانه دانشگاه

لوس آنجلس - آمریکا

فهرست: فهرست نسخه های خطی دانشگاه لوس آنجلس، از محمد تقی دانش پژوه،
در نشریه کتابخانه مرکزی

دانشگاه تهران در باره نسخه های خطی، ۱۱ - ۱۲ (تهران، ۱۳۶۲) صص ۱ -

۷۷۲

لؤلؤ البحرين، از شيخ يوسف بحراني (م ۱۱۸۶)، بمبئي - بي تاريخ
ليدن = كتابخانه دانشگاه ليدن فهرست:

از Dozy. A. P. R وديگران، ليدن ۱۸۵۱ - ۱۸۷۷
Catalogus codicum orientalium

مبادئ الوصول، از علامه حلی (م ۷۲۶)، نجف - ۱۹۷۰ م
متشابه القرآن، از ابن شهر آشوب (م ۵۸۸)، به تصحيح حسن مصطفوي، تهران -
۱۳۶۹ ق

مناسب النواصب، از ابن شهر آشوب (م ۵۸۸)، نسخه خطی کتابخانه ناصريه -
لكهنو

مجلس = کتابخانه مجلس - تهران

فهرست: فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی، از ع. حائری و دیگران، تهران، ۱۳۰۵ - ۱۳۵۷ ش.

مجمع البیان، از فضل بن حسن طبرسی (م ۵۴۸)، تهران - ۸۲ / ۱۳۷۹ ق
مجمع الرجال، از عنایت الله قهپائی (زنده در ۱۰۱۶)، اصفهان - ۱۳۸۷ ق
مجمع الزوائد، از نور الدین علی بن أبو بکر هیشمی (م ۸۰۷)، قاهره - ۳ / ۱۳۵۲ ق
مجمع الفائدة والبرهان، از مقدس اردبیلی (م ۹۹۳)، تهران - ۱۲۷۲ ق
مجموعه طباطبائی، در این مورد از دستنویس فهرست مجموعه مذکور استفاده شده است.

المحاسن، از أحمد بن محمد بن خالد برقی (م ۲۷۴ - ۲۸۰) به تصحیح محدث ارموی، تهران - ۱۳۷۰ ق
المحجة البيضاء، از فیض کاشانی (م ۱۰۹۱)، به تصحیح علی اکبر غفاری، تهران - ۴۲ / ۱۳۳۹ ش

مختلف الشیعة، از علامه حلی (م ۷۲۶)، تهران - ۱۳۲۴ ق
المخطوطات العربية في العراق، از حسینعلی محفوظ، در مجله معهد المخطوطات العربية ۴: ۱۹۵ - ۲۵۸ (قاهره - ۱۹۵۸ م)

مخطوطات کربلا، از سلمان هادی طعمه نجف - ۱۹۷۳ م
مدارك الأحكام، از سید محمد بن علی موسوی عاملی (م ۱۰۰۹)، تهران - ۱۳۲۲ ق

المدخل الفقهي العام، از مصطفی زرقاء، دمشق - ۱۹۵۹ م
مدينة العلم = کتابخانه مدرسه مدینه العلم کاظمیه (عراق)
مخطوطات خزانه جامعه مدینه العلم، از حمید مجید هدو، بغداد - ۱۹۷۲ م
مرآة العقول، از مجلسی دوم (۱۱۱۰) تهران - ۵ / ۱۳۲۱ ق
المراجعات، سید عبد الحسین شرف الدین، بیروت - بی تاریخ
المراسم، از سلار بن عبد العزیز دیلمی (م ۴۴۸)، بیروت - ۱۹۸۰
مرعشی = کتابخانه آیت الله مرعشی - قم
فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی... مرعشی از احمد حسینی، قم، ۱۳۵۹ ق -

المسائل السروية...، از شیخ مفید (م ۴۱۳)، قم
بی تاریخ (در مجموعه عده رسائل للشیخ المفید: ۲۰۷ - ۲۳۲)
المسائل الصاغانية، از شیخ مفید (م ۴۱۳)، نجف - بی تاریخ
المسائل العکبرية، از شیخ مفید (م ۴۱۳)،
نسخه خطی شماره ۲۳۱۳ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران (برگ ۵۸ پ - ۶۹)

(پ)
مسالك الأفهام، از شهيد دوم (م ۹۶۶)، تهران - ۱۲۷۳ ق
المستدرک علی الصحیحین، از حاکم نیشابوری (م ۴۰۵)، حیدرآباد - ۱۳۴۰ ق
مستدرک الوسائل، از حاجی میرزا حسین نوری (م ۱۳۲۰)، تهران - ۱۳۸۲ ق
المستصفی، از غزالی (م ۵۰۵)، قاهره - ۱۳۵۶ ق
مسجد أعظم = کتابخانه مسجد أعظم - قم

فهرست نسخ خطی کتابخانه مسجد اعظم قم، از رضا استادی، ق - ۱۳۶۵ ش
مسجد جامع تهران = کتابخانه مسجد جامع تهران
فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه چهلستون مسجد جامع تهران،
از ر. استادی، در آشنایی باچند

نسخه خطی (قم، ۱۳۹۶ ق)، صص ۳۰۵ - ۳۸۸
المسند، از أحمد بن حنبل (م ۲۴۱)، قاهره - ۱۳۱۳ ق
المودة في أصول الفقه، از أبو العباس حراني و دیگران، به تصحیح محمد محیی الدین
عبد الحمید، چاپ قاهره -

۱۹۶۴ م

مشرق الشمسین، از شیخ بهائی (م ۱۰۳۰)، تهران - ۱۳۲۱ ق (همراه الحبل المتین
مؤلف)

مشکاة المصابیح، از خطیب بغدادی (م ۴۶۳)، دمشق - ۱۹۶۲ م
مشکل الآثار، از أبو جعفر طحاوی (م ۳۳۱)، حیدرآباد - ۱۳۳۳ ق
مصابیح السنة، از فراء بغوی (م ۵۱۰)، قاهره - ۱۳۱۸ ق
المطالب العالیة، از ابن حجر عسقلانی (م ۸۵۲)، کویت - ۱۹۷۱ م به بعد
مطهری - کتابخانه مدرسه شهید مطهری - تهران

فهرست: فهرست کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار، از ابن یوسف شیرازی و دیگران
تهران، ۱۳۱۵ - ۱۳۵۶ ش

معارج الأصول، از محقق حلی (م ۶۷۶)، تهران - ۱۳۱۰ ق
معارف = کتابخانه عمومی معارف (= کتابخانه ملی) تهران
فهرست: فهرست کتب خطی کتابخانه عمومی معارف، از ع. جواهر کلام تهران
۱۹۳۴ - ۱۹۳۵

معالم الدین، از حسن بن زین الدین عاملی (م ۱۰۱۱)، تهران - بی تاریخ معالم
العلماء، از ابن شهر آشوب

(م ۵۸۸)، به تصحیح عباس اقبال، تهران - ۱۳۵۳ ق
المعتبر، از محقق حلی (م ۶۷۶)، تهران - ۱۳۱۸ ق
المعتمد في أصول الفقه، از أبو الحسین بصری (م ۴۳۶)، به تصحیح محمد حمید
الله، دمشق - ۱۹۶۴ / ۵ م

المعجم الصغیر، از سلیمان بن أحمد طیرانی (م ۳۶۰)، مدینه - ۱۹۶۸
معرفة ما يجب لآل البيت النبوي من الحق علی من عداهم، از تقی الدین مقریزی (م
۸۴۵)، قاهره - ۱۳۹۲ ق

مفاتیح الشرایع، از فیض کاشانی (م ۱۰۹۱)، به تصحیح عماد الدین موسوی بحرانی،
بیروت - ۱۹۶۹ م (ج ۱)

مفتاح الكرامة، از سيد جواد عاملي (م ۱۲۲۶)، صيدا / قاهره / تهران - ۱۳۲۴ ق به
بعد
مقابس الأنوار، از أسد الله شوشتری (م ۱۲۳۴)، تهران - ۱۳۲۲ ق
مقالة في وجوب الافتاء وبيان الحق على كل من علم به، از حسين بن عبد الصمد
عاملي (م ۹۸۴)، نسخه خطی
شماره ۳ / ۱۶۸۶ کتابخانه فيضيه - قم
مقباس الهداية، از عبد الله مامقانی (م ۱۳۵۱)، تهران - ۱۳۴۵ ق
المقتصر من شرح المختصر، از ابن فهد حلی (م ۸۴۱)، نسخه خطی شماره ۲۵۲۴
کتابخانه مرعشی -
قم

المقنع، از صدوق (م ۳۸۱)، به تصحیح محمد واعظ زاده، تهران - ۱۳۷۷ ق
مكارم الآثار، از معلم حبيب آبادي، أصفهان - ۱۳۳۷ ش
ملخص ابطال القياس، از ابن حزم (م ۴۵۶)، به تصحیح سعيد الأفغاني، دمشق -
۱۹۶۰ م

ملك - كتابخانه ملی ملك - تهران

فهرست: فهرست کتابهای خطی کتابخانه ملی ملك از ایرج افشار و محمد تقی دانش
پژوه، تهران، ۱۳۵۲ - ۱۳۶۱

الملل والنحل، از محمد بن عبد الكريم شهرستانی (م ۵۴۸)، قاهره - ۱۹۷۷ م
ملی = کتابخانه ملی - تهران

فهرست: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی، از ع. أنوار، تهران، ۱۳۴۴ - ۱۳۵۸
ش

ملی تبریز = کتابخانه ملی تبریز

فهرست: فهرست کتابخانه ملی تبریز، از و. سيد يونسى، تبریز، ۱۳۴۵ ش.

ملی فارس = کتابخانه ملی فارس - شیراز

فهرست کتب خطی کتابخانه ملی فارس، از علی نقی بهروزی و محمد صادق فقیری،
شیراز - ۱۳۵۱ ش مناقب

الامام أحمد بن حنبل، از ابن الجوزي (م ۵۹۷)، قاهره - ۱۹۷۹ م

منبع الحياة في حجية قول المجتهدين من الأموات، از سيد نعمة الله جزايري (م
۱۱۱۲)، نسخه خطی شماره

۴ / ۲۷۶۱ کتابخانه مجلس - تهران

منتهى المطلب، از علامه حلی (م ۷۲۶)، تهران - ۱۳۳۳ ق

منتهى المقال في علم الرجال از أبو علي مازندرانی حائري (م ۱۲۱۵)، چاپ تهران -
۱۳۰۰ ق

منچستر = کتابخانه دانشگاه منچستر - انگلستان

از Mingana. A، منچستر، ۱۹۳۴. Catalogue of the Arabic
Manuscripts in the John Rylands library

من لا يحضره الفقيه، از صدوق (م ۳۸۱)، به تصحیح حسن موسوی خراسان، نجف -
۱۳۷۷ ق

منية الطالب، تقریرات میرزا محمد حسین نائینی (م ۱۳۵۵)، تهران - ۱۳۷۳ ق

منية الممارسين، از عبد الله بن صالح سماهيجی (م ۱۱۳۵)، نسخه خطی شماره ۲۷
/ ۱۹۱۶ کتابخانه مجلس -

تهران

الموافقات والمفارقات، از أبو إسحاق شاطبي (م ۷۹۰)، قاهره - ۱۳۴۴ ق

المواهب اللمدنية، از شهاب الدين احمد قسطلاني (م ۹۲۳)، قاهره - ۸ / ۱۳۲۵ ق
موزه = موزه ایران باستان - تهران
فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه موزه ایران باستان، از محمد تقی دانش
پژوه، در نشریه کتابخانه
مرکزی دانشگاه تهران در باره نسخه های خطی، ۲ (تهران، ۱۹۶۲)، صص ۱۹۹ -
۲۱۸
موزه بغداد = کتابخانه موزه عراق - بغداد.
فهرست: مخطوطات مكتبة المتحف العراقي، از ا. ن. نقشبندی و ع. ا. قسطينی،
بغداد، ۱۹۷۵ (ج ۱)

مؤسسه إسماعيلي = کتابخانه مؤسسه مطالعات إسماعيلي - لندن
المهذب، از قاضی بن براج (م ۴۸۱)، نسخه خطی شماره ۲ / ۴۴۱ کتابخانه
مرعشی - قم
المهذب البارع، از ابن فهد حلی (م ۸۴۱)، نسخه خطی شماره ۲۷۵ کتابخانه
مرعشی - قم
میرزا جعفر = کتابخانه مدرسه میرزا جعفر - مشهد
فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه میرزا جعفر، از ع. أنوار وک. م.
شانه چی، در فهرست
نسخه های خطی چهار کتابخانه مشهد، جلد اول مجموعه فهرست نسخه های
خطی کتابخانه های شهرستانهای
ایران (تهران، ۱۳۵۱ ش)، صص ۲۵ - ۴۳.
نجف - مدرسه بروجردی
مخطوطات مکتبه مدرسه السید البروجردی، از سید احمد حسینی، در دلیل
المخطوطات (قم - ۱۳۹۷):
ص ۴ تا ۴۳
نجف - بغدادی = کتابخانه شخصی سید محمد بغدادی نجف
مخطوطات مکتبه... السید محمد البغدادي الحسني، از محمد هادي آميني، نجف
۱۹۶۴ م
نزّه الناظر، از يحيى بن سعيد حلي (م ۶۸۹)، نجف - ۱۳۸۶ ق
نشریه = نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران در باره نسخه های خطی، تهران
۱۳۴۰ ش به بعد
نفایس الفنون، از شمس الدين محمد آملی (قرن هشتم)، تهران - ۱۳۷۷ ق
نفایس المخطوطات العربية في إيران، از حسينعلی محفوظ، در مجله معهد
المخطوطات العربية ۳: ۳ - ۷۸ (قاهره -
۱۹۵۷ م)
النقض، از عبد الجليل رازي قزوینی، به تصحيح جلال الدين محدث ارموی، تهران -
۱۳۵۸ ش
نکت النهایة، از محقق حلی (م ۶۷۶)، تهران - ۱۲۷۶ ق (در مجموعه الجوامع
الفقهية، صص ۳۷۳ - ۴۷۰)
نواب = کتابخانه مدرسه نواب - مشهد
فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه نواب، از ع. نوراني وک. م.
شانه چی، در فهرست نسخه های
خطی دو کتابخانه مشهد، جلد دوم مجموعه فهرست نسخه های خطی کتابخانه

های شهرستانهای ایران (تهران)،
۱۳۵۱ ش)، صص ۴۳۷ - ۵۶۲
نوادر الأصول، از حاکم ترمذی (در گذشته پیرامون ۳۲۰)، بیروت - بی تاریخ
نور بخش = کتابخانه نور بخش، خانقاه نعمه اللهی - تهران
فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه ء نور بخش...، از ا. دیباچی، تهران،
۱۹۷۰ - ۱۹۷۳
نهاية الوصول، از علامه حلی (م ۷۲۶)، نسخه خطی شماره ۱۹۰۸ کتابخانه مرعشی
- قم
واتیکان = کتابخانه واتیکان - رم
از Levi. G، رم، ۱۹۳۵ - ۱۹۶۵ .. Elenco munscriitt arabi Islamici
della Biblioteca Vaticana
الوافي، از فیض کاشانی (م ۱۰۹۱)، تهران - ۱۳۲۳ ق
الوجيزة، از شیخ بهائی (م ۱۰۳۰)، قم - ۱۳۹۶ ق

وزیري = کتابخانه وزیري - یزد
فهرست: فهرست نسخه های خطی کتابخانه وزیري، از م. شیروانی، تهران، ۱۳۵۰ ش.
وسائل الشیعة، از حر عاملی (م ۱۱۰۴)، تهران - ۱۳۷۶۸۹ ق
الوسید، از وهبة الزحیلی، دمشق - ۱۹۶۹ م
وصول الأخیار إلى أصول الاخبار، از حسین بن عبد الصمد عاملی (م ۹۸۴)، تهران -
۱۳۰۹ ق
هدایة الأبرار، از حسین بن شهاب الدین کرکی (م ۱۰۷۶)، نسخه خطی شماره ۱ /
۳۲۷۸ کتابخانه مرعشی - قم
هدایة الطالبین، از صاحب مدارك (۱۰۰۹)، نسخه خطی شماره ۴۶۴۱ کتابخانه
مجلس - تهران
هشام بن الحکم، از سید احمد صفائی، تهران - ۱۳۴۲ ش
یادنامه شیخ طوسی، به کوشش محمد واعظ زاده، مشهد، ۵ / ۱۳۴۲ ش